

**TRYGGHET
I EN NY TID
KONGRESS 2017
GÖTEBORG 8-12 APRIL**

Kongressprotokoll

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

LÖRDAGEN DEN 8 APRIL 2017	6
Eftermiddagens förhandlingar.....	6
Kongressens öppnande.....	6
Öppningsanförande av Lena Rådström Baastad	7
Fastställande av ombudsförteckning.....	8
Fastställande av dagordning	17
Val av kongressfunktionärer.....	20
Berättelser och fråga om ansvarsfrihet	35
LÖRDAGEN DEN 8 APRIL 2017	37
Kvällens förhandlingar	37
Välkomsthälsning från Göteborgs partidistrikt	37
Behandling av område G: Framtidspartiet som hänskjuts till partikongressen 2017	38
Framtidspartiet och framtidens folkrörelse	40
Medlemsutveckling.....	40
Politisk förnyelse och nya arbetssätt.....	41
Organisationskultur, ledarskap och studier	43
Beslut om stadgeändring.....	53
SÖNDAGEN DEN 9 APRIL	54
Förmiddagens förhandlingar	54
Val av kongressfunktionärer.....	54
Anförande av Margot Wallström	55
Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet	59
Samarbete för gemensam säkerhet	61
Global utveckling för fred och rättvisa	61
Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet	76
Ett stärkt försvar med fortsatt militär alliansfrihet.....	77
Ett rättvist och jämställt Europa för alla, inte bara några	78
Behandling av område G: Framtidspartiet som hänskjuts till partikongressen 2017	89
Berättelser och fråga om ansvarsfrihet	91
Partistyrelsens berättelser	91
Revisorernas berättelse	91
Granskningsutskottets berättelse	91

Fråga om ansvarsfrihet för partistyrelsen	93
SÖNDAGEN DEN 9 APRIL 2017	94
Eftermiddagens förhandlingar.....	94
Anförande av internationell gäst	94
Dagordningens punkt 8	96
Val av partiorgan.....	96
Val av partiordförande.....	96
Anförande av partiordförande Stefan Löfven.....	97
Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet	103
En ansvarsfull och solidarisk migrationspolitik	105
Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland	137
Världens första fossilfria välfärdsland	138
Gröna jobb är framtidens jobb	139
SÖNDAGEN DEN 9 APRIL 2017	144
Kvällens förhandlingar	144
Hälsning från Saco	144
Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland	147
En tryggare energiförsörjning med 100 procent förnybar energi.....	163
Ett förstärkt miljöarbete.....	170
MÅNDAGEN DEN 10 APRIL 2017	190
Förmiddagens förhandlingar	190
Anförande av Magdalena Andersson	190
Behandling av område D: En välfärd som går att lita på	194
En välfärd som går att lita på.....	195
En ekonomisk politik som säkrar en stark välfärd	195
Behandling av område D: En välfärd som går att lita på	224
Trygg välfärd genom hela livet.....	225
Respekt för pensionärers arbetsinsats	227
MÅNDAGEN DEN 10 APRIL 2017	241
Eftermiddagens förhandlingar.....	241
Behandling av område D: En välfärd som går att lita på	242
Bra vård i hela landet	259
Hälsning från TCO	292

MÅNDAGEN DEN 10 APRIL 2017	296
Kvällens förhandlingar	296
Dagordningens punkt 8	296
Val av partiorgan.....	296
Val av partisekreterare	296
Anförande av Lena Rådström Baastad.....	296
Val av partiorgan.....	301
Val av fem ledamöter i verkställande utskottet.....	301
Val av partiorgan.....	301
Val av åtta suppleanter i verkställande utskottet.....	301
Avtackning av Carin Jämtin.....	302
Behandling av område D: En välfärd som går att lita.....	306
Behandling av område A: Jobb för tillväxt och framtidstro	307
Jobb och tillväxt för framtidstro	310
Jobb i hela landet.....	310
Behandling av område A: Jobb för tillväxt och framtidstro	339
Smart industri och växande småföretag.....	340
Behandling av område A: Jobb för tillväxt och framtidstro	348
Alla som kan jobba ska jobba.....	349
TISDAGEN DEN 11 APRIL 2017	367
Förmiddagens förhandlingar	367
Parentation	367
Behandling av område C: Kunskap gör Sverige starkare	370
Kunskap gör Sverige starkare	371
Elever ska lära sig mer.....	372
Alla skolor ska vara bra skolor	373
Intervju med Berättarministeriet.....	406
TISDAGEN DEN 11 APRIL 2017	411
Eftermiddagens förhandlingar.....	411
Behandling av område C: Kunskap gör Sverige starkare	411
Fler möjligheter att studera vidare	413
Hälsning från SSU.....	430

Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet	433
Sammanhållning för ökad trygghet.....	435
Tillsammans för att bryta segregationen	435
Val av partiorgan.....	452
Val av 26 ledamöter i partistyrelsen.....	452
Val av tre revisorer	454
Val av tre revisorssuppleanter	454
Val av fem ledamöter i programkommissionen.....	454
Val av fem suppleanter i programkommissionen.....	455
Hälsning från LO	455
ONSDAGEN DEN 12 APRIL 2017	464
Förmiddagens förhandlingar	464
Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet	464
Ett starkt rättssamhälle	466
Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet	480
Försvara demokratin och det öppna samhället.....	481
Samtal med Miljöpartiets språkrör Gustav Fridolin och Isabella Lövin	485
Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet	489
Behandling av område A-F: Trygghet i en ny tid (inledning)	504
Behandling av redaktionsutskottets förslag.....	505
Protokolljustering.....	505
ONSDAGEN DEN 12 APRIL 2017	506
Eftermiddagens förhandlingar.....	506
Kongressens avslutning	506

LÖRDAGEN DEN 8 APRIL 2017

Eftermiddagens förhandlingar

Ordförande: *Lena Rådström Baastad*

Dagordningens punkt 1

Kongressens öppnande

Sveriges Socialdemokratiska Arbetarepartis 39:e ordinarie partikongress inleddes lördagen den 8 april 2017 klockan 14.30 i Svenska Mässan, Göteborg.

Lena Rådström Baastad, partisekreterare: ”Ögonblicket innan evigheten efter” – så skriver Bodil Malmsten. Fyra människor har dött och femton personer skadats i ett fruktansvärt dåd. Vi tänker på offren, de som förlorat någon de älskar, de som oroas över någon som är skadad, de som upplevde fasan på Drottninggatan. Vi delar oron, vreden, ledsamheten. Vi inleder vår 39:e kongress med en stund i stillhet.

Tyst minut med anledning av fredagens terrordåd i Stockholm.

Lena Rådström Baastad, partisekreterare: Vår partiordförande är inte här i dag, men han har däremot skickat en hälsning till oss från Stockholm.

Videohälsning från partiordföranden

Stefan Löfven, partiordförande: Kära vänner, i går var en fruktansvärd dag. En fredag eftermiddag ska vara fylld av förväntan inför helgen, av längtan till nära och kära. Men i går var det medmänniskor till oss som aldrig kom hem och som aldrig kommer att komma hem. Det är fortfarande många som vårdas med allvarliga skador. Vi gör allt vi kan för att visa vårt stöd till de drabbade familjerna. Sverige är i sorg.

Men i går var också en dag av solidaritet och styrka. Folk som stöttade och tog hand om varandra på gatan, öppnade upp sina hem, började prata med den som stod bredvid, hämtade varandras barn på förskolan och visade hur fantastiskt Sverige kan vara i svåra stunder. Vårt land bär på en kraft som ingen terrorist, ingen ynkelig mördare, kan ta ifrån oss.

Nu är min uppgift satt samla och leda Sverige. Därför vet jag att ni förstår att jag inte kan vara med mer på plats i dag – hur mycket jag än längtat efter de här dagarna tillsammans. Jag kommer att vara med er så snart situationen tillåter.

Nu känner många vrede, och det är en rättmätig vrede. Jag känner den också. Det viktiga nu är att kanalisera den vreden till ett konstruktivt arbete. För varje enskild medborgare innebär det att vara vaksam, omtänksam och beslutsam i försvaret av våra demokratiska värderingar. Samtidigt

ska vi som demokratiska ledare fortsätta att göra det som är riktigt och nödvändigt för att bemöta och bekämpa terrorismen. I det här arbetet står vi sida vid sida med alla demokratiska krafter. Det här är inte en fråga om partipolitik. Det är en fråga om Sverige.

Nu samlas vi till kongress och jag vet att ni är redo att fortsätta det demokratiska arbetet som våld och terror aldrig ska få rubba. Det är vi tillsammans som ska skapa trygghet i en ny tid. Vi ska skapa trygghet i form av skyddet mot våld och oresonlig ondska. Men också trygghet i form av ett Sverige som vågar tro på framtiden.

Det vi kommer att visa på den här kongressen är den okuvliga styrkan i fri och demokratisk debatt. Vi vet makten som ryms i orden ”Votering är begärd och ska verkställas”. Så partivänner – verkställ!

Öppningsanförande av Lena Rådström Baastad

Lena Rådström Baastad, partisekreterare: Vänner, vi är här för att ta det demokratiska arbetet vidare. Gårdagen drabbade hela Sverige. Alla vi som ringde våra nära och sade: ”Jag mår bra. Jag är i säkerhet.” Alla ni som ringde barn och vänner: ”Var är du? Jag älskar dig!” Rädslan kom nära.

Men det som skett i Stockholm får inte förlama oss. Det får inte stoppa oss. Det ska inte stoppa oss. Och det kommer inte att stoppa vårt demokratiska arbete. Det är därför vi ska debattera och diskutera hur vi vill utveckla Sverige. Det är vår mötesplats, där vi alla får höras och synas. Där åsikter ska brytas och olikheter mötas. Där vi pratar med varandra med respekt och värme. Men där vi också har högt i tak och är redo att lyssna på varandra. Vårt arbete fortsätter, och om den här kongressen var viktig i går, så är den ännu viktigare i dag!

Vi är här för att skapa trygghet i en ny tid. Det innebär att vi ska stärka arbetet mot terrorismen och öka säkerheten, men det innebär också att vi ska stärka tryggheten med fler poliser och skärpta straff för att knäcka gängkriminaliteten. Vi ska se till att skolan och socialtjänsten finns där för att fånga upp barn och unga tidigt, så att kriminalitet eller radikalisering aldrig blir ett alternativ. Vi ska se till att fler får ett jobb och kan blicka framåt, drömma och hoppas. Vi ska bryta segregationen så att människor med olika bakgrund och erfarenheter möts och har samma möjligheter att leva ett bra liv.

Vi ska utveckla välfärden så att den går att lita på för alla, med fler sjuksköterskor, undersköterskor, lärare och socialsekreterare. Vi ska stärka skolan, så att barn får det stöd de behöver, oavsett var de bor eller vilka som är deras föräldrar. Vi ska utveckla sjukvården så att det är enkelt att träffa en läkare när man behöver det och där alla kan känna sig trygga i livets viktigaste stund – när ens barn ska födas. Det är så vi skapar trygghet i svåra tider, i alla tider. Det här är vår demokrati och den kan ingen stoppa!

Härmed förklarar jag vår 39:e ordinarie kongress för öppnad.

Öppningsprogram

Musikinslag

Gruppen *Hästpojken* framförde *Brinner*.

Tjänstgörande ordförande: *Ehy Söderström*

Tjänstgörande ordförande: Vi börjar med att tacka *Hästpojken* för *Brinner*. Välkomna kära gäster, alla ombud, alla volontärer, alla medarbetare, media, alla som nu är med och gör denna kongress möjlig – en viktig kongress där vi tillsammans ska forma politiken för trygghet i en ny tid. Det är tillsammans vi gör det och vi ska ge varandra både styrka och argument. Vi ska debattera och kanske, när vi snart har valt ett presidium, votera för som någon sade nyss, att votera är fint: ”Votering är begärd och ska verkställas.”

Men innan vi kommer dit behöver vi fastställa ett antal viktiga punkter för att kongressen ska komma igång. Därför ber jag att få hälsa revisor Håkan Bystedt välkommen.

Dagordningens punkt 2

Fastställande av ombudsförteckning

Dagordningens punkt 2.1

Fullmaktsgransningskommitténs rapport

Föredragning och förslag

Håkan Bystedt: Det är som vanligt de förtroendevalda revisorerna som har haft den här uppgiften, och vi har vid två tillfällen granskat de från partidistriktet till Socialdemokratiska Arbetarepartiets kongress 2017 insända ombudsfullmakterna. Vi får därmed avge följande rapport:

”Enligt den fastställda medlemsberäkningen för kongressen har inom distriktet valts 350 ombud och samtliga fullmakter har godkänts. Stockholm den 10 mars och Göteborg den 8 april 2017 – Håkan Bystedt, Lars Ericson och Ella Niia.”
Jag föreslår att kongressen godkänner rapporten.

Beslut

Kongressen beslöt:

att godkänna fullmaktsgransningskommitténs rapport.

Dagordningens punkt 2.2

Upprop

Föredragning och förslag

Håkan Bystedt: Där har vi med digitaliseringens hjälp kommit fram till ett lite annat sätt att jobba. I era surfplattor finns nu de slutliga 350 ombuden, så jag behöver inte rabbla upp några ytterligare

ombud. Jag föreslår att från och med nu tillåts inga ytterligare ändringar utan nu är det dessa 350 ombud som utgör kongressen.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa ombudsförteckningen.

Kongressen hade följande deltagare:

Ombud

Blekinge partidistrikt

Markus Alexandersson, Roland Andreasson, Lisbeth Bengtsson, Elina Gustavsson, Chatarina Holmberg, Malin Norfall, Susanne Olsson, Andreas Saleskog och Ingemar Toresten.

Bohusläns partidistrikt

Thomas Angervik, Maria Brauer, Aylin Fazelian, Solveig Hallin, Annelie Högberg, Oskar Josefsson, Åsa Karlsson, Janette Olsson, Stefan Skoglund, Louise Thunström och Soraya Zarza Lundberg.

Dalarnas partidistrikt

Camilla Andersson, Helena Andersson, Nall Lars Göran Andersson, Tom Andersson, Susann Berger, Sofie Eriksson, Hanna Lindgren, Stig Olsson, Kenneth Persson, Fredrik Rönning, Lennart Soblerberg och Viktor Zakrisson.

Gotlands partidistrikt

Meit Foblin, Aino Friberg Hansson och Filip Reinbag.

Gävleborgs partidistrikt

Kerstin Almén, Linda Anttila, Elisabeth Di Paolo Sandberg, Jörgen Edsvik, Stefan Hedin, Kristoffer Lindberg, Sven-Erik Lindestam, Kristina Michelson, Monica Olsson, Henrik Persson, Anna Schönning, Linnéa Wickman och Einar Wängmark.

Göteborgs partidistrikt

Rikard Andersson, Hans Aronsson, Jesper Blomqvist, Marianne Carlström, Patrick Gladb, Floid Gumbo Strandvik, Joakim Hagberg, Robert Hammarstrand, Alma Handžar, Saida Hussein och Anna Skarsjö.

Hallands partidistrikt

Micael Arnström, Annita Asplid, Margit Bik, Rose-Marie Edlund, Tord Johansson, Jeanette Qvist, Per Svensson och Johan Tolinsson.

Jämtlands läns partidistrikt

Jonas Andersson, Nicklas Daoson, Anders Edvinsson, Elisabeth Lindholm, Mona Modin Tjulin, Maria Nerpin, Niklas Rhodin och Gunilla Zetterström Bäcké.

Jönköpings läns partidistrikt

Annelie Borgström, Adrian Ericson, Mona Forsberg, Anna Franzén, Peter Holkko, Maria Hörnsten Lindén, Markus Kauppinen, Diana Laitinen Karlsson, Niklas Lindberg, Jonas Magnusson, Jonas Nilsson, Pär Persson och Ylva Samuelsson.

Kalmar läns partidistrikt

Per Adolfsson, Ilko Corovic, Marianne Dahlberg, Elisabeth Johansson, Lasse Johansson, Nermina Mizimovic, Daniel Nestor, Anne-Christin Quist Karlsson, Hassen Saad Benatallah, Elin Sejnehed, Ulrica Widesdotter och Eva Österberg.

Kronobergs partidistrikt

Julia Berg, Emma Johansson Gauffin, Åsa Karlsson Björkmarker, Malin Lauber, Robert Olesen, Joakim Pohlman, Henrietta Serrate och Charlotta Svanberg.

Norra Älvsborgs partidistrikt

Sofia Andersson, Moez Dharsani, Reidar Eriksson, Dennis Lindberg Briddgård, Jenny Nieminen, Jessica Norberg, Erica Parkås, Karolina Roughton, Anette Rundström, Marianne Sand Wallin, John Skoglund och Bijan Zainali.

Norrbottnens partidistrikt

Anna-Carin Aaro, Mats Abrahamsson, Stefan Askenryd, Andreas Ford, Evelina Harr, Marianne Hedkvist, Johan Lund, Anders Lundkvist, Bente Marie Moen Åkerholm, Tommy Nilsson, Niklas Nordström, Bengt Erik Rolfs, Carina Sammeli, Linnus Sköld, Carina Strömbäck, Gustav Uusihannu och Anders Öberg.

Skaraborgs partidistrikt

Lina Abl, Daniel Arthursson, Johan Ask, Ida Ekeröth, Marie Ekman, Kajsa Ezelius, Dan Gabrielsson, Carina Gullberg, Maria Hjærtqvist, Peter Lindroth och Johanna Svensson.

Skånes partidistrikt

Anders Roger Almgren, Björn Abelson, Jan Andersson, Sten Andersson, Sanna Axelsson, Dan Berger, Marika Bjerstedt Hansen, Jan Björklund, Rose-Marie Carlsson, Robert Grandelius, Leif Göthed, Torgny Handreck, Anna-Lena Høgerud, Katarina Honoré, Ida-Therese Högfeldt, Anna Ingvers, Pia Ingvarsson, Magnus Jonsson, Torbjörn Karlsson, Ola Möller, Irene Nilsson, Milan Obradovic, Mathias Persson, Fredrik Roström, Ronny Sandberg, Joakim Sandell, Eva Sjöstedt, Björn Stigborg, Carina Svensson, Anders Svärd, Jan Svärd, Jenny Tillander, Catrin Tufvesson, David Westlund och Mecide Özer.

Stockholms partidistrikt

Amne Ali, Emilia Bjuggren, Sven Britton, Olle Burell, Ewa Carlsson Hallberg, Inger Edvardsson, Jytte Guteland, Anders Göransson, Thomas Hammarberg, Kadir Kasirga, Sultan Kayhan, Bawer Kevir, Dag Larsson, Elinor Odeberg, Åsa Odin Ekman, Anette Pettersson, Laven Redar, Mirja Räihä, Moa Sablin, Margareta Stavling, Daniel Subonen, Tara Twana och Karin Åkersten.

Stockholms läns partidistrikt

Erik Andersson, Sophia Andersson, Marie Axelsson, Mathias Bobman, Louise Callenberg, Birgitta Danielsson, Ulrika Falk, Kenneth Forsberg, Daniel Färm, Viktoria Färm, Boel Godner, Sara Heelge Vikmång, Camilla Janson, Anette Jellve, Ibrahim Khalifa, Nabrin Juliana Labdou, Freddie Lundqvist, Anita Mattsson, Hanna Stymne Bratt, Mathias Tegnér, Claes Thunblad, Jaana Tilles, Erika Ullberg, Liselott Vahermägi, Meeri Wasberg, Alexandra Völker, Arne Öberg och Ebba Östlin.

Södermanlands partidistrikt

Sofia Amlöb, Karola Bast, Jesper Bengtsson, Annika Eriksson, Monica Granström, Anneli Hedberg, Caroline Holmstedt, Sandra Karlsson, Solveig Persson, Inge Ståhlgren och Ulrika Truedsson.

Uppsala läns partidistrikt

Marlene Burvick, Helene Cranser, Peter Evansson, Peter Gustavsson, Caroline Hoffstedt, Emelie Jansson, Linda Johansson, Marie Larsson, Lisa Norén, Jonas Nyberg och Erik Pelling.

Värmlands partidistrikt

Jenny Blom, Monica Gundabl, Jonas Gunnarsson, Marian Gustavsson, Åsa Hååkman Feldt, Stefan Jonsson, Linda Larsson, Gustav Nilsson, Ulrika Nilsson, Maria Norell, Kristian Norlin, Torbjörn Parling, Inga-Lill Röhr och Eriwan Waysi.

Västerbottens partidistrikt

Lena Carneland, Alejandro Caviedes, Anna-Lena Danielsson, Mattias Degerman, Susanne Dufvenberg, Johan Söderling, Emilia Hallin, Harriet Hedlund, Magnus Johansson, Johan Julén, Felicia Lundmark, Karin Malmfjord, Patrik Nilsson, Irma Olofsson, Lars Olsson, Astrid Rönnqvist och Erik Wikström.

Västernorrlands partidistrikt

Jenny Bjerckås, Charlotte Evert, Bodil Hansson, Peter Hedberg, Erik Lövgren, Lisa Lööf, Per Nylén, Sara Nylund, Thomas Näsholm, Kristoffer Park, Jan Sablén, Mikael Sjölund, Anna-Belle Strömberg, Elisabet Strömquist, Anna Sundberg, Niklas Sävén, Åsa Ulander och John Åberg.

Västmanlands partidistrikt

Helmut Hoffmann, Pia Håkansson, Lena Johansson, Magnus Johansson, Carin Lidman, Lena Lovén Rolén, Denise Norström, Mikael Pettersson, Camilla Runerås och Olof Thorell.

Älvsborgs södra partidistrikt

Håkan Andersson, Malin Carlsson, Tony Hansen, Stefan Karlsson, Celso Silva Goncalves, Erika Storme Martinger, Ulf Dahlberg och Abdullabi Warsame.

Örebro läns partidistrikt

Muris Beslagic, Gun Carlestam Lewin, Lisa Dahlpil, Ida Eklund, Irja Gustafsson, Katarina Hansson, Kenneth Nilsson, Yvonne Nilsson, Solveig Oskarsson, Robert Roos, Bengt Storbacka, Björn Sundin och Andreas Svahn.

Östergötlands partidistrikt

Anders Bevenmyr, Ann-Charlott Bäckman, Elin Bäckström, Teresa Carvalho, Magnus Cato, Agnetha Didrikson, Dedjo Engmark, Peter Frejhagen, Helén Isaksson, Kenneth Johansson, Helen Johansson Kokkonen (lördag), Kaisa Maria Karro, Lisa Nåbo, Tuula Ravander (söndag–onsdag) och Niklas Rudberg.

Riksdagsgruppens representanter

Rickard Larsson, Eva-Lena Jansson och Gunilla Svantorp.

Representant för svenska S-gruppen i Europaparlamentet

Marita Ulvskog

Internationella gäster

Albanien

Socialistpartiet: *Besnik Baraj* och *Artan Gaci*

Angola

MPLA: *João Neto* och *Leif Biureborgh.*

Bosnien-Hercegovina

SDP BIH: *Damir Mašić* och *Saša Magazinovic.*

Burma

DPNS: *Aung Moe Saw.*

Demokratiska republiken Kongo

UDPS: *Joakim Mukuasa.*

Egypten

ASDF: *Hussein Gobar.*

Estland

SDE: *Marianne Mikko.*

Filippinerna

Akbayan: *Rafaella David* och *Rafael Albert.*

Social Democrats Asia: *Marie Chris Cabrerros.*

Finland

Socialdemokratiska partiet: *Anton Rönnholm* och *Tero Shemeikka.*

Frankrike

Parti Socialiste: *Pierre Kanuty.*

Georgien

Georgian Dream: *Levan Koberidze* och *Dimitri Tskitishvili.*

Irak

PUK: *Sadi Pira*, *Samir Amin* och *Abdulrazaq Mirza Aziz.*

Democratic Party of Iranian Kurdistan: *Hamid Teimouri.*

Jemen

Fateh Al Haddad.

Makedonien

Social Democratic Union of Macedonia: *Kalinka Gaber* och *Damjan Manchevski.*

Malaysia

DAP: *Chow Kon Yeow.*

Moldavien

Democratic Party of Moldova: *Gheroghe Braşovschi*, *Igor Batog* och *Violeta Ivanov.*

Marocko

USFP: *Khaoula Lachgnar.*

Namibia

SWAPO: *Ben Amathila.*

Norge

Arbeiderpartiet: *Jonas Gabr Store*, *Odd-Inge Kvalheim* och *Astrid Huitfeldt.*

Palestina

Fatah: *Faraj Zayoud* och *Ajif Safieb*.

Serbien

Democratic Party: *Aleksandra Jerkov* och *Dragan Sutanovac*.

Somalia

Somali Social Unity Party (SSUP): *Yassin Mahi Mallin*.

Storbritannien

Labour: *Anouska Gregorek*.

Sydafrika

ANC: *Ebrahim Ismail Ebrahim*.

Tunisien

Ettakatol: *Thouraya Hammami Bekri*, *Mustapha Ben Jafaar* och *Moez Ben Dhia*.

Turkiet

HDP: *Eyyup Doru* och *Tugba Hezer*.

Ungern

MSZP: *Balazs Barany*, *Tamas Harangozo* och *Bertalan Toth*.

Vitryssland

BSDP Hramada: *Alikasey Shiaeu*, *Ibar Barysau* och *Irya Veshtard*.

BSDP Hramada Women: *Marina Babkova* och *Volha Rahmanava*.

Västsahara

Polisario: *Alyien Kentaoui*, *Mohamed Didati* och *Fatma Mehdi Hassam*.

Åland

Socialdemokraterna: *Tony Wikström*.

Därutöver var ett trettiotal ambassader representerade under kongressen.

Europeiska Socialdemokratiska Partiet (ESP)

Giacomo Filibeck

Samak

Jan-Erik Støstad

Svenska gäster

Birgitta Dahl, Enn Koke, Bo Toresson, Jan Eliasson, Ingvar Carlsson, Lena Hjelm-Wallén, Göran Persson, Thage G. Peterson, Anders Sundström, Ingrid Carlsson, Björn Wall, Ingela Thalén, Bengt Holgersson, Göran Johnsson, Carin Jämtin, Lars Stjernkvist, Wanja Lundby-Wedin, Peter Öbman, Sven Hulterström, Tommy Ohlström och Leif Linde.

Partistyrelsen

Verkställande utskottet – ordinarie ledamöter

Stefan Löfven, Carin Jämtin, Karl-Petter Thorsvaldsson, Elvy Söderström, Mikael Damberg, Morgan Johansson, Magdalena Andersson Anneli Hulthén och Morgan Johansson.

Verkställande utskottet – ersättare

Ardalan Shekarabi, Lena Micko, Tomas Eneroth, Veronica Palm, Peter Hultqvist, Therese Guovelin och Margot Wallström.

Partistyrelsen – ordinarie ledamöter

Niklas Karlsson, Heléne Fritzon, Heléne Björklund, Lena Hallengren, Ilan de Basso, Hanna Westerén, Hans Hoff, Pbia Andersson, Talla Alkundi, Jörgen Hellman, Ulric Andersson, Mattias Ottosson, Hans Ekström, Pia Nilsson, Vivianne Macdisi, Karin Wanngård, Åsa Westlund, Helene Hellmark Knutsson, Yilmaz Kerimo, Daniel Olsson, Anna-Caren Säterberg, Erik Bergqvist, Fredrik Lundh Sammel, Janne Rudén och Anders Ferbe.

Partistyrelsen – ersättare

Roger Johansson, Katrin Stjernfeldt Jammeh, Anna Johansson, Åsa Kullgren, Kent Ögren, Monica Haider, Matilda Ernkrans, Andreas Schönström, Maria Strömkvist, Katarina Köbler, Johan Persson, Tonka Frodlund, Carina Ödebrink, Kenneth G. Forslund och Ylva Johansson.

Revisorer

Håkan Bystedt, Lars Eriksson och Ella Niia.

Revisorsersättare

Ingrid Lennerwald, Tommy Ternemar och Sara Heelge-Vikmång.

Adjungerade till verkställande utskottet och partistyrelsen

Lena Rådström Baastad, Carina Ohlsson, Ulf Bjereld, Philip Botström, Sören Juvas, Elin Ylvasdotter, Katarina Berggren, Roger Berzell, Patrik Björck och Jesper Eneroth.

Programkommissionen – ordinarie ledamöter

Stefan Löfven (ordförande), Emma Nilsson, Leif Pagrotsky, Talla Alkundi och Gabriel Wikström.

Programkommissionen – ersättare

Elisabet Brandt Ygeman, Morgan Johansson, Maria Stenberg, Peter Persson och Katarina Berggren.

Partidistriktens ordförande

Blekinge – *Helen Björklund*

Bohuslän – *Kenneth G Forslund*

Dalarna – *Peter Hultqvist*

Gotland – *Conny Kristensen Gabnström*

Gävleborg – *Åsa Lindestam*

Göteborg – *Anna Johansson*

Halland – *Hans Hoff*

Jämtlands län – *Anna-Caren Säterberg*

Jönköpings län – *Carina Ödebrink*

Kalmar län – *Anders Henriksson*

Kronoberg – *Monica Haider*

Norra Älvsborg – *Jörgen Hellman*

Norrbottnen – *Fredrik Lundh Sammelä*

Skaraborg – *Patrik Björck*

Skåne – *Niklas Karlsson*

Stockholm – *Anders Ygeman*

Stockholms län – *Helene Hellmark Knutsson*

Södermanland – *Hans Ekström*

Uppsala län – *Ardalan Shekarabi*

Värmland – *Ulric Andersson*

Västerbotten – *Lilly Bäcklund*

Västernorrland – *Eva Sonidsson*

Västmanland – *Gabriel Wikström*

Älvsborgs södra – *Phia Andersson*

Örebro län – *Matilda Ernkranz*

Östergötland – *Christoffer Bernsköld*

Dagordningens punkt 3

Fastställande av dagordning

Förslag

Partistyrelsen föreslog kongressen fastställa följande förslag till dagordning:

1. **Kongressens öppnande**
2. **Fastställande av ombudsförteckning:**
 - 2.1 Fullmactsgranskningskommitténs rapport
 - 2.2 Upprop
3. **Fastställande av dagordning**
4. **Val av kongressfunktionärer:**
 - 4.1 Sex ordförande
 - 4.2 Sex sekreterare
 - 4.3 Femton rösträknare tillika ledamöter i rösträkningskommittén
 - 4.4 Tio protokolljusterare
 - 4.5 15 ledamöter i program- och redaktionsutskott
5. **Beslut om kongressens offentlighet**
6. **Kongressens arbetsformer**
 - 6.1 Fastställande av diskussionsordning (inklusive regler för temagrupper) förslag, omröstningar och kongressprotokoll)
 - 6.2 Fastställande av arbetsordning (inklusive föredragande)
7. **Berättelser och fråga om ansvarsfrihet**
 - 7.1 Partistyrelsens berättelser
 - 7.2 Revisorernas berättelser
 - 7.3 Granskningsutskottets berättelse
 - 7.4 Fråga om ansvarsfrihet för partistyrelsen
8. **Val av partiorgan**
 - 8.1 Partiordförande
 - 8.2 Partisekreterare
 - 8.3 Fem ledamöter i verkställande utskottet
 - 8.4 Åtta suppleanter i verkställande utskottet
 - 8.5 26 ledamöter i partistyrelsen
 - 8.6 15 suppleanter i partistyrelsen
 - 8.7 Tre revisorer
 - 8.8 Tre revisorsersättare

- 8.9 Fem ledamöter i programkommissionen
- 8.10 Fem suppleanter i programkommissionen

9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer TRYGGHET I EN NY TID

- 9.1 *Behandling av område A-F: Trygghet i ny tid*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – Trygghet i ny tid, inledning (s. 3 och s. 4, rad 1-4 och 36-41).
- 9.2 *Behandling av område A: Jobb och tillväxt för framtidstro*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – Trygghet i ny tid, inledning (s. 4, rad 6-10), kapitel 1 Jobb och tillväxt för framtidstro (s. 5), Jobb i hela landet (s. 5-6).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A: (UA1-UA4).
- 9.3 *Behandling av område A: Jobb och tillväxt för framtidstro*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 1 Smart industri och växande småföretag (s.7-8).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A: (UA5, UA6).
- 9.4 *Behandling av område A: Jobb och tillväxt för framtidstro*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 1 Alla som kan jobba ska jobba (s. 8-9).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A: (UA7-UA9).
- 9.5 *Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - Trygghet i ny tid, inledning (s. 4, rad 12-15), kapitel 2 Sammanhållning för ökad trygghet (s. 10), Tillsammans för att bryta segregationen (s. 10-12).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B: (UB10-UB12).
- 9.6 *Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 2 Ett starkt rättssamhälle (s. 12-14).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B: (UB13, UB14).
- 9.7 *Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 2 Försvara demokratin och det öppna samhället (s. 14-16).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B: (UB15-UB21).
- 9.8 *Behandling av område C: Kunskap gör Sverige starkare*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - Trygghet i ny tid, inledning (s. 4, rad 17-20), kapitel 3 Kunskap gör Sverige starkare (s. 17), Elever ska lära sig mer (s.17-19), Alla skolor ska vara bra skolor (s. 19-20).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C: (UC22, UC23).

- 9.9 *Behandling av område C: Kunskap gör Sverige starkare*
Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 3 Fler möjligheter att studera vidare (s. 20-21).
Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område C: (UC24-UC27).
- 9.10 *Behandling av område D: En välfärd som går att lita på*
Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer - Trygghet i ny tid, inledning (s. 4, rad 22-25), kapitel 4 En välfärd som går att lita på (s. 22), En ekonomisk politik som säkrar en stark välfärd (s. 22-23).
Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område D: (UD28-UD30).
- 9.11 *Behandling av område D: En välfärd som går att lita på*
Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 4 Trygg välfärd genom hela livet (s. 23-25) Respekt för pensionärernas arbetsinsats (s. 25-26).
Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område D: (UD31-UD40).
- 9.12 *Behandling av område D: En välfärd som går att lita på*
Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 4 Bra vård i hela landet (s. 26-27).
Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område D: (UD41-UD46).
- 9.13 *Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland*
Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer - Trygghet i ny tid, inledning (s. 4, rad 27-29), kapitel 5 Världens första fossilfria välfärdsland (s. 28), Gröna jobb är framtidens jobb (s. 28-29).
Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område E: (UE47-UE48).
- 9.14 *Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland*
Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 5 En tryggare energiförsörjning med 100 procent förnybar energi (s. 29-30).
Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område E: (UE49).
- 9.15 *Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland*
Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 5 Ett förstärkt miljöarbete (s. 30-31). Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område E: (UE50-UE52).
- 9.16 *Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet*
Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer - Trygghet i ny tid, inledning (s. 4, rad 31-34), kapitel 6 Samarbete för gemensam säkerhet (s. 32), Global utveckling för fred och rättvisa (s. 32-34).
Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område F: (UF53-UF58).

- 9.17 *Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 6 En ansvarsfull migrationspolitik (s. 34-36).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F: (UF59-UF62).
- 9.18 *Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 6 Ett stärkt försvar med fortsatt militär alliansfrihet (s. 36-37), Ett rättvist Europa för alla, inte bara några (s. 37-38).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F: (UF63-UF65).

10. Motioner samt partistyrelsens utlåtanden och förslag på område G: Framtidspartiet

- 10.1 *Behandling av område G: Framtidspartiet*
Partistyrelsens förslag till riktlinjer för partiarbetet Framtidspartiet och framtidens folkrörelse
Motioner och partistyrelsens utlåtande på område G: (UG66).

11. Beslut om stadgeändringar

Partistyrelsens förslag till stadgeändringar

12. Behandling av redaktionsutskottets förslag

13. Protokolljustering

14. Kongressens avslutning

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till dagordning.

Dagordningens punkt 4

Val av kongressfunktionärer

Dagordningens punkt 4.1

Val av sex ordförande

Föredragning och förslag

Tjänstgörande ordförande: Valberedningens förslag är att kongressen väljer *Björn Sundin, Laila Naraghi, Elisabeth Brandt Ygeman, Per Tenggren, Marita Ulvskog* och *Bosse Ringholm*, Stockholm till kongressordförande.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja ordförande för kongressen i enlighet med valberedningens förslag.

Dagordningens punkt 4.2

Val av sex sekreterare

Föredragning och förslag

Tjänstgörande ordförande: Valberedningen föreslår att kongressen väljer *Malin Axelson, Khaled Saibi, Jeanette Svensson, Tobias Gherseiti, John Josefson* och *Petra Söderqvist* till sekreterare för kongressen.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja sekreterare för kongressen i enlighet med valberedningens förslag.

Dagordningens punkt 4.3

Val av femton rösträknare tillika ledamöter i rösträkningskommittén

Föredragning och förslag

Tjänstgörande ordförande: Valberedningen föreslår att kongressen väljer *Annika Eriksson, Södermanland (sammankallande), Niclas Lindberg, Jönköpings län, Liya di Paolo Sandberg, Gävleborg, Catrin Tufvesson, Skåne, Helen Johansson Kokkonen, Östergötland, Robert Olesen, Kronoberg, Pia Håkansson, Västmanland, Aylin Fazelian, Bohuslän, Dennis Lindberg, Norra Älvsborg, Tommy Nilsson, Norrbotten, Torbjörn Parling, Värmland, Fredrik Rönning, Dalarna, Elisabet Johansson, Kalmar län, Hanna Stymne Bratt, Stockholms län* och *Margareta Stavling, Stockholm* till rösträknare tillika ledamöter i rösträkningskommittén.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja rösträknare i enlighet med valberedningens förslag.

(Fyllnadsval efter *Helen Johansson Kokkonen* förrättas på sidan 54.)

Dagordningens punkt 4.4

Val av tio protokolljusterare

Föredragning och förslag

Tjänstgörande ordförande: Vi föreslår att kongressen väljer *Mathias Tegnér*, Stockholms län (sammankallande), *Bengt Storbacka*, Örebro län, *Kadir Kasirga*, Stockholm, *Ulrica Truedsson*, Södermanland, *Diana Laitinen Carlsson*, Jönköpings län, *Jörgen Edsvik*, Gävleborg, *Lisa Nåbo*, Östergötland, *Malin Lauber*, Kronoberg, *Linus Sköld*, Norrbotten och *Marianne Carlström*, Göteborg till protokolljusterare.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja protokolljusterare i enlighet med valberedningens förslag.

Tjänstgörande ordförande: De valda justerarna ska samlas vid kongressbyrån efter att kongressen har ajournerat sig.

Dagordningens punkt 4.5

Val av 15 ledamöter i redaktionsutskottet

Föredragning och förslag

Tjänstgörande ordförande: Vi föreslår att kongressen väljer *Stefan Löfven*, partistyrelsen (sammankallande), *Lena Rådström Baastad* (tillförordnad sammankallande), partistyrelsen, *Karl-Petter Thorwaldsson*, partistyrelsen, *Ehvy Söderström*, partistyrelsen, *Mikael Damberg*, partistyrelsen, *Magdalena Andersson*, partistyrelsen, *Morgan Johansson*, partistyrelsen, *Boel Godner*, Stockholms län, *Emilia Bjuggren*, Stockholm, *Christoffer Bernsköld*, Östergötland, *Bodil Hansson*, Västernorrland, *Christian Norlin*, Värmland, *Ilko Corkovic*, Kalmar län, *Åsa Karlsson Björkmarker*, Kronoberg och *Andreas Svahn*, Örebro län till redaktionsutskott.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja redaktionsutskott i enlighet med förslaget.

Sekreterare: *Malin Axelsson* och *Khaled Saibi*

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Bosse Ringholm, kongressordförande: Tack alla ombud för ert förtroende att få leda kongressen. Jag hoppas att vi kan samarbeta på ett bra sätt, så att vi kan hålla de tajta tidsgränser vi har och alla de uppdrag vi har att hantera – motioner, utlåtanden, riktlinjer och allt annat som vi ska besluta om.

Jag tänkte börja med att presentera oss som sitter i presidiet, eftersom alla kanske inte vet vilka alla är. Jag heter Bosse Ringholm, och sedan överlåter jag till nästa att presentera sig. Som ni alla vet tänker vi föreslå en tidsgräns på två minuter; vi får se om de klarar det med sin presentation!

Marita Uhskeg, kongressordförande: Jag har bland annat varit partisekreterare men är nu EU-parlamentariker i Bryssel och Strasbourg, när jag inte är här.

Per Tenggren, kongressordförande: Jag är medlem i styrelsen för Kortedala S-förening här i Göteborg. Ni får hemska gärna bli medlemmar om ni vill! Jag är också vice ordförande i regionfullmäktige här i Västra Götaland och gruppsordförande för den socialdemokratiska regionfullmäktigegruppen i samma region.

Laila Naraghi, kongressordförande: Jag är riksdagsledamot från Oskarshamn i Kalmar län. Jag sitter i konstitutionsutskottet och tackar så mycket för förtroendet!

Björn Sundin, kongressordförande: Jag är kommunalråd med ansvar för samhällsbyggnadsfrågor i Örebro kommun.

Elisabeth Brandt Ygeman, kongressordförande: Jag är andre ordförande i Handelsanställdas förbund, vilket är en av anledningarna till att jag sitter här. Jag har varit på en del kongresser och har tidigare varit ombud. Jag har suttit ordförande en gång, och jag är medlem i Årsta socialdemokratiska förening i Stockholm.

Tjänstgörande ordförande: Då vet ni vilka vi är. Jag har först en information. Det är flera ombud som har problem med allergi och därför undanbedes jordnötter i lokalen.

Dagordningens punkt 5

Beslut om kongressens offentlighet

Förslag

Partistyrelsen föreslog kongressen besluta att kongressens förhandlingar ska vara offentliga.

Beslut

Kongressen beslöt:

att kongressens förhandlingar ska vara offentliga.

Dagordningens punkt 6

Kongressens arbetsformer

Dagordningens punkt 6.1

Fastställande av diskussionsordning (inklusive regler för temagrupper, förslag, omröstningar och kongressprotokoll)

Förslag

Följande av partistyrelsen uppgjorda förslag till diskussionsordning förelåg:

Förslag till diskussionsordning

1. För pågående ärende (dagordningspunkt/er) kan ordet begäras via den läsplatta tillhandahålls alla ombud och övriga som har yttranderätt eller från någon av de yrkandestationer som finns i kongressalen. För att underlätta presidietts arbete bör ordet begäras i så god tid som möjligt. Vid replik, ordningsfråga och liknande kan ordet begäras utan att nyttja den elektroniska anläggningen.
2. Alla yrkanden görs från talarstol. För att ett förslag ska kunna behandlas måste yrkandet dessutom vara inskrivet i samband med, eller efter att, ordet har begärts på en av yrkandestationerna eller via läsplatta.
3. Yttrande- och förslagsrätt har enligt stadgarna kongressens ombud, partistyrelsens ledamöter, av kongressen valda revisorer, ledamöter i partiets programkommission, partidistriktens ordförande samt av partistyrelsen utsedda föredragande.

Därutöver har suppleanterna i verkställande utskottet, partistyrelsen och programkommissionen samt vardera en representant för Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund, Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund, Socialdemokrater för Tro och Solidaritet, Sveriges socialdemokratiska studentförbund och HBT Socialdemokraterna yttrande- och förslagsrätt.

Socialdemokratiska riksdagsgruppen utser inom sig tre representanter och den svenska socialdemokratiska gruppen i Europaparlamentet utser inom sig en representant. Partigruppen i styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting utser inom sig två representanter. Dessa representanter har yttrande- och förslagsrätt.

4. Taletiden är begränsad till högst två minuter, när inte kortare tid har beslutats. Replik kan medges, om de har deltagit i debatten och därefter har apostroferats. Taletiden för

repliken är högst en minut. I talarordningen har ny talare företräde framför talare som har talat tidigare på dagordningspunkten. Föredragande samt talare som begär ordningsfråga eller replik bryter talarordningen.

Vid inlägg under debatten på respektive dagordningspunkt (9.1–9.18, 10.1) disponerar de föredragande tillsammans sammanlagt högst fem minuter. För slutplädering och genomgång av de yrkanden som väcks under debatten inom respektive dagordningspunkt disponerar de föredragande sammanlagt högst tio minuter. Tjänstgörande ordförande kan vid behov ge föredragande möjlighet till ytterligare inlägg samt förlänga föredragandens tid för slutplädering.

5. För varje dagordningspunkt gäller den tid, som anges i arbetsordningen som en ram, vilken inte ska överskridas. När antalet anmälda talares inlägg tidsmässigt överstiger den fastlagda tidsramen ska tjänstgörande ordförande omedelbart meddela detta och fråga, vilka som ytterligare önskar anmäla sig, innan streck sätts i debatten. Efter det att streck satts i debatten, begränsas taletiden till den tid som kongressen, efter förslag från kongressordföranden, beslutar.
6. Förslag om streck i debatten och tidsbegränsning för talarna kan framställas av ordföranden och kongressens ombud.
7. Önskar tjänstgörande ordförande delta i debatten, ska hen överlåta platsen åt någon av de andra ordförandena.
8. Reservationer ska avges skriftligt. Anmälan om reservation ska göras i omedelbar anslutning till beslutet. Skriftlig reservation ska därefter lämnas till presidiet.
9. Kongressombud som av någon orsak önskar ledighet (permission) från någon del av kongressens förhandlingar ska skriftligen anmäla detta till tjänstgörande ordföranden, som kan bevilja ledighet. Samtliga ledigheter meddelas sekreteraren för anteckning i protokollet.

Arbetsformer för temagrupperna

Arbetet i temagrupper sker genom att ombud och andra kongressdeltagare med yttrande- och förslagsrätt (till exempel partistyrelse och riksdagsgruppens ombud) i förväg har delats in i temagrupper. Temagrupperna leds av partistyrelsens föredragande.

Syftet med temagrupperna är framför allt att ge kongressdeltagarna möjlighet att diskutera och argumentera för sina förslag i en mindre grupp och utan de strikta talartidsbegränsningar som gäller i plenum. Detaljfrågor, oklarheter och olika sätt att tolka kongressdokumentens skrivningar kan där klaras ut. Samtliga politiska frågor ska dock diskuteras av hela kongressen och alla beslut

som gäller motioner, Handslag för ett framtidsparti och de politiska riktlinjerna: *Trygghet i en ny tid* ska slutgiltigt fattas av kongressen. De föredragande kan dock, efter diskussionen i de olika temagrupperna, föreslå ändringar i texterna.

Beslut om eventuella ändringar i partistyrelsens förslag fattas av en grupp utsedda av partistyrelsen bestående av *Stefan Löfven, Karl-Petter Thorwaldsson, Elvy Söderström, Mikael Damberg, Morgan Johansson, Magdalena Andersson, Ardalan Shekari, Lena Micko, Tomas Eneroth, Veronica Palm, Peter Hultqvist, Therese Guovelin och Margot Wallström*. Om ändringar sker görs nya versioner av de ändrade texterna som görs tillgängliga på kongressens webbplats före debatten i aktuell fråga.

Förslagsregler

Ändringar kan inte göras i motionernas texter eller attsatser. Ombuden kan inte heller föreslå ändringar i partistyrelsens motionsutlåtanden. Yrkanden ställs i form av bifall eller avslag till attsatserna i motionerna alternativt att anse motionen besvarad.

Vid behandling av texter i övrigt (exempelvis politiska riktlinjer, partistyrelsens förslag, uttalanden eller annan text) kan tre typer av förslag ställas:

- a) Tilläggsförslag (ange var det föreslagna tillägget ska placeras i texten)
- b) Strykningsförslag (ange vad det är som ska strykas)
- c) Ändringsförslag (ange vad det är som ska ersättas med vad)

Omröstningar

Personval sker, då någon så begär, i första hand genom sluten omröstning med den elektroniska voteringsanläggningen som finns i ombudens läsplattor. Vid sluten omröstning är det inte möjligt att i efterhand ta reda på hur ombuden har röstat. Om tekniken inte skulle fungera görs omröstningar med slutna sedlar. Övriga ärenden avgörs genom öppen omröstning. Om rösträkning begärs kommer den elektroniska voteringsanläggningen att användas. Ur voteringsanläggningen är det möjligt för ombud att på begäran få utskrifter på hur ombuden har röstat.

Kongressprotokollen

Kongressens protokoll utgörs dels av ett förslags- och beslutsprotokoll, dels av ett diskussionsprotokoll. Under kongressdagarna redovisas protokollet i form av ett förslags- och beslutsprotokoll.

Mellan klockan 11.00 och 13.00 dagligen kommer förslag till beslutsprotokoll från föregående dag att vara tillgängligt på Socialdemokraternas webbplats. Ombuden har då möjlighet att granska protokollsförslaget och framföra eventuella erinringar mot detta. Justering av beslutsprotokollet görs därefter av två valda justerare i förening samt tjänstgörande ordföranden. Protokollet från

den avslutande kongressdagen justeras av två justerare i förening samt tjänstgörande ordföranden i samband med kongressavslutningen.

Det fullständiga protokollet, som omfattar alla inlägg under kongressen (diskussionsprotokollet), utarbetas efter kongressen. Detta protokoll justeras av de kongressvalda protokolljusterarna och ordförandena.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till diskussionsordning, inklusive regler för temagrupper, förslag, omröstningar och kongressprotokoll.

Dagordningens punkt 6.2

Fastställande av arbetsordning (inklusive föredragande)

Förslag

Följande av partistyrelsen utarbetade förslag till arbetsordning förelåg:

Förslag till arbetsordning

Lördagen den 8 april

Tema: Framtidspartiet

14.00 Öppningsprogram
Inledningstal Stefan Löfven, partiordförande

Formalia

1. Kongressens öppnande

2. Fastställande av ombudsförteckning

2.1 Fullmaktsgranskningskommitténs rapport

2.2 Upprop

3. Fastställande av dagordning

4. Val av kongressfunktionärer

4.1 Sex ordförande

4.2 Sex sekreterare

4.3 Femton rösträknare tillika ledamöter i rösträkningskommittén

4.4 Tio protokolljusterare

4.5 15 ledamöter i redaktionsutskottet

5. Beslut om kongressens offentlighet

6. Kongressens arbetsformer

6.1 Fastställande av diskussionsordning (inklusive regler för temagrupper, förslag, omröstningar och kongressprotokoll)

6.2 Fastställande av arbetsordning (inklusive föredragande)

7. Berättelser och fråga om ansvarsfrihet

7.1 Partistyrelsens berättelser

14.45 **Paus**

15.30 **Temagrupper**, nr A2, B5, C7, D9, F13, F14, F15 och G16 (ej öppet för media och allmänhet)

17.30 **Middagspaus**

18.30 **Temagrupper**, nr A1, A3, B4, B6, C8, D10, D11 och E12 (ej öppet för media och allmänhet)

20.45 Behandling av riktlinjer för partiarbetet
Motionsbehandling

10. Motioner samt partistyrelsens utlåtanden och förslag på område G: Framtidspartiet

10.1 Behandling av område G: Framtidspartiet
Huvudföredragande: *Lena Rådström Baastad*
Partistyrelsens förslag till riktlinjer för partiarbetet *Framtidspartiet och framtidens folkrörelse*
Motioner och partistyrelsens utlåtanden som rör partiet (UG66) *Stärk folkrörelsen*
Föredragande: *Lena Rådström Baastad*
Medföredragande: *Johan Persson, Niklas Karlsson, Ilan de Basso och Therese Guovelin*

11. Beslut om stadgeändringar

Partistyrelsens förslag till stadgeändringar

22.45 **Ajournering**

Söndagen den 9 april

Tema: Internationellt och miljö

08.30 **Parentation**
Sång: Arbetets söner

08.45 **Tal av Margot Wallström**

09.00 Behandling av politiska riktlinjer och motioner
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

9.16 Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet
Huvudföredragande: *Margot Wallström*

Partistyreliens förslag till politiska riktlinjer – *Trygghet i en ny tid*, inledning (s. 4, rad 31–34), kapitel 6 *Samarbete för gemensam säkerhet* (s. 32), *Global utveckling för fred och rättvisa* (s. 32–s. 34).

Motioner och partistyreliens utlåtanden på område F som rör *EU och internationell solidaritet* (UF53), *FN, fred och feministisk utrikespolitik* (UF54), *Internationellt utvecklingsbistånd* (UF55), *Kärnvapenförbud, kärnvapenfri zon* (UF56), *Syrien, Irak, Kurdistan och Turkiet* (UF57) och *Västsahara* (UF58).

Föredragande: *Margot Wallström*

Medföredragande: *Fredrik Lundh Sammeli*

11.25 Behandling av berättelser och fråga om ansvarsfrihet

7. Berättelser och fråga om ansvarsfrihet

7.1 Partistyreliens berättelser

7.2 Revisorernas berättelser

7.3 Granskningsutskottets berättelse

7.4 Fråga om ansvarsfrihet för partistyreliens

11.40 **Gästtal**

12.00 **Lunchpaus**

13.00 **Tid för temagrupper**

13.30 Val av partiordförande

8. Val av partiorgan

8.1 Partioräörande

13.50 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning

9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

9.17 Behandling av område F: *Samarbete för gemensam säkerhet*

Huvudföredragande: *Margot Wallström*

Partistyreliens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 6 *En ansvarsfull migrationspolitik* (s. 34–36)

Motioner och partistyreliens utlåtanden på område F som rör *En human och hållbar migrationspolitik* (UF59), *Framtidens EU-gemensamma migrationspolitik* (UF60), *Mottagande* (UF61) och *Ordning och reda i asylprocessen* (UF62).

Föredragande: *Morgan Johansson*

Medföredragande: *Fredrik Lundh Sammeli*

9.18 Behandling av område F: *Samarbete för gemensam säkerhet*

Huvudföredragande: *Margot Wallström*

Partistyreliens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 6 *Ett stärkt försvar med fortsatt militär alliansfrihet* (s. 36–37), *Ett rättvist Europa för alla, inte bara några* (s. 37–38).

Motioner och utlåtande som rör *Säkerhetspolitik - från oro till framtidstro* (UF63), *Totalförsvaret i framtiden* (UF64) och *Totalförsvarets personalförsörjning* (UF65).

Föredragande: *Peter Hultqvist* och *Ann Linde*

Medföredragande: *Fredrik Lundh Sammeli*

18.00 **Middagspaus**

19.00 **Gästtal**

19.15 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning

9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

9.13 Behandling av område E: *Världens första fossilfria välfärdsland*

Huvudföredragande: *Tomas Eneroth*

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – *Trygghet i en ny tid*, inledning (s. 4, rad 27–29), kapitel 5 *Världens första fossilfria välfärdsland* (s. 28) och *Gröna jobb är framtidens jobb* (s. 28–29).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E som rör *Fossilfritt Sverige* (UE47) och *Hållbar livsmedelsproduktion* (UE48).

Föredragande: *Tomas Eneroth*

Medföredragande: *Ehly Söderström*

9.14 Behandling av område E: *Världens första fossilfria välfärdsland*

Huvudföredragande: *Tomas Eneroth*

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 5 *En tryggare energiförsörjning med 100 procent förnybar energi* (s. 29–30).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E som rör *100 procent förnybar energi* (UE49).

Föredragande: *Ibrahim Baylan*

Medföredragande: *Ehly Söderström*

9.15 Behandling av område E: *Världens första fossilfria välfärdsland*

Huvudföredragande: *Tomas Eneroth*

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 5 *Ett förstärkt miljöarbete* (s. 30–31).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E som rör *Jakt och viltvård* (UE50), *Djurskydd* (UE51) och *Framtidens miljömål* (UE52).

Föredragande: *Matilda Ernkrans*

Medföredragande: *Ehly Söderström*

00.30 **Ajournering**

Måndagen den 10 april

Tema: Välfärd och jobb

08.30 **Tal av Magdalena Andersson**

- 08.45 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid
- 9.10 Behandling av område D: *En välfärd som går att lita på*
Huvudföredragande: *Magdalena Andersson*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - *Trygghet i en ny tid, inledning* (s. 4, rad 22–25), kapitel 4 *En välfärd som går att lita på* (s. 22), *En ekonomisk politik som säkrar en stark välfärd* (s. 22–23).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D som rör *Ekonomisk politik* (UD28), *Fördelningspolitik* (UD29) och *Skatter* (UD30).
Föredragande: *Magdalena Andersson*
Medföredragande: *Anders Henriksson* och *Åsa Regnér*
- 9.11 Behandling av område D: *En välfärd som går att lita på*
Huvudföredragande: *Magdalena Andersson*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 4 *Trygg välfärd genom hela livet* (s. 23–25) *Respekt för pensionärernas arbetsinsats* (s. 25–26).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D som rör *En funktionshinderpolitik för jämlikhet* (UD31), *En modern föräldraförsäkring* (UD32), *En modern socialtjänst* (UD33), *En trygg och förutsägbar försäkring* (UD34), *En väl fungerande vård för personer i missbruk och beroende* (UD35), *Familjerätt* (UD36), *Lagen om stöd och service och assistansersättning* (UD37), *Trygghet för alla barn* (UD38), *Äldreomsorg* (UD39) och *Ekonomisk trygghet för pensionärer* (UD40).
Föredragande: *Heléne Fritzön* och *Annika Strandhäll*
Medföredragande: *Anders Henriksson* och *Åsa Regnér*
- 12.00 **Lunchpaus**
- 13.00 **Tid för temagrupper**
- 13.30 Val av partisekreterare
8. Val av partiorgan:
8.2 Partisekreterare
Tal av partisekreteraren
- 14.00 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid
- 9.12 Behandling av område D: *En välfärd som går att lita på*
Huvudföredragande: *Magdalena Andersson*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 4 *Bra vård i hela landet* (s. 26–27).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D som rör *Hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning* (UD41), *Hälso- och sjukvårdens och apotekens organisation* (UD42), *Psyisk hälsa* (UD43), *Screening och förebyggande insatser* (UD44), *Särskilda hälso- och sjukvårdsfrågor* (UD45) och *Tandhälsa* (UD46).
Föredragande: *Gabriel Wikström*

Medföredragande: *Anders Henriksson* och *Åsa Regnér*

17.30 **Avtackning**

17.45 Val av verkställande utskott

8. Val av partiorgan

8.3 Fem ledamöter i verkställande utskottet

8.4 Åtta suppleanter i verkställande utskottet

18.00 **Middagspaus**

19.00 **Gästtal**

19.15 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning

9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

9.2 Behandling av område A: *Jobb och tillväxt för framtidstro*

Huvudföredragande: *Mikael Damberg*

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - *Trygghet i en ny tid, inledning* (s. 4, rad 6-10), kapitel 1 *Jobb och tillväxt för framtidstro* (s. 5), *Jobb i hela landet* (s. 5-6).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A som rör *Bostadspolitik* (UA1), *Digitalisering* (UA2), *Hållbara transporter och en bättre infrastruktur för jobb och klimat* (UA3) och *Landsbygd* (UA4).

Föredragande: *Anna-Caren Säterberg*

Medföredragande: *Sven-Erik Bucht* och *Anna Johansson*

9.3 Behandling av område A: *Jobb och tillväxt för framtidstro*

Huvudföredragande: *Mikael Damberg*

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 1 *Smart industri och växande småföretag* (s.7-8).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A som rör *Fler företag som växer och exporterar* (UA5) och *Handel* (UA6).

Föredragande: *Mikael Damberg*

Medföredragande: *Sven-Erik Bucht* och *Anna Johansson*

9.4 Behandling av område A: *Jobb och tillväxt för framtidstro*

Huvudföredragande: *Mikael Damberg*

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 1 *Alla som kan jobba ska jobba* (s. 8-9).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A som rör *Arbetsmarknad och a-kassa* (UA7), *Ordning och reda på arbetsmarknaden* (UA8) och *Upphandling* (UA9).

Föredragande: *Ylva Johansson*

Medföredragande: *Sven-Erik Bucht* och *Anna Johansson*

00.30 **Ajournering**

Tisdag den 11 april

Tema: Kunskap och sammanhållning

- 08.30 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid
9.8 Behandling av område C: *Kunskap gör Sverige starkare*
Huvudföredragande: *Ardalan Shekarabi*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - *Trygghet i en ny tid*, inledning (s. 4, 6 rad 17-20), kapitel 3 *Kunskap gör Sverige starkare* (s. 17), *Elever ska lära sig mer* (s.17-19) och *Alla skolor ska vara bra skolor* (s. 19-20).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C som rör *Förskola, barnomsorg, grundskola, fritidshem och gymnasieskola* (UC22) och *Vinst i välfärden* (UC23).
Föredragande: *Ardalan Shekarabi* och *Katrin Stjernfeldt Jammeh*
Medföredragande: *Helene Hellmark Knutsson* och *Lena Hallengren*
- 11.45 **Scenframträdande**
- 12.00 **Lunchpaus**
- 13.00 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid
9.9 Behandling av område C: *Kunskap gör Sverige starkare*
Huvudföredragande: *Ardalan Shekarabi*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 3 *Fler möjligheter att studera vidare* (s. 20-21).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C som rör *Fler kompetenta och behöriga lärare* (UC24), *Högre utbildning och forskning i världsklass* (UC25), *Studiestöd* (UC26) och *Utbildningsmöjligheter för vuxna* (UC27).
Föredragande: *Anna Ekström*
Medföredragande: *Helene Hellmark Knutsson* och *Lena Hallengren*
- 14.30 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid
9.5 Behandling av område B: *Sammanhållning för ökad trygghet*
Huvudföredragande: *Lena Micko*
Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer -*Trygghet i en ny tid*, inledning (s. 4, rad 6 - 9), kapitel 2 *Sammanhållning för ökad trygghet* (s. 10 och *Tillsammans för att bryta segregationen* (s. 10-12).
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B som rör *Bättre och snabbare etablering för nyanlända* (UB10), *Storstadsprogram mot segregation* (UB11) och *Utsatta EU-medborgare* (UB12).
Föredragande: *Lena Micko*
Medföredragande: *Johan Ljöfstrand* och *Veronica Palm*

- 16.00 Val av partistyrrelse samt övriga val
8. Val av partiorgan
8.5 26 ledamöter i partistyrrelsen
8.6 15 suppleanter i partistyrrelsen
8.7 Tre revisorer
8.8 Tre revisorssuppleanter
8.9 Fem ledamöter i programkommissionen
8.10 Fem suppleanter i programkommissionen

16.15 **Tal**

16.30 **Ajournering**

19.00 **Kongressfest**

Onsdag den 12 april

Tema: Sammanhållning

08.45 Scenframträdande

- 09.00 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid
9.6 Behandling av område B: *Sammanhållning för ökad trygghet*
Huvudföredragande: *Lena Micko*
Partistyrrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 2 *Ett starkt rättsambälle* (s. 12-14).
Motioner och partistyrrelsens utlåtanden på område B som rör *Mäns våld mot kvinnor* (UB13) och *Rättsväsendet* (UB14).
Föredragande: *Anders Ygeman*
Medföredragande: *Johan Löfstrand* och *Veronica Palm*

10.20 **Gästtal**

- 10.35 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid
9.7 Behandling av område B: *Sammanhållning för ökad trygghet*
Huvudföredragande: *Lena Micko*
Partistyrrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 2 *Försvara demokratin och det öppna samhället* (s. 14–16).
Motioner och partistyrrelsens utlåtanden på område B som rör *Civilsambället m.m.* (UB15), *Demokrati* (UB16), *Diskriminering och minoritetsfrågor* (UB17), *Förtroendevaldas villkor* (UB18), *Integritet samt åtgärder mot hat och hot* (UB19), *Kultur* (UB20) och *Medier, presstöd, public service m.m.* (UB21).
Föredragande: *Berit Högman*
Medföredragande: *Johan Löfstrand* och *Veronica Palm*

- 11.50 Behandling av politiska riktlinjer och motioner, fortsättning
9. Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid
9.1 Behandling av område A-F: *Trygghet i ny tid* (inledning)
 Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - *Trygghet i en ny tid*, inledning
 (s. 3 och s. 4, rad 1–4 och 36–41).
 Föredragande: *Stefan Löfven*
- 11:55 **12. Behandling av redaktionsutskottets förslag**
- 12.00 **13. Protokolljustering**
 Avslutningsprogram
- 14. Kongressens avslutning**
 Sång: Internationalen
- 13.00 Kongressen avslutas
 Lunch serveras

Föredragning

Tjänstgörande ordförande: Här vill jag be om ursäkt i förväg för att det kan bli en del justeringar. Det behövs en del flexibilitet med tanke på vad som har hänt i omvärlden och även vår trängda arbetssituation.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till arbetsordning.

Dagordningens punkt 7

Berättelser och fråga om ansvarsfrihet

Dagordningens punkt 7.1

Partistyrelsens berättelser

Föredragning och förslag

Tjänstgörande ordförande: Förslaget från partistyrelsen är att berättelserna remitteras till granskningsutskottet. Sedan återkommer vi klockan 11.45 i morgon för att behandla berättelserna, när granskningsutskottet har diskuterat både dem och de synpunkter som eventuellt inkommer. Ni som har synpunkter kan lämna dem till kongressbyrån senast klockan 17.00 i dag.

Beslut

Kongressen beslöt:

att remittera dagordningens punkt 7.1 till granskningsutskottet

att fastställa sluttid för synpunkter till granskningsutskottet till den 8 april klockan 17.00.

Behandlingen av dagordningens punkt 7 fortsätter på sidan 91.

Nomineringstid

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa sluttid för nominering för val av partiordförande till den 8 april klockan 21.00.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 15.03.

LÖRDAGEN DEN 8 APRIL 2017

Kvällens förhandlingar

Återupptagna förhandlingar

Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 20.45.

Ordförande: *Marita Ullskog* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Ghersetti*

Välkomsthälsning från Göteborgs partidistrikt

Anna Johansson, partidistriktets ordförande: Jag har sett så otroligt mycket fram emot att få hälsa er välkomna hit till min hemstad, världens trevligaste stad, Göteborg. Men i dag är en sorgens dag, för även om vi kommer från olika delar av vårt land och nu alla befinner oss här i Göteborg, så tror jag att jag talar för oss alla när jag säger att i hjärta och tanke är det i Stockholm vi är närvarande i dag.

Vi försöker förstå, lider med offren och deras nära, fylls av vrede mot förövarna men också av värme och stolthet över alla de små och stora insatser av solidaritet och stöd som har skett under timmarna sedan i går eftermiddag. Insatser av såväl polis, räddningspersonal och alla välfärdens anställda, men också av alldeles vanliga människor som sträckte ut en hand för att hjälpa en medmänniska i en svår stund. Kanske är det den insikten vi ska bära med oss – att när alla goda krafter sluter upp är medmänskligheten alltid starkare än terrorn.

Därför känns det väldigt finns ändå att vi är samlade här, partivänner från hela landet. Vår uppgift att bygga ett samhälle och att bygga trygghet i en ny tid tar inte slut. Tvärtom. Och demokratin är viktigare än någonsin.

Sedan vi samlades till kongress här i Göteborg senast har väldigt mycket hänt. Underskott har vänts till överskott. Skattesänkningar har bytts mot investeringar i jobb och välfärd. Här i Göteborg har ungdomsarbetslösheten, som 2013 framstod som ett närmast olösligt problem, sjunkit från 13 till 8 procent sedan S övertog regeringsmakten. Antalet hushåll som behöver försörjningsstöd har minskat med 2 000, jobben har blivit fler, industrin investerar och nyanställer, bostadsbyggandet är uppe på nivåer som vi inte har varit i närheten av sedan mitten av 1970-talet. Skolan och välfärden har stärkts.

Allt det här skapar naturligtvis bättre förutsättningar för oss lokalt att nå vår vision – ett jämlikt Göteborg. Stora klyftor och en orättvis fördelning av makt och resurser är fortfarande ett stort problem, här i Göteborg liksom i resten av vårt land. Den uppgiften står framför oss nu och den kommer att kräva all vår beslutsamhet och all vår uppfinningsrikedom.

Nu väntar fem intensiva dagar med politikutveckling, debatt och god samvaro. I dag känns det än mer angeläget att visa i handling hur ett öppet demokratiskt parti, i ett öppet, fritt och demokratiskt samhälle, fungerar när det är som allra, allra bäst. När vi slipar våra argument, när vi formar våra kompromisser och möts i debatt – då gör vi det med saklighet och respekt för

varandra. Jag tror precis som många andra har uttryckt, att det är genom att fortsätta leva våra liv och bygga ett starkare samhälle som vi går vidare.

Jag vill än en gång hälsa er varmt välkomna till Göteborg och till en fantastisk kongress i demokratins och medmänsklighetens tjänst!

Filmvisning

En kort film om kongressen visades.

Teknikgenomgång

Tapio Laakso från Mediatec gick igenom voteringsystemet.

Praktisk information

Tjänstgörande ordförande: Parentationen flyttas från i morgon till en senare dag; vi återkommer med besked om detta. Margot Wallström kommer att inleda redan klockan 8.30 i morgon. Övriga justeringar återkommer vi till under morgondagen.

Dagordningens punkt 10

Motioner och partistyrelsens utlåtanden och förslag på område G: Framtidspartiet

Dagordningens punkt 10.1

Behandling av område G: Framtidspartiet som hänskjuts till partikongressen 2017

Partistyrelsens förslag till riktlinjer för partiarbetet *Framtidspartiet och framtidens folkrörelse* samt motioner och partistyrelsens utlåtande på område G (UG66)

Föredragande: *Lena Rådström Baastad*

Medföredragande: *Johan Persson, Niklas Karlsson, Ilan de Basso och Therese Guovelin.*

Föredragning och förslag

Lena Rådström Baastad, partistyrelsens föredragande: Äntligen, nu drar debatten igång! Som partisekreterare måste jag säga att det känns väldigt bra att det är just framtidens folkrörelse som vi ska få börja att diskutera. Vår framtida folkrörelse byggs av oss, av oss alla tillsammans.

Jag vill också tacka för ett mycket gott samtal i temagruppen, bra och inspirerande diskussioner. Det känns verkligen som vi är ett parti med mycket energi i oss. Det har varit ganska kort om tid. Ni har fått ut ett reviderat förslag till riktlinjer, men med tanke på att vi var klara med behandlingen strax före 18.30 och ni sedan gick in i nästa temagrupp, så har vi egentligen bara hunnit skicka ut det. Jag hoppas att ni alla har förståelse för att det blev ganska

kort om tid. Med de reviderade riktlinjer vi har vill jag nämna några områden som vi ändå väljer att fortsätter att förstärka i vårt partiarbete.

Det första handlar om medlemsutveckling. 2015 satte vi genom handslaget upp mål om att vi skulle öka i antal medlemmar. Den utvecklingen har gått åt fel håll. Det är inte en utveckling som vi kan acceptera, och i temagruppen var vi överens om att nu är det inte nya mål vi behöver. Nu behöver vi handling. Det framgår tydligt att medlemsrekrytering ska prioriteras men vi ska naturligtvis också stärka medlemskapets värde.

Det andra handlar om politisk förnyelse, nya arbetssätt. Vi ska vara ett modigt, nyfiket och lärande parti. Det kan bara ske om vi fortsätter att öppna upp oss – inte bara för samtal inuti vårt parti utan tillsammans med övriga samhället. Vi ska ha en ständig dialog med medborgare och medlemmar ska delta i vår politikutveckling.

Det tredje handlar om organisationskultur, ledarskap, studier. Vår kultur kan vara vår största resurs om vi utvecklar den väl. Det är därför vi ska fortsätta att jobba systematiskt med studier i hela organisationen och utveckla ledarskapet.

Jag tänker kommentera några av de förslag till ändringar som har lagts i riktlinjerna. Till att börja med när det gäller stadgarna är partistyrelsens uppfattning att vi kommer att tillsätta en stadgegrupp efter kongressen, så att vi gör ett stort och samlat arbete runt hela stadgarna. Därför är alla motioner som rör stadgarna besvarade. När det däremot gäller punkt 11 och våra två nya distrikt Fyrbodalen och Göteborgsområdet yrkar jag på att det beslutet börjar gälla först efter att kongressen är avslutad.

Ytterligare ändringar när det gäller våra riktlinjer: Det facklig-politiska arbetet nämndes från bland annat Skåne, Norrbotten, Dalarna med flera. Självklart ska vi ha med det i våra riktlinjer, så vi har lagt till det på sidan 4 med ytterligare någon mening. Från SSU fick vi in synpunkter om vårt partis uppdrag för att öka tilliten till demokratin och involvera fler i vår politiska process. Vi bifaller det och tycker att det är särskilt angeläget i dessa dagar.

Vi har också, från bland annat Norra Älvsborg, fått förslag om hur vi ska utveckla vårt parti och vår partiorganisation, vilket vi har lyft in på bland annat sidan 5. Vi lyfter också in ett stycke när det gäller utvärdering av vår organisation och att vi behöver använda den för att bygga så starkt som det bara går.

Återigen: Varmt tack för diskussionerna i temagruppen. Det här är riktlinjer som manar oss till handling, och jag tycker att vi alla verkligen, när vi går härifrån på onsdag, ska bära med oss de ord som partiordförande hade som sina sista ord i invigningshälsningen: ”Verkställ, kamrater, verkställ!” Det kommer jag att ha och att vi alla att behöva ha.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Framtidspartiet och framtidens folkrörelse

Socialdemokratien är en rörelse som vill förändra samhället utifrån våra grundläggande värderingar om frihet, jämlikhet och solidaritet. Vår vision är att alla ska kunna leva ett bra liv, känna frihet och framtidstro. Vi är en folkrörelse byggd på demokratins grund. Samhällsutvecklingen ska ske i nära kontakt mellan medlemmar och medborgare. Framtidspartiet ska därför vara aktivt, modernt och framtidsinriktat med en god förankring i människors vardag. Det är också en förutsättning för att vinna val. Därför har vi de senaste åren påbörjat ett omfattande arbete med att utveckla vår organisation för att kunna möta dagens och morgondagens utmaningar.

Projektet Framtidspartiet inleddes 2012 med målet att långsiktigt utveckla Socialdemokraterna till att vara det parti som har svaren på framtidens utmaningar. Genom att använda det traditionella socialdemokratiska framgångsrecept på ett sätt som är relevant för samhället i dag blickar vi framåt och ser att våra största insatser ännu ligger framför oss. Vi ska vara ett brett parti och en folkrörelse i samhället. Vi ska ha en stark lokal närvaro med en verksamhet som välkomnar människor och låter deras engagemang växa. En rörelse som samlar Sverige och betonar det som är gemensamt, snarare än det som skiljer människor åt. En rörelse som står för ett modernt samhällsbygge och som gör det genom att utveckla den svenska modellen.

Kongressen 2015 beslutade om Handslag för ett framtidsparti som gav en viktig riktning och ytterligare lyfte fram behovet av en stark och närvarande folkrörelse. Det är ett handslag mellan medlemmar, föreningar, arbetarekommuner, partidistrikt och partistyrelsen om att utveckla Socialdemokraterna som folkrörelseparti fram till år 2020. De mål och riktlinjer som beslutades där har varit viktiga i arbetet att utveckla framtidens folkrörelse, och ligger fast till 2020.

Viktiga steg har tagits för att utveckla framtidens folkrörelse men arbetet stannar inte där, det behövs ytterligare insatser och några områden är särskilt prioriterade: Medlemsutveckling, politisk förnyelse och nya arbetssätt samt organisationskultur, ledarskap och studier.

Medlemsutveckling

Socialdemokratiens idé om ett solidariskt samhälle där alla människor får möjlighet att gemensamt utvecklas, men också tar sin del av ansvaret, återspeglas i synen på vår egen organisation. Ska vi förändra samhället måste vi vara ett öppet parti där människors engagemang växer och där vi tillsammans formar politiken för framtiden. Medlemmarna är partiet och ju fler vi är desto bättre kan vi fånga upp engagemang, öka kunskap, bilda opinion och hitta lösningar på de samhällsproblem som människor känner av i sin vardag. Vi blir helt enkelt starkare som politisk kraft. Därför är medlemsutveckling en av organisationens allra viktigaste uppgifter.

I Handslaget för ett framtidsparti satte vi upp ett tydligt mål – att vi årligen ska öka i medlemsantal. Två år efter handslaget kan vi konstatera att vi inte utvecklats åt rätt håll, tvärtom har vi minskat i medlemsantal. Med denna insikt måste det stå klart att vi inte gjort tillräckligt.

För att lyckas måste värvning alltid prioriteras i hela partiorganisationen, från s-föreningarna till partistyrelsen. Vi har ett gemensamt ansvar för att bli fler och då behöver vi etablera en värvarkultur med tydliga insatser för att öka medlemsantalet.

Inte minst behöver vi värva fler medlemmar på arbetsplatserna. Våra ledande företrädare har också en särskilt viktig roll här som inspiratörer och föredömen. Vi ska använda de metoder som vi vet fungerar, men också våga prova nya. Att systematiskt testa och utvärdera våra metoder gör oss bättre. Liksom att låta oss inspireras av andra organisationer som är framgångsrika på området. Vi måste fördjupa samarbetet med våra sidoorganisationer för att skapa vägar för fler in i rörelsen.

Värvning är inte nog, de som valt att gå med i partiet måste få ett bra välkomnande, annars riskerar medlemskapet att bli kortvarigt. Att möta varje ny medlem med en personlig kontakt är centralt för ett gott mottagande. Nästan lika viktigt i en modern folkrörelse är en väl fungerande digital infrastruktur för medlemshandling. I nästa steg handlar det om att utveckla medlemskapets värde och engagera den som har valt att ge oss sitt engagemang. Det kan handla om att erbjuda medlemsutbildningar eller annan studieverksamhet. Här har viktiga steg tagits när vi i partiets studieplan sätter målet att alla nya medlemmar ska erbjudas medlemsutbildning inom sex månader, för att på så sätt ges kunskap och insikt om vårt partis historia, politik och organisation. Därefter finns möjligheten att gå ytterligare två steg i medlemsutbildningen – en viktig del i att ge medlemskapet ett värde och en möjlighet att växa med nya kunskaper. Ett arbete vi löpande måste följa upp. Medlemskapet handlar också om att få vara med och bidra efter egen förmåga i medlemsvärvning och kampanjande, men självklart också i vår politikutveckling för det är en av de viktigaste anledningarna till varför människor söker sig till vårt parti. De som delar våra värderingar ska känna sig välkomna, kunna utvecklas och känna sig behövda. Kunna påverka samhället och ta ansvar.

För att öka antalet medlemmar och deras engagemang måste vi alla anta utmaningen. Den strategi för medlemsutveckling som partistyrelsen har fattat beslut om är en central del i detta arbete. Det handlar om att värva, välkomna, aktivera och engagera både nya och gamla medlemmar utifrån deras vilja och förmåga. Våga tänka nytt, våga satsa resurser men också utvärdera och överge metoder och arbetssätt som är ineffektiva. Helt centralt för vår medlemsutveckling är att de som blir medlemmar också vill fortsätta att vara det. Därför måste vi som organisation bli bättre på att ta hand om människors vilja att engagera sig och bättre motsvara medlemmarnas förväntningar på sitt medlemskap. Ska vi fortsätta utvecklas som politisk folkrörelse måste medlemsutvecklingen helt enkelt prioriteras.

Politisk förnyelse och nya arbetssätt

Socialdemokraterna ska vara en modig, nyfiken och lärande organisation som ständigt prövar och utvecklar nya metoder och arbetssätt. En politisk rörelse som verkar utifrån dagens och framtidens förutsättningar och möjligheter. Som ständigt utvecklar ny och slagkraftig politik, driver offensiv debatt och levererar svar på de viktigaste politiska frågorna.

I Handslag för ett framtidsparti enades vi om ett mål om att vara i ständig dialog med medborgarna. Som en bred politisk folkrörelse ska vi alltid vara en del av det pulserande samhällslivet. Detta kräver att vi aldrig räds samhällsutmaningar eller blundar för problem. Socialdemokratin ska vara en aktiv folkrörelse i människors vardag, som skapar tilltro till demokratin och visar på politisk förändring. En folkrörelse som ger fler möjligheter att vara med och forma politiken. Det kräver att vi lyssnar till människors vilja och oro, kanaliserar politiska krav på förändringar, men också organisera motkrafter till de orättvisor vi ser i samhället. Den lokala väljardialogen och våra gemensamma kampanjer spelar en stor roll för att bygga långsiktiga relationer med människor och snabbt kunna fånga upp rörelser och strömningar i samhället. Därför är vår närvaro i människors vardag central.

En lokal politikutveckling där medlemmar aktivt deltar och formar idéer är grunden för vår politiska folkrörelse. Vår styrka är att många människor med olika bakgrunder kan delta, tycka till och påverka utvecklingen lokalt, nationellt och globalt.

För att lyckas måste varje medlem också kunna vara en del i samhällsdialogen, såväl på arbetsplatsen som på torget eller i sociala medier. Bara genom att vi som medlemmar är närvarande i diskussioner och debatter kan vi hitta de bästa politiska förslagen, prova våra idéer mot andras och sätta agendan i samhällsdebatten. Hela organisationen har här ett ansvar att göra dialogen med medborgarna till en naturlig del av folkrörelsearbetet. För att vi ska vara framgångsrika i den löpande politikutvecklingen och när vi rustar för valrörelse ska vi även här aktivt inkludera medborgarna. Facklig-politisk samverkan mellan LO och Socialdemokraterna utgör den centrala delen av arbetarrörelsen. Fler fackligt aktiva behöver engagera sig i Socialdemokraterna och fler partimedlemmar behöver delta i den fackliga verksamheten. Vi behöver också utveckla samverkansformer med de fackföreningar som organiserar tjänstemän och akademiker.

Det finns ett stort värde i att människor engagerar sig aktivt också i andra föreningar och organisationer utifrån en vilja att ta ansvar för samhället. Det ökar det sociala kapitalet och stärker samhällsgemenskapen. Dialog och kunskapsinhämtning från andra delar av civilsamhället utvecklar vår politik och organisation.

För att kunna bedriva ett utvecklingsarbete av både politiken och organisationen lokalt och regionalt krävs både kunskap och resurser. Studiesatsningen och den nationella studieplanen är en viktig del i att erbjuda ökad kunskap och förbättra förutsättningarna för utveckling av politiken. Men det krävs också att vi blir starkare ekonomiskt som parti – både genom att engagera fler medlemmar, men också genom att systematiskt arbeta för att stärka de ekonomiska förutsättningarna för politiskt arbete. Ska vi kunna vara en stark partiorganisation i hela landet krävs en utveckling där vi gemensamt gör insatser för att alla partidistrikt ska kunna erbjuda studier, stödja utvecklingen i arbetarekommunerna och säkra en bra kvalitet i verksamheten.

För att få gehör för våra idéer och kunna förändra samhället måste vi hela tiden utveckla våra kampanjmetoder. Att lära av varandra och våga tänka nytt är enda sättet att i framtiden vara framgångsrika och vinna de val vi måste för att åstadkomma den samhällsförändring vi vill. Att knyta samman de olika politiska nivåerna är nödvändigt för att uppnå politiska framgångar. Vi måste visa människor att vår politik kan förändra, från det nära till det globala.

Organisationskultur, ledarskap och studier

De värderingar och synsätt som vi vill ska prägla samhället i stort måste också prägla oss som organisation. Därför ska vi vara en rörelse där vi ser varandra och låter varandras engagemang växa. Där vi tar tillvara på varandras idéer, erfarenheter och kunskaper. Det är vår samlade kunskap och vårt engagemang som gör att Socialdemokraterna kan förändra samhället.

Alla medlemmar bär ett ansvar för vår organisation i allt från kultur till politikutveckling. Ska vi lyckas bli den folkrörelse vi vill vara krävs att vi ständigt utvecklas. Vår målbild för hur vi som parti ska vara är – öppna, engagerade, kompetenta, samarbets- och utvecklingsinriktade. Ska vi vara det självklara valet för människor med progressiva värderingar måste det arbetet fortsätta.

Det kommer sannolikt betyda att vi ännu tydligare måste våga testa nya organiserings- och verksamhetsformer, öka användandet av digitala verktyg liksom att koppla dessa tydligare till mer traditionella folkrörelsemetoder. Också i en ökad samverkan i vår partiorganisation och med andra folkrörelser och närliggande aktörer kommer vi kunna stärkas. Socialdemokraterna ska vara ett parti som hela tiden fokuserar på ständiga förbättringar. Det gäller både hur vi utvecklar vårt parti och rollen som förtroendevald. Mot den bakgrunden så behöver vi göra en utvärdering av den nya organisationen som beslutades redan på kongressen 2011. Sett till vår samlade partiorganisation och våra gemensamma nätverk finns en enormt stor potential att fortsätta vara Sveriges starkaste politiska rörelse.

För att nå fram krävs också goda ledare som kan kanalisera medlemmarnas vilja och leda organisationen framåt, styra i kommunen, leda dörrknackningen eller bli statsråd. Ledarskapet inom vårt parti måste handla om att hålla vår politiska idé i fokus, öka engagemanget, lyssna och ta intryck, ge helhetsbilden och återkoppla, hålla partiet i rörelse och utveckla sig själv i ledarrollen. Det är också viktigt att vi ger goda förutsättningar för de som arbetar inom vår rörelse att utvecklas. Återkommande kompetensutveckling och goda möjligheter till utveckling i arbetet måste vara en självklarhet inom arbetarrörelsen. Det ska vara attraktivt att arbeta inom Socialdemokratin och de som arbetar inom rörelsen måste ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb.

Ska vi vara trovärdiga i vårt ledarskap måste vi också vara och agera i enlighet med de värderingar vi står för som politisk rörelse. Det kräver ett inkluderande ledarskap som tar ansvar för att alla medlemmars erfarenheter får ta plats och deras engagemang tas till vara på. Den som tar på sig en ledarroll i rörelsen måste därför också erbjudas kontinuerlig ledarutbildning för att kunna axla ansvaret och utvecklas i sitt ledarskap. Senaste årens satsningar på ledarutbildning behöver därför fortsätta att utvecklas – såväl på lokal och regional nivå, som när det gäller de nationella ledarutbildningarna. Den nationella studiesatsningen som genomförts under senare år har inneburit att vi numera har en tydlig struktur för vår studieverksamhet. Målsättningen under kommande år bör vara att fortsätta utveckla studieverksamheten såväl på nationell nivå, som i distrikt och arbetarekommuner. Men också att bredda verksamheten så att fler utbildningar också kan göras tillsammans med fackförbund och andra organisationer inom arbetarrörelsen. Tillsammans är vi starka.

Motionerna

Stärk folkrörelsen (UG66)

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna B179:2, D2:2, G1:1, G2:1, G2:2, G3:1, G4:1, G5:1, G6:1, G7:1, G8:1, G9:1, G10:1, G11:1, G12:1, G12:2, G13:1, G13:2, G14:1, G14:2, G14:3, G15:1, G15:2, G15:3, G16:1, G17:1, G17:2, G18:1, G19:1, G19:2, G19:3, G19:4, 5 G20:1, G21:1, G22:1, G23:1, G23:2, G24:1, G24:2, G25:1, G25:2, G25:3, G26:1, G27:1, G27:2, G27:3, G28:1, G28:2, G29:1, G29:2, G30:1, G30:2, G30:3, G31:1, G31:2, G32:1, G32:2, G32:3, G33:1, G34:1, G34:2, G35:1, G35:2, G36:1, G36:2, G37:1, G38:1, G39:1, G39:2, G40:1, G40:2, G41:1, G41:2, G41:3, G42:1, G43:1, G44:1, G44:2, G45:1, G46:1, G47:1, G48:1, G48:2, G48:3, G48:4, G48:5, G49:1, G49:2, G50:1, G51:1, G52:1, G53:1, G54:1, G54:2, G54:3, G54:4, G55:1, G55:2, G55:3, G55:4, G56:1, G57:1, G58:1, G59:1, G60:1, G61:1, G61:2, G61:3, G62:1, G62:2, G62:3, G62:4, G63:1, G63:2, G63:3, G63:4, G64:1, G65:1, G66:1, G66:2, G67:1, G67:2, G67:3, G68:1, G68:2, G69:1, G69:2, G70:1, G70:2, G71:1, G71:2, G71:3, G72:1, G72:2, G72:3, G73:1, G73:2, G74:1, G74:2, G75:1, G75:2, G75:3, G75:4, G75:5, G75:6, G75:7, G76:1, G76:2, G77:1, G78:1, G78:2, G79:2, G80:2, G81:2, G82:1, G82:2, G83:1, G83:2, G84:1, G85:1, G85:2, G86:1, G86:2 och G86:3 där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion G21:1

att avslå motionerna D2:2, G19:3, G19:4, G36:1, G36:2, G38:1, G54:1, G54:2, G54:3, G54:4, G55:1, G55:2, G55:3, G55:4, G64:1, G66:1, G66:2, G68:2, G70:1, G70:2, G82:1, G83:1, G86:1, G86:2 och G86:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B179:2, G1:1, G2:1, G2:2, G3:1, G4:1, G5:1, G6:1, G7:1, G8:1, G9:1, G10:1, G11:1, G12:1, G12:2, G13:1, G13:2, G14:1, G14:2, G14:3, G15:1, G15:2, G15:3, G16:1, G17:1, G17:2, G18:1, G19:1, G19:2, G20:1, G22:1, G23:1, G23:2, G24:1, G24:2, G25:1, G25:2, G25:3, G26:1, G27:1, G27:2, G27:3, G28:1, G28:2, G29:1, G29:2, G30:1, G30:2, G30:3, G31:1, G31:2, G32:1, G32:2, G32:3, G33:1, G34:1, G34:2, G35:1, G35:2, G37:1, G39:1, G39:2, G40:1, G40:2, G41:1, G41:2, G41:3, G42:1, G43:1, G44:1, G44:2, G45:1, G46:1, G47:1, G48:1, G48:2, G48:3, G48:4, G48:5, G49:1, G49:2, G50:1, G51:1, G52:1, G53:1, G56:1, G57:1, G58:1, G59:1, G60:1, G61:1, G61:2, G61:3, G62:1, G62:2, G62:3, G62:4, G63:1, G63:2, G63:3, G63:4, G65:1, G67:1, G67:2, G67:3, G68:1, G69:1, G69:2, G71:1, G71:2, G71:3, G72:1, G72:2, G72:3, G73:1, G73:2, G74:1, G74:2, G75:1, G75:2, G75:3, G75:4, G75:5, G75:6, G75:7, G76:1, G76:2, G77:1, G78:1, G78:2, G79:2, G80:2, G81:2, G82:2, G83:2, G84:1, G85:1 och G85:2.

Tjänstgörande ordförande: Talartiden är begränsad till två minuter och börja gärna med era yrkanden.

Debatt

Tom Andersson, Dalarna: Jag har ett ändringsyrkande som gäller sidan 3 rad 1–3, där jag vill byta ut texten till: ”För att lyckas måste hela partiorganisationen, från S-förening till partistyrelsen, ta

ansvar för organisationskulturen, medlemskapets värde och värvningen. Ska vi nå målet om att öka medlemsantalet behöver vi etablera en organiserande kultur där medlemskap är relevant för medborgaren.”

Vår organisationsidé är så mycket större än att bara vara många och det måste också vara vår ingång när vi värvar.

Bawer Kevir, Stockholm: Socialdemokratin är en medlemsbaserad folkrörelse. Medlemmen är det viktigaste som finns för ett parti: Ju fler medlemmar ett parti har, desto fler möjligheter att sprida och nå ut med den politik man för i samhället. Medlemmarna är också den aktiva del som behövs för att tillföra nya idéer som senare blir politiska förslag.

Det verkar som om viljan att värva och själva aktivitetsgraden kring värvandet hos våra medlemmar är relativt låg. Främsta orsaken till detta problem är att vi medlemmar är för dåliga på att ställa frågan om någon vill gå med i partiet. Utifrån mina egna erfarenheter kring medlemsvärvningen se jag att det helt klart finns ett intresse hos väldigt många människor att gå med i partiet, få sin röst hörd och kunna påverka.

Under värvningskampanjen värvade jag 49 medlemmar. Det enda som egentligen krävdes var att prata med folk ute på gator och torg, vänner och bekanta, arbetskollegor och familjemedlemmar. Att detta gjorde jag på min fritid medan jag jobbade och när jag var med min familj. Tack vare min fackliga ledarskapsutbildning, som avslutningsvis innebar att man skulle göra ett projektarbete, beslutade jag mig för att värva så många som möjligt. Först valde jag att ringa till många som gått LO:s kurser och utbildningar och som också rörde sig i politiska miljöer. Jag tog en lista med namn på 200 personer och började ringa. Hittills har jag ringt till 50 personer och 15 har sagt ja till medlemskap.

En av dem skriver så här: ”Hej Bawer! Tack för att du ringde och ställde frågan. Jag har gått många politiska kurser och utbildningar men ingen ställde frågan om jag vill bli medlem i Socialdemokraterna. Du ställde frågan och jag svarar gärna ja!” Han blev medlem i partiet.

Kära partikamrater: Var aldrig rädda för att ställa frågan!

Linda Johansson, Uppsala län: ”Jag håller egentligen med, men...” Så brukar det vara när vi i Enköpings och Uppsala tar upp frågan om att vi inte ska ställa upp i kyrkovalet som Socialdemokraterna. Principen känns bra tycker många, men vi kan väl inte riktigt driva den frågan.

Jag tycker att det är dags att vi tar bort Svenska kyrkans ställning i vårt sekulära parti. Vi har ett stort problem för medlemmarna i små pastorat, där vi exempelvis bara har 27 medlemmar i S-föreningen. Då ska vi få ihop en lista när inte alla är med i Svenska kyrkan; den blir väldigt liten. Det gör att det kanske inte blir någon lista där. Då har vi fräntagit den rätten från de socialdemokrater som vill engagera sig i kyrkan. Ett annat problem som vi har i en annan del av vårt län är att det bara är Socialdemokraterna som ställer upp. Det är inte heller särskilt demokratiskt.

År 2000 klipptes banden mellan staten och Svenska kyrkan. Det är dags att vi gör detsamma. Jag yrkar bifall till motion G82 i sin helhet.

Ulf Dahlberg, Älvsborg södra: Jag vill yrka bifall till Älvsborg södras motion om fyllnadsval av partiordförande och partisekreterare. Det är en angelägen motion och vi vill att den ska tas upp i en revision av våra stadgar, men vi tycker att den är så angelägen att vi vill ta upp den redan nu.

Vi tycker att det är viktigt att när en av våra främsta förtroendevalda blir valda, att det ska finnas en transparens i det. Då tror vi att om det finns med i våra stadgar så skapar det trygghet, för vi får en försäkran om att det sker en öppen och transparent process. Det upplever vi från Älvsborgs södra att så inte har skett riktigt vid det här valet. Vi har fått en bild att till och med en så snäv grupp som partistyrelsen inte har haft full insyn i arbetet med detta tillsättande, och då är det viktigt att vi markerar som parti och för den demokratiska processen att vi kan få en transparent process för den typen av val av partiordförande och partisekreterare.

Ulrica Truedsson, Södermanland: Jag vill göra ett ändringsyrkande när det gäller riktlinjerna på sidan 4 rad 41: ” För att kunna bedriva ett utvecklingsarbete av både politiken och organisationen lokalt, regionalt, nationellt och internationellt krävs både kunskap och resurser, men även att vi hittar former som gör att man kan engagera sig i politikutvecklingen på alla politiska nivåer.”

Vi kan se i dag att om man är intresserad av nationella och internationella frågor, så måste man antingen sitta i riksdagen, partistyrelsen eller någon av SKL:s grupper. De som är aktiva på lokalt och regionalt plan har i dag inget sådant forum, förutom att skriva motioner och delta på kongresser. Med dagens teknikutveckling finns det stora möjligheter att skapa de här möjligheterna, att faktiskt se till att alla kan vara med och påverka politiken på alla nivåer.

Jag hoppas att arbetsgruppen kan tänka sig att göra denna ändring i riktlinjerna.

Gustav Unsibannu, Norrbotten: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens nya förslag. Det gläder mig att ni lyssnat har till förslaget av vikten av lokal närvaro för vårt parti. När vi är lokalt närvarande i människors vardag har vi potential att vara ett genuint folkrörelseparti. Vikten av långsiktigt gräsrotsarbete i S-föreningar, i stadsdelar och bostadsområden ska heller inte underskattas vad gäller medlemsvärvning. Det är betydligt mer sannolikt att en person som man träffat i vardagliga sammanhang svarar ja på frågan: ”Vill du bli medlem i vårt parti?” Jag vet det här, för 2012 vann jag medlemsvärvartävlingen med 52 värvade medlemmar. Det var så det gick till!

Det gläder mig också särskilt mycket att vi nu, i och med ändringen, lyfter fram vikten av att våra ledande företrädare förväntas vara goda föredömen och gå i bräschen även i gräsrotsarbetet i människors vardag. I vardagliga möten vinner vi förtroende och tillit. I de mötena skaffar vi förmåga att vända medlemstrenden och att vinna val.

Avslutningsvis vill jag gratulera 2016 års medlemsvärvarmästare Bawer – grattis!

Gun Carlestam Lewin, Örebro län: Jag vill yrka bifall till G29:2 från Örebro arbetarekommun. Den handlar om hbt-programmet som antogs av partistyrelsen 2014. Programmet heter *Ett bättre Sverige för alla* och det innehåller förslag till åtgärder som syftar till att förbättra situationen för hbt-personer.

Det här programmet har inte blivit särskilt spritt. Vi har en känsla av att många inte vet att det finns eller så har man lagt det åt sidan, som man gör med många program, och den attsats som jag yrkar bifall till, som nu är besvarad, lyder: ”att följa upp och utvärdera samt eventuellt revidera hbt-programmet före utgången av år 2018”.

I min hemkommun har vi diskuterat det här mycket, och när man börjar prata om det och försöker få ut det i verksamheterna, visar det sig att det inte är så svårt bara man vet om programmet, och man vill driva det. Människors lika värde tycker vi är väldigt viktigt, och om inte vi socialdemokrater driver den frågan tror jag inte att det är så många som gör det.

Anna-Lena Danielsson, Västerbotten: Medlemmar är vår styrka. De ger kraft i vårt parti, i vårt arbete när vi är ute och jobbar. Vi behöver många fler unga medlemmar i partiet och självklart ska vi ta bort de hinder som finns för medlemskap. Är man ung ska man inte behöva betala dubbla avgifter. Därför yrkar jag bifall till motion G37:1.

Partiet svarar att man kommer att lägga in det här i en utredning som ska vara klar senast 2021. Det tycker jag är alldeles för sent, så jag hoppas verkligen att vi kommer att ta ett beslut och bifalla motionen.

Tomas Angervik, Bohuslän: Jag vill börja med att yrka bifall till motion G63:1-2. Vi vill gärna se en stadgeändring, för så som det är i dag räcker det att du har ansökt om medlemskap för att få du rösta i partiets olika val. Vi menar att det är viktigt att du ska ha erlagt din avgift innan du får delta i val och gå på medlemsutbildningar så att vi inte har två sorters medlemskap i partiet, vilket är olyckligt. Därför vill vi se en ändring på det.

Maria Hjærtqvist, Skaraborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motion G24. Från Skaraborg har vi lämnat in en rad motioner som föreslår stadgeändringar. Samtliga av dessa anses besvarade av partistyrelsen med hänvisning till den stadgekommitté som ska tillsättas. Skaraborgsdelegationens förhoppning är att man i den kommittén kommer att ta vara på de förslag som vi har lagt i våra motioner.

En av de frågor som vi dock vill att vi behandlar här redan i kväll är frågan om fyllnadsval av partiordförande och partisekreterare. Vi anser att det måste vara självklart att val och eventuella fyllnadsval av vår partiledning regleras av stadgarna samt att valen ska förberedas av den av partikongressen utsedda valberedningen. Bifall till motion G24.

Elin Sejnehed, Kalmar län: För några veckor sedan fick jag ett mejl från vår partisekreterare och partiordförande med rubriken *Det finns stunder i historien då ett samhälles utveckling avgörs*. De uppmanade mig som medlem att värva en vän, för det var det viktigaste jag kunde göra för att försvara oss mot attackerna mot vår demokrati. Det känns väldigt starkt, särskilt i dag, och jag vill slå an mer av den tonen i det här programmet – att folkrörelsearbete handlar om att öka tilltron till demokratin.

Jag tycker att partistyrelsens förslag är ett mycket bra program, som på ett sätt liknar de tre huvudområden som SSU har – samlar, skolar, påverka. Men vi vet att det krävs mer av oss. Därför

är det glädjande att partistyrelsen uppdaterat programmet och lagt fokus på vårt uppdrag som rörelse – att öka tilltron till demokratin hos fler. Bifall till partistyrelsens förslag.

Amne Ali, Stockholm: Jag vill börja med att yrka bifall till motion G37, som handlar om att SSU:are och studenter ska undantas från partimedlemsavgiften. När jag gick med i SSU undrade jag först var jag hade hamnat, men efter att jag hade lärt mig texten till Internationalen insåg jag att det här inte är så farligt som jag trodde.

Jag kan med handen på hjärtat säga att jag lärde mig mer i SSU om samhällskunskap än jag gjorde i skolan. En anledning till detta är att jag ständigt konfronterades med nya situationer och nya människor som jag aldrig hade stött på om det inte vore för SSU. De flesta av de här människorna och situationerna råkade jag på när jag började engagera mig i partiet.

Men jag hade aldrig engagerat mig i partiet om jag inte vore på grund av SSU, och det var just på grund av att min arbetarekommun hade den här fantastiska regeln som sade att jag inte behövde betala partimedlemsavgiften så länge jag var med i ungdomsrörelsen. Det möjliggjorde möten och kontakt i situationer som var utmanande och fullkomligen avgörande för att forma min och många andras politiska medvetande. Det möjliggjorde möten som även var avgörande för våra äldre partivänner som inte kunde vara med i ungdomsrörelsen. Det mötet var lika avgörande för dem som det var för mig.

I grunden är det här inte bara en klassfråga, det är också en demokratifråga. Vi måste möjliggöra för så många som möjligt att engagera sig i det viktiga partiarbetet och ta del av den demokratiska processen. Bifall till motion G37.

Mathias Persson, Skåne: Det är en ära att få vara här, och jag vill tacka temagruppen att ni var så lyhörda. Vi var fyra från Skåne – vi har än så länge inte haft delegationsträff, det ska vi ha i morgon – men vi fyra är väldigt nöjda med utkomsten att ni har fört in våra förslag om att ha med det facklig-politiska arbetet i riktlinjerna och att ni har anammat att tjänstemän och akademiker är en viktig grupp. Vi stödjer också förslaget att vi ska jobba med stadgarna i ett större projekt längre fram. Vi stödjer partistyrelsens ändringsförslag till riktlinjer och hoppas att det blir utfallet av en eventuell votering.

Jan Andersson, Skåne: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag men jag skulle ändå vilja lyfta en fråga. Jag tycker att skrivningarna är bra men jag är rädd för att det inte händer särskilt mycket. Det gäller äldres representation på våra listor. Vi fick kritik med rätta förra gången efter valet, för vår riksdagsrepresentation. Det är inte representativt när det gäller hur väljarandelen ser ut. Det var ett fåtal som hade uppnått pensionsåldern, trots att det motsvarar 25 procent av väljarna. Så är det också i många av våra kommuner.

Jag vill inte lägga förslag om kvotering, procentsatser och annat, men det är viktigt att vi gör handling av det här. Det är en annan tid nu, där man är aktivt långt upp i kanske 70–80-årsåldern och faktiskt kan representera partiet i olika församlingar och kunna göra en insats. Vi ska ha en bred representation av ungdomar och av medelålders men också av de äldre i samhället, och jag

vill vädja till er ute i landet att inte bara snacka om det utan göra verkstad, så att vi faktiskt representerar både våra medlemmar och väljarna.

Henrik Persson, Gävleborg: Jag yrkar bifall till motion G67:1-2. Det är en motion från Umeå arbetarekommun som handlar om digitala S-föreningar och S-nätverk. I dag finns kanske vårt största politiska forum på nätet, och människor träffas granska ofta nu för tiden i den digitala världen. Socialdemokraterna måste våga träffa människor i nya forum. Det är dags att ta in Socialdemokraterna in i framtiden.

Jag vill också passa på att yrka bifall även till Tom Andersson, Dalarna, och hans ändringar i första stycket, rad 1-3.

Joakim Hagberg, Göteborg: Jag vill yrka på två motioner. Den första är motion G39:1-2, när det gäller våra utåtriktade material och vår hemsida. Vill man bli medlem i en sidoorganisation eller en fackklubb finns inte det möjlighet att välja det.

Väljer man en kommun och sedan försöker välja, så finns bara de föreningar som finns i just den kommunen, vilket kan få till följd att man inte hamnar i den förening man vill, man får ingen kallelse till de möten man förväntar sig och den som har värvat och som tror och hoppas att någon har blivit medlem tror inte att medlemsavgiften blivit betald. Hur det ska lösas får partistyrelsen lösa tekniskt, men det ska vara lätt att bli medlem och det ska vara lätt att välja var man vill hamna.

Sedan yrkar vi bifall till motion G63:1 och 3, och vi ställer oss också bakom motion G63:2. Det handlar om att det i dag är så i stadgarna att om man vill vara med i två föreningar så strök man administrationsavgiften på förra kongressen, så i princip kan man enligt stadgarna inte vara medlem i två föreningar. Man har skrivit på andra ställen i utlåtandena att det är bra om man är det, så det är väl bra att man ser till att stadgarna följer den verklighet vi har.

Den andra attsatsen handlar om att man ska vara medlem i två veckor innan man får rösträtt. Det är bra om det antingen tas väck eller står på alla ställen i stadgarna, för ska man ha ett föreningsmöte är det knappast under rubriken *Kongressval* man letar.

Erica Parkås, Norra Älvsborg: Jag vill biträda Örebros bifallsyrkande på motion G29:2, som handlar om en revidering av hbt-programmet. Jag tycker att det är frågor som ofta nedprioriteras och jag tycker definitivt att en revidering av hbt-programmet ska göras – om inte annat för att det står i hbt-programmet i dag att vi vill att altruistiskt surrogatmödraskap utreds. Den utredningen är ju redan gjord. Med tanke på det bör vi gå vidare och definitivt göra en revidering.

Inge Ståhlgren, Södermanland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion G84 som handlar om att Socialdemokraterna ska arbeta för att andelen 65+ ska öka. Jag har tittat på statistiken för 2014 och där är över 26 procent av de röstberättigade till riksdagen över 65 år, men det är 2,6 procent som representerar dem i riksdagen. Det är ganska lite för en så stor grupp.

Som någon talare innan sade så är en 65-åring i dag inte detsamma som för 30 år sedan. Man är piggare; jag tycker själv att jag är ett ganska bra exempel på det – jag är piggare än min pappa

var när han var 65 år. Jag tror att vi har väldigt mycket att ge, vi som har varit med ett tag och som har en erfarenhet.

Jag tror också att vi är ganska bra representerade i kommunerna men det som brister är riksdagslistorna. Jag hoppas att partistyrelsen känner lite välvilja och gör ett starkt försök att vi ska öka andelen över 65 år, vilka kan göra otroligt mycket nytta i riksdagen – jag lovar er!

Mathias Tegnér, Stockholms län: Jag vill börja med att säga att generellt sett tycker jag att utlåtandet är väldigt bra. Vi har en motion från Tyresö arbetarkommun som lyfter studiernas värde i vår rörelse. Det är väldigt positivt att studierna har blivit positivt behandlade och förhoppningsvis kommer att bli det även på kongressen, men vi skulle ändå vill lyfta upp studiernas värde och studier i jämlikhet.

Under många år har jämlikheten blivit sämre och ojämlikheten har ökat runt om i vårt land. Då tror vi att det skulle vara gynnsamt att ha studier just på jämlikhetsområden, och därför yrkar jag bifall till vår motion G18.

Niklas Karlsson, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att tacka för väldigt bra diskussioner och många bra förslag i temagruppen. Som vi kan konstatera när vi läser underlaget är det väldigt många motioner som behandlar just stadgefrågor, vilket också har lyfts i debatten här i dag. Det handlar om allt från fyllnadsval av partiordförande och partisekreterare till medlemsavgifter för sidoorganisationerna, att valberedningen ska utarbeta och förbereda alla val, medlemsavgift och huruvida vi ska ha två veckors medlemskap innan man kan delta i omröstningar, och så vidare.

Vår partiorganisation, vårt parti, är en väldigt ömtålig planta som man måste vara rädd om. Man måste vårda den och man måste utveckla den. Därför blir stadgefrågorna väldigt viktiga. Stadgefrågor är grunden på vilken vi bygger vår organisation. Därför har partistyrelsen resonerat som så att det finns anledning att ta ett helhetsgrepp när det stadgarna och de motioner som berör det området. Vi måste genomlysna frågorna ordentligt, ta fram vilka konsekvenser det får med stadgeförändringar, se till att undvika motstridigheter.

Därför föreslår partistyrelsen att vi ska tillsätta en stadgekommitté som kan titta på det här ordentligt. Det innebär att alla de lagda motioner som nu finns ska tas med i det arbetet. Det innebär dessutom, för att se till att vi får en bred förankring, att vi har en kommitté som är rejält representativ. Partistyrelsens ambition är att vi återkommer till kongressen 2019, dock senast vid kongressen 2021, med förslag till nya stadgar.

Därför har partistyrelsen valt att i första hand tillmötesgå alla de kloka synpunkter och förslag som har funnits för i första hand de politiska riktlinjerna. Man har också valt att stå fast vid sina förslag till beslut när det gäller motionerna.

Lena Rådström Baastad, partistyrelsens föredragande: Då börjar vi med yrkande på riktlinjerna. Ulrica Truedssons yrkande på sidan 4 rad 41 – vi yrkar avslag, det för det som finns på sidan 4 raderna 19-22 svarar upp ganska väl mot det. Tom Andersson yrkar på sidan 3 rad 1. Samma sak

där, vi har försökt tillmötesgå det här både när vi pratar om värkning och om att utveckla medlemskapets värde. Vi yrkar avslag.

Motion G67:1: Självklart ska vi jobba för att fler digitala föreningar och nätverk bildas men vi tycker att vi har en positiv skrivning. Vi vidhåller vårt besvarandeyrkande

Motion G84 handlar om ålder, kön och representation. Självklart är det viktigt att vi har en bra representation på våra listor men vi har mycket att ta hänsyn till. Vi vidhåller vårt besvarandeyrkande.

Motion G82 som berör kyrkan: Vi vidhåller partistyrelsens yrkande. Vi har på våra partikongresser både 2009 och 2013 beslutat med stor majoritet att Socialdemokraterna även fortsättningsvis ska engagera sig i Svenska kyrkan.

Motion G29:2 från Gun Carlestam Lewin: Vi yrkar bifall till den attsatsen.

Motion G39:1-2 från Joakim Hagberg när det gäller fackklubb och möjlighet att välja: Vi jobbar på den frågan men vi är inte i läget att vi kan bifalla motionen i dag. Vi vidhåller vårt besvarandeyrkande.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Gustav Usihannu*, Norrbotten, *Elin Sejnebed*, Kalmar län, *Mathias Persson*, Skåne och *Jan Andersson*, Skåne.

Sida	Förslags-ställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
3	<i>Tom Andersson</i>	Dalarna	Rad 1-3, ändring: "För att lyckas måste hela partiorganisationen, från S-föreningarna till partistyrelsen, ta ansvar för organisationskulturen, medlemskapets värde och värningen. Ska vi nå målet om att öka medlemsantalet behöver vi etablera en organiserande kultur där medlemskap är relevant för medborgaren."	Avslag
3	<i>Henrik Persson</i>	Gävleborg	Rad 1-3, bifall till Tom Anderssons (Dalarna) förslag ovan.	Avslag
4	<i>Ulrica Truedsson</i>	Södermanland	Rad 41, ändring: "För att kunna bedriva ett utvecklingsarbete av både politiken och organisationen lokalt, regionalt, nationellt och globalt krävs både kunskap och resurser, men även att vi hittar former som gör att man kan engagera sig i politikutvecklingen på alla politiska nivåer."	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
G18	<i>Mathias Tegner</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G23:1	<i>Ulf Dahlberg</i>	Älvsborg södra	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G23:2	<i>Ulf Dahlberg</i>	Älvsborg södra	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G24	<i>Maria Hjærtqvist</i>	Skaraborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G29:2	<i>Gun Carlestam Lewin</i>	Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall
G29:2	<i>Erica Parkås</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Besvarad	Bifall
G37	<i>Amme Ali</i>	Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G37:1	<i>Anna-Lena Danielsson</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G39:1	<i>Joakim Hagberg</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G39:2	<i>Joakim Hagberg</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G63:1	<i>Tomas Angervik</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G63:2	<i>Tomas Angervik</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G63:1	<i>Joakim Hagberg</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G63:2	<i>Joakim Hagberg</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G63:3	<i>Joakim Hagberg</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G67:1	<i>Henrik Persson</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G67:2	<i>Henrik Persson</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G82:1	<i>Linda Jobansson</i>	Uppsala län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
G82:2	<i>Linda Jobansson</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
G84	<i>Inge Ståhlgren</i>	Södermanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Tom Anderssons förslag på sidan 3 rad 1-3
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till riktlinjer för partiarbetet, *Framtidspartiet och framtidens folkrörelse*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna G 23:1-2, G 37:1, G 63:1-2, G67:1-2 och G82:1-2
- att bifalla motion G29:2 i enlighet med föredragandes nya förslag
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtande över *Framtidspartiet* (UG66).

Behandlingen av dagordningens punkt 10 slutförs på sidan 89, men beslutet lyder som ovan.

Dagordningens punkt 11

Beslut om stadgeändring

Föredragande: *Lena Rådström Baastad*

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsen föreslår:

- att en förändring av partiets stadgar, 2 kapitlet, 2 §, 2 momentet där före detta Bohusläns partidistrikt namnändras till Göteborgsområdets partidistrikt och där Norra Älvsborgs partidistrikt namnändras Fyrbodals partidistrikt
- att den föreslagna ändringen träder i kraft efter att kongressen är avslutad.

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla partistyrelsens förslag.

Behandlingen av dagordningens punkt 11 var därmed avslutad.

Ordningsfråga

Jesper Blomqvist, Göteborg: Vi har haft temagrupper och vad jag har förstått har de varit ganska bra diskussioner i grupperna. Däremot har jag inte riktigt koll på till vilken person man ska skicka sina ändringsförslag och synpunkter. Jag får lite olika svar beroende på vem jag frågar och vissa som jag frågar vet inte heller. Går det att få en lista och lite klarhet i vem man ska mejla sina inspel till?

Tjänstgörande ordförande: Vi skickar med den frågan till dem som är ansvariga för kongressberedningen och så får vi se om vi kan organisera detta till i morgon bitti, när vi återupptar förhandlingarna.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 22.00.

SÖNDAGEN DEN 9 APRIL

Förmiddagens förhandlingar

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 08.34.

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *John Josefson* och *Petra Söderqvist*

Permission

Kongressen beslöt:

att bevilja *Helen Johansson Kokkonen*, Östergötland, permission söndag klockan 08.34 – återstoden av kongressen

att utse ersättaren *Tuula Ravander*, Östergötland, som ombud i *Helen Johansson Kokkonens* ställe.

Dagordningens punkt 4, återupptagen förhandling

Val av kongressfunktionärer

Dagordningens punkt 4.3

Val av femton rösträknare tillika ledamöter i rösträkningskommittén (fyllnadsval)

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Magnus Cato*, Östergötland, till rösträknare tillika ledamot i rösträkningskommittén.

(Fyllnadsval efter *Helen Johansson Kokkonen*, Östergötland.)

Praktisk information

Tjänstgörande ordförande: God morgon! Lite praktiskt först. Med tanke på gårdagens systemfel finns det i dag åtta yrkandestationer. Ser ni att något är fel i inloggningen kan ni kontrollera det efter Margot Wallströms anförande.

Per Tenggren, kongressordförande: Det har kommit upp en fråga om huruvida vi behandlade ändringsförslagen korrekt i går och det fanns en viss otydlighet i det. Vi kommer därför att öppna upp den punkten igen vid lämpligt tillfälle i dag och behandla de två ändringsförslagen.

Anförande av Margot Wallström

God morgon kära partivänner! I romanen *Tidsklyftan* skriver Jeanette Winterson att ”tiden har så många tecken att om vi läste dem alla skulle vi dö av hjärtesorg”. Och tecknen är många i vår oroliga samtid.

I Syrien måste barn spolas med vatten efter kemgasattacken. En del har syrgasmask, andra har slutat andas i krigets utdragna helvete. En svensk FN-arbetare lever sitt liv för att hjälpa andra men hittas mördad under ett lager smutsig jord i Kongo. I Tjetjenien används elchocker för att en man ska uppge namnet på andra män. ”Brottet” är kärleken till en annan människa. Och det bestialiska användandet av en lastbil för att mörda kom till Drottninggatan för 42 timmar sedan.

Jag vill uttrycka mitt djupaste deltagande till er som har förlorat någon som ni hade kär och till er som är oroliga för någon som är skadad. Sverige tänker på er och hedrar dem som har mist livet. Jag vill framföra ett tack till alla er som hjälpte till på plats samt till alla i vårt fina samhällsbygge som har arbetat extra intensivt under det senaste dygnet. Poliser, brandmän, ambulans- och sjukhuspersonal och många andra. Tack för alla hälsningar från regeringar, partier, organisationer och andra vänner runt om i världen.

Och tack Stockholm. När trafikchaos präglade öarnas stad uppstod hashtaggen #openstockholm, som exemplifierade solidariteten när den är som vackrast. På Twitter beskrev stockholmarna sina resvägar, hur många de kunde plocka upp, var det fanns en öppen dörr, en soffa eller en pizza. Syftet med terrorattacker är att slå split och skapa skräck. Stockholm svarade med värme, lugn och medmänsklighet. Med en sådan huvudstad kan ondskan aldrig besegra Sverige.

Partivänner, tidens alla tecken kan förvisso skapa hjärtesorg. Men att låta hjärtesorgen ta överhanden, eller låta rädslan kuva modet, har aldrig varit socialdemokratins idé. Får vi inte mötas, så bygger vi Folkets Hus. Är vi inte jämlikar, så bryter vi marken för demokratin. Är klyftan avgrundsdeep mellan fattig och rik, så bygger vi landet med arbete och social trygghet. Och vi gör det med vetskapen om att vi tillhör en stor värld, där solidariteten inte känner några gränser.

Om fascism och nazism griper om kring sig, så samlar SSU pengar till en kursgård och välkomnar krigsflykten Willy Brandt till Bommersvik. Om världens folk bestämmer sig för att bekämpa kolonialism och apartheid, så går vi i främsta ledet tills Nelson Mandela har höjt sin näve i frihet. Om ett Europa uppdelat i öst och väst kan förenas, så är vi med och utvidgar EU:s idé om att blod på slagfältet ska ersättas med tålmod kring förhandlingsbordet. Om politiker från vårt turkiska systerparti HDP fångas och familjerna behöver stöd, så swishar vi till Palmecentrets insamling som pågår här på vår kongress. Om fredsprocessen i Mellanöstern har kört fast, parterna är ojämlika och ungdomarna förlorar hoppet, så deklarerar vi att Sverige erkänner staten Palestina. Och om en lastbil kapas i ett försök att underminera vår demokrati, så svarar vi socialdemokrater med att behandla 1 985 motioner som planerat!

Partivänner, vi lever i en tid med snabba förändringar som kan skapa en flytande rädsla i våra samhällen. Men samtidigt sker avgörande framsteg. Medan jag talar är ungefär 130 miljoner människor i världen i behov av livsuppehållande humanitärt stöd – och svälten kan förvärras. Men varje minut som jag talar lämnar ungefär 120 människor den extrema fattigdomen. I en svår

tid vilar vår socialdemokratiska utrikespolitik på stadig grund av demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Vi eftersträvar rättvisa, solidaritet, jämlikhet, jämställdhet och en hållbar utveckling. Alla folks frihet utgör vägen till hela världens fred.

Men den kraft som vi kan lägga i vår utrikespolitik avgörs till stor del av hur starka vi är på hemmaplan: ”Foreign policy starts at home.” Och Stefan Löfvens regering ser till att Sverige står starkt. 150 000 fler människor kan säga den fantastiska meningen: ”Nu går jag till jobbet!” Magdalena Andersson har lett arbetet med att vända ett underskott på 60 miljarder kronor till ett överskott. Så läggs grunden till den välfärd som jag vet att uppskatta, inte minst som farmor till två förskolebarn.

Men politik innehåller även tuffa avvägningar. Vår ändring av migrationspolitiken var bland det svåraste jag har gjort som politiker – och jag har ju hållit på ett tag. EU ska ha ett gemensamt asylsystem där ansvaret delas. Annars ska EU-pengar dras in, för EU måste stå upp för sin grundtanke. Det innebär att de lagar som vi lägger fast framöver inte kommer att kunna skilja sig nämnvärt från övriga EU, för solidaritet måste gå hand i hand med ordning och reda.

Så läggs grunden för att vi ska kunna vara ett välmående land som också fortsättningsvis ska välkomna människor som behöver skydd. Så skapas möjligheten att vara generös med flyktinghjälp till krisens härd, samtidigt som vi kan förstärka insatserna som ska hindra att nästa krig bryter ut. Partivänner, när Sverige står starkt får vi ännu mer kraft i vårt arbete för en bättre värld.

Men det där med en bättre värld är ord som förpliktigar, och sedan vi vann valet har jag haft en idé. Agendan ska styras av fyra F: fred och säkerhet, FN i fokus, feministisk utrikespolitik och folklig förankring. Och för att illustrera arbetet för fred och säkerhet i närområdet vill jag berätta om Anna Lindh igen.

En gång när Anna var mitt i ett samtal med sin ryske utrikesministerkollega Igor Ivanov kom hennes son Filip gråtande in i rummet. ”Men kom hit lilla gubben”, sa Anna med sin mjukaste röst. Det blev helt tyst i andra änden, för tolken hade översatt även den meningen. Efter mordet på Anna skrev Ivanov en essä om sin kollega, och med tydlig udd noterar Ivanov hur Anna inte bara argumenterade för att de baltiska staterna skulle få gå med i EU utan även i Nato.

Där har ni vår syn på säkerhetspolitiken i ett nötskal. Det är varje enskilt lands rätt att välja väg efter eget huvud. Så byggs gemensam säkerhet av suveräna stater som väljer att samarbeta med varandra och med olika organisationer, med respekt för de regler som vi har kommit överens om. Därför utgör Rysslands olagliga annektering av Krim och den militära närvaron i östra Ukraina den största utmaningen mot den europeiska säkerhetsordningen sedan kalla krigets slut.

Vi har svarat med en säkerhetspolitisk linje som ligger stadigt fast: militär alliansfrihet, fördjupat samarbete inom EU men även i Norden och Östersjöområdet, inom OSSE, med Nato och genom en stark transatlantisk länk samt en egen förstärkt försvarsförmåga. Vi har visat Ryssland att vi håller stenhårt på principerna, men att vi också måste föra långsiktig dialog och fördjupa samarbetet folk till folk.

Och ser vi framåt är det tydligt att socialdemokratin har hittat sin plats i det europeiska samarbetet. Vi beklagar att Storbritannien lämnar EU men är fast beslutna att utveckla den union som kontinuerligt förbättrar vardagslivet för kontinentens medborgare. Vi behöver ett Europa

för alla, där människan sätts före marknaden, och i höst ordnas ett toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt i just den här staden.

Vi måste säkerställa att västra Balkans väg blir fred, frihet och försoning. Vi måste se till att mänskliga rättigheter respekteras i Turkiet och arbeta för att fredsprocessen återupptas så att kurdernas situation får en lösning. Och vad gäller Ukraina och länderna i det östliga partnerskapet ska vi följa Anna Lindhs exempel: Varje land har rätt att själv välja väg, oavsett vad de stora ländernas utrikesministrar tycker.

Vårt andra F, FN i fokus, kan illustreras av en förstasida på just tidskriften Fokus. Rubriken skriker: ”Glöm det, Stefan!” Bilden visar det hästskoformade bord där FN:s säkerhetsråd sammanträder. Men 134 länder tyckte annorlunda och röstade på Sverige. Nu sitter vi vid bordet.

Att svensk socialdemokrati har en varm relation till FN blev tydligt under ett möte mellan vår statsminister Stefan Löfven och stjärnekonomen Jeffrey Sachs. Ämnet var Agenda 2030, hållbarhetsagendan och de 17 globala målen. Jeffrey tittade på Stefan och sa: ”Det här är som ett socialdemokratiskt program för världen.” Om Jeffrey Sachs har rätt får andra avgöra. Men när Sverige var ordförande i säkerhetsrådet i januari satte vi fokus på att FN ska arbeta fredsbyggande och konfliktförebyggande och vi betonade kvinnors inflytande i fredsprocesser, och vi gjorde det tillsammans med FN:s nye generalsekreterare António Guterres.

Om vi blickar framåt är vi engagerade i förhandlingarna om ett globalt kärnvapenförbud, för kärnvapen är bland det värsta som mänskligheten har kommit på. Vi arbetar för ett reformerat säkerhetsråd och ett FN som är modernare, effektivare, mer jämställt och mer legitimt. Vi förstärker även våra insatser i kampen mot ISIL/Daesh. Och vi vägleds av Eleanor Roosevelts ord: ”Det räcker inte att tala om fred. Man måste tro på den. Och det räcker inte att tro på den. Man måste verka för den.”

För att illustrera nästa F, feministisk utrikespolitik, vill jag berätta om när FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna antogs 1948. Det var bara två kvinnor var med i arbetet. Den ena var just Eleanor Roosevelt. Den andra var Hansa Mehta, en indisk aktivist. När kommissionen föreslog uttrycket ”Alla män är bröder” invände Hansa Mehta. Det skulle kunna användas för att utesluta kvinnor, sade hon. Tack vare att Hansa Mehta satt med vid bordet fick artikel 1 lydelsen: ”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.”

Att kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter vägleder regeringens feministiska utrikespolitik som redan börjar ge resultat – så lyssna nu. Vårt arbete har bidragit till att ett tjugotal länder har tagit fram lagar och förslag för stärkt jämställdhet. Hundratusentals kvinnor och flickor har undgått osäkra aborter och oönskade graviditeter. Ett nittiototal lokala samhällen har övergett kvinnlig könsstympning. 65 länder och organisationer har gjort åtaganden mot könsrelaterat våld. Prioriteringen av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter förstärks, liksom kvinnors del av resurser i det bistånd som under mandatperioden ska uppgå till en procent av svensk BNI.

Jag vill även särskilt lyfta vårt stöd till syriska kvinnors deltagande i de pågående men svåra fredsförhandlingarna. Så när krigets helvete i Syrien äntligen får ett slut, ska systrar till Hansa Mehta sitta med runt förhandlingsbordet.

Att demokratin måste fungera för att vi ska klara de stora politiska utmaningarna har direkt koppling till mitt fjärde F. Från min första dag i Arvfurstens palats har vi sagt att utrikespolitiken måste vara folkligt förankrad. Mer kaffe i pappersmugg, gärna med ros på. Därför genomför jag en säkerhetspolitisk turné i vårt land, och när vi reser till världens olika hörn ser jag alltid till att träffa civilsamhället och olika partier. Den 8 mars genomfördes världens första digitala möte för kvinnliga utrikesministrar, vilket gick att följa på webben. Årets utrikesdeklaration sändes på min Facebooksida, där studenter från fem universitet kunde ställa frågor.

Informationsexplosionen medför risker för olika påverkansoperationer. Det vet vi alla, och det vet ni nu också att regeringen tar krafttag emot. Min poäng är att vi socialdemokrater, som byggde Folkets Hus när vi inte hade någonstans att träffas, måste finna de nya stigarna i de offentliga rummen. Och att politiken ska vara förankrad innebär ytterligare en sak för mig: ett nära samarbete med akademien, och jag har glädjen att meddela att regeringen kommer att bidra till att inrätta en ny professur vid Försvarshögskolan. Den ska heta *The Anna Lindh chair of Women, Peace and Security*. På så vis hedrar vi en av de bästa politiker som vårt land någonsin har haft!

Och kom ihåg att en fredsduva måste ha två vingar för att flyga. Studier visar på ett positivt samband mellan kvinnors deltagande i fredsprocesser och fredsavtalens hållbarhet. Nu får Sverige ett centrum för forskning kring kvinnor, fred och säkerhet, som kan samarbeta med liknande center vid Georgetown university, London School of Economics och ACCORD i Sydafrika. Och låt mig tacka bland andra Helene Hellmark Knutsson och Peter Hultqvist för att ni direkt ställde er bakom det här initiativet som ska vägledas av tre ord som Anna Lindh gärna återvände till: ”Människovärdet är grunden”.

Partivänner, jag började med hjärtesorg och det fruktansvärda attentatet på Drottninggatan. Därefter var målet att ta oss från oro till framtidstro, vägleda av styrkan i våra tidlösa värderingar. Men de senaste dagarna har också påmint oss om den öppna stadens stryka. Så jag vill avsluta med några få rader av poeten Ragnar Thoursie:

*Över tidens sus i tallar,
över årens flykt på fjädermolnets vinge bred och stark,
trår från natt till dag, från nöd till frihet ifrån fruktan
den strävan som är lika för oss alla.
En öppen stad, ej en befäst, bygger vi gemensamt.
Dess ljus slår upp mot rymdens ensamhet.*

Tack för ordet!

Dagordningens punkt 9

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.16

Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – *Trygghet i ny tid*, inledning (s. 4, rad 31-34), kapitel 6 *Samarbete för gemensam säkerhet* (s. 32), *Global utveckling för fred och rättvisa* (s. 32-34).

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F: (UF53-UF58).

Föredragande: *Margot Wallström* och *Ann Linde*

Medföredragande: *Fredrik Lundh Sammeli*

Föredragning och förslag

Margot Wallström, partistyrelsens föredragande: De politiska riktlinjerna under det här avsnittet innehåller många av de stora utmaningar som jag nämnde i mitt tal. Det är numera frågor som berör oss i vår vardag som aldrig förr – hur utrikespolitik blir inrikespolitik. Internationella frågor har alltid varit en del av socialdemokratins, vårt partis, innersta väsen. Vi som i grunden är en internationell rörelse har alltid förstått behovet av att både bygga trygg välfärd hemma och kämpa för rättvisa ute i världen.

Krig och konflikter påverkar oss, vilket vi också har erfarenhet av när migrationen tvingar Europa att ta ställning till sina egna principer. Klimatförändringar som påverkar oss kan också få konsekvenser för människor lokalt. Protektionism i andra världsdelar påverkar våra egna möjligheter att skapa tillväxt och jobb.

Allt det här och mycket mer ska få plats i våra riktlinjer. Jag är säker på att hade vi låtit alla blommor blomma hade bara det internationella avsnittet blivit flera hundra sidor långt, men vi är inte här i dag för att göra en katalog över allt det vi skulle kunna täcka in om alla bekymmer och utmaningar, utan vi ska skriva ett dokument som speglar vår tid och de viktigaste förändringarna vi står inför.

Jag hoppas att ni fått ordning på det digitala, så att ni kan följa de förändringar som har gjorts sedan i går. Först finns bara några redaktionella förändringar som jag inte tar upp.

När det gäller innehållet handlar det om att vi under rubriken *Global utveckling för fred och rättvisa* har lagt till sexuellt våld som vapen i krig, vi tar upp frågan om förföljelse av minoritetsgrupper som nämns uttryckligen, vi pratar om den socialdemokratiska utrikespolitiken som feministisk, vilket någon påpekade att vi borde göra. Vi tar upp frågan om människohandel och beskriver hur majoriteten är kvinnor och barn som utnyttjas och tvingas till prostitution och hur vi vill bidra till att lösa detta problem.

Vi tar också upp frågan om förbud mot kärnvapen. Där berättar vi om vår egen position och att nu inleds ett arbete inom ramen för FN för att förbjuda kärnvapen globalt. Där säger vi att alla åtgärder måste övervägas. Lagstiftning såväl som kärnvapenfria zoner kan bli aktuella som ett sätt att implementera ett globalt kärnvapenförbud och vårt mål är en kärnvapenfri värld. Det här har vi förtydligat i texten. Sedan kommer också ett nämnande av kemvapenattacker mot civilbefolkningen i Syrien.

Vi talar om att vi ska fortsätta verka för att varor från ockuperad mark, palestinsk mark, ska märkas och det är en väldigt viktig EU-fråga, och vi tar upp frågan om Västsahara, där vi säger att efter mer än 40 år är det dags för det västahariska folket att ges sin rätt till självbestämmande. Vi ska stödja FN-processen för att finna en rättvis och ömsesidigt godtagbar förhandlingslösning och vi bistår västahariska flyktingar med humanitärt och politiskt stöd. Som ni vet har vi redan ett beslut om att erkänna Västsahara. Det ligger sedan tidigare och är inget som vi ändrar på här.

Till sist nämner vi också att i biståndet och utvecklingspolitiken måste också klimatfrågan, global livsmedelsförsörjning, handel, migration och säkerhet tas in i att beskriva utmaningarna och helhetssyn.

Partistyrelsen har ändrat sig när det gäller motion F15, där vi menar att vi vill bifalla den motionen från Dalarnas partidistrikt om att kräva att vårt systerparti i Turkiet, dess politiskt folkvalda parlamentariker och borgmästare omedelbart släpps fria och återfår möjligheten att fullfölja sina uppdrag som folkvalda politiker samt att fackligt aktiva journalister och MR-aktivister omedelbart släpps fria. Det menar vi är en mycket viktig markering. I övrigt, när vi har besvarat motioner, anser vi att det täcks in av texter vi redan har och att det är ett arbete som redan pågår, men här tycker vi att det är en bra markering.

Jag vill slutligen tacka för en god debatt i temagruppen i går och för alla era inlägg. Det har blivit mycket bättre med ert benägna bistånd och alla kloka förslag som ni har lagt fram!

I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Sidan 4, rad 31-34 i ursprungsdokumentet

Vi ska aktivt bidra till en tryggare omvärld. I en orolig tid ska Sverige verka för ett starkare FN och ett handlingskraftigt EU. Vi ska vara pådrivande för att värna asylrätten och ett flyktingmottagande där fler länder tar sitt ansvar. Vi ska vara en stark röst för fattigdomsbekämpning, handel och avspänning. Så kan vi lösa de globala utmaningarna.

Sidan 32–34 i ursprungsdokumentet

Samarbete för gemensam säkerhet

Vi lever i en orolig tid när populism, religiös och politisk extremism sprider sig i Europa och i världen. Många länder vänder sig inåt och kanaliserar människors ilska och frustration mot globaliseringen, mot invandringen, mot institutioner och eliter.

För oss socialdemokrater är svaret, och har alltid varit, ett annat. Vi är en internationell rörelse som vilar på idéerna om solidaritet, jämlikhet och frihet. Kampen är gemensam med vännerna i hela världen: De som kämpar för bättre arbetsvillkor i Tunisien, de som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter i Burma, de som kämpar mot korruption i Makedonien. Vårt mål är global rättvisa.

Handel, migration och internationellt samarbete har lagt grunden för vårt välstånd och för vår trygghet. Vi är beroende av ett tätt utbyte med länderna i Europa och andra delar av världen. I en orolig tid sluter vi oss inte, vi söker mer samarbete.

Gemensamma lösningar är vägen framåt. När de nya globala utvecklingsmålen ska uppnås, fred ska åstadkommas och klimatavtalet genomföras krävs både förebilder och försvarare av en rättvis och hållbar global utveckling. Det ska vara Sveriges roll i världen.

Vi ökar säkerheten tillsammans med andra som militärt alliansfritt land. Vårt mål är att bryta konfrontationens, avskräckningens och nollsummespelets logik för att istället betona avspänning, nedrustning och förtroendeskapande åtgärder i syfte att skapa ömsesidiga fördelar. Vi bygger gemensam säkerhet.

Global utveckling för fred och rättvisa

Vi har ett gemensamt ansvar för att bygga en säker och hållbar värld. Globaliseringen har gett oss nya verktyg. Möjligheter att utbyta idéer, knyta samman världen och bekämpa fattigdomen är större än någonsin. På 25 år har både den globala fattigdomen och barnadödligheten halverats. Nio av tio flickor och pojkar går varje dag till skolan. Tekniska landvinningar gör en hållbar utveckling möjlig i både rika och fattiga länder. Fler människor lever längre, mår bättre och har större frihet än någonsin förut.

Men vår tid är motsägelsefull. Parallellt med en fantastisk utveckling ser vi väpnade konflikter som blir brutalare med fler civila dödsoffer, sexuellt våld som vapen i krig och fler människor på flykt än någonsin tidigare i modern tid. Den globala ekonomin präglas av hård konkurrens, och i dess kölvatten märks ständiga försök att sänka löner och försämra arbetsvillkor. Lockelsen av enkla lösningar gynnar fundamentalism. I en konfliktfylld värld växer den religiösa och politiska extremismen och det tar sig bland annat uttryck i förföljelse av minoritetsgrupper.

Socialdemokratisk utrikespolitik är aktiv, orädd, feministisk och konstruktiv. Mer än någonsin krävs att vi står upp för principerna om folkrätt och mänskliga rättigheter. Att värna varje människas rätt till skydd mot diskriminering är vårt gemensamma ansvar. Sverige ska vara en global röst för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för varje människas rätt oavsett sexuell läggning eller könsidentitet.

Miljontals människor utnyttjas i människohandel, majoriteten är kvinnor och barn som utnyttjas och tvingas till prostitution. Vi ska bidra till internationella insatser för att stoppa trafficking och hjälpa dess offer.

Det behövs ett starkare stöd för FN. Sverige tar en aktiv roll i FN:s säkerhetsråd genom vårt tillfälliga medlemskap 2017-2018. Efter år av stagnerande arbete för kärnvapenedrustning driver Sverige nu frågan om ett förbud mot kärnvapen. I år inleds viktiga förhandlingar om ett globalt förbud inom ramen för Förenta Nationerna, som ett led i arbetet mot att förbjuda kärnvapen globalt måste alla åtgärder övervägas. Lagstiftning så väl som kärnvapenfria zoner kan bli aktuella som ett sätt att implementera ett globalt kärnvapenförbud. Vårt mål är en kärnvapenfri värld.

EU fortsätter vara Sveriges viktigaste utrikespolitiska arena. Tillsammans med de andra medlemsländerna bygger vi gemensam säkerhet. Bredden av de säkerhetspolitiska instrumenten som diplomati, medling och förtroendeskapande åtgärder ska bidra till att hot inte uppstår. Ett försämrat säkerhetsläge i närområdet bemöts med fördjupat samarbete. Dialog förblir vårt viktigaste instrument för stabilitet och avspänning.

Kriget i Syrien fortsätter att skapa ett enormt lidande inte minst genom upprepade kemvapenattacker mot civilbefolkningen. När försöken till fredssamtal stoppas gång på gång måste världen visa sin vrede mot den syriska regimen, och mot alla krafter som bidrar till kriget. Sverige ska, genom vårt EU-medlemskap, genom vår plats i FN:s säkerhetsråd, genom våra starka, diplomatiska verktyg vara med och bygga en världsopinion som pressar parterna till fred.

Kampen mot Daesh måste fortsätta. Terroristorganisationen ska pressas tillbaka genom ett aktivt internationellt samarbete, bland annat i den globala koalitionen. Men militär bekämpning av terrorgrupper är inte tillräckligt för att skapa säkerhet. Genom ett ökat utvecklingssamarbete kan Sverige bidra till att människor som levt under Daeshs terrorgrepp får möjligheter att skapa sig en framtid där de kan leva ett värdigt liv.

I år har Israel ockuperat Palestina i 50 år. Situationen förvärras hela tiden med nya illegala bosättningar. Vårt mål är en tvåstatslösning med Israel och Palestina sida vid sida, i fred och säkerhet. Vårt erkännande av staten Palestina syftade till att stärka de moderata krafterna i Palestina och möjliggöra diplomatiska framsteg. Alla parter måste avstå våldet och möjliggöra fredsförhandlingar. Muren på ockuperad mark måste rivas och de palestinska flyktingarna ges rätt att återvända. Vi ska fortsätta verka för att varor från ockuperad mark ska märkas.

Efter mer än 40 år är det dags för det västahariska folket att ges sin rätt till självbestämmande. Vi ska stödja FN-processen för att finna en rättvis och ömsesidigt godtagbar förhandlingslösning. Vi bistår västahariska flyktingar med humanitärt och politiskt stöd.

Sveriges utvecklingspolitik är erkänd internationellt. Vi är en av de största givarna till FN-systemet och vi är ett av få länder som lever upp till FN:s enprocentsmål. Det ger oss stor tyngd internationellt, men också ett särskilt ansvar. Vårt bistånd ska vara effektivt och bistå såväl i humanitära kriser som bidra till demokratisk utveckling. För en långsiktig global utveckling krävs dock mer än bistånd. Det krävs en helhetssyn som omfattar alla politikområden, till exempel klimatfrågan, global livsmedelsförsörjning, handel, migration och säkerhet.

För att globaliseringen ska komma alla till del behöver vi arbeta för bättre arbetsvillkor och en ökad dialog mellan arbetsgivare och löntagare. Det är i grunden en rättvisefråga, men vår svenska

erfarenhet visar också att det leder till ökad produktivitet, mindre sjukskrivningar och skador. Det är bra både för människor och för företag.

Den svenska modellen ska utvecklas med fördjupat globalt samarbete. Vi kommer att prioritera:

Att bygga gemensam säkerhet. EU:s globala strategi ska stärka EU:s hantering av framtidens utmaningar, inte minst inom området säkerhet och försvar. Vi ska aktivt delta i civil och militär krishantering. Sverige ska genom platsen i FN:s säkerhetsråd 2017-2018 arbeta för att förebygga och hindra återfall i konflikt samt understryka sambandet mellan säkerhet och utveckling.

Att utveckla den feministiska utrikespolitiken. Uppfyllandet av kvinnors och flickors grundläggande mänskliga rättigheter är en förutsättning för att uppnå bredare utrikespolitiska mål om fred, säkerhet och hållbar utveckling. Fler kvinnor ska delta som medlare i fredsprocesser och ingå i fredsbevarande missioner, eftersom det bidrar till att fredsavtal sluts och att freden blir mer hållbar.

Genomförandet av Agenda 2030. Vårt utvecklingsarbete ska ta avstamp i de 17 globala målen och omfatta alla politikområden. EU ska stärkas som global aktör för utveckling, fri och rättvis handel och försvarare av demokratin. Ett nytt globalt handslag mellan arbete, kapital och samhälle ska utvecklas – Global Deal.

Motionerna

EU och internationell solidaritet (UF53)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F1:1, F1:2, F1:3, F5:1, F5:2, F5:3, F11:1, F11:2 och F22:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motion F5:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F1:1, F1:2, F1:3, F5:2, F5:3, F11:1, F11:2 och F22:1.

FN, fred och feministisk utrikespolitik (UF54)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F3:1, F4:1, F10:1, F13:1, F14:1, F17:1, F17:2, F21:1 och F24:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna F13:1 och F14:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F3:1, F4:1, F10:1, F17:1, F17:2, F21:1 och F24:1.

Internationellt utvecklingsbistånd (UF55)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F6:1, F6:2, F6:3, F6:4, F23:1, F23:2, F23:3, F25:1 och F48:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motion F25:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F6:1, F6:2, F6:3, F6:4, F23:1, F23:2, F23:3 och F48:4.

Kärnvapenförbud, kärnvapenfri zon (UF56)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F18:1, F19:1, F20:1, F27:1, F27:2, F27:3, F119:2, F123:3, F123:8, F128:2, F128:3, F130:1, F130:2, F130:3, F131:1, F131:2, F131:3, F132:2, F132:3, F134:2, F134:3, F135:2, F138:3 och F138:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna F27:3, F119:2, F123:3, F130:2 och F131:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F18:1, F19:1, F20:1, F27:1, F27:2, F123:8, F128:2, F128:3, F130:1, F130:3, F131:1, F131:3, F132:2, F132:3, F134:2, F134:3, F135:2, F138:3 och F138:4.

Syrien, Irak, Kurdistan och Turkiet (UF57)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F2:1, F4:2, F7:1, F7:2, F12:1, F15:1, F15:2, F16:1, F26:1, F26:2 och F26:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna F2:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F4:2, F7:1, F7:2, F12:1, F15:1, F15:2, F16:1, F26:1, F26:2 och F26:3.

Västsahara (UF58)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F8:1, F8:2, F9:1, F9:2, F9:3 och F9:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F8:1, F8:2, F9:1, F9:2, F9:3 och F9:4.

Debatt

Peter Frejhagen, Östergötland: Jag har två yrkanden från Östergötland, varav ett är en förändringstext. På sidan 3 i de nya texterna rad 12 finns en text som jag egentligen tror handlar om hbt-personer men det uttalas inte. Där föreslår jag en skrivning: ”Vi har ett särskilt ansvar att verka för att hbtq-personers livsvillkor värnas, försvaras och stärks internationellt och att Sverige är en global röst för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.” Det är ungefär samma text men där man har lyft in gruppen hbt-personer och benämner dem, för det är viktigt. Det känns

viktigt att vi uttalar det, även om det finns ett beslut redan tidigare. Mitt yrkande är alltså att man skriver om den texten så att hbtq-personer benämns.

Jag känner exakt samma sak med den nya texten om Västsahara.

Boel Godner, Stockholms län: Vet ni att en och en halv procent av Sveriges befolkning varje år hedrar offren i ett folkmord som ägde rum runt 1915? Det folkmordet kallas ofta seifo. För två år sedan var det 100 år sedan det skedde och då kom folk från hela världen till Sverige för att hedra minnet av offren i detta folkmord som skedde i dåvarande Osmanska riket. Man kom till Sverige för att Sverige har blivit en fristad för de kristna grupper som drabbades av detta folkmord. Just i Södertälje bor det 30 000 assyrier, syrianer, kaldéer och armenier, så för mig är det självklart att själv vara med och hedra offren och högtidlighålla det här förfärliga minnet.

2009 biföll kongressen ett erkännande av folkmordet, 2010 drev vi igenom det i riksdagen och jag är väldigt stolt över att det har skett. Det är ett steg kvar – att regeringen också ska erkänna folkmordet, för att alla dessa människor ska få ett avslut och sörja färdigt. Andra länder har gjort det. Jag vet att det här är mycket svåra och känsliga frågor, men jag har inte upplevt vår utrikesminister som räddhågsen utan hon tar även tag i de svåra frågorna. Det är verkligen rätt tid att bifall motion F7 och jag yrkar bifall till det.

Carina Strömbäck, Norrbotten: Vi i Norrbotten lever tillsammans med alla andra i Sverige i EU men vi har också en situation hos oss där vi lever nära Arktis. Arktis är oerhört betydelsefullt för oss, både vad gäller näringsliv, export och import. Därigenom är Arktis oerhört viktigt för vårt samarbete.

På sidan 33, rad 14 (gamla versionen) vill stryka de två sista meningarna och göra ett tillägg efter ”att hot inte uppstår”: ”Vi utvecklar en sammanhållen politik för långsiktig utveckling av Arktis, där ett särskilt fokus ägnas åt folk-till-folkrelationer. Ett försämrat säkerhetsläge i närområdet bemöts därigenom med ett fördjupat mellanmänniskt samarbete.”

Vi vill att vi med våra mänskliga kontakter, med våra vardagliga kontakter, kan fördjupa vårt samarbete men vi önskar också att partiet lyfter upp Arktis som en viktig punkt i programmet.

Olle Thorell, Västmanland: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag till uppdaterade riktlinjer. I det nya förslaget vill jag särskilt lyfta fram att vi nu markerar ännu tydligare mot de fruktansvärda övergrepp som sker i Syrien, nu senast en fullständigt vidrig kemgasattack över Idlib. Biologiska och kemiska vapen är bannlysta och får aldrig någonsin användas.

På samma sätt är det med kärnvapen – ett fruktansvärt vapenslag och faktiskt det enda vapen som är ett hot mot allas vår existens. Det är ännu inte förbjudet. Därför är det nu unikt och historiskt att medan vi sitter här i Göteborg har man i FN i New York inlett globala förhandlingar om ett globalt förbud mot kärnvapen. Precis som världen bannlyst personminor, klustervapen, biologiska och kemiska vapen, är det nu äntligen dags att förbjuda kärnvapen, och jag är stolt att vara del av ett parti och att vi har en regering som driver på för detta som en del av vår feministiska utrikespolitik. Med det vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer.

Emilia Hallin, Västerbotten: Jag vill tacka för ett fantastiskt bra utskottsarbete. Med en skrivning till de politiska riktlinjer som ligger framför oss har vi fundamentet för en stark feministisk socialdemokratisk utrikespolitik som synliggör och vill förändra. Vi ska inte vika oss när folkrätten och mänskliga rättigheter inskränks.

Som socialdemokrater står vi upp för människors lika värde. En socialdemokratisk utrikespolitik ska vara feministisk. Det finns inte snack om något annat. Vi står upp för ett säkert samhälle där flickor i hela världen ska kunna gå till skolan utan att vara rädda för att våldtas längs vägen.

Som socialdemokrater fördömer vi det vidriga i människohandel, sexuellt våld och när sexuellt våld används som vapen i krigsföring. Står vi på flickors och kvinnors sida möjliggör vi fred, säkerhet och en hållbar utveckling. I elände och på de platser i världen där solidariteten lyser med sin frånvaro ska vi som socialdemokrater kompensera tusenfalt.

Med det vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer.

Thomas Hammarberg, Stockholm: Margot sade att vår hållning till Västsahara beslöts vid tidigare kongress, om att vi ska erkänna staten Västsahara. Jag tror att det är väldigt viktigt att det markeras även i år så att det inte leder till missuppfattning att vi börjar backa från den ståndpunkten. Därför föreslår vi att det ska inlemmas ytterligare en kort mening i riktlinjerna vad gäller detta: ”Vår hållning är att staten Västsahara ska erkännas.”

Vi tror att det är viktigt att detta görs, särskilt med tanke på att det pågår FN-förhandlingar och Sverige spelar en viktig roll i att stödja dem. Detta får inte innebära att vi lämnar vår ståndpunkt om att Västsahara sak erkännas. Jag yrkar bifall till detta tillägg, som ska komma efter meningen om FN-processen.

Filip Reinbag, Gotland: Vi är väldigt glada över partistyrelsens förslag till riktlinjer. Sverige har en tydlig och viktig roll att spela internationellt. Däremot tror jag att vi alla kan se att det säkerhetspolitiska läget såväl internationellt som i vårt absoluta närområde har förändrats.

Jag kommer från Gotlandsdelegationen där vi nu ser en välkommen återetablering av försvaret, och med anledning av det vill jag yrka på en ändring på sidan 2 rad 23, efter meningen som avslutas med ”samarbete”: ”och ökar ansträngningen för avspänning i vårt närområde”.

Detta specificerar att vårt mål för samarbetet är just avspänning. Det är oerhört viktigt för vår framtid.

Hassen Saad Benatallah, Kalmar län: Tack för ett lysande tal Margot Wallström – det värmer! I går hade vi temagrupp med Margot Wallström och vi diskuterade Västsahara, Syrien, jämställdhet, fred och frihet i världen. Vi ser att Syrien blöder och vi är engagerade i EU och FN. Kvinnors situation i Syrien måste finnas med och vi glömmer inte heller Libyen; jag hoppas att du driver det i FN.

När det gäller Västsahara har socialdemokrater varit engagerade sedan Olof Palmes tid. Vi har beslutat om det sedan S-kongressen 2009 och det står kvar. Solidaritet för fred, frihet och jämställdhet!

Rikard Andersson, Göteborg: Från Göteborg vill vi tacka för ett jättegott samarbete i temagrupperna. Vi hade två inriktningar med oss till kongressen – frågan om kärnvapen, framför allt i vårt närområde, och vårt engagemang för det västsahariska folket och för den västsahariska staten.

De legala förutsättningarna är liknande för ett erkännande som när Sverige erkände Bosnien Hercegovina, Kroatien eller nu senast Palestina. Låt oss inte glömma att Västsahara är Afrikas sista koloni och ett av jordens få länder som lever under en kolonial förtryckarmakt. Vi har en lång och stolt historia genom en progressiv och modig utrikespolitik av att stödja och bidra till att befria folk och stater.

Vi känner oss nöjda, efter vårt arbete i temagrupperna, med partistyrelsens förslag till nya riktlinjer på området *Global utveckling för fred och rättvisa*. Vi tycker att vi har blivit hörda när det gäller Västsahara, framför allt med tillägget i de politiska riktlinjerna men även de förtydliganden som Margot gjort här i dag och framför allt i motionsutlåtandena.

Avslutningsvis vill jag bara tacka utrikesministern. Man blir lätt lite avtrubbad när man sysslar med den här verksamheten. Att få höra ett sådant tal som du höll för oss nyss – det var fantastiskt! Det var nog ett av de finaste tal jag någonsin har hört, så tack för det!

Anders Svärd, Skåne: Från Skåne hade vi en del ändringsförslag och synpunkter på texten i förslaget till politiska riktlinjerna, men vi tycker att vi har blivit lyssnade på och vill med detta yrka bifall till partistyrelsens förslag under området *Global utveckling för fred och rättvisa*.

Vi vill också tacka för en fantastiskt bra diskussion i temagrupperna. Vi tycker att det har varit väldigt produktivt och givande, och det syns också i den text som ligger som förslag. Vi yrkar bifall till förslaget.

Amne Ali, Stockholm: Det finns vissa meningar som alltid fastnar i ens huvud och som man aldrig riktigt kan få bort. En sådan mening är faktiskt från Hamlet, om jag får gå tillbaka till min skoltid. Den meningen fastnade i mitt huvud och jag tänker alltid på den när något händer i världen som förvånar mig eller som jag inte riktigt kan förstå. Det är när någon i pjäsen säger: ”Ur led är tiden.”

Vår nutid är ur led. Vi möts ständigt av bilder som kablas ut på människor som grävs ut ur rasmassorna i krigets Syrien, på barn i Palestina som brutalt blir bortdragna av israeliska soldater från sina hem och på IS vars kölvatten är fyllt av döda kroppar.

Men i det här enorma lidandet ser vi även den oerhörda kraften i mänskligheten. Solidariteten vi människor är kapabla till att visa varandra är något jag alltid kommer att förundras över och som jag alltid blir lika lycklig över att se. Frågan är om tiden någonsin har varit i led, men jag vet i alla fall att det är vår plikt att försöka sätta den tillbaka i led.

Vi är glada över att partistyrelsen väljer att driva märkning av varor från ockuperad mark i Palestina. Det var på tiden. Utöver det yrkar vi på sidan 32 rad 36 om ett tillägg: ”som även drabbar minoritetsgrupper i vår värld”. Vi tror att det är viktigt att lägga till att terrorism även drabbar minoriteter i västvärlden.

På sidan 33 rad 33, efter ”Palestina” vill vi lägga till: ”och Israel”. Vi ser att högerextremismen i Israel är på uppgång och det är viktigt att stärka de moderata krafterna även där.

Till slut vill vi ge ett medskick till partiet som handlar om att ta fram ett internationellt program. Den internationella politiken och den internationella solidariteten är en viktig stöttepelare och grundpelare i den socialdemokratiska politiken. Det hade varit väldigt fint och viktigt om vi kunde samla den internationella politik som vi har tagit ställning till på kongressen i ett program.

Aylin Fazelian, Bohuslän: Jag representerar Göteborgsområdet och jag yrkar bifall till motion F8, *Erkänn Västsahara*. Att Sverige inte erkänt Västsahara har varit ett nederlag för det västsahariska folket som satt stort hopp till Sverige. Att Sverige inte erkänt Västsahara har inneburit ett bakslag i konflikten och jag räds att vi har kommit ännu längre från en lösning. Det var ett bakslag för stora internationella organ som Afrikanska unionen, där Västsahara är en fullvärdig medlem.

2013 fattade vi ett historiskt beslut – att erkänna ett fritt Västsahara. Det var en vinst för hela vår rörelse på partikongressen och för oss alla som länge kämpat för det västsahariska folkets frihet. Det arbete som regeringen gör att stötta FN-processen är bra och viktigt. Men det räcker inte. Vi måste också våga gå längre, vi måste våga gå från ord till handling.

Med kloka Margots ord: ”När Sverige står starkt får vi ännu mer kraft i arbetet för en bättre värld.” Erkänn Västsahara nu!

Jenny Bjerås, Västernorrland: Jag vill på Västernorrlands vägnar yrka bifall till Peter Frejhagens och Östergötlands förslag till förändringar i riktlinjerna. Vi tycker att det är jätteviktigt att hbt-personer lyfts fram som grupp i skrivningarna, och med de rapporter som varit från världen den senaste tiden är det extra viktigt.

Maria Hörnsten Lindén, Jönköpings län: Det här är min första kongress och jag hade förmånen att få sitta med i dialogmöte om global säkerhet. Jag tycker att det var fantastiskt! Det var ett givande och tagande. Det var inlyssnande och vi fick med det vi ville ha sagt.

Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens riktlinjer.

Kenneth Nilsson, Örebro län: Att utsättas för förföljelse, att ens eget folk av andra människor betraktas som mindre värdigt att inte bara att leva sina liv utan att över huvud taget leva – det är det svårt för många av oss att sätta sig in i hur det känns. Att ens farmors far aldrig fick förverkliga sina drömmar för att någon bragde denne man om livet.

Jag är halvnorsk och när min morfar berättar om hur han och hans kompisar försökte punka däcken på tyskarnas fordon när de först kom till Lofoten, det är det närmsta en sådan känsla jag kan komma. Ögonen tårades på min morfar när han berättade om det här. Då är vi inte ens i närheten av ett folkmord.

Från Örebro kommuns sida har vi valt att hedra folkmordets offer 1915 med en minnessten. Till denna minnessten vallfärdar människor för att visa sympati och sitt deltagande. Det är en minnessten som har betytt oerhört mycket för många av de människor som hittat sitt nya liv hos

oss i Sverige och hos oss i Örebro. Därför är jag glad över att Boel från Södertälje markerade sitt stöd för motion F7. Min uppgift här och nu är att säga från min sida att jag yrkar bifall till motion F7. Vi måste stå upp för att hedra offren för folkmordet 1915.

Susanne Olsson, Blekinge: Jag önskar yrka bifall till partistyrelsens förslag och till de nya riktlinjerna. Nu om någon gång är det dags att stå upp för de mänskliga rättigheterna och jobba aktivt med de olika diskrimineringsfrågorna.

Ebba Östlin, Stockholms län: Till vardags är jag kommunstyrelseordförande i Botkyrka kommun. Vi är en interkulturell kommun där många förstagenerationens svenskar tillsammans med 27:e generationens svenskar bygger det nya Sverige. Men ska vi också kunna bygga det nya behöver vi läka det gamla. Jag har många Botkyrkabor som ser till oss socialdemokrater och vill att vi ska ta nästa steg.

2009 fattade vi ett historiskt beslut här på kongressen, ett beslut som jag är väldigt stolt över. Vi tog fasta på och faktiskt benämnde utrensningen av kristna i det förra Osmanska riket som ett folkmord. Vi lade grunden för det riksdagsbeslut som sedan också blev, men vi behöver nu ta nästa steg. Vi behöver också att regeringen ratificerar beslutet.

Jag är här för att yrka bifall till motion F7. Vi har en hel delegation i Stockholms län som står bakom den, men jag vill också säga att vi inte kommer att ta votering för vi tycker att frågan är så viktigt och vi vill inte förmörka det beslut vi tog 2009.

Julia Berg, Kronoberg: Att Sverige och Socialdemokraterna är med och driver en feministisk utrikespolitik är avgörande. Därför gör det mig extra stolt att vi i riktlinjerna för global utveckling för fred och rättvisa belyser användandet av sexuellt våld som vapen i krig och tar särskild ställning mot trafficking. Socialdemokratisk utrikespolitik är modig och feministisk. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer på området.

Johan Ask, Skaraborg: Vi kommer aldrig att få med alla aspekter och ämnen i ett sådant här dokument, precis som Margot sade. Men jag tycker att vi efter ett mycket konstruktivt och bra temagrupsarbete har kommit fram till ett nyanserat och bra förslag, och jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Kristina Michelson, Gävleborg: Först och främst vill jag tala om hur stolt jag är över att Sverige har en feministisk regering. Jag är även jättestolt över att vi är det första landet i världen som för en feministisk utrikespolitik. Det tycker jag är värt en applåd. Jag vill yrka bifall till de nya politiska riktlinjerna. Jag tycker att det är jättebra jobbat – tack!

Sven Britton, Stockholm: Jag vill bara påminna om något som inte framgår i texterna men som jag hoppas ändå genomsyrar en del av svensk utrikespolitik i dag. Det är det fortsatta sökande efter Dawit Isaak. Jag tycker inte att man får glömma bort honom. Vi vet inte om han är i livet och vi

vet inte vilka ansträngningar vår utrikespolitik gör för att ta reda på hans öde. Ju längre tiden går, ju större är väl risken att man glömmet bort honom, men vi får inte glömma bort honom.

Det här är ett öde som angår hela svenska folket, och jag vill gärna att regeringen fortsätter ett enträget arbete med att försöka ta reda på vad som har hänt Dawit Isaak och, om han är i livet, att han får komma hem till Sverige igen.

Peter Frejhgagen, Östergötland: Jag vill yrka bifall till motion F10. På sidan 6 i handlingarna på rad 28 står det att FN:s säkerhetsråd behöver reformeras, och det avslutas med att det också på sikt ska avskaffas. SSU Linköping har skrivit i motionen att Socialdemokraterna ska arbeta för att vetorätten i FN:s säkerhetsråd ska avskaffas, och tycker jag att det är klädsamt att de får ett bifall på sin motion.

Margot Wallström, partistyrelsens föredragande: Tack för alla kloka synpunkter som vi ju i de allra flesta fall är helt överens om. Frågan gäller vad som ska vara i riktlinjerna, vad som är ny politik och nya ställningstaganden som vi behöver fatta beslut om här. I övrigt anser partistyrelsen att frågor är besvarade när det finns redan etablerat och uttalat som vår socialdemokratiska politik, så att vi bara återför diskussionen till det.

Jag vill kommentera ett par frågor. Vi försöker att hitta en formulering när det gäller Arktis. Som vi kan se nu har vi inte nämnt Arktis och därför vill jag gärna svara att jag är positiv, för det är något som är förbiset och som bör nämnas.

Självklart arbetar vi fortsatt för att Dawit Isaak ska bli fri, precis som i alla andra konsulära fall vi har. Dawit Isaak har följt med oss i så många år och ni ska veta att den här regeringen har aktiverat oss sig på ett nytt sätt för att få honom fri. Vi fortsätter den kampen, definitivt.

Tack också för alla synpunkter. Det är två frågor som verkligen är viktiga för att de representerar ett så starkt engagemang i partiet och hos många av er och gör det över lång tid.

En sådan fråga är Seifo. Boel, jag förstår precis alla dina argument men när det gäller erkännandet av folkmord, också historiska folkmord, är det en sak vad vi säger när det pågår, men vem ska avgöra historiska händelser av det här slaget? Är det regeringar? Det är inga regeringar som fattar beslut om de här frågorna. Det finns riksdagar som gör det och det är fint och ok att man gör det, men vi lät en folkrättsexpert titta på frågan det första vi gjorde. Han sade att det inte är en sak i första hand för regeringar att avgöra utan det är för historiker, det är olika parter i länder, som bör göra hela det arbetet.

Därför gör inte vi det, för det har också en folkrättslig innebörd om en regering gör det. Dessutom blir vi en part i en konflikt som vi inte behöver söka i första hand. Vi vill att de själva ska föra den här debatten, men man ska också engagera historiker för att se till att man kommer framåt. Saken hjälps inte att vi använder det ord som finns i en internationell konvention, och det är därför vi har avstått och vi har följt det rådet.

Det betyder inte att vi inte ser att det här har varit en massaker på folk, och det går att använda andra begrepp för att beskriva fenomenet och hur avskyvärt det är. Därför kommer vi att hålla kvar vid partistyrelsens utlåtande över de motionerna. Jag delar frustrationen över hur svårt det är att använda folkrättsliga konventioner till exempel om folkmord. Det gäller även

pågående folkmord, men det har en juridisk betydelse om en regering uttalar sig och det är därför regeringar oftast väljer att inte göra det. Det här är svårt, för vi saknar många gånger tillräckligt kraftfulla ord för att fånga in sådant som sker, men det är inte för att vi är ovilliga att förstå det som händer utan för att det finns konventioner som noga reglerar användningen av det och att det har en juridisk innebörd och får konsekvenser för en regering.

När det gäller Västsahara har redan det socialdemokratiska partiet beslutat att vi vill erkänna Västsahara. Då är frågan när det är rätt tid att göra det. Hur hjälper vi västsaharierna på bästa sätt att bli redo för ett erkännande?

Tyvärr kan det vara så att vi inte hjälper FN-processen, att vi inte hjälper västsaharierna, om vi gör det vid fel tidpunkt. Därför säger vi att det kommer att behövas, också utifrån folkrättsliga kriterier, fortsatt stöd till västsaharierna för att bygga upp till ett läge när ett erkännande blir alldeles rätt sak att besluta om.

Än så länge är inte dessa folkrättsliga kriterier uppfyllda utan det har i stället på vissa sätt faktiskt gått bakåt. Därför beskriver vi att det här är det sätt på vilket vi vill ta oss an frågan. Med en ny generalsekreterare i FN, med ett nytt engagemang och förhoppningsvis också mycket snart en ny särskild representant som ska företräda FN i området kan vi få nu energi till det här, och vi måste själva också se till att vi använder både bistånd och politiskt stöd till västsaharierna. Det är det vi beskriver i vår text och vårt utlåtande över motionerna.

Det vore konstigt att besluta en gång till om det som är etablerad politik. Det vi gör här är att vi anger vägen framåt och hur vi ska ta frågan framåt. Sedan är det en fråga om att vi måste skapa rätt tidpunkt för att göra det.

När det gäller hbtq förankrade vi den här texten från partistyrelsens sida och vi anser att det som står där är mycket tydligt om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det är en bredare beskrivning om varje människas rätt, oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. Vi menar att i riktlinjerna bör det vara det här breda angreppssättet och det sättet att fånga in frågorna. Det gäller självklart också hbtq-personer och vi vill nog stå fast vid det som är formuleringen i riktlinjerna. Läs dem gärna en gång till, så hoppas jag att vi kan få stöd för det. I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens yrkanden över motionerna.

Thomas Hammarberg, Stockholm: Vi har ett konkret yrkande när det gäller kärnvapenedrustning som vi tycker är viktigt. Om ni tittar i riktlinjerna finns det ett särskilt stycke om detta, och vi skulle vilja skriva om de två sista meningarna i stycket: ”En lag som förbjuder stationering av kärnvapen i vårt land liksom ett arbete för kärnvapenfria zoner är viktiga steg mot vårt mål om en kärnvapenfri värld.”

Margot Wallström, partistyrelsens föredragande: Vi tyckte att det här med Arktis är viktigt. Därför yrkar jag bifall till ett förslag att föra till Arktis med följande formulering: ”Ett försämrat säkerhetsläge i Arktis bemöts genom ett fördjupat mellanmänniskt samarbete.” Då blir det ett exempel på vad vi gör i frågan.

Jag vill vidhålla att den formulering vi har nu är den bästa formuleringen vad gäller kärnvapenförbud. Vi ska inte nu låsa oss eftersom vi för det första har gått med på och gett stöd

till att en förhandling i FN ska upptas om ett globalt kärnvapenförbud. Hur ska det då implementeras? Om vi redan nu säger att det är exakt på det här sättet, så låser vi de förhandlingarna.

Vi nämner att det här är ett par av de frågor som kan bli aktuella i implementeringen och vi betraktar det som vi har nu som ett de facto-förbud mot kärnvapen på vårt territorium. Men vi tycker att den här skrivningen är bra för den pekar ut ett par exempel på hur vi kan se att det här kan komma att införas också i Sverige. Då är lagstiftning ett sätt och ett annat kan vara att ha kärnvapenfria zoner. I innehållet och tanken tycker vi likadant men vi menar att det här är en mer konstruktiv väg framåt och mer realistiskt som vi har formulerat det i vårt förslag.

Jytte Guteland, Stockholm: Tack till utrikesministern! Det är trevligt att vara här, första gången i talarstolen, och se denna fina kongress. Jag yrkar bifall till Stockholms yrkande om att erkänna Västsahara. Om vi går på den linje som partistyrelsen verkar förorda skulle det de facto innebära ett försvagande från förra kongressen; det är så det skulle tolkas. Det är ett symboliskt värde som jag tror skulle få negativ inverkan.

Jag är ordförande för den västsahariska *Inter Group* i Europaparlamentet och följer debatten därifrån. Jag ser ett momentum just nu, där vi ser att EU-domstolen har erkänt rättigheten för Västsahara att förhandla gentemot EU och att man anser att de nuvarande relationerna inte är acceptabla, då de inte använder rätt part. Man har helt enkelt inte godkänt de nuvarande handelsavtalen med Västsahara. Det finns ett politiskt momentum, och nu gäller det att vi inte försvagar det genom att sända fel signal från kongressen.

Följ Stockholms och Thomas Hammarbergs yrkande; jag behövde verkligen kasta mig in i debatten och säga detta. Det är oerhört viktigt!

Margot Wallström, partistyrelsens föredragande: För det första vill jag också säga att vi anser den motion som tar upp veto i säkerhetsrådet besvarad. Det är redan väl etablerad och uttalad politik från vår sida att vi strävar efter att få bort vetoanvändningen och det har vi redan gjort genom att ta steg, till exempel genom att ansluta oss till en grupp av medlemsländer som menar att ett första steg är att begränsa användningen av vetot i till exempel situationer som kan leda till brott mot mänskligheten, folkmord och andra mycket allvarliga situationer. Det här är redan väl etablerad politik. Vi tycker därför att den motionen är besvarad, och det är vårt förslag.

Återigen om Västsahara – det är en fråga om *när*. Det finns ett beslut för det socialdemokratiska partiet från tidigare kongressen. Det skulle vara underligt att återigen ta ett beslut som är etablerat och där också riksdagen har uttalat sig.

Frågan är när det är rätt tid att fatta ett sådant beslut. Rätt tid är inte nu, när vi för första gången med en ny generalsekreterare i FN, när vi faktiskt kan se att FN är villigt att ta på sig en roll. Om vi då skulle välja att ensidigt, som ett mycket få länder i världen, fatta ett beslut när inte själva västsaharierna är redo för det, för man måste också uppfylla de folkrättsliga kriterierna, skulle vi störa ut hela den FN-ledda processen, vi skulle få enorma reaktioner och vi skulle inte hjälpa parterna. Vi måste också mobilisera västsaharierna och deras självbestämmanderätt.

Det momentumet är inte där ännu. Vi är inte där, och därför pekar vi ut vägarna framåt och hur vi ska engagera oss, inklusive partiet, på ett helt annat sätt. Partiet måste söka kontakterna och stötta västсахarierna. Men det är inte moget i dag. Den här processen är viktig och vi ska fortsätta vårt engagemang för västсахariernas självbestämmanderätt. Det säger vi mycket tydligt i texten och jag menar att den pekar ut vägen framåt, vilket är det allra viktigaste och mest konstruktiva vi kan göra i dag. Jag vidhåller partistyrelsens förslag.

Lytte Guteland, Stockholm: Vi får höra att tiden inte är rätt. Jag skulle säga att tiden är precis rätt för att hålla fast vid den politik som vårt parti står för. I just detta ögonblick har en EU-dom underkänt den politik som nuvarande EU:s medlemsländer och EU för, så det finns ett momentum för att markera att vi ska ha en ny politik gentemot Västsahara. Att i detta läge välja att försvaga de texter vårt parti har antagit, och som har givit så mycket hopp till så många människor i Västsahara, vore väldigt olyckligt.

Jag har respekt för de taktiska funderingar som regeringen har, men det vi säger är att vi håller fast vid en politik som ger utrymme för att när momentum finns stå där fast redo att driva på för ett fritt Västsahara. Skulle vi välja den linje partistyrelsens förordar vill jag mena att det skulle sända väldigt negativa signaler. Sverige är ett av de hoppfulla länder, och inte minst vårt parti är ett av de hoppfulla partier, som man ofta riktar sin vädjan till och känner tillförsikt inför att vi kommer att välja rätt väg.

Det smärtar mig att gå emot utrikesministern i den här frågan men jag vill mena att det är så att jag, utifrån de debatter som förs i Europaparlamentet, också hör hur viktigt att det är att just det socialdemokratiska partiet står fast vid en politik som har givit så mycket hopp. Välj att följa Stockholms rekommendation och vårt yrkande och att fortsatt erkänna Västsahara.

Amne Ali, Stockholm: Jag vill yrka bifall till motion F23 från Stockholms arbetarekommun.

Margot Wallström, partistyrelsens föredragande: Vi ändrar inte på beslutet om Västsahara. Vi skriver i texten: "Efter mer än 40 år är det dags för det västсахariska folket att ges sin rätt till självbestämmande." Vi ska stödja FN-processen för att finna en rättvis och ömsesidigt godtagbar förhandlingslösning. Något annat vore anmärkningsvärt från vår sida just nu, om jag bara får ge den kommentaren.

Vi bistår västсахariska flyktingar med humanitärt och politiskt stöd. Vi anger hur vi ska ta oss framåt, för det är så att man måste uppfylla kriterierna om att man faktiskt ska vara statsduglig, att man ska ha möjligheter att leva upp till detta. Om vi gör det i ett läge där västсахarierna inte är redo för det kommer vi bara att störa processen och vi kommer att göra FN-spåret omöjligt. Vi måste testa FN-spåret fullt ut, särskilt nu när vi ser att det finns en vilja och där vi har en ny generalsekreterare. Vi anger hur vi tar oss dit, och det är väldigt viktigt. Vi ändrar inte på ställningstagandet utan vi säger att det är så här vi bör ta oss an frågan, så att vi kan göra verklighet av den.

När det gäller enprocentsmålet och det yrkandet menar vi att det är besvarat. Vi nämner enprocentsmålet i riktlinjerna väldigt tydligt, så den motionen tycker jag att vi kan anse besvarad.

Vi är överens om det i sak, precis som med Västsahara. Nu har vi en text som också hjälper oss på vägen framåt.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Anders Svärd*, Skåne, *Olle Thorell*, Västmanland, *Emilia Hallin*, Västerbotten, *Susanne Olsson*, Blekinge, *Julia Berg*, Kronoberg, *Johan Ask*, Skaraborg, *Kristina Michelson*, Gävleborg och *Maria Hörnsten Lindén*, Jönköpings län.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Filip Reinbag</i>	Gotland	Rad 23, tillägg efter ordet ”samarbete”: ”och ökar ansträngningarna för avspänning i vårt närområde”.	Bifall
3	<i>Amne Ali</i>	Stockholm	Rad 9, tillägg efter ordet ”minoritetsgrupper”: ”som även drabbar minoritetsgrupper i vår del av världen”.	Avslag
3	<i>Peter Frejbgren</i>	Östergötland	Rad 12-15, ändring: ”Vi har ett särskilt ansvar att verka för att hbtq-personers livsvillkor värnas, försvaras och stärks internationellt och att Sverige är en global röst för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.”	Avslag
3	<i>Thomas Hammarberg</i>	Stockholm	Rad 25-27, ändring: ”En lag som förbjuder stationering av kärnvapen i vårt land liksom ett arbete för kärnvapenfria zoner är viktiga steg mot vårt mål om en kärnvapenfri värld.”	Avslag
3	<i>Margot Wallström</i>	partistyrelsen	Rad 33, tillägg efter ordet ”närområdet”: ”inklusive i Arktis”	Bifall
4	<i>Amne Ali</i>	Stockholm	Rad 10, tillägg efter ordet ”Palestina”: ”och Israel”.	Avslag
4	<i>Thomas Hammarberg</i>	Stockholm	Rad 17, tillägg rad 17: ”Vår hållning är att staten Västsahara ska erkännas.”	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
F7	<i>Boel Godner</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F7	<i>Kenneth Nilsson</i>	Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F7	<i>Ebba Östlin</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F8	<i>Aylin Fazelian</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

F8	<i>Jytte Guteland</i>	Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F10	<i>Jenny Bjerkås</i>	Västernorrland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F10	<i>Peter Frejhagen</i>	Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F15	<i>Margot Wallström</i>	Partistyrelsen	Bifall	Besvarad	Bifall
F23	<i>Anne Ali</i>	Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att bifalla Filip Reinhags, efter instämmande från partistyrelsen, förslag på sidan 2 rad 23
- att efter försöksvotering avslå Peter Frejhagen förslag på sidan 3 rad 12-15
- att efter försöksvotering avslå Thomas Hammarbergs förslag på sidan 3 rad 25-27
- att bifalla partistyrrelsens nya förslag på sidan 3 rad 33
- att efter försöksvotering avslå Thomas Hammarbergs förslag på sidan 4 rad 17
- att i övrigt fastställa partistyrrelsens förslag till politiska riktlinjer, avsnittet *Trygghet i en ny tid*, kapitel 6 – *Samarbete för gemensam säkerhet och Global utveckling för fred och rättvisa.*

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att bifalla motion F15 i enlighet med föredragandes nya förslag
- att i övrigt fastställa partistyrrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område F som rör: områdena *EU och internationell solidaritet* (UF53), *FN, fred och feministisk utrikespolitik* (UF54), *Internationellt utvecklingsbistånd* (UF55), *Kärnvapenförbud, kärnvapenfri zon* (UF56), *Syrien, Irak, Kurdistan och Turkiet* (UF57) och *Västsabara* (UF58).

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 76.

Tjänstgörande ordförande: Nu har ni suttit så länge nu, så jag tänkte att ni ska ställa er upp – alla utom ombudet som fyller 30 år i dag, *Emilia Bjuggren.*

Kongressen sjöng Ja må hon leva!

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 10.09.

Återupptagna förhandlingar

Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 10.32.

Ordförande: *Per Tenggren* och *Marita Ulskog*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Gbersetti*

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.18

Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 6 *Ett stärkt försvar med fortsatt militär alliansfrihet* (s. 36-37), *Ett rättvist Europa för alla, inte bara några* (s. 37-38). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F: (UF63-UF65).

Föredragande: *Peter Hultqvist* och *Ann Linde*

Medföredragande: Fredrik Lundh Sammeli

Föredragning

Ann Linde, partistyrelsens föredragande: EU står inför stora utmaningar: Den ekonomiska återhämtningen har gått väldigt långsamt sedan finanskrisen, Storbritannien lämnar efter Brexit, flyktingsituationen är problematisk, alla terrordåd har skakat unionen, nu senast i Stockholm. Men det är också medlemsländer som inte följer rättsstatens principer, där MR, demokrati och andra delar i detta försvagas. Detta börjar vi med i riktlinjerna och det var också något som kom upp i vår temagrupp och som har gjort att vi har skärpt skrivningarna efter diskussionerna. Jag vill passa på att tacka så mycket för alla bidrag vi fick från temagruppens medlemmar. Det har gjort att riktlinjerna i det nya förslaget är mycket bättre.

En av de viktigaste sakerna är att slå fast att EU måste vara till för människorna och inte bara för marknaden. Samtidigt är det viktigt att vi ser vilken roll den inre marknaden och handeln har för vår tillväxt och därmed våra jobb. 70 procent av Sveriges export går till den inre marknaden i EU. 1,4 miljoner människor har ett arbete att gå till tack vare exporten. Den motsvarar hälften av vår bnp. Därför är det viktigt att vi fortsätter att jobba för att ta bort handelshinder och få fler handelsavtal men det ska vara progressiva handelsavtal. De ska vara med full respekt för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa.

Vi tror att den svenska modellen utvecklas genom mer samarbete i EU. Därför har vi också prioriteringar som styrker detta. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Peter Hultqvist, partistyrelsens föredragande: Tack för ett bra och konstruktivt arbete i temagruppen. Det har genomförts en del förändringar i det förslag som nu ligger till kongressen och jag ska sammanfatta dokumentet så kort jag kan göra det.

Vi står bakom den militära alliansfriheten, vi säger ja till samarbete med andra länder och organisationer, vi markerar ett nej till medlemskap i Nato. Vi fokuserar på att bygga ett nationellt försvar för Sveriges suveränitet men vi är naturligtvis öppna för att delta i internationell

krishantering. Vi uppgraderar den militära förmågan men vi markerar starkt totalförsvarets roll – både det civila försvaret och det militära. Vi har återinfört värnplikt för kvinnor och män. Det borgarna avvecklade återaktiverar vi, för att det är nödvändigt för försvaret av Sverige.

Vi markerar samarbetet med Finland som särskilt viktigt men vi markerar också EU:s mellanstatliga samarbete och vi markerar likaså vikten av samarbete kring säkerhet i Arktis. Där är markeringar som har tillförts sedan vi hade temagrupperna.

Jag vill också säga att vi markerar att vi fortsätter verkställigheten av tidigare partikongressbeslut, nämligen det på krigsmaterielexportområdet, genom att vi nu står väldigt nära en proposition där vi ska ha ett demokratikriterium infört när det gäller krigsmaterielexport. Det är en beställning från partiet som har gått över en parlamentarisk utredning med en bred majoritet. Nu står vi nära att kunna lägga en proposition och vi markerar i riktlinjerna vikten av att ett demokratikriterium införs. Jag ser det som ett rejält steg för att flytta fram positionerna. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Ett stärkt försvar med fortsatt militär alliansfrihet

Vår säkerhetspolitik ska vara tydlig, långsiktig och utan tvära kast. Den militära alliansfriheten ligger fast. Detta är ett ställningstagande som aldrig inneburit passivitet, utan tvärtom ett aktivt ansvarstagande för avspänning, ökad säkerhet både för vårt eget land och för regionen som helhet. Vi säger nej till medlemskap i Nato.

2015 bröts en långs tids nedskärningar i försvaret av ett nytt blocköverskridande försvarsbeslut som steg för steg stärker vår egen militära förmåga. Det sker mot bakgrund av ett försämrat säkerhetsläge i vårt närområde. Övnings- och underrättelseverksamheten i Östersjöregionen har ökat. Rysslands olagliga annektering av Krim och de fortsatta aggressionerna i östra Ukraina hotar den europeiska säkerhetsordningen.

I allt högre grad förekommer påverkansoperationer, cyberoperationer och desinformation, riktade också mot Sverige. EU:s södra grannskap präglas av instabilitet, väpnade konflikter och terrorism. Det amerikanska valet har bidragit till en ökad osäkerhet om USA:s roll för Europas säkerhet.

Ett eget trovärdigt totalförsvar, såväl militärt som civilt, som klarar att hävda vår territoriella integritet, våra grundläggande värden och demokrati är en förutsättning för vår militära alliansfrihet och nödvändig i en orolig tid. En höjd svensk militär förmåga höjer försvarströskeln, men ger också en tydlig signal till omvärlden att vårt land tar sitt säkerhetspolitiska ansvar. Sveriges försvar ska vara modernt, effektivt och stå emot både traditionella och nya säkerhetshot. Regelverket för krigsmaterielexport ska moderniseras, bland annat genom att ett så kallat demokratikriterium införs.

Den svenska modellen ska utvecklas genom fortsatt militär alliansfrihet. Vi kommer att prioritera:

Att uppgradera den militära förmågan. Den operativa förmågan i krigsförbanden ska prioriteras och den samlade förmågan i totalförsvaret ska säkerställas. Tillgången till utbildad personal ska tryggas och den återaktiverade värnplikten för både kvinnor och män ska användas till detta.

Utökade internationella samarbeten. Försvars- och säkerhetssamarbetet med länder, regioner och organisationer i vår närhet ska fördjupas. Samarbetet med Finland är särskilt viktigt. Den transatlantiska länken förblir viktig. EU:s mellanstatliga säkerhets- och försvarspolitiska samarbete ska utvecklas liksom samarbetet kring säkerhet i Arktis.

Förstärkt och samordnad beredskap för att möta nya hot. Säkerhetspolitiken ska utvecklas för att stå emot de alltmer komplexa säkerhetshoten. Sverige ska klara att möta hot som terrorism och våldsbejakande extremism, konfliktrisker som följer av klimatförändringar och pandemier, cyberattacker och externa attacker på samhällsviktiga it-system.

Ett rättvist och jämställt Europa för alla, inte bara några

Europeiska unionen bildades för att säkra fred och frihet genom samarbete och handel. Länder har genom åren knutits allt närmare varandra och välståndet har ökat genom utbyggnaden av den inre marknaden. Vi kan i dag studera, arbeta eller starta, driva och expandera företag i hela EU. Detta är ett av det europeiska projektets viktigaste framsteg.

Men nu hotas EU:s styrka och enighet. Storbritannien har beslutat att lämna unionen. Den ekonomiska återhämtningen går för långsamt. Ungdomsarbetslösheten är fortfarande skyhögt i många länder och fattigdomen stor. Flyktingkrisen har blottat en genuin ovilja att ta gemensamt ansvar. Extrema nationalistiska partier har vunnit framgång i många val, både nationellt och till EU-parlamentet. Unionens grundläggande värderingar utmanas i flera medlemsstater. EU:s verktyg för att upprätthålla rättsstatens principer, demokrati och mänskliga rättigheter måste bli vassare. Det är i dag än viktigare att arbeta för att EU:s diskrimineringslagstiftning förstärks. Målet är en sammanhållen lagstiftning som omfattar alla diskrimineringsgrunder.

EU:s utmaningar ska mötas med bättre politiska lösningar som gynnar alla. Öppenhet och transparens ska prägla samarbetet. EU:s viktigaste prioritering ska vara gränsöverskridande problem där medlemsländerna är starkare tillsammans än var för sig. De frågor som är viktigast för EU:s medborgare ska vara i fokus – migration, klimat, jobb och löntagarnas rättigheter. Ibland behövs gemensamma regelverk som är bindande för alla medlemsstater för att uppnå politiska resultat. Svensk socialdemokrati ska vara en konstruktiv, brobyggande och positiv kraft, gärna tillsammans med socialdemokrater i andra europeiska länder.

EU ska vara till för folket. Vi ska fortsätta utveckla EU för att få fler jobb och en starkare ekonomisk tillväxt. Den inre marknaden med fri rörlighet för såväl människor, varor, tjänster som kapital är ett viktigt medel i detta arbete. Den växande ekonomiska kakan ska fördelas mer rättvist. EU får aldrig reduceras till att bli ett verktyg endast för marknaden. För oss socialdemokrater är EU också ett viktigt instrument för att människor ska få ett bättre liv. Annars

riskerar tilltron till EU att urholkas. Konkurrens ska inte ske genom försämrade villkor, pressade skatter och sämre miljöregler. Vi verkar för progressiva handelsavtal och för att riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa.

Den svenska modellen ska utvecklas genom ökat samarbete i Europa. Vi kommer att prioritera:

En stark inre marknad öppen mot omvärlden. En tredjedel av de svenska jobben är beroende av exporten. Arbetet med att riva handelshinder måste fortsätta. Den inre marknaden ska hållas öppen mot omvärlden.

Bra arbetsvillkor för alla som arbetar i unionen. Vi vill se ett EU som står upp för goda och lika villkor för alla som arbetar inom unionen, som försvarar människors rätt till trygga arbetsplatser och facklig organisering. Ett socialt protokoll bör läggas till i EU:s fördrag för att säkerställa att lika lön och villkor ges för lika arbete i enlighet med regler och avtal i arbetslandet.

Stärkt sammanhållning i EU. Alla medlemsländer måste stå upp för gemensamt fattade beslut och ta sin del av ansvaret. Länder som inte lever upp till sina åtaganden bör inte heller fullt ut få del av EU:s strukturfonder. Både rätt och plikt ska präglade samarbetet.

Motionerna

Säkerhetspolitik – från oro till framtidstro (UF63)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F116:2, F116:3, F116:4, F117:1, F117:2, F117:5, F119:1, F120:1, F123:1, F123:2, F123:5, F125:1, F125:2, F126:1, F126:2, F127:1, F127:2, F128:1, F130:4, F131:4, F132:1, F134:1, F135:1, F136:1, F138:1 och F138:2, där partistyrelsen föreslås besluta:

att bifalla motionerna F117:1, F119:1, F120:1, F123:1, F123:2, F128:1, F132:1, F134:1, F135:1, F136:1 och F138:1

att avslå motionerna F116:2 och F123:5

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F116:3, F116:4, F117:2, F117:5, F125:1, F125:2, F126:1, F126:2, F127:1, F127:2, F130:4, F131:4 och F138:2.

Totalförsvaret i framtiden (UF64)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F111:1, F111:5, F111:6, F111:7, F112:1, F113:1, F117:3, F123:4, F124:1, F127:3, F129:1, F129:2, F133:1, F137:1, F137:2, F139:1, F140:1 och F141:1, där partistyrelsen föreslås besluta:

att avslå motionerna F123:4, F124:1 och F139:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F111:1, F111:5, F111:6, F111:7, F112:1, F113:1, F117:3, F127:3, F129:1, F129:2, F133:1, F137:1, F137:2, F140:1 och F141:1.

Totalförsvarets personalförsörjning (UF65)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B180:1, F111:2, F111:3, F114:1, F115:1, F115:2, F116:1, F117:4, F118:1, F121:1, F121:2, F122:1, F123:6, F123:7, F142:1, F143:1, F144:1, F145:1 och F146:1, där partistyrelsen föreslås besluta:

att avslå motionerna F114:1, F116:1, F118:1, F121:1, F121:2, F122:1 och F123:6
att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B180:1, F111:2, F111:3, F115:1, F115:2, F117:4, F123:7, F142:1, F143:1, F144:1, F145:1 och F146:1.

Debatt

Erik Vikström, Västerbotten: Jag vill också ställa mig i raden av hyllningarna till det temagrupsarbete vi genomförde i går. Det var väldigt konstruktiva diskussioner och jag vill verkligen tacka alla inblandade, speciellt Peter Hultqvist och Ann Linde, för fantastisk återkoppling och kontinuerlig kontakt med oss från Västerbotten om våra förslag.

Väldigt många av våra förslag ingår i de politiska riktlinjerna nu, till exempel om Nato och demokratikriteriet, och när det kommer till EU och vi är väldigt nöjda och glada, bland annat över att det inte längre heter Ett rättvist Europa för alla utan Ett rättvist och jämställt Europa för alla.

Dock har vi från Västerbotten ett yrkande. Det gäller den sista meningen där det handlar om rätt och plikt som ska genomsyra samarbetet. Där vill vi att det ska stå ”rättigheter och skyldigheter” i stället för ”rätt och plikt”. Jag vet att det från presidiet tidigare har sagts att vi från norr är lite sparsamma med ord, men det är inte bara för att vi vill vara sparsamma utan det är för att vi vet vikten av vilka ord som passar bäst.

Vi från Västerbotten tycker verkligen att ”rätt och plikt” inte rimmar alls så väl som vi vill när det kommer till EU. Dock lyssnade vi på andra i utskottsarbetet. Bland annat vet jag att partidistriktet från Göteborg ansåg att rätt och plikt borde kunna genomsyra försvaret men inte EU. Där lyssnade vi in och därför har vi inte ändrat det när det kommer till försvaret.

Tommy Nilsson, Norrbotten: Jag måste börja med att tacka för en oerhört intressant föredragning i går i temagruppen och väldigt lyhörda föredragande – tack ska ni ha! I den oro som råder i världen i dag är det oerhört viktigt att Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik tar sin utgångspunkt i alliansfrihet. Denna alliansfrihet ska ta sig uttryck i samarbete mellan länder och folk, för att skapa förutsättningar för fred och säkerhet i vår omvärld.

Det är oerhört glädjande att regeringen har börjat prioritera den arktiska korridoren som sträcker sig från USA till Norge. I den arktiska korridorerna ingår även Ryssland som en viktig aktör. Området innehåller många intressanta råvaror och nya infrastrukturmöjligheter för bland annat it och transporter. Framför allt kommer ett utökat samarbete mellan länder i detta område att stärka kontakterna mellan människor i området, vilket i sin tur innebär att säkerheten och freden stärks i norra Europa och världen.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till politiska riktlinjerna under avsnittet Ett starkt försvar med fortsatt alliansfrihet. Under avsnittet Ett rättvist och jämställt Europa har jag

däremot yrkande på sidan 4 rad 14. Vi ska byta ut ”bör” mot ”ska”, för vi anser att det är oerhört viktigt att EU tar ansvar. Tar man inte ansvar ska man inte heller ha del av EU:s strukturfonder. Jag tycker att det är en tydlig markering om vi byter ut ”bör” mot ”ska” – man ska faktiskt vara solidarisk och inte bara plocka russen ur kakan. Alla ska bidra.

Rikard Andersson, Göteborg: Jag vill å Göteborgs vägnar också stämma in i raden av dem som tackar för ett väldigt produktivt och bra temagrupsarbete med partistyrelsen. Vi har nu två kapitel som är väldigt skarpa och tydliga. Vi säger tydligt nej till Natomedlemskap och pekar skarpt ut den totala försvarsförmågans uppgradering, även den civila delen, vilket var viktigt för oss.

Vi socialdemokrater är villiga att ta vårt säkerhetspolitiska ansvar i världen och framför allt i vårt närområde. I EU för vi tuffa tag mot de medlemsländer som bryter mot mänskliga rättigheter. Vi konstaterar att EU inte bara är ett verktyg för marknaden och vi accepterar bara handelsavtal som står upp för löntagarnas och miljöns intressen.

Med det sagt vill jag yrka ett starkt bifall till partistyrelsens och temagruppens förslag till politiska riktlinjer, men jag vill också yrka bifall till Göteborgs motion F123:4 angående övningsverksamheten i vårt närområde.

Kenneth Persson, Dalarna: Jag vill också tacka för ett bra arbete i temagruppen, speciellt fokuserat på ett stärkt försvar med fortsatt militär alliansfrihet. Det var en fråga som var uppe hos föregående talare om tydligheten när det gäller nej till Nato, och jag tycker att det känns väldigt bra att vi har fått med den skrivningen i riktlinjerna. Jag tycker också att det är viktigt, när vi pratar om vapenexport som är en känslig fråga, att vi får med demokratibegreppet i det hela. Vapenexport kan man fundera på fram och tillbaka, men jag tror att det är viktigt att vi har en bra vapenexport med tanke på att vi har ett eget försvar som vi bygger med egna vapensystem.

Sedan har jag en del funderingar vad gäller övriga sidor, men jag återkommer om det. Jag tycker också att vi kan ställa oss bakom det här med ”ska” i stället för ”bör”, men jag återkommer till det. Bifall till riktlinjerna i sin helhet i övrigt.

Thomas Hammarberg, Stockholm: Meningsutbytet i temagruppen var verkligen meningsfullt och det kändes väldigt bra. Det har lett till att även Stockholmsbanken nu yrkar bifall till allt det som partistyrelsen har lagt fram.

Jag vill bara understryka hur viktigt det är att vi faktiskt säger rent ut att vi inte söker Natomedlemskap. Det tillägget är absolut avgörande, för det råder missuppfattningar om var partiet egentligen står. Det nära samarbetet med Nato, de transatlantiska kontakterna och värdlandsavtalet har skapat ett intryck av att vi är på väg in i Nato – men det är vi inte och det markerar väldigt tydligt nu, vilket är positivt.

När det gäller vapenexportfrågan hänvisar Peter till att det ska komma en proposition. Det är viktigt. Vi skulle kanske velat ha en ännu starkare formulering där som markerar att länder som kränker mänskliga rättigheter grovt, icke-demokratiska länder, ska vi inte ha vapenleveranser till över huvud taget. Vi accepterar den formulering som nu står, när det står att regelverket ska

moderniseras, men vår tolkning av modernisering i detta avseende är att det ska ske en skärpning i förhållande till de regler som gäller nu. Lycka till med genomförandet av detta!

Jesper Bengtsson, Södermanland: Det är väldigt trevligt att vara här; jag är första gången som ombud på en S-kongress. Jag har faktiskt inte varit ombud på någon kongress alls sedan 1988, och även då var Per Tenggren en av ordförandena – det är inget som är nytt!

Jag vill stämma in i att det var ett väldigt bra arbete i temagruppen, och vi fick till en väldigt bra skrivning som jag i huvudsak tycker är bra. Jag ägnade mig mest åt EU-sektionen och jag tycker att vi har en ganska bra plattform nu för att driva en offensiv socialdemokratisk EU-politik.

Jag har dock två ändringsförslag i relation till det som har kommit fram efter förhandlingarna. Det första gäller på rad 27, där det står att vi gärna samarbetar med socialdemokrater i andra länder. Det gör vi förstås gärna, men det låter lite som att om de råkar titta förbi på en kopp kaffe så kan vi tänka oss att prata med dem. Jag skulle vilja att vi har en lite mer offensiv skrivning – att vi ska arbeta mer aktivt med socialdemokrater i andra europeiska länder.

När det gäller att EU inte bara ska vara ett instrument för marknaden står det att vi också ska sträva efter att människor ska ha ett bättre liv. Det är också en alldeles utmärkt ambition, men det är också en ambition som alla politiska partier i Europa skulle kunna skriva under på, för vem vill inte att medborgarna ska ha ett bättre liv? Jag vill att vi skriver att vi ska sträva efter att minska de sociala och ekonomiska klyftorna. Då gör vi det något tydligare vad som faktiskt är den socialdemokratiska strävan efter människors bättre liv.

Jonas Magnusson, Jönköpings län: Jag tänker hålla ett inlägg framför allt med utgångspunkt i sidoorganisationen Socialdemokrater för tro och solidaritets ideologiska tankegod. Vi yrkar bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer med ett tilläggsyrkande, och det är viktigt: ”Sverige behöver ett skarpt regelverk som förhindrar vapenexport till diktaturer och länder som grovt och omfattande kränker mänskliga rättigheter.”

Det här har partikongressen redan tagit; det ingår i det som kallas Framtidskontraktet. Det är frågor som starka kvinnor genom tiderna har drivit – Inga Thorsson på sin tid, Maj Britt Theorin, en hel del andra. Det är frågor som har aktiverats av sidoorganisationerna under många år, inte bara Socialdemokrater för tro och solidaritet utan också starka S-kvinnor, SSU och andra. Det såg vi inte minst här i Göteborg och Göteborgs-Posten häromdagen, med organisationer i hela det samlade civilsamhället, Civilsverige, folkrörelserna som vi ofta pratar om, också de som finns utanför socialdemokratin men som är jätteviktiga blåslampor. Där har vi Amnesty, där har vi Diakonia, Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, Freds- och skiljedomsföreningen, för att nämna bara några stycken.

Jämför vi den här frågans strategiska utgångspunkt med Margot Wallströms utgångspunkt när det gäller Västsahara, så låter den väldigt logisk. Det handlar om att öppna möjlighetsfönstret och hoppa in när det dyker upp. Men i den här frågan handlar det inte om timing utan det handlar om ideologisk kompass, den moraliska riktlinjen, att inte låta krämarna i vapenindustrin ta ytterligare mark. Därför, partivänner – ett starkt stöd för vårt tilläggsyrkande!

Filip Reinbag, Gotland: Jag vill också instämma i kören av hyllningar till gårdagens arbetsgrupp. Jag tycker att vi hade väldigt bra diskussioner och att texten har tagit in stora delar av det vi diskuterade. Det går att notera att den svenska försvarsförmågan under en ganska lång tid har försvagats. Att regeringen nu prioriterar ett starkt svenskt försvar ser vi som mycket positivt; bland annat är värnplikens återinförande ett särskilt välkommet beslut. De riktlinjer som vi nu ska ta är ett tydligt tecken på att det arbetet kommer att fortsätta.

I går lyfte vi särskilt upp behovet av att tydliggöra behovet av ett starkt civilt försvar. Om vi har sett under lång tid att den militära delen har försvagats vill jag mena att det civila försvaret har försvagats ännu kraftigare. Men med de skrivningar som nu finns tycker vi att det är tydligt och bra. Därför vill vi yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Niklas Rhodin, Jämtlands län: Även jag vill instämma med föregående talare. Det var väldigt bra diskussioner i går under temagruppen och det gläder mig att partistyrelsen har tagit till sig mycket av det vi lyfte. Det är väldigt bra och det blev i slutänden väldigt bra skrivningar i avsnittet om utökade internationella samarbeten. Från Jämtland ville vi få in skrivningar om att säkerhets-samarbetet inom EU behöver utvecklas och det fick vi med – tack för det.

Omvärlden är i dag betydligt mer orolig än tidigare, det ser vi. Vi ser det inte minst med anledning av Rysslands aggressioner med annektering av Krim, det fasansfulla kriget i Syrien och mycket annat som pågår runt om i världen. Därför är det viktigt att vi står upp för demokrati och frihet, och därför behöver vi öka vår militära förmåga. Det ställer vi helt upp på.

Sverige ska vara fortsatt alliansfritt, det är jätteviktigt. Vår alliansfrihet har tjänat vårt land väl länge och kommer att så göra även framåt, det är vi helt övertygade om. Eftersom vi har tagit ställning till att vi ska vara alliansfria måste vi ha en vapenindustri och en vapenexport. Annars blir vi per automatik beroende av andra länder. Därför är det oerhört viktigt att vi har kvar vapenexporten och det blev rätt bra skrivningar där.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer.

Jonas Nilsson, Jönköpings län: Från Jönköpingsdelegationen vill vi yrka bifall till partistyrelsens riktlinjer. Vi är nöjda och glada över att man bland annat har gjort en tydligare skrivning kring Natofrågan, även om värnplikten och hur man ser på det både militärt och civilt. Vi är också glada över att vi har haft ett så bra samtalsklimat under seminariet. Bifall till partistyrelsen.

Ulf Bjereld, Socialdemokrater för tro och solidaritet: Jag är också mycket nöjd med riktlinjerna, de gör att man känner att socialdemokratisk politik kommer att fortsätta att dominera det här fältet både i debatten och i sak – tack för det.

Men i ett avseende vill jag ändå be kongressen att göra ett tillägg, och det gäller samma avsnitt som min kollega Jonas Magnusson nyligen talade om. Vi har lagt snarlika yrkanden så jag ansluter mig i stället till hans yrkande. Det gäller vapenexporten, där det är på det sättet att regeringen ska lägga en proposition i början av juni om svensk vapenexport, föranledd av den stora Krigs-materielexportutredningen som presenterade sitt betänkande för snart två år sedan och som hade

i uppdrag att utforma demokratikriterier för svensk vapenexport. Det är jätteviktigt och det råder stor partipolitisk enighet om detta; jag tror att det var sju av åtta partier som enades om formuleringarna.

Då blir jag lite besviken på att i de riktlinjer som vi ser här så är formuleringarna svagare än i det som partikongressen antog 2013 i Framtidskontraktet. I Framtidskontraktet står det ”Sverige behöver ett skarpt regelverk som förhindrar vapenexport till diktaturer och länder som grovt och omfattande kränker mänskliga rättigheter.” Det kommer att noteras i debatten att denna formulering saknas i dessa riktlinjer och då tror jag att vi försvagar partiets position i den debatt som kommer, och vi riskerar en svekdebatt redan i början om vi inte nu säger precis samma sak som vi faktiskt sade för fyra år sedan.

Med det ansluter jag mig till tidigare lagda förslag. Skriv in detta; det är dags att gå från ord till handling när det gäller vapenexporten och vi behöver inte säga något annat än vi tidigare har sagt, men det är ändå viktigt att säga det.

Aylin Fazelian, Bohuslän: Jag yrkar på att följande tillägg skrivs in i riktlinjerna, sidan 3 rad 17: ”EU:s verktyg för att upprätthålla rättsstatens principer, demokrati och mänskliga rättigheter måste bli vassare och användas i praktiken.”

I år är det 60 år sedan Romfördraget trädde i kraft och Europeiska unionen bildades. Det var ett samarbete som väcktes ur spillrorna ur andra världskriget för att förena en kontinent som var sönderslagen, som hade bevittnat bland det värsta och mest grymma som mänskligheten varit kapabel till. Aldrig mer, sades det, aldrig mer skulle fascismen få segra, aldrig mer skulle nazismen få segra, aldrig mer skulle vi stå tysta bredvid när mänskliga rättigheter kränks eller berövas.

Mer än 60 år har passerat och 2017 blåser det återigen extremismens kalla vindar över Europa. Nu är tiden för Sverige att med sin röst vara tydligare än någonsin, att driva på EU för de gemensamma värderingar vi alla ställt upp på., Mänskliga fri- och rättigheter kan inte, och får aldrig, kompromissas om!

Linda Johansson, Uppsala län: Jag vill instämma i det goda samarbete vi hade i går. Jag är väldigt nöjd med omskrivningarna, framför allt om totalförsvaret och hur vi lyfter upp civilförsvaret och att det får ta mer plats. Jag vill yrka bifall till de nya riktlinjerna men jag instämmer i kören att vi bör ändra ”bör” till ”ska”, som Norrbotten talade så väl om, och att vi ändrar ”plikt och rätt” till ”rättigheter och skyldigheter”.

Sven Britton, Stockholm: Jag vill också harangera texten i de här riktlinjerna, vilka jag tycker är besinningsfulla och ändå uttrycker ett starkt engagemang. Men jag hoppas inte att man stängt dörren till dialog med Ryssland för att på den vägen komma fram till möjligen fredliga förhandlingar. Jag tror att man inte ska underskatta möjligheten att komma till tals med sina grannar på det sättet. Därför var det väldigt angeläget och fint att Margot Wallström besökte Moskva, och jag hoppas att den linjen – trots att det kanske lät lite frostigt då – kan fortsätta. Det är en viktig del i svensk försvars- och fredspolitik att ha någorlunda anständiga relationer med våra grannar.

Marie Axelsson, Stockholms län: Jag kommer från Sigtuna kommun och jag är på partikongress för första gången i mitt liv – det är jättespännande!

”Det borgarna avvecklade återuppbygger vi”, säger Peter Hultqvist och det låter som musik i mina socialdemokratiska öron. Jag blir jätteglad för de orden. Han syftar på totalförsvaret, och i det ingår både det militära och det civila försvar som vi behöver så väl. Jag har inte varit med i denna temagrupp men jag tror att ni har gjort ett fantastiskt arbete. Det känns så. Det är mycket glädjande också att vi tar ett tydligt beslut och meddelar att vi säger nej till ett medlemskap i Nato. Bifall till partistyrelsens förslag.

Ann Linde, partistyrelsens föredragande: Tack för bra diskussioner och bra förslag. Jag ska svara i ordning på yrkanden som kommit in. Först är det ett yrkande om att ändra ”rätt och plikt” till ”rättigheter och skyldigheter”. ”Rätt och plikt” är ett begrepp som vår partiordförande har försökt att få in som Socialdemokraternas linje. Vi vill därför gärna använda samma begrepp. Vi har inget emot ”rättigheter och skyldigheter” men det är anledningen. Vi föreslår bifall till partistyrelsen.

När det gäller att byta ordet ”bör” mot ”ska” kan man tycka att det blir starkare. Men partistyrelsen tycker att ”ska” ska användas för särskilda frågor som är riktigt grundläggande, och vi har i texten i riktlinjerna understrukt EU:s arbete för rättsstatens principer. För att ändå kunna vara lite flexibla när det gäller hur vi ska se till att detta efterlevs tycker vi att det är bättre att hålla fast vid ”bör” i stället för ”ska”. Bifall till partistyrelsens förslag även där.

Sedan gäller det att stärka samarbetet med socialdemokratiska partier i andra länder. Det tycker jag, som har jobbat på europeiska partiet i Bryssel, är väldigt bra. Samtidigt är det så att vissa av våra socialdemokratiska partivänner i Europa inte riktigt går i den riktning som vi tycker är superbra. Därför vill vi understryka att vi gärna vill ha ett samarbete med socialdemokrater men det är mycket möjligt att vissa partier som kallar sig socialdemokrater inte går i vår linje. För att undvika missförstånd, att vi måste jobba med alla socialdemokrater, tycker vi därför att det är bättre att använda ordet ”gärna”. Bifall till partistyrelsen.

Sedan har vi en ganska tung förändring – om att det ska stå ”instrument för att minska sociala och ekonomiska klyftor” i stället för ”instrument för ett bättre liv”. Den meningen kan mycket väl tolkas som att vi ska ha en ökning av de medel som omfördelas av EU till olika regioner och länder. Det skulle, för oss som nettobidragstagare, innebära att vår medlemsavgift skulle öka väldigt mycket om det skulle bli realitet. Det är inget vi vill, utan vi vill att man ska se till att klyftorna minskar och att det blir ett bättre liv för alla, men det ska inte betyda att vi ska öka just EU:s instrument för detta. Bifall till partistyrelsen.

Slutligen – om huruvida man ska använda rättsstatens principer och att verktygen måste bli vassare i praktiken. Just den här meningen tillkom efter temagrupperna och jag tycker att den är väldigt bra. Vi tycker att det blir lite konstigt om man säger att något som vi kräver ska användas i praktiken när vi inte har med det för allt annat. Då kan det misstolkas som att vi tycker att andra saker inte ska användas i praktiken men att just det här ska användas i praktiken. Självklart ska allt

som vi kräver i våra riktlinjer användas i praktiken. Det här kan snarare slå emot oss om det skrivs ut på det här sättet. Även där yrkar jag bifall till partistyrelsen.

Peter Hultqvist, partistyrelsens föredragande: Tack för en intressant och bra debatt, och tack för stödet kring temagruppens arbete och de nya riktlinjerna från partistyrelsens sida.

Jag ska först beröra motionen när det gäller övningsverksamhet i Göteborgs skärgård. Jag vill bestämt avråda från att kongressen går in och reglerar Försvarens övningsverksamhet. Det här är frågor som hanteras rent myndighetsmässigt och enligt särskilda regelverk. Börjar vi reglera det på ett område kommer vi att ha hela Sverige att ha ställning till så småningom. Jag yrkar avslag till motionen och bifall till partistyrelsens yttranden.

När det gäller nej till medlemskap i Nato är det viktigt att vi upprätthåller en militär alliansfrihet – att vi samarbetar med andra men att vi tydligt drar en gräns med budskapet att vi säger nej till medlemskap i Nato. Det här att vi samarbetar är ingen glidning, för antingen är man med i Nato eller inte. Man kan inte vara gravid och icke-gravid samtidigt, om jag ska göra det här väldigt tydligt.

När det gäller exporten vill jag läsa upp det som står i motionsutlåtandet, vilket också är ett kongressbeslut: ”Hur väl stater respekterar de mänskliga rättigheterna måste spela en tydlig roll för om de ska få köpa vapen. Vid export ska även tydlig hänsyn tas till risken för krigshandlingar. Socialdemokraterna vill inte att vapen för strid ska exporteras till länder som allvarligt kränker de mänskliga rättigheterna. Därför arbetar regeringen just nu med ett lagstiftningsarbete för att omsätta förslagen som lämnades av Krigsmaterielexportöversynskommittén. Inriktningen på lagstiftningsarbetet är att skärpa regelverket och införa ett demokratikriterium i exportprövningen. Förslag kommer att lämnas till riksdagen under våren 2017.”

Vi är nu alldeles i slutet av detta arbete. Vi har omsatt orden till handling och snart är det dags. Man ska inte nedvärdera det arbete som är genomfört, den blocköverskridande plattform som finns och det jobb som Morgan Johansson har lagt ner i frågan. Vi är snart där och därför är det väldigt viktigt att vi står fast vid de formuleringar som partistyrelsen har lagt förslag om. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag, vilket jag uppfattar att många har ställt sig bakom.

Jag vill också göra en komplettering som är väldigt viktig. För vår militära alliansfrihets skull behöver vi en egen försvarsindustri. Vi behöver ha det för att kunna försörja ett militärt och alliansfritt försvar med krigsmateriel av olika slag. Vi har exempelvis väsentliga säkerhetsintressen där vi tillverkar stridsflygplan och u-båtar som är unika produktioner i Sverige, om man jämför med hur det ser ut i andra länder. Skulle vi inte kunna upprätthålla detta är vi hänvisade till den internationella marknaden och andra änder.

Vi är också i behov av att kunna exportera, för det ger oss inkomst som gör att kostnaderna minskar för svenska staten och Försvarensmakten. Men vi vill naturligtvis också ha en etik i detta, och det är därför vi har regelverk, det är därför vi har Inspektionen för strategiska produkter, det är därför vi har en lång rad kriterier och det är därför vi också tillför demokratikriteriet. Vi står väldigt nära det nu, vi omsätter ord i handling och vi lägger snart propositionen.

Jan Andersson, Skåne: Jag har inte varit med i den här temagruppen och jag tycker att det är bra skrivningar i stort sett. Spontant tyckte jag dock att Jesper Bengtssons förslag till ändringar var mycket bra. Jag förstår partistyrelsens yrkande när man säger nej till det här med samarbetet med olika socialdemokratiska partier och vill ha en lite mjukare skrivning eftersom det finns socialdemokratiska partiet för närvarande inom EU som man inte så gärna samarbetar med.

Däremot har jag mycket svårare att förstå det andra avslagsförslaget, om att vi ska jobba för minskade sociala och ekonomiska klyftor, där man snabbt hoppar över på medlemsavgiften. Jag gjorde inte alls den kopplingen. Jag har lyssnat på Stefan Löfven och vad han har sagt om Europapolitiken och om att vi måste skapa ett mer socialt Europa.

Den senaste tiden har det blivit nästan bara frihandelsfrågor, vilket i och för sig är viktigt, men i det sociala Europa ligger också minskade sociala och ekonomiska klyftor och vi ska jobba med de frågorna. Jag skulle vilja att vi blir tydliga på den punkten. Skillnaden mellan vår syn på EU-samarbetet och de flesta borgerliga partierna är att vi vill ha andra frågor på dagordningen i den europeiska debatten. Dit hör, precis som i den svenska debatten, minskade sociala och ekonomiska klyftor. Bifall till Jesper Bengtssons förslag.

Jesper Bengtsson, Södermanland: Tack för stödet. Det var väldigt bra sagt om den andra punkten och jag hade tänkt säga ungefär detsamma. Det är socialdemokratisk politik att vilka minska de ekonomiska och sociala klyftorna, även i Europa. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi markerar att det är den vägen vi vill gå, även i Europa. Därför yrkar jag fortfarande bifall till mitt ändringsförslag.

När det gäller den andra delen är det förstås så – det vet jag också – att väldigt många partier i Europa i dag är att betrakta kanske som socialdemokratiska, kanske inte. Men den formulering jag föreslog säger faktiskt inte att man alltid måste samarbeta med alla socialdemokratiska partier i Europa. Den säger att vi ska samarbeta med socialdemokratiska partier i Europa, inte bara prata med dem om de råkar komma förbi på en kopp kaffe. Därför yrkar jag fortsatt bifall även på det.

Jag är helt övertygad om att alla de samhällsproblem som vi ser framför oss i väldigt många fall kräver europeiska lösningar i form av samarbete, lagstiftning eller bara att man sitter ner och diskuterar. Men det kräver europeiska lösningar. Det har varit ett problem under ganska många år att vi har haft en högerdominans i Europa. Det har även påverkat många socialdemokratiska partier. Den högerdominansen måste vi bryta och det kan vi göra genom samarbete med andra socialdemokratiska partier i Europa.

Aylin Fazelian, Bohuslän: jag vill tacka Ann Linde för svaret. Bekymret är dock att EU redan har vassa verktyg. När exempelvis medlemsstater kränker mänskliga rättigheter kan man dra in rösträtten i ministerrådet. Bekymret är att verktygen inte används; de åberopas inte. Därför står jag fast vid mitt tilläggsyrkande om att verktygen också användas även i praktiken.

Ann Linde, partistyrelsens föredragande: Bara så att det inte ska bli några missförstånd vill jag återigen ta upp frågan om minskade klyftor. Allt i riktlinjerna går ut på att vi vill minska klyftorna, ha bättre fördelning, ha ett bättre liv för människor och att man ska leverera till människor. Men

vi vill inte ha en formulering som tolkas som att vi vill betala mer och högre medlemsavgift till EU för att få instrument för att minska klyftorna mellan länderna.

Det finns redan väldigt mycket sådana pengar som används till det. Vi är solidariska, vi använder massor av miljarder till att stödja länder som måste komma upp i levnadsstandard jämfört med oss, men vi tror inte att det är en bra väg att gå att använda ännu mer pengar, ännu mer hög medlemsavgift, till detta och det är det som faktiskt står i den meningen. Därför vidhåller jag att partistyrelsens förslag ska bifallas.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Rikard Andersson*, Göteborg, *Kenneth Persson*, Dalarna, *Thomas Hammarberg*, Stockholm, *Filip Reinbag*, Gotland, *Niklas Rhodin*, Jämtlands län, *Jonas Nilsson*, Jönköpings län, *Linda Johansson*, Uppsala län, *Sven Britton*, Stockholm och *Marie Axelsson*, Stockholms län.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Jonas Magnusson</i>	Jönköpings län	Rad 24, bifall till partistyrelsens förslag med följande ändring: "Sverige behöver ett skarpt regelverk som förhindrar vapenexport till diktaturer och länder som grovt och omfattande kränker mänskliga rättigheter."	Avslag
2	<i>Ulf Bjereld</i>	Socialdemokrater för tro och solidaritet	Rad 24, bifall till Jonas Magnusson yrkande (ovan).	Avslag
3	<i>Aylin Fazelian</i>	Bohuslän	Rad 17, tillägg: "EUs verktyg för att upprätthålla rättsstatens principer, demokrati och mänskliga rättigheter måste blir vassare och användas i praktiken."	Avslag
3	<i>Jesper Bengtsson</i>	Södermanland	Rad 27, ändra "gärna i samarbete med socialdemokrater i andra europeiska länder" till "och vi ska stärka samarbetet med socialdemokrater i andra europeiska länder".	Avslag
3	<i>Jesper Bengtsson</i>	Södermanland	Rad 34, ändra: "instrument för att människor ska få ett bättre liv" till "instrument för att minska sociala och ekonomiska klyftor".	Avslag
3	<i>Jan Andersson</i>	Skåne	Rad 34, bifall till Jesper Bengtssons yrkande om tillägg.	Avslag
4	<i>Tommy Nilsson</i>	Norrbotten	Rad 14, byt ut "bör" mot "ska" – i övrigt bifall.	Avslag

4	Linda Johansson	Uppsala län	Rad 14, bifall till Tommy Nilssons yrkande om att ändra ”bör” till ”ska”	Avslag
4	Erik Vikström	Västerbotten	Rad 15, ändra: ”rätt och plikt” till ”rättigheter och skyldigheter”.	Avslag
4	Linda Johansson	Uppsala län	Rad 15, bifall till Erik Vikströms yrkande (se ovan).	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
F123:4	Rikard Andersson	Göteborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

att efter försöksvotering avslå Jesper Bengtssons förslag på sidan 3 rad 27

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer, kapitel 6 – *Ett stärkt försvar med f* *ortsatt militär alliansfrihet* (s. 36-37) och *Ett rättvist Europa för alla, inte bara några* (s. 37-38).

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område F som rör: *Säkerhetspolitik från oro till framtidstro* (UF63), *Totalförsvaret i framtiden* (UF64) och *Totalförsvarets personalförsörjning* (UF65).

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 103.

Dagordningens punkt 10, fortsatt behandling

Motioner och partistyrelsens utlåtanden och förslag på område G: Framtidspartiet

Dagordningens punkt 10.1

Behandling av område G: Framtidspartiet som hänskjuts till partikongressen 2017

Partistyrelsens förslag till riktlinjer för partiarbetet *Framtidspartiet och framtidens folkrörelse*

Tjänstgörande ordförande: Vi missade nog att ställa de två ändringsförslagen under proposition på ett sätt som var tydligt för kongressen eller rättare sagt: Vi gjorde nog inte det alls. Men eftersom vi

är ett bra presidium som gärna ser till att kongressen får fatta de beslut man ska tänker vi nu ställa frågan om vi kan återuppta behandlingen av de organisatoriska riktlinjerna.

Svar ja.

Tjänstgörande ordförande: Då har Tom Andersson, Dalarna, som lagt ett förslag på sidan 3, där han föreslår att texten byts ut till: ”För att lyckas måste hela partiorganisationen, från S-föreningar till partistyrelsen, ta ansvar för organisationskulturen, medlemskapets värde och värvningen. Ska vi nå målet om att öka medlemstalet behöver vi etablera en organiserande kultur där medlemskap är relevant för medborgaren.” Till detta har partistyrelsens föredragande yrkat avslag.

Vi har vidare Ulrika Truedsson, Södermanland, som på sidan 4 rad 41 vill lägga in: ”För att kunna bedriva ett utvecklingsarbete av både politiken och organisationen lokalt, regionalt, nationellt och globalt, krävs både kunskap och resurser men även att vi hittar former som gör att man kan engagera sig i politikutveckling på alla politiska nivåer.” Detta har partistyrelsen yrkat avslag på och vidhåller sin ursprungliga mening.

Vi justerade yrkandena i går men vi ska nu även ställa dem under proposition.

Förtydligt beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Tom Anderssons förslag på sidan 3
- att avslå Ulrika Truedssons förslag på sidan 4
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till riktlinjer för partiarbetet Framtidspartiet och framtidens folkrörelse.

Behandlingen av dagordningens punkt 10 var därmed avslutad.

Ordförande: Elisabeth Brandt Ygeman och Björn Sundin

Sekreterare: John Josefson och Petra Söderqvist

Dagordningens punkt 7, fortsatt behandling

Berättelser och fråga om ansvarsfrihet

Dagordningens punkt 7.1

Partistyrelsens berättelser

Beslut

Kongressen beslöt:

att godkänna partistyrelsens berättelser för åren 2013, 2014, 2015 och 2016 (inklusive riksdagsgruppens och Europaparlamentsgruppens berättelser).

Dagordningens punkt 7.2

Revisorernas berättelse

Beslut

Kongressen beslöt:

att godkänna revisorernas berättelser för åren 2013, 2014, 2015 och 2016.

Dagordningens punkt 7.3

Granskningsutskottets berättelse

Föredragning och förslag

Jens Sjöström, granskningsutskottets ordförande: I ett av de svåraste parlamentariska lägena i modern tid, med det överhängande hotet om nyval och med brutna överenskommelser av allianspartierna i form av Decemberöverenskommelsen, vill ett enigt granskningsutskott inledningsvis framföra vår glädje och respekt till partistyrelsen för all den politik som i enlighet med kongressbesluten 2013 och 2015 har kunnat genomföras under kongressperioden.

Ni som ombud ska därmed också på denna partikongress, och ni som har fått förtroendet att vara här och representera era partivänner på hemmaplan, känna och veta att de kongressbeslut som ni fattar under de här dagarna också leder till förändring i att bygga ett jämlikt, jämställt och interkulturellt Sverige. Med det följer också ett ansvar i att vi alla bär dessa beslut i vårt politiska vardagsarbete. En partistyreelse kan göra mycket men en partistyreelse kan inte göra allt.

Granskningsutskottet har att enligt stadgarna till kongress som hålls året före det år som ordinarie val till riksdagen äger rum, avge utlåtande över räkenskaperna och partistyrelsens verksamhet under det gångna verksamhetsåret/kongressperioden samt tillstyrka eller avstyrka ansvarsfrihet. Granskningsutskottet har därmed att granska just partistyrelsens, inte regeringens,

verksamhet och ekonomiska förvaltning och dess följsamhet utefter att kongressen har fattat beslut.

Utskottet har haft sju sammanträden samt ett gemensamt möte med de kongressvalda revisorerna. Vi har samtalat med såväl partisekreterare som partikassör för att få deras syn och svar på våra frågor. En av utgångspunkterna för vår granskning har varit granskningsrapporten från kongressen 2013. Några områden därifrån påtalas upptas också i årets granskningsrapport. Det gäller medlemsutvecklingen, som åter befinner sig netto på en negativ trend, från att 2014 ha ökat. Målet att minska antalet utskrivningar med minst 20 procent samt att nyrekrytera 10 000 medlemmar per år har därmed inte uppfyllts.

De insatser som nu strategiskt genomförs under 2017 är glädjande. Samtidigt vill vi påtala att dessa insatser borde ha gjorts tidigare för att man skulle uppnå de satta målen. Men det är allas vårt ansvar att också ställa frågan: ”Vill du bli medlem i Socialdemokraterna?”

Glädjande kan vi konstatera att det mediepolitiska programmet som återkommande lyfts som ett icke verkställt beslut, med ursprung i ett kongressbeslut 2001, nu är under framtagande. En arbetsgrupp finns tillsatt och ett förslag till program föreläggs partistyrelsen under innevarande år.

2013 års granskningsrapport lyfte också frågan om utvärdering av den då nya gemensamma kansliorganisationen för partiexpedition och riksdagsgrupp. Man pekade på vikten av en utvärdering kring genomförandeprocessen och den nya organisationen. Någon sådan utvärdering har inte gjorts, och vi konstaterar att detta borde skett tidigare under kongressperioden.

Granskningsutskottet har haft särskilda skäl att fokusera på processen och implementeringen av ett nytt medlemsystem. Utskottet konstaterar vikten av att vi bytte medlemsystem för att kunna uppfylla nya krav som ställs, såsom Datainspektionens krav på politiska partiers medlemsregister. Utskottets slutsats är dock att implementeringen brustit mot bakgrund av att man varit medveten om problematiken och utmaningen i att byta medlemsregister i en decentraliserad organisation. Vi har inhämtat uppgifter om det pågående arbetet och kan konstatera att ytterligare ekonomiska och personella resurser nu har tillförts och en process pågår med leverantören för att korrigera identifierade fel.

Utskottet konstaterar vidare att kongressens beslut att skapa ekonomisk likvärdighet mellan olika upplåtelseformer inom bostadssektorn ännu inte har kunnat genomföras. Vidare har det ännu inte funnits ekonomiskt utrymme att genomföra samtliga reformer inom sjukförsäkringen och rehabiliteringen.

Vi har också inhämtat uppgifter om vilka insatser som görs för att stärka Öresundsregionens utveckling. I detta har vi fått en väldigt bred politisk inblick men vill trots detta konstatera att någon sammanhållen strategi kring detta hittills ej tagits fram i enlighet med det som var kongressens beslut.

Frågan om ett svenskt erkännande av staten Västsahara har också varit föremål för granskningsutskottets arbete. Utskottet konstaterar att kongressens beslut om ett erkännande ännu inte genomförts, men partistyrelsen vill samtidigt tydliggöra på denna punkt att man inte har någon annan uppfattning än den som kongressen fattat beslut om.

Revisorerna avger årligen sin revisionsrapport över det gångna årets granskning. Under de fyra år som granskats har samtliga revisionsberättelser varit fria från anmärkningar.

Ja, kongressombud: Ni kan vara stolta över den partistyrrelse som kongressen 2013 utsåg och att man under den gångna kongressperioden i väldigt hög grad har lyckats genomföra de av kongressen fattade besluten. I övrigt hänvisar jag till den fullständiga rapport som har delats ut.

Granskningsutskottet ser i och med dennas rapport sitt arbete som avslutat och föreslår kongressen att besluta att godkänna partistyrrelsens, riksdagsgruppens och den socialdemokratiska gruppen i Europaparlamentets berättelser för åren 2013, 2014, 2015 och 2016 samt att bevilja partistyrrelsen ansvarsfrihet för den gångna kongressperioden.

Beslut

Kongressen beslöt:

att godkänna granskningsutskottets berättelse.

Dagordningens punkt 7.4

Fråga om ansvarsfrihet för partistyrrelsen

Föredragning och förslag

Beslut

Kongressen beslöt:

att bevilja partistyrrelsen ansvarsfrihet för åren 2013, 2014, 2015 och 2016.

Behandlingen av dagordningens punkt 7 var därmed avslutad.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 11.25.

SÖNDAGEN DEN 9 APRIL 2017

Eftermiddagens förhandlingar

Eftermiddagens förhandlingar inleddes klockan 13.00.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Malin Axelsson* och *Khaled Saibi*

Tjänstgörande ordförande: Vi hade under förmiddagen en diskussion om hur vi utvecklar samarbetet mellan socialdemokratiska partier i andra länder och vårt eget parti. Ett samarbete behövde vi inte ens beröra, för det är det mest självklara av alla samarbeten – mellan Sverige och det norska Arbeiderpartiet. Vi är glada att ha det norska Arbeiderpartiets ordförande här – Jonas Gahr Støre, som vi alla hoppas ska bli den näste statsministern i Norge i höst!

Vi önskar naturligtvis det norska Arbeiderpartiet och Jonas Gahr Støre all lycka och framgång, och vi räknar med att vi efter höstens val i Norge kan få se två statsministrar med socialdemokratisk bakgrund som kan samarbeta, så att vi kan återupprätta den där svensk–norska unionen som vi varit vana vid – och jag tänker självfallet inte på den som var före 1905, utan på den socialdemokratiska unionen!

Anförande av internationell gäst

Jonas Gabr Støre, ordförande i Arbeiderpartiet: Kära goda vänner, käre Stefan, och i dag vill jag lägga till: Kära familj! Inga står varandra närmare i politiken än svenska och norska socialdemokrater. Det finns ingen som Arbeiderpartiet kan lära mer av än er. Nu, när Stockholm, ert Stockholm, vårt Stockholm, utsätts för angrepp och ödeläggelse, i stunder som dessa känner jag innerst i mitt hjärta att vi är en familj som står varandra nära. Även de mörka tiderna ingår i vår gemenskap: När den ena attackeras, attackeras även den andra. Vi kan känna varandras smärta.

Som när Olof Palme och Anna Lindh mördades. Eller den 22 juli 2011 när regeringskvarteret i Oslo och AUF-ungdomarna på Utøya angreps och massakrerades; då kände vi hur mycket det värmdes att vi inte var ensamma. Stöd och medkänsla kom från hela världen, och för oss i Arbeiderpartiet kändes den nära och varma medkänslan från Socialdemokraterna i Sverige. Det handlar inte minst om omtanken från de unga, från SSU, som från första stund kom för att hjälpa AUF för att trösta och bygga upp det som var ödelagt.

Detta handlar om solidaritet som binder oss samman i sorgen, motgången och prövningarna men som också gör att vi kan räta på oss, skaka av oss och gå vidare. Som gör att vi kan se framåt och visa att demokratin och samhället orkar att stå emot extremismen. Som du, Stefan, gjorde på fredag, lördag och i dag, då du visade ditt ledarskap mitt i dramat. Med fasthet, värme och medmänsklighet gjorde du intryck på oss och på Stockholms befolkning. På dem som öppnat dörrarna till sina hem och sagt: ”Kom in till oss.” På dem som hämtade andras barn på dagis och

i skolan, när det normala inte längre fanns där. Vi känner med er – offer, familjer och alla berörda – och ni ska veta att ni inte är ensamma.

Det vi upplevde den 22 juli för sex år sedan, och det ni upplevde i Stockholm i fredags, är angrepp på kärnan i våra liv. Det vi vill leva i Sverige eller Norge, Stockholm, Göteborg, Oslo, små och stora städer, är fria liv i öppna samhällen. Vårt politiska uppdrag är att aldrig ge efter för de extrema och våldsamma krafter som vill ödelägga detta. De är inte många. Vi är många. Men de sprider fruktan och samhället måste nedkämpa dem med all den kraft och fasthet som situationen kräver av oss. Här finns inget utrymme för kompromiss!

Socialdemokratins största uppdrag är alltid att bygga. Bygga nytt, bygga på, bygga om. Aldrig sjunka ner i hämndens mörka landskap. Alltid stå över hatet och se framåt. Visa vägen för gemenskapen. Det gör ni på denna kongress. Jag kan känna det när jag kliver in i lokalen – ni ombud är här för att skapa politik, se framåt, ta Sverige in i en ny tid. Trygghet i en ny tid – det är det som det ska handla om här. Om hur vi utvecklar ett samhälle byggt på rättvisa, lika värde och lika möjligheter. Om hur ni i regeringsställning, Stefan, fortsätter vägen mot Europas lägsta arbetslöshet. Om hur ni tar en an kampen för trygghet – inte bara för att få ett arbete utan också trygghet i arbetet. Om hur ni aktivt använder politiken för att bekämpa den ojämlikhet som växer fram mellan människor i så många länder. Och Margot, om hur Sverige är en ledande röst i det internationella arbetet för fred, frihet, utveckling och för att minska världens klimatutsläpp.

Det är detta som är det moderna. Det är det som är framtidsinriktat. Kort sagt: Det är det som är ni, som är Socialdemokraterna.

Om fem månader har vi val i Norge och vårt budskap i valrörelsen är *Alla ska med*. Det rymmer några av den finaste värderingarna i vår rörelse. Alla ska med, för vi har inte råd att låta någon hamna utanför. Vi ska vinna valet för att byta ut den mest högerinriktade regering vi har haft i modern tid. Vi ser att i land efter land att de ledande konservativa partierna allierar sig med högerpopulistiska krafter som växer sig allt starkare. Antingen lägger man politiken långt till höger eller så har man samverkan med högerextrema partier– eller båda delarna. Mina vänner, vi måste se denna fara och kämpa emot den.

Högerextremism klär sig i olika kläder men de gemensamma dragen finns där. De spelar på fruktan, särskilt mot främlingar, de skapar konflikter mellan ”vi och dom”. Socialdemokratin måste öppna upp för ett samarbete med de politiska rörelser som vill sätta ner foten mot högerpopulismen så som den kommer till uttryck i respektive land. Det är vårt uppdrag att erbjuda ett annat alternativ, där vi garanterar skolor, arbete, välfärd samt lika möjligheter för stad och land, i hela landet.

Vår rörelse, oavsett om det gäller partiet eller facket, blev till som ett resultat av att man mötte rädsla med politik. Vår rörelse blev till för att övervinna rädslans orsaker. På så sätt började mobiliseringen från avmakt till motmakt, från att stå ensam till att stå gemensamt. Alla ska med. Så ska vi vinna valet i Norge, och så kan jag uppfylla min dröm att inte bara ha Stefan som vän utan också som kollega!

Mina kära vänner, det är speciellt för mig att komma till Sverige och den känslan är personlig. Jag känner den alltid när jag lämnar norska gränsen. Min farmor var svensk, så jag är en fjärdedels

svensk. Min syster bor i Stockholm, och hon var den första jag ringde till i fredags för att höra om allt var ok. Jag är alltså lite svensk och jag känner mig stolt att Norden är mitt hem.

När jag körde från Oslo tidigt i dag, så kom jag att tänka på den skylt som finns på den plats i Østfold, där Norge gränsar mot Sverige. Där finns det ingen mur. Det finns inga väpnade vakter. Där finns det en skylt som lyder ”Riksgränsen följer bäcken”. När jag var Norges utrikesminister brukade jag berätta om två länder som varit i union – både en önskad och den andra, Bosse – att vi har kommit därefter att riksgränsen följer bäcken.

För mig är denna lilla historia stor och viktig i vår tid. Vårt viktigaste politiska uppdrag är att göra allt vi kan för att få människor att känna sig säkra och trygga. Det handlar om att bekämpa våldsextremism oavsett om den hämtar sin näring i en politisk ideologi eller en världsreligion. Då måste vi ha kontroll på gränserna, vilket Stefan har betonat här i Sverige. Vi ska ha ordning på vem som kommer till våra länder. Vi ska ta emot dem som har rätt till skydd, och så ska vi på rättsstatens vis skicka tillbaka dem som saknar den rätten. Vi ska ta vårt ansvar i Europa för att hitta gemensamma lösningar, även vad gäller den nuvarande flyktingkrisen.

Men vi ska inte gå den väg som vissa ropar efter nu om att bygga murar och stänga gränser, att göra ett land stort igen – *great again* – genom att gå fram ensamma. Vi vet att man inte blir *great again* genom att gå fram ensam. Man blir *alone again*.

Vi ska komma ihåg att ensam är man ingen, och en kongress med Socialdemokraterna handlar om det motsatta. Den handlar om gemenskap utifrån en stolt historia och en viktig framtid. Det finns inget systerparti som står Arbeiderpartiet närmare och jag tackar för inbjudan och hälsar till kongressen av hela mitt hjärta. Tusen tack!

Tjänstgörande ordförande: Vi tackar för Jonas för hans fantastiska anförande och önskar honom och Arbeiderpartiet all lycka i höstens valrörelse!

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.1

Val av partiordförande

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Vi har fått in nomineringar från samtliga 26 partidistrikt och på samtliga dessa nomineringar finns ett namn: *Stefan Löfven*. Valberedningens förslag är omval av *Stefan Löfven* som vår partiordförande.

Beslut

Kongressen beslöt enhälligt:

att välja *Stefan Löfven* till partiordförande för den kommande mandatperioden.

Anförande av partiordförande Stefan Löfven

Stefan Löfven, partiordförande: Tack snälla ni, från djupet av mitt hjärta. Det är en stor, stor ära att få leda vårt socialdemokratiska parti. Det är en fantastisk känsla, ni anar inte! Det är så gott att se er här igen, efter det vi har gått igenom. Det är också en fantastisk känsla som jag har haft med mig under hela mitt vuxna liv, ja egentligen från SSU-tiden: det vårt parti står för i goda tider, i svåra tider. Vi vävs samman av det som står beskrivet i vår portalparagraf i partiprogrammet. Vi vill forma ett samhälle grundat på demokratins ideal. Det är det absolut första. Vi förstår att ett samhälle inte kan vara långsiktigt föränderligt om det inte grundar sig i demokratin, att det är folket som styr.

Men det handlar också om den mest grundläggande värderingen om alla människors lika värde och lika rätt. När vi drar konsekvenserna av det vet vi också att vi är en frihetsrörelse.

Arbetarrörelsen, vårt parti, är en frihetsrörelse. Vi vill frigöra människor. Och när vi säger det menar vi alla. Alla har rätt till sin frigörelse och det är därför vi bygger ett jämlikt samhälle och det är därför samhället måste präglas av det vackraste ord jag vet: solidaritet. Så har det varit förut. Så är det nu. Så kommer det att vara framåt. Det är med stolthet som jag tackar för förtroendet och jag lovar att göra mitt allra bästa och jobba riktigt hårt för vårt parti och för vårt land, tack!

Men vänner, i fredags eftermiddag var det många som ringde sina nära och kära, i oro och förtvivlan. Många mötte de röster de kände igen: barn, familj, någon annan anhörig, den älskade. De kunde säga: "Hej kära bror!", "Hej mamma!". Men det var några fick söka sina anhöriga på sjukhus. Och det var några som aldrig kommer att få höra rösten på sina älskade igen.

Stockholm och Sverige visade samtidigt i fredags så många svar, så många starka budskap som sade: "Jag finns här, om du behöver det.", "Är det någon som behöver mat? Jag har det.", "Är det någon som behöver rum för natten? Kom till oss!" Det var en stark signal, kanske den starkaste vi kan skicka till varandra i svåra tider: "Du är inte ensam!"

Inom kort i dag samlas många människor på Sergels Torg för att manifestera precis detta och visa sammanhållningen. Vi kommer aldrig, aldrig att låta oss knäckas av denna terrorism. Aldrig.

Jag är så stolt över så många i Sverige. Jag är så stolt som svensk, som statsminister. De människor jag har pratat om har visat Sveriges sanna ansikte, det riktiga ansiktet. Det med gemenskap, solidaritet, att vi håller ihop. Därför är det en så stor stolthet att få dela vårt fantastiska land med er alla.

Och om det nu var någon undrade över modet hos den svenska polisen, så gav polisen besked. Vi har sett bilderna på poliser som springer, helt orädda in i ett fullständigt i osäkert läge, för att kunna bistå så mycket som möjligt och så fort som möjligt. Vi har sett brandmän, ambulanspersonal, räddningstjänst och civila hjältar som klivit fram och gjort sitt. De kommer

också hädanefter att veta, och ni vet nu när ni prövades ni som gjorde allt detta, ni bestod provet. Det är en stolthet ni kommer kunna bära med er hela resten av era liv. Tack för vad ni gjorde!

Nu väcks frågan: Hur kommer det här att påverka Sverige på sikt? Vad gör det med vårt samhälle? När vi ser terrorismens vanvettiga mördande, men också gängmorden, kylan, råheten, de allt för stora sociala klyftorna, och i vår omvärld har vi krig, förföljelse, förtryck. Vad blir det då, vad riskerar det att bli, som vi får gemensamt i vårt samhälle? Det blir mindre trygghet. Det blir rädsla, oro, minskad tillit och därmed risk för ett slutet samhället – det som vi inte vill ha.

Precis här, kära vänner, ligger nu grunden i den uppgift som vi har framför oss, som svenskar, som socialdemokrater, under denna kongress, under kommande decennium. Vi är här för att svara upp mot precis den oron, för att vi vill att det gemensamma ska präglas av motsatsen till oro och förtvivlan. Det ska präglas av beslutsamhet, tillit, trygghet och framtidstro. Vi är kort och gott här för att vi ska skapa trygghet i en ny tid. Det är vår uppgift.

Då måste allra först det blocköverskridande arbetet i Sverige mot terrorismen fortsätta. Det är en nationell uppgift; säkerheten för invånarna i Sverige ska stå över allt annat. I december 2015 slöt vi den första blocköverskridande överenskommelsen mot terrorism. Den innebar hårdare tag mot terrorns finansiering liksom stärkt insatsförmåga under en terrorattack. Vi har ökat Säpos resurser. Vi slår ned på missbruket av svenska pass. Vi inför ett särskilt straffansvar för terroristresor och mottagande av terrorismutbildning.

Vi kommer nu att bjuda in de partier som var med och genomförde den nationella strategin mot terrorism för att ta det arbetet vidare, för att se vilka steg vi måste ta för att ytterligare öka säkerheten. Vi behöver fortsätta att förebygga, försvåra och förhindra terrorismen med alla medel i vår makt. Vi ska jaga dessa mördare med den samlade kraften i den svenska demokratin. Här finns inga kompromisser!

I samma breda enighet ska vi stärka Sveriges totalförsvaret. Jag har mött många försvarsanställda här hemma, jag har övernattat hos dem i Erbil när de bistår Peshmerga i kampen mot Daesh, och jag har tackat dem personligen i Mazar-e Sharif under försvaret mot talibanerna i Afghanistan. Det här är kvinnor och män som har svarat när Sverige har kallat. Men de behöver bli fler. Därför anställer vi nu fler soldater och vi återinför värnplikten. Som militärt alliansfritt land ska vi alltid kunna freda vårt territorium. Då behöver nya generationer kliva fram, redo att försvara Sverige.

Men vi vet samtidigt att den starkaste säkerheten, den uthålliga säkerheten, är den gemensamma säkerheten. Det är den som vi bygger med andra länder. Sveriges insatser för dialog i internationella sammanhang, och att hitta gemensamma pragmatiska lösningar tillsammans med andra länder stärker också vår säkerhet här hemma.

Nu finns det en och annan som vacklar om EU:s framtid. Men vi vet att EU måste vara en stark kraft i en orolig tid. En kraft som agerar enat mot terrorismen. En kraft som står upp mot Rysslands aggression i Ukraina och illegala annektering av Krim, liksom vi ska stå upp mot den syriska statsledningens avskyvärda övergrepp och gasattacker på sitt eget folk. Det är en kraft som också attackerar det enorma säkerhetshot som klimatförändringarna innebär. Det arbetet ska Sverige vara med och leda. När andra vacklar kliver vi fram!

Nu stärker vi också den svenska polisen. Det är för att vi ska kunna möta terrorhot men likaså möta gängbrottslighet och vardagsbrottsligheten. Vi har ökat resurserna till polisen med 2,7 miljarder kronor. Vi har fördubblat antalet platser på polishögskolan på bara ett år. Vi kommer att göra mer för polisen framöver. Och den som får för sig att attackera blåljuspersonal, om det så är polis, brandkår eller ambulans, ska ha ett hårt och kännbart straff. Ingen ska attackera samhällets hjältar och tro sig komma undan med det. Glöm det!

Nu intensifierar vi också arbetet med att rensa bort vapnen från våra gator. Vi fördubblar minimistrammet för grovt vapenbrott. Vi kommer ta bort straffnedsättningarna för unga vuxna som gjort sig skyldiga till grova brott flerfaldiga gånger. Vi ska strypa gängens intäkter. Vi ska ge oss på de här kriminella gängens resurser och deras ägodelar. Gängledarna ska inte sitta i lyxbilar – de ska faktiskt sitta i fängelse.

Men vi behöver också arbeta förebyggande. De ungdomar som misstänks för brott ska lagföras mycket snabbare. Därför vill vi inrätta jourdomstolar så att samhället reagerar omedelbart när någon börjar begå brott. Vi lanserar det första nationella brottsförebyggande programmet på 20 år. Det är för att färre ska lockas in i brott och fler ska välja att lämna brottets bana. Och det här ska varje brottsling veta: Agerar du mot vårt samhälle, mot vår gemenskap, då jagar vi dig med allt vi har. Men om du har sonat dina brott och vill lämna gängkriminaliteten kliver samhället fram och då ska du in i gemenskapen igen. Det valet finns.

Polisen säger också: ”Vi klarar det aldrig ensamma.” Och de har rätt. Vi ska vara hårda mot brott men också hårda mot brottens orsaker. Och nu har vi byggt upp en ekonomisk kraft, under vår regeringstid, som gör detta möjligt. Vi har fattat svåra viktiga beslut. Vi har riktat resurserna till att bekämpa arbetslösheten, för där ligger roten till så mycket.

Nu är det ungefär 150 000 fler människor som går till jobbet jämfört med när vi tillträdde, och de gör det i det som omvärlden betraktar som världens näst mest innovativa ekonomi. Vi har den lägsta ungdomsarbetslösheten på 13 år. Vi har den lägsta andelen som lever på bidrag sedan 1990-talet. Vi har den högsta sysselsättningsgraden som EU någonsin uppmätt. Jag är inte nöjd med det men vi är på rätt väg. Dessutom har vi nu vänt ett budgetunderskott till ett överskott – där sitter landets finansminister Magdalena Andersson!

Men både jag och Magdalena vet att det är ingen enskild politikers förtjänst. Vi gör alla våra insatser. Det är inte regeringen, det är ingen enskild politiker, det är ingen enskild över huvud taget. Det är vi alla som lyfter Sverige och det ska vi fortsätta med. Det är så vi gör i Sverige.

Det gör att vi har en ekonomisk styrka att agera framåt. Det har vi med oss nu när vi blickar in i nästa mandatperiod 2018 till 2022.

Vår bild av hur detta ska användas är den här: Den ekonomiska styrka vi har nu ska användas till att sluta klyftor. Den ska användas till att förverkliga de löften om frihet vi har ställt ut till våra barn. Då blir det gemensamma investeringar i människor, i miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp i framtiden. Vi vill att Sveriges budskap ska vara: ”Du är inte ensam.” Och vårt verktyg för detta är ett samhällsbygge för alla. Det är socialdemokrati.

Kampen mot arbetslösheten har varit min drivkraft genom hela min fackliga tid, hela mitt politiska liv. Jag har sett på alldeles för nära håll vad arbetslösheten, och framför allt långtidsarbetslösheten, gör med människor. Jag har sett det alldeles för många gånger.

Nu har vi en mycket bra utgångspunkt. Redan i dag finns det 100 000 lediga jobb i Sverige, 100 000 jobb! Det saknas kockar, lastbilschaufförer. Det saknas undersköterskor, det saknas svetsare. Vi ska nå EU:s lägsta arbetslöshet och då får vi också se till att gå till dem som i dag står allra lägst från arbetsmarknaden – om det så är människor i socialt utsatta områden, människor som kanske lidit av psykisk ohälsa, kanske har en funktionsnedsättning som gör att arbetsförmågan är nedsatt eller människor som bor i bygder där många jobb försvunnit. Vi gör inte skillnad på människa och människa. Kan du jobba ska du jobba.

Och höga ambitioner kräver stora reformer. Därför genomför vi nu ett kunskapslyft med utbildningsplatser runt om i landet. Och jag pratar inte om tusentals, jag pratar om tiotusentals och åter tiotusentals. Vi skapar jobb i hela landet. Vi investerar 622 miljarder kronor i infrastruktur på 12 år och ökar underhållet av järnvägen med nästan 50 procent. Vi satsar 6 miljarder kronor på bostadsbyggandet vartenda år och vi har nu den högsta byggtakten på decennier. Och nu kära vänner, nu fortsätter vi framåt. Vi ska frigöra styrkan i hela vårt vackra land!

Då måste vi bland annat näst intill revolutionera etableringen av nyanlända. Vi har en enorm tillgång men vi står också inför en mycket stor uppgift. 1994, under Balkankrigets allra värsta dagar, sökte 80 000 människor asyl i Sverige. 2015 var det 163 000 som sökte asyl. Då har vi ett par utmaningar. Den ena är precis den som Jonas Gahr Støre nämnde. Vi har en ordnad migrationspolitik och det innebär att man får söka asyl men de som får avslag måste återvända. Men den andra är att alla vuxna som får sitt uppehållstillstånd, de ska gå till jobbet!

Nu ska vi inte upprepa de historiska misstagen och tro att de människor som flytt över halva världen är svaga, hjälplösa och behöver tas om hand. Ofta är det precis tvärtom. Vad vi ska göra är att se till att de får möjligheter. Det är studier i det svenska språket. Det är praktik. Det kan vara utbildning till ett bristyrke. Men vi ska också ställa krav, precis som vi gör i Sverige: Gör dig anställningsbar. Kom dit jobben finns. Gör rätt för dig, och jag tvekar inte på att dessa människor är redo och vill bidra med sin kraft!

Att bryta segregationen och få till en framgångsrik etablering är kanske det närmaste decenniets största politiska samhällsuppgift. Men då är det också så, att i Sverige vacklar vi inte inför stora uppgifter. Vi axlar dem. Det är Sverige. I det arbetet ska vi aldrig tumma på våra värderingar. Jag vill att varje ung kvinna som växer upp i Sverige ska kunna studera, dessutom kliva in på vilken arbetsplats hon vill. Rakryggad, stolt, självklar, fri från klassförakt och all form av förtryck. Och ingen, ingen, ska säga åt henne vad hon inte kan eller får göra. Jag vill att alla barn ska gå i en skola som är fri från religiösa inslag och ingen ska någonsin tvingas att bära slöja mot sin vilja. Jag vill att alla arbetsföra kvinnor ska arbeta, oavsett var de kommer ifrån.

Ja, det är en fråga om rätt och plikt – men det är också en fråga om jämställdhet och feminism. Enda vägen in i samhället är naturligtvis ett jobb. Det kommer att förbättra svenskan för den som saknar det och framför allt, ger ekonomiska möjligheter att göra egna val i livet. Det här är kort uttryckt också frihet. Och i Sverige har kvinnor och män samma rättigheter, samma friheter. Punkt slut.

Ska vi klara etableringen, och det ska vi, måste vi också dela på ansvaret för flyktingmottagandet i Europeiska unionen. Det är bara genom EU vi kan skapa ett långsiktigt hållbart

flyktingmottagande. Sverige ska inte tillbaka till den situation som vi hade hösten 2015. Aldrig. Vår temporära lagstiftning har haft effekt. Det är färre som söker sig till Sverige och det är fler som söker sig till andra länder. Det var precis det som var avsikten. Och det innebär att de lagar som vi nu ska lägga framöver, när den tillfälliga lagstiftningen har upphört, kan inte skilja sig nämnvärt från övriga EU. EU måste komma framåt tillsammans. Då ska vi tänka så här: 27 länder gemensamt kommer alltid kunna göra mer för flyktingar än några enskilda länder. Vi ska göra mer i första linjen, med starkare insatser för att människor inte ska behöva fly över huvud taget och för att ge människovärdig flyktinghjälp i närområdet. Den andra linjen är just ett gemensamt asylsystem, där ansvaret inte lämpas över på några få länder i EU utan delas gemensamt av alla. Den som inte vill dela det ansvaret – för dem menar vi att EU-pengar faktiskt kan dras in. Kräv din rätt – gör din plikt. Det står vi för, i Sverige, det står vi för i Europa!

Nu vill jag prata om välfärd utifrån några olika perspektiv. När vi skapar trygghet i en ny tid måste alla också kunna veta med säkerhet att välfärden finns där för dem när de behöver den. Det här kommer bland annat att kräva massiva rekryteringar i välfärden under de kommande åren. Vi har satsat ungefär 30 miljarder kronor för att stärka Sveriges välfärd. Sveriges Kommuner och Landsting rapporterar bland annat att vi fått 52 000 fler heltidsanställda på två år. Men det räcker inte. Vi måste anställa fler.

Bara under nästa mandatperiod, kära vänner, ska det byggas ungefär 800 förskolor, ungefär 300 nya grundskolor och 135 nya gymnasieskolor. Det är en kär utmaning. Det är en otrolig, spännande och rolig utmaning att få bygga skolor. Och de ska bemannas. De ska bemannas med bland annat lärare som har både kraft och mandat att få bort mobbning och mobilspel och sätta fullt fokus på kunskap och bildning. Jag vägrar lämna en enda unge i en stökig klass eller förfallen skola. Jag gör det av ideologiska skäl. Kunskap är makt och makten ska delas av alla!

Fler och fler människor lever allt längre. Det är en enorm framgång för människan, mänskligheten och välfärden. Det är fantastiskt. Men då behöver vi en vård och en omsorg som är lika fantastiskt bra på att behandla cancer, demens eller för den delen multipelsjukdomar. Vi behöver en mer jämlik sjukvård som finns där oavsett var du bor, som fungerar oavsett var du bor, med cancervård och med specialistvård som sätts in direkt när du behöver den. Vi behöver sjuksköterskor, läkare, specialister, inte minst den som finns där om man får det där mycket svåra samtalet när livet vänder. Vi behöver rekrytera omsorgspersonal. De ska naturligtvis ge hjälp med vardagsbestyren, men det skadar inte om man också har tid att sätta sig ner för ett hjärtligt samtal över en kopp fika.

Det är därför, vänner, vi ska anställa tiotusentals och åter tiotusentals nya kvinnor och män i vår välfärd under den kommande mandatperioden. Nu är det ekonomiskt möjligt, det kommer att ge oss EU:s lägsta arbetslöshet och det skapar trygghet i en ny tid.

Den 16 februari i år skickade jag mina varma gratulationer till vår partivän Stina Sjölin. Hon firade då sin hundraårsdag på Knutsgårdens servicehus utanför Sundsvall. Jag känner ofta en så stark tacksamhet till generationerna före vår generation, som har trampat upp de där stigarna som vi nu kan gå på. De som gick före, Stina och hennes generation, det är deras arbete som skapade välståndet och det är deras fördelning av detta välstånd som har gjort det möjligt för ett fosterbarn att leva ett så fantastiskt liv som jag har fått göra. Det gäller hela min generation. De

förtjänar respekt – ja. Men de förtjänar också en starkare ekonomisk trygghet. Och nu pratar inte jag om snällhet – jag pratar om vårt moraliska ansvar.

Vi har börjat leverera med ett höjt bostadstillägg, med billigare tandvård och gratis primärvård för de allra äldsta. Och vi har redan fattat beslut om sänkta skatter för pensionärer och vi har redan flaggat upp vad som kommer nästa år. När vi kommer dit har vi sänkt skatten för 1,7 miljoner pensionärer. Nu ska vi också se till att förbättra PPM-systemet. Ingen ska behöva bli lurad på sina pensionspengar, och det som nu går till skyhöga avgifter ska gå till en stark pension i stället. Vi ska fortsätta förstärka ekonomin för de pensionärer som har det tuffast och vi ger oss inte: Lön och pension ska beskattas lika.

Det mest grundläggande ändå i vårt samhällsbygge kommer alltid vara försvaret av demokratin. Terror i vår närhet har begåtts av både religiösa fundamentalister och politiska extremister. Nu ser vi hur hatiska krafter försöker påverka det demokratiska samtalet. De här krafterna hotar politiker, journalister, kulturpersonligheter. De hotar folk som försöker göra sin röst hörd och de försöker skrämman människor till tystnad.

Det här är inget oskyldigt. Det här är inga barnsjukdomar i sociala medier som kommer att växa bort av sig själv. Fråga dem som utsätts för våld och brandattentat. Fråga familjerna i de judiska församlingarna, nu senast i Umeå. Fråga alla dem som sörjer 77 som dödades i Oslo och på Utøya. Det här, mina vänner, är allvar. Demokratin måste värnas, måste försvaras.

Då har vi alla en plikt, vi som människor – och nu pratar jag om oss som individer i hela samhället – att försöka förstå varandra lite bättre, att försöka förstå vår nästa och ta ansvar för vår egen ton och alltid ta avstånd och reagera mot kränkningar som vi ser eller hör. Att helt enkelt leva efter den kanske enklaste, tydligaste, mest basala moraliska regeln: Behandla andra som du själv vill bli behandlad. Låt mig läsa något som jag tror är en bön. Den är från 1600-talet och skriven av William Penn. Den säger allt:

Ge oss mod att möta det nya, tålmod att förstå det främmande och visdom att ta emot det goda som kan finnas där vi minst av allt väntat det. Hjälpt oss att värda all god vilja och strävan, och om vi avvisar en människas åsikter, bevara oss då från att ta avstånd från henne som person.

Det håller än. Vägra tolerera det som är vedervärdigt. Stå emot! Säg ifrån! Låt ingen få trampa på människovärdet.

Det här är, kära vänner, det samhällsbygge jag ser framför mig under de kommande åren. Vi ska se till att det gemensamma i Sverige ska bli till orons motsats: Det ska bli Trygghet, tillit, hopp, framtidstro. Då måste alla som kan jobba jobba. Då behöver vi fler poliser och fler försvarsanställda som är redo att försvara säkerheten i vårt land. Då behöver vi fler läkare, sjuksköterskor och äldreomsorgspersonal. Vi behöver fler bostäder, fler bibliotek, fler vägar, bättre vägar och bättre järnvägar. Sverige ska stärkas, demokratin försvaras och framtidstron säkras för nästa generation, och nästa, och nästa.

Vi vet egentligen bara två saker om framtiden: Vi vet att framtiden blir annorlunda. Samhället ser annorlunda ut i framtiden än det gör i dag. Men vi vet också att det finns inget som är

företbestämt i den framtiden. Det är upp till oss att forma den framtiden och därför har jag också en sista enkel uppmaning, till alla oss, till alla er som lyssnar där hemma:

Kliv fram! Kliv fram! Jag vägrar att se demokratin som något system där politiker producerar och medborgare konsumerar. Du är så mycket mer än din röstsedel. Vi kan bara göra det här tillsammans och vi måste alla bidra till att forma just det där viktiga, viktiga budskapet: ”Du är inte ensam!” Så gör din plikt mot samhället och mot dig själv. Låt inte ditt samhälle kuvas av extremister och fundamentalister. Stå upp för de värderingar du tror på, så du i framtiden kan säga till dina barn och barnbarn: ”Jag klev fram. Jag gjorde mitt. Jag var med och skapade trygghet i en ny tid!”

Tjänstgörande ordförande: Tack Stefan för ett oerhört inspirerande tal. Nu ska vi ajournera kongressen och återsamlas klockan 14.45. Den minnesstund som Stefan nämnde, som sker nu klockan 14.00 på Sergels Torg, sänds på tv-skärmarna utanför.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 13.57.

Återupptagna förhandlingar

Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 14.45.

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.17

Behandling av område F: Samarbete för gemensam säkerhet

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 6 *En ansvarsfull migrationspolitik* (s. 34-36). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F: (UF59-UF62).

Föredragande: *Morgan Johansson*

Medföredragande: *Fredrik Lundh Sammeli*

Föredragning

Morgan Johansson, partistyrelsens föredragande: Sedan 2011, på lite drygt fem år, har Sverige gett skydd åt 143 000 syrier – män, kvinnor, barn som i stället hade kunnat gå under i städer som Homs eller Aleppo. Därtill har vi gett skydd åt tiotusentals människor – från Irak, Afghanistan,

Somalia, Eritrea och en rad andra orosländer. Det här Sveriges största humanitära insats i modern tid. Inget land i EU har på senare år tagit lika stort ansvar för den globala flyktingkrisen.

Det finns de på högerkanten som nu menar att vi ska be om ursäkt för det här, för att vi tog detta stora ansvar. Jag säger precis tvärtom. Det som Sverige gjorde då, och som vi fortsätter att göra, för att ge människor skydd och en ny start i livet ska vi inte skämmas ett ögonblick för. Det ska vi vara förbaskat stolta över.

Vi är fortfarande mitt uppe i det arbetet – att ordna bostäder, att ordna skolor, sjukvård och utbildning – men jag är helt övertygad om att vi kommer att klara av det. Det kommer att gå bra för de allra flesta av de här människorna och de kommer att bli en del av vårt Sverige.

Men flyktingkrisen 2015 gav oss åtminstone två lärdomar. För det första att ett litet land kan göra fantastiskt mycket. Under fyra månader gav vi 114 000 människor tak över huvudet och mat för dagen, och vi klarade det. Men den andra lärdomen var att ett litet land inte kan göra allt. Det finns en gräns för oss också och när det kom över 10 000 människor i veckan blev det uppenbart att det inte kunde fortgå. Sverige har förmodligen världens bästa mottagningssystem, men inte ens vi klarar en sådan uppgift i längden.

Därför fick vi vidta åtgärder: id-kontrollerna, gränskontrollerna, en tillfällig asylstiftning där lagstiftningen lades på EU:s nivå. Annars hade mottagningssystemet brutit samman. Men inte bara det: Vi hade inte klarat integrationen med bostäder, med socialsekreterare, med lärare och allt annat som man måste ha på plats. Det hade vi inte klarat av.

Det här är i grunden ett väldigt svårt etiskt dilemma. Vi vill gärna göra så mycket som möjligt för att hjälpa så många som möjligt men vi inser samtidigt att vi inte kan göra allt. Och vägen ut ur detta etiska dilemma är ett ökat globalt och europeiskt samarbete. Vi behöver ha lösningar på EU-nivå för att som kontinent möta denna globala utmaning solidariskt, tillsammans.

Men som Margot och Stefan sade tidigare, och som vi också skriver i riktlinjerna, är det inte möjligt för Sverige att ha en väsentligt mer generöst flyktingpolitik än övriga EU. Då är risken överhängande att vi hamnar i 2015 års situation igen. Vi kan helt enkelt inte lova att Sverige ensidigt 2019 ska återställa alla regler till det de var före den tillfälliga lagen utan att ens veta hur förhållandena är då.

Vad det snarare handlar om är att skapa en gemensam progressiv EU-politik där vi värnar asylrätten, delar på ansvaret och tillskapar fler lagliga vägar för flyktingarna. Det är inte, vilket ibland hävdas, att låta de sämsta länderna styra svensk flyktingpolitik. Tvärtom. Det handlar om att medverka till att lyfta hela EU:s flyktingpolitik och i vissa fall faktiskt tvinga de sämsta länderna att leva upp till sina åtaganden – gärna under hot om att de annars blir av med sina EU-bidrag. Det ska vi arbeta hårt för, och jag är stolt varje gång jag åker till Bryssel och företräder Sverige i de förhandlingarna.

Det finns många påståenden som far runt i debatten, partivänner. Ett är att vi har stängt gränserna. Det har vi inte. Förra året sökte ytterligare 29 000 människor asyl i Sverige. Vi har inte stängt gränserna men våra åtgärder har inneburit att vi nu faktiskt klarar situationen. Ett annat påstående är att vi har avskaffat familjeåterföreningen. Det har vi inte heller gjort. Vi har stramat åt reglerna, ja. Men faktum är att de tre år som den tillfälliga lagen gäller – mellan 2017 och 2019 – så kommer vi att göra fler familjeåterföreningar än vi någonsin har gjort. Nästan 60 000

anhöriga kommer att komma till Sverige under de här tre åren. Det är den högsta siffran någonsin.

Vi har haft diskussioner i temagrupperna. Det har varit bra diskussioner och jag vill tacka för dem och även för alla diskussioner som vi har haft med delegationerna under gårdagskvällen. Baserat på de diskussionerna har vi lagt ett förslag där vi tillmötesgår en del av de synpunkter som har förts fram. Vi skriver i rubriken att vi ska ha en ansvarsfull och solidarisk migrationspolitik, vilket markerar det viktiga med solidaritetstanken. Vi lägger in en inledning som är mer positiv i förhållande till invandring och som lyfter fram invandringens positiva effekter för vårt land. Vi lyfter fram de frivilligas och folkrörelsernas avgörande roll i krisen 2015, och vi förtydligar vår hållning när det gäller permanent uppehållstillstånd och familjeåterförening, för vår uppfattning har alltid varit att det är viktigt ur integrationssynpunkt. Det markerar vi här och vi lägger till att vi kommer att arbeta stenhårt för detta i EU.

Tack till temagruppen och till alla delegationer för ett bra och konstruktivt samarbete. Jag är väl medveten om att detta är ett svårt område, faktiskt ett av de svåraste vi har att hantera. Det finns så många målkonflikter och etiska avväganden som man måste göra som inte är lätta. Och det är svårt, men å andra sidan: Vem har sagt att politik ska vara lätt? Då hade nästan vilken folkpartist som helst klarat av det! Det är inte lätt, men det är därför vi är förtroendevalda. Det är för att medborgarna litar på oss, på att vi klarar av att fatta också de svåra besluten och att vi klarar att stå upp för dem. Det förtroendet, partivänner, det måste vi leva upp till också när det gäller den här typen av frågor. Tack för arbetet så här långt. Jag hoppas på en bra och konstruktiv debatt. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

En ansvarsfull och solidarisk migrationspolitik

Mångfalden är en del av förklaringarna till Sveriges framgångar. Utan invandring så skulle vårt land varit fattigare, såväl ekonomiskt och socialt som kulturellt.

Flyktingpolitiken utgår från allas moraliska plikt att ge skydd åt människor som flyr krig och förtryck. Världen plågas idag av många svåra konflikter och krig på samma gång. Över 65 miljoner människor i världen befinner sig på flykt. Att hantera migrationen i en global värld med ökande migrations- och flyktingströmmar är en av vår tids stora utmaningar.

Inget land, ingen kontinent och ingen organisation klarar denna utmaning på egen hand. Men tillsammans kan vi göra stor skillnad. Det kräver globalt ledarskap och gemensamt ansvar. Socialdemokratisk migrationspolitik är mer än den nationella flyktingpolitiken. Den börjar med en aktiv utrikespolitik och en progressiv utvecklingspolitik som gör sitt yttersta för att förhindra att krig bryter ut, som bidrar till fred och återbyggnad när konflikter avslutas, som skapar förutsättningar för långsiktig ekonomisk utveckling. Migrationspolitiken är en del av en hel

solidaritetspolitik för att stärka den demokratiska utvecklingen, respekten för mänskliga rättigheter och en hållbar utveckling.

Rätten att söka asyl är grundläggande, men att ge skydd åt människor på flykt kan aldrig vara ett enskilt lands ansvar. Det måste delas. Därför kan det inte heller vara möjligt att välja i vilket land man ska få skydd. Den som söker asyl i vårt land ska få sin sak prövad på ett rättssäkert sätt. Den som är i behov av skydd ska få stanna. Den som får avslag på sin asylansökan ska återvända. Vi står upp för en reglerad invandring för vi vill inte ha parallellsamhällen där människor utnyttjas och där en svart arbetsmarknad växer fram.

2015 kom över 160 000 asylsökande till Sverige. På hösten blev situationen ohållbar. Ett bra mottagande kunde inte längre garanteras och flera grundläggande samhällsfunktioner sviktade. Det ledde fram till att regeringen drev igenom en tillfällig asyllagstiftning mer i linje med övriga länders i EU. Sverige införde både gräns- och ID-kontroller. Antalet asylsökande har därefter minskat kraftigt.

Sverige har tagit ett mycket stort ansvar för den globala flyktingkrisen. Sedan kriget i Syrien bröt ut 2011 så har Sverige gett skydd åt över 140 000 syrier. Det är vår största humanitära insats någonsin och den kunde genomföras tack vare ett stort arbete av landets kommuner och statliga myndigheter, men också tack vare fantastiska insatser av enskilda, organisationer och folkrörelser. Vi fortsätter att ta ett stort ansvar, trots stramare regler. 2016 fick 67 000 asylsökande uppehållstillstånd i Sverige.

Flyktingmottagandet ska vara hållbart. Det ska finnas förutsättningar att ta emot asylsökande på ett bra sätt och ge de som får stanna förutsättningar att bo och arbeta. Sverige ska ta sin del av ansvaret för människor på flykt, men det förutsätter ett fungerande gemensamt asylsystem i EU, med en mer harmoniserad lagstiftning och tillämpning. Det är inte möjligt för Sverige att ha en lagstiftning som väsentligen skiljer sig från övriga länders i EU.

Möjligheter till arbetskraftsinvandring är viktigt för Sveriges ekonomiska utveckling. Svensk arbetskraftsinvandring ska därför fokuseras på yrken där det råder stor brist och där rätt kvalifikationer inte går att hitta på den svenska arbetsmarknaden. Jobb som kräver kort eller ingen utbildning ska i första hand tillsättas med arbetslösa personer som redan bor i Sverige.

Svenska modellen ska utvecklas med en ansvarsfull migrationspolitik. Vi kommer att prioritera:

Ökat globalt samarbete. Sverige ska vara en pådrivande kraft såväl inom EU som globalt för att värna asylrätten och för att fler länder ska ta ansvar för att människor på flykt ska få en fristad. Det är därför viktigt att verka för fler lagliga vägar för människor i behov av skydd. Både ökad vidarebosättning och större humanitära insatser är nödvändigt. Vi ska arbeta för mer och bättre samordning globalt. Grundorsakerna till att människor tvingas fly ska bekämpas genom ett långsiktigt utvecklingssamarbete. Migrationens positiva effekter ska tas tillvara.

Delat ansvar i EU. Asylsökande som kommer till EU ska få lika behandling och alla länder ska vara med och dela på ansvaret. Både asyllagstiftning och mottagandet ska harmoniseras ytterligare. Socialdemokraternas principiella inställning är att permanenta uppehållstillstånd och möjlighet till familjeåterförening ökar tryggheten och främjar en bra etablering. Vi kommer i EU att arbeta för en förbättring i dessa avseenden.

Ordning och reda i svensk flyktingpolitik. Den hänsynslösa flyktingmugglingen ska motverkas. Vi ska öka antalet kvotflyktingar till Sverige via UNHCR från dagens nivå. Migrationsverkets prövning ska vara rättssäker och effektiv. Mottagandet ska skapa förutsättningar för nyanlända att snabbt börja jobba eller studera. Den som får avslag ska återvända till hemlandet. Alla kommuner ska dela på ansvaret för att ta emot nyanlända.

Motionerna

En human och hållbar migrationspolitik (UF59)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F32:1, F32:2, F33:1, F35:1, F35:2, F35:3, F39:1, F39:5, F39:6, F39:10, F39:11, F40:1, F40:2, F41:1, F41:3, F42:1, F42:2, F42:3, F43:1, F43:3, F43:4, F44:1, F44:2, F44:4, F45:1, F45:2, F46:1, F46:2, F46:3, F46:6, F46:7, F46:8, F46:9, F47:1, F47:2, F47:3, F47:4, F47:5, F47:6, F47:7, F47:8, F48:1, F48:5, F48:6, F48:7, F48:8, F48:11, F50:1, F50:4, F50:8, F51:1, F51:4, F51:8, F52:1, F52:4, F52:8, F53:1, F53:4, F53:8, F54:1, F54:4, F54:8, F55:1, F55:4, F55:8, F56:1, F56:4, F56:8, F57:1, F57:4, F57:8, F58:1, F58:4, F58:8, F59:1, F59:4, F62:1, F63:1, F63:2, F64:1, F64:2, F67:1, F67:2, F67:3, F68:2, F69:1, F69:2, F69:3, F70:1, F70:2, F74:1, F77:1, F77:2, F79:1, F80:1, F82:1, F84:3, F84:4, F85:1, F86:2, F86:3, F87:1, F87:2, F87:3, F88:1, F88:2, F88:3, F91:1, F91:2, F91:3, F92:2, F92:3, F92:4, F93:1, F94:2, F94:4, F97:1, F98:1, F98:2, F99:1, F99:2, F101:1, F101:2, F102:1, F102:2, F102:4, F102:5, F102:6, F102:7, F103:1, F103:2, F103:3, F103:4, F103:5, F103:6, F104:1, F104:2, F104:4, F104:5, F104:6, F104:7, F105:1, F105:2, F105:4, F105:5, F105:6, F105:7, F106:1, F106:2, F110:1, F110:2, F110:3, F110:4 och F110:5, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna F32:1, F32:2, F35:2, F39:6, F42:2, F43:3, F45:2, F46:2, F46:3, F46:7, F46:8, F47:2, F47:3, F47:5, F48:7, F50:4, F50:8, F51:4, F51:8, F52:4, F52:8, F53:4, F53:8, F54:4, F54:8, F55:4, F55:8, F56:4, F56:8, F57:4, F57:8, F58:4, F58:8, F59:1, F59:4, F63:1, F64:1, F67:1, F67:3, F69:2, F69:3, F80:1, F85:1, F87:1, F87:2, F87:3, F88:1, F88:2, F88:3, F91:1, F92:2, F92:4, F97:1, F98:1, F99:1, F99:2, F102:1, F102:2, F102:4, F102:6, F102:7, F103:1, F103:2, F103:3, F103:5, F103:6, F104:1, F104:2, F104:4, F104:6, F104:7, F105:1, F105:2, F105:4, F105:6, F105:7, F110:2, F110:4 och F110:5

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F33:1, F35:1, F35:3, F39:5, F39:10, F39:11, F40:1, F40:2, F41:1, F41:3, F42:1, F42:3, F43:1, F43:4, F44:2, F44:4, F45:1, F46:1, F46:6, F46:9, F47:1, F47:4, F47:6, F47:7, F47:8, F48:1, F48:5, F48:6, F48:8, F48:11, F50:1, F51:1, F52:1, F53:1, F54:1, F55:1, F56:1, F57:1, F58:1, F62:1, F63:2, F64:2, F67:2, F68:2, F69:1, F70:1, F70:2, F74:1, F77:1, F77:2, F79:1, F82:1, F84:3, F84:4, F86:2, F86:3, F91:2, F91:3, F92:3, F93:1, F94:2, F94:4, F98:2, F101:1, F101:2, F102:5, F103:4, F104:5, F105:5, F106:1, F106:2, F110:1 och F110:3.

Framtidens EU-gemensamma migrationspolitik (UF60)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F39:2, F39:3, F39:4, F39:8, F39:9, F43:2, F44:3, F45:3, F45:4, F46:4, F46:5, F47:9, F48:2, F48:3, F50:2, F50:3, F50:6, F50:7, F51:2, F51:3, F51:6, F51:7, F52:2, F52:3, F52:6, F52:7, F53:2, F53:3, F53:6, F53:7, F54:2, F54:3, F54:6, F54:7, F55:2, F55:3, F55:6, F55:7, F56:2,

F56:3, F56:6, F56:7, F57:2, F57:3, F57:6, F57:7, F58:2, F58:3, F58:6, F58:7, F59:2, F59:3, F59:5, F71:1, F71:2, F71:3, F72:1, F72:2, F72:3, F77:10, F91:4, F92:1, F94:1, F94:3, F95:1, F95:2, F95:3, F102:3, F102:8, F103:7, F104:3, F104:8, F105:3 och F105:8, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta att:

- att bifalla motionerna F39:4, F39:8, F39:9, F45:3, F45:4, F47:9, F50:7, F51:7, F52:7, F53:7, F54:7, F55:7, F56:7, F57:7, F58:7, F77:10 och F91:4
- att avslå motionerna F39:2, F46:4, F46:5, F48:3, F50:2, F50:3, F50:6, F51:2, F51:3, F51:6, F52:2, F52:3, F52:6, F53:2, F53:3, F53:6, F54:2, F54:3, F54:6, F55:2, F55:3, F55:6, F56:2, F56:3, F56:6, F57:2, F57:3, F57:6, F58:2, F58:3, F58:6, F59:2, F59:3, F59:5, F71:1, F71:2, F72:1, F72:2, F92:1, F102:3, F102:8, F103:7, F104:3, F104:8, F105:3 och F105:8
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F39:3, F43:2, F44:3, F48:2, F71:3, F72:3, F94:1, F94:3, F95:1, F95:2 och F95:3.

Mottagande (UF61)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B18:3, B19:2, B19:3, F28:1, F29:1, F30:1, F30:2, F30:3, F30:4, F31:1, F31:2, F31:3, F34:1, F36:1, F37:1, F38:1, F43:5, F43:6, F43:7, F48:9, F48:10, F49:1, F50:5, F51:5, F52:5, F53:5, F54:5, F55:5, F56:5, F57:5, F58:5, F60:1, F60:2, F61:1, F65:1, F65:2, F66:1, F66:2, F68:1, F73:1, F75:1, F75:2, F76:1, F77:5, F77:9, F78:1, F81:1, F82:2, F84:1, F84:2, F89:1, F90:1, F96:1, F100:1, F107:1, F107:2, F108:1, F108:2, F109:1 och F109:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta att:

- att bifalla motionerna F48:10 och F60:2
- att avslå motionerna F30:3, F31:2, F34:1, F36:1, F37:1, F38:1, F43:5, F50:5, F51:5, F52:5, F53:5, F54:5, F55:5, F56:5, F57:5, F58:5, F60:1, F61:1, F65:1, F65:2, F75:2, F77:9, F81:1, F84:1, F84:2, F100:1, F107:1, F108:1 och F109:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B18:3, B19:2, B19:3, F28:1, F29:1, F30:1, F30:2, F30:4, F31:1, F31:3, F43:6, F43:7, F48:9, F49:1, F66:1, F66:2, F68:1, F73:1, F75:1, F76:1, F77:5, F78:1, F82:2, F89:1, F90:1, F96:1, F107:2, F108:2 och F109:1.

Ordning och reda i asylprocessen (UF62)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F39:7, F39:12, F41:2, F50:9, F50:10, F51:9, F51:10, F52:9, F52:10, F53:9, F53:10, F54:9, F54:10, F55:9, F55:10, F56:9, F56:10, F57:9, F57:10, F58:9, F58:10, F70:3, F83:1 och F83:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att avslå motionerna F50:10, F51:10, F52:10, F53:10, F54:10, F55:10, F56:10, F57:10, F58:10, F70:3, F83:1 och F83:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F39:7, F39:12, F41:2, F50:9, F51:9, F52:9, F53:9, F54:9, F55:9, F56:9, F57:9 och F58:9.

Debatt

Rose-Marie Edlund, Halland: Jag tänker göra mig till tolk för tolkar genom att yrka bifall till en motion från Kungsbacka, motion F97:1. Det handlar om att Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti tar ett principiellt beslut att alla de tolkar som har anställts i Försvarsmaktens utlandsstyrka lokalt i insatslandet ska ges möjlighet att med statens hjälp söka asyl i Sverige. Vi yrkar också på att få in texten i riktlinjer, i det nya är det på sidan 3 rad 22, efter ”utvecklingssamarbete”.

Det handlar om att Försvarsmakten och Migrationsverket har utarbetat en så kallad särskild ordning. Det har inneburit att 23 tolkar från Afghanistan har fått uppehållstillstånd med sina familjer i Sverige på flyktingkvoten. Det var ett specialtillfälle. De tolkarna ses som förrädare av talibanerna och de riskerar sina liv om de är kvar, och vi menar att vi ska ta ett principiellt beslut här som inte bara gäller Afghanistan. Det ska gälla all framtida användning av tolkar i vår tjänst.

Det har funnits ett betänkande av Afghanistanutredningen men det blev inte ens en tumme, om man säger så. Det har också uppe varit i Migrationsdomstolen men det har inte blivit så mycket mer av det. Det enda som sägs är att asyl kan sökas på plats i Sverige, och det är det vi inte är nöjda med. Vi anser att vi måste ta ansvar för de människor som vi utsätter för livsfara. Därför yrkar vi bifall till motionen och till att texten ska in i riktlinjerna.

Anna-Belle Strömberg, Västernorrland: Det här är klart en av de svåraste och viktigaste frågorna inför valrörelsen. Det kan vara helt avgörande för att behålla den politiska makten. Det är ett svårt beslut men det är oerhört viktigt att vi socialdemokrater flyttar fram våra positioner i den här frågan. Vi har fått mycket kritik för att vi inte har gjort tillräckligt i frågan, men jag tycker att vi nu visar handlingskraft. Tar vi inte i det här nu är jag rädd för att Moderaterna tar det, och det vill vi absolut inte. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag i dess helhet.

Maria Brauer, Bohuslän: Jag kommer från Göteborgsområdets socialdemokrater och jag yrkar bifall till motion F70:3. Ett av våra allra vackraste ord i socialdemokratiska ideologin är solidaritet. Ja, ibland är ordet lite slitet men likväl, kära vänner, är det ett av våra grundfundament. Men ordet förpliktigar. Det måste också innebära att vi agerar.

UD bedömer säkerhetsläget i Afghanistan som mycket farligt. Sedan 2006 avråder UD alla resor dit, men ändå fortsätter vi i Sverige att avvisa människor dit. De flesta ungdomar som har tagit sig till Sverige är ambitiösa, de är otroligt törstande på kunskap och de vill ha fred. De har väntat länge på att få ett besked om sin asylansökan. Många tappar hoppet och tron på livet, Många, många har sett sina pappor och bröder föras bort för att aldrig återvända hem igen, och många är uppvuxna i Iran och har ingen plats att återvända till, ingen familj och ingen släkt. De riskerar att bli tillfångatagna och strida för IS eller hamna i annan kriminalitet. Jag menar att vi måste ta ansvar och ge dessa människor amnesti i vårt land.

Olle Thorell, Västmanland: Vi ska vara stolta över att vi är ett land som har gett fristad åt över 140 000 flyktingar från det helvete som krigets Syrien är. Jag är en av de riksdagsledamöter som var med och tog beslut om de stramare asyl- och migrationsreglerna hösten 2015. Det var ingen

lätt tid och det var inget lätt beslut vi tog, och vi tog det inte heller med lätt hjärta. Men vi kände ansvaret. Jag ansåg då, och jag anser nu, att det var ett helt nödvändigt beslut som jag stod för då och som jag står för också i dag.

Jag är en övertygad internationalist. Jag blev socialdemokrat för jag ville kämpa mot rasism och för internationell solidaritet. Jag kommer alltid att stå upp för våra värderingar, våra värden och att vi ställer upp för våra medmänniskor. Det är därför jag är socialdemokrat, men jag menar att beslutet vi då fattade var helt rätt. Det har skapat ordning och reda på området och det vore ett stort misstag att återgå till tidigare regler. Vi kan omöjligen riskera att hamna i det läge vi var hösten 2015. Inte minst i mitt län Västmanland blev mottagningssystemet satt under en helt ohållbar press. Fråga socialtjänsten i Fagersta. Fråga lärarna på Centralskolan i Norberg. Det gick inte längre.

Jag tycker att skrivningarna i de nya riktlinjerna är bra. De fokuserar på den potential som finns i invandring om vi tar tillvara den på rätt sätt. Vi säger att vi är för permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening och vi kräver solidaritet av hela EU och hela Sverige. Vi visar att vi också vill arbeta långsiktigt för att bekämpa orsakerna till varför folk flyr. Vi visar i en orolig tid att vi är partiet som tar ansvar och ser till att fatta de beslut som krävs.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till motion F49:1 från Fagersta arbetarekommun.

Janette Olsson, Bohuslän: Skulle man åka upp i rymden och se på jorden därifrån syns inga gränser. Man ser inga folkslag, man ser inga konflikter, diskrimineringar eller ojämlikhet. Det har vi människor skapat helt på egen hand och människor i dag kan inte leva i trygghet överallt.

Jag vill yrka bifall till F83 i sin helhet. Den handlar om att verka för att återvändaravtalet med Afghanistan rivs upp och att verka för att de hazarer som befinner sig i Sverige och har sökt asyl ges amnesti här. Riv upp avtalet om att skicka afghanska flyktingar till Afghanistan. Man kan inte sluta ett avtal om att skicka tillbaka flyktingar till ett land där säkerhetsläget är så dåligt att det inte finns ett fungerande rättssamhälle eller någon trygghet.

Många av de afghaner, och kanske främst hazarer, som skickas till Afghanistan har inga anhöriga där eller någon anknytning dit längre. Vi vet att många som sökt asyl i Sverige tillhör en mycket utsatt grupp. Många flyktingar från Afghanistan har varit här länge. De har börjat lära sig språket, har integrerats, har hittat trygghet och ett sammanhang. Åren har gått. De har stadgat sig här. Att skicka dem tillbaka till en oviss situation i Afghanistan kan helt enkelt inte vara rätt. Jag menar att vi måste verka för att vi river upp det här återvändaravtalet och ger amnesti åt hazarer.

Jag vill också utmana kongressen att på ett mycket konkret sätt hjälpa till med integreringen. Man kan jobba som språkvän och det finns andra sätt att jobba i sin kommun med integration. Då hjälper vi alla till. Alla kan göra något.

Charlotte Evert, Västernorrland: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens nya förslag i sin helhet. Det här är en jättesvår fråga och den engagerar och berör väldigt många. Men vi måste ta ansvar och driva en ansvarsfull migrationspolitik där vi kan säkerställa en solidarisk, human och rättssäker asylprocess. En politik där vi kräver att resten av EU solidariskt delar ansvaret tillsammans med oss. Som sagt – bifall till partistyrelsens förslag i dess helhet.

Anders Edvinsson, Jämtlands län: Jag är väldigt tacksam att som kongressdebutant få ta del av den här inledningen av kongressen. Det känns väldigt bra. Särskilt tack till statsministerns tal som stärkte oss alla i tron på det vi sysslar med och framtiden, inte minst när det gäller den fråga vi diskuterar och debatterar nu.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens skrivning i riktlinjerna vad gäller en ansvarsfull och solidarisk migrationspolitik. Jag vill också tacka Morgan Johansson och Margot Wallström, inte minst för Morgans lyhördhet och dragning på temagruppen i går som lett till att vi är många delegationer som kan ställa oss bakom de reviderade riktlinjerna, framför om tydligheten att EU-länderna måste dela på ansvaret.

Vi socialdemokrater tar ansvar för konsekvenserna av de beslut vi fattar. Det gör vi överallt – i kommuner, i län, i landet och internationellt. Därför är vår nuvarande lagstiftning nödvändig för att vi inte ska få samma situation som vi hade hösten 2015. Flyktningmottagandet ska vara hållbart och då blir det också solidariskt. Permanenta uppehållstillstånd och möjlighet till familjeåterförening främjar naturligtvis bra etableringar. Ja, men vi kan inte ha en väsentligt mer generös ordning än andra länder i EU. Jag och Jämtlandsdelegationen är väldigt nöjda med de reviderade riktlinjerna.

Johan Söderling, Västerbotten: Jag yrkar bifall till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer på det här området. Bakom mig har jag hela delegationen från Västerbotten, totalt 17 ombud. Jag gör det också utifrån det arbete vi hade i utskotten i går, vilket var väldigt bra. Det förslag som nu ligger har blivit mycket bättre än det initiala, så det tackar jag för.

I inledningsanförandet från Morgan Johansson pekar han på svårigheten inom det här området, och det är svårt att hantera den situation som vi har upplevt. Vi har också svårigheter nu att ta oss an integrationen; det är nästa arbete som vi har. Som företrädare för en kommun i Västerbotten kan jag bara säga att vi är väl medvetna om det här och vi gör ett fantastiskt jobb – både på hemmaplan och alla ni övriga som företrädare för kommunerna.

Diana Laitinen Karlsson, Jönköpings län: Från Jönköpingsdelegationen yrkar vi bifall till partistyrelsens reviderade förslag men vi vill samtidigt påtala vikten av att alltid ha barnperspektivet i fokus. Vi vet alla hur situationen ser ut för många, främst för våra afghanska barn och ungdomar som avvisas till en ytterst osäker framtid i ett land som de kanske aldrig har besökt – dessutom ett land med osäkert läge. Och det gör vi när vi under så lång tid har investerat i de här ungdomarna, både samhällsekonomiskt men också känslomässigt.

De här ungdomarna är en stor resurs för vårt land. Vår önskan är därför att man verkligen säkerställer rättssäkra åldersbestämningar och alltid tar hänsyn till FN:s barnkonvention. Med det sagt yrkar jag bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Anneli Hedberg, Södermanland: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag. Jag är kommunpolitiker i Katrineholm, en kommun som växer. Vi bygger massor av bostäder, nya

förskolor, planerar för nya skolor och äldreboenden och vi investerar i kultur och idrott. Internationella företag väljer att etablera sig i Katrineholm.

Men Katrineholm är också en kommun där vi i många år har tagit ett stort ansvar för mottagande av skyddsbehövande flyktingar och deras anhöriga. Det har bidragit till en ökad befolkning, vilket är mycket positivt. Men många familjer bor trångt. Det stora mottagandet har skapat stora utmaningar för skola och socialtjänst. Det har påverkat skolresultat, gett kommunen en låg ranking i barnfattigdom och hög arbetslöshet.

När få kommuner får ta ett stort ansvar får vi segregerade kommuner och ett segregerat Sverige, på grund av att människor inte får utbildning i svenska språket tillräckligt snabbt, de kommer inte ut i arbete och kan inte välja var de vill bo. Vi socialdemokrater ska stå för ordning och reda i flyktingpolitiken. För mig är solidaritet när alla hjälps åt och tar ansvar. I 15 års tid har vi från Socialdemokraterna i Katrineholm framfört att alla kommuner ska ta ansvar för flyktingmottagandet och att alla EU-länder ska dela på ansvaret.

Jag stod bakom partistyrelsens ursprungsförslag men kan efter de temadiskussioner vi har haft ställa mig bakom de nya formuleringarna och jag hoppas att det blir kongressens beslut.

Stefan Jonsson, Värmland: Det här är min första kongress. Jag yrkar på ett tillägg på sidan 3 rad 20 efter meningen som avslutar med ”nödvändiga”: ”Insatser för att ge alla de barn som tvingats på flykt en säker och sammanhållen skolgång är av särskild prioritet.”

Vi vet att mer än 60 miljoner människor är på flykt. En bråkdel av dessa kommer till Sverige och Europa. Miljontals människor lever i flyktingläger i krigens närområden. En stor del av dessa barn vill inte annat än att leva i ett tryggt samhälle där barn får vara barn. Som en del av denna trygghet finns skolan och jag anser därför att Sverige genom ett globalt samarbete gemensamt arbetar för att barn får vara barn och att barn har rätt till kunskap och utbildning.

Evelina Harr, Norrbotten: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Mångfald har varit historiskt, och är än i dag, en del av förklaringen till att Sverige är ett framgångsrikt land. Vår delegation känner oss väldigt nöjd efter diskussionen i temagruppen och vi tackar för ett väldigt bra samtal med partistyrelsen. Det finns en tydlig linje hos partistyrelsen om ordning och reda i svensk flyktingpolitik. Vi ska öka andelen kvotflyktingar till Sverige. Det är en bra markering för att bibehålla vår ståndpunkt i Europa som föregångsland i flyktingpolitiken. Migrationsverket ska kunna göra en prövning som är rättssäker för alla som söker asyl.

Partistyrelsen betonar också vikten av att alla kommuner ska dela på ansvaret när det kommer till att ta emot nyanlända. Likväl som vi ska ha ett solidariskt mottagande i EU ska vi ha det i Sveriges kommuner.

Daniel Färm, Stockholms län: Människors frihetslängtan – det är vad migration handlar om. Frihet från förtryck och krig. Frihet att få känna framtidstro och längtan till kärleken, en partner, ett barn, en förälder. Vi är många som har burits av devisen *Ecce homo* – se människan – när vi har drivit och kämpat hårt för att vi ska ha en långsiktigt hållbar asyl- och migrationspolitik som präglas både av öppenhet, humanitet och ordning och reda. Vår migrationspolitik ska inte bygga

på ”Välkommen, välkommen hit – vem du än är, var du än är” men inte heller på ”Halt, här får ingen passera, här kommer ingen förbi”.

Det är viktigt att EU-harmoniseringen leder till höjda, inte sänkta, nivåer och standarder. Jag hade tänkt att yrka på en annan skrivning men med den nya skrivningarna om lagliga vägar, familjeåterförening och migrationens positiva effekter kliver jag nu ner från min häst och lämnar över den till en person som jag känner som både klok och i dess vidaste bemärkelse en sann humanist.

Varsågod Morgan, tyglarna är dina! Du har vårt förtroende när du nu ska kämpa hårt för att både Sverige och övriga EU-länder nu ska ta ett stort ansvar för skyddsbehövande och anhöriga.

Bifall till partistyrelsens nya formulering och till motion F48.

Bengt Storbacka, Örebro län: Jag yrkar bifall till förslaget till riktlinjer som har blivit både ansvarsfullt och solidariskt. Vårt land har utvecklats, inte minst ekonomiskt, tack vare människor som kommit hit för att skapa sig en trygg framtid. Väldigt många har jobb där efterfrågan har varit väldigt stor de senaste åren, och framåt behövs fler människor för att klara jobb och välfärd. Vi kan vara tacksamma att vi är ett land dit människor flyr, inte flyr ifrån, och det är många kommuner som under senare år – inte minst hösten 2015 – tagit ett mycket stort ansvar för att ta emot och hjälpa människor. Detta kommer att bidra till dessa kommuners utveckling.

Vi är många kommuner som har drivit på både nuvarande och tidigare regeringar om att alla kommuner behöver hjälpas åt, och nu har vi en nationell politik som jobbar med att solidariskt fördela ansvaret mellan landets kommuner.

Jag är glad över att Morgan har haft en lyhörd dialog med oss, fast vi har skällt och haft hårda ord ibland. Det känns väldigt bra, Morgan, att vi nu pekar ut en hållbar och solidarisk migrationspolitik. Det är en del av den svenska modellen att vi solidariskt ställer upp, men i EU finns en del kvar att önska när det gäller gemensamt ansvarstagande. Vår politik måste vara att överföra den svenska modellen till en europeisk nivå, så att alla länder tar ansvar. Riktlinjerna pekar ut en sådan politik.

Vi socialdemokrater verkar för att EU tar ett gemensamt ansvar. Det är svårt för Sverige att nästan ensamt ta ett ansvar som är hela Europas. Att ha en väsentligt annorlunda asylpolitik är ännu svårare, samtidigt som det skär i hjärtat när vi tyvärr ser *Fort Europa* som försvårar för människor på flykt. Rätten att söka asyl är grundläggande och fler länder ska dela ansvaret och ge skydd. Den riktningen har vi nu pekat ut som kongress och det är jag väldigt glad och stolt över. Det kommer att hindra flyktingsmugglare och annat framöver. Jag och Örebrodelegationen anser att de riktlinjer som läggs fram här är en bra grund för en välordnad solidarisk migrationspolitik!

Anders Lundkvist, Norrbotten: Jag yrkar bifall till partistyrelsen ändrade förslag till riktlinjer. Aldrig tidigare har så många människor varit på flykt i världen, och aldrig tidigare har vi i Sverige tagit emot så många flyktingar. Men hösten 2015 blev situationen ohållbar för oss. De begränsningar som då infördes var tyvärr nödvändiga.

För att Europa ska kunna vara den plats, den trygga hamn för människor som det kan vara, måste ansvaret delas inom EU. Den komplettering som ligger i den ändrade riktlinjerna rörande

just permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening formulerar på ett bra sätt den svåra balansgång vi har mellan två målkonflikter. Vi vill alla å ena sidan ge så många som möjligt skydd, men samtidigt måste vi garantera en rättssäker prövning och att alla får en människovärdig hantering. Av dessa skäl yrkar vi därför bifall till partistyrelsens förslag.

Irma Olofsson, Västerbotten: Jag vill börja med att tacka för ett bra utskottsarbete i går och rikta ett tack till partistyrelsen för att de valt att lägga förslaget. De har lyssnat in på ett bra sätt utifrån de diskussioner vi hade under gårdagen.

Min utgångspunkt inför den här kongressen har, tillsammans med den övriga Västerbottensdelegationen, varit att få till skrivningar som ska spegla den framtidsvision och den socialdemokratiska migrationspolitik vi vill se framöver. Vi tycker att en socialdemokratisk migrationspolitik ska bygga både på den okränkbara mänskliga rätten att kunna söka skydd från krig men också det ofrånkomliga faktumet att vi behöver hjälp med arbetskraftsförsörjningen. Vi behöver varenda person som vill leva och bo i Sverige. Bara i Västerbotten behöver vi bli 40 000 fler personer före 2025 för att klara välfärden.

Vi vet också att de bästa samhällena är de samhällen som är öppna och som ser och använder sig av alla människor som befinner sig i det. Det är också därför det är så viktigt att vårt parti fortsatt arbetar för en gemensam politik utifrån samma principer även i EU – att EU ska ha samma vision om ett öppet och jämlikt samhälle. Utan det kommer vi inte själva långt.

Dessa riktlinjer tydliggör en viktig princip i socialdemokratisk migrationspolitik – att permanenta uppehållstillstånd ska vara huvudregel. Vi vet att permanenta uppehållstillstånd är en viktig faktor för etablering, för att människor ska komma in i det svenska samhället och kunna försörja sig själva, att åter kunna känna trygghet och framtidstro efter att ha behövt fly från krig och lämna sitt hem. Denna utgångspunkt är viktig och ska vara bärande i framtiden.

Dessa skrivningar utgör en stabil grund för den migrationspolitik som Socialdemokraterna ska inneha de kommande åren. Därför yrkar jag och resten av Västerbottensdelegationen bifall till partistyrelsens förslag.

Mathias Tegnér, Stockholms län: När vi nu hanterar frågan om en ansvarsfull flyktingpolitik så är det en av flera viktiga frågor på den här kongressen, och jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens nya förslag. Det nya förslaget är både välavvägt och klokt, och därför yrkar jag och delegationen från Stockholms län bifall.

Som riksdagsledamot tror jag precis som Olle Thorell att alla socialdemokratiska riksdagsledamöter röstade för den tillfälliga lagen med tungt hjärta. Samtidigt är jag, och var även då, helt säker på att beslutet var riktigt, viktigt och nödvändigt. När man tittar på rubriken i partistyrelsens nya förslag tycker jag att den visar på vad socialdemokratisk flyktingpolitik både ska och måste vara – både ansvarsfull och solidarisk. Sverige kommer fortsatt att vara ett solidariskt land och ett föregångsland i migrationsfrågan, och det är bra både för Sverige och för de människor som får asyl här.

Men vår politik måste också vara ansvarsfull. Alla svenskar måste vara säkra på att vi socialdemokrater ser till att vi inte hamnar i samma situation som vi gjorde 2015. Därför hoppas

jag att detta är ett startskott för att framåt och gemensamt arbeta för en både hållbar och solidarisk flyktingpolitik inte bara i Sverige utan också i Europa.

Boel Godner, Stockholms län: Jag vill börja med att tacka vår migrationsminister Morgan Johansson för stora ansträngningar för att skapa så bred enighet som möjligt i den här frågan, för det här är en fråga som verkligen kräver det – inte bara inom vårt parti utan också mellan partier i Sverige av jättemånga skäl.

Det viktigaste av allt är den jämna fördelningen, vilken Morgan pratade om i sin inledning. Den gäller inte bara EU utan också Sverige, för vi har under många år som parti krävt en jämn fördelning i EU men det säger egentligen ingenting för det kan vi inte påverka på riktigt, men Sverige hade vi kunnat påverka och nu är Sverige är otroligt svårt segregerat. Under många år innan 2015 var det kommuner och faktiskt bostadsområden som tog emot mer i proportion än Sverige gjorde 2015, och det gjorde man många år i sträck.

Nu finns en bosättningslag som gör att alla kommuner måste ta ansvar, och det är värt hur mycket som helst. Vi kommer att skicka färre asylsökande rakt ut i utanförskap, långvarig fattigdom och arbetslöshet, vilket vi gör i dag och har gjort i ännu större omfattning de senaste åren innan bosättningslagen kom till. Därför är den så viktig.

Det är också så en regering måste få arbeta – att använda saker i verktygslådan som vi kanske inte ska beslut om på en partikongress utan den ska ha förmågan, kraften och stabiliteten att fatta beslut och göra överenskommelser över partigränser för att det är viktigt för landet, och därmed få till ett sådant beslut som att det ska vara en jämnare fördelning av flyktingmottagandet i Sverige. Det är så viktigt. Endast på det sättet – med ordning och reda samt jämnare fördelning – kan vi på riktigt värna asylrätten även i framtiden, och det är det viktigaste av allt.

Elin Ylvasdotter, S-studenter: S-studenter ställer sig bakom partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Den solidaritet Sverige visade hösten 2015 är något av vara väldigt stolt över. Fler EU-länder borde bli som oss. Permanenta uppehållstillstånd och rätten till familjeåterförening är viktigt för humanismen och för etablering. Därför är S-studenter kritiskt till den tillfälliga asyllagstiftningen och därför hade vi så klart hoppats på skarpare skrivningar kring detta.

Samtidigt vill jag tacka för väldigt bra och konstruktiva diskussioner i temagrupperna och ett bra reviderat förslag. S-studenter kom hit med ambitionen att få in tre viktiga principer för migrationspolitiken: fler och säkra lagliga vägar till EU, att Sverige ska öka antalet kvotflyktingar och ett ställningstagande för permanenta uppehållstillstånd och rätten till familjeåterförening. Samtliga dessa tre finns nu med i riktlinjerna, vilket är positivt och glädjande. Det visar också på den lyhördhet som har funnits.

Migrationsfrågorna är en av våra största och kanske mest komplexa politiska frågor, och fler länder måste ta större ansvar. S-studenter kommer, som jag vet att flera andra kommer att göra, fortsätta att utveckla framtidens migrationspolitik. De skrivningar som finns med är ett steg på vägen och jag vill tacka Morgan Johansson för att han ändå har lyssnat in de synpunkter som har kommit fram. Vi har nått fram till bättre skrivningar och detta är en bra grund att utveckla

framtidens migrationspolitik på. Därför ställer sig S-studenter bakom partistyrelsens reviderade förslag.

Philip Botström, SSU: Asyl- och migrationspolitiken är verkligen en fråga som engagerar. Det har märkts på kongressen, det har märkts i vårt parti de senaste två åren och det märks ute i vår vardag när vi pratar med människor. Det här är verkligen en av vår generations största och kanske svåraste utmaningar.

När regeringen införde den tillfälliga flyktinglagen, efter det rekordstora flyktingmottagandet hösten 2015, var SSU kritiskt mot tillfälliga uppehållstillstånd och försämrade familjeåterförening. Det är ingen hemlighet i den här församlingen. Men samtidigt har vi hela tiden varit stolta över att vår socialdemokratiska regering och Sverige visat enorm solidaritet och haft höga ambitioner när det kommer till att hjälpa människor i nöd.

SSU åkte, liksom S-studenter, hit till Göteborg med tre ambitioner – att tydliggöra Socialdemokraternas principiella hållning om permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening och att vi ska driva den hårt på EU-nivå. Vi måste hit för att vi ville öka antalet kvotflyktingar och verka för fler lagliga vägar in i EU. Vi åkte hit för att vi ville öka de humanitära insatserna på plats i krisens närområde, eftersom vi vet att de allra flesta människor som flyr aldrig kommer till Europa.

Det här finns nu med i partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Det är bra. Vi och S-studenter hade mer långtgående skrivningar men partistyrelsens reviderade förslag är ett bra och ansvarsfullt kompromissförslag. Vår kongress måste landa i en politik som samlar brett stöd, inte bara i vårt parti utan också bland svenska folket, och som faktiskt har förutsättningar att bli verklighet både i Sveriges riksdag och i EU. Allt annat vore ett svek mot de människor som är som mest utsatta.

Vi kommer alltid att stå upp för solidariteten, tveka inte om det, och vi tycker att vi gemensamt på den här kongressen har kommit långt i temagrupperna och i diskussionerna. Jag vill tacka Morgan Johansson för att du har varit villig att lyssna verkligen har ansträngt dig för att ena och samla så många som möjligt, och jag vill inte vara sämre. Därför ställer SSU upp bakom partistyrelsens reviderade förslag. Tillsammans har vi visat alla som tvivlat att det går att driva en politik som både känns bra i hjärtat och som faktiskt förbättrar människors liv på riktigt.

Ulrica Truedsson, Södermanland: Socialdemokraterna är inte ett parti som alla andra. Socialdemokraterna är ett parti som antingen vill ha eller har regeringsmakten. Det innebär att vi tar ansvar och jag är stolt över det. Vi har visat att vi gör det som krävs. När situationen blev ohållbar hösten 2015 lade vi om politiken så att färre söker sig till Sverige och fler till andra länder.

Det är nödvändigt, för socialdemokrater tar ansvar för att vi har en fungerande och hållbar migrationspolitik där vi delar på ansvaret och inte lämnar det till bara några få, varken bland Sveriges kommuner eller i EU, där vi arbetar hårt för att förhindra konflikter, förföljelse och fattigdom så att färre tvingas fly, där vi bekämpar den hänsynslösa människosmugglingen som

utsätter människor för livsfara på havet. Det är socialdemokratisk politik och det kan man lita på. Vi tar ansvar och jag yrkar därför bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Jörgen Edsvik, Gävleborg: Tack till temagruppen för alla givande diskussioner vi hade under gårdagskvällen och gårdagsnatten. Jag var kommunalråd i Gävle 2015, när vi tog emot fler människor från andra länder än vi någonsin har gjort tidigare. Det var det året när vi trodde att det skulle komma ungefär 35 ensamkommande flyktingbarn till Gävle och det i stället kom fler än 800. Det var det året vi blev ett av de län i Sverige som tog emot flest nya svenskar per capita. ”En systemkollaps”, sade våra motståndare. ”En utmaning” sade vi. En utmaning som vi faktiskt klarade av att hantera tillsammans mellan kommunerna, staten, frivilligorganisationerna och enskilda. En situation där faktiskt alla fick någonstans att bo, där ingen går hungrig, alla har kläder och ingen fryser. Det är rätt långt från en systemkollaps.

Trots det var det naturligtvis helt nödvändigt, som Morgan Johansson var inne på, att införa en nationell tillfällig lagstiftning som gjorde att vi kunde fortsätta att hantera situationen med värdighet och respekt för alla dem som kommer. Det var en absolut nödvändighet.

Nu är vi i ett läge där det är helt avgörande, precis som vår partiordförande och vår partistyrelse säger, att vi ger människor bästa möjliga förutsättningar att bidra i vårt land – hitta ett jobb, lära sig språk, hitta trygghet och goda vägar till integration. Därför är våra skrivningar i dag om principiella stöd till PUT och familjeåterförening så viktiga, liksom vikten av att vi bygger solidariska system för mottagande i EU tillsammans. Sverige behövs för att driva på den här utvecklingen.

Det gläder mig oerhört att vi kan se tydliga skillnader mellan oss och våra politiska motståndare i det här politiska fältet. Det blir viktigt när vi snart ska möta dem i en valrörelse. Vi tar tydliga avstamp i kultur och mångfald – att det berikar Sverige, att det ger förutsättningar för ekonomisk, kulturell och demografisk utveckling. Vi skulle vara ett fattigare land utan invandringen. Fram för en ansvarsfull och solidarisk migrationspolitik som aldrig tappar de grundläggande principerna, bifall till partistyrelsens förslag.

Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän: Jag vill först yrka bifall till F70, F83, F47 och F 40. Jag har också ett förslag till tillägg till riktlinjerna: ”Dock ingen ska skickas tillbaka till ett land där säkerheten inte kan garanteras för den enskilda.”

Jag vill börja med att berätta varför jag blev socialdemokrat. Det var för att socialdemokratins grundvärderingar bygger på frihet, jämlikhet och solidaritet. Jag håller med Stefan Löfven om att solidaritet är ett så otroligt vackert ord. Det har vi sett i dag när det var minnesstunden för alla som drabbades i Stockholm. Vi såg det även 2015 och vi ser det hela tiden i vardagen.

Sverige har i samband med den stora flyktingvågen 2015 valt vägen att införa tillfälliga lagstiftningar som gör det svårt att känna att det är rätt väg framåt. Socialdemokratin startade som en internationell rörelse, en rörelse där alla små människor kunde samlas mot den ekonomiska och politiska makten. Men i dag vill vårt parti inte se till det internationella ansvaret. Vi vill göra det svårt för de mest utsatta i vårt samhälle att bli en verklig del av det. Tillfälliga uppehållstillstånd förhindrar integration och riskerar en rovdraft av desperata människor på

arbetsmarknaden. Att förhindra familjeåterförening lämnar människor som behöver trygghet och framtidstro i otrygghet och ovisshet. Därför måste de tillfälliga lagarna vara tillfälliga och ska inte förlängas.

Det har också kommit massor av barn av vårt land. De har kommit ensamma, de är ensamma. En del av dessa barn har blivit vuxna under sin tid i vårt land men de är fortfarande unga och de är fortfarande ensamma. Sverige behöver fler unga människor. Vi behöver ge dem utbildning, möjligheter och framtidstro. Så skapar vi ett bättre land och en bättre värld tillsammans. Därför stöder jag kravet på amnesti för ensamkommande från Afghanistan.

Låt oss ro vårt parti i en riktning som bygger på socialdemokratins grundvärderingar. Tillsammans kan vi bygga ett samhälle där alla lever ett bättre liv, känner frihet och framtidstro. Och som Margot sade i dag: Anna Lindhs ord var att människovärdet är grunden. Låt människors värde vara avgörande i våra beslut och vår politik. De nya riktlinjerna är väldigt bra och mycket mer humana, men de är inte tillräckliga. Visst, vi kan göra jättemycket för att förändra i Europa men vi får inte glömma att Sverige alltid har stått för mänskliga rättigheter.

Jonas Magnusson, Jönköpings län: Det var rätt kallt i början av december på torget i Vetlanda nere i Småland, inte långt från Emils hemtrakter, när det samlades 200 människor för att manifesteras för en trygg asylrätt, för att Sverige även fortsättningsvis skulle stå upp för den fattige och den på flykt utsatte när de knackade på dörren och vi öppnade. Det var kanske 5–6 av dem som var sossar på första maj. Resten kom från pingstförsamlingar, hör och häpna. De kom från Rädda Barnen, Röda Korset, ABF och olika håll i Vetlanda. Men de kom under Socialdemokrater för tro och solidaritets beskydd och jag är helt övertygad om att flera av dem kommer att lägga sin röst och sin tilltro till oss när det blir dags.

De skickade med mig ett budskap om permanenta uppehållstillstånd och stopp för familjesplittring och det var nog först i går kväll, öga mot öga med Morgan Johansson och de andra vid överläggningarna, som jag såg det ansvar som han och vår S- och MP-regering har fått bära i den här situationen. De är värda vår respekt.

De har lyssnat på tre områden. De lyssnade i rubriken och frågade sig vad det var Sverige skulle ha blivit utan invandringen. De lade till att permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening ger ökad trygghet och främjar bra etablering och de lyfte perspektivet att vi ska stå upp för det också på Europavivå och använda oss av Europapolitiken. Nu har vi chansen att visa på praktisk nytta också av den. Tack för att ni sände signalen men vi från sidoorganisationerna och det civila samhället kommer att bevaka att ni även fortsättningsvis tar det tunga men goda ansvar ni har gjort. Tack partistyrelsen och respekt!

Sofie Eriksson, Dalarna: På hur många olika sätt kan vi nås av porträtt av krig? Vi märker ögonen som har tystnad. De finns i filmerna som vi scrollar förbi, i breven till våra samveten. Vänner, vi vet vad som försiggår. Vi är socialdemokrater. Ingen uppgift är för stor eller för svår för oss, så länge vi har visionen om framtiden och vägrar ge avkall på den. Vänner, i Älvdalen dök pensionerade distriktssköterskor till undsättning när krigens offer kom till kommunen. De sade: "Vi klarar det här. Vi behöver ju fler invånare hit."

I Svärdsjö samlade man ihop kläder, möbler, språkkunskaper, för att hjälpa dem som för tillfället inga har. Man gör det för att det vore oanständigt att inte göra det. Man gör det för att man har visionen om hur saker och ting borde vara. Man gör vad som står i sin makt för att nå den visionen.

Vi ska göra vad som står i vår makt. Socialdemokratin är garanten för en mer solidarisk migrationspolitik Europa och i Sverige. Partistyrelsens nya förslag är ett steg framåt. Jag är långt ifrån nöjd och ser fram emot ett fortsatt arbete med vår nya migrationspolitik.

Ibland kan man få känslan att det som vi gör inte är tillräckligt. Det finns mekanismer så starka att det nästan verkar som att världen skulle falla ihop utan dem. Men vi är socialdemokrater, vi vet bättre. Våra liv ska vara en friktion, som miljoner små ullkoftor ska vi skava mot maktens skinn. Vi ska noppa näshåren och skava under naglarna. Vår existens ska rucka på det maskineri som får orättvisorna att snurra. Som små grus i kugghjulen får vi det till slut att stanna och byta riktning. Vänner, vi ska vara den friktionen.

Ulf Bjereld, Socialdemokrater för tro och solidaritet: År 2015 tog Sverige emot över 160 000 människor som sökte asyl på flykt från förtryck, krig och umbäranden. Inget annat land i Europa tog emot så många hjälpsökande i förhållande till sin egen folkmängd, och jag tänker med stolthet och glädje på den solidaritet som Sverige och Sveriges regering gav uttryck för under den tiden.

Det är klart att den solidaritetshandlingen utsatte det svenska mottagningssystemet för svåra påfrestningar, och jag har förståelse för att regeringen ansåg sig föranledd att agera. Men i dag är situationen förändrad. Genom avtalen med Turkiet och med Libyen har antalet flyktingar som har möjlighet att söka skydd i Europa drastiskt minskat. I den situationen tycker inte jag att det är rimligt att Sverige har lagt sig på EU:s lägsta nivå i de här frågorna, en nivå som vi faktiskt är lägre än vad många andra medlemsstater i EU har. Jag tänker främst på utformningen av de tillfälliga uppehållstillstånden och på den försämrade möjligheterna till familjeåterförening.

Det ska vara ordning och reda i migrationspolitiken, sägs det. Javisst, men om det är något som inte bidrar till ordning och reda i migrationspolitiken så är det de tillfälliga uppehållstillstånden. Det är precis tvärtom. Det är med permanenta uppehållstillstånd och möjlighet till familjeåterförening som vi skapar ordning och reda på arbetsmarknaden, vid sidan av att de förstås också är grundvalar för en humanitär flyktingpolitik.

Men givet detta, och med tanke på fokus på de permanenta uppehållstillstånden och familjeåterföreningen, så är jag glad att partistyrelsen i sina nya skrivningar nu lyfter fram det principiellt värdefulla i permanenta uppehållstillstånd och familjeåterföreningen. Jag skulle gärna sett att vi redan här och nu hade kommit längre än vi har gjort, men jag är ändå glad för de framsteg som vi har kommit fram till och jag kommer att ta dem med mig in i det fortsatta arbetet för en hållbar, solidarisk och socialdemokratisk migrationspolitik.

*Björn Abelson, Skåne: Vi socialdemokrater ska självklart stå för en solidarisk och generös migrationspolitik. Det här är en av de mest centrala och viktiga frågorna inför partikongressen, inte minst i min egen arbetarekommun i Lund. Samtidigt kan jag konstatera att de förtydliganden och nya skrivningar som gjorts i förslaget till riktlinjer under *En ansvarsfull och solidarisk**

migrationspolitik är flera steg åt rätt håll. En eloge till partistyrelsen och Morgan Johansson för en bra kompromiss.

Förändringarna i riktlinjerna är steg i rätt riktning. Det är en öppning dels för permanenta uppehållstillstånd, dels för bättre möjlighet till familjeåterförening och med fler lagliga vägar för människor i behov av skydd. Det är en viktig signal att EU:s länder måste dela ansvaret för att ta hand om asylsökande. Jag vågar faktiskt säga: Varmt bifall till det reviderade förslaget till riktlinjer!

Peter Gustavsson, Uppsala län: Som Margot Wallström sade i den här talarstolen tidigare i dag, så var beslutet om den tillfälliga migrationslagen i november 2015 ett av de svåraste politiska besluten i våra liv. Det var svårt för dem som själva fattade besluten men det var också svårt för oss som bar detta beslut som förtroendevalda i vår partiorganisation runt om i landet.

Vi tog bort bärande fundament i vår migrationspolitik – rätten för skyddsbehövande till permanenta uppehållstillstånd, rätten till familjeåterförening som en grundläggande humanitär princip – och det väckte stora reaktioner och har varit ett öppet sår i vårt parti.

Jag har försvarat, och försvarar, det beslutet för samtidigt som vårt stora flyktingmottagande får många positiva konsekvenser för vårt land – inte minst på många orter i gles- och landsbygd som nu har en befolkningstillväxt för första gången på decennier – så var situationen väldigt svår. Det var svårt att garantera ett humanitärt flyktingmottagande, vilket är en grundbult i ett välfärdsland.

Jag välkomnar de texter som partistyrelsen fogat in sitt reviderade förslag. De tydliggör att människor från andra länder har varit och är en stor resurs som bidrar till att göra Sverige till det välfärdsland vi är. De beskriver vikten av fler lagliga vägar och säger att Socialdemokraternas principiella inställning är att permanenta uppehållstillstånd och möjlighet till familjeåterförening ökar tryggheten och främjar en bra etablering.

Det finns väldigt mycket kvar att göra: Den akuta situationen av stress och oro som här och nu drabbar många ensamkommande som riskerar att skickas till inbördeskrigets Afghanistan, behovet av att säkra upp rättssäkra asylprocesser, likväl som den framtida asylpolitikens utformning i Sverige och i EU. Det är ett stort och viktigt ansvar, och jag är övertygad om att vårt parti kommer att klara det. Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Joakim Sandell, Skåne: George Santayana lär ha sagt: ”den som inte kan minns sitt förflutna är dömd att upprepa det” och ibland är minnet kort. Hösten 2015 förvandlades tågstationen i Malmö till en gränskontroll, mässan till Migrationsverkets väntrum, skolgymnastiksalar till boende för ensamkommande flyktingbarn och kyrkor till natthärbärgen.

Sommaren 2015 slog vi Malmö larm när det kom 40 ensamkommande om dagen. Under oktober tog vi emot 92 per dag. Under november anlände i snitt 170 per dygn. Natten till den 6 november kom 313. Malmö stad stod för mottagandet och i Malmö passerade 50 procent av alla ensamkommande som kom till Sverige.

Jag är otroligt stolt för de insatser som gjordes av föreningar och volontärer i Malmö och jag är otroligt stolt över den socialdemokratiska kommunledningens insatser i vår stad. Men vänner, i

flera fall inträffade att mottagarkommuner vägra att ta emot ensamkommande som hade blivit anvisade dit av Migrationsverket. Upplevelsen från Malmö var att när många andra kommuner gick hem på fredagen klockan 16 så jobbade vi vidare under helgen. Vi kan inte riskera att hamna i samma situation igen.

Med detta sagt vill vi från Skåne och jag som Malmöbo poängtera att det är oerhört viktigt att vi tar ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet i Sverige. Men framför allt är detta en fråga vi måste lösa på EU-nivå. Därför är det inte möjligt för Sverige att ha en lagstiftning som väsentligt skiljer sig åt från övriga länder EU. Margot talade om att vi måste ha en folklig förankring för utrikes- och säkerhetspolitiken. Vi från Skåne vill även ha en folklig förankring när det gäller migrationspolitiken – och så klart i frågan om vinster i välfärden.

Malin Lauber, Kronoberg: Vi behöver bli fler invånare i Sverige. Samtidigt finns det människor som inte kan leva i sina egna länder och som faktiskt ger sig ut på sitt livs farligare resa för att det är mycket farligare att stanna kvar. Kronobergs motioner handlar bland annat om permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening. Vi tycker att det är det som är allra mest human, och vi vet också att det är det som underlättar integration och etablering. Ovisshet skapar däremot rädsla.

Permanent uppehållstillstånd och familjeåterförening måste vara vår principiella ställning. Detta måste vi socialdemokrater stå upp för. Därför är jag glad att den skrivningen numera finns med i våra riktlinjer. Socialdemokraterna måste visa vägen för solidaritet och medmänsklighet. Sverige kan och ska gå före. Vi är nu ett steg på vägen.

Kronobergsdelegationen är också nöjd med att fler lagliga vägar och ökat antal kvotflyktingar uttalas tydligt. Vi tycker att de nya skrivningarna är bättre och jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag gällande riktlinjer. Jag vill också säga att jag sympatiserar med det som sagts gällande utvisningarna till Afghanistan. De måste upphöra omedelbart!

Elina Gustafsson, Blekinge: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Det är med stolthet och glädje som vi nu ser att partistyrelsen och migrationsminister Morgan Johansson har lagt fram ett förslag som tydliggör Socialdemokraternas grundläggande syn på framtidens asyl- och migrationspolitik. Det nya förslaget innebär ett tydligt ställningstagande om vikten av permanenta uppehållstillstånd och om vikten av att kunna få leva och återförenas med sin familj.

Det är faktiskt precis detta som det egentligen handlar om. Det handlar inte om ett extra ord här eller en extra punkt eller ett kommatecken där. Det handlar inte om siffror och det handlar inte heller om statistik. Det handlar om människor och det handlar om barn som längtar efter sin pappa – en smärtsam saknad som knappt går att beskriva i ord. Det handlar om kvinnor, mammor, systrar, som betalar det absolut högsta priset i krig och konflikter. Det kan vi aldrig blunda för.

När vi samlas till kongress, när vi fattar politiska beslut och när vi tampas med utmaningar som samhället står inför, så är det lätt att man blir ganska självupptagen. Det är lätt att glömma

att detta lika gärna hade kunnat vara vi. Det hade kunnat vara du, jag eller våra barn. Hur hade vi önskat att omvärlden skulle agera då? Det är viktigt att alltid ha med sig.

Jag vill tacka Morgan Johansson med flera i staben för att ni faktiskt har lyssnat på våra synpunkter. Ni har också tagit till er av den förbättringspotential som fanns – både som har framförts via olika motioner och i temagruppen. Inget enskilt land kan göra allt, nej. Men ett enskilt land kan göra förbaskat mycket, och om man kan göra väldigt mycket ska man också göra väldigt mycket. Det är en plikt. Sverige är, och ska också i framtiden vara, ett föregångsland när det gäller asyl- och migrationspolitik, en humanitär stormakt med både hjärta och hjärna. Det kommer i alla fall jag kämpa för och jag kommer att stå upp för det så länge mitt hjärta slår.

Carina Gullberg, Skaraborg: Tack för en väldigt bra diskussion och dialog i temagruppen och för Morgans klargörande i många frågor. Vi ska och vi kan fortsätta att ta emot flyktingar. I riktlinjerna om en ansvarsfull och solidarisk migrationspolitik har det gjorts mycket bra förändringar, bland annat om att ta emot fler kvotflyktingar, familjeåterförening och permanenta uppehållstillstånd, att fler länder ska hjälpa och om en fördelning mellan kommuner. Jag tror att det finns några i salen som kan förbättra sig lite grann där. Med de modifierade skrivningarna yrkar Skaraborgsdelegationen bifall till partistyrelsens förslag.

Men motion F75:2 från Gullspång, anser jag är besvarad. Om ni läser på sidan 52 rad 35 i motionsutlåtandet som avslutas med ”Samtidigt måste myndigheternas återvändararbete bedrivs aktivt för att undvika att kostnader vältras över på kommunerna.” Det är precis det motion F75:2 handlar om, så jag anser att den ska vara besvarad.

Aylin Fazelian, Bohuslän: I dag är närmare 130 miljoner människor i behov av humanitärt stöd. Fler än 65 miljoner människor befinner sig på flykt undan krig, fattigdom och terror. 65 miljoner. Vad vi bevittnar just nu är som bekant den värsta humanitära krisen i modern tid. I en exceptionell tid har Sverige tagit ett exceptionellt ansvar. Vi har visat på en oerhörd solidaritet. Det ska vi vara stolta över och det ska vi inte backa från.

Att antalet flyktingar till Sverige sjönk drastiskt beror på att gränser runt om Europa har stängts och att avtalet med Turkiet har trätt i kraft – inte på att de permanenta uppehållstillstånden avskaffats och inte för att rätten till familjeåterförening begränsats. I stället drabbar en hårdare lagstiftning människor som redan befinner sig i Sverige. Barn som inte kan återförenas med sina föräldrar. Människoöden som hamnar i ovisshet. Allra minst hjälper det integrationen.

Permanent uppehållstillstånd och en återupprättad rätt för barn och föräldrar att återförenas är självklara minimiprinciper i en human och långsiktigt hållbar socialdemokratisk migrationspolitik. Därför är jag glad för partistyrelsens ändringsförslag som ett första steg för en mer human migrationspolitik. Låt oss visa att Sverige fortsatt ska stå upp för frihet, jämlikhet och solidaritet – de värden som är orubbliga i den socialdemokratiska ideologin.

Henrietta Serrate, Kronoberg: Jag vill börja med att yrka bifall till det förslag till nya riktlinjer från partistyrelsen som finns på området. För oss från Kronoberg är migrationspolitiken en väldigt viktig fråga och vi åkte hit till kongressen med en stor förhoppning om att framför allt kunna

driva och få in en skrivning om permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening. Därför är vi också väldigt glada att det efter hårt arbete, bra förhandlingar och väldigt bra kompromisser nu står i riktlinjerna att man som princip är för permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening och att man även måste arbeta med att driva och gå före på området i Europa och EU.

Vi är också glada över att det i de nya riktlinjerna dessutom betonas att det är viktigt med en solidarisk flyktingpolitik. Det här är så viktigt för oss. Lagen om tillfälliga uppehållstillstånd försvårar integrationen för nyanlända och det sätter människor i ett existentiellt limbo. Hur ska människor som inte vet om de får stanna komma in på arbetsmarknaden lära sig svenska och vidareutbilda sig?

Men lagen är inte bara problematisk för den enskilda individ som drabbas, utan lagen är också problematisk för den svenska arbetsmarknadsmodellen. När ditt eget liv eller din familjs liv står på spel finns det risk att du är villig att acceptera sämre villkor och att utnyttjas och exploateras på arbetsmarknaden. Vi socialdemokrater måste stå upp för en arbetsmarknad som är präglad av trygghet och schyssta villkor. Annars riskerar vi att luckra upp den svenska arbetsmarknadsmodellen och den svenska modellen. Den svenska modellen ska utvecklas – inte avvecklas. Därför är det också viktigt att vi fortsätter att driva på i EU och i Europa. Återigen – bifall till det nya förslaget till riktlinjer.

Agnetha Didrikson, Östergötland: Vi vill yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Jag vill även tacka för bra diskussioner i temagruppen. Vi tycker att det är bra att vi blir tydliga i den principiella inställningen till permanenta uppehållstillstånd och möjlighet till familjeåterförening för att främja en bra etablering. Vi tycker att vi ska stå för ordning och reda.

Patrick Gladh, Göteborg: Vi kan alla vara överens om att vi ska ha ordning och reda i migrationspolitiken. Asylrätten ska upprätthållas och försvaras. Den som söker skydd undan krig och förföljelse ska ges skydd undan krig och förföljelse. Jag vill tacka för att partistyrelsen tagit till sig temagruppens diskussion och ställningstaganden, och jag yrkar bifall till det förslag som nu ligger. Nu försvarar vi asylrätten kraftfullt. Men vi ska också fortsätta att verka för att alla de som har fått sina asylskäl prövade ska få den bästa möjligheten att etablera sig i vårt land.

I det civila är jag sedan många rektor på Angeredsgymnasiet, den gymnasieskola i Göteborg som tagit emot flesta nyanlända i den här staden. Jag upplever med mina egna ögon den kraft som finns, den motivation, framåtanda och studieflyt som de unga och de unga vuxna har. Jag ser också skillnaderna mellan dem som fått permanent uppehållstillstånd och dem som fått tillfälligt uppehållstillstånd. Den skillnaden är påtaglig. De som inte vet om de får stanna permanent bär på en större ångest. Deras trauman ligger närmare ytan. Att studierna går knackigare säger sig självt, för deras liv är satt i paus och har inte fått någon ny inriktning.

Vi har ett solidariskt ansvar för asylsökande, att ge dem trygghet i deras nya tid. Det är nu oerhört glädjande att vi tillsammans i gemensam förhandling tydliggjort våra politiska riktlinjer, så att vi ska verka för att få med oss resten av EU-gemenskapen i vår principiella hållning att permanenta uppehållstillstånd och möjligheten till familjeåterförening ska vara huvudregeln, så att även Europa kan bli den humanitära stormakt som Socialdemokraterna redan gjort Sverige till.

Jag är stolt men inte nöjd. Jag är dock lite besviken och vill yrka bifall till motion F77:9. Dagersättningen för ensamstående asylsökande ligger i dag på 1994 års nivå.

Anna Franzén, Jönköpings län: I fredags fick jag ett meddelande från en partikamrat: ”Anna, jag är så skakad. Jag såg en kvinnas kropp i flera delar. Jag sprang för mitt liv i dag.” Han var i Stockholm och befann sig nära Drottninggatan när attentatet inträffade. Vi är alla skakade och några av oss är rädda, när det allra värsta drabbar vårt land. Det som drabbar människor runt om i världen allt för ofta. Det som får så många att fly till vårt Sverige.

Socialdemokratin måste stå på de här människornas sida. Vi ska erbjuda en fristad, en trygghet och en framtid här i Sverige. Två viktiga beståndsdelar för att det här ska bli möjligt är permanenta uppehållstillstånd och rätt till familjeåterförening. Det här är inte bara en fråga om solidaritet utan det är också, som många här redan sagt, grundförutsättningar för att skapa en god etablering. Vi ska kunna ta vara på den potential som finns hos alla de kamrater som kommer till Sverige.

Vi är därför glada över att partistyrelsen i sitt reviderade förslag till politiska riktlinjer pekar ut permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening som viktiga principer för svensk migrationspolitik, även om jag hade önskat att vi kunde gå ännu längre. Jönköpings län yrkar därför bifall till partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer. Avslutningsvis vill jag tacka för goda diskussioner i temagruppen och lyhördheten hos partistyrelsen.

Torbjörn Karlsson, Skåne: I går på skärmen fick vi lite olika fakta om oss som ombud. Det stod bland annat vem som var äldst och vem som var yngst av oss, och hade vi haft geografi med i bilden hade det stått vem som var sydligast – det är jag. Jag bor i Trelleborg och är där kommunstyrelsens ordförande. Trelleborg har 44 000 invånare, och det som hände där 2015 var väldigt speciellt. 45 000 flyktingar passerade Trelleborg på drygt tre månader. De kom in via hamnen och kunde ta sig vidare till olika ställen som Migrationsverket hade. De var alltså fler än antalet invånare.

En tiondel av dessa, 4 500, var ensamkommande. Vi var då, och är fortfarande, utsedda till att vara en kommun som ska ta hand om ensamkommande som kommer till Sverige. Vi fick ta hand på 4 500 barn och ungdomar. Den 12 oktober kom det 213 inom loppet av drygt 12 timmar.

Vi klarade med, bland annat med hjälp av 12 andra kommuner i Skåne som hjälpte oss. Vi klarade det med hjälp av Kungsbacka som också ställde upp. Det var välbehövligt. Det var som om Malmö hade tagit emot 32 000 ensamkommande på drygt tre månader, som om Göteborg hade tagit emot ett drygt 55 000 ensamkommande på tre månader eller som om Stockholm hade fått 100 000 barn och ungdomar på tre månader. In på skinnet fick vi känna av den exceptionella flyktingsituationen. Det krävs mycket hjälp för att klara det och det är glädjande att vi nu har en text om en ansvarsfull och solidarisk migrationspolitik. Mångfald är en del av förklaringen till Sveriges framgångar och det är oerhört viktigt för att Sverige ska vara ett välfungerande land.

Nu är det upp till oss ombud att vi fortsatt ska kunna vara det. Vi är i stort sett aktiva i Sveriges samtliga kommuner. Vi har ett stort ansvar för att se till att vi fortsatt kan vara detta fantastiska land. Tänk på det när ni verkar ute i era kommuner: Vi bär ansvaret för att vi till nästa

partikongress ska kunna flytta fram positionerna ännu mer än vi kan med det fina program som vi nu tar fram. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Laven Redar, Stockholm: Jag vill börja med att tacka för en saklig, öppen och stundtals tuff diskussion om migrationspolitiken. Vi har haft en bra debatt och ståndpunkterna har bemötts med respekt. För det vill jag tacka.

Den stora frågan som många ställer sig i dag är om Socialdemokraterna kommer att gå tillbaka till den tidigare utlänningslagen eller om den tillfälliga lagen kommer att permanentas. Svaret på den frågan är att inget av dessa alternativ kommer att ske. Migration blev en politisk kris i Europa för att medlemsstater vägrade att samarbeta. Partistyrelsen menar att det inte går att eftersträva fri rörlighet i Europa och samtidigt ha olika nationella förhållningssätt till mottagande och etablering. Stockholms partidistrikt delar den hållningen i huvudsak.

Men vi menar därutöver att vårt förpliktigande blir större i en värld där allt fler människor än på flykt och där allt fler söker en fristad. En socialdemokratiskt ledd regering måste därför driva på för vårt partis numera principiella linje om permanenta uppehållstillstånd ökar tryggheten och etableringen, liksom förbättrade möjligheter till familjeåterförening. Inget EU-land ska betvivla att det är vi som står upp för asylrätten just nu och för införandet av lagliga vägar till Europa.

Partistyrelsen har också gått med på att öka antalet kvotflyktingar till Sverige och för det måste vi alla tacka. Stockholms stad yrkar därför bifall till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer. Vi kommer också att följa utvecklingen för det som kommer att bli den gemensamma asyl- och migrationslagstiftningen på EU-nivå och som alla medlemsstater måste bära ett gemensamt ansvar för.

Flyktingarna som kommer hit nu kommer att vara med och bygga upp framtidens Sverige. Sverige blir från och med nu deras hem. Och förmodligen blir deras barn dem vi ger förtroende till i en framtid att få företräda oss, och vissa av dem kommer dessutom att sitta i Sveriges riksdag.

Lisa Dahlpil, Örebro län: Det är fantastiskt med ett ämne som verkligen berör och engagerar oss alla och jag ska börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer om en ansvarsfull och solidarisk migrationspolitik. Ibland är man inte överens, det vet ni. Ibland måste vi stå upp lite extra för våra egna grundläggande värderingar. Men vi ska vara lite som någon sade, som de där ullkoftorna som skaver mot huden lite.

Jag tycker om skrivningen i de nya riktlinjerna att Socialdemokraternas principiella inställning är att permanenta uppehållstillstånd ökar tryggheten och möjligheten till familjeåterföreningen och också främjar en bra etablering. Det här hjälper till att bidra till en ökad delaktighet, och då pratar jag faktiskt om de människor som har flytt hit. Människor som känner sig delaktiga bidrar till att samhället blir tryggare, mer demokratiskt och mindre intolerant. För att kunna känna sig delaktig är det viktigt med detta. Som Margot sade inledningsvis: Människovärdet är grunden.

Jonas Gunnarsson, Värmland: Jag vill att vi ska minnas de där dagarna och den där månaden i Sverige i slutet av 2015, hur det faktiskt var i Sverige då. Jag minns glädjen och stoltheten i allt det

fantastiska som gjordes på gator och torg, på Stockholms central där det byggdes upp en mottagningscentral av frivilliga och andra som var helt fantastisk. Man såg till att människor som damp ner i Sverige från ingenstans helt plötsligt fick hjälp, fick mat, fick en varm filt och en kram. Det ska vi minnas. Vi ska minnas att Sverige gav och bjöd en öppen famn. Det är något jag är riktigt stolt över och kanske ett av de finaste minnen jag kan tänka mig av det här landet.

När sedan politiken svarar blev det ett lite bryskt uppvaknande hos mig, när vi säger att vi ska ha den tuffaste migrationslagstiftningen i Europa. Det skapade hos mig, och jag tror hos många andra också, ett sår i att man kunde uttrycka sig på det viset. Jag kan inse och förstå så här i efterhand att Sverige stod inför stora och tuffa utmaningar som vi var tvungna att hantera, men just det där sättet, ovarsamheten med språket, gjorde ont.

Efter mycket om och men har vi kommit ganska långt från där vi var 2015 och det sätt som vi talade om migration på. Nu är vi tillbaka till en diskussion om principer och om hur vi faktiskt vill att det ska funka. Det tycker jag är bra. Jag är inte 100 nöjd, det ska jag villigt erkänna, men jag tycker ändå att vi har tagit många steg framåt och det vill jag tacka Morgan och gänget för. Med det ställer jag mig å Värmlands vägnar bakom förslaget till riktlinjer på det här området.

Moex Dharsani, Norra Älvsborg: I ett land har staten ett övergripande ansvar på många områden. I dagsläget förekommer flyktingboenden som bedrivs av privata aktörer, enskilda eller i bolagsform. Det är viktigt att staten tar ansvar så att det blir hela landets ansvar, för annars: Hur mycket vinst ska dessa aktörer kunna göra? Vinstjakten ska inte prioritera bort kvaliteten. Staten ska ta ansvar för att driva flyktingboende i egen regi. Därför yrkar jag bifall till motion F90.

Carina Ohlsson, S-kvinnor: Jag börjar med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag å S-kvinnors vägnar. Jag vill börja med rubriken som är väldigt bra, där ordet ”solidarisk” har kommit till. Då tänker jag solidariskt i Sverige men jag tänker också på de signaler som det ordet ger också till omvärlden, till EU, till Europa. Vi kunde också höra i partiordförandes tal att han också ville sätta mer tryck bakom det gemensamma ansvaret – att vi tillsammans måste stå upp för en solidarisk migrationspolitik.

Naturligtvis lyfter jag som S-kvinna kvinnors situation på flykt. Vi vet att kvinnor och flickor både i krig och konflikt utnyttjas sexuellt, att man har det som en del av krigföringen att utsätta både flickor och kvinnor för sexuella övergrepp och också att detta förekommer på flykt. Därför är det så viktigt med tre olika delar som vi S-kvinnor har för fram. Det handlar om att vi vill öka antalet kvotflyktingar, vi vill verka för fler lagliga vägar för människor i behov av skydd, varav familjeåterförening också är en typ av laglig väg. Därför tycker vi att det är oerhört viktigt att Socialdemokraternas principiella ställning är permanenta uppehållstillstånd och möjlighet till familjeåterförening.

För ett par veckor sedan, innan giftgasattacken mot Syrien, träffade jag syriska kvinnors nätverk i New York. De kände sig oerhört besvikna på hela världen, att man inte på ett bättre sätt står upp för att stoppa det avskyvärda krig som förekommer. De kvinnorna sade: ”Tänk på att kvinnors rättigheter också är mänskliga rättigheter. Vi är inte bara offer eller icke-offer. Vi är inte bara mödrar eller systrar. Vi är också ingenjörer och läkare. Vi är människor.”

Se på oss som människor och tänk på hur vi kan bli än bättre på en feministisk etablering. Det behövs både en feministisk migrationspolitik och en feministisk etableringspolitik.

Erica Parkås, Norra Älvsborg: Jag vill yrka bifall till motionerna F70:3 och F83:2. De syftar till amnesti. Det finns ingen motion som säger att vi ska ha amnesti för ensamkommande som varit i Sverige i mer än ett år. Hade det funnits hade jag yrkat bifall till den, men den finns inte nu. Då blir det de här två som får bli alternativet.

Jag kan inte vara rationell i den här frågan. Jag vet att det kan vara irrationellt och så, men för mig är det här väldigt känslomässigt. Jag har inte kunnat värja mig från de ögon som man möter, att möta blicken på barn under en minnesstund, där deras kamrat som valt att avsluta sitt eget liv – det går inte att värja sig från det. Det är skälet. Annars vill jag också tacka för ett bra jobb och för att skrivningarna är mycket bättre än vad vi upplevde från början.

Sören Juvas, HBT-sossar: Det är få frågor eller händelser som har tagit in världens konflikter i den svenska vardagen som förra hösten, när det kom så väldigt många människor. Det ställer krav på oss. Det ställer krav på att ge de här människorna ett värdigt mottagande, och vi fick se hur människor tog av sin tid och sin vardag för att hjälpa andra.

Beslutet med begränsningar var ett beslut som jag tyckte väldigt illa om, som skar och som sedan dess har skavt väldigt mycket. Därför är det väldigt välkommet för HBT-S med de nya skrivningarna. Det är också väldigt välkommet den hantering som partistyrelsen, och främst Morgan Johansson, hade i den diskussion som var i gruppen.

För oss i HBT-S är det också viktigt att lyfta vad som händer med marginaliserade grupper när väpnade konflikter förekommer. Det är alltid de som är ute i marginalen som drabbas hårdast. Carina lyfte kvinnors situation. Jag vill lyfta homosexuella, bisexuella och transpersoners situation, och det är viktigt att vi i den kommande hanteringen och i bemötandet här hemma också ser till att det fungerar bättre än i dag. Därmed vill vi från HBT-S yrka bifall till partistyrelsens nya skrivning.

Håkan Andersson, Älvsborg södra: Det är min första kongress och när det gäller den här frågan är det en fråga som berör mig djupt. De senaste årens utveckling inom flyktingpolitiken har varit smärtsam för alla oss socialdemokrater. I regeringsställning har vi haft ansvar för en flyktingpolitik som har gått från att vara en av världens humanaste och mänskligaste till att ha blivit inhumana. Vi har lagt oss på Europas miniminivå.

Med all respekt för att något var tvunget att göras under hösten och vintern 2015, så tycker jag att det är dags att förflytta oss framåt, bort från miniminivån. Jag har full respekt för att vi inom EU måste ta ett gemensamt ansvar och att det ska gå den väg vi ska försöka ta i första hand. Men jag tycker att med det nya förslaget till riktlinjer ger det utrymme att bifalla motion F35:2 – att den restriktiva anhöriginvandringen avskaffas. När vi inte framgång i EU måste vi här i Sverige gå före. Nu är gränserna relativt stängda, och jag tycker att alla har rätt att få hit sin livskamrat och sina barn.

Joban Tolinsson, Halland: Bifall till F97 om att ta hem våra tolkar; det var det vi inledde debatten med. Motionären är här som åhörare, min vän Joakim Johansson. Han sitter här uppe och det finns en förväntan att ni kongressledamöter bifaller motion F97. Tolkarna har förtjänat all den hjälp de kan få. Riskerar man livet för Sverige förstår inte jag att vi inte kan hjälpa dem. Beslutet är enkelt att ta och det handlar om solidaritet, mina vänner. Bifall till motion F97.

Jytte Guteland, Stockholm: Jag ska börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vårt parti har en ordentlig principiell hållning kring fler och säkra lagliga vägar, permanenta uppehållstillstånd och rätt till familjeåterförening. Precis som sidoorganisationerna påtalat, och vi från Stockholm stad och många andra debattörer här i dag, behöver vi en ordentlig diskussion om det här också för framtiden.

Vi Europaparlamentariker är alla här i dag och följer den här debatten med spänning. Vi valde att sikta in oss på det här med familjeåterförening, för likväl som vi driver på i Europaparlamentet för alla länders ökade ansvarstagande vill vi också se att vi har en god politik här hemma som vi kan stå upp för.

Sverige har genom flera internationella åtaganden åtagit sig att följa och respektera principen om familjen som enhet. Det finns i FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna, det finns i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, en markering om familjen och människors rätt till sin familj. Kvinnor och barn är extra utsatta om man inte har den här möjligheten och principen. Det är oftare de som söker uppehållstillstånd på grund av familjeskäl.

Jag har på min näthinna, och jag hoppas att ni också för alltid ska minnas, flera av de berättelser vi har fått genom medierna som symboliserar det som händer just nu och sedan ett par år tillbaka i tiden. Jag tänker på Alan Kurdi. Jag kommer aldrig att glömma den treåriga pojken på stranden och de nyss knubbiga benen, väldigt lik min egen son i ålder, och se hans resa sluta på det sättet alldeles innan hans liv framtid skulle ta vid.

Jag kommer heller aldrig att glömma Lampedusa – alla de små kistorna som statsledarna åter till, eller kanske avslutningsvis Cecilia Uddéns reportage som vittnade om fyra barnsmamman som förlorade tre av sina barn i vattnet. Låt oss aldrig glömma det. Internationell solidaritet känner inga landsgränser.

Robert Roos, Örebro län: Jag vill följa Daniel Färm och yrka bifall till motion F48. Frihet och solidaritet är ord som har lett arbetarrörelsen framåt sedan rörelsen startade. Frihet från arbetsgivarnas förtryck, frihet från ekonomisk och social ojämlikhet, frihet från krig. Vi har kämpat för att få frihet till makten över våra egna liv. Socialdemokratisk politik är att stå upp för människors frihet. Så fungerar solidariteten. Växer den, så växer vi människor tillsammans.

Nall Lars Göran Andersson, Bohuslän: Det finns krafter som vill att vi i Sverige ska vara rädda. De sysslar med terror. Det finns också de inom landet som vill att svenska folket ska vara rädda och ropa efter stängda gränser, se dem med lite annorlunda utseende som potentiella terrorister och dra alla över en kam.

Jag vägrar att låta mig skrämmas och jag vägrar att låta mig påverkas till att skämmas. Jag har tilltro till vårt samhällssystem, samma samhällssystem som har tagit Sverige från djupaste fattigdom och misstro till ett av världens rikaste länder. Det är rikt, inte bara ur ett ekonomiskt perspektiv utan även på ett mänskligt och humanistiskt, på ett solidariskt och medkännande, sätt.

Socialdemokratin går i främsta ledet för mänskliga rättigheter överallt där terror och diktatur råder och låter inte sin röst tystna av rädsla för fega terrorister och för att Sverige är ett litet land. Tvärtom. Med mod och stolthet för socialdemokratin vidare det stolta arv vi har fått från våra förfäder att gå med rak rygg och se faror rakt in i ögonen med framsynthet och lösningsinriktning för fred och rättvisa.

Jag är stolt över att vara socialdemokrat, över att få bära med mig arvet efter mina modiga förfäder, över att vara medlem i ett parti som sätter människan främst. Jag håller också med Sofie Eriksson om att vi ska kasta grus i det här eländesmaskineriet, vi ska bygga vidare på det vi har påbörjat och aldrig, aldrig någonsin sluta med det. Därmed yrkar jag bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Teresa Carvalho, Östergötland: Hösten 2015 var utvecklingen exceptionell. Det kom ungefär 10 000 asylsökande i veckan under en period. Jag är väldigt stolt över hur samhället då slöt upp i en stor humanitär insats. Vi ansträngde oss verkligen. Men myndigheter och kommuner vittnade till slut om att det inte längre var möjligt för Sverige att på egen hand vara bäst i klassen – inte om vi ska kunna garantera ordning och reda i mottagandet, snabb etablering och en stark välfärd som är jämlik för alla i vårt land.

Därför fattade regering och riksdag nödvändiga beslut och det är bra att kongressen nu tydliggör att vi står bakom dem. Sverige ska fortsättningsvis ta ansvar. Vi socialdemokrater kommer aldrig att kompromissa med asylrätten. För det är det en moralisk ledstång. Asylrätten är en mänsklig rättighet. Den som är i behov av skydd ska även fortsättningsvis kunna få det i Sverige men det kan inte vara ett enskilt lands uppgift. Det är inte hållbart att ha regler som väsentligt skiljer sig och vi ska inte, som flera har varit inne på, hamna i den situation igen som vi gjorde 2015.

Men vi kan och ska göra allt vi kan för att få till stånd en Europagemensam politik där länder delar på ansvaret solidariskt. Med ett gemensamt fördelningssystem och fler lagliga vägar till EU på plats är det också en given utgångspunkt att familjer ska kunna återförenas och att permanenta uppehållstillstånd utfärdas. Kring det ser inte jag några konflikter eller konstigheter alls.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer för att de tydliggör våra principiella ställningstaganden. Jag ser det dessutom som ett styrkebesked att vi samtidigt klarar att samla oss kring politiken även när det krävs tuffa beslut.

Pia Ingvansson, Skåne: Jag är från Simrishamn, en av de kommuner som var först i landet med att ta emot ensamkommande flyktingbarn. Simrishamns kommuns invånare har tagit ett väldigt stort ansvar och många frivilligarbetare har hjälp till att ta hand om de här barnen och om flyktingarna som kom lite senare. Det har varit ett stort engagemang bland alla och de har känt sig varmt välkomna till oss. Många har tagit emot dem i sina egna hem och naturligtvis fått vänner för livet.

Vi har en motion, F70, som handlar om de afghanska flyktingbarnen. Vi kanske inte är helt nöjda men vi accepterar den nya skrivningen om de permanenta uppehållstillstånden och familjeåterförening som finns i partistyrelsens nya riktlinjer. Politik handlar ju också om att ju fler vi är som driver en fråga, desto bättre är det. Det är laget framför jaget här, så därför säger vi bifall till partistyrelsens nya riktlinjer.

Erik Pelling, Uppsala län: Även jag vill yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag tycker att det är bra att vi har kunnat landa i de förbättringar som har gjorts i förslaget.

Hösten 2015 var verkligen en prövning för många av oss både i regeringen och ute i kommuner och landsting. Det var verkligen en pärs, där vi verkligen testades och faktiskt bestod provet, för det är så jag tror att vi kommer att minnas hösten 2015.

Jag tror att det här kommer att gå till historien med inte minst Angela Merkels ord ”Wir schaffen das” eller Stefan Löfvens ”Vi klarar det”. Vi kommer att minnas de orden med stolthet, för vi klarade faktiskt utmaningen. Vi såg till att väldigt många människor på flykt fick värme, fick tak över huvudet, fick mat och allt som följde därpå. Vi ordnade det hösten 2015 och vi har fortsatt att ordna de sakerna 2016. Vi har startat nya skolor, vi har startat nya klasser. Vi har ordnat bostad med en helt ny lagstiftning ute i alla landets kommuner, inte bara i några.

Det har varit stora utmaningar, och det har funnits problem att lösa, men vi har löst dem ett efter ett och vi kommer att fortsätta att lösa de utmaningar och problem som återstår, för att de också ska komma i arbete, kunna etablera sig och starta sina nya liv i vårt land och alla delar av Sverige. Men det är återigen med stolthet vi kommer att minnas de här åtgärderna, den här mandatperioden och den politik som vår regering har fört och som vi har fört tillsammans ute i kommuner och landsting.

Det är många som försöker baktala den här perioden, men som sagt – vi ska själva komma ihåg allt det hårda arbete vi har gjort. Vi klarade faktiskt provet och nu ska vi se till att resten av Europa också gör det. Nu ska vi gemensamt arbeta för att det blir permanenta uppehållstillstånd, att man får möjlighet att återförenas med sin familj och att vi skapar trygga flyktvägar – inte bara till Sverige utan till alla europeiska länder. Där måste socialdemokratin ta täten – Sveriges socialdemokrater och våra kamrater runt om i Europa – och vi ska göra det med stolthet och med utgångspunkt i vårt föredöme, de goda insatser vi gjorde hösten 2015, hela 2016 och under återstoden av den här mandatperioden när vi ser till att de här människorna får utbildning och arbete. Tack för ett bra förslag till revidering av riktlinjerna, bifall till det.

Louise Thunström, Bohuslän: Oboy, att jag står här – detta är min första partikongress! Jag är dessutom ny i partiet. Det här är jättestort för mig och jag är så ärad och glad att jag har fått förtroendet av Bohuslän att vara här i dag.

Mitt hjärta värmer för de ensamkommande pojkar som nu har varit i Sverige i några år. Min hjärna och mitt förnuft är dessutom övertygade om att vi behöver de här ungdomarna. Jag är också övertygad om att de här ungdomarna gör allt för att vara en del av oss i Sverige. För att vi som land ska klara det med värdigheten och solidariteten i behåll så är jag för en amnesti. Jag yrkar därför bifall till motion F70:3.

Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän: Vi kan inte lösa flyktingproblematiken i hela världen på egen hand. Vi har ett jättestort ansvar. Vi pratar om delat ansvar i EU men det är inte bara EU utan snarare hela världen. Alla har ett ansvar för att möta människor som befinner sig på flykt.

Vi har också ett ansvar för de människor vi tog emot 2015 då vi öppnade våra dörrar. Vi har ett ansvar för dem, och det känns nästan som att vi har glömt det. Vi välkomnade dem. Jag är inte emot reglering av flyktingpolitiken och jag är inte emot ordning och reda. Snarare är jag väldigt mycket för det. Men jag vill verkligen poängtera att vi har ett ansvar för dem vi har tagit emot.

Ni som var på temagruppen i går såg mycket statistisk över hur många flyktingar vi har tagit emot, men tyvärr fanns det ingen statistik över hur många flyktingar som tagit livet av sig efter 2015 och hur många som har valt att åka tillbaka till kriget hellre än att stanna här, för att de fick veta att de inte kan återförenas med sina familjer.

Margot Wallström sade att varje enskilt land har möjlighet att välja väg. Låt oss i Sverige vara unika och förbli en förebild för humanitära och mänskliga rättigheter. Det ska vara vår grund.

Morgan Jobansson, partistyrelsens föredragande: Tack för en väldigt bra debatt och för varma ord om våra diskussioner och arbetet i temagrupperna. Det har varit viktigt. Ibland när man ska lösa svåra knutar måste man göra precis på det sättet – man sätter sig ner öga mot öga och prövar argumenten mot varandra. Då får man förståelse för varandras argumentation, och det är då man klarar att lösa ut det.

Det är många har sagt att vi ska minnas 2015 för allt det som vi gjorde då – kommunerna gjorde, Migrationsverket gjorde, civilsamhället gjorde, folkrörelserna gjorde. Och det ska vi göra, för det var fantastiska insatser. Men vi måste också minnas hur situationen var och hur det hade kunnat bli om vi inte hade agerat som vi gjorde. Jag var ärligt talat orolig för att vi skulle hamna i en situation där vi hade 15 000–20 000 människor sovandes ute på gatorna mitt i en svensk vinter. Det kunde mycket väl ha slutat på det sättet, om vi inte hade vidtagit de åtgärder som vi var tvungna att göra. Det var en ohållbar situation.

För ett år sedan hade vi 149 000 människor som väntade på att få besked, varav över 100 000 satt på våra asylboenden. 2016 fattade vi 112 000 beslut; 60 procent av dem var bifall, vilket motsvarar 67 000 personer. De har nu fördelen att de kan gå ut på en väldigt stark arbetsmarknad men vi vet samtidigt hur svårt det är att kunna lösa andra primära uppgifter – att se till att bygga tillräckligt många bostäder, att vi hittar tillräckligt många socialsekreterare, lärare och allt det vi har att hantera i det läge vi är nu. Och vi har fortfarande 70 000 som väntar på besked. Nu, så pass långt efter, har vi alltså dessa stora behov.

Ska vi klara detta är det som många i debatten har sagt, helt avgörande att alla kommuner ska ta ansvar, och där har vi en ny lagstiftning på plats. Efter hårda påtryckningar från oss gav sig till slut de borgerliga partierna. Vi gjorde en migrationsuppgörelse hösten 2015, så nu tar både Vellinge, Täby och Lidingö emot flyktingar.

När man talar om den här diskussionen måste man också vara beredd att stå för de svåra ställningstagandena. Ett antal har yrkat på amnesti. Alla som kommer till Sverige ska ha rätt till en

rättssäker prövning, och jag vågar säga att den prövning och ordning vi har i Sverige, med Migrationsverket och migrationsdomstol, är en av världens mest rättssäkra prövningar. Det lyfts ofta fram av UNHCR i detta avseende. Om man bedöms ha ett skyddsbehov får man stanna men har man inte det måste man vara beredd att åka tillbaka. Då har varje land ett ansvar för att ta emot sina egna medborgare.

Om vi skulle upphäva detta och inför amnesti går vi i praktiken bort från den reglerade flyktingpolitiken. Då skulle budskapet som går ut i världen bli följande: ”Det spelar ingen roll om du har skyddsbehov, för har du väl tagit dig till Sverige får du stanna i vilket fall.” Det är klart att jag förstår att det finns många enskilda fall som är svåra att stå upp för, men man måste se vad som händer i nästa skede. Om vi inför den här amnestin – vad kommer då att hända nästa år och nästa år? Det är de svåra avvägningarna vi har att göra. Därför yrkar jag avslag på de yrkanden som finns när det gäller amnesti.

Vi är ett parti med höga ideal, men vi är också ett parti som alltid måste vara berett att ta ansvar för det vi säger. Vi är ett parti som styr i kommuner och landsting och nu även i regering, och då kan man inte göra det allt för enkelt för sig utan man måste vara beredd att ta i de målkonflikter som kan finnas.

Om vi i dag skulle lova att vi återgår till permanenta uppehållstillstånd, återställer lagstiftningen när det gäller familjeåterförening eller gör om lagstiftningen till så den var före 2015, och gör det som enda land i EU – då ökar riskerna dramatiskt för att vi hamnar i precis samma situation igen som vi var 2015. Det är därför vi inte kan ställa ut de löftena, och det gör vi inte heller i de nya skrivningarna. Vi säger att vi ska driva på för permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening på EU-nivå, för det är så vi måste lösa detta, men att det är socialdemokratin principiella hållning att detta ger bra förutsättningar för etablering. Det är också detta principiella ställningstagande som många ombud har sökt.

Vägen ut ur detta är som sagt en EU-lösning, och vi förhandlar om det här just nu på ministerrådet. Kan då EU klara det här? Det återstår att se. Vi gör i alla fall allt vi kan med de hållpunkter sin vi har – att värna asylrätten, att dela på ansvaret och att öka antalet vidarebosättningar och tillskapa fler lagliga vägar.

2015 kom de en miljon asylsökande till EU, 2016 kom det också ungefär en miljon asylsökande till EU. Klarar EU det? I EU bor det 500 miljoner och ibland använder jag bilden av en ö där det bor 500 personer och så kommer det en i en båt och säger ”Det är krig där borta – kan ni hjälpa mig?” Då har vi en lång process för att reda ut att du verkligen är du, att det verkligen är krig där borta och att du verkligen har ett skyddsbehov – och efter ett tag kommer vi fram till att personen har rätt att stanna. Då är man 501 personer på ön i år. Nästa år kommer det en till.

Det är klart att EU som organisation klarar detta men vi klarar det inte om ett, två eller tre länder ska ta hela ansvaret och det är det som är hela poängen bakom den slutsats som vi har dragit, nämligen att vi måste ha ett gemensamt system på EU-nivå.

När det gäller de yrkanden som jag ska gå igen, så yrkar Maria Brauer på amnesti. När det gäller de ensamkommande prövas varje individuellt fall för sig. Hittills har 84 procent av alla de minderåriga som hittills har prövats i år och förra året faktiskt fått bifall – så är det.

Beviljandegraden kommer nog att öka ytterligare, för det finns en ny dom från Migrationsöverdomstolen som pekar i den riktningen Inga minderåriga skickar någonstans utan att det finns ett ordnat mottagande. Det är också viktigt att säga. Från i vår genomför vi dessutom en förändring när det gäller uppehållstillstånd för gymnasiestudier som kommer att omfatta den här gruppen. Min allmänna argumentation kring amnesti gör att jag yrkar avslag på Maria Brauers yrkande. Louise Thunström har föreslagit samma sak – avslag även där.

Janette Olsson har yrkat på att man ska riva upp återvändaravtalen och också om amnesti för afghanska flyktingar. Där är min argumentation den som jag varit inne på tidigare – att alla länder har ansvar för sina medborgare. Det är skyddsbehovet som avgör om du får lov att stanna eller inte. För syrier är till exempel beviljandegraden 100 procent och för eritreaner är den också 100 procent och den beror på var man kommer ifrån och den individuella situationen. Avslag till det förslaget. Soraya Zarza Lundberg föreslår också amnesti och att återvändaravtal ska rivas upp – avslag. Detsamma gäller Erica Parkås om amnesti – avslag även där. Hon har också ett särskilt yrkande som rör hazarer. Där ska jag säga att det har kommit ett nytt ställningstagande från Migrationsöverdomstolen som gäller att den här gruppen kan komma att ha skyddsskäl om man inte har en anknytning till Afghanistan, och det kan innebära att beviljandegraden möjligen kommer att öka ytterligare.

Soraya Zarza Lundberg föreslår också att våra åtstramningar inte ska vara permanenta. Vi vill besvara den attsatsen och står fast vid partistyrelsens utlåtande. Soraya föreslår också permanenta uppehållstillstånd som huvudregel. Det bemöter vi med den skrivning som finns i dag. När det gäller rätt till familjeåterförening är det samma sak. Vi står fast vid partistyrelsens utlåtande när det gäller de yrkandena.

Carina Gullberg föreslår att kostnaderna inte ska vältras över på kommunerna utan att staten ska kompensera de kommuner som eventuellt får kostnader för de asylsökande som fått avslag på sin ansökan. Jag upplever inte att det är situationen i dag. Det finns många gränsdragningsproblem mellan kommun och stat men jag ser inte att det är själv problemet just nu, så därför vidhåller jag partistyrelsens linje om avslag.

Stefan Jonsson vill ha in en yrkande om en ny mening: ”Insatser för att ge alla de barn som tvingats på flykt en säker och sammanhållen skolgång är av särskild prioritet.” och vi frågade Stefan Jonsson och han menade närområdena i flyktområden. Där skriver vi i riktlinjerna nu att vi behöver göra större humanitära insatser, och Sverige är redan en av de stora biståndsgivarna till UNHCR. Jag menar att den skrivningen täcker upp det förslag som Stefan Jonsson vill ha.

Rose-Marie Edlund tar upp tolkarna i Afghanistan. Det finns många som gör insatser för Sverige på olika sätt – tolkar är en grupp och det finns många andra som hjälper till i olika avseenden. Jag tycker att det är fel att bryta ut just tolkar, men när det gäller tolkarna i Afghanistan som gick in och hjälpte till i den insats vi gjorde då har vi gett asyl till lite drygt 20 av dem. Det gjordes på en individuell riskbedömning av den förra regeringen. Så tycker jag att man kan göra igen om situationen skulle uppstå. Med det yrkar jag avslag på själva yrkandet men jag tycker också självklart att Sverige ska ta ett ansvar för dem som jobbar för oss.

Olle Thorell föreslår bifall på sin motion om EBO. Skrivningarna i riktlinjerna om EBO ligger i ett annat avsnitt, Kanske ni ska ta hela EBO-diskussionen där, men här har vi faktiskt en

motion som tar upp just EBO. Vi har ett tydligt ställningstagande om att EBO som det ser ut i dag inte är hållbart och att vi måste ändra på det systemet. Det finns också en utredning som sitter och ser över hela mottagningssystemet. Vår ingång är att EBO måste ändras och att det system vi har nu ska avvecklas, och det står tydligt i riktlinjerna på ett annat ställe. Därför tycker jag att vi kan besvara den motionen med den argumentationen.

Soraya Zarza Lundberg har också ett yrkande om att verka för att den tillfälliga lagen upphör. Den är besvarad och det står vi fast vid. Likadant när det gäller rätten att driva på frågan om familjeåterförening – den är också besvarad och det står vi fast vid.

Patrick Gladh föreslår att ersättning till asylsökande ses över. Det yrkar vi avslag på. Skulle vi höja dagersättningen med så pass många människor som vi just nu har inne i systemet, så blir det oerhört kostsamt. Vi måste i stället inrikta oss på att minska tiden för hur länge man sitter och väntar på sina besked. Att gå på de här ganska små summorna kan man klara kanske några månader, men går det upp till över ett år – det är då som det blir ett bekymmer. Att höja dagersättningen är jag inte beredd att gå med på och jag yrkar avslag på det.

Moez Dharsani föreslår att staten återtar sitt självklara ansvar att driva flyktingboende i egen regi; det är motion F90. Den besvarar vi. Jag vill gärna gå i den riktningen att ha fler boenden i egen regi, och vi har redan börjat göra det. När vi tillträdde hade vi 26 000 platser; nu har vi 39 000 platser. Jag skulle vilja se att vi går in också för större anläggningsboenden där man samtidigt kan bedriva verksamhet på ett annat sätt. Men det är osäkert om vi ska driva dem själva; man kan också ha långa kontrakt. Därför tycker jag att vi kan besvara den och jag står fast vid partistyrelsens förslag.

Soraya Zarza Lundberg har också föreslagit att ”ingen ska skickas tillbaka till ett land där säkerheten inte kan garanteras för de enskilda”. Det yrkar jag avslag på, inte för att jag inte håller med utan för att jag menar att det där ligger i själva prövningen. Det behöver vi inte upprepa igen utan det är Migrationsverket och domstolen som fattar de besluten.

Daniel Färm har föreslagit bifall på tre uppsatser i motion F48. Han vill dels öka antalet kvotflyktingar så länge behov finns – den har vi besvarat just för att det finns en skrivning om att vi ökar antalet kvotflyktingar från dagens nivå. Sedan vill ha också ha fler humanitära visum. I valet mellan att ökade vidarebosättning och humanitära visum är det mycket bättre att använda sig av vidarebosättning. Där står vi fast vid vårt avslag. Han vill också verka för att anhörigreglerna ändras och den besvarar vi utifrån min tidigare argumentation.

Robert Roos har vad jag förstår samma yrkande som Daniel Färm och därmed också samma förslag från oss.

Slutligen föreslår Håkan Andersson att uppehållstillstånd som beviljas i Sverige ska vara permanenta – det yrkar jag också avslag på utifrån den argumentation jag har haft om att vi ska driva på för detta i EU men det är svårt att på eget bevåg gå före i det här avseendet, för då ökar vi riskerna att vi hamnar i samma läge som tidigare.

Rose-Marie Edlund, Halland: Jag känner att jag behöver förtydliga motionen om tolkar. Vi vill ha ett principiellt beslut; det ska alltså inte bara handla om Afghanistan utan alla framtida människor som vi sätter i problem och livsfara just för att vi anlitar dem som tolkar.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Evelina Harr*, Norrbotten, *Daniel Färm*, Stockholms län, *Anders Lundkvist*, Norrbotten, *Bengt Storbacka*, Örebro län, *Irma Olofsson*, Västerbotten, *Mathias Tegnér*, Stockholms län, *Boel Godner*, Stockholms län, *Elin Ylvasdotter*, S-studenter, *Philip Botström*, SSU, *Ulrica Truedsson*, Södermanland, *Jörgen Edsvik*, Gävleborg, *Jonas Magnusson*, Jönköpings län, *Ulf Bjereld*, Socialdemokrater för to och solidaritet, *Björn Abelson*, Skåne, *Peter Gustavsson*, Uppsala län, *Joakim Sandell*, Skåne, *Elin Gustafsson*, Blekinge, *Sofie Eriksson*, Dalarna, *Carina Gullberg*, Skaraborg, *Henrietta Serrate*, Kronoberg, *Agnetha Didrikson*, Östergötland, *Patrik Gladh*, Göteborg, *Anna Franzén*, Jönköpings län, *Torbjörn Karlsson*, Skåne, *Laven Redar*, Stockholm, *Lisa Dahlpil*, Örebro län, *Jonas Gunnarsson*, Värmland, *Carina Ohlsson*, S-kvinnor, *Sören Juvas*, HBT-sossar, *Jytte Guteland*, Stockholm, *Nall Lars Göran Andersson*, Dalarna, *Teresa Carvalho*, Östergötland, *Pia Ingvarsson*, Skåne, *Erik Pelling*, Uppsala län, *Anna-Belle Strömberg*, Västernorrland, *Charlotte Evert*, Västernorrland, *Anders Edvinsson*, Jämtlands län, *Johan Söderling*, Västerbotten, *Anneli Hedberg*, Södermanland och *Stefan Jonsson*, Värmland, *Diana Laitinen Karlsson*, Jönköpings län, *Malin Lauber*, Kronoberg och *Olle Thorell* Västmanland.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Soraya Zarza Lundberg</i>	Bohuslän	Rad 25, tillägg efter ”återvända”: ”Dock ska ingen skickas tillbaka till ett land där säkerheten inte kan garanteras för de enskilda.”	Avslag
3	<i>Stefan Jonsson</i>	Värmland	Rad 20, tillägg efter ”nödvändiga”: ”Insatser för att ge alla de barn som tvingats på flykt en säker och sammanhållen skolgång är av särskild prioritet.”	Avslag
3	<i>Rose-Marie Edlund</i>	Halland	Rad 22, tillägg efter: ”Långsiktigt utvecklingssamarbete”: ”De tolkar som anställs i försvarsmaktens utlandsstyrka lokalt i insatslandet ska ges möjlighet att, med svenska statens hjälp, söka asyl i Sverige.”	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
F35:1	<i>Håkan Andersson</i>	Älvsborg södra	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F35:2	<i>Håkan Andersson</i>	Älvsborg södra	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F35:3	<i>Håkan Andersson</i>	Älvsborg södra	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

F40	<i>Soraya Zarza Lundberg</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F47	<i>Soraya Zarza Lundberg</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F48:2	<i>Daniel Färm</i>	Stockholms län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F48:2	<i>Robert Roos</i>	Örebro län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F48:3	<i>Daniel Färm</i>	Stockholms län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F48:3	<i>Robert Roos</i>	Örebro län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F48:8	<i>Daniel Färm</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F48:8	<i>Robert Roos</i>	Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F49:1	<i>Olle Thorell</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F70	<i>Soraya Zarza Lundberg</i>	Bohuslän	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F70:3	<i>Maria Brauer</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F70:3	<i>Erica Parkås</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F70:3	<i>Louise Thunström</i>	Bohuslän	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F75:2	<i>Carina Gullberg</i>	Skaraborg	Besvarad	Avslag	Bifall partistyrelsen
F77:9	<i>Patrik Gladh</i>	Göteborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F83	<i>Soraya Zarza Lundberg</i>	Bohuslän	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F83:1-2	<i>Jeanette Olsson</i>	Bohuslän	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F83:2	<i>Erica Parkås</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F90:1	<i>Moez Dharsani</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F97	<i>Johan Tolinsson</i>	Halland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
F97:1	<i>Rose-Marie Edlund</i>	Halland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Soraya Zarza Lundbergs förslag på sidan 2 rad 25
- att efter försöksvotering avslå Rose-Marie Edlunds förslag på sidan 3 rad 22
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer, kapitel 6 – *En ansvarsfull migrationspolitik*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna F 49:1, F70:3, F90:1 och F97:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område F som rör: *En human och hållbar migrationspolitik* (UF59), *Framtidens EU-gemensamma migrationspolitik* (UF60), *Mottagande* (UF61) och *Ordning och reda i asylprocessen* (UF62).

Ordförande: *Marita Ulvskog* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Ghersetti*

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.13

Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i ny tid, inledning* (s. 4, rad 27-29), kapitel 5 *Världens första fossilfria välfärdsland* (s. 28), *Gröna jobb är framtidens jobb* (s. 28-29). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E: (UE47–UE48).

Föredragande: *Tomas Eneroth*

Medföredragande: *Ehly Söderström*

Föredragning

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: Jag ska börja med att tacka vår oerhört engagerade temagrupp. De har jobbat otroligt konstruktivt tillsammans med oss och vi har förbättrat texterna så att redan bra texter har blivit ännu bättre. Det är ju så vi jobbar i socialdemokratien. Tillsammans utvecklar vi vår politik och vi gör det så att vi får skarpare formuleringar och tydligare ställningstaganden.

Det ger mig energi när man märker vilket otroligt engagemang det finns hos våra socialdemokrater runt omkring i landet när det gäller miljö- och klimatfrågorna. En hel del oförglömliga minnen på telefonkonferensen har jag. Milan Obradovic från Skåne sade: ”Ja du, det är vi som driver Miljöpartiet framför oss i miljöfrågorna!” Och det är onekligen så. Det är faktiskt socialdemokratien som har det djupaste, starkaste och mest framgångsrika engagemanget i miljöfrågorna. Vi har så otroligt mycket att vara stolta över det.

Det var två svenska socialdemokrater – Sverker Åström och Inga Thorsson – som författade den där viktiga FN-resolutionen som startade hela FN:s miljöarbete. Det var vi som uppfann miljöpolitiken. Det var Palmes tal på miljökonferensen 1972. Birgitta Dahl, som sitter här och lyssnar på oss i dag, såg till att miljöpolitiken inte bara blev en politik för ett departement utan för hela regeringen. Anna Lindh skrev en svensk miljöbalk och 16 svenska miljömål som blev föremål för hela världen. Det stora socialdemokratiska engagemanget för miljön är fantastiskt starkt och vår partiordförande Stefan Löfven sammanfattade det på partiets 125-årsjubileum nyligen när han sade: ”Ett fritt, jämlikt och solidariskt samhälle kan inte leva i en död värld. Solidaritetens röda ros kan aldrig växa utan gröna blad.”

Tänk vilka fantastiska beslut vi tar på våra kongresser och tänk vilken betydelse de har. På vår kongress 2013, när vi var i opposition, hade vi en ordentlig diskussion om viktiga framtidsreformer. Vi talade om att vi behövde en blocköverskridande energiöverenskommelse som ser till att vi ställer om till 100 procent förnybart. Vi talade om att vi behöver få ett klimatpolitiskt

ramverk som ser till att vi verkligen tvingar fram de förbättringar och omställningar som vi behöver göra. Vi talade om vikten av att ha en livsmedelsstrategi som ser till att de gröna näringarna växer och är starka i hela landet. Det gjorde vi i opposition, och nu i regeringsställning levererar vi.

Ibrahim Baylan har sett till att sy ihop en blocköverskridande energiöverenskommelse som är historisk och som kommer att gälla för årtionden och skapa tydliga spelregler på energi-marknaden. Matilda Ernkrans satt och klurade ihop alla de kompromisser som behövdes för att få med både moderater och vänsterpartister på klimatpolitiken som nu ska räcka ända fram till 2050. Sven-Erik Bucht såg till att vara extremt envis och få en massa branscher och organisationer med sig för att tvinga fram en nationell livsmedelsstrategi. Det lönar sig att vi är tuffa och formulerar krav på kongresser och att vi i regeringsställning faktiskt också driver igen om detta.

I kväll ska vi ta nästa steg. Vi ska ha nya utmaningar som handlar om hur vi ska nå de här tuffa mål vi faktiskt har satt upp. Vi ska ta ledarskap i EU för en progressiv miljö- och klimatpolitik. Vi ska starta ett hållbart samhällsbygge. Våra städer ska bli klimatmoderna. Vi ska bli ett innovationsland för fossilfritt med jobb, export, med skogen som blir förnybart drivmedel och nya material. Vi ska göra en historiskt stor satsning på förnybar energi som stärker tillväxt och export. Vi ska ha stabila elnät och elförsörjning till svensk industri. Vi ska sätta nya miljömål för planetens gränser, och precis som Anna Lindhs 16 miljömål ska de också bli globala förebilder.

Allt detta ska vi göra som socialdemokrater – med välfärden, med jobben, med den globala solidariteten för ögonen. Ingen ska tveka, och här har vi varit tydliga i hela riktlinjedokumentet, och nu gjort korrigeringar tillsammans med ombuden i temagruppen: Vi ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

(Sidan 4, rad 27-29 i ursprungsförslaget)

Vi ska gå före för att stoppa klimatförändringarna. Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland, och verka för ett resolut genomförande av klimatavtalet från Paris och de globala hållbarhetsmålen. Så säkrar vi en framtid för kommande generationer.

(Sidan 28–29 i ursprungsförslaget)

Världens första fossilfria välfärdsland

Klimatkrisen är kanske mänsklighetens svåraste utmaning. Vi socialdemokrater vill ta oss an den uppgiften genom att modernisera Sverige. Vi har en stark tradition av att ställa om. Vi välkomnar

nya idéer och ser möjligheter i förändring, tack vare trygghet för individen genom en stark välfärd, ett jämlikt utbildningssystem och bra förutsättningar för industri och företag. Med omställningen mot ett fossilfritt samhälle möter vi klimathotet och kan samtidigt pressa tillbaka arbetslösheten genom att skapa nya gröna jobb. För att citera Anna Lindh: *Av två problem gör vi en möjlighet.*

Under en lång tid har vi pratat om klimathotet som något som ligger generationer framåt i tiden och rör själva planetens överlevnad. I dag är klimatförändringarna här. Arktis smälter snabbare än vad forskarna förutsett, ovädren blir vanligare, växtsäsonger påverkas och det är de fattigaste människorna i världen som drabbas värst. Kort sagt: Det brådskar.

Det var med den insikten som världens ledare 2015 kunde enas om kraftfulla gemensamma målsättningar att hålla den globala temperaturhöjningen så långt under 2 grader som möjligt och sträva mot 1,5 grad. I det arbetet ska vi ta ledningen. Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland.

Gröna jobb är framtidens jobb

Sverige har det som krävs för att ställa om. Vi har tekniken, kunnandet, resurserna och vi har viljan. Politiken, forskningen, näringslivet och civilsamhället arbetar i dag tillsammans för att göra Sverige till ett föregångsland. Vi ska införa ett klimatpolitiskt ramverk med ett mål att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, vilket innebär att utsläppen ska vara minst 85 procent lägre än de var 1990.

Klimatomställningen innebär stora möjligheter för fler jobb och ökad livskvalitet. En ny global marknad växer fram snabbt för varor och tjänster som begränsar utsläppen. Där ska svenska företag finnas, redo att sälja de innovationer som världen efterfrågar. Investeringar i miljövänlig energi, infrastruktur för fossilfria transporter och minskad energianvändning är bra för miljön och för svensk ekonomi.

Landsbygdens jobb och företag, med Sveriges naturtillgångar: åkrar, skogar, vattendrag, vind och sol, bär en nyckel till framtidens Sverige. Genom de gröna näringarna kan vi producera bioråvara och förnybart material som kan ersätta de fossila alternativen i såväl fordon och industriprocesser, som i kemikalier i material. Genom bättre och mer omfattande märkning och krav i upphandling kan vi främja ekologisk och lokal livsmedelsproduktion. Både nationella och lokala insatser behöver göras för att nå en hållbar konsumtion.

Det är de rika länderna som står för de största utsläppen och samtidigt dragit de största fördelarna. Vi socialdemokrater ska verka för att göra klimatpolitiken rättvist utformad, både nationellt och globalt. Sverige bygger sin trovärdighet internationellt genom att gå före nationellt.

Den svenska modellen ska utvecklas så att Sverige tar täten för att nå FN:s klimatmål och bli världens första fossilfria välfärdsland. Vi kommer att prioritera:

Ledarskap globalt och i EU. Sverige ska driva höga klimatambitioner i EU. Vi vill ha en striktare handel med utsläppsrätter och att fler länder tar ett större ansvar. Vi ska verka för att EU fasar ut kolkraften. Svenska överskott av utsläppsutrymme ska inte säljas till andra länder. Sverige ska vara en stark givare till FN:s gröna klimatfond.

Hållbara transporter. Mer gods ska transporteras med järnväg och sjöfart. Andelen elbilar ska öka kraftigt. Lastbilstransporterna måste bli energieffektivare. Förnybara drivmedel ska främjas genom långsiktigt hållbara spelregler och infrastruktur för nya drivmedel ska finnas i hela landet. Flyget ska bättre bära sin miljöpåverkan. Våra städer och samhällen samt vår infrastruktur ska planeras klimatmodernt. Gång-, cykel- och kollektivtrafik ska stimuleras, särskilt inne i städerna där biltrafiken måste minska.

Innovationer för ett fossilfritt Sverige. Sverige ska skapa de gröna jobben genom att stimulera innovationer för fossilfria varor, material och drivmedel från de gröna näringarna. Vi vill främja innovationer som minskar utsläpp även i tjänstesektorn.

Motionerna

Fossilfritt Sverige (UF47)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A65:5, A65:6, A83:5, A83:6, A132:3, A132:4, A134:5, A134:6, A135:5, A135:6, E2:1, E2:2, E3:1, E3:2, E4:1, E4:2, E5:1, E5:3, E6:1, E7:1, E8:1, E8:2, E8:3, E9:1, E9:2, E9:3, E10:1, E11:1, E11:2, E13:1, E13:2, E13:3, E13:4, E13:5, E13:6, E13:7, E13:8, E14:1, E14:3, E14:4, E15:1, E16:1, E16:2, E17:1, E17:2, E17:3, E17:4, E20:1, E20:2, E20:3, E20:4, E21:1, E23:1, E23:2 och E24:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A65:5, A65:6, A83:5, A83:6, A132:3, A132:4, A134:5, A134:6, A135:5, A135:6, E2:2, E3:1, E13:3, E13:5, E13:7 och E14:3

att avslå motionerna E13:1, E17:3 och E17:4

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: E2:1, E3:2, E4:1, E4:2, E5:1, E5:3, E6:1, E7:1, E8:1, E8:2, E8:3, E9:1, E9:2, E9:3, E10:1, E11:1, E11:2, E13:2, E13:4, E13:6, E13:8, E14:1, E14:4, E15:1, E16:1, E16:2, E17:1, E17:2, E20:1, E20:2, E20:3, E20:4, E21:1, E23:1, E23:2 och E24:1.

Hållbar livsmedelsproduktion (UF48)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna E1:1, E1:2, E12:2, E13:9, E18:1, E19:1, E22:1, E22:2, E49:2, E49:3, E49:4, E49:5, E49:9, E49:10 och E49:11, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: E1:1, E1:2, E12:2, E13:9, E18:1, E19:1, E22:1, E22:2, E49:2, E49:3, E49:4, E49:5, E49:9, E49:10 och E49:11.

Debatt

Erik Pelling, Uppsala län: Stort tack Tomas Eneroth, för ett jättebra jobb och en väldigt bra inledning. Det har verkligen varit konstruktiva diskussioner. Vi är dock inte helt nöjda ännu med hur riktlinjerna är utformade och jag har ett antal yrkanden för att skärpa det här.

Jag vill också yrka bifall till motion E14:1 från Stockholms arbetarekommun, om att partiet aktivt ska verka för det är klimatmålet som Trafikverket ska följa, inte prognoser över en verklighet som vi inte vill ska slå in. Man ska jobba utifrån de mål vi sätter upp.

Därutöver har vi ett antal skärpningar och förbättringar i riktlinjerna. Dels på sidan 3 rad 11, där vi vill lägga till en mening om att vi ska uppmuntra och låta den lokala nivån gå före. Vi ska vara ett föredöme nationellt men vi ska faktiskt också främja och uppmuntra den lokala nivån, som ofta kan gå före den nationella nivån.

På sidan 3 rad 24-25 vill vi ha en ny formulering sist i den andra punktsatsen, så att den meningen lyder: ”Utifrån prioriteringen gång-, cykel- och kollektivtrafik ska hållbara färdmedel stimuleras i hela landet, särskilt i städerna där biltrafiken måste minska.” Det där är en väldigt viktig punkt. Vi ska vara väldigt tydliga med att det är den här prioriteringen som gäller, att man alltid ska pröva vad man kan göra med gångtrafik, vad man kan göra med cykeltrafik och vad man kan göra med kollektivtrafik för att lösa våra behov av att röra oss. Först därefter ska man planera för bilen, så att vi använder färdmedel där de behövs och där de gör störst nytta. Då är förstas gång det allra billigaste, därefter kommer cykel, därefter kommer kollektivtrafik och sist kommer bilen. Vi ska vara tydliga med den prioriteringen.

Ett sista ändring förslag gäller sidan 3 rad 27, med ett tillägg i tredje punktsatsen: ”Vi skapar nya jobb i den cirkulära ekonomin genom att ställa om produktionen och göra det möjligt att efterfråga de produkterna.”

Det här var tre ganska små tillägg som ändå betyder väldigt mycket och som innebär en välkommen skärpning som gör att riktlinjerna blir ännu lite bättre och tydligare och att vi blir ännu lite slagkraftigare i den här viktiga frågan för partiet, för världen och för Sverige.

Niklas Rhodin, Jämtlands län: Jag vill börja med att yrka bifall till motion E30:7 som finns under område UE49. Jag vill också yrka på följande tillägg i de reviderande riktlinjerna på sidan 3 rad 7: ”En högre grad av självförsörjning kräver ytterligare satsningar på svenskt jordbruk.” Jag är också glad över att vi har fått fram ett bra tilläggsförslag från Erik Pelling på sidan 3 rad 24-25. Jämtland bifaller detta.

Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. I Jämtlands län är vi beredda att hjälpa till med det arbetet. Vi har naturresurserna – vi har jorden, skogen och vattnet. Med en ökad livsmedelsproduktion kan vi få fler jobb i Jämtlands län och i andra delar av Sverige. Det behövs tydliga målsättningar för att öka vår livsmedelsproduktion. Det svenska jordbruket behöver ytterligare satsningar.

Sverige är ett stort land. Jämtlands län är stort – lika stort som Danmark faktiskt. Men hos oss bor bara 128 000 invånare. Det visar också vilka olika förutsättningar vi har i vårt land, och då vill jag komma in på en annan viktig sak för oss: flyget. Flyget är viktigt i det avlånga land vi lever i. Det fyller en viktig funktion. Med de långa avstånden i Sverige är flyget nödvändigt men vi vill också se en grön omställning av flyget, och där kan skogen vara en värdefull resurs för grönt flygbränsle. Vi i Jämtland vill vara med och tillverka olika sorters gröna drivmedel.

Jag vill att vårt parti ska vara med och medverka till att minska klyftorna mellan stad och land. Vi vet i dag att reseavdraget inte fungerar som det borde. De flesta som nyttjar det är medelålders

män i rika förorter till storstäderna – det är alltså de som minst behöver det. Det behöver helt enkelt göras om så att det blir avståndsbaserat.

Claes Thunblad, Stockholms län: Vi vill yrka på ett tillägg i riktlinjerna på sidan 3 rad 23: ”Inhemsk framställan av biogas och biogödsel måste säkras.” Jag vill passa på att tacka för ett jättebra arbete i temagruppen, men jag vill ta tillfället i akt att lyfta den särställning som biogasen har i vårt land. Där har vi Sveriges kommuner som står och väntar på besked från oss.

Drygt 200 kommuner i Sverige samlar in mat i dag – våra köttbullar och potatisar som vi lämnar efter oss som blir biogas och biogödsel. Vi har kommuner som investerar i stora anläggningar just för att kunna skapa och möjliggöra detta biodrivmedel, och då menar vi att med den konkurrens som finns från övriga världen – när produktionsstöd finns i nästan varje land där vi importerar biodiesel – så äventyras våra investeringar för detta unika drivmedel biogas.

Jag tror att det finns en stor förväntan på att vi som kongress inte bara säger ”långsiktiga spelregler för biodrivmedel” utan också lyfter fram biogasens värde, förslagsvis med denna mening.

Åsa Karlsson Björkmarker, Kronoberg: Jag vill också tacka för ett ypperligt lagarbete i vår temagrupp. Det har varit ruskigt roligt att hänga ihop och vi har provat formuleringar och yrkanden; i går kväll och natt tror jag att vi provade varandra ganska hårt. Sedan provade vi också partistyrelsen och jag måste säga att det är ett betydligt bättre förslag som ligger nu än tidigare. Men det finns en del förbättringspotential och jag vill börja med att yrka bifall till Erik Pellings samtliga tilläggsförslag.

Jag kommer från Växjö. Det är en stad som 1996 bestämde sig för att bli fossilbränslefri. Det har varit ett enträget arbete och vi har såklart inte alltid vetat hur vi ska nå ända dit. Och jag vill understryka betydelsen av att låta den lokala nivån gå före, för det finns så mycket kreativitet, så mycket finurliga tankar och en sådan enorm vilja till förändring ute i landets lokala nivå. Man vill gå före, man vill visa vägen och man vill visa att det går. Det vill man göra för att alla utsläpp sker lokalt.

Alla konsekvenser av miljöförstöring och klimatutsläpp måste hanteras lokalt. Därför är det på den lokala nivån det är så viktigt att man får klura ut hur man bäst kommer tillrätta med detta. Därför är de tilläggsförslagen så otroligt viktiga.

Ibland är det så otroligt lätt att misströsta i en värld där andra stormakter säger att det här med klimat inte är något att bry sig om och att man ska gå mot kol i stället för fossilberoende. Då ska jag bara säga det att när Bushadministrationen tillträdde i USA fördubblades antalet medlemmar i de internationella hållbarhetsorganisationerna, och vi ser det i dag också. Vänner, vi kan gå före. Heja den lokala nivån!

Åsa Odin Ekman, Stockholm: Tack för att vi sätter en så hög ambitionsnivå för Socialdemokraternas miljö- och klimatpolitik – det är helt rätt. Problemet är att det också krävs politik och tillräckligt skarpa beslut för att vi faktiskt ska nå hela vägen. Vi har ett Parisavtal, vi har globala

hållbarhetsmål, och det var väldigt stora framgångar, men med det är inte jobbet gjort – vi måste gå hela vägen och vi måste genomföra politik för att de ambitionsnivåerna ska bli verklighet.

En väldigt stor utmaning i Sverige är inom transportområdet. Ungefär en tredjedel av våra utsläpp kommer från trafiken, och tyvärr går utvecklingen på många sätt i fel riktning. Förvisso har vi mycket mer effektiva fordon och vi har lägre utsläpp från varje enskilt fordon, men vi kompenserar för det genom att åka mycket mer bil och att därmed totalt släppa ut väldigt mycket mer. Prognoserna går i en riktning och det är en hel annan riktning är de målsättningar vi har och vi ser ett allt större gap.

Vad kan det då bero på? Vi har väldigt ambitiösa målsättningar men vi saknar tillräckligt starka styrmedel, och det gäller även inom transportsektorn. Förvisso har vi miljöhänsynsmål inom de trafikpolitiska målen men de får i praktiken en något underordnad roll, och det betyder att de inte blir tillräckligt styrande när vi faktiskt fattar beslut om infrastruktur.

Så kan vi naturligtvis inte ha det och därför yrkar jag dels bifall till motion E14:1. Jag yrkar även på ett tillägg i riktlinjerna: ”De trafikpolitiska målen ska skärpas så att klimatmålen får en starkare styrande roll vid investeringar i infrastruktur.”

Eftersom vi som sagt haft ett väldigt fint samarbete i gruppen passar jag även på att yrka bifall till de ändringsförslag som presenterades av Erik Pelling och Åsa Karlsson Björkmarker.

Linus Sköld, Norrbotten: Från Norrbotten är vi oerhört glada att vi har kommit fram till ett så här skarpt dokument; det är fullt av tuffa skrivningar om vad Sverige är och kommer att bli. Det finns ett perspektiv som vi dock skulle vilja tillföra. Vi vill skjuta in ett tillägg på sidan 3 rad 7: ”Beslut om miljö- och klimatåtgärder ska alltid fattas med förståelse för de olika förutsättningar som råder på olika platser i landet.”

Det är nämligen så att vi socialdemokrater har sagt att hela landet ska leva, och om vi tycker att hela landet är viktigt måste vi också komma ihåg det när vi fattar beslut om olika saker. Det har Landsbygdskommittén lagt förslag om. I vår landsände finns det flera kommuner som rätt avrundat, om man använder matematiska principer, har 0 invånare per kvadratkilometer. Detta är en sak som gör att förutsättningarna blir ganska speciella.

När beslut ska fattas, oavsett vad det gäller, måste man komma ihåg att Sverige ser olika ut på olika platser. Man måste ta hänsyn både till hur det blir för Arjeplog och hur det blir i Stockholm, och man måste komma ihåg både hur det blir i Pajala och i Trelleborg, eller för den delen i Norrbotten och Västra Götaland. Det är stor skillnad.

Med det vill jag också stödja yrkandena från Jämtland om jordbruket och jordbruksproduktionen och yrkandet från Uppsala län om hållbara färdmedel i hela landet.

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 147.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades 17.45.

SÖNDAGEN DEN 9 APRIL 2017

Kvällens förhandlingar

Kvällens förhandlingar inleddes klockan 18.54.

Ordförande: *Marita Ulvskog* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Gbersetti*

Hälsning från Saco

Karl-Petter Thorwaldsson, LO: Tack för möjligheten att introducera en väldigt nära vän. Som ni vet jobbar vi i LO tillsammans med det socialdemokratiska partiet i facklig-politisk samverkan för att förbättra levnadsförhållandena för de många människorna i Sverige, och vi har gjort det ända sedan vi en gång bildade det socialdemokratiska partiet 1898. Men det är samtidigt så att världen förändras och mycket av de samarbeten vi har haft sedan tidigare måste fördjupas också med andra kamrater och kolleger i andra branscher.

När jag var nyvald LO-ordförande 2012 var ett av mina första möten med TCO och Saco, och vi konstaterade redan vid första mötet att det är väldigt att många saker som förenar oss, oavsett om vi är arbetare, tjänstemän eller akademiker. Då kände jag inte Sacos ordförande Göran Arrius; jag har lärt känna honom med åren och för er som har varit på fler än en kongress vet ni att det inte är första gången vi ger ordet till akademikerna i Sverige och till Göran Arrius. Ge honom en varm applåd och hälsa honom välkommen till Socialdemokraternas kongress – välkommen Göran!

Göran Arrius, Saco: Kongressdeltagare, tack för att jag får komma hit och hälsa kongressen. Det går inte att inleda ett tal utan att tankarna går till offren för terrorattentatet i Stockholm och deras närmaste. Det är ett skammens dåd och vi fördömer det dådet. Terrorn får inte hindra oss. Vårt arbete fortsätter.

Karin Kock, Betty Pettersson, Karolina Widerström, Vera Sandberg, Alva Myrdal, Lillemor Arvidsson, Anna Ekström. Att var först på sitt område är svårt. Det krävs mod, vilja och hårt arbete. Många ger upp på vägen när omgivningens tryck blir allt för starkt. Men det finns de som lyckas att bryta igenom det kvävande höljet av normer som styr vår bild av vad som är möjligt, Strukturer som får oss att tveka på den egna förmågan och inrätta oss i ledet. Nämnda kvinnor var Sveriges första kvinnliga statsråd, läkare, ingenjör, universitetsstudent, fredspristagare och ordförande i de två fackliga centralorganisationerna LO och Saco. De förtjänar vår yttersta respekt.

Sverige är i dag ett av världens mest jämställda länder men vi har fortfarande lång väg att gå. Vi måste bryta normerna. Kvinnor är i dag underrepresenterade på ledande befattningar inom samtliga samhällssektorer. De tjänar mindre, mår sämre och har mindre inflytande. Samtidigt är

de bättre utbildade än männen. Kvinnorna utgör i dag en majoritet på landets universitet och högskolor. Det går inte ihop. Vi måste bryta normerna.

Vi på Saco har i flera decennier analyserat livslönen för olika utbildningar. Fyra av tio högskoleutbildningar är i dag en ren ekonomisk förlustaffär, jämfört med att börja arbeta direkt efter gymnasiet. Samtliga dessa fyra leder till starkt kvinnodominerade yrken. Det handlar om lärare, socionomer, arbetsterapeuter och bibliotekarier – yrken som utgör ryggraden i samhällsbygget. Vi måste bryta normerna.

Men vi ser också stora skillnader inom yrken. Manliga akademiker tjänar i dag nästan tre miljoner kronor mer under sin livstid. Skillnaderna uppstår i trettioårsåldern och växer sedan för varje år som går. Det är ingen slump. Kvinnor står för tre fjärdedelar av föräldraledigheten, sex av tio vabbdagar och en majoritet av det obetalda hemarbetet. Det är också tre gånger så vanligt att de jobbar deltid och särskild vanligt är det under småbarnsåren. Det straffar sig på arbetsmarknaden. Det här har arbetsgivarna ett stort ansvar för, för det är inte bara kvinnor med barn som straffas – även kvinnor utan barn halkar efter. Arbetsgivarna förväntar sig helt enkelt att de i framtiden kommer att ta ett ansvar för hem och familj. Vi måste bryta normerna.

Som individ har jag ett ansvar för mitt eget liv och de beslut jag fattar. Men beslut som må vara välgrundade på individnivå får stora konsekvenser på samhällsnivå. Där har vi alla ett ansvar att agera. Därför är jag väldigt glad att er partistyrelse till den här kongressen har lagt ett förslag om tredelad föräldraförsäkring. Det är ett modernt beslut, det är ett ansvarsfullt beslut, det är rätt beslut.

Ett annat beslut togs för nio månader sedan 100 mil härifrån, ett beslut som nådde sin kulmen när Storbritanniens premiärminister Theresa May för två veckor sedan ansökte om utträde ur EU. I sitt tal radade hon upp argument om varför det är rätt att lämna EU: Det är bra för företagen, bra för medborgarna och för landet. Jag tror att hon har fel. Ingen tjänar på att den europeiska gemenskapen förlorar mark. Ingen tjänar på minskad handel och minskat kulturellt utbyte. Ingen tjänar på isolation och avskildhet.

Samtidigt har vi en president på andra sidan Atlanten som genom fagra löften och att beskylla media för falska nyheter gör allt han kan för att montera ner sin företrädares progressiva arv och backa in i framtiden. Världen behöver mer handel, inte mindre. Världen behöver ökad rörlighet, inte mindre. Världen behöver större kulturellt utbyte, inte mindre.

Samtidigt finns det många som är oroliga. De är oroliga för den nya tekniken och för globaliseringen som de ser som ett hot mot den egna försörjningen. De är oroliga för jobben. Vi måste vara ärliga och vi måste ta oron på allvar. Vi kommer troligen att se stora förändringar. Yrken kommer att försvinna, människor kommer att tvingas flytta från land till stad och arbetsmarknaden kommer att se väldigt annorlunda ut. Men det är inget nytt. Samhällsekonomin har alltid byggt på innovation och förändring. Förändring som leder oss framåt. Framåt är den enda väg vi kan gå.

För 200 år sedan arbetade 70 procent av Sveriges befolkning med att producera livsmedel. I dag har vi ungefär 16 000 heltidsbönder. De skulle alla få plats i Globen. Nya jobb har tillkommit där andra har försvunnit. Det har gjort Sverige till det framgångsrika land som vi lever i i dag. Det

viktiga är att vi som samhälle hjälps åt, att den nya ekonomins och teknikens fördelar kommer alla till del.

Behoven på arbetsmarknaden ser väldigt olika ut beroende på var i livet du befinner dig. Det är skillnad på om det är kompetensutveckling du behöver eller omställning på grund av att du blivit av med jobbet. Digitaliseringens konsekvenser står högt upp på den politiska dagordningen och vi på Saco jobbar hårt med frågan. Inom kort kommer vi att presentera våra slutsatser och jag ser fram emot ett bra samarbete med Socialdemokraterna och övriga partier om hur vi bäst rustar Sverige för framtidens arbetsmarknad.

En sak är dock säker: Vi får aldrig kompromissa med kunskapens värde. Alla ungdomar ska ha rätt till en skolgång av hög kvalitet. Det gäller oberoende av om de är födda i Djursholm eller Damaskus, Gårdsten eller Lund, och oberoende av om deras föräldrar är plåtslagare eller professorer, lokalvårdare eller läkare. Och när de senare tar steget in på högskolan ska de kunna lita på att den investering de gör i form av tid, studielån och utebliven arbetsinkomst leder till en utbildning av högsta kvalitet.

Där finns det tyvärr skäl till oro. Kvaliteten på högskolan har urholkats och det ser vi på Saco ytterst allvarligt på. I dag är det inte ovanligt att studenter som på papperet pluggar heltid har färre än fem timmar lärarledd tid i veckan. Det är inte rimligt, det är ett kraftigt underbetyg på nivån på utbildningen och det är ett slöseri med människors tid och engagemang.

Utan högutbildade medborgare med svaren på morgondagens utmaningar kommer vi inte att kunna hävda oss i den globala konkurrensen. Det är kunskap som tagit oss dit vi är i dag och det är kunskap som leder oss framåt. Sverige som land måste stå upp för forskning och utbildning på vetenskaplig grund. Kvaliteten på högskolan måste förbättras.

En akademisk utbildning måste också löna sig ekonomiskt. Högskolepremien i Sverige sjunker stadigt sedan 2001. Sverige är ett av de länder i OECD där det lönar sig minst att skaffa sig en högskoleutbildning. Det är inte skillnaden i löner mellan akademiker och icke-akademiker som ökar de inkomstskillnader som LO ofta talar om. Det är kapitalinkomster som ökar inkomstskillnaderna. Därför är LO och Saco överens om att en ny skattereform behövs, och även Karl-Petter börjar tala om att vi kanske inte kan ha hur höga inkomstskatter som helst. Där är vi helt överens!

För drygt ett år sedan gick några fackliga kamrater och jag upp från tunnelbanestationen Maalbeek i Bryssel. Vi skulle ha ett möte med Marita Ulvskog i EU-parlamentet. Tjugo minuter senare exploderade bomben i tunnelbanestationen och samtidigt ute vid flygplatsen. I fredags satt jag och min man i bilen och åkte i Klaratunneln. Precis samtidigt som vi passerade under Åhléns körde en långtradare rakt in i Åhléns och dödade flera människor och skadade ännu fler. Det börjar komma väldigt nära.

1989 föll Berlinmuren. Det kalla kriget tog slut och en rad stater i det forna Sovjetunionen och Östeuropa kunde starta sin resa mot fria demokratier. 1994 var det demokratiska val i Sydafrika. EU:s utvidgning har varit en förutsättning för ekonomisk utveckling och välstånd i Europa, med frihandel och öppenhet som ledord. Den här utvecklingen har varit möjlig tack vare grundläggande demokratiska fri- och rättigheter – yttrandefrihet, tryckfrihet, organisationsfrihet och rösträtt.

I dag ser vi antidemokratiska krafter som växer sig starka både i Sverige, i länder nära intill oss, inom EU och i många andra delar av världen. Politiska ledare och terrorister som öppet vill inskränka de demokratiska rättigheterna och ifrågasätter de grundläggande värderingar som vi inom svensk politik, fackföreningsrörelse och övrigt föreningsliv så länge har kämpat för tillsammans. Det är en farlig utveckling vi ser.

Vi som samhälle måste vara tydliga med vilka värderingar som gäller och som det inte går att kompromissa om. Vi måste i högre grad tala om vikten av tolerans och medmänsklighet, om mångfaldens värde och om öppenhetens vinster. Där, mina vänner, där har vi alla ett ansvar – i riksdagen, på arbetsplatser och vid matbordet där hemma. Vår demokrati är värd att försvara. Den måste vårdas och skyddas. Demokratins, frihetens och jämställdhetens fiender måste alltid bekämpas. Tack för mig!

Karl-Petter Thorwaldsson, LO: Tack så jättemycket Göran, för ett verkligt inspirerande tal. Vi är i Sverige världens mest välorganiserade löntagare. Det beror faktiskt inte huvudsakligen på LO, utan det beror huvudsakligen på att i Sverige också tjänstemän och akademiker är organiserade i fackliga organisationer. Tillsammans är vi en liten bit över tre miljoner organiserade på svensk arbetsmarknad. Det är en av huvudförklaringarna till att det är väldigt svårt att runda svensk fackföreningsrörelse när vi är överens.

Den strategin blev Göran och jag överens om 2012. Sedan dess samarbetar LO, TCO och Saco runt oerhört viktiga frågor. En sak är till exempel att vi gemensamt, tillsammans med flera andra progressiva rörelser i Europa, har drivit igenom så att man i ett avtal med Kanada avskaffade den förhatliga rätten för företag att hålla egna domstolar. Det är tack vare att svenska löntagare är mer välorganiserade än andra och kan ställa rättmätiga krav om arbetstagares rättigheter till exempel i frihandel.

Vi samarbetar om EU, vi samarbetar om arbetsmarknaden, vi samarbetar väldigt mycket om försvarsfrågor. Göran är ordförande i Folk och Försvar som vi också äger tillsammans och jobbar med gemensamt. Vi honom en varm applåd för att han gästade vår kongress!

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.13

Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland

Fortsatt debatt

Per Adolfsson, Kalmar län: Jag vill börja med att yrka bifall till motion E23:1-2. Vi har pratat mycket om flyktingar tidigare i dag. För drygt 100 år sedan var det så många som en miljon

människor som flydde från Sverige. Anledningen till det var den vattenbrist som rådde då, för vi hade 19 torrår i Sverige i slutet av 1800-talet.

Lagstiftningen är inte riktigt anpassad efter den extrema torka som vi i Kalmar län och på många andra ställen har varit drabbade av. Lagstiftningen är anpassad efter att det finns en god vattentillgång, vilket det inte gör i nuläget. Det finns många starka krafter som vill att vi ska riva ner dammar och fördröjningsmagasin i våra åsystem, vilket skulle förvärra situationen ytterligare. Vi skulle inte ens klara av situationen som den är i dag och vi vore tvungna att göra det, och vi är i starkt behov av att leta efter reservvattentäkter i den kommun jag tillhör och i många andra.

Vattnets vägar är ju inte begränsade till kommungränserna utan vi anser därför att staten måste ta ett lite större ansvar för dessa frågor.

Ilko Corkovic, Kalmar län: Alltid kul att komma till Göteborg – ni är gästvänliga som alltid! Jag hoppas att ni är lika gästvänliga när Kalmar FF kommer på besök. Vi har två chanser att vinna här i Göteborg!

Jag yrkar bifall till motion E23:1-2 om vattenbrist. Självt är jag kommunalråd i Borgholms kommun på Öland, och februari förra året var en tuff tid för vår kommun. Det var inte bara flyktingkrisen vi hade att hantera, inte bara att vi tog emot 1 600 asylsökande i en kommun med 10 800 invånare. Vi fick även veta att grannkommunen inte hade något vatten. Vad gör man då? Vi är solidariska, som alltid, så vi släppte vatten till grannkommunen Mörbylånga, trots att vi visste att det skulle ta slut någon gång på sommaren om vi inte hittade andra lösningar.

I det läget var det väldigt tufft, men vi har en annan S-styrd kommun som är solidarisk – storebror Kalmar med Johan i spetsen. De sade: ”Klart vi finns till. Vi ska hjälpa till så att vi klarar sommaren.” På tre månader fixades en överföringsledning från Kalmar över sundet, 3–4 kilometer lång. Vi är alla politiker och vi vet hur trögt det är ibland, men på tre månader ordnade vi en överföringsledning som ger en kapacitet på 1 000 kubikmeter vatten per dygn. Det är fixat, och tack vare den överföringsledningen klarade vi även sommaren.

Min kommun tog ett snabbt beslut och på tre månader satte vi igång en produktion av ett avsaltningsverk som ger möjlighet att producera 3 000 kubikmeter vatten per dygn, det vill säga en trettioprocentig ökning. En liten kommun som har ganska höga skulder gjorde en investering på 114 miljoner kronor. Avsaltningsverket står färdigt i början av juni. Det är klart att en så stor investering i en liten kommun säkerligen påverkar kärnverksamheten.

Det är många här som har dessa problem; jag vet att Örebro har problem, och det finns kommuner i Blekinge och Kronoberg som har problem. Det här bör därför även vara statens angelägenhet. Jag hoppas att alla bifaller vår motion!

Sultan Kayhan, Stockholm: Klimatkrisen är en av vår tids främsta utmaningar. Sverige och resten av världen behöver ställa om för att nå klimatmålen. Vi socialdemokrater tar klimathotet på allvar och det ska vi också visa att vi gör. Partistyrelsen satte ribban högt när de tog beslut om att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland, och det är jag glad för.

För att nå de viktiga målen i klimatavtalet krävs en offensiv politik. Vi behöver visa att Socialdemokraterna tar en ledande roll i frågan. Därför drev vi från Stockholm, tillsammans med

andra delegationer, på ännu skarpare skrivningar och tillägg i riktlinjerna. Genom ett fantastiskt arbete i temagrupperna, många diskussioner fram och tillbaka och kompromisser med partistyrelsen, har vi nått flera segrar i dag. Det handlar bland annat om att vi fått en väldigt tydlig skrivning om att vi ska bli världens första fossilfria land, att vi ska kombinera en bra välfärdsolitik med klimatolitik och att vi ska både verka för genomförandet av Parisavtalet och de globala hållbarhetsmålen. Vi ska ta en ledarroll både globalt och i EU. Vi ska satsa mycket mer på hållbara transporter och mycket mer därtill.

Jag är i stora drag ganska nöjd med den nya riktlinjerna, så jag har dragit tillbaka mitt yrkande för tillfället. Vi gör i stället ett yrkande om det här i morgon under avsnittet om ekonomisk politik. Det handlar om att statligt ägande ska frigöras från ägande i den fossila bränslebranschen. Det här är alltså inte slutet, utan jag vill peppa för en fortsättning i morgon!

Helena Andersson, Dalarna: På vår temagrupp hade vi jättebra diskussioner. Där kom vi överens om att det skulle stå att gång-, cykel- och kollektivtrafik ska prioriteras i hela landet, men de sista orden råkade dock försvinna.

Vi får inte glömma att det finns behov av olika mått överallt i hela landet. Därför yrkar jag på att det ska skrivas dit igen. I det nya förslaget stod det: ”Gång- cykel och kollektivtrafiken ska stimuleras i hela landet, särskilt inne i städerna där biltrafiken måste minska.” Jag vill i stället skriva: ”Gång, cykel och- kollektivtrafik ska stimuleras i hela landet. I städerna ska det prioriteras åtgärder för att minska biltrafiken.”

Ida Eklund, Örebro län: Det här är min första kongress! Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag vill tacka partistyrelsen för ett bra arbete och för det utfall som blev efter diskussionerna i temagruppen.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Klimathotet är inte längre ett hot, det existerar här i dag och vi är i en ny tid. Vi ser hur klimatförändringarna påverkar runt om i Sverige och i världen. Vi ser hur ovädren blir vanligare, vilka ger översvämningar och stormbyar som får stora konsekvenser för flera delar av landet. För att förebygga brist på dricksvatten har Örebro kommun infört ett bevattningsförbud på grund av den torka som varit under en lång period. Torkan är också en konsekvens av klimatförändringarna och de kräver handlingskraft.

Därför är jag oerhört stolt här i dag som socialdemokrat, när vi satsar på en klimatpolitik som står i framkant. Vi visar Sverige och världen att vi har höga ambitioner och att vi tar ansvar för att stoppa klimatförändringarna.

När det gäller dricksvatten säger vi bland annat att vi ska säkra tillgången till rent dricksvatten och att samhällsberedskapen mot klimateffekterna måste öka. Det är viktiga åtgärder för vår framtida dricksvattenförsörjning. Vi har höga ambitioner. Låt dem nu bli verkstad för trygghet i en ny tid.

Jytte Guteland, Stockholm: Tack till temagruppen och föredragande från partistyrelsen. Jag vill instämma med övriga talare om att vi har haft ett fantastiskt gott samarbetsklimat och den starka

ansats som partistyrelsen hade i rubriken Världens första fossilfria land har också konkretiserats och utvecklats i temagruppens arbete, och det är vi väldigt glada för.

Det handlar om konkretion som har handlat om att väva in de globala hållbarhetsmålen och förtydliga vikten av att leva upp till Paris. Det har handlat om texter om att hållbarhet också måste genomsyra vårt välfärdsbygge. Vi som socialdemokrater har både ett förpliktande ansvar men också en väldig möjlighet här. Det har handlat om att förbättra skrivningarna om hållbara transporter, cirkulär ekonomi och därmed också kemikaliepolitiken, vilket jag är väldigt glad för.

Jag vill avslutningsvis säga något om varför det är så viktigt att vi socialdemokrater tar den här tydliga ansatsen när det handlar om just klimatpolitiken. För det första är inte klimatpolitik något som handlar om framtid. Det är här och nu. Det blir tydligt när man träffar företrädare för Marshall Islands regering som påtalar att man har fler stormar under våren än man normalt har under den säsong som brukar vara stormdrabbad på hösten. Det blir tydligt när man ser hur torkan förstärks i länder som redan utsätts och där svälten drabbar människor i dag. Jag tänker bland annat på Sydsudan och människor som har oerhört svårt på grund av torkan, där klimatpolitiken lägger en extra sten till bördan. Det blir också tydligt när man ser de effekter det får också för regnperioder och risken för bränder i länder här och nu.

Inte nog med att vi ser klimateffekterna här och nu. Vi har också en väldig möjlighet som socialdemokrater att bygga vårt välfärdssamhälle utifrån en ansats där vi tar spjårn från klimatpolitiken. Klimatpolitiken är just kollektiva verktyg och detta kan ge oss kraft att förbättra vår välfärd och skapa möjligheter till fler jobb. Det finns också en enorm möjlighet för oss socialdemokrater att förbättra vår svenska och nordiska modell.

Rikard Andersson, Göteborg: Vi i Göteborg vill verkligen tacka för det fina arbetet vi hade tillsammans i temagrupperna, där alla partidistrikt ihop med en lyhörd partistyrelse har gjort det här förslaget till politiska riktlinjer till ett något som verkligen täcker in de stora dragen i miljöfrågorna. Det är ett väldigt skarpt politiskt dokument och jag måste instämma i att det naturligtvis är vi som trycker Miljöpartiet framför oss i miljöfrågorna. Det råder inga tvivel om det, och det vet vi i alla fall!

Men det finns ett antal saker som vi tycker kan bli bättre. De formella yrkandena kommer att komma från andra, men vi avser att stötta förslag som vi varit med att ta fram. Det gäller förslagen om att den lokala nivån ska gå före, att vi ska skapa nya jobb i den cirkulära ekonomi samt att vi ska prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik i hela landet men särskilt i städerna.

Vi avser också att stötta förslag om framtidens energiåtgång och primärenergi men kanske framför allt om att elanvändning i sig vid uppvärmningen av våra hus måste minska.

Vi stöttar även yrkanden som handlar om hållbar stadsutveckling. Det är jätterelevant för oss här i Göteborg inte minst. Det vore jättefint om vi kan tillbaka det begreppet från Miljöpartiet. Vi tänker också stötta Jämtlands läns förslag om livsmedelsförsörjningen. Det här hade vi uppe tidigare och jag hoppas att alla de som stöttade det då även kan stötta det nu.

Linnéa Wickman, Gävleborg: Ni kanske minns i höstas när rapporterna om att temperaturökningen i Arktis låg på 20 grader över det normala för årstiden och att luttrade klimatforskare

sade att de var otroligt oroliga och chockade över utvecklingen. Att världen behöver en långsiktig och ambitiös klimatpolitik finns det såklart ingen tvekan om.

Det klimatpolitiska ramverk som har föreslagits av den socialdemokratiskt ledda regeringen är i ljuset av det här en historiskt viktig klimatpolitisk reform, för det innebär att ingen svensk regering – oavsett vilka det är som sitter i den – kommer att kunna undvika klimatfrågan. Man kommer att vara tvungen att adressera den med politik som förändrar på riktigt.

Därför tyckte vi i Gävleborg att det var jättebra att partistyrelsen i det reviderade förslaget också skrev med vårt förslag från temagruppen om att vi skulle skriva in om det klimatpolitiska ramverket som en otroligt viktig del i hur vi faktiskt driver klimatpolitik i det här landet och säkerställer en politik inom planetens gränser.

Jag vill avslutningsvis yrka bifall till Erik Pellings yrkande om den cirkulära ekonomin och jobben. Det ekonomiska system som vi har i morgon ser kanske inte riktigt ut som det som vi har i dag, och vi socialdemokrater behöver vara längst fram i arbetet för framväxten av en modern och hållbar ekonomi som varken gör avkall på schyssta villkor på arbetsmarknaden eller möjligheten att främja hållbara varor och hållbara tjänster.

Mathias Persson, Skåne: Jag vill först tacka för att temagruppen har gjort ett jättearbete. Det har verkligen hänt mycket på resan. Jag har inget yrkande utan jag ska yrka på en motion som kommer i nästa runda, men det känns som att arbetet har varit i folkbildningens anda och det gläder mig att man har jobbat med begrepp som fossil, hållbar och klimatsmart. Man har vävt in FN:s klimatmål och hållbarhetsmål. Det är så mycket mer än bara fossil, avgaser och annat som det handlar om inom det här området.

Jag passar också på att lyfta denna (visar studiematerial). Bilden är helt fantastiskt vacker. Man ser rapsfälten. Det är framtiden, och den motion jag kommer att prata om handlar just om fossila gaser, naturgas och biogas, och det kommer att vara en fortsättning på folkbildningen. Bra jobbat, och vi ses under nästa avsnitt.

Carina Svensson, Skåne: Även jag vill naturligtvis tacka för ett fantastiskt arbete, konstruktivt och lyssnade från båda sidor. Framför allt vill jag lyfta att vi på ett par ställen lyfter de globala hållbarhetsmålen, att vi är tydliga både nationellt och internationellt om att miljön inte har några gränser. När det regnar i Malmö blir det översvämningar i Burlöv. När snön smälter i norr blir det torka i Malmö. Jag vet inte riktigt hur det går ihop, men det gör det. Vi visar att vi inte kan prata miljö i ett hörn, hållbara städer i ett hörn och jobb i ett annat. Det hör ihop.

Med det tackar jag temagruppen, men inget är riktigt perfekt. Därför yrkar vi från Skåne bifall till Erik Pellings sex yrkanden. Jag vill också passa på att yrka bifall till Linköpings motion E83 om att samordna och skydda vårt dricksvatten – vårt dricksvatten som är vårt mest kontrollerade livsmedel, som vi ibland faktiskt inte värderar med den ära vi skulle.

Jörgen Edsvik, Gävleborg: Tack till partistyrelsen för ett bra arbete i temagruppen. Erik Pelling var uppe tidigare och drog flera yrkanden som vi från Gävleborgs sida tycker är kloka yrkanden. Vi vill yrka bifall till samtliga av dem. Vi vill också snurra lite kring ett av Eriks yrkanden som

handlar om att när vi ska ta det här ansvaret och glänsa internationellt och visa vägen, då räcker det inte med att vi är duktiga internationellt utan vi måste också bli minst lika duktiga på att premiera det lokala och uppmuntra det lokala att gå före. Erik redogjorde för det yrkandet.

Vi kan inte nog understryka vikten av att den lokala nivån faktiskt går före och att vi uppmuntrar den till att göra det. Kommunerna är ofta de i miljöarbetet som är föremål för de internationella besöken. Man studerar värmesystem, stadsplanering, kollektivtrafikstyrning, arbete med vatten och avlopp. Kommunerna har mängder med fastigheter, fordon, kommunala bolag och är huvudansvarig för stora delar av välfärden. Mycket av de frågor som faktiskt styr effekten, alltså hur det blir, i miljöarbetet är på ett eller annat sätt kopplat till kommunernas ansvar. Därför måste vi, om vi ska ha ett starkt internationellt arbete, också ha en uppmuntran till de lokala initiativen.

Lite senare i dag ska vi diskutera ett avsnitt som heter Förstärkt miljöarbete och även då kommer vi, tillsammans med partistyrelsen, att peka ut kommunernas viktiga roll i ett omställningsarbete. Låt oss göra detsamma i den här kontexten.

Ylva Samuelsson, Jönköpings län: Jag vill yrka bifall till Erik Pellings tilläggsförslag till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag tyckte egentligen att riktlinjerna var bra redan från början, men efter ett mycket givande temagrupsarbete blev de ännu bättre. Men nu har vi möjlighet att stärka dem ännu mer i kväll.

Vi hade ett mycket givande samtal i temagruppen. Jag sade ingenting utan jag bara lyssnade, och det finns så otroligt mycket kunskap, så mycket klokskap och så mycket engagemang i vårt parti för en av de absolut viktigaste frågor vi har att ta ställning till – vår miljö. När jag hör alla dessa människor tala om miljö känner jag verkligen framtidstro. Det är härligt att få vara del av ett feministiskt parti, alltså en rörelse som har jämställdhet, frihet, solidaritet och demokrati som ledord, och som också är partiet med den bästa miljöpolitiken – ett framtidsparti på riktigt!

Gustav Nilsson, Värmland: Omställningen från fossilt till förnybart är allas vår fråga. Behovet av en viljestark politikriktning som visar vägen är av oerhört stor vikt, och jag ser med glädje att partistyrelsen har ambitiösa klimat- och miljömål i förslaget till riktlinjer. Men vägen mot klimatomställningen kan inte se likadan ut överallt i landet. Vi måste anpassa vägen efter vilken landsände man befinner sig i. Jag önskar ett förtydligande i riktlinjerna angående detta. Därför yrkar jag bifall till Linus Skölds förslag: ”Beslut om miljö- och klimatåtgärder ska alltid fattas med förståelse för de olika förutsättningar som råder på olika platser i landet.”

Sten Andersson, Skåne: Jag vill ta upp motion E23. Jag sitter själv i ett bolag med fyra kommuner – Osby, Östra Göinge, Bromölla och Olofström. Förkortningen på det här är Skåne Blekinge Vattentjänst. Vi är fyra kommuner i gränslandet mellan Skåne och Blekinge som i dag har samverkan när det gäller vatten och avlopp, för det behöver inte vara staten som tvunget går in. Vi har också ett ägardirektiv att samverka med fler kommuner runt omkring, bland annat Blekingekommunerna Sölvesborg och Karlshamn, men även stora Kristianstad börjar vakna. Det

går alltså att samverka i de här sammanhangen mellan kommunerna; det måste inte vara staten hela tiden.

Jag är gammal bilmekaniker och jag har också jobbat de sista åren innan jag blev pensionär som miljö- och kvalitetssamordnare i en större bilkoncern. Jag är också mycket medveten om, och det är viktigt att ha med sig, att det går mycket väl att ställa krav på en fossilfri bil. Det är rent tekniskt hur enkelt som helst – det handlar bara om att ställa kraven.

Om man bor även i Skåne, i det nordöstra hörnet, så har vi halvtimmestrafik med kollektivtrafiken vid högtid. När det gäller i övrigt har vi timmestrafik, och det är ganska svårt att ta sig fram utan bilen i många lägen. Därför är bilen i de sammanhangen ganska viktig. Det gör att jag ser hellre att man ställer krav på bilen, för det är fullt möjligt.

Meit Foblin, Gotland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion E23:1-2 om vattenbristen. Jag kommer från Gotland och som ö är vi mer sårbara än andra delar av vårt land. Öland var här tidigare och presenterade sina problem och våra är ungefär desamma.

Tack vare effektiv utgrävning rinner allt vatten i stort sett av vår ö. Vår ytvattentäkt Tingstäde träsk är i dag 21 centimeter under nivån som vi hade 2015, och det ska jämföras med den hittills lägsta nivån som vi hade 1976, då vi kan konstatera att nu har vi lägre nivå än vi hade 1976. Då kan man konstatera att i dag har vi 8 000 fler abonnenter än 1976 som ska dela på detta vatten och 3 000 av dem finns söder om Tofta, alltså på en ganska liten yta.

Samtidigt ska vi säga att vi har haft effektiva kampanjer för att spara vatten. Ni som har besökt Gotland under Almedalsveckan vet att vi i många år har jobbat med kampanjer och förra året sänkte vi också hur vatten kommer ut till abonnenter.

Vi jobbar väldigt starkt. Vi flyger med helikopter över ön för att hitta vatten. Vi provpumpar borrhål. Vi har membranläggningar i Tingstäde och i Kvarnåkershamn. Nu ska vi bygga i Kvarnåkershamn och det kommer att kosta runt 200 miljoner för en liten region som Gotland. Det här är också otroligt viktigt när vi kopplar det här till turismen, eftersom både Öland och Gotland, och andra känsliga områden, är flitiga besöksmål där vi dubblar eller tredubblar antalet besökare under sommarmånaderna när torkan är som värst. Bifall till motionen.

Per Svensson, Halland: Jag vill instämna i det som delegaterna från Kalmar län lyfte om motion E23 om vattenbrist. Jag vill verkligen betona allvaret i de motioner som beskriver hur samhällets beredskap för vattenbrist ser ut.

Jag är själv kommunråd i Falkenbergs kommun och alla känner till att vi i Halland har våra berömda fyra åar, så det kanske ser ut som om vi har hur mycket vatten som helst. Men inte ens i Halland är läget så gott att vi har tillräckligt med vatten.

Vi hade nyligen ett samråd mellan de halländska kommunerna och där framkom att Sveriges geologiska undersökningar nu faktiskt till och med har lagt en uppmaning till samtliga Sveriges kommuner att ha en större beredskap för vattenbrist den här sommaren. Det finns uppdaterade kartor som visar att bristen är stor i princip i hela landet, utom möjligen i nordligaste Norrland. Jag vill därför instämna och ber alla ombud att verkligen läsa motion E23 igen. Jag hoppas att många kan instämna i de yrkanden som Kalmardelegaterna lade.

Erik Pelling, Uppsala län: Jag vill börja med att yrka bifall till Linus Skölds förslag tillägg om att ha förståelse för de olika förutsättningar som råder i landet när vi utformar vår politik på miljöområdet. Jag vill också upprepa mitt stöd för Stockholms förslag om att låta den politiska viljan och våra klimatmål styra våra infrastrukturinvesteringar, inte prognoser som ju bygger på hur det har varit historiskt.

Det vore intressant att höra partistyrelsens synpunkter på det här med vattenbristen, för det är många distrikt som tagit upp det – Örebro, Gotland, Öland, Kalmar med flera. Det är uppenbarligen ett problem och det är ganska grundläggande med vatten att dricka. Där kanske det finns möjlighet att förtydliga på något sätt.

Jag hoppas att Dalarna och Lena Andersson kan tänka sig att jämka sin skrivning om att prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik med den som Uppsala och flera andra distrikt har lyft fram. Vår skrivning lyder: ”Utifrån prioriteringen gång-, cykel- och kollektivtrafik ska hållbara färdmedel stimuleras i hela landet, särskilt i städerna där biltrafiken måste minska.”

Jag vill också tacka för allt stöd som de yrkandena har fått. Det är Örebro, Jönköping, Skåne, Norrbotten, Kronoberg, Stockholm, Gävleborg, Göteborg och Uppsala som står bakom de tre yrkandena om prioritering av gång- och cykeltrafik, om cirkulär ekonomi och om att uppmuntra och låta den lokala nivån gå före. Jag hoppas att det har genklang också hos partistyrelsen.

Åsa Odin Ekman, Stockholm: Jag vill förtydliga några av våra yrkande. Syftet med våra yrkanden är att uppnå och är att förtydliga det Tomas Eneroth inledningsvis sade – att Socialdemokraterna har det starkaste miljöpolitiska engagemanget. Jag tycker verkligen att det är det vi ska sikta på och att det på många sätt verkligen stämmer. Problemet är att det är det inte alla som vet det. Det är inte så synligt. Det syns inte så mycket, för de som syns och hörs i miljö- och klimatdebatten tenderar att vara andra partier.

Jag tror att det verkligen skulle stärka vår ställning i de här frågorna om vi går härifrån med tydliga skrivningar i våra riktlinjer och tydliga beslut. Det är därför jag vill uppmana kongressen att bifalla motion E14:1 och vårt yrkande till riktlinjerna: ”De trafikpolitiska målen ska skärpas så att klimatmålen får en starkare styrande roll vid investeringar i infrastruktur.”

Det här är verkligen så viktiga åtgärder för att vi ska kunna minska det gap som råder mellan målsättningarna vi har och prognoserna inom trafikutvecklingen. Det är avgörande för att vi faktiskt ska nå våra utsläppsmål.

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: Tack för en fantastiskt bra debatt – gud, vilka bra inlägg! Åsa sade att vi måste se till att vi syns och det här är ett bra exempel. Det här tv-sänds, så väldigt många kan följa och se det starka miljöengagemang som finns inom socialdemokratin.

Jag blir riktigt lycklig, för jag råkar vara studieledare i partiet också, när Mathias Persson visar ett studiematerial och säger att det vi gör på en kongress också är rejält folkbildningsarbete. Vi blir klokare, smartare och bättre på miljöpolitik genom det här sättet att arbeta. Mitt dilemma, och det vet ni från alla andra politikområden, är att riktlinjer ska vara riktlinjer, och det finns en risk när vi lyfter in bra utlåtanden och texter i riktlinjerna det till slut blir riktlinjer på 80–90 sidor,

och det går inte riktigt bra för det är inte ett bra sätt att vara tydlig i politiken. Därför har vi fått försöka att vara lite minimalistiska ibland och bara ta med vissa delar, men vi har verkligen ansträngt oss för att möta alla de kloka inlägg som kommit under temagruppen. Jag tycker att vi har tillmötesgått så mycket som vi haft möjlighet att göra, och politiken är nu vassare och tydligare på klimatområdet, och det ska vi vara väldigt stolta över.

Jag tänkte bemöta några av era yrkanden. Erik Pelling, Rikard, Åsa och flera andra har pratat mycket om meningen om att låta den lokala nivån gå före. I och med att vi har ambitionen att vi ska trycka ihop texterna lite så har jag funderat på om vi från partistyrelsen ska tillmötesgå föreslagen om att den lokala nivån ska gå före med önskemålet från Linus Sköld med flera om att också ta hänsyn till olika lokala förutsättningar. Där har vi en mening som ni hinner fundera på medan jag dra de andra yrkandena. Det handlar om en ny formulering på sidan 3 rad 12, där det står om att vi ska vara ett nationellt föredöme. Där lägger vi till: ”Och genom att den kommunala nivån kan gå före samtidigt som vi tar hänsyn till olika lokala förutsättningar.” På det sättet tror jag att vi tillmötesgår både det som Erik Pelling och gänget föreslår och även det som Linus Sköld har tagit upp, och vi slår två flugor i en smäll och får det som en effektiv text på ett ställe. Det är partistyrelsens förslag. Med det yrkar vi å andra sidan avslag på de andra förslagen.

Niklas Rhodin tar upp frågan om en högre grad av självförsörjning och satsningar på svenskt jordbruk. Här har vi valt att försöka hålla det ganska kompakt, så när vi pratade om detta på temagruppen valde vi i stället att lyfta in att vi ska ha en hållbar livsmedelsproduktion. Vi säger faktiskt väldigt tydligt att vi vill öka den svenska hållbara livsmedelsproduktionen. Det finns i riktlinjerna och det finns även utförligt beskrivet i den livsmedelsstrategi som regeringen nu presenterar. Vi känner oss väldigt trygga i den här argumentationen och vill därför inte säga bifall till Niklas förslag om ytterligare satsningar på svenskt jordbruk.

Claes Thunblad har på samma sätt tagit upp en mening om biogas och biogödsel som måste säkras. Även där resonerar vi på ett liknande sätt. Vi tycker att vi efter temagruppen redan tar in det i diskussionen om långsiktiga spelregler, och det är lite för att inte hamna i ett läge där vi börjar peka ut biogas, biogödsel eller andra olika former av biodrivmedel. Vi tror att det blir rättare i riktlinjerna att uttrycka sig generellt, och därför yrkar vi avslag på Claes Thunblads förslag. Vi har inget emot det i sak men vi tror att det är smartare att säga på det sätt vi gör, med en generell terminologi.

Jag går vidare till Åsa Karlsson Björkmarker, Erik Pelling, Linnéa Wickman med flera som pratar om den cirkulära ekonomin. Det här är en jättebra text som jag i ärlighetens namn ska säga att vi hade tänkt bifalla på miljöavsnittet så småningom, men eftersom ni valde att lägga fram det här får vi väl yrka bifall till det här, det vill säga: ”Vi skapar nya jobb i den cirkulära ekonomin genom att ställa om produktion och genom att möjliggöra för det offentliga att efterfråga de produkterna.” Det är ett jättebra förslag, så det yrkar vi bifall till!

När det gäller gång-, cykel- och kollektivtrafik som ska stimuleras i hela landet, och i städer ska det prioriteras åtgärder för att minska biltrafiken, så var det lite olika förslag där. Jag ska ärligt säga att vi vände och vred på det där, men både av utrymmesskäl och utifrån en liten fundering om vad vi menar med begreppen prioritera eller stimulera gör att vi nog ändå vill kvarstå vid det vi har från partistyrelsen. Vi gick temagruppen till mötes genom att plocka in just gångtrafik som

en exemplifiering och det innebär att nu står det att gång-, cykel- och kollektivtrafik ska stimuleras. Vi förutsätter att det faktiskt är i hela landet, och så talar vi tydligt om den prioritering som finns i städerna. Även om vi förstår hur ni menar väljer vi att yrka avslag och tycker att det är en ganska bra text i det reviderade förslaget från partistyrelsen.

Sedan har vi Åsa Odin Ekman som har argumenterat väldigt bra när det handlar om de trafikpolitiska målen. Här har vi ett litet bekymmer och vi vill vara tydliga med detta. Det finns alla skäl att vara kritisk mot hur man tidigare har hanterat detta, inte minst från tidigare regeringar. Men nu har vi en regering som har en sammanhållen transportpolitik, som har skärpt de transportpolitiska målen, där det står om hänsyn till klimat naturligtvis, men vi får inte glömma – många här arbetar ju också med trafikfrågor – att frågor om tillväxtförutsättningar vid infrastrukturinvesteringar är viktigt men också trafiksäkerheten.

Skulle de klimatpolitiska målen vara överordnade när vi prioriterar infrastruktur är jag inte alldeles säker på att det blir rätt i alla sammanhang. Vi måste också se att ibland är trafiksäkerhetsargumentet eller tillväxtargumentet också väldigt viktigt. Det vi gör nu är att vi gör stora investeringar, inte minst i järnväg. Vi skärper målen. I det klimatpolitiska ramverket har vi just på detta område tagit fram sektorsmål, där vi säger att 70 procent av utsläppsminskningen ska vara inom transportsektorn. Även här känner vi oss ganska trygga med argumentationen och därför vill vi faktiskt avslå det Åsa föreslår – både vad gäller motionen om de trafikpolitiska målen och förslaget i riktlinjerna – eftersom vi inte vill att vi ska få en otydlighet i hur vi också prioriterar till exempel trafiksäkerhet.

Sedan har vi vattenfrågan. Jag är ju en sådan där som åker till Öland på sommaren och tycker att det är fantastiskt där, och när både ölänningar och gotlänningar argumenterar är det väldigt lätt att hålla med. Jag gick tillbaka och tittade på vad det faktiskt har skrivit i vårt utlåtande över motionerna. Vi säger så här: ”Sverige måste på allvar arbeta med klimatanpassning. Klimatförändringarna kommer nu snabbt, med kraftigt ökande regn- och vattenmängder på många olika håll. Samhällsberedskapen måste öka.” Det är det vi skriver i utlåtandet.

Vi valde dessutom, efter diskussion i temagruppen, att på miljöområdet lyfta in ett helt avsnitt som handlar om hur vi skyddar dricksvattentäkter och hur vi ser till att dricksvattnet ska säkras. Med det känner vi att vi faktiskt tillgodoser det som både Ilco, Meit, Per och några andra säger. Vi delar av hjärtat det ni säger men vi tycker det är tillgodosett i och med att vi kommer med sådana textändringar på miljöavsnittet.

Det var faktiskt samtliga yrkanden som vi har sett. Ömsom vin, ömsom vatten – men totalt sett en fantastiskt bra slutprodukt. Tack för gott samarbete!

Åsa Odin Ekman, Stockholm: Jätteroligt att partistyrelsen går med på många av de formuleringar som flera av delegationerna tillsammans går fram med – det blir en förbättring både i beslut och riktlinjer. Däremot jag känner att jag behöver förtydliga en sak gällande våra formuleringar om det här med det trafikpolitiska målen.

Jag har full förståelse för om partistyrelsen tycker att vår attsats är lite hård, men jag tycker nog att vårt yrkande till riktlinjerna inte lämnar något utrymme för att tro att säkerhetskännsyn på något sätt underordnas, för det är klart att det är viktigt. Det vi däremot ser, och det jag har

försökt tydliggöra i mina tidigare inlägg, är att den styrning vi har i dag helt enkelt inte räcker. Den utveckling som vi ser med utsläpp från trafiken går i fel riktning och vi kommer inte att klara våra utsläppsmål om det fortsätter på det här sättet. Det finns ett brett underlag för att de miljöhänsynsmål vi har inom de trafikpolitiska målen inte räcker.

Det är utmärkt att vi har en regering som har höga ambitioner. Jag vill att vi går härifrån och att det är tydligt att även Socialdemokraterna är en drivande kraft i detta. Om ni vill samma sak som vi kan det väl inte vara ett problem att vi får in det i riktlinjerna.

Ilika Corkovic, Kalmar län: Tomas pratar om att skydda vatten, men det är lätt att skydda vatten när det finns vatten. När man mäter grundvattennivån så är den den lägsta sedan 1988 i Borgholms kommun. Nu har man gjort SGU-mätningar där den första prognosen säger att det inte finns mer vatten än vi tar ut. Man får inte glömma att Borgholms kommun är som en kameleont. Det är en kommun som går från 10 800 invånare till 250 000 invånare under de 6-8 veckorna på högsommaren. Vi är den fjärde största besöksnäringen i landet som sommardestination.

När det gäller livsmedelsproduktionen vet jag inte om jordbruksministern är här, men Kalmar län, och därav Öland, står för en stor del av livsmedelsproduktionen. I det här fallet handlar det inte om att skydda vatten utan om att det inte finns vatten.

Jag hoppas att partistyrelsen kan sträcka ut handen och bifalla åtminstone andra attsatsen som handlar om beredskap. Det är svårt att övervältra ansvar till en liten kommun. Vi gör en investering på 114 miljoner kronor. Är det rimligt att en liten kommun ska ta från sina kärnverksamheter och finansiera vattenproduktionen? Vi vidhåller vårt förslag från Kalmar län, och jag hoppas att det är fler som stöttar vår motion. Bifall till E23, båda attsatserna.

Erik Pelling, Uppsala län: Jag tänkte att jag skulle försöka ge partistyrelsen en chans att slippa förlora en omröstning vad gäller prioriteringar i gång-, cykel- och kollektivtrafik, och tänkte jag också förklara lite mer för de delegationer som kanske inte har fått det på papper.

Skrivningen lyder så här: ”Utifrån prioriteringen gång- cykel- och kollektivtrafik ska hållbara färdmedel stimuleras i hela landet, särskilt i städerna där biltrafiken måste minska.” Det här innebär att i de stora städerna är förstås potentialen mycket större för de här trafikslagen. Det är kortare avstånd, det är mycket mer komprimerat och där kan man nå stora effekter med ganska små insatser. Men gång-, cykel- och kollektivtrafik fyller ju sin funktion och har sin plats i hela landet på olika sätt.

Tanken är att man systematiskt, det är ju själva prioriteringsordningen vi vill få in, tänker vad man kan lösa med hjälp av gångtrafik. Det är bra för folkhälsan, det är i princip gratis för skattebetalarna. Nästa steg blir vad man kan lösa med cykeltrafik och cykelinvesteringar. Det är samma sak där – det är bra för folkhälsan och det är klimatsmart. Nästa steg är kollektivtrafiken – lite dyrare men i kombination med pendelparkering och annat funkar det även på landsbygden med anropsstyrd trafik och andra smarta lösningar, så att vi använder bilen och det den medför där den verkligen gör som mest nytta: från hemmet till närmaste pendelparkering och i vissa andra relationer.

Det är en systematik vi vill få in i våra kommande beslut och i partistyrelsens riktlinjer. Det är det som är syftet med vår något förbättrade formulering på den punkten. Jag hoppas att partistyrelsen kan tänka sig att gå med på det.

Linus Sköld, Norrbotten: Jag visste väl det, att vi har en klok partistyrelse som också förstår att landet ser olika ut på olika platser. Egentligen står jag här för att säga att vi stödjer partistyrelsens jämningsförslag om den lokala nivån.

Claes Thunblad, Stockholms län: Jag har stor respekt för partistyrelsen, naturligtvis, men jag tycker att argumentationen om att inte lägga till just värnandet av biogasframställan handlar om att det i Sverige riktar sig till drygt 200 kommuner som i dag samlar in mat. Det riktar sig till kommande lagförslag som handlar om krav på kommunerna att samla in mat och samtliga kommuner som investerar i biogasanläggningar. Jag vidhåller det lilla tillägget att ur gruppen biodrivmedel särskilt beakta biogasens framtid.

Helena Andersson, Dalarna: Jag vill bara klargöra vad jag menar med min mening ”Gång-, cykel- och kollektivtrafik ska stimuleras i hela landet.” Jag vill sätta punkt där och fortsätta med meningen: ”I städer ska det prioriteras åtgärder för att minska biltrafiken”. Då lyfter man inte bort prioriteringarna från landsbygden, tänker jag. Det var därför jag vill ha det så.

Meit Foblin, Gotland: Jag vill verkligen trycka på för samma som Ilco från Öland. Skrivningar på miljöområdet om att dricksvatten ska säkras och att vi ska skydda täkter är vällovliga, men samtidigt ställer jag frågan vad det innebär. På Gotland är det så att det inte finns vatten i våra vattentäkter och vi ser inga större utsikter att det kommer att bli tillgång på mer vatten i våra vattentäkter heller. Temperaturen kommer att fortsätta att öka, torkan kommer att sprida ut sig.

Jag yrkar också bifall återigen för det här måste vara ett statligt ansvar, också för de kostnader som uppkommer när vi måste gå till andra vatten, som till exempel havet. Det är orimligt att små kommuner ska behöva bära den kostnaden själv. Jag står fast vid mitt bifall till motion E23:1-2.

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: Tack för kloka kommentarer, och jag ska kommentera några av förslagen. Det vi skriver om gång-, cykel- och kollektivtrafik är att vi har lagt till gång och vi skriver ”gång-, cykel- och kollektivtrafik ska stimuleras, särskilt inne i städerna där biltrafiken måste minska.” Vi tycker att det är en mening som täcker allting. Vi vet att alla kommuner redan har ansvaret, inte minst för gång-, cykel- och trafikleder, så det är återigen på temat att minimera texten. Annars skulle vi nog på många ställen i våra riktlinjer kunna skriva ”i hela landet” – det här är i hela landet för det är en kommunal angelägenhet för alla kommuner i hela landet. Det är det som är argumentet, så att ni förstår hur vi resonerar.

När det gäller Ilko – nu är jag rädd för att jag snart inte kommer över Ölandsbron om jag ska besöka Mörbylånga, men med all respekt för det ni säger, men vi menar att vi faktiskt svarar på det. Vi säger att Sverige på allvar måste arbeta med klimatanpassning, att klimatförändringarna

kommer snabbt med kraftigt ökade regn- och vattenmängder på många olika håll och att samhällsberedskapen måste öka. Här tas ett antal nationella initiativ just nu från vår regering.

Det är inte så att vi förutsätter att det finns dricksvattentillgång utan vi säger just, med tanke på situationen i sydöstra Sverige och inte minst Öland, att dricksvattnet ska säkras – inte bara skyddas. Det var det tillägget vi gjorde i temagruppen. Tidigare stod det bara ”skyddas” men vi måste också säkra tillgången till dricksvatten, och då blir det en väldigt tydlig signal, inte minst när det gäller situationen på Öland. Jag håller verkligen med om argumentationen och vi tycker att vi täcker upp den på det här sättet.

När det gäller biogasen och Claes – med all respekt, men vi gör väldigt stora insatser när det gäller biogas och generellt när det gäller biodrivmedel. Vi har haft investeringsstöd, vi har haft skattesubvention, vi har haft frantagning av koldioxidskatt. Vi skulle kunna räkna upp väldigt många av de insatserna men det blir en väldigt lång textmassa i riktlinjerna.

Vi säger ”långsiktiga spelregler” och vi uttrycker oss generellt, för det gäller också biodrivmedel rent generellt. Det är skälet. Jag känner inte att det finns en motsättning i sak men däremot finns det en vilja från oss i partistyrelsen – och det kommer ni att märka under hela kongressen – att ändå försöka hålla riktlinjerna så att de blir mer kompakta, tydliga och generella i detta sammanhang. Jag ger mig inte på den punkten men jag tycker ändå att det är fantastiskt bra riktlinjer som vi har möjlighet att ställa oss bakom. Tack för en bra diskussion och bra argument!

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Ida Eklund*, Örebro län, *Jytte Guteland*, Stockholm, *Rickard Andersson*, Göteborg, *Linnéa Wickman*, Gävleborg, *Mathias Persson*, Skåne och *Carina Svensson*, Skåne.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
3	<i>Niklas Rhodin</i>	Jämtlands län	Rad 7, tillägg: ”En högre grad av självförsörjning kräver ytterligare satsningar på svenskt jordbruk.”	Avslag
3	<i>Linus Sköld</i>	Norrbottnen	Rad 7, bifall till yrkande från Niklas Rhodin (se ovan).	Avslag
3	<i>Erik Pelling</i>	Uppsala län	Rad 11, tillägg i sista meningen i andra stycket under <i>Gröna jobb är framtidens jobb</i> : ”Sverige bygger sin trovärdighet internationellt genom att gå före nationellt och genom att uppmuntra och låta den lokala nivån gå före.”	Avslag
3	<i>Åsa Karlsson Björkmarker</i>	Kronoberg	Rad 11, tillägg, fortsatt på mening: ”och genom att uppmuntra och låta den lokala nivån gå före”.	Avslag

3	<i>Tomas Eneroth</i>	Partistyrelsen	Rad 12, tillägg: ”och genom att den kommunala nivån kan gå före samtidigt som vi tar hänsyn till olika lokala förutsättningar.”	Bifall
3	<i>Claes Thunblad</i>	Stockholms län	Rad 23, tillägg: ”Inhemsk framställning av biogas och biogödsel måste säkras.”	Avslag
3	<i>Åsa Odin Ekman</i>	Stockholm	Rad 24, tillägg: ”De trafikpolitiska målen ska skärpas så att klimatmålen får en starkare styrande roll vid investeringar i infrastruktur.”	Avslag
3	<i>Erik Pelling</i>	Uppsala län	Rad 24: Bifall till Åsa Odin Ekmans tillägg (se ovan).	Avslag
3	<i>Erik Pelling</i>	Uppsala län	Rad 24-25, ny formulering av sista meningen i punktsats 2 under <i>Gröna jobb är framtidens jobb</i> : ”Utifrån prioriteringen gång-, cykel- och kollektivtrafik ska hållbara färdmedel stimuleras i hela landet, särskilt i städerna där biltrafiken måste minska.”	Avslag
3	<i>Linus Sköld</i>	Norrbottnen	Rad 24-25: Bifall till yrkanden från Erik Pelling (se ovan)	Avslag
3	<i>Helena Andersson</i>	Dalarna	Rad 24-25, tillägg: ”Gång, cykel och kollektivtrafik ska stimuleras i hela landet. I städerna ska det prioriteras åtgärder för att minska biltrafiken.”	Avslag
3	<i>Erik Pelling</i>	Uppsala län	Rad 27, tillägg: ”Vi skapar nya jobb i den cirkulära ekonomin genom att ställa om produktionen och göra det möjligt att efterfråga de produkterna.”	Bifall
3	<i>Linnéa Wickman</i>	Gävleborg	Rad 27: Bifall till Erik Pellings tillägg (se ovan).	Bifall
3	<i>Niklas Rhodin</i>	Jämtlands län	Rad 27: Bifall till Erik Pellings tillägg (se ovan).	Bifall
3	<i>Åsa Karlsson Björkmarker</i>	Kronoberg	Bifall till Erik Pellings samtliga yrkanden (se ovan).	
	<i>Åsa Odin Ekman</i>	Stockholm	Bifall till yrkanden från Erik Pelling och Åsa Karlsson Björkmarker (se ovan).	
	<i>Carina Svensson</i>	Skåne	Bifall till Erik Pellings samtliga yrkanden (se ovan).	
	<i>Jörgen Edsvik</i>	Gävleborg	Bifall till Erik Pellings samtliga yrkanden (se ovan).	
	<i>Ylva Samuelsson</i>	Jönköpings län	Bifall till Erik Pellings samtliga yrkanden (se ovan).	

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
E14:1	<i>Erik Pelling</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E14:1	<i>Åsa Odin Ekman</i>	Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E23:1-2	<i>Per Adolfsson</i>	Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E23:1-2	<i>Ilko Corkovic</i>	Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E23:1-2	<i>Sten Andersson</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E23:1-2	<i>Meit Foblén</i>	Gotland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E23:1-2	<i>Per Svensson</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter votering med röstsiffrorna 212–122 (4 avstod) avslå Niklas Rhodin med fleras förslag på sidan 3 rad 7
- att efter försöksvotering avslå Erik Pelling med fleras förslag på sidan 3 rad 11
- att bifalla partistyrelsens nya förslag på sidan 3 rad 12
- att efter försöksvotering avslå Åsa Odin Ekmans förslag på sidan 3 rad 24
- att efter försöksvotering utse Erik Pelling med fleras förslag på sidan 3 rad 24-25 till motförslag till partistyrelsens avslagsyrkande (med Helena Anderssons förslag som motförslag)
- att efter försöksvotering bifalla Erik Pelling med fleras förslag på sidan 3 rad 24-25
- att bifalla Erik Pelling med fleras, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 3 rad 27
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer, kapitel 5 – *Världens första fossilfria välfärdsland* och *Gröna jobb är framtidens jobb*.

Beslut – motionerna

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion E23:1–2
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område E som rör: *Fossilfritt Sverige* (UE47) och *Hållbar livsmedelsproduktion* (UE48).

Tjänstgörande ordförande. Nu kan jag inte hålla mig utan jag måste få citera Falstaff Fakir: ”Vatten är ett farligt gift, som omger Visby stift!”

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *John Josefson* och *Petra Söderqvist*

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.14

Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 5 *En tryggare energiförsörjning med 100 procent förnybar energi* (s. 29-30). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E: (UE49).

Föredragande: *Ibrahim Baylan*

Medföredragande: *Ehy Söderström*

Föredragning

Ibrahim Baylan, partistyrelsens föredragande: Partivänner, det pågår en energirevolution ute i världen, en fantastisk utveckling som ger skäl till optimism och hopp på område efter område. Tillförsel, där vi sett kostnaden för solcell faller med 80 procent på några få år och en halvering av kostnaden för vindkraft. Vi ser en fantastisk utveckling för överföring med utvecklingen av smarta nät och digitalisering. Vi ser en utveckling där vi får helt oanade möjligheter till energieffektivisering växa fram genom *internet of things*, automatiseringar och på alla sätt och vis en utveckling som gör det möjligt för oss att kunna försörja våra samhällen med energi men göra det på ett sätt som inte förstör klimatet och miljön.

Det är i allra högsta grad en nyckelfråga, för i flera hundra år har vi byggt våra samhällen på fossil energi. Det har varit framgångsrikt på många sätt men i ett avseende är vi nu mycket väl medvetna om att det inte går – för klimatets skull. Två tredjedelar av samtliga koldioxidutsläpp till atmosfären har kommit för att vi har bränt kol, olja och gas på ett sätt som vi nu är helt medvetna om inte är hållbart.

Hittills har det varit synonymt med tillväxt och jobbskapande att man måste bränna fossil energi. Varje gång man har pratat om omställning har folk sett bördor och kostnader framför sig. Men den fantastiska utvecklingen de senaste åren inom energisektorn gör det möjligt att för första gången kanske i mänsklighetens historia kunna försörja våra samhällen, våra transporter och våra industrier med energi på ett sätt som inte förstör miljön och klimatet.

Och vet ni, partivänner – jag vill att Sverige ska vara längst fram. Jag vill att vi ska göra det för miljön, för klimatet och för jobben. Jag vill att vi ska göra det för tillväxten, för välfärden och för jämlikheten i vårt samhälle och i vår värld.

Därför är det med stor glädje jag kan säga att 2013 års beställning från kongressen om att få till en blocköverskridande överenskommelse om energin nu är verkställd, och den är verkställd på ett väldigt bra sätt. Nu har vi kommit överens med ett flertal partier i riksdagen. Hand i hand med

vår koalitionspartner Miljöpartiet har vi drivit på för att sätta upp ett mål för 100 procent förnybar energi och ta fram en plan för att ta sig dit. Det är bra för politiken och det är framför allt en styrka för vårt land att vi nu kan leverera långsiktigt hållbara förutsättningar för energisektorn, för klimatet och för industrin.

Det är mot den bakgrunden jag är väldigt glad och nöjd att kunna lägga fram de här riktlinjerna som tar upp en trygg elförsörjning men som är 100 procent förnybar. Hade vi sagt det på kongressen 2013 med emfas hade det naturligtvis varit högt ställda förväntningar som då fortfarande tedde sig aningen, aningen orealistiska. Men vet ni vad? Framtiden är hoppfull, framtiden är positiv. Nu är det inte bara optimistiskt. Det är också det mest realistiska och jag vill att Sverige ska leda den här utvecklingen. Det är med stor stolthet som partistyrelsen lägger fram de här riktlinjerna, så att vi tillsammans kan leda utveckling i Europa och i världen. Det är bra för klimatet och det kommer också att vara bra för våra möjligheter att hävda tillväxt och jobb på ett hållbart sätt i vårt land. Bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

En tryggare energiförsörjning med 100 procent förnybar energi

Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan som levererar el till konkurrenskraftiga priser. Den blocköverskridande överenskommelsen på energiområdet är en milstolpe som skapar långsiktighet för marknadens aktörer, inte minst elintensiva industrier, och den bidrar till nya jobb och investeringar i Sverige.

Den förnybara elproduktionen ska byggas ut så att elsystemet blir 100 procent förnybart till 2040. Genom moderniseringar och effekthöjningar av vattenkraften, vindkraft, energilagring, el från högeffektiv kraftvärme baserad på avfall och biobränslen och utbyggnad av solceller ska Sverige klara utfasningen av kärnkraften, samtidigt som vi behåller en trygg elförsörjning.

Den svenska modellen ska utvecklas med trygg och hållbar el. Vi kommer att prioritera:

Utbyggnad av förnybar energi. Vi vill främja investeringar i mer vind, sol, biobränslen och andra förnybara energikällor. Forskning och innovation på energiområdet ska fokusera på det som bidrar till klimatomställning och som stärker svensk tillväxt och export.

Fortsatt energieffektivisering. Satsningarna på energieffektivisering ska öka. Företag och branschorganisationer ska involveras i arbetet med att ta fram mål och styrmedel som leder till förbättringar på energieffektiviseringsområdet.

Att minska risken för effektbrist. Elnäten ska utvecklas för att klara av både varierande produktion och kunder som ändrar sina användningsmönster. Utvecklingen mot smarta elnät och utbyggnaden av elnäten ska fortsätta. Elmarknaden ska fortsätta utvecklas så att det inte blir risk för effektbrist under tider med hög efterfrågan.

Motionerna

100 procent förnybar energi (UF49)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A128:1, A128:5, A187:5, E8:4, E25:1, E26:1, E26:2, E27:1, E28:1, E29:1, E30:1, E30:3, E30:4, E30:5, E30:6, E30:7, E31:1, E32:1, E33:1, E34:1, E35:1, E36:1, E36:2, E37:1, E38:1, E38:2, E39:1, E39:2, E39:3, E40:1, E41:1, E42:1 och E42:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna E8:4, E30:1, E30:3, E30:5, E31:1, E32:1, E34:1, E37:1 och E40:1
- att avslå motionerna A128:1, A128:5, E26:1, E26:2, E27:1, E30:6, E30:7, E35:1, E36:1, E36:2, E38:1, E38:2, E39:1, E39:2 och E39:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A187:5, E25:1, E28:1, E29:1, E30:4, E33:1, E41:1, E42:1 och E42:2.

Debatt

Peter Frejhagen, Östergötland: Det här området är otroligt spännande och våra samtal i temagruppen var väldigt bra, så mycket är redan inkorporerat i det nya förslaget. Men det finns en punkt som Östergötland har tagit fram. Det är ett förslag om mikroproducenter: ”Det ska bli enklare att bli mikroproducent av el.”

Östergötland har genom ganska många samtal före kongressen mött människor som skulle vilja gå ihop för att producera och investera i egen försörjning av el. Men vår lagstiftning gör det ibland relativt svårt att gå ihop och göra det. Den textraderna ska då in i det stycke som motsvarar sidan 29 rad 29 i den gamla texten.

Åsa Karlsson Björkmarker, Kronoberg: Det är mycket som är bra med Energikommisionens överenskommelse. Det mest uppenbara är väl att det ger långsiktiga och hållbara spelregler för en bransch som är fullkomligt nödvändig för oss – både för vår exportindustri och vår tillväxt men framför allt också för att uppnå våra klimatmål.

Det lite mindre uppenbara för er är att jag har sluppit att prata kärnkraft med min ombudskollega Jocke oupphörligen och oförtröttligen varje gång jag ser honom under den här kongressen, och det har faktiskt bidragit till mitt personliga välbefinnande under flera timmar! Mycket har helt enkelt blivit bättre på det här området sedan vi hade kongress förra gången, så kan vi väl sammanfatta det.

100 procent förnybar energi, det är en målsättning vi inte har råd och inte kan kompromissa med, och ärligt talat: Det gör faktiskt inget om vi kommer dit lite fortare än vi hade tänkt oss. Dessutom vore det också helt möjligt. I dag ser vi hur elanvändningen i uppvärmning ökar runt om i Sverige. Det är inte hållbart, när Sverige behöver effektivisera och hushålla med vår energi. Därför vill jag att det skrivs in en mening på sidan 2 rad 25 om att elanvändningen i uppvärmningen måste minska.

Sedan är det som så att i dag har vi ett mätsystem av energi där vi jämför en kilowattimme rakt av med en annan kilowattimme – helt utan att ta hänsyn till hur den produceras. Det är faktiskt

helt knas. Det innebär att en kilowattimme som tillverkas av kolkraft jämförs rakt av med en kilowattimme som tillverkas av biobaserad fjärrvärme. Så kan vi inte ha det. Därför yrkar jag på att denna mening läggs till på sidan 2 rad 11: ”Framtidens energiåtgång måste mätas och regleras i primärenergi. På så sätt får vi en helhetsbild av vår totala energiåtgång och kan styra mot en mer hållbar och klimatvänlig energiproduktion.

Susanne Dufvenberg, Västerbotten: Jag vill börja med att säga något om vårt arbete i temagruppen. En utomstående, när vi bara försvinner bort i de här grupperna och kommer väldigt enade tillsammans, kan ju undra vad som försiggår därinne. Jag tycker att det är ett fantastiskt arbete. Vi kan komma med väldigt olika åsikter och tankar, och så får vi bolla dem mot varandra och försöka hitta något slags överenskommelse där vi ändå kan möta varandra. Så nu när ni vet vad ni gör, så kan ju fler engagera sig i politiken!

Jag yrkar egentligen bara på ett ord som har återkommit väldigt mycket på våra olika politikområden – ordet ”hållbar”. Vi har pratat om det när det gäller migration och även vad gäller föregående ämne. Jag yrkar på ett tillägg på sidan 2 rad 16, där meningen lyder enligt följande om man lägger till ordet ”hållbar”: ”Forskning och innovation på energiområdet ska fokusera på det som bidrar till klimatomställning och som stärker svensk hållbar tillväxt och export.”

Dan Gabrielson, Skaraborg: Jag ska lyfta en motion från Värmland som handlar om småskalig vattenkraft. Jag är ordförande i ett vattenråd i Skaraborg och jag har fått många samtal från ägare av småskalig vattenkraft. De här småskaliga vattenkraftverken är ungefär 1 700 till antalet i Sverige och de producerar ungefär 1,5 megawatt. De känner sig oerhört jagade, för vi har tagit en lagstiftning om att de måste ha en tillståndsprövning gentemot miljöbalken.

De här småskaliga vattenägarna bor oftast väldigt vackert, vid en kvarn eller en gammal såg som har anor från 1850-talet, 1900-talets början och så vidare. De har tillstånd enligt gammal hävd eller privilegiebrev, men helt plötsligt säger länsstyrelsen att de behöver ha tillstånd. Den frustration de här småskaliga vattenkraftsägarna känner i dag är att de inte vågar skicka in tillstånden, för de har fått signalen att man har för avsikt att plocka bort den småskaliga vattenkraften.

Så här gör vi inte mot människor. Vi kan inte behandla människor på ett sådant sätt. De är värda att få en rättvis prövning. Man tar inte bort människor från hus och hem. Tänk er att själva att ert boende kanske skulle råka ut för ett vite och ni måste plocka bort de vattenhinder som är och att ni behöver investera miljoner för att kunna bo kvar. Så kan vi inte hantera det.

Därför yrkar jag på att vi lyssnar på Värmlands motion E 87:2, där man säger att det finns ett behov av inhibition i väntan på ny lagstiftning. Inhibition handlar då om att man ser att verkställigheten i lagstiftningens anda skjuts upp tills vi har löst de här problemen. Det vi håller på med i dag är inte ok mot de här vattenkraftsägarna.

Mathias Persson, Skåne: Då ses vi igen – jag körde ju en cliffhanger kring folkbildning och står här igen med det fina rapsfältet på bilden. Vi har pratat om fossila bränslen och vi har även vidrört

biobränslen. Det är fantastiskt att vi har så mycket energi både i vårt parti och i landet som är förnyelsebart.

Jag har skrivit en motion som man kan tycka är lite språkpolis. Men jag tänkte kolla först med er här: Hur många är miljövännare och miljö kämpar? Det är ni väl allihop? Hur många av er har samlat in matavfall och sedan lagt det i de här komposthögar? Det gör väl alla, eller hur? Och hur många av er har bidragit till att skapa mer naturgas? Nej, för det är inte naturgas. Det är biogas. Naturgas är sådant som norrmännen och ryssarna gräver upp från marken. Den är fossil. Det är det som min motion E36 handlar om.

Vi ska sluta använda ordet naturgas i våra verksamheter där vi styr, på samma sätt som vi för in andra ord i verksamheterna. Vi pratar inte om funktionshinder, vi pratar om funktionsnedsatta. På samma sätt ska vi jobba för att byta ut naturgas mot fossilgas. När du ska tanka din gasbil ska du veta om det är biogas eller fossilgas. Fordonsgasen är både och. Som det är nu kanske man behöver båda, det må vara hänt, men på sikt ska vi fasa ut den fossila naturgasen och få biogas. Bifall till motion E36:1-2. Ibbe är också folkbildare så jag tror att han stödjer mig i det här!

Erik Pelling, Uppsala län: Jag vill yrka bifall till Åsa Karlsson Björkmarkers två tilläggsförslag om att framtidens energiåtgång ska mätas och regleras i primärenergi och om att elanvändningen i uppvärmning ska minska. Det var två bra och kloka förslag som inte minst man har mycket erfarenhet av att jobba med i Växjö, där Åsa är aktiv som kommunalråd. Lita på henne och stöd de förslagen.

Susanne Dufvenberg hade ett intressant inlägg om hållbarhet och om att markera att det är hållbar tillväxt vi pratar om. Det var ett ganska litet tillägg och jag tycker att partistyrelsen kan ta till sig det. Och den här folkbildningslektionen var faktiskt riktigt klok. Det är klart att vi ska ta kamp mot ordet naturgas för det är ett enda stort lurendrejeri. Det är biogas vi ska ha – det är mycket bättre. Där kan partistyrelsen också fundera på om man kan bifalla den motionen.

Linus Sköld, Norrbotten: Vi tillhör ett parti som leder en regering som vi har all anledning att vara stolta över. Den, precis som partistyrelsen, förstår vikten av omställning till 100 procent förnybar energi och har lyckats med konststycket att få till en blocköverskridande överenskommelse som säger just det. Vi kan också stoltsera med investeringsstöd för mikroproduktion av sol och användande av skatter som styrmedel för att påskynda den här omställningen.

Just mikroproduktion är det område som vi från Norrbotten tyckte saknades i den här delen av riktlinjerna. Mikroproduktion har en potential att växa och det måste underlättas. Därför har Norrbotten valt att stödja Östergötlands och Peter Frejhagens tilläggsyrkande om att det ska bli enklare att bli mikroproducent av el.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: Ibrahim, jag vill börja med att ge ett starkt kredd till regeringen och ditt arbete för att nå den där blocköverskridande energiöverenskommelsen. Jag tycker att det är riktigt bra gjort! Det visar någonstans att vi inte kan ha en kvartalspolitik som har en möjlighet

att ändras vid en olycklig valutgång, utan vi måste ha en långsiktighet. Vi måste ha en långsiktighet som ger en möjlighet till de investeringar som vi behöver se.

Jag tycker att det avsnitt som ligger i allt väsentligt är bra. Jag tycker också att det är bra att vi pratar om forskning och innovation. Vi vill ha grön omställningsbar och långsiktig tillväxt som vi också kan exportera.

Jag är kommunstyrelseordförande i Söderhamns kommun, där den enda svenska tillståndsgivna havsbaserade parken möjligen kommer att kunna finnas. Jag har inga yrkanden, men om jag saknar något så bör vi fundera på hur vi får incitament kopplat till forskning, innovation och lärosäten kring det nya som ändå sker. Där skulle jag vilja se att vi fortsätter adressera. Jag tycker att det ryms i riktlinjerna men att vi ändå har en fokusering på att stödja storskalig grön energiindustriproduktion som vi ändå kommer att behöva när vi nu går vidare framåt, och kliva bort från ett beroende av atomkraft, vilket jag tror att vi är få socialdemokrater som långsiktigt vill se.

Med energiöverenskommelsen, de positiva skrivningar som finns både i utlåtanden och i de förändrade riktlinjerna är jag hoppfull och övertygad om att vi kommer att göra något bra framöver!

Ibrahim Baylan, partistyrelsens föredragande: Tack för en bra diskussion. Det är precis som Åsa Karlsson Björkmarker sade – det här är på sätt och vis en historisk kongress. Jag tror att det är den första kongressen sedan 1970-talet där inte diskussionen om kärnkraften dominerar. Det är något bra tror jag, för det gör att vi nu kan komma vidare och utveckla hela vår energipolitik och göra det på ett sätt som är långsiktigt hållbart

När det gäller yrkandena har Åsa Karlsson Björkmarker yrkat på sidan 2 rad 11 om ett nytt stycke som handlar om hur man ska mäta och reglera energiåtgång och om primärenergi. Jag yrkar avslag på det – inte för att jag inte tror att det är viktigt eller bra att man tittar på primärenergi. Men i den energiuppgörelse vi har gjort har vi också kommit överens om att sätta upp ett väldigt ambitiöst mål om energieffektivisering – 50 procent effektivare energiåtgång fram till 2030 som ett relativt tal. Därför yrkar jag avslag. Det innebär naturligtvis också att primärenergiåtgången kommer att minska, men det tar hänsyn till att vi blir fler människor, till att vår industri utvecklas och till att vi också kan utveckla tillväxt och annat.

Sedan vidtar ett antal bifallsyrkanden. På sidan 2 rad 14 har Peter Frejhagen från Östergötland yrkat på en ny mening: ”Det ska bli enklare att bli mikroproducent av el.” Det yrkar partistyrelsen bifall till; det tycker vi är en bra mening.

Så sidan 2 rad 16 har Susanne Dufvenberg från Västerbotten yrkat på att lägga till ordet ”hållbar”. Det yrkar vi också bifall till, för jag är helt övertygad om att tillväxten i framtiden inte kommer att hålla i sig om den inte är hållbar. Därför yrkar vi naturligtvis bifall till det.

Sedan har Åsa Karlsson Björkmarker från Kronoberg yrkat på en ny mening som lyder ”Elanvändningen i uppvärmningen ska minska” på sidan 2 rad 22. Det yrkar partistyrelsen också bifall till, för Åsa har helt rätt. En stor del av utmaningen för det svenska elsystemet är en värmeutmaning. Vi går upp i elanvändning med ungefär 100 procent mellan sommar- och

vinterhalvår och det beror helt och hållet på att vi måste värma våra fastigheter. Det finns i dag alternativ till att använda fin och dyrbar el till detta och därför yrkar vi bifall.

Sedan kommer vi till motionerna och där är det så att vi först har ett yrkande på motion E36:1-2. Det handlar alltså om att vi ska verka för att fasa ut ordet ”naturgas” och ersätta det med ”fossilgas” och att energibranschen gör detsamma. Det yrkandet avslår vi av det mycket enkla skälet att det i dag är etablerat, sedan på man tycka vad man vill om det. Biogas är det förnybara, naturgas är det fossila, och partistyrelsen menar att vi bör använda hela vår energi till att fasa ut naturgasen. Det är där vi ska lägga ner vår kraft. Därför yrkar vi avslag.

Det finns även ett yrkande om småskalig vattenkraft men det återkommer i nästa avsnitt.

Åsa Karlsson Björkmarker, Kronoberg: Jag tycker det är märkligt att mitt förslag till tilläggsmening avlogs – jättemärkligt faktiskt. När vi pratar om Energikommissionens överenskommelse så ju min skrivning inte på något sätt något som står emot den. Tvärtom skulle det ju kunna vara ett verktyg för att faktiskt nå de åtgärder eller de målsättningar som man har kommit överens om.

Du kanske kan tänka på den en gång till och ändå bifalla den i slutänden, för den är faktiskt väldigt bra!

Mathias Persson, Skåne: Då fortsätter vi med folkbildningen; vi kan snart köra igång ”Språket” som ny tv-serie härifrån. Naturgasen behöver inte vara fossil. Det finns naturgas just nu bland våra myrar och kärr. Men när man pratar om att man ska tanka naturgas så är det inte den man pratar om, för vi har ingen möjlighet att samla ihop den. Man pratar om en fossil naturgas. I så fall kanske man skulle kalla den för ”fossil naturgas” om man nu så tvunget måste ha kvar det här dumma namnet. Jag är glad att vi har bytt ut handikappad till funktionsnedsatt och sådana saker.

Jag yrkar än en gång på bifall till att vi byter ut det luriga ordet ”naturgas” till ”fossilgas” för det är precis vad det är. Tänk er själva – vem vill köpa fossilgas från Norge? Det låter inte lika trevligt som naturgas från Norge. Vill vi få igång mer biogas, så byt ut ordet.

Ibrahim Baylan, föredragande: Om vi börjar med Åsa Karlsson Björkmarkers första yrkande som handlar om att framtidens energiåtgång måste mätas och regleras som primärenergi. Det som vi har kommit överens om är precis motsatsen – att vi ska mäta och reglera energiåtgången i relation till hur många medborgare vi har. Det är en direkt motsättning. Jag gillar det själv och det mål vi har satt kommer att leda till att den så kallade primärenergien kommer att minska, vilket är bra. Men jag måste ändå yrka avslag för det vore i direkt motsats till det vi har kommit överens om med andra partier.

Detta med orden. Det är ju så att vi köper ingen gas från Norge och vi köper inte heller gas från Ryssland. Den lilla fossila naturgas vi köper köps från Danmark. Det motsvarar tre procent av vår energiåtgång och det är den vi ska fasa ut, kära vänner. Jag förstår precis vad Mathias Persson menar men låt oss lägga vår energi på det som betyder något, nämligen på att fasa ut naturgasen helt och hållet, först i Sverige och sedan i Europa.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	Åsa Karlsson Björkmarker	Kronoberg	Rad 11, tillägg: ”Framtidens energiåtgång måste mätas och regleras som primär-energi. På så sätt får vi en helhetsbild av vår totala energiåtgång och kan styra mot en mer effektiv och klimatvänlig energi-produktion.”	Avslag
2	Peter Frejhagen	Östergötland	Rad 14, tillägg: ”Det ska bli enklare att bli mikroproducent av el.”	Bifall
2	Susanne Dufvenberg	Västerbotten	Rad 16, tillägg efter ordet ”svensk”: ”hållbar”.	Bifall
2	Åsa Karlsson Björkmarker	Kronoberg	Rad 25, tillägg: ”Elanvändningen i uppvärmningen ska minska.”	Bifall

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
E36	Mathias Persson	Skåne	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Åsa Karlsson Björkmarkers förslag på sidan 2 rad 11
- att bifalla Peter Frejhagens, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 2 rad 14
- att bifalla Susanne Dufvenbergs, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 2 rad 16
- att bifalla Åsa Karlsson Björkmarkers, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 2 rad 25
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer, kapitel 5 – *En tryggare energiförsörjning med 100 procent förnybar energi.*

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion E36:1-2
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område E som rör: *100 procent förnybar energi* (UE49).

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.15

Behandling av område E: Världens första fossilfria välfärdsland

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 5 *Ett förstärkt miljöarbete* (s. 30-31). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E: (UE50-UE52).

Föredragande: *Matilda Ernkrans*

Medföredragande: *Ehly Söderström*

Föredragning

Matilda Ernkrans, partistyrelsens föredragande: Då tar vi oss an ett förstärkt miljöarbete, jakt och viltvård samt djurskydd, och jag vill tacka för ett riktigt gott samarbete inför denna debatt och detta beslut. Vår rörelse är klok och ni ombud är så fantastiskt härligt engagerade!

Vi kan samlas kring respekten för naturens element, respekten för människa och miljö, för stad och landsbygd, och vi har redan i riktlinjerna förstärkt med att lyfta in de globala hållbarhetsmålen, med att lyfta in skrivningar om att vi ska säkra vårt dricksvatten och med att vi ska minska plasten i våra hav och kommunernas viktiga roll i miljöarbetet.

Vi talar om det som krävs för att bygga vårt samhälle starkare, trygga vår välfärd, skapa jobb och rädda mänskligheten som vi känner den på vår planet – ett engagemang som så tydligt bärs av oss genom våra värderingar om rättvisa, solidaritet, jämlikhet och frihet för hela Sverige och hela vår värld. Det här är socialdemokratins engagemang. Nu gör vi jobbet! Bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Ett förstärkt miljöarbete

Sverige är ett miljöland i framkant. Det var svenska socialdemokrater som initierade FN:s första miljökonferens i Stockholm 1972 och vi har varit pådrivande under hela resan fram till dagens globala miljömål. Den ambitionsnivån ligger fast.

I dag är EU vår viktigaste arena i det globala miljöarbetet. Sverige ska vara en förebild i att följa EU:s miljö- och naturvårddirektiv. När det krävs ska vi vara pådrivande för tuffare miljölagstiftning.

Marknaden klarar inte omställningen på egen hand, men tillsammans kan politik och marknad åstadkomma mycket. När långsiktiga och tydliga spelregler sätts upp för att göra det mer lönsamt för företag och individer att agera miljövänligt, då kan förändring ske snabbt. Därför behövs styrmedel som utformas i balans med konkurrenskraft och jobb.

Runt om i Sverige tar kommunerna ett stort ansvar för omställningen. Laddstolpar installeras. Nya cykelbanor invigs. Matavfall blir biogas. Det blir allt lättare att göra miljömässigt bra val. Vi vill att konsumtionen ska vara hållbar med mer närproducerade och klimatsmarta livsmedel.

Den svenska modellen ska utvecklas för att säkra en bra livsmiljö. Vi kommer att prioritera:

Att minska mängden skadliga kemikalier i vår mat och vår miljö. Vi vill se ett tuffare kemikalier regelverk i EU. Konsumenternas ökade efterfrågan på ekologiska och närproducerade livsmedel ska mötas med en ökad svensk hållbar livsmedelsproduktion. Hormonstörande ämnen ska inte drabba människor och miljö, tungmetaller och andra skadliga ämnen ska begränsas eller bytas ut. Övergödningen i haven ska hejdas. Antibiotikaresistensen ska prioriteras högre på EU:s dagordning. Platser där barn vistas dagligen ska vara giftfria. Tillgången till rent dricksvatten ska säkras och våra dricksvattentäkter ska få ökat skydd.

Miljömål inom planetens gränser. De kraftfulla satsningar som nu görs för att nå miljömålen ska fortsätta. Framtidens miljömålssystem ska utvecklas med mätbara och ambitiösa mål som hjälper oss att leva inom planetens gränser. Åtgärder för biologisk mångfald, klimat, havsmiljö och giftfri vardag är prioriterade. Sverige ska verka för att uppfylla de globala hållbarhetsmålen.

En ekonomi som gör det billigare att välja klimatsmart. Arbetet för att nå en hållbar framtid går via en grön cirkulär ekonomi. Insamlingen av avfall för återvinning ska öka och göras effektivare och enklare. Spridningen av plast till våra hav och i vår natur ska minska. Pant ska införas på fler produkter som till exempel batterier och hushållselektronik. Det behövs nya förbud och styrmedel mot farliga kemikalier och åtgärder för ren luft och rent vatten.

Motionerna

Jakt och viltvård (UE50)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna E45:1, E48:1, E48:2, E48:3, E48:4, E48:5, E48:6, E48:7, E51:1, E77:1, E79:1, E81:1, E82:1, E94:1, E95:1, E100:1, E100:2 och E100:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion E48:1

att avslå motionerna E48:2, E48:3, E48:4, E48:5, E48:6 och E48:7

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: E45:1, E51:1, E77:1, E79:1, E81:1, E82:1, E94:1, E95:1, E100:1, E100:2 och E100:3.

Djurskydd (UE51)

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna E1:3, E46:1, E46:2, E46:3, E61:1, E62:1, E63:1 och E92:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motion E1:3
- att avslå motion E62:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: E46:1, E46:2, E46:3, E61:1, E63: och E92:1.

Framtidens miljömål (UE52)

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna E3:3, E30:2, E43:1, E44:1, E47:1, E49:1, E49:6, E49:7, E49:8, E50:1, E52:1, E53:1, E54:1, E55:1, E56:1, E57:1, E57:2, E58:1, E59:1, E59:2, E60:1, E60:2, E60:3, E60:4, E64:1, E64:2, E64:3, E64:4, E65:1, E65:2, E65:3, E66:1, E67:1, E67:2, E67:3, E68:1, E69:1, E70:1, E70:2, E70:3, E70:4, E71:1, E71:2, E71:3, E71:4, E72:1, E72:2, E73:1, E73:2, E74:1, E74:2, E74:3, E74:4, E74:5, E75:1, E75:2, E76:1, E78:1, E80:1, E83:1, E84:1, E84:2, E84:3, E85:1, E85:2, E85:3, E85:4, E86:1, E87:1, E87:2, E88:1, E89:1, E89:2, E90:4, E91:1, E91:2, E93:1, E93:2, E93:3, E96:1, E96:2, E97:1, E97:2, E98:1 och E99:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna E47:1, E52:1, E53:1, E54:1, E55:1, E56:1, E75:2, E76:1, E78:1 och E84:3 och E89:1
- att avslå motionerna E65:1, E65:2, E65:3, E86:1, E91:1, E98:1 och E99:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: E3:3, E30:2, E43:1, E44:1, E49:1, E49:6, E49:7, E49:8, E50:1, E57:1, E57:2, E58:1, E59:1, E59:2, E60:1, E60:2, E60:3, E60:4, E64:1, E64:2, E64:3, E64:4, E66:1, E67:1, E67:2, E67:3, E68:1, E69:1, E70:1, E70:2, E70:3, E70:4, E71:1, E71:2, E71:3, E71:4, E72:1, E72:2, E73:1, E73:2, E74:1, E74:2, E74:3, E74:4, E74:5, E75:1, E80:1, E83:1, E84:1, E84:2, E85:1, E85:2, E85:3, E85:4, E87:1, E87:2, E88:1, E89:2, E90:4, E91:2, E93:1, E93:2, E93:3, E96:1, E96:2, E97:1 och E97:2.

Debatt

Björn Abelson, Skåne: Jag vill yrka bifall till motion E73:2 – att vidta åtgärder som anses nödvändiga för att största möjliga antal bilar som skrotas verkligen kommer att lämnas till återvinning.

Det här var en av de stora diskussionerna när vi hade möte i lördags, och en fråga där vi trodde att partistyrelsen levererade, det vill säga att de höll med oss och till och med sade att de var beredda att bifalla attsatsen. Det var ett oerhört positivt bemötande till en början, men det vi har förstått är att man har svårt att hitta rätt formulering i det här fallet. Man tycker att den här motionens formulering inte är precis, men å andra sidan adresserar den problem som finns ute i kommunerna, där vi ser att många bilar hamnar på fel ställen, lämnas ute i naturen, lämnas på tomter, och att de i själva verket inte kommer till den återvinning de ska till. Det är absolut inte ett acceptabelt sätt att hantera gamla bilar.

Det här beror på en i och för sig lyckad reform, där producentansvaret har gått in och där man tagit bort skrotningspremien, där det har blivit gratis att skrota sin bil men där det inte finns något riktigt incitament för att ta hand om de där bilarna som är lite för långt bort för att skrota.

Den här attsatsen, om man inte tolkar den fyrkantigt som partistyrelsen har valt att tolka den utan tolkar den som ett öppet mandat, ger just det uppdraget till partistyrelsen att se till att politiskt lösa problemet och få bort skrotbilarna. Bifall till motion E73:2.

Inge Ståhlgren, Södermanland: Jag står här denna sena kväll för att yrka bifall till motion E60, samtliga attsatser, från Malmö arbetarekommun. Jag har vänt och vridit på den här frågan, för partistyrelsens företrädare har väldigt goda argument till sitt besvarandeyrkande, men jag hamnar ändå i att yrka bifall.

Jag tycker att det här med bottentrålning är en teknik som är oerhört skadlig för den marina miljön. Man tömmer egentligen havsbotten på all fisk och även på sådant som man inte vill ha eller har behov av. Bottentrålning är nästan som att harva eller plöja en åker, för man river i detta fall upp bottensedimentet ganska kraftigt, och vad blir resultatet? Jo, man lämnar oftast en ganska död sjöbotten efter sig. Det råder förbud i dag i Öresund, om jag förstår saken rätt, och i dag har också fiskbeståndet ökat när man har förbjudit bottentrålning. Bifall till motion E60:s samtliga attsatser.

Annika Eriksson, Södermanland: I Sverige är vi väldigt många människor som funderar över miljöfrågor – så många som var tredje person har någon gång i sitt liv beskrivit att de har känt en klimatångest. När vi tittar topp tre av de områden som vi oroar oss för i det här landet, så hittar vi miljöförstöring och klimatpåverkan.

Vi är ett starkt land på väldigt många vis, bland annan ekonomiskt. Det betyder att vi i det här landet är köpstarka och konsumerar produkter här i landet och produkter som kommer från hela världen. Vi gör avtryck, och samtidigt som vi påverkar vår miljö både här och i hela världen finns en stor vilja hos den svenska befolkningen att faktiskt minska avtrycken. Man vill vara en del av lösningen men man vill också att vi politiker hjälper till och visar vägen. Därför är jag väldigt glad med texterna generellt på det här området. Jag tycker att vi har fått tydligare skrivningar som beskriver hur vi ska få en hållbar konsumtion, att vi ser att märkning är en väg att gå för att göra det tydligt för alla oss som är konsumenter att göra bättre val.

Det vi känner att vi vill förtydliga lite handlar om kemikaliereregleringen. I det nya dokumentet vill vi lägga till två små ord på sidan 2: ”och internationellt”. Meningen lyder då i stället: ”Vi vill se tuffare kemikalierereglering i EU och internationellt.”

Milan Obradovic, Skåne: Miljön och klimatet är vår tids största utmaning och det är inget vi kan vänta med. Med aktiv klimatpolitik skapar vi jobb och minskar kostnaderna för samhället. Känner man till problematiken med plaster och kemikalier, och att ett barn som föds har mellan 200 och 240 kemikalier i kroppen, måste man reagera och agera. Det är precis det vi gör nu.

Jag vill passa på att tacka för tilläggen som vi har lagt in om att vi ska minska mängden skadliga kemikalier i mat och miljö samt tillägget ”spridning av plast i våra hav och natur ska

minska”. Vi är på rätt väg. Med dessa riktlinjer reagerar vi och vi agerar. Vi visar åter att det är Socialdemokraterna som leder miljöpolitiken och klimatutvecklingen.

Tidigare har jag varit väldigt ensam om att prata om detta. Jag minns 2013. Då folk sade: ”Men snälla Milan, gå och sätt dig. Det räcker nu.” Nu helt plötsligt får man säga till andra att de ska lugna sig, så vi har kommit långt! Jag vill verkligen passa på att tacka Matilda för det fantastiska jobbet som hon har gjort och även ni andra i gruppen, men jag vet att Matilda har jobbat extra hårt för detta och ära den som äras bör. Äntligen står vi enade i kampen för miljön!

Helmut Hoffmann, Västmanland: Vi har haft en bra diskussion i vår temagrupp, och Tomas och Matilda har varit tillmötesgående i vissa delar av diskussionen. Men jag tycker fortfarande inte att man riktigt når upp till den nivå som fanns i motionen, och därför yrkar jag bifall till Linköpings arbetarekommuns motion E83:1. Jag anser att svaret inte tar upp frågan i motionen om skydd för vårt dricksvatten.

Fastställande av vattenskyddsområden hamnar ofta i domstol och blir en utdragen process. Vägarna är ofta byggda på grusåsar där våra grundvattentäkter ligger. Tungt fordon och båtar med miljöfarligt gods går på vägar och sjöar genom dricksvattensskyddsområden. Det behövs en nationell samordning och ett skydd för vårt dricksvatten. Man gjorde en tilläggsändring: ”Tillgång till rent dricksvatten ska säkras och våra dricksvattentäkter ska få ett ökat skydd.” Det tillägget gjorde man från temagruppen, men jag tycker fortfarande att motionen är lite vassare och därför yrkar jag bifall till den.

Joban Söderling, Västerbotten: Äntligen får vi prata dricksvatten och förhoppningsvis på rätt ställe! Jag har ett yrkande på en ny text på sidan 2 rad 27 i de politiska riktlinjerna: ”Rent dricksvatten är vårt viktigaste baslivsmedel, god tillgång är ingen självklarhet. Forskning och utveckling måste stödjas för att få fram nya system för säker tillgång och hushållning av vårt dricksvatten.”

Jag vill ersätta den text som finns i dokumentet med detta eftersom nuvarande lydelse missar att vi behöver forska om nya system för hushållning och användning av vatten. Vi måste ta till oss att tillgången till rent och friskt vatten inte är en självklarhet utan vatten måste användas klokt. Vi är väldigt bortskämda i det här landet med att kunna öppna en kran och få tillgång till vatten av god kvalitet. Vi lever kanske fortfarande i förvissningen att man ska kunna gräva ett hål, borra, och hitta bra vatten. Det är inte alls säkert.

Hur förnuftigt är det till exempel att vi använder rent vatten till våra avloppssystem? I min egen hemkommun har jag utmanat våra tekniker med en fråga: ”När kan vi bygga nästa flerbostadshus som inte är kopplat till kommunens avloppssystem?” Jag anser att vi behöver ligga före i utvecklingen av nya system både för hushållning och i användningen av vårt viktigaste baslivsmedel. Det är en mycket viktig fråga, inte bara för hela vårt land utan för vår överlevnad och för hela klotet – det är alltså inte bara en liten skitfråga.

Jonas Gunnarsson, Värmland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion E87:1 och motion E88. Jag bor på en ö ungefär 30 mil norrut härifrån. Det ingår i det sötvattnesystem som försörjer den här staden med dess dricksvatten. Det är ett jättesystem! Mitt i det här systemet finns det stora

dammar och liknande, och man kan tycka att det är dem vi siktar in oss på när vi ger oss på vattenkraften i det här landet, men nej. De som i dag utsätts för stora påfrestningar av statliga pålagor, tillståndsprövningar och annat är ofta enskilda personer som lever intill en liten damm och som råkar ha ett litet kraftverk på sin gård sedan urminnes tider.

Många är de som utsätts för en process som kostar otroligt mycket pengar, tid och kraft. Många är de som oroar sig för om de efter den här processen kommer att ha råd att bo kvar i sitt hus eller på sin gård som kan ha tillhört deras familj i generationer. Det här är ett jätteproblem och en jättestor oro i stora delar av vårt land – inte den del av landet där det bor jättemycket folk utan där jag bor, i Värmland, och på andra platser där det finns mycket god tillgång till vatten.

Det här handlar om ett vattenbruk som ofta har pågått i århundranden och här försöker man nu lägga på pålagor och tvinga in människor i system utan att ta hänsyn till att det faktiskt handlar om enskilda som har det jättetufft att bära de här enorma kostnaderna. Vi kan inte vara ett parti som tvingar folk från hus och hem. Därför – bifall till E87:1 och E88.

Kenneth Johansson, Östergötland: Det här är min första partikongress! Jag vill yrka bifall till motion E83. Dricksvatten är något som vi tidigare har tagit som självklart att det alltid har funnits, men på senare år har vi sett att det inte är så självklart längre, speciellt inte i södra Sverige samt på Öland och Gotland – där har man verkligen känt av att dricksvatten inte är något som är säkert att det kommer ur kranarna – och Vättern har den lägsta nivån på 40 år.

Utöver risken för att vattnet tar slut, vilket vi har hört mycket om här, finns även risken att föroreningar från gamla synder: släckmedel från kommunala räddningstjänster som har smittat ner övningsfälten och förstört vattnet, även de övningsfält som försvaret har över våra dricksvattenreservoarer. Risken är att vattnet blir förorenat – inte bara att det tar slut. Därför anser vi att en nationell ledning ska säkerställa att det även i fortsättningen finns tillgång till friskt vatten. Riktlinjerna har förbättrats rejält genom temagruppens arbete och det tackar vi för. Vi anser dock att motionen om nationell ledning bör bifallas.

Åsa Hååkman Feldt, Värmland: Nu blir det lite jakt här, för när man kommer från Värmland måste man naturligtvis ta upp jaktområdet! Jag yrkar bifall till partistyrelsens svar på motion E81:1. Vi välkomnar att partistyrelsen tar frågorna på allvar och lyssnar på Värmland. För oss hemma i Värmland är en fungerande rovdjurspolitik en förvaltning av största vikt. Det lokala inflytandet måste utvecklas så att medborgarna i Värmland känner tillit till systemet och till ansvariga myndigheterna.

Vi ser nu att partistyrelsen känner förståelse för vår fråga. Vi vet att det är en balansgång mellan jakt och bevarande. Men jag vill verkligen betona att ute i stugorna är det här en större fråga än de flesta av er härinne kan föreställa er. För oss är det också en valfråga och vi vill inte förlora fler röster på det här. Ett nytt eller uppdaterat jakt- och viltvårdsprogram är verkligen viktigt för vår trovärdighet och vi i Värmland kommer att bevaka denna fråga så att partistyrelsen kommer igång med detta viktiga arbete.

Erik Pelling, Uppsala län: Jag vill börja med att yrka bifall till Inge Ståhlgrens yrkande om bottentrålning och Annika Eriksson från Södermanland hade ett bra tillägg om ”internationellt”. Men framför allt vill jag yrka bifall till ett tillägg i stycket på sidan 2 rad 15, om att runt om i Sverige tar kommunerna ett stort ansvar för omställningen. Där vill jag med flera ha in ett tillägg: ”Här finns stora möjligheter för en grön och hållbar stadsutveckling.”

Vi är många städer i det här landet – Örebro, Umeå, Luleå, Norrköping, Östersund, Sundsvall, Malmö, min egen hemstad Uppsala, Göteborg, Lund, Stockholm, Trollhättan, Visby, Linköping, säkert ännu fler – städer som leds av socialdemokrater och som hela tiden tar initiativ, är väldigt innovativa och hittar olika metoder för att föra en politik för en hållbar stadsutveckling socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Vi gör det mycket bättre än något annat parti, för vi ser verkligen till helheten. Vi är också i de kommunerna väldigt medvetna om att förutsättningarna ser väldigt olika ut i landet, och vi behöver en politik både för staden och för landet.

Många av de här kommunerna är också landsbygdskommuner. Min egen kommun Uppsala är faktiskt Sverige mesta landsbygdskommun, med Gotland som god tvåa. Vi har Sveriges största befolkning på landsbygden, en femtedel av vår befolkning. Vi måste hela tiden i vardagen bolla med båda de här perspektiven. Målen är desamma men medlen är lite olika beroende på var vi befinner oss och hur förutsättningarna ser ut, och vi ska med stolthet förstås också ha en politik för våra städer, där en väldigt stor del av vår befolkning finns och där vi har stora utmaningar.

Vi tycker att det ska vara tydligt i partiets riktlinjer att vi ska utveckla en sådan politik, återerövra det begreppet och föra den politiken med stolthet, samtidigt som vi för en progressiv politik för att utveckla resten av landet, inte minst vår landsbygd.

Vi har också tidigare i debatten lyft vikten av att lyfta den lokala nivån och göra det till ett trumfkort, och då måste vi vara tydliga med att vi både behöver en progressiv stadsutvecklingspolitik som är grön och hållbar och en väldigt stark landsbygdskommunpolitik. Låt oss föra in båda de begreppen i riktlinjerna, och vi ser att vi saknar begreppet stadsutveckling såsom förslaget ser ut just nu. Jag hoppas att vi kan få ett brett stöd för det förslaget och att partistyrelsen är lyhörd.

Carina Svensson, Skåne: Jag yrkar bifall till motion E60 om bottentrålning. Sverige har drivit på det internationella arbetet om gemensamma globala hållbarhetsmål. Nu har vi det, vi har antagit det, och vi har fått ansvar för mål nummer 14.

Våra politiska riktlinjer om världens första fossilfria land tar ett krafttag och gör ett starkt fotavtryck. Nu kavlar vi upp ärmarna. I 14b står det ”Vi ska säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader” I 14:4 står det: ”Senast 2020 ska vi införa en effektiv fångstreglering, stoppa överfiske, oreglerbart fiske liksom destruktiva fiskemetoder.”

Bottentrålning, trots utveckling, är inte ett hållbart fiske. Trålredskapen kan inte välja vilken fisk som ska tas upp. De dammsuger effektivt upp allt liv på havsbotten. De uttraderar ännu effektivare all livsmiljö för fiskar och annan växtlighet. 2013 fanns det 1 362 registrerade yrkesfiskare i Sverige. Av dessa använde 247 aktiva fångstredskap som trål. I dag är det färre än 200 som använder de här redskapen. Det har aldrig varit ett bättre läge än nu, varken ekonomiskt

eller miljömässigt, att utveckla förutsättningarna för ett hållbart yrkesfiske med passiva redskap, att ge möjlighet för de 150 till knappt 200 trålfiskare att ställa om till passiva redskap och faktiskt också öka arbetstillfällena.

Vi är den sista generation som har möjlighet att vända det destruktiva användandet av vårt vatten. Vi tar ett krafttag och vi gör det med uppkavlade ärmor för ett hållbart arbete för en hållbar utveckling. Vi ska ge våra barn och ungdomar och nästa generation en ljusare framtid och ett ännu blåare och vackrare vatten än vi har i dag. Bifall till motion E60.

Linus Sköld, Norrbotten: På sidan 3 står det: ”Pant ska införas på fler produkter som till exempel batterier och hushållselektronik.” Från Norrbottens sida kan vi tycka att meningen är något detaljerad och vi skulle vilja föreslå en förändring av den så att den i stället lyder: ”Ekonomiska styrmedel ska användas för att öka återvinningen.” Det här hänger inte fritt i luften utan jag ska försöka att knyta en annan tråd till detta om en liten stund.

På gårdar, parkeringar och i skogen. Överallt finns de – bilvraken som ingen vill ha. Det finns estetiska skäl att försöka göra något åt det där problemet, men det finns framför allt miljömässiga skäl att göra något. I tillägg till det kan man också nämna att det finns ekonomiska och juridiska skäl, för när en övergiven skrotbil har en ägare som inte går att hitta – vilken rätt har kommunen att agera och vem ska stå för kostnaden för det?

Det framstår som oerhört viktigt att införa just ett ekonomiskt styrmedel för att öka återvinningen av bilar och mot den bakgrunden har jag följande två yrkanden: bifall till motion E99 om att utreda ett införande av en skrotbilspremie samt bifall till motion E73:2, som också Björn Abelson tidigare har yrkat bifall till, om att vidta åtgärder som anses nödvändiga för att största möjliga antal bilar som skrotas verkligen kommer att lämnas till återvinning. Ser ni att jag knöt ihop det med ändringsyrkandet att använda ekonomiska styrmedel för att öka återvinningen? Vi från Norrbotten biträder också Västerbottens ändringsförslag om vattnet.

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Jag vill inleda med att tacka för det goda arbetet i temagruppen och i partistyrelsen. Jag har dessvärre inte haft möjlighet att delta i själva temagrupperdiskussionerna men jag vill lyfta in en viktig fråga som jag tycker saknas i de skrivningar vi har. Det handlar om klimatanpassningsarbetet.

Jag hade förmånen att vara i Paris, och en slutsats som vi drog där var att den närvaro som fanns både på lokal och regional nivå hade väldigt stor betydelse för det avtal som så småningom arbetades fram. Ser man på den lokala och regionala nivån gör vi väldigt mycket på just de nivåerna vad gäller klimatpåverkansarbetet.

Men vi vet också att klimatet förändras. Vi vet att havet stiger. Vi vet att skyfallen ökar. Vi vet att kusten och kustlinjerna sköljs bort på grund av vattenmassorna. Men vi vet också att det blir varmare. Vi vet att det är brist på vatten på vissa håll. Vi vet de förändringar som behöver ske i våra städer och i befintlig miljö, och där saknar jag skrivningar i det befintliga dokumentet.

Därför föreslår jag följande tillägg: ”Klimatanpassningsarbetet måste ges högre prioritet. Här ska insatser göras för att samordna arbetet mellan de statliga myndigheterna och med kommuner

och landsting/regioner. Ansvarsfördelningen för finansiering av insatser i befintlig miljö behöver tydliggöras.” Jag hoppas att partistyrelsen har möjlighet att lyssna till min synpunkt.

John Skoglund, Norra Älvsborg: Jag representerar Göteborgsområdet. Matilda Ernkrans poängterade tidigt i temagruppen att partistyrelsen hade för avsikt att lyssna på våra synpunkter med stora öron, och jag vill bara säga att det märks att ni har gjort det – inte minst när det gäller de jämkningar som har gjorts. Ett stort tack för det!

Tack också till stockholmare, göteborgare, kronobergare och bottningar, socialdemokrater från hela landet och alla dess hörn som har stått enade och visat att en mer offensiv klimatpolitik är både nödvändig och möjlig, även när den ibland går emot partistyrelsen.

Partivänner har gjort ett hårt arbete som gör namnet Framtidspartiet rättvisa, vilket redan har resulterat i ett förslag med mer offensiva skrivningar än vad som inledningsvis var fallet – skrivningar om att minska mängden skadliga kemikalier i vår mat och miljö, om att ta hänsyn till olika förutsättningar i olika delar av landet, fasa ut kolkraften inom EU och kraftigt öka andelen hållbara transporter. Det är inte fy skam, mina vänner. För arbetet som har gjorts hittills kan vi vara stolta, om än inte helt nöjda.

Steg för steg på reformismens väg förändrar vi världen till det bättre och jag är övertygad om att vi kan ta ytterligare några progressiva, om än rimliga, steg i den kanske allra viktigaste frågan som vi har att hantera i modern tid. Steg som bidrar till att våra framtida barn och barnbarn kommer att kunna växa upp i en värld som inte präglas av miljöhot utan av framtidstro.

Med det sagt vill vi från Göteborgsområdet yrka bifall Rikard Andersson med fleras redan föredragna förslag om en grön stadsutveckling och återigen flagga för att vi återkommer i morgon i frågan om divestering av det statliga ägandet- I den oerhört viktiga fajten hoppas jag att vi blir riktigt, riktigt många. Nu är det slut på floskelbingot – tack för mig!

Kristoffer Park, Västernorrland: När jag åkte ner hit till kongressen var jag fast beslutsam att driva frågan om att återinföra en skrotbilspremie. Men efter ett bra temagrupsarbete, och framför allt en tydlig och bra argumentation från Matilda, har jag landat i att det inte är lösningen på problemet. Problemet är att få bilarna till skroten. Därför yrkar jag bifall till motion E73:2.

Peter Frejhagen, Östergötland: Jag har ett liknande resonemang, där det handlar om bilskrotningspremien men framför allt den känsla som det verkar som ganska många har, det vill säga att våra bilar i dag står i trädgårdar, i miljöer där det inte finns några incitament för individerna som äger bilen att ta den till skroten. Där verkar vi vara helt överens när jag läser det som partistyrelsen skriver. Däremot bör åtgärder för att underlätta bortforsling av skrotbilar tas fram. Det är liksom det som är det ekonomiska incitamentet med bilskrotningspremien.

Jag kommer nu att yrka bifall till motion E98:1, trots att jag är fullt medveten om att det står att vi ska återinföra skrotningspremien, vilket inte uppskattades av partistyrelsen i temagruppssamtalet – alltså ordet ”återinföra”. Jag vill också ställa mig bakom Linus Skölds resonemang, där han föreslår en ny lydelse på rad 2 och 3: ”Ekonomiska styrmedel ska användas

för att öka återvinningen.” Det är det vi menar. Vi menar att vi måste hitta sätt för individer som äger dessa bilar att forsla dem iväg så att de kan återvinnas och inte förstör vår natur och miljö.

Joakim Pohlman, Kronoberg: För oss som har varit på ett antal partikongresser så är det en fråga som har varit uppe till debatt ett antal gånger – det handlar om minkarna. Jag har alla tidigare kongresser röstat för att vi ska ha kvar minkfarmar. Jag har nu ändrat mig – och varför har jag det? Jo, det finns några skäl och det främsta skälet är att min 15-åriga dotter Engla har påverkat mig. Hon är en driven tjej gällande djurfrågor och djurrätt, och hon har påpekat det orimliga i att vi har denna näring i landet. Jag håller numera med henne.

Det andra skälet är att det är väldigt inhumant mot minkarna. Vi har alla fått ett brev från Djurens Rätt. I den undersökning som gjordes 2015 var 82 procent av våra väljare mot minkfarmar. Här, om någon gång, kan vi springa i takt med partiets väljare. Cirka en miljon minkar dödas varje år inom pälsindustrin i Sverige. De burar de lever i är 30 x 90 centimeter och 45 centimeter höga. De har en liten låda som lya. Detta är inte rimligt. 2005 föreslog en S-regering skärpta krav. Man skulle endast få hålla mink om de kunde få simma, klättra, utöva sitt jaktbeteende, med andra ord leva så naturligt som möjligt. 2006 röstade borgarna ner detta, för de tyckte kraven var för långtgående.

I svaret på motionen står det att reglerna för pälsuppfödning har skärpts och att ett förbud skulle innebära att uppfödningen flyttas till andra länder. Ja, ett flertal länder har redan förbjudit det – Storbritannien, Österrike, Tyskland med flera i Europa. Dit kan de onekligen inte flytta. Nederländerna tog beslut 2012 att verksamheten ska vara avvecklad 2024. De har sex miljoner minkar som dödas varje år. Det är sex gånger fler än i Sverige. Nederländerna tog beslutet och då tycker jag att också vi kan göra det. Det är dags att denna näring avslutar sin verksamhet i Sverige. Bifall till motion E62.

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag yrkar på ett tillägg i texten på sidan 2, rad 18-19: ”Staten ska ha ledartröjan och ta ansvar för utbyggnaden av snabbbladdningsstolpar och biogasstationer främst på lands- och glesbygd.”

Det här är en jätteviktig fråga för oss som bor på landsbygd och glesbygd – att staten faktiskt tar sitt ansvar, för det är enormt kostnadskrävande. Jag bor i Munkedals kommun, precis efter E6:an, och det är här varit ett väldigt stort intresse för att få bygga en snabbbladdningsstation där, så vi har ”bara” betalat 300 000 kronor för att få en snabbbladdningsstation. Ta i stället Norsjö som exempel uppe i norra delen av landet – det kanske inte finns så stort intresse, för det ligger inte direkt efter stora vägen utan det ligger en bit in i landet.

Det finns många sådana exempel, där vi har både glesbygd och landsbygd och där man faktiskt inte har råd att göra utbyggnationen och det är där vi behöver den här typen av bilar och fordon bäst för där kör vi enormt mycket. Det är enormt viktigt att staten vågar ta ledartröjan och ta det ekonomiska ansvaret för att bygga ut det här, så att vi kommer vidare. Vi ska inte tro att det privata näringslivet gör det när de inte kan sätta en vinstkrona på det ännu.

Jag såg Småkoms ordförande här tidigare i vimlet, och jag hoppas på ett stort stöd från alla Småkoms kommuner!

Gustav Nilsson, Värmland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion E60:1 om förbud av bottentrålning och E67:1-2 om utfasning av fiskodling i kassar. Bottentrålning rubbar ekosystemet i havet så till den milda grad att det finns uppgifter som tyder på att ekosystemen kraschar helt när trålningen sker på djupare vatten. Och när bottentrålningen försvinner får inte fiskenäringen övergå till fiskodling i kassar, för även den ger allvarliga konsekvenser för miljön genom enorm övergödning. Miljön är ett alldeles särskilt område, för behovet av en förbättrad miljö är helt kompromisslöst. Därför är behovet av att styra fiskodlingen från skadlig metoder till hållbara metoder så oerhört skriande.

Reformisternas ständiga utmaning är att vara kyliga nog att fatta beslut som i stunden är tuffa men som banar väg för framtiden. Miljön är vår ödesfråga. De planetära gränserna är absoluta och får inte överskridas. Miljöförstörelserna låter inte vänta på sig, hur mycket vi än låter oss vänta på dem. Eller som Göran Greider skriver: ”Det finns ingen klimatfråga. Klimatfrågan är inget annat än ett ropande svar från biosfären på en industriell kapitalistisk konsumistisk civilisation.”

Dan Gabrielson, Skaraborg: Värmland har yrkat bifall på motion E87 och motion E88. Motion 87:2 säger att partiets inställning är att det finns ett behov av inhibition i väntan på ny lagstiftning. Inhibition handlar om att verkställigheten skjuts upp. De småskaliga vattenkraftägarna ute i landet, cirka 1 700 småskaliga kraftverk, utsätts i dag för en situation där de inte vet riktigt vart de ska ta vägen. De måste få ett tillstånd för att ha sin verksamhet, vilken de har enligt gammal hävd i ett privilegiebrev, och de tvingas att söka ett tillstånd och miljöprövas. Det innebär egentligen att de riskerar att få stora viten, att de ska riva anläggningar – kvarnar, sågverk. Jag har besökt ett antal i Skaraborg.

Men man gör allt för att inte lämna in tillståndet, för de känner att länsstyrelsen i det här fallet har för avsikt att avskaffa de småskaliga vattenkraftverken. Jag har ett vattenkraftverk i Skaraborg som har fått tillstånd att fortsätta men det berodde på ett misstag av länsstyrelsen, vittnar de om.

Det är bara att gå till sig själv. Tänk er där ni bor – att ni får ett vitesföreläggande om ni inte på något sätt rättar till det som finns i er trädgård, eller vad det nu kan vara, att er fastighet, ert livsverk, helt plötsligt inte är värt något för att det föreligger ett vite. Så kan vi inte ha det.

Partistyrelsen har skrivit i utlåtandet att ”prövningssystemet bör utformas så att det inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträvade miljönyttan.” Det finns nog ingen av de här 1 700 i dag som ställer upp på att det är så. Bifall till motion E87.

Helena Andersson, Dalarna: För många är jakt och viltvård en del av Sveriges frihet och en viktig del av livet. Jakt och viltvård är på många platser i Sverige en del av ett sätt att leva, ett sätt att leva som är både kultur, ekonomi och historia. För många är jakten en del av ett natur- och miljöintressen. Därför är det viktigt att vi socialdemokrater har en tydlig och långsiktig politik för jakt och viltvård.

I dag är det många jakt- och viltvårdsintresserade som ser hur ytterligheterna tar makten över de frågor som rör jakten. I ena diket finns de som vill att skogen ska lämnas åt sitt öde. Den ska inte brukas, inte nyttjas. Den är bara naturens, inte människornas. I andra diket finns de som säger nolltolerans till vargar och björnar. I det diket står människan över naturen och gör som den vill.

Det är ingen framkomlig väg men var finns de långsiktiga alternativen? Kortsiktigheten visade sig senast när viltförvaltningsdelegationernas sammansättning ändrades med ett par månaders varsel. Då var det naturvårdsorganisationerna som fick större makt, utan förvarning.

Kära ombud, vi behöver större långsiktighet än så. Vi behöver en större tydlighet med vad vi vill som socialdemokrater. Vi behöver ha något på plats redan inför valet 2018. Vi som bor i exempelvis Dalarna ska möta väljare som i hög grad jagar och viltvårdar. Då vill vi visa på en aktiv politik för en levande jakt i Sverige.

Vi måste snarast påbörja arbetet med att revidera vårt program för jakt och viltvård. Därför yrkar jag bifall till motion E94. Det finns tre liknande motioner som jag också skulle vilja yrka bifall till, men det kunde jag inte göra på min surfplatta.

Erik Lövgren, Västernorrland. Jag är regionråd i Västernorrland, och på rad 15 står det ”Runt om i Sverige tar kommuner ett stort ansvar”. Av egen erfarenhet vet jag att vi i regionen också tar ett stort ansvar, så jag skulle vilja flika in ”och regioner”. Det yrkar jag på.

Carina Svensson, Skåne. Jag är jättevarm, och det beror inte bara på att jag sprang utan för att jag har åldern inne. Det beror på att jag envisas att ha den här vackra koftan på mig, med den ännu tjugigåriga nålen – Jakob Trollbäck's hållbarhetsbrosch.

Jag älskar hållbarhetsmålen. Hållbarhetsmål 6 ”Rent vatten och sanitet” faller alldeles perfekt in på Linköpings motion E83 som jag yrkar bifall till. Vi måste samordna och skydda vårt dricksvatten. Det är vårt största, mest kontrollerade, livsmedel. Det är det vi inte klarar oss utan. Vi klarar oss utan kött, bönor och potatis men vatten klarar vi oss inte utan. Det vet alla. Det vet också de som vill göra oss illa. Därför måste vi se till att skydda dricksvattentäkter och göra det till en nationell angelägenhet.

Den del av Sverige som jag bor i, sydvästra Skåne, i dag – ta i trä – inte har något problem med grundvatten eller med vattentillförsel. Det har man i andra delar av Skåne, man har det på Öland, på Gotland och i Småland. Ska vi kunna hjälpa dem måste vi ha säkra vattentäkter, säkra från terrorism, från olyckor med kemikalier skitar ner och fördärvar. Vi kan inte ha det på det viset. Bifall till motion E83 om att samordna och skydda vårt dricksvatten. Jakob Trollbäck's fantastiska brosch, de fantastiska hållbarhetsmålen, nummer 5 – vi stödjer det!

Johan Söderling, Västerbotten. Jag begärde ordet igen med en liten redigering av det yrkande jag lagt tidigare. Jag har filat på det litegrann så jag får dra det en gång till. Jag är så glad att vi diskuterar dricksvatten i dag, för det är en väldigt viktig fråga, precis som talaren före mig hade meningar om.

Mitt yrkande låter: ”Rent dricksvatten är vårt viktigaste baslivsmedel, god tillgång är ingen självklarhet. Forskning och utveckling måste stödjas för att få fram nya system för säker tillgång och hushållning av vårt dricksvatten.” Det finns något liknande i utlåtandena över motionerna, men om man har något liknande i utlåtandena borde det väl också kunna komma in i de politiska riktlinjerna.

Matilda Ernkrans, partistyrelsens föredragande: Då ska vi se om vi klarar av att hantera yrkanden och hur partistyrelsen vill hantera dem. Först vill jag tacka för debatten. Som jag sade när jag inledde: Det här är en fantastisk kongress och ni är fantastiska ombud. Det här kommer att bli riktigt bra när vi är klara, det är jag fullständigt övertygad om!

Erik Lövgren yrkar på sidan 2 rad 15, där han vill göra ett tillägg och lägga till ”och regionerna”. Det yrkar partistyrelsen bifall till.

Erik Pelling, på sidan 2 rad 15 yrkar han på ett tillägg: ”Här finns stora möjligheter för en grön och hållbar stadsutveckling.” Det här yrkandet kommer partistyrelsen att yrka avslag på men vi föreslår i stället: ”I detta finns stora möjligheter för en grön och hållbar stadsutveckling”. Det är alltså bara en språklig justering, men vi måste yrka avslag på Erik Pellings yrkande för att i stället föreslå den här språkliga förändringen. Med detta har vi också tillgodosett John Skoglunds yrkande om grön och hållbar stadsutveckling.

Annika Eriksson yrkar på sidan 2 om kemikaliefrågan där hon vill ha ett tillägg: ”och internationellt.” Detta yrkar partistyrelsen bifall till.

Åsa Karlsson yrkar på sidan 30, rad 25-26 (gamla versionen): ” Staten ska ha ledartröjan och ta ansvar för utbyggnaden av snabbbladdningsstolpar och biogasstationer främst på lands- och glesbygd.” Det här yrkar partistyrelsen avslag på, för kongressen har redan så vist under klimatavsnittet *Gröna jobb* tagit beslut om att vi ska ha en infrastruktur för nya drivmedel i hela landet. Sedan står det redan i riktlinjerna att laddstolpar ska installeras.

Om man till det lägger det faktum att en klok socialdemokratisk och miljöpartistisk regering har infört ett klimatkliv och fortsätter att lägga stora pengar i detta, vilket har gjort det möjligt för kommuner runt om i landet att söka pengar inte minst för att installera laddstolpar, och på så sätt minska våra utsläpp, tycker vi att vi täcker in det som jag ändå förstår att Åsa Karlsson vill säga med befintlig text och befintlig politik. Av den anledningen yrkar vi avslag.

Johan Söderling yrkar på sidan 2 rad 27 om rent dricksvatten som baslivsmedel och så vidare. Det tillägget yrkar partistyrelsen avslag på av den anledningen att vi hade ett väldigt bra arbete i temagrupperna och vi har redan tillmötesgått detta i riktlinjerna. Vi tycker att vi har gjort en skarp skrivning, nämligen att tillgången till rent dricksvatten ska säkras. I vår värld är det så att ska vi klara av det så kommer det innebära både satsning på forskning, innovation, nya pengar och så vidare, men vi kan inte skriva allt i riktlinjerna. För oss innefattar att tillgången till rent dricksvatten ska säkras, det som Johan Söderling efterfrågar. Av den anledningen yrkar vi avslag.

Bijan Zainali yrkar på sidan 30 rad 25 (gamla versionen) om klimatanpassningsarbetet. Partistyrelsen yrkar avslag med hänvisning till det utlåtande som kongressen så vist redan har ställt sig bakom under avsnittet om ett fossilfritt Sverige, där vi faktiskt sade att vi på allvar måste

arbeta med klimatanpassning och att samhällsberedskapen mot climateffekterna måste öka. Med detta tycker vi att vårt parti har tagit ställning för att det här är en viktig fråga.

Linus Sköld yrkar på sidan 3, där han vill ändra skrivningen om att pant ska införas på fler produkter som batterier och hushållselektronik, till ”ekonomiska styrmedel ska användas”. Det yrkar partistyrelsen avslag på, helt enkelt för att vi i det här fallet vill att riktlinjerna ska vara tydliga och att man ska förstå vad vi faktiskt vill göra. Pant vet människor vet vad det är. Dessutom vet vi att pant är ett väldigt effektivt sätt att öka återvinningen.

Vi har ett producentansvar i botten och vi vill vara väldigt tydliga med att i de fall där vi kanske behöver hjälpa producentansvaret lite på traven, så är det faktiskt pant som vi vill gå fram med på fler produkter för att på så sätt öka återvinningen. Av den anledningen vill vi gärna ha kvar ordet pant och det som finns i riktlinjerna. Vi yrkar därför avslag på Linus Skölds yrkande när det gäller panten.

Med detta tror jag att vi ska gå in på motionerna. Linus Sköld yrkar på bifall till E99 som handlar om att man ska göra en utredning om skrotbilspremien och att storleken ska bestämmas utifrån utredningens behov. Partistyrelsen yrkar avslag på det och motiveringen kommer snart. Det finns fler yrkanden om att man ska biträda E73:2 – från Linus Sköld, Kristoffer Park och Björn Abelson.

Partistyrelsen har övertygats av ombuden och tycker att ni är kloka så vi yrkar på att E73:2 ska bifallas i stället för besvaras. Vi bifaller alltså de yrkandena. Det kanske var mer semantiskt än innehållsmässigt, och det här går väldigt nära det vi skriver i partistyrelsens utlåtanden om att vi behöver ha fler åtgärder för att få ordning på det här med bortforslingen av bilar. Då går vi kongressen till mötes om det.

Därmed yrkar vi avslag på alla andra yrkanden som handlar skrotningspremien: E99 om utredning, E73:1 och om det är någon mer. Det är helt enkelt av det skälet att vi tycker att pengar vi har inte ska gå till skrothandlare, bilmålvakter eller andra konstigheter som vi faktiskt vet att den tidigare skrotningspremien gjorde. De pengar vi har ska vi aktivt använda till att investera i det som är en hållbar, klok och modern omställning av våra transportsystem, vilket vi också gör. Vi investerar i reduktionsplikt, bonus malus, biogassatsningar, infrastruktur, laddinfrastruktur och så vidare. Det är där vi måste lägga fokus för våra pengar. Genom att bifalla E73:2 kan vi faktiskt ta ytterligare steg för att komma åt det som handlar om att vi har bilar som är i naturen och skräpar ner.

Vi ska också veta att de bilar som är i naturen är redan i dag täckta av ett producentansvar. Man ska få lämna tillbaka sin bil gratis när den ska skrotas. De är också täckta av att 85 procent av bilen ska återvinnas. Dessutom har vi gjort förändringar redan, så om bilen inte har någon ägare får man faktiskt forsla bort den. Om vi därtill bifaller E73:2 hoppas vi att kongressen känner att vi tar det här på allvar, men vi vill inte lägga pengarna på en återinförd eller utredd skrotningspremie. Vi tycker inte att det är effektivt och det har inte tillräcklig miljöeffektivitet. Det har vi också hanterat i temagruppen.

När det gäller motion E60 yrkar Inge Ståhlgren, Carina Svensson och Gustav Nilsson på att bottenstrålning ska förbjudas. Där yrkar partistyrelsen avslag, helt enkelt för att i de vatten som vi själva har rådighet är bottenstrålning i grunden förbjudet. På internationella vatten måste vi

förhandla med andra länder och det gör vi naturligtvis. Anledningen på att vi inte kan gå på ett förbud fullt ut när det gäller bottentråkning är helt enkelt att vi är ett parti som ska klara av och balansera många intressen, och vi gillar också det småskaliga kustnära fisket. Vi vill ha det kvar. Det är arbetstillfällena, inte minst i våra mindre kustkommuner. Av den anledningen måste vi faktiskt ibland balansera, och vi tycker att vi har ett regelverk som gör det i dag i Sverige. Vi kan fortsätta att utveckla det, och det skriver partistyrelsen i sina utlåtanden, och flytta fram miljöambitionerna, men det måste ske i balans med vårt kursnära fiske. Vi yrkar avslag.

Vi yrkar också avslag på Gustav Nilssons yrkande om fiskodling gällande motion E67. Vi menar att det är miljöprövningen som ska säkerställa att vi har moderna krav på våra fiskodlingar och den fungerar faktiskt. Vi hade alldeles nyss en dom där man stoppade fiskodling av just det skälet att den var alldeles för miljöförstörande. Miljöprövningen fungerar och det är så vi tycker att det ska fungera.

Joakim Pohlman har ett yrkande gällande motion E62:1, om att vi ska förbjuda all minkfarmning. Det yrkar partistyrelsen avslag på. Vi förbjuder inte näringar i vårt parti, inte heller i Sverige. Direkta förbud mot djurslag skulle enligt grundlag och Europakonvention innebära väldigt kostsamma ersättningskrav till näringen, så därför är det inte lämpligt.

Däremot är vi ett parti som i stället jobbar för att ställa väldigt höga krav på djurskyddet. Vi säger att vi ska ha ett djurskydd i världsklass, och Sverige behöver en ny och modern djurskyddslag. I portalparagrafen ska vi slå fast att djur måste så få bete sig naturligt och att vi ska förhindra beteendestörningar. Det här har partistyrelsen mycket tydligt svarat och vi yrkar därmed avslag på att vi i Sverige skulle förbjuda all minkfarmning. Vi har andra sätt att jobba med detta och vi kan också, nu när vi har regeringsmakten, också förstärka de sätten och höja djurskyddskraven så att vi ser till att de djur som vi håller har det bra.

Då går vi in på de motionsyrkanden som handlar om vårt dricksvatten och som yrkar på att vi ska bifalla motion E83, vilket Kenneth Johansson med flera har yrkat på. Vi yrkar avslag på detta. Partistyrelsen står kvar vid besvarandet och det har jag argumenterat för tidigare. Vi tycker att den förstärkning vi gjorde i våra riktlinjer täcker i detta med dricksvattnet väl.

Sedan har vi ett bifall till motion E94 som handlar om ett jakt- och viltvårdsprogram. Det här yrkar partistyrelsen avslag på och vi står alltså kvar vid besvarandeyrkandet. Jag tycker på riktigt att vi ska vara väldigt stolta över vad det här partiet har gjort, inte minst i regeringsställning, där vi år har fått ordning på jakten i Sverige. Vi som parti tar också tydliga ställningstaganden om att vi ser att det här är viktiga frågor för många av partiets medlemmar runt om i vårt land.

Vi ska naturligtvis revidera vårt jakt- och viltvårdsprogram men det måste vara så att det är partistyrelsen som får se till hur, på vilket sätt och i vilka former. Kanske är det en arbetsgrupp vi ska tillsätta? Kanske kan vi låta vår landsbygdsminister Sven-Erik Bucht hålla i utvärderingen? Det får partistyrelsen avgöra. Avslag på bifallsyrkandet men ett varmt tillstyrkande till besvarandet, för det här är viktiga frågor och det har vi också fått föredraget för oss från talarstolen.

Motion E98 gäller ytterligare ett yrkande om att återinföra skrotningspremien. Det har jag argumenterat för och vi yrkar avslag.

Avslutningsvis har vi yrkanden som handlar om den småskaliga vattenkraften och om att bifalla motionerna E87 och E88. Det här yrkar partistyrelsen avslag på, men det här är saker som hanteras i energiöverenskommelsen, så därför kommer partistyrelsens föredragande Ibrahim Baylan strax lägga ut texten om varför vi yrkar avslag på detta.

Peter Frejhgagen, Östergötland: Det var en oerhört kreativ lösning på problemet med bilskrotningspremien. Som stadsbyråkrat vill jag dock påpeka att det är en väldigt konstig meningsbyggnad i motion E73:2 – det borde stå ordet ”bör” någonstans: ”vidta åtgärder som anses nödvändiga för att största möjliga antal bilar bör skrotas och lämnas till återvinningen.” Nu låter det som att de bilar som sedan lämnas till skroten ska återvinnas, och det görs nog till 100 procent. Fokus är att så många bilar som möjligt som borde ha skrotats ska också lämnas till återvinningen. Då är jag jätteför det här!

Tjänstgörande ordförande: Om du är stadsbyråkrat får väl vi vara kongressordförandebyråkrater, och vi kan inte ändra i motioner. Därför får ni ta det som står och hoppas att det blir intentionen.

Erik Pelling, Uppsala län: Jag vill tacka för en jättebra dragning från partistyrelsen och många bra kompromissförslag. När det gäller motion E60 om bottenträning vill jag uppmana partistyrelsen att tänka ett varv till. Jag tror att det finns ett väldigt stort stöd i salen för att faktiskt förbjuda bottenträning, och det kanske finns någon liten skrivning som ni kan få in i riktlinjerna om ni inte vill bifalla motionen. Jag tror att det är väldigt många delegationer som tycker att det är ett otyg och något som vi måste få bort och även driva internationellt om det krävs.

Sedan vill jag tacka partistyrelsen för jämkningen om stadsutveckling. Det är ett bra förslag och väldigt stort tack för att ni väljer att ta med den skrivningen. Därmed drar jag tillbaka mitt yrkande på det området och jag ser fram emot att få fortsätta bidra till att fylla det med socialdemokratiskt innehåll tillsammans med alla andra progressiva S-ledda städer i det här landet – både nuvarande och alla framtida som vi kommer att erövra i kommande val. Stort tack!

Åsa Karlsson, Bohuslän: Tack för svaret från partistyrelsen men jag anser fortfarande att det borde kunna stå. I den nya texten blir det på sidan 2 rad 18. Jag tycker att det är viktigt att förtydliga och det framgår inte, tycker jag när jag läser dokumentet, att staten verkligen tar sitt ansvar och ledartröjan på det sätt jag önskar. Därför yrkar jag fortfarande på att jag vill ha med skrivningen.

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Jag vet inte om jag använder rätt ordspråk, men andemeningen är i alla fall att blyga pojkar får sitta hemma ensamma på fredag kväll. Partistyrelsen borde vilja lite mer. Regeringen har tillsatt en klimatanpassningsutredning. Vi har suttit i SKL i 1,5 år och jobbat med frågan och vi har precis levererat en rapport med ganska många ambitioner. Lite mer borde partistyrelsen bjuda på, så bifall till mitt förslag.

Carina Svensson, Skåne: Att säga ”i princip” är att inte våga, det är att säga nästan ja men inte riktigt våga ta steget. Bifall till motion E60. Ett av de stora problemen med bottenträning är att man

river upp och förstör bottarna, för de stora trålborden väger flera ton. Man plöjer upp rännor i sedimenten och när det gäller Östersjön finns det mängder av tungmetall och gamla miljösynder i sedimenten. Dessutom skadar man marina fornlämningar som vrak. De slits sönder och så fastnar trålen i vraken och blir fiskfällor för all framtid.

Havs- och vattenmyndigheten i Sverige har förstått det här. De vet att ”i princip” inte är hela vägen. Den 20 mars i år lade man tid i sina författningsanvisningar om att förbjuda trålfiske.

Ibrahim Baylan, partistyrelsens föredragande: Tack partivänner – vilken härlig blandning av frågor, det måste man säga! Jag blev ombedd av Matilda att gå igenom det här med småskalig vattenkraft. Först en bakgrund. Lagen har inte förändrats, utan det som hände var att vi 2012 fick en dom i kammarrätten som ändrade praxis, där den dåvarande borgerliga regeringen gav i uppdrag till länsstyrelserna, och därtill pengar, att följa upp den här domen som har vunnit laga kraft.

Det har länsstyrelserna gjort det med olika frenesi. Jag tror att i Västsverige har det där skett i kanske större utsträckning än i många andra län. Det är grunden.

Jag blev lite förvånad när man från talarstolen yrkade på att vi skulle inhibera, för det skulle innebära att vi skulle behöva gå till riksdagen med ett nytt förslag. Det kan inte vi som regering göra för då skulle vi hamna i KU, och dit vill man inte komma i onödan, eller hur Jonas? Inte för att jag inte gillar att vara med dig men just KU är inte lika behagligt alla gånger.

Vad vi i stället har gjort är att vi har jobbat tillsammans med de andra partierna inom ramen för Energikommisionen och kommit fram till ett antal förslag och lösningar som vi tror kommer att vara bra för vattenkraften, för vattenkraften är en enorm tillgång för vårt land. Det är en välsignelse för vårt land. Den är förnybar, den är reglerbar och den kommer vi att ha nytta av lång tid framöver.

Därför är det min förhoppning att vi redan den här månaden kommer att kunna presentera ett nytt förslag till lagstiftning som löser en hel del av dessa problem. Det är därför partistyrelsen har yrkat att detta ska besvaras. Det är alltså inte för att vi är oense i sak, för det är vi inte.

Jonas Gunnarsson, Värmland: Svaret från partistyrelsen säger inte så mycket till dem som faktiskt är utsatta för det här. Det ger inget svar till dem som är i de här fruktansvärda processerna som faktiskt innebär att man kan få lämna hus och hem. Vad säger vi som parti till de här människorna? Jag vet inte. Vi hänvisar till en energiöverenskommelse som vi ännu inte vet vad den kommer att resultera i. Det tycker inte jag duger.

Det är också konstigt, enligt mitt sätt att se det, att man hanterar något som rimligtvis borde vara en fastighetsbildnings- eller en boendefråga i energiöverenskommelsen. Det borde ha gått att ta det här en annan väg och se till att lösa det för de stackars människor som är i de här fruktansvärda situationerna.

Det här handlar alltså om människor som bor i ett helt vanligt hus, som på sin gård kan råka ha en gammal damm, ett gammalt kraftverk eller vad det nu är, som råkar ut för en process om tillståndsgivning och miljöprövning som borde vara helt onödig. De här installationerna har ofta funnits i generationer. De har funnits så länge att de flesta grannar till de här människorna

faktiskt uppfattar dem som en del av naturen. Skulle man ta bort en del av de här installationerna skulle förmodligen vattnet sänkas, sjöar skulle försvinna och vattendrag skulle förändras.

Många människor, fler än de som är ansvariga för de här installationerna, skulle få sin livsmiljö påverkad för all framtid. Det här svarar inte partistyrelsen på i sitt svar och därför vidhåller jag mina yrkanden om bifall till motion E87:1 och E88.

Ibrahim Baylan, partistyrelsens föredragande: Jag är medveten om att det är sent, partivänner, men jag tyckte just att jag sade att vi både förstod och hörde och att vi jobbat med detta. Under denna vår kommer vi att presentera ett förslag där vi har fört dialog såväl de stora som de mindre vattenkraftägarna. Det är både ambitionen och tanken är vi ska försöka hitta lösningar på detta.

Idén om att vi skulle kunna undanta för de moderna miljökrav som gäller alla vattenverksamheter inom hela den europeiska unionen finns inte. Det är därför vi har jobbat tillsammans med de andra partierna, så att när vi väl lägger fram förslaget till riksdagen – vilket kommer att ske detta år – så vet vi också att det går igenom. Det är så man åstadkommer förändring, steg för steg tillsammans med andra partier.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Erik Lövgren</i>	Västernorrland	Rad 15, tillägg efter ordet ”kommunerna”: ”och regioner”.	Bifall
2	<i>Matilda Ernkrans</i>	Partistyrelsen	Rad 15, tillägg: ”I detta finns stora möjligheter för en grön och hållbar stadsutveckling.”	Bifall
2	<i>Åsa Karlsson</i>	Bohuslän	Rad 16, tillägg efter ordet ”installeras”: ”Staten ska ha ledartröjan och ta ansvar för utbyggnaden av snabbbladdningsstolpar och biogasstationer främst på lands- och glesbygd.”	Avslag
2	<i>Bijan Zainali</i>	Norra Älvsborg	Rad 18, tillägg: ”Klimatanpassningsarbetet måste ges högre prioritet. Här ska insatser göras för att samordna arbetet mellan de statliga myndigheterna och med kommuner och lands-ting/regioner. Ansvarsfördelningen för finansiering av insatser i befintlig miljö behöver tydliggöras.”	Avslag
2	<i>Annika Eriksson</i>	Södermanland	Rad 23, tillägg efter ordet ”EU”: ”och internationellt.”	Bifall
2	<i>Johan Söderling</i>	Västerbotten	Rad 27, ersätt ”Tillgången till rent dricksvatten ska säkras och våra	Avslag

			dricksvattentäkter ska få ökat skydd.” med ”Rent dricksvatten är vårt viktigaste baslivsmedel, god tillgång är ingen självklarhet. Forskning och utveckling måste stödjas för att få fram nya system för säker tillgång och hushållning av vårt dricksvatten.”	
2	<i>Linus Sköld</i>	Norrbottnen	Rad 27, bifall till Johan Söderlings förslag (ovan)	Avslag
3	<i>Linus Sköld</i>	Norrbottnen	Rad 2, ersätt ”Pant ska införas på fler produkter som till exempel batterier och hushållselektronik” med ”Ekonomiska styrmedel ska användas för att öka återvinningen.”	Avslag
3	<i>Peter Frejhbagen</i>	Östergötland	Rad 2, bifall till Linus Skölds förslag (ovan).	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
E60	<i>Inge Stålgren</i>	Södermanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E60	<i>Gustav Nilsson</i>	Värmland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E60	<i>Carina Svensson</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E62:1	<i>Joakim Pohlman</i>	Kronoberg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
E67	<i>Gustav Nilsson</i>	Värmland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E73:2	<i>Björn Abelson</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall
E73:2	<i>Linus Sköld</i>	Norrbottnen	Bifall	Besvarad	Bifall
E73:2	<i>Kristoffer Park</i>	Västernorrland	Bifall	Besvarad	Bifall
E81	<i>Åsa Håäkman Feldt</i>	Värmland	Besvarad	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E83	<i>Helmut Hoffmann</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E87:1	<i>Jonas Gunnarsson</i>	Värmland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E83	<i>Kenneth Johansson</i>	Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E83	<i>Carina Svensson</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E88	<i>Jonas Gunnarsson</i>	Värmland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E94	<i>Helena Andersson</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E99	<i>Linus Sköld</i>	Norrbottnen	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att bifalla Erik Lövgrens, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 2 rad 15
- att bifalla partistyrelsens förslag till ny skrivning på sidan 2 rad 15
- att efter försöksvotering avslå Åsa Karlssons förslag på sidan 2 rad 16
- att efter försöksvotering avslå Bijan Zainalis förslag på sidan 2 rad 18

- att bifalla Annika Erikssons, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 2 rad 23
att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer, kapitel 5 – *Ett förstärkt miljöarbete*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna E62, E83, E87:1 och E88
att efter votering med röstsiffrorna 174–161 (2 avstod) bifalla motion E60
att bifalla motion E73:2 i enlighet föredragandes nya förslag
att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område E som rör *Jakt och viltvård* (UE50), *Djurskydd* (UE51) och *Framtidens miljömål* (UE52).

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 23.00.

MÅNDAGEN DEN 10 APRIL 2017

Förmiddagens förhandlingar

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 08.31.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Malin Axelsson* och *Khaled Saibi*

Permission

Presidiet beviljade följande permission:

Einar Wängmark, Gävleborg, från måndagen den 10 april klockan 08.32 och återstoden av kongressen.

Anförande av Magdalena Andersson

Kongressdeltagare, god morgon! ”Sängplatser, madrasser och värme. Finns i Blåsut. Skicka ett meddelande om du behöver sova över.” Så skrev Stockholmsbon Max på Facebook i fredags. När skrällen slog till i vår huvudstad var han en av alla dem som sträckte ut sin hand. Stockholmarna värnade om varandra. Det är detta Sverige vi har så lätt att älska. Det är detta Sverige vi ska försvara. När vårt land, vår öppenhet, vår demokrati attackeras, då samlas vi och demonstrerar vår styrka och vi visar vår värme.

I går stod tusentals sida vid sida på Sergels torg – enade för demokrati och öppenhet. Här på kongressen fortsätter vi vårt demokratiska arbete – för att ta ut vår riktning för ett bättre och tryggare land att leva i. För ett Sverige där vi tar hand om varandra. Ett Sverige präglad av både jämlikhet och utveckling, för trygghet i vår tid.

Jag har fått förtroendet att hantera ett av de skarpaste verktygen vi har i arbetet för ökad jämlikhet – den ekonomiska politiken. Därför älskar jag varje minut av mitt uppdrag. Att vara socialdemokratisk finansminister – det är det bästa som finns! Nu har jag också fått förtroendet att vara kongressens huvudföredragande för välfärdsområdet. Det är om det jag ska tala i dag.

När jag var 16 år hade Nelson Mandela suttit i fängelse i dryga 20. Rasismen styrde Sydafrika. I Chile styrde Pinochet. I Etiopien utbröt en av världshistoriens värsta hungerkatastrofer, och i Europa skar järnridån ett djupt snitt genom vänners och familjers vardag. Reagan och Thatcher genomförde ett nyliberalt systemskifte i alla länder de kunde komma åt. En av vårt partis största fredskämpar Inga Thorsson sammanfattade sin samtid så här: ”Det är en överbeväpnad och undernärd värld”. Självt satt jag i vardagsrumssoffan med mina föräldrar och såg på Rapport. Mamma suckade. Pappa var bekymrad. Jag var arg. Jag gick med i Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund!

Det var 1983. Efter sex borgerliga regeringsår, och ett stort budgetunderskott, tog Palmes andra regering över ansvaret för Sverige. Palme meddelade riksdagen att den ekonomiska politiken skulle läggas om. Den rekordhöga arbetslösheten skulle ner. Växande underskott skulle

betas av och hoten mot välfärden skulle avvärjas. Och då, liksom nu, gällde att vi socialdemokrater aldrig tvekar att agera när andra bara ser problem. Vi drar oss inte för att starta i uppförsbacke. Vi tappar inte kompassriktningen. Vi biter ihop. Vi gör det som krävs och tar ansvar för det Sverige vi är stolta över.

Därför finns det faktiskt med Palmes ord: ”en svensk tradition av strävan efter rättvisa och av ansvar för det gemensamma”. Den traditionen är jag stolt över. Vetskapen om att Sverige byggs starkt genom att tillväxten fördelas rättvist. Vissheten om att arbetarklassens och medelklassens intressen går att förena. Att breda löntagargrupper – vårt folk – vinner på trygghet och samarbete. Insikten om att jämlikhet och utveckling inte är varandras motsatser utan tvärtom, att de förutsätter varandra. Det är vårt arv – vår tradition. Strävan efter rättvisa – ansvarstagande för vårt gemensamma. Så har vi jobbat sedan 1889.

Det finns andra traditioner som heter mindre av vårt gemensamma och som innebär en annan ekonomisk politik. Som gång efter gång efterlämnar stora underskott i statens finanser. Stora underskott som leder till stora nedskärningar. Så låt mig vara mycket tydlig: Bryr man sig om välfärden – då tar man ansvar för statsfinanserna. Bryr man sig om att alla barn får bra skolor – då tar man ansvar för statsfinanserna. Bryr man sig om att våra äldre ska vara trygga – då tar man ansvar för statsfinanserna. Därför har socialdemokratiska regeringar alltid stått upp för ordning och reda i statens finanser.

Partivänner, några av er minns de utmaningar som den borgerliga regeringen lämnade efter sig 1994. Vi gick till val på en besparingsplan på 61 miljarder kronor och ett öppet mandat att göra mer om så krävdes. Och vi vann. Sanningen var – som ni alla vet – att Sverige befann sig i ett mycket allvarligt läge. Göran Persson har berättat att Internationella valutafonden gjorde jämförelser mellan den svenska ekonomin och den sammanstörtade sovjetiska. Det var inte bara skolan, sjukvården och äldreomsorgen som stod på spel. Det var vårt lands, vår nations, självbestämmande.

Själv minns jag stämningen när jag klev in på Statsrådsberedningen som nyanställd hos Göran Persson, och jag hade inte jobbat länge förrän jag sattes på ett flygplan till New York. Uppgiften var att säkra förtroendet för att den svenska saneringspolitiken fortsatte. Jag måste erkänna att det inte var precis det som jag drömde om när jag gick med i SSU.

Där gick jag på gatorna i finanskvarteren på Manhattan och påmindes åter om det hårda amerikanska klassamhället. Hemlösa kvinnor med sina ägodelar i plastpåsar. Taxichaufförers trötta ögon efter ett alldeles för långt arbetspass. Jag promenerade genom ett samhälle där klassklyftor var norm och accepterade av den politiska makten. Jag kände mig väldigt långt från Sverige och uppgiften kändes astronomiskt stor. Jag skulle övertyga bankirer och fondförvaltare om att det fanns ett litet land långt borta i norr som hade för avsikt att bygga ett tryggare och mer rättvist samhälle, att det var just det projektet de skulle satsa sina pengar på.

På Wall Street fick jag påminna mig själv om att jag nog övertygat en och annan tidigare. I debatter på Handelshögskolan. I trappuppgångar när vi knackat dörr. På flygbladsutdelningar och torgmöten. Jag tänkte att jag kanske möter samma kompakta misstro som en gång Gunnar Sträng måste ha mött som landsvägsagitator i ett Sverige präglad av skoningslösa klyftor, där motståndet

mot facklig organisering och socialdemokratiska rättvisereformer ännu var stort. En misstro och ett motstånd som många av er också har mött.

Vi är så många som nött sulorna för vår idé och som gör det igen och igen. Steg för steg, torg för torg, trappuppgång för trappuppgång. Vi ska möta väljare, vi ska samtala, ta debatten och värva nya medlemmar. Det är viktigare än på mycket länge. Vårt demokratiska vardagsarbete måste fortsätta med full kraft!

Under åttiotalet sköljde en nyliberal politisk våg över världen. Organisationer som OECD och Internationella valutafonden torgförde det nyliberala tankegodset. Budskapet var: ”De fria marknadskrafterna löser världens problem, bara de släpps fullständigt fria.” Det gemensamma, politiken, de demokratiska krafterna – allt detta skulle hållas kort.

Nu vet vi hur det blev. Marknaden löste inte alla problem. Vi är fortfarande långt ifrån en global rättvisa. Världen har blivit rikare men ojämlikheten består. Det syns tydligt när vi studerar människors inkomstutveckling. Klyftan mellan levnadsvillkor i Afrika söder om Sahara och den globala eliten är avgrundsdjup. Vi ser också att stora löntagargrupper i den industrialiserade världen under hela sina yrkesliv inte har sett någon inkomstökning alls. Samtidigt har toppinkomsterna rusat iväg.

Vi kan inte bortse från de ökande klyftorna när vi ska förklara den sinande tilltron till politiken. Ojämlikheten har gett ökade motsättningar. Så har nationalism och populism slagit rot och grott in. Människors misstro stavas Brexit och Trump. Kanske just därför finns det i dag en helt annan förståelse för vår ekonomiska politik. Det vi gör i Sverige skapar internationellt intresse. Den svenska modellen är en förebild. När jag träffar mina finansministerkollegor pratar vi inte längre bara om räntor och riskbedömningar. De ställer frågor om förskola och föräldraförsäkring, och både politiker och ekonomer ser en beprövad modell där omfördelning ger högre tillväxt. En ekonomisk politik som skapat ett välfärdssamhälle. Ett robust bygge som tar sig igenom tuffa tider och ekonomiska kriser. Det här märks mer och mer.

Ojämlikhet var ordet på allas läppar under World Economic Forums möte i Davos i februari. Inkluderande tillväxt är temat för Internationella valutafondens möte i Washington nästa vecka. Så här sa OECD:s generalsekreterare när han besökte Stockholm i vintras: ”Om vi kunde exportera den svenska modellen till hela världen skulle den vara en mycket bättre värld. Om vi kunde exportera bara delar av den framgång som Sverige haft när det gäller jämlikhet – och jämställdhet specifikt – this world would be a much better place.” Det är ju faktiskt så, att lyssna till företrädare från OECD och Internationella valutafonden kommer allt mer att bli som att lyssna på anföranden på en socialdemokratisk partikongress!

Att bekämpa den växande ojämlikheten är vår främsta uppgift i regeringsställning. Den största ekonomiska klyftan går mellan dem som har ett arbete och dem som inte har ett arbete. Det är därför som målet om EU:s lägsta arbetslöshet är styrande för regeringens politik. Alla som kan jobba ska jobba – så skapas också växande resurser till välfärden. Det är därför vi ska stärka och utveckla den svenska modellens alla tre fundament: sysselsättning, välfärd, omfördelning. Så bygger vi Sverige starkt!

Partivänner, efter två år i regeringsställning är vi nu i ett helt nytt läge. Steg för steg, och med stram finanspolitik, har vi klarat av att bygga upp Sveriges ekonomiska styrka. Vi har ordning och

reda i de offentliga finanserna. 150 000 fler människor har ett jobb att gå till. Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år. Det anställs fler i skolan, vården och omsorgen. Den styrkan ska vi använda till att utveckla den svenska modellen. Vi ska göra framtidsinvesteringar i jobben, i infrastruktur, i välfärden. Det är så vi ska arbeta.

Ofinansierade skattesänkningar ökar inte människors trygghet. Den politiken ökar inte människors frihet. Tryggheten och friheten i vårt land ökar när vi gör gemensamma investeringar så att vi kan anställa fler poliser, lärare, undersköterskor.

Tryggheten i vårt land – hon heter Susanne och bor i Bureå i Västerbotten och jobbar som undersköterska. Så här skrev hon i Norran den 14 mars, om en av sina patienter och om sitt arbete:

”Jag hör hur hennes skelett knakar och tycker mig se ett förstående system som säger att en gång var jag en som arbetade lika hårt som du och att detta är priset. Jag känner hur min rygg värker och hjärnan har för länge sedan gett upp att ens försöka komma ihåg allt som ska göras – eller borde göras. När jag önskar henne god natt tittar hon åter på mig och får fram en helt klar mening, trots att hon nästan aldrig talar. Hon säger: Å när får du vila då?”

”En bättre välfärd är möjlig – om viljan finns”, skriver Susanne, som också är kongressombud här i dag. Visst är det möjligt. Regeringen fick börja i uppförsbacke. Men vi prioriterade äldreomsorgen som en av de första reformerna. Och nu, när vi är i ett helt nytt läge, väljer vi att fortsätta stärka välfärden framför ofinansierade skattesänkningar. Vi väljer välfärden – för det är en omfördelande kraft som håller ihop vårt samhälle och ökar tryggheten. Vi gör det ansvarsfullt. Vi gör det målinriktat. År efter år. Budget för budget. Så bygger vi Sverige starkt!

Partivänner, jag gick med i SSU för att jag ville förändra världen, för att jag var arg och för att jag i hjärtat upplevde världens orättvisor. I dag är jag en än mer övertygad socialdemokrat. Jag vet att vår idé och vår politik är det smartaste sättet att organisera samhället. Jag vet att vår beprövade svenska modell skapar tillväxt när vi fördelar rättvist, och jag vet att vår ekonomiska politik är det mest rationella sättet att bekämpa orättvisor – för bekämpar vi ojämlikheten då stärker vi också tilliten till varandra. Det har gjort Sverige rikt. Det har gjort vårt land tryggare, modigare och mer jämställt.

Men i dag sveper en motrörelse över världen. Budskap som splittrar. Intolerans, misstro. Berättelser som bygger upp rädsla, skuld och hat. Vi ser hur ojämlikheten leder till extremism och populism. Att bekämpa den är vår främsta uppgift.

Då måste vi föra en ekonomisk politik som garanterar alla att växa upp med en trygg skolgång, som ger förutsättningar att nyfiket få leta sig fram i vuxenlivet, utbilda sig, finna sin plats på jobbet – och nå framgång. Som ger trygghet när livet är tufft. En politik som gör att alla kan se fram emot tiden som pensionär. Det ska inte vara drömmar. Det ska ingen behöva oroa sig för. Det ska vara en verklighet för alla i hela landet. Vårt Sverige ska vara ett land som håller ihop, ett land där vi tar hand om varandra. Här ska ingen lämnas efter men heller ingen ska hållas tillbaka. I vår socialdemokratiska idé står vi orubbligt fast. Tack för att ni lyssnat!

Tjänstgörande ordförande: Tack Magdalena, för detta viktiga, uppmanande och inspirerande tal!

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.10

Behandling av område D: En välfärd som går att lita på

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i ny tid*, inledning (s. 4, rad 22-25), kapitel 4 *En välfärd som går att lita på* (s. 22), *En ekonomisk politik som säkerar en stark välfärd* (s. 22–23). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D: (UD28-UD30).

Föredragande: *Magdalena Andersson*

Medföredragande: *Anders Henriksson* och *Åsa Regnér*

Föredragning och förslag

Magdalena Andersson, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att tacka för ett jättebra samarbete i temagrupperna. Tack alla som varit med, både på telefonmöte i förväg och på de träffar vi har haft. Jag vill tacka för bra diskussioner och ett väldigt engagemang i de här frågorna. Jag tänkte säga något om de förändringar som är utskickade och som kan ta del av.

Det har skett några förändringar. Vi har lagt in en övergripande portalmening vad gäller vinst i välfärden, där en del har uppfattat riktlinjerna som att vi bara var skeptiska till vinst i skolan, men självklart ser vi behovet av att begränsa vinstjakten också i de andra delarna av välfärden. Därför ligger det en portalmening med i inledningen.

Vi har också varit tydligare med att vi avser att driva en aktiv finanspolitik, givetvis, och inom det finanspolitiska ramverket finns goda möjligheter att vara aktiv med finanspolitiken. Det avser vi naturligtvis också att vara.

Vi har skrivit att vi gärna skulle vilja se en genomgripande skattereform och vi är nu lite tydligare i skrivningar om vilka som är våra ingångar i den skattereformen vad gäller breda skattebaser, skatt efter bärkraft, en tydlig miljöstyrning men också olika upplåtelseformer och neutraliteten där. Vi gör också tydligare prioritering vad gäller infrastruktur – att vi avser att öka investeringarna i infrastruktur men också att vi avser att öka de statliga resurserna till vår gemensamma välfärd.

Det är de större förändringarna som finns i det här avsnittet och därmed yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

(Sidan 4, rad 22-25 i ursprungsdokumentet)

Vi ska ha en välfärd som går att lita på. Med trygghet växer människors frihet. Kvaliteten i välfärden ska öka. Köerna i sjukvården ska kortas. Pensionärernas ekonomi ska förbättras. Resurser till välfärden ska gå till välfärden. Så kan vi få en välfärd som finns när du och din familj behöver den.

(Sidan 22-23 i ursprungsdokumentet)

En välfärd som går att lita på

Det finns ett tydligt samband mellan ekonomisk styrka och välfärd. Det är när vi tror på framtiden som vi vågar bilda familj och skaffa barn, flytta, byta jobb eller hoppa på en utbildning. Våra välfärdstjänster; förskola, fritidshem, omsorgen om våra anhöriga, en bra sjukvård - allt detta gör det möjligt att kombinera familj med arbetslivet.

Våra trygghetsförsäkringar skyddar oss från stora inkomstbortfall när livet plötsligt ändras; du blir sjuk, får barn, förlorar jobbet. Tryggheten och möjligheten att ställa om till en ny livssituation ska inte vara beroende av om du har råd att teckna en extra försäkring.

Det är när välfärden omfattar alla som den enskildes frihet kan växa. Denna insikt utgör grunden för socialdemokratisk politik. Högerns logik är den omvända med förslag om sänkt a-kassa, försämrade sjukersättning, lägre löner och en urholkad välfärd. Det bygger snarare på idén om att hungriga vargar jagar bäst. Det är en idé som inte bara ökar otryggheten, utan håller arbetskraftsdeltagandet och utvecklingen tillbaka. Den är dålig för svensk ekonomi.

Det behövs stora satsningar på välfärden kommande år, när befolkningen växer snabbt och vi får fler äldre. Kommuner och landsting måste arbeta både med ökad kvantitet och högre kvalitet. Samverkan måste bli bättre mellan kommuner och landsting så att patienter, inte minst äldre, inte hamnar mellan stolarna. Styrningen av välfärdsverksamheterna ska präglas av tillit till medarbetarna och de lokalt förtroendevalda. Proffsen ska få vara proffs. Kunskaper och erfarenheter ska tas tillvara. Då blir verksamheten bättre.

Helt avgörande för finansieringen av välfärden framöver är att fler jobbar, betalar skatt och att skattemedlen går till det de är avsedda för. Det behövs ett regelverk som sätter stopp för vinstjakt i skola, vård och omsorg. Inkomster ska inte gömmas undan genom aggressiv skatteplanering eller skattefusk. Alla ska göra rätt för sig.

En ekonomisk politik som säkrar en stark välfärd

En långsiktigt hållbar ekonomisk politik skapar goda förutsättningar för jobb och tillväxt. Det lägger grunden för investeringar och det tryggar välfärden i längden. Finansieringen säkras genom

att alla som kan jobba ska jobba. Kampen mot arbetslöshet och att verka för fler arbetade timmar är vårt övergripande mål.

Tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik ser vi nu överskott växa fram. De vill vi använda för att säkra en generell välfärd av hög kvalitet. Behoven de kommande åren är mycket stora både för att befolkningen växer och för att vi blir äldre. Det finns inget utrymme för stora, ofinansierade skattesänkningar. Skattesänkar-eran i svensk politik är över. Nu prioriterar vi i stället att öka de statliga resurserna till vår gemensamma välfärd.

Goda marginaler i bättre tider skapar handlingsutrymme när konjunkturen vänder eller när demografin förändras. Det finanspolitiska ramverket med överskottsmål och utgiftstak säkerställer en god ordning i de offentliga finanserna och tjänar Sverige väl. Det har gjort att statsskulden har minskat och vi har kunnat sänka överskottsmålet. Det ger oss möjlighet att bedriva en aktiv finanspolitik, med större utrymme för nödvändiga investeringar, samtidigt som en långsiktigt hållbar ekonomisk politik tryggas. Genom en ansvarsfull och framåtsyftande finanspolitik har de offentliga investeringarna som andel av BNP kunnat öka de senaste åren. En statlig investeringsplan har tagits fram och redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs.

Vi är positiva till att pröva lånefinansiering av vissa strategiska infrastrukturprojekt, så som till exempel gjordes när Öresundsbron byggdes. Vi vill öka investeringarna i infrastruktur samtidigt som det finanspolitiska ramverket värnas. Inom ramen för pensionsöverenskommelsen och det överordnade målet att säkra framtida generationers pensioner kan en förstärkning av det offentliga pensionskapitalets möjligheter att placera i investeringar i bostadsbyggande och i infrastruktur övervägas.

Den svenska modellen ska utvecklas genom en ansvarsfull ekonomisk politik som skapar jobb, tillväxt och som säkrar välfärden. Vi kommer att prioritera:

Att minska inkomstklyftorna och öka jämställdheten. Vi vill att alla ska få ta del av det växande välstånd som tillväxten skapar. Den ekonomiska politiken ska bidra till ett jämlikt och jämställt samhälle. Jämställdhets- och jämlikhetsanalyser av förslag och reformer ska göras så att resursfördelningen bidrar till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Vi vill tillsätta en jämlikhetskommission.

Att trygga välfärden. Ordning och reda i statsfinanserna möjliggör förstärkningar till kommuner och landsting för att stärka välfärden. Det ska ske med framförhållning för att ge bra planeringsförutsättningar. Vi ska ta kontroll över kostnadsutvecklingen och vidta nödvändiga åtgärder där så krävs. Välfärden ska skyddas mot överutnyttjande och mot de som stjälar resurser genom rena bedrägerier.

Rättvisa skatter. Skatt ska tas ut efter bärkraft. Vi vill se en bred politisk översyn av skattesystemet med sikte på en ny skattereform i syfte att långsiktigt säkra skatteintäkterna, och främja jobb, tillväxt och jämlikhet. Breda skattebaser, skatt efter bärkraft, god miljöstyrning och neutralitet mellan olika upplåtelseformer är viktiga utgångspunkter. Arbetet mot skattefusk och aggressiv skatteplanering ska stärkas. Skattefusk i kontantbranschen och utnyttjande av svart arbetskraft ska bekämpas. Dessutom ska reseavdragen utredas.

Motionerna

Ekonomisk politik (UD28)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A32:8, A82:1, A166:1, D1:1, D2:1, D5:1, D6:1, D6:2, D7:1, D7:2, D7:3, D7:4, D13:1, D14:1, D14:2, D15:1, D15:2, D16:1, D19:1, D22:1, D40:1, D42:1, D44:2, D46:1, D46:2, D46:3, D46:4, D59:1, D60:1, D61:1, D62:1, D63:1, D64:1, D64:2, D65:1, D69:1, D73:1, D73:2, D74:1, D74:2, D75:1, D75:2, D76:1, D76:2, D77:1, D77:2, D78:1, D78:2, D79:1, D79:2, D80:1, D80:2, D81:1, D81:2, D82:1, D82:2, D83:1, D83:2, D84:1, D84:2, D85:1, D85:2, D86:1, D86:2, D87:1, D88:1, D88:2, D89:1, D90:1, D91:1, D92:1, D92:2, D99:1, D100:1, D101:1, D102:2, D103:1, D103:3, D103:4, D106:1, D107:1, D107:2, D108:1, D109:1, D109:2, D110:1, D110:2, D111:1, D111:2, D112:1, D112:2, D113:1, D113:2, D114:1, D114:2, D115:1, D115:2, D116:1, D116:2, D117:1, D117:2, D118:1, D118:2, D119:1, D119:2, D119:3, D119:4, D121:1, D132:8, D132:9, D146:1, D147:1, D149:1, D151:1, D152:1, D153:1, D154:1, D154:2, D155:1, D155:2, D156:1, D156:2, D160:1, D164:1, D168:1, D170:1, D170:2, D174:1, D182:1, D182:2, D182:3, D666:9, D666:10, D666:11, D666:12, E5:2, E90:1, E90:2 och E90:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A166:1, D44:2, D73:2, D74:2, D75:2, D76:2, D77:2, D78:2, D79:2, D80:2, D81:2, D82:2, D83:2, D84:2, D85:2, D86:2, D102:2, D103:1, D103:3, D106:1, D107:1, D109:1, D110:1, D111:1, D112:1, D113:1, D114:1, D115:1, D116:1, D117:1, D118:1, D154:1, D154:2, D155:1, D155:2, D156:1, D156:2 och D160:1
- att avslå motionerna A82:1, D5:1, D7:1, D7:2, D7:3, D7:4, D40:1, D46:4, D59:1, D60:1, D61:1, D62:1, D63:1, D64:1, D64:2, D65:1, D73:1, D74:1, D75:1, D76:1, D78:1, D81:1, D82:1, D84:1, D85:1, D86:1, D88:2, D99:1, D100:1, D101:1, D121:1, D132:8, D132:9, D170:2, D174:1, D182:2, D182:3, D666:10, D666:11 och E5:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A32:8, D1:1, D2:1, D6:1, D6:2, D13:1, D14:1, D14:2, D15:1, D15:2, D16:1, D19:1, D22:1, D42:1, D46:1, D46:2, D46:3, D69:1, D77:1, D79:1, D80:1, D83:1, D87:1, D88:1, D89:1, D90:1, D91:1, D92:1, D92:2, D103:4, D107:2, D108:1, D109:2, D110:2, D111:2, D112:2, D113:2, D114:2, D115:2, D116:2, D117:2, D118:2, D119:1, D119:2, D119:3, D119:4, D146:1, D147:1, D149:1, D151:1, D152:1, D153:1, D164:1, D168:1, D170:1, D182:1, D666:9, D666:12, E90:1, E90:2 och E90:3.

Fördelningspolitik (UD29)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D17:1, D17:2, D23:1, D24:1, D25:1, D26:1, D27:1, D28:1, D29:1, D30:1, D31:1, D32:1, D33:1, D34:1, D35:1, D36:1, D37:1, D38:1, D39:1, D49:1, D55:1, D55:2, D56:1, D56:2, D57:1, D57:2, D68:1, D128:1, D138:1, D138:2, D163:1, D176:1, D179:1 och D329:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta att:

- att bifalla motionerna D23:1, D24:1, D25:1, D26:1, D27:1, D28:1, D29:1, D30:1, D31:1, D32:1, D33:1, D34:1, D35:1, D36:1, D37:1, D38:1, D39:1, D49:1, D55:1, D56:1, D57:1 och D179:1

- att avslå motionerna D17:1, D17:2, D128:1, D163:1 och D329:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D55:2, D56:2, D57:2, D68:1, D138:1, D138:2 och D176:1.

Skatter (UD30)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A15:6, A16:6, A17:6, A18:6, A19:6, A20:6, A32:5, A32:9, A61:1, A61:2, A68:1, A68:2, A68:4, A68:5, A140:2, A171:5, A198:1, D3:1, D4:1, D8:1, D8:2, D8:3, D8:4, D8:5, D9:1, D9:2, D9:3, D9:4, D9:5, D10:1, D11:1, D12:1, D18:1, D20:1, D20:2, D21:1, D21:2, D33:2, D41:1, D41:2, D41:3, D41:4, D43:1, D44:1, D44:4, D45:1, D45:4, D47:1, D47:2, D47:3, D47:4, D48:1, D50:1, D51:1, D51:2, D52:1, D53:1, D54:1, D58:1, D58:2, D66:1, D66:2, D67:1, D67:2, D67:3, D70:1, D71:1, D71:2, D71:3, D72:1, D93:1, D94:1, D95:1, D96:1, D97:1, D98:1, D103:2, D103:5, D104:1, D105:1, D108:2, D120:1, D122:1, D123:1, D124:1, D125:1, D125:2, D126:1, D127:1, D127:2, D129:1, D129:2, D130:1, D130:2, D130:3, D131:1, D132:1, D132:2, D132:3, D132:4, D132:5, D132:7, D133:1, D134:1, D135:1, D136:1, D137:1, D137:2, D139:1, D139:2, D140:1, D140:2, D140:3, D141:1, D141:2, D142:1, D142:2, D143:1, D144:1, D145:1, D145:2, D145:3, D148:1, D150:1, D157:1, D157:2, D158:1, D158:2, D158:3, D159:1, D161:1, D162:1, D162:2, D165:1, D165:2, D165:3, D165:4, D166:1, D167:1, D167:2, D169:1, D169:2, D169:3, D170:3, D171:1, D172:1, D173:1, D175:1, D177:1, D178:1, D180:1, D180:2, D181:1, D181:2, D227:1, D259:15, D411:2, D428:2, D459:1, D466:1, D538:2, D538:3, D666:30, D666:34, D666:35, D666:36, D666:37, E6:3, E12:1 och E14:5, där partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A32:9, D21:1, D47:2, D47:3, D48:1, D53:1, D70:1, D94:1, D98:1, D120:1, D122:1, D123:1, D124:1, D125:1, D126:1, D137:1, D139:1, D139:2, D142:2, D143:1, D158:1, D158:2, D158:3, D181:1, D181:2, D411:2, D428:2, D459:1, D466:1 och D666:30
- att avslå motionerna A32:5, A68:2, A68:4, A68:5, A140:2, D4:1, D8:1, D20:1, D20:2, D41:1, D41:2, D41:4, D44:1, D44:4, D45:1, D45:4, D66:1, D67:1, D67:2, D67:3, D71:1, D93:1, D127:1, D127:2, D130:1, D130:2, D130:3, D132:2, D132:3, D132:4, D132:5, D133:1, D140:3, D142:1, D144:1, D161:1, D162:1, D162:2, D167:1, D169:1, D169:2, D170:3, D175:1, D177:1, D178:1, D259:15, D666:34, D666:36 och D666:37
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A15:6, A16:6, A17:6, A18:6, A19:6, A20:6, A61:1, A61:2, A68:1, A171:5, A198:1, D3:1, D8:2, D8:3, D8:4, D8:5, D9:1, D9:2, D9:3, D9:4, D9:5, D10:1, D11:1, D12:1, D18:1, D21:2, D33:2, D41:3, D43:1, D47:1, D47:4, D50:1, D51:1, D51:2, D52:1, D54:1, D58:1, D58:2, D66:2, D71:2, D71:3, D72:1, D95:1, D96:1, D97:1, D103:2, D103:5, D104:1, D105:1, D108:2, D125:2, D129:1, D129:2, D131:1, D132:1, D132:7, D134:1, D135:1, D136:1, D137:2, D140:1, D140:2, D141:1, D141:2, D145:1, D145:2, D145:3, D148:1, D150:1, D157:1, D157:2, D159:1, D165:1, D165:2, D165:3, D165:4, D166:1, D167:2, D169:3, D171:1, D172:1, D173:1, D180:1, D180:2, D227:1, D538:2, D538:3, D666:35, E6:3, E12:1 och E14:5.

Debatt

Dan Gabrielson, Skaraborg: Jag hade tänkt lägga ett förslag som lyder: ”Därför får aldrig vinstjakten råda inom vård, omsorg och skola.” Jag drar nu tillbaka det och ställer mig bakom partistyrelsens nya förslag till riktlinjer som säger att det behövs ett regelverk för att stoppa vinstjakten i vård, skola och omsorg.

Vad har då hänt sedan förra kongressen 2013? Jo, vi har fått sex miljarder i aktieutdelning, konkurserna ökar i skolor, kommuner och regioner får städa upp när det inte fungerar, allt fler företag och allt större privatisering sker i Sverige.

De här sex miljarderna motsvarar ungefär 18 000 undersköterskor som kunde ha fått jobb och familjeförsörjning och stärkt välfärdssektorn, men vi har valt att lägga ut det i vinster i välfärden. Det handlar inte om vinster i välfärden utan det handlar om förluster för välfärden. Vi ska stoppa vinstjakten och för mig är det självklart att aktiebolagen inte har där att göra. Det finns andra företagsformer – idéburna företag, stiftelser och annat.

Välfärdssamhället har krympt till en välfärdsmarknad, där vi har vinnare och förlorare, där vinnarna badar i guld och förlorarna får betala hela kalaset, och det är Kommunals medlemmar som främst står för kostnaderna. Inom hemtjänsten i dag springer man så fort att en timme inte är en timme, utan en timme är 50 minuter. Det är rekord! Men det är det som har hänt med det fina landet Sverige.

Nu närmar vi oss valet 2018 och väljarna vill ha ett svar om vad vi vill och vad vi kommer att göra. Jag vill ha ett snabbt svar på vad utredningen kommer att ge. När andra vacklar kliver vi fram. Vi steg upp och klev fram för att skapa trygghet i en ny tid. Säg nej till förluster i välfärden och se till att utredningen kommer med ett snabbt förslag så att vi kan förklara partiets politik i valrörelsen 2018.

Johan Tolénsson, Halland: Först ett tack till det gemensamma arbetet i temagruppen inom välfärden.

Många partivänner känner inte igen partiet när det gäller var vi står beträffande LSS – lagen om stöd och service. Många upplever att vi bedriver en kostnadsjakt när det gäller våra utredningar om LSS. Vi som parti måste vara tydliga när det gäller LSS och intentionerna med reformen som beslutades 1994 – att de gäller. Därför yrkar jag på följande tillägg på rad 10 sidan 22 (gamla versionen) efter ordet ”växa”: ” Det är avgörande att Socialdemokraterna verkar för att förändringar i LSS och assistansersättningen ska utgå från barnkonventionen och ha en feministisk analys i grunden. LSS-reformens intentioner från 1994 ska gälla.”

Jonas Andersson, Jämtlands län: En klyfta skär genom landet, och den skär nu djupare och bredare än den har gjort på väldigt länge. Den är snart i samma magnitud som de för oss socialdemokrater förhatliga klyftan mellan klass eller mellan etniciteter. Det borde i vårt socialdemokratiska parti – vis av minnet av den populism som växer runt om i världen i västland efter västland, där fascistiska rörelser, där populistiska rörelser, griper sig kring – vara vår främsta uppgift att bekämpa den klyftan.

Jag talar om klyftan som växer mellan stad och land – en klyfta som genom den ekonomiska politik vi för inte begränsas utan snarare utvecklas. Det kommunala utjämningsystemet i dag har

sina förtjänster men det är inte bra nog. Det ska leverera möjlighet till en likvärdig och jämlik välfärd i hela landet. Tyvärr är så inte fallet.

De skattebaser som finns i landet räcker inte till och utjämningen går inte nog långt. Vi ser hur region efter region, landsting efter landsting och kommun efter kommun tvingas skära i den väsentliga välfärden eller bekosta den genom skattehöjningar på en skattebas som knappt existerar. Vi har hört LO vara ute och kommentera i den här frågan och jag tycker att det är bra, men vi behöver bli fler i partiet som vågar prata om vad som händer när partiet inte tar ansvar för de här frågorna.

I dagsläget skiljer det sex kronor mellan Dorotea och Solna i kommunalskatt. Det är en orimlig skillnad och vi borde kunna göra mer. OECD har nu rekommenderat i en rapport att staten bör fundera på möjligheten till regionala skattebaser, att se över om vi kan använda produktionsmedlen kommunalt. Jag tycker att det är rimligt. Därför yrkar jag bifall till Jämtlands läns motion D20.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: Jag hörde Magdalena i sitt inledningsanförande säga att hon hade världens roligaste jobb – but can we just say to be a KSO is second? Jag måste säga att i det arbete som har varit i temagrupperna har vi fått föra fram diskussioner från den verklighet som vi finns i, vi som ska få välfärden att växa ut i myllan i kommuner och regioner, och vi har blivit lyssnade på av partistyrelsen. Jag känner att det här också är mina förändrade riktlinjer; jag är jättenöjd med det vi har kommit fram till!

Jag ska beröra två saker som gör att jag känner mig trygg med de här förändrade riktlinjerna. Den ena handlar om den oro vi ser när vi tittar fram emot 2020–2022, från kommuner och regioner, när vi ser att vi har fortsatta problem med finansiering av välfärden. Det finns tre vägar att gå för att möta antingen Konjunkturinstitutets 40 miljarder som saknas eller SKL:s 50 miljarder som saknas. Den ena är att massivt höja skattenivån i kommunerna. Men det går inte. Jag välkomnar inspelet från LO i den delen. Det andra är massiva nedskärningar. Det är inget som vi vill se från kommuner och regioner.

Men den tredje vägen är att stötta upp med statliga ökade resurser och den skrivningen i de förändrade riktlinjerna om att statens andel ska öka. Statens andel av den totala skattebasen måste bli större framöver, och jag tycker att vi ser det i de förändrade riktlinjerna, så bifall till det förändrade förslaget till riktlinjer och tack igen för ett fantastiskt bra arbete!

Peter Holkeko, Jönköpings län: Vi tackar för den välvilliga behandlingen av våra gemensamma ståndpunkter om vikten av att vi värnar om den gemensamma välfärden. Tack Magdalena och Annika för trevliga diskussioner.

Ni har väl alla längtat efter en opinionsundersökning, så jag tänkte göra det här. Jag tänker nämligen hålla en grundkurs i inkomstbortfallsprincipen och den gemensamma välfärden. Ni som sitter till vänster är de 25 procenten fattigaste i Sverige. Ni i mitten är 50 procent; där inkluderar jag Källe, du är välmående medelklass. Ni till höger, även på Jönköpingsbanken, är de rikaste, de högavlönade i samhället. I högerens retorik är det så att det är ett bidragssystem, så det ni 25 procent fattiga får är bidrag. Ni andra får bidrag, för jag, Källe och fackliga kamrater har sett till

att ni har tilläggförsäkringar, så vi behöver inte höja några nivåer för er heller. Och ni högvärlönde ska inte ha något alls, för det här är ju bidrag.

Men kamrater vi har ett annat förslag. Vår idé är den generella välfärden – att alla ska vara med. I vårt system ska alla kunna få del av ett system och alla ska också vara med och betala. På kongressen 1996, för er som var med då, rådde det fullt krig. Mitt förslag var huvudförslaget mot partistyrelsen vad gäller att höja socialförsäkringarna. Likadant var det med a-kassan. Det var 400 förslag om detta men det var inga förslag och diskussioner om procentsatser. Det var en diskussion om vilket samhälle vi vill ha. Nu frågar jag er här: Skulle inte ni tycka att det var bra, för nu är ni ju väljare i Sverige, att vi går till val på att hävda den generella välfärden enligt inkomstbortfallsprincipen? Alla som röstar på Socialdemokraterna i nästa val enligt den principen – upp med röstkortet! Ni ser, partiledningen, 100 procent! Vilket vinnande koncept!

Janette Olsson, Bohuslän: Jag tänkte bara påminna om att i dag är det Frölunda–Brynäs ett stenkast härifrån, och jag kanske inte kan yrka på att alla ska heja på Frölunda, men ni kan väl i alla fall betänka det, när ni ändå är här?

Tack Magdalena Andersson för bra diskussioner i temagruppen, och jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer. De blev riktigt bra, jag vill verkligen understryka det. Jag är glad att vi nu ska reglera hela välfärdsområdet. Alla som förespråkar ett fritt vinstuttag ur välfärden borde nog kanske fråga sig varför det är så viktigt. Är vi det minsta oroliga för att vinstuttaget går ut över kvalitet kan jag som politiker inte slå mig till ro. Vinst i välfärden för mig är när omsorgen är den bästa och skolan är av högsta kvalitet. När man då tänker på att vinsten till stor del skapas av lägre personaltäthet, färre händer och fler elever i skolklasserna är det tydligt att den måste regleras.

Jag vill inte höra orden skola och konkurs i samma mening. Jag vill inte höra äldreboende och riskkapital i samma mening heller för den delen. Det sade vi redan 2013. Det är dags att börja jobba med det nu. Vi behöver seriösa och högkvalitativa aktörer som kan driva verksamhet i vår välfärd. De ska finnas kvar och deras förutsättningar måste vara de bästa – både offentliga, bolagsdrivna och ideella utförare ska kunna verka långsiktigt inom välfärdssektorn.

Jag vill också trycka på och tacka för att neutralitet skattemässigt mellan boendeformerna ska gälla. Som det ser ut nu har hyresrätten skattemässigt missgynnats jämfört med andra upplåtelseformer. Jag vill tacka även för det.

Elinor Odeberg, Stockholm: Vinster i välfärden är en debatt som ofta hålls på en ganska hög abstraktionsnivå. Man pratar om siffror hit, procentsatser, procenttak, öppna böcker. Men det som det i grunden handlar om är tilliten till vårt demokratiska system, tilliten till den svenska modellen. Att medborgarna ska kunna lita på att resurserna till välfärden faktiskt går till välfärden och att de genom politiken kan ha ett inflytande över sin vardag – ett inflytande som grundas i alla människors lika värde och rätt, och inte storleken på ens plånbok.

Det är ju efter plånboksstorlek som marknaden rättar sig. Behov och efterfrågan är inte samma sak. Det kanske mest konkreta exemplet på det uppdagades bara härom veckan. En privat

gynklinik i Stockholm har delgivits misstanke för att utföra omotiverade kirurgiska ingrepp på kvinnor för att det ger mer betalt. Det är så otroligt cyniskt.

Vi kan blicka mot äldreomsorgen, där vi ser att det konsekvent är mer deltidsarbete och mer otrygga anställningar hos de privata äldreomsorgsutförarna, för ska man göra vinst måste man skära i personalkostnaderna. Det här skadar demokratin och det skadar dem som är i störst behov av en demokratiskt styrd välfärd.

Därför är jag glad att vi har fått de skrivningar vi har fått, och vi vill yrka bifall till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer. Välfärden är ingen marknad. Den är vårt ansvar.

Andreas Svahn, Örebro län: Behoven i skolan, i äldreomsorgen och inte minst sjukvården är stora. Vi ska inte ge oss förrän varje barn kan gå i en skola som ger dem de kunskaper de behöver för ett bra liv. Vi ska inte ge oss förrän de som har burit det här samhället får en god och trygg ålderdom. Vi ska inte ge oss förrän vi kan erbjuda den som är skadad eller sjuk en vård i världsklass. Det här är klassiska socialdemokratiska ambitioner, men ambitioner som kräver resurser.

Under åtta år med alliansregeringen försvann resurser från skolan, vården och omsorgen. De närmaste åren för med sig ytterligare utmaningar. Fler barn ska ges plats i förskola och skola. Fler äldre ska få en äldreomsorg och sjukvård. Fler lärare, undersköterskor, läkare och sjuksköterskor behöver anställas. För att klara de här utmaningarna krävs mer pengar till välfärden. Väldigt mycket mer pengar.

Jag är därför glad och stolt över att Magdalena och partistyrelsen har förstått det här. Jag är också väldigt stolt över att vi har skapat de förutsättningarna, att vi har en socialdemokratisk finansminister som heter Magdalena Andersson, som har vänt underskott till överskott och som också gett oss de möjligheterna.

När den borgerliga regeringen faktiskt drog sig undan ansvaret för välfärden tog kommuner och landsting över stafettpippen. Det har inneburit, precis som Kålle noterade i media häromdagen, att vi haft massiva skattehöjningar i snart varje kommun och landsting. Långsiktigt är det inte möjligt att fortsätta den utvecklingen. Därför behöver vi en ny och rejäl skattereform som också ökar statens andel av skatteuttaget. Tack Magdalena, tack partistyrelsen, bifall till förslaget till nya riktlinjer.

Andreas Fors, Norrbotten: Jag är också imponerad över temagrupsbehandlingen som så många har lovordat; vi har fått fram riktigt bra skrivningar i riktlinjerna men de är inte perfekta. Det går att göra fortsatta förbättringar. En punkt som vi i Norrbotten har reagerat över är skrivningen om att vi ska skydda välfärden mot överutnyttjande och de som stjälar resurser genom rena bedrägerier. Då frågar jag mig vad vi egentligen menar med det. Är det så att vi misstänkliggör de medborgare som har ett stort behov av välfärd och trygghet?

Jag tycker inte riktigt att det är en bra formulering och vi föreslår att vi stryker 3 rad 37 ”mot överutnyttjande” och i övrigt låter meningen stå kvar, vilket gör att den då lyder: ”Välfärden ska skyddas mot de som stjälar resurser genom rena bedrägerier.”

Vi vill även lägga ett förslag om tillägg på sidan 2 rad 32. Det står nu att regelverket ska sätta stopp för vinstjakt i skola, vård och omsorg. Det är jättebra, men före den meningen vill vi få in en mening om att Sverige behöver en mer rättvis fördelningspolitik. Så är det ju. Vi måste våga stå för vad vi vill göra och det är ju att omfördela resurser i samhället.

Diana Laitinen Karlsson, Jönköpings län: Alla har vittnat om väldigt bra arbete i temagrupperna och jag kan bara instämma, men jag måste också säga att det här presidiet gör ett väldigt bra jobb!

Så nu ska vi se om ni hänger med. Jag och Jönköpingsdelegationen yrkar på ett tillägg i riktlinjerna på sidan 3 rad 15. Jag har skickat in ett yrkande men jag skulle vilja revidera och stryka första meningen i mitt yrkande. Då blir yrkandet följande: ” Övergången till ett samhälle med allt mindre kontanter ska ske på ett sätt så ingen lämnas efter. Vi utesluter inte lagstiftning för att garantera tillgången på kontanter i hela landet.”

Det här är en viktig fråga. Det berör inte bara många äldre som inte kan, vill eller har förutsättningar att ställa om. Det berör inte bara de asylsökande och nyanlända som inte har tillgång till betalkort utan får fakturor från till exempel sjukvård och tandvård, med höga faktureringsavgifter som de dessutom har svårt att betala utan tillgång till internetbank, med kanske extra avgifter för att betala på ett postkontor

Bristen på kontanthantering drabbar också landsbygden väldigt hårt. Vi ser småföretagare, lanthandlare, affärer och föreningslivet som har fått det ytterst besvärligt på grund av det här, som nu själva får resa långa sträckor för att bli av med kontanter eller anlitar dyra väktarbolag för att kunna tillmötesgå sina kunder och sina medlemmar. Det här är en fråga som verkligen har bäring på jämställdhet – det är en jämställdhetsfråga, och jämställdhet är något som vi socialdemokrater alltid strävar efter.

Jeanette Qvist, Halland: Jag vill yrka bifall till det reviderade förslaget till riktlinjer som partistyrelsen lagt fram. Men jag har en motion som jag tycker väldigt mycket om som gäller punktskatter och ekonomi. Jag tycker att det är bra att den tas upp här, för det handlar om de ekonomiska styrmedlen. Min motion är D157:1-2 som handlar om att införa en sockerskatt på samtliga livsmedel och sänka skatten på frukt och grönsaker.

Jag yrkar även bifall till Göteborgs motion E12:1 som säger att Socialdemokraterna ska verka för att införa en skatt på socker. Det är en kanske lite snällare skrivning som passar kongressen bättre – jag vet inte, så vi får se.

Varför är då detta viktigt? Jo, vi vet om att fetma och övervikt är en av våra stora hälsorisker framöver. En tredjedel av befolkningen, vuxna och barn, är i dag feta eller överviktiga. Det är inget trevligt tema att ta upp men det innebär faktiskt ett oerhört stort lidande för människor med diabetes typ 2. Vi vet att det innebär ohälsa i form av depression. Det innebär också en ökad risk för hjärtkärlsjukdomar. Dessutom kostar det faktiskt samhället mångmiljardbelopp årligen. Man har gjort en beräkning att typ 2-diabetes kostar mellan sju och åtta miljarder kronor, bara den sjukdomen.

Varför gör vi då kopplingar till socker? WHO har lagt fram forskningsresultat som visar att det finns starka samband mellan sockrad kost och utvecklingen av ohälsa. Socker är

beroendeframkallande, det vet vi och det vet även godis- och läskfabrikanterna. 70 procent av all vår mat som är processad är sockertillsatt, och det är utöver läsk och godis. Jag menar att vi ska införa en skatteväxling där vi höjer skatten på de sockrade livsmedel och sänker skatten för frukt och grönsaker. Flera länder har det redan. Vi måste använda olika sätt och instrument och punktskatten är ett sätt.

Markus Kauppinen, Jönköpings län: Jag har lagt ett tilläggsyrkande men jag drar härmed tillbaka det. Vårt yrkande var att vi skulle anta den skrivning som var i riktlinjerna 2013 vad gäller lånefinansiering för infrastruktur.

Stenåldern tog inte slut för att stenarna tog slut, och partistyrelsen har varit så duktig och lyssnat på oss i temagrupperna och några extra träffar har vi också haft. Nu har vi fått vår andemening tillgodosedd med de nya skrivningarna till riktlinjer vad gäller infrastruktur och dess finansiering och även om att vi ska föra en aktiv finanspolitik. Vi tackar för det och ställer oss bakom partistyrelsens reviderade förslag.

Ola Möller, Skåne: Det vi gör här inne är att vi bygger landet. I dag gör det mig extra stolt att få vara här, för på lördag är jag planerad att bli far för första gången! Det är därför den ekonomiska politiken är så viktig för mig.

För oss i Skåne är investeringarnas roll för att säkra en tillväxt och den fulla sysselsättningen oerhört viktiga. De är helt avgörande för att vi ska lyckas med detta. Och eftersom vi tar tydliga avstamp i de här riktlinjerna kan vi också ställa oss bakom dem. Därför yrkar vi bifall till partistyrelsens förslag.

Det är också oerhört viktigt med de goda statsfinanserna. Ordning och reda är förutsättningen för att Skorpan, som är arbetsnamnet för vårt barn, ska kunna ha en framtid i det här landet som håller ihop. Jag kanske är en nörd, men det är det här resonemanget som – för att travestera Gunnar Wetterberg från ett delbetänkande i Demokratiutredningen 99 som jag förutsätter att ni alla har läst – kan föra en samhällsbyggare till tårar.

Sedan är det också så att jag till vardags är kommunalråd i Helsingborg och i de här riktlinjerna nämns ett oerhört viktigt objekt – Öresundsbron. Den är viktig för Skåne och den är viktig för Sverige. Där nämns att där kan lånefinansiering prövas, och då mina vänner finns det egentligen bara ett objekt som vi riktigt tydligt ska bygga i framtiden med lånefinansiering så snart som möjligt, och det är en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. Nej, man kan inte tura på en bro eller i en tunnel, men man kan arbeta betydligt mycket mer än i dag i Skåne och i Öresundsregionen.

Margit Bik, Halland: Jag vill börja med att yrka bifall till motionerna D73 och D86 som gäller lånefinansierad finanspolitik för full sysselsättning. Nyinvesteringarna i infrastruktur uppgår i dag till 0,67 procent av bnp och de borde ligga på ungefär 1 procent i ett glesbefolkat land som Sverige. Byggande måste öka samtidigt som underhållskostnaderna för infrastrukturen måste tillåtas att öka. Nyinvesteringar som inte är lån skulle innebära ännu mindre underhåll och det är billigt för staten att låna. Räntan är låg, tillväxten och arbetslösheten är hög. Låneinvesteringar i

byggande och infrastruktur skulle trycka tillbaka arbetslösheten och öka tillväxten. Därav skulle storleken på statens lån i förhållande till bnp fortsätta att sjunka.

Karl-Petter, vår LO-ordförande, brukar säga att nu är det skördetid för vanligt folk. Och låt oss sätta ner foten på denna kongress för att öka takten med vilken vi ska nå full sysselsättning. Målet om EU:s lägsta arbetslöshet 2020 är nåbart. Det har både tankeverksamheten här och i LO visat. Med det vill jag vädja till er och låta oss minnas denna kongress som ett vägskeäl – vägskeålet där vi verkligen tog steget för att krossa arbetslösheten och investera i det gemensamma.

Jag vill också passa på att från Hallands sida yrka bifall till den nya riktlinjerna. Vi har tyckt att det har varit viktigt att få ett regelverk som sätter stopp för vinstjakten i vår välfärd i både skola, vård och omsorg. Nu kan vi se det i riktlinjerna.

Harriet Hedlund, Västerbotten: Jag vill börja med att tacka för ett väldigt gott samarbete i utskottet. Vi har en partistyrelse som verkligen har lyssnat på oss, med alla de argument och förslag som vi har lagt fram. Jag tycker att de nya riktlinjerna har fångat våra diskussioner.

Från Västerbotten hade vi en hel del saker som vi tyckte, och som vi har fört fram, och man har tagit med många av de förslagen och diskussionerna i riktlinjerna. Det handlar bland annat om vinster i välfärden, för det var en del som inte fanns med i det här avsnittet från början. Nu känns det oerhört bra att vi nu har fått in det i våra riktlinjer.

Att komma med mer pengar känns också bra, för det behöver vi både i kommuner och landsting. Investeringarna är en annan bit där vi känner att vi har stora behov och det finns med att man kan tänka sig att lånefinansiera om det skulle vara nödvändigt, och vi har som tur är en finansminister som har ordning och reda på våra pengar och det känns väldigt bra.

Skatteöversynen är en annan fråga som vi haft uppe många diskussioner om, och vi tycker att den är nödvändig. Det känns också bra att det finns med i riktlinjerna. Sedan är det mycket jobb som återstår innan vi har nått dit vi faktiskt vill.

Som Västerbottens delegationsledare kändes det väldigt kul när Magdalena citerade en av våra delegater – Susanne från Bureå i Skellefteå kommun. Det kände jätteroligt, för man märker att det finns genomslag för det man faktiskt skriver och vill få fram. Bifall till de nya riktlinjerna!

Stefan Skoglund, Bohuslän: Jag har lagt ett ändringsyrkande till texten om vinster i välfärden som var tydligare än ursprungsförslaget. Vi måste bli tydligare i vår politik om vi ska kunna vinna folks förtroende på gator och torg. Jag förstår att partistyrelsen vill vara taktisk och inte ha allt för bindande skrivelser i en förhoppning om att kunna förhandla fram en majoritet, då vi sitter en minoritetsregeringsställning. Men denna strategi gör det väldigt svårt för oss gräsrotter att torgföra vad vi egentligen vill och då får folk svårt att se skillnad på röd och blå politik.

Vi behöver lägga fram våra viktigaste förslag för beslut i riksdagen även om vi vet att vi inte har majoritet, så att folk får se hur partierna röstar i riksdagen och se vilka skillnader det finns. Som exempel kan vi ta debatten om lagen om offentlig upphandling och villkor enligt svenska kollektivavtal, vilket Ardalan Shekarabi så förtjänstfullt drev. Det var väldigt bra för partiet – tack för det Ardalan!

Det vi lägger fast på denna kongress kommer vi att gå till val på nästa år. Därefter blir det förhandlingar. Är vi tydliga och behåller det stöd vi fick i förra valet, och helst även ökar vårt stöd, kan vi sitta kvar i majoritetsställning.

Partistyrelsens ändringsförslag på detta område är tydligare, även om jag gärna hade sett att det vore ännu tydligare. Men jag drar tillbaka mitt yrkande till förmån för att vi ska visa en enighet, men det förpliktar. Vi ska inte ha vinster i välfärden.

Fredrik Rönning, Dalarna: Vårt parti har satt ett tydligt mål om att fler ska gå till jobbet. Arbetslösheten ska pressas ner och vi ska skapa fler arbetstillfällen. För att komma dit behöver vi både stärka välfärden och skapa fler arbetstillfällen i det privata näringslivet. Där har vi alla – i fack, i kommuner, i företag, i regioner, i staten – ett stort ansvar. Det är i samarbete mellan offentlig sektor och det lokala näringslivet som vi kan ta ansvar, och det gör vi också. Vi tar ansvar för bostadsbyggande, vi tar ansvar för rekrytering, vi tar ansvar för utbildning.

Men på ett område är vi ute i kommunerna helt beroende av statens agerande, och det handlar om infrastruktur. Där är vi helt utelämnade till statliga satsningar för det klarar vi inte av att göra själva, och det behövs för att stärka vår konkurrenskraft.

Ska vi ha en blomstrande besöksnäring i Dalarna behöver besökarna kunna ta sig till vårt län. Ska vi ha världsledande företag som ABB och SSAB i Dalarna behöver godset behöva transporteras ut från vår region till kunder i hela världen. Det här är helt avgörande för företagets fortlevnad och för att skapa fler arbetstillfällen.

Jag har hela kongressen gått runt med en liten järnvägsbit i min väska – en räls från sonens Briojärnväg – där det står ”Bygg mer järnväg” som en påminnelse om det fokus vi behöver ha för att skapa bättre förutsättningar för näringsliv i hela landet.

Jag vill yrka bifall till de politiska riktlinjerna, för ny tycker jag att vi tydliggör var vi står. Vi tydliggör att vi vill öka investeringar i infrastruktur. Vi tydliggör att vi vill att Sverige ska ha en investeringsplan där man kan se det långsiktiga värdet av våra investeringar. Vi tydliggör att vi är beredda att lånefinansiera till större objekt som till exempel gjordes med Öresundsbron. Bifall till partistyrelsens nya förslag till beslut. Jag ska passa på att lämna över min ”minneslapp” till finansministern, så att hon får ha den med sig och kommer ihåg den tydliga signalen från kongressen.

Per Svensson, Halland: Jag vill yrka bifall till motion D157:1. Vi socialdemokrater viker inte ner oss för de stora samhällsproblemen. När ett samhällsproblem tydligt hänger samman med hur länge du gått i skola eller vilken inkomst dina föräldrar råkar ha finns socialdemokratien där och tar tag i problemet för att utjämna skillnader och skapa ett mer jämlikt samhälle för dig, för mig och för vartenda barn i hela vårt land.

Folkhälsan är inte jämlik i det här landet. Bara i min kommun Falkenberg kan det skilja fem år i förväntad livslängd mellan stadsdelar som ligger någon kilometer från varandra. Detta är klassamhällets yttersta konsekvens. Du mår sämre, du dör tidigare och den dåliga hälsan går dessutom i arv till dina barn. Detta är faktiskt helt oacceptabelt.

När vi i det här landet insåg att rökning var en stor hälsofara och ett samhällsproblem införde vi åldersgräns och punktskatt. När vi i det här landet insåg alkoholens skadeverkningar och alla de samhällsproblem som följer med missbruk införde vi åldersgränser, punktskatt och en restriktiv alkoholpolitik. När vi i det här landet nu ser att var femte åttaårig pojke lider av övervikt eller fetma, när fetma är nästa dubbelt så vanligt hos dem utan gymnasial utbildning som hos dem med en eftergymnasial utbildning, när World Health Organization nämner fetma som en epidemi och konstaterar att fler dör av fetmarelaterade sjukdomar än av svält och undernäring är det dags för handling. Jag yrkar bifall till motion 157:1 – inför en sockerskatt på samtliga livsmedel.

Marlene Burwick, Uppsala län: Att föra en ansvarsfull ekonomisk politik är helt avgörande för att säkra välfärden. Jag ser det så tydligt i mitt dagliga värv som ordförande i kommunstyrelsen i Uppsala. Jag ser det i behoven som vi har i skolan, när vi har många fler barn och vi behöver anställa fler lärare och bygga fler skolor. Jag ser det i behoven av att bygga nya bostäder och att bygga ut infrastrukturen. Jag ser det i behoven av ett nytt kunskapslyft och att investera i fler jobb. Utan det stöd som vi kommuner, regioner och landsting har fått under den här mandatperioden av vår regering hade vi inte kunnat klara av vår uppgift och behoven som vi ser framöver är än större. När vi nu sitter och ska ta fram budgetar för nästa år är det helt avgörande av det stöd som vi kan få av regeringen.

Jag tycker därför att det är oerhört positivt med de nya skrivningar som vi nu tillsammans arbetat fram. Vi säger tydligt att resurserna från staten till kommuner och regioner ska öka och att vi ska säkra välfärden. Vi säger också tydligt att vi ska öka investeringarna i infrastruktur. Vi har också fått in skrivningar om att i översynen av skattesystemet ska en av utgångspunkterna vara neutralitet mellan upplåtelseformer. En annan fråga som vi har drivit från vårt håll är att också se över reseavdragen, att de ska utredas.

Sammantaget är jag oerhört nöjd med det arbete som vi har gjort i temagruppen. Tack Magdalena och tack partistyrelsen, jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Kaisa Karro, Östergötland: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer. Den svenska modellen med ett generellt och generöst välfärdssystem har byggt Sverige starkt, och det är något som vi socialdemokrater ska vara väldigt stolta över och värna.

För mig och för Östergötland är det viktigt att vår välfärd präglas av en hög kvalitet, och det är genom att vi upprätthåller en välfärd med god kvalitet som incitamentet att finansiera den med våra gemensamma medel också upprätthålls. En stark och generell välfärdsstat lägger också grunden till ett mer jämlikt samhälle och det här måste vi utveckla och värna. Välfärden är ett medel i kampen för ökad jämlikhet.

Det är också viktigt att välfärden präglas av mångfald och att det finns fler utförare i välfärdens verksamheter, men kvaliteten är aldrig något vi får tumma på. Östergötland står därför emot de oseriösa företag som finns, vars enda mål är att göra vinst. De hör inte hemma i välfärden. Vi är också väldigt glada över den skrivning som nu finns om att stoppa vinstjakten. Vi tycker att det är rimligt och att det är en bra väg att gå.

För oss är det också viktigt att bredda debatten. För oss är det viktigt att prata om innehållet i välfärden och vilka krav som vi ställer på våra utförare, där exempelvis redovisning och öppna böcker är ett alternativ. Vi ser också att möjligheten att ställa krav i upphandling fortfarande i dag är en outnyttjad resurs. Välfärden är som sagt ett instrument för ökad jämlikhet. Där måste vi också se till att hantera de instrumenten rätt.

Nicklas Rudberg, Östergötland: En ansvarsfull ekonomisk politik är en av socialdemokratins grundbultar. Genom den ekonomiska politiken kan vi genomföra våra ambitioner avseende ett jämlikt och jämställt Sverige. Genom samverkan med kommunerna på lokal och regional nivå genomförs våra ambitioner i välfärden.

Som enskild person – både gammal som ung, sjuk som frisk, rik som fattig – kan vi lita på att Socialdemokraterna verkar för att minska klyftorna i samhället, samtidigt som vi garanterar en välfärd där insatserna ges till den som har störst behov. En ansvarsfull ekonomisk politik ger också förutsättningar för att säkerställa välfärden och klara jobben, vilket kräver olika investeringar både nu och i framtiden.

Men för att klara jobben krävs också en aktiv bostadspolitik. Vi behöver insatser för att minska byggkostnaderna och öka investeringarna i bostadssektorn. En aktiv bostadspolitik är också viktig för att utjämna de klassklyftor och sociala orättvisor som uppstått i Sverige. Vi ser många lägenheter med eftersatt underhåll, trångboddhet där barn faktiskt har inngångsförbud. Samtidigt har vi en skattepolitik som bidrar till att människor med bra inkomster och låg beskattning får stora avdrag för sitt boende.

Vi ser hur bland annat en orättvis bostadspolitik i kombination med ökade inkomstskillnader på område efter område uppvisar skillnader i livslängd, möjligheter att klara skolan med mera, vilket egentligen bara beror på i vilken upplåtelseform vi bor. För att citera partistyrelsens egna ord: ”En sådan utveckling kan vi socialdemokrater aldrig ställa oss bakom. Så länge några lämnas efter kan vi aldrig vara nöjda.”

Som östgöte och stolt Motalabo är bostadspolitikerna viktig och vi är därför nöjda med partistyrelsen och att ni lyssnade på våra argument och faktiskt skrev in de neutrala villkoren mellan olika upplåtelseformer. Vi yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Anders Göransson, Stockholm: Temagruppen har förhandlat och vi från Stockholm är nöjda med den uppgörelsen, inte minst för att skatteperspektivet har blivit bredare. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Jag tänkte prata om ekonomisk politik. Om vi inte har ordning på ekonomin kommer ekonomin bli det enda vi diskuterar. Sunda statsfinanser lägger grunden. Samtidigt är sunda statsfinanser inte hela världen. Låt mig ta ett exempel på ett närliggande område. 2014 skriver Allianz Global Investors, ett kapitalförsäkringsbolag, att det svenska pensionssystemet är det mest hållbara i Europa. Den som läser vidare får veta att det inte säger något om nivåerna på själva pensionerna. Det svenska pensionssystemet är alltså hållbart om perspektivet är statens. Flyttar vi fokus och ser det utifrån den enskilda individen blir bilden mer komplicerad. Den 80-

åring som fick sänkt pension för att bromsen slog till för ett par år sedan upplever knappast systemet som långsiktigt hållbart.

Det här illustrerar två saker som har präglat de senaste 20 åren. Det första är omfördelningen av risken från staten till den enskilda. Den andra är oförmågan att skilja stat och samhälle. När Magdalena Andersson berättar att frågan om jämlikhet nu tar plats på den internationella ekonomiska arenan är det först och främst glädjande, men vi kanske också måste fråga oss varför det har dröjt så länge. Kan det bero på att det dominerande ekonomiska perspektivet på offentlig ekonomi just varit statens affärer?

Ekonomiska perspektiv tenderar dessutom ofta att bli korta. Förändringar sker över tid men nästan alltid direkt. De uttrycks ofta i termer av vem som vinner och vem som förlorar. Det är några exempel på varför en socialdemokratisk ekonomisk politik måste ha ett bredare perspektiv och inte stanna vid sunda finanser. Vi måste också ta ansvar för det gemensamma.

Streck i debatten

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten.

Fortsatt debatt

Erik Lövgren, Västernorrland: Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag. Sunda statsfinanser är det viktigaste för att vi ska kunna ha en generell välfärd i detta land och kunna fördela utifrån den svenska modellen. Jag är speciellt glad över att vinstjakten är uppe i riktlinjerna. Vi har jobbat hårt med denna fråga i Västernorrland och vi vill bibehålla valfriheten men vi vill begränsa vinstuttaget. Det är en rimlig väg att gå, för resurserna ska användas till elever, vårdtagare och till dem som behöver dem bäst.

Jag är också glad att de statliga resurserna till den gemensamma välfärden ska öka. Det behövs när man sitter och gör sina budgetar ute i kommuner och regioner. Jag är speciellt glad över att vi ska försöka få till lite fler och ökade investeringar i infrastrukturen. Det behövs också för att vi ska kunna resa, låta godset ta sig fram i riket och kunna komma till våra jobb och vår utbildning. Bifall till partistyrelsen.

Meit Fohlin, Gotland: Jag yrkar på ett tillägg på sidan 3 rad 26, efter ”som skapar jobb, tillväxt och säkrar välfärden”: ”i hela landet.” Jag vill som tidigare talare också tacka för de förändringar som har gjorts i den bearbetade versionen av riktlinjerna, särskilt den del som tydligt uttrycker att vi ska prioritera och öka de statliga resurserna i vår gemensamma välfärd.

Skrivningarna i det här avsnittet handlar om att trygga välfärden och om att den svenska modellen ska utvecklas. Inledningsmeningen säger att ekonomisk styrka på ett tydligt sätt hänger ihop med välfärd och fortsätter att beskriva att när vi litar på systemen skapas framtidstro. Precis just så är det ju. För att få tillväxt i hela landet måste människor uppleva tillit för att känna lust för att bo, leva och etablera sig på platsen. När de gör så vet vi att både vilja och förmåga att bidra växer, spiralen för utveckling har startat och tillväxten är igång.

Vi värnar alla, och vi har en ekonomisk styrka på ett nationellt plan. Men som det också står, och som vi alla vet, kommer utmaningarna för kommuner och landsting att vara stora kommande år. Så spelar geografi verkligen roll. Plånboken ska inte vara styrande men det ska inte heller geografi vara. Vårt land är stort och våra behov varierar. Vi är många som varje dag kämpar hårt med den välfärd som är närmast våra invånares vardag. Välfärdens utmaningar ser olika ut och det måste vi också adressera. Att ha en skrivning om välfärd som det går att lita på måste betona att så ska vara fallet i hela landet.

Jesper Blomqvist, Göteborg: Jag vill uppehålla mig lite vid inledningsstycket om en välfärd som går att lita på. Vi ska vara stolta över vår välfärd och vi ska värna den. Men det ligger inte inom ramen för den svenska modellen att riskkapitalister styr välfärden och att våra skattepengar går till vinstuttag för dem som äger aktierna i stället för till kvalitetshöjande insatser som bra mat för våra äldre och löner till våra anställda. Vi har läst om skräckexempel – om skolor som går i konkurs och nu senaste veckorna om horribla skräckexempel inom den privata gynekologiverksamheten.

Den svenska modellen innebär ordning och reda i hela välfärden, där behoven styr och resurserna går till vad de är avsatta för. Det är anmärkningsvärt att det saknas tydliga villkor för vilka som får ta emot offentlig finansiering inom välfärden. Vi har läst delbetänkandet från en omfattande välfärdsutredning som har belyst denna problematik. Lyckas vi inte komma till bukt med det här riskeras medborgarnas tilltro till välfärden och i förlängningen också deras vilja att betala skatt för att gemensamt finansiera den.

Partistyrelsen har på ett tydligt sätt fångat in denna andemening i en konkret mening: ”Det behövs ett regelverk som sätter stopp för vinstjakt i skola, vård och omsorg.” Vi behöver skapa ordning och reda i hela välfärden, och jag yrkar därför bifall till partistyrelsens tillägg i de nya riktlinjerna på sidan 2 rad 31-32.

Stig Olsson, Dalarna: Jag är här med anledning av en motion som vi skrev från Älvdalens arbetarekommun, motion D132, och jag vill yrka bifall till D132:2–5 och 8.

”Av var och en efter förmåga och till var och en efter behov”, det är en ganska socialistisk devis. Att vi i Sverige i dag fortfarande har fattiga – flyktingar, pensionärer, uteliggare med flera – beror på den utarmning av det offentliga som borgarna har drivit igenom sedan Fälldins dagar. Tyvärr har den fått lite hjälp av oss också bitvis. Jämfört med den privata konsumtionen har den offentliga stadigt sjunkit vad gäller järnvägsunderhåll, vägunderhåll med mera. Vi kan även nämna offentligt byggande.

Förr i världen kallades i räntor i häradet 20 procent för ockerräntor och det var straffbart. I dag är det legio när det gäller telefonlån, krediter med mera. Inkomstskillnaderna i samhället växer. Fattigpensionärer som bor nära kusten måste flytta eftersom värdet på deras fastigheter gör att de inte kan betala sin fastighetsskatt. Vi i glesbygden bor i snötäckta delar av landet och undrar varför skotrarna ska beskattas men inte båtar på till exempel över ett ton.

Så kära vänner, få också bort otyget med höga bonusar i näringslivet. Vi borde kunna beskatta dem speciellt på något sätt, till exempel bonusar över en miljon kronor. Se till att ockrarna

kommer bort. Se till att de sista människorna som bor kvar i vår skärgård kan bo kvar och göra det utan att känna att man måste flytta för att man inte har råd att bo kvar.

Robert Hammarstrand, Göteborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motionerna D68 och E12:1. Jag skulle också vilja ha ändringar i riktlinjerna på sidan 23 rad 31 (gamla versionen), och det handlar om en punktskatt på socker.

Som mina kamrater från Halland har varit inne på är vi i dag mitt uppe i en global fetma-epidemi som är tydligt kopplad till en kraftigt ökad sockerkonsumtion. Det här slår hårt mot folkhälsan generellt men det slår allra hårdast mot de lägsta klasserna i samhället eftersom den konsumtionsbaserade ohälsan just är väldigt starkt knuten till klass och vi får ökade hälsoklyftor.

Sockret har en dominerande plats i våra liv, inte minst eftersom det i sig är beroende-framkallande. Branschen ägnar sig åt aggressiv marknadsföring. Man styr utbudet väldigt noga. Man smyger i socker i alla produkter och sockret subventioneras från EU. Det är hög tid att vi utmanar de starka ekonomiska intressen som profiterar på våra liv och vars lobbyister och lobbyorganisationer skuldbelägger dem som överkonsumerar socker. För folkhälsans skull, och för att vi ska nå våra mål om minskade hälsoklyftor, yrkar jag på att vi ska införa en skatteväxling på socker.

Alejandro Caviedes, Västerbotten: Jag har tänkt ta upp en fråga som en del av er säkert trodde var död och begravnen för länge sedan men det är den icke – det är rutavdraget. Jag vill börja med att yrka bifall till motion D44. Det finns bara en attsats och partistyrelsen föreslår att den ska avslås, men resonemanget från styrelsen har jag svårt att förstå. Man tar upp det faktum att rutavdraget har skapat jobb, vilket lett till skatteökningar. Men man tar inte upp det problem för ekonomin som rutavdraget innebär.

Det vi ska komma ihåg är att när det infördes en gång i tiden av borgarna, så var det ett sätt att stimulera tillväxten av en låglönebransch. Det är nämligen det som är den borgerliga jobbpolitikens existensberättigande. Den borgerliga jobbpolitiken går ut på att sänka lönerna, i alla fall sänka den allmänna löneutvecklingen, för att arbetsgivare ska ha råd att anställa. Det är det som det går ut på.

Tittar vi på villkoren inom rutbranschen ser man exempelvis att deltider är väldigt vanliga, även visstider och till och med timanställningar. Av de 17 000 företag som har uppstått efter att rutavdraget infördes har mellan 250 och 300 kollektivavtal, så ni kan ju tänka er vad det är för lönevillkor som gäller här. Den fråga jag vill ställa er är: Ska vi som socialdemokratiskt parti skapa jobb genom att stimulera låglönebranscher eller ska vi göra det genom aktiv arbetsmarknads-politik? Bifall till motionen.

Elisabeth Lindholm, Jämtlands län: Strömsunds kommun som jag kommer från har 11 802 invånare. Om vi jämför med Skåne tror jag faktiskt att vi är större till ytan. Skåne har över 120 personer per kvadratkilometer – om vi skulle känna för det där jag bor kan vi ha en hel kvadratkilometer för oss själva.

Fastän vi bara är 11 802 personer så driver vi i dag 1 100 företag. Det är små och medelstora företag, några av dem är faktiskt ledande både nationellt och internationellt i sin bransch. Fastän vi har den här drivkraften, den här tillväxtmotorn vi pratar om i Sverige och för svensk välfärd, så har vi jättestora utmaningar. Därför vill jag understryka här från talarstolen att vi i vår landsände ser otroligt mycket fram emot översynen av skattesystemet.

Solveig Oskarsson, Örebro län: Jag yrkar bifall till de reviderade riktlinjerna och jag vill börja med att tacka för bra diskussioner i temagruppen. Man har tagit till sig av de olika inspel som kom fram. Vi var många som ville mycket, och det är ju så det ska vara med politik. Vi hör och ser hur de nationella finanserna går bra och överskott växer nu fram, och i de reviderade riktlinjerna skriver vi att vi prioriterar att öka de statliga resurserna till vår gemensamma välfärd. Det känns väldigt bra!

Vi ser hur befolkningen ökar. Från den mindre kommun jag kommer ifrån norr om Örebro, Nora, ser vi att andelen äldre ökar markant de närmaste åren. Där måste vi vara rustade för framtida behov med anpassade bostäder, boenden och mer vårdpersonal. Vi tog beslut om att öka kommunalskatten förra året för att bibehålla en bra välfärd. Förhoppningen är nu att kommuner och landsting ska få mer resurser av staten för att klara välfärden framöver.

I riktlinjerna står också att vi vill öka investeringarna i infrastruktur, vilket är bra med tanke på att arbetsregionerna blir allt större, vilket är en förutsättning för oss i mindre kommuner, speciellt pendlingskommuner. Det möjliggör för oss att vara en attraktiv kommun med bra kommunikationer för arbetspendling, för studier, för besöksnäringen och för ett bra näringsliv. Bifall till partistyrelsens nya förslag.

Marika Bjerstedt Hansen, Skåne: Jag vill börja med att tacka Magda och övriga gruppen för bra diskussioner. Det är få saker som engagerar socialdemokrater så mycket som välfärden och därmed dess finansiering. Vi har haft mycket och bra diskussioner – tack så mycket! Jag vill också yrka bifall till det reviderade förslaget till riktlinjer som pekar ut en färdriktning för oss.

Jag är ordförande i en kommunstyrelse i en mindre kommun i Skåne, Osby. Just nu sitter jag och mina kolleger i landet och försöker lägga budget för de kommande åren. Och precis som många här har varit inne på ser det lite kärvt ut för 2019–2020 och framåt. Vi ser stora utmaningar i välfärdens finansiering.

Men det går bra för Sverige nu. Det går jättebra, vi är ett av världens rikaste länder. Jag vet inte hur det är med er men jag känner få personer som bor i Riksbanken. Det är faktiskt så att alla jag känner bor i en kommun och där finns det ekonomiska utmaningar, så när man säger att det går bra för Sverige så finns det motsättningar i det. Men som finansminister själv uttryckte det så väl i sitt tal: ”Visst är en bättre välfärd möjlig?” Viss är bibehållen välfärd möjlig, trots att vi inte ser i våra prognoser att det går bra för Sverige framåt.

Jag blev också socialdemokrat för att jag var arg, precis som finansministern. Som socionom gav jag mig in i politiken för att rätta till alla orättvisor jag såg att mina klienter drabbades av. Men ganska snabbt insåg jag att socialpolitiken inte händer i socialnämnden – den händer i kommunstyrelsen. Likaså utjämnar vi inte orättvisor med bidrag, nya kommunala verksamheter och

riktade reformer. Vi bekämpar orättvisor med fördelningspolitik. Bifall till det nya reviderade förslaget om bättre fördelningspolitik i Sverige.

Carina Gullberg, Skaraborg: Med de modifierade politiska riktlinjerna ställer sig Skaraborgsbanken bakom dem. Och varför? Jo, i den ekonomiska politiken står det nu ”Vi vill öka investeringar i infrastruktur” och det känns så gott! Och varför? Jo, det handlar om bredband, det handlar om stambanorna, det handlar om nya objekt som Sverigeförhandlingen, det handlar om regionala järnvägar, det handlar om kust- och insjösjöfart, det handlar om flyget, person- och godstrafik och att man har skrivit in att man är positiv till att pröva lånefinansiering.

Vi får inte glömma bort, när man pratar om de här objekten, att en del kommuner faktiskt lånar till de här samfinansierade objekten. Därför är dialogen mellan stat, kommun och regioner jätteviktig, så vi klarar det här tillsammans.

Om jag drar ner det till Skaraborgsperspektiv så handlar det såklart om slussarna i Trollhättan. En båt på Vänern är 100 lastbilar ner till Göteborg? Glöm det, för det är redan infarkt i Göteborg. Det handlar om Kinnekullebanan. Det handlar om skogsvägar även hos mig som bor bara tio mil från Örebro, sju mil från Skövde och tio mil från Karlstad. Men jag bor i änden av Västra Götaland.

Det är jätteviktigt att vi får till de här satsningarna, och vi har samma behov i hela Sverige. Det kommer ni att se under avsnitt A med alla dessa härliga motioner. Nu var det någon som var smart och hade en lite järnvägssnutt med mig, men jag kan ju kränga av mig tröjan, Magdalena, om du vill ha den – det står Vänerhamn på den. Bifall till de nya politiska riktlinjerna!

Peter Gustavsson, Uppsala län: Jag vill inledningsvis yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag med tydligare skrivningar om att vi ska stoppa vinstjakten i välfärden, öka de offentliga resurserna till välfärden, bedriva en aktiv finanspolitik, öka investeringarna i infrastruktur, skapa neutralitet mellan olika upplåtelseformer och utreda reseavdragen. Mycket bra förslag!

Jag vill dock lyfta en annan viktig del i att skapa trygghet i en ny tid, som jag upplever att vi som parti fortfarande saknar goda svar på. Att dagens globala ekonomiska system är ett högriskprojekt blev uppenbart för oss alla i samband med 2008 års finanskris. Gång på gång byggs det upp finansiella bubblor som gång efter annan spricker, till stor skada för hela samhället.

Motion D60 från Uppsala, och likalydande motioner från Helsingborg, Lund, Robertsfors och Sigtuna, föreslår en oberoende utredning som granskar möjligheten till och konsekvensen av att ge Riksbanken ensamrätt på att skapa pengar.

Någon skulle kanske tro att det är att slå in öppna dörrar, för det var väldigt länge sedan Riksbanken fick monopol för sedelutgivning. Men i dagsläget är det faktiskt bara 3 procent av alla pengar i Sverige som är sedlar och mynt. 97 procent av våra pengar är skapade av privata banker genom utlåning. Det är alltså pengar som inte finns någonstans i form av sedlar varken i pappersform eller digitalt utan bara i en banks balansräkning.

Motionerna lyfter fram idén om en penningreform inspirerad av en rörelse med stort och växande stöd i den internationella ekonomikåren. Det finns säkerligen brister i förslagen, men diskussionen och perspektiven är viktiga och diskussionen är alldeles för viktig för att bara vifta

bort. Jag vill därför uppmana oss alla att fördjupa och folkbilda oss om hur vi skapar mer robusta finansiella system.

Kristian Norlin, Värmland: Jag vill inledningsvis yrka bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Jag vill också rikta ett tack till finansminister Magdalena Andersson för bra diskussioner, även om du döpte om mig. Men kärt barn har många namn och får vi mer pengar får du kalla mig precis vad du vill!

Vi hade under åtta år en regering i Sverige som sänkte skatterna med mycket stora summor. Samtidigt ställde man sig frågade till varför resultaten inom skolan sjönk och vårdköerna växte. Vi har nu en regering som har vänt stora underskott till stora överskott och för mig som socialdemokrat är det självklart att vi använder en del av detta till att öka den statliga finansieringen av välfärden. Det är också något som ökar jämlikheten i vårt land och det var en av Värmlandsdelegationens mest prioriterade frågor i likhet med SSU-förbundet och LO.

Och Kålle, även om vi delar problembilden tycker jag nog att den kommunala skattesatsen bestämmer vi bäst själva.

Åsa Karlsson Björkmarker, Kronoberg: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till nya riktlinjer. Idén med en gemensamt finansierad välfärd är fullkomligt genial. Av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov. Det är en så klockren lösning på de problem vi inte kan lösa var och en för sig och var och en på egen hand.

Kort sagt kan vi sammanfatta det med att om jag bidrar med det jag kan, och du bidrar med det du kan, så går det till vår gemensamma kassa och så hjälper vi varandra när det behövs. Vi betalar ihop för våra barns skola. Vi betalar tillsammans för din pappas äldreomsorg och när någon av oss behöver gå till läkaren tar vi den räkningen tillsammans. Vi blir helt enkelt rikare ihop och vi har mer råd med varandra när vi hjälps åt än vi har när var och en betalar för sig.

Men för att det här ska funka krävs det på att vi litar på varandra och det krävs att vi kan lita på att de pengar vi betalar in tillsammans går till just det de var avsedda för – till dig och mig och till våra behov, inte ner i någons fickor. Därför är skrivningen i riktlinjerna gällande ett regelverk som sätter stopp för vinstjakten i skola, vård och omsorg så otroligt bra.

Precis som många andra har lyft är behovet av investeringar i denna geniala konstruktion, i vår gemensamma välfärd, jättestort framöver. Därför är det väldigt bra att partistyrelsen har valt att understryka att vi prioriterar att vi behöver statliga resurser till vår gemensamma välfärd.

Vi från Kronoberg är också extra glada att skrivningarna har skärpts gällande neutralitet mellan upplåtelseformer, för ska vi komma tillrätta med byggandet kan inte hyresrätten fortsätta att missgynnas som hittills.

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag. Jag vill också tacka Magdalena och temagruppen för ett väldigt bra samtal. Vi hade väldigt bra diskussionen och vi landade väldigt väl i de skrivningar som nu presenteras för kongressen.

Idén om välfärdsstaten är väl det som gör att vi alla sitter i den här salen. För mig blev den väldigt konkret för ett antal år sedan, 1982 när min gamle far hamnade på ett sjukhus i Teheran

och man först skulle betala i kassan innan vården kunde erbjudas. Den situationen vill vi inte komma till. Därför är det bra med väldigt tydliga skrivningar om vinstjakten inom välfärden. Jag tycker också att vi har flyttat fram positionerna vad gäller investeringar i välfärden.

Det är också glädjande att se att Magdalena och temagruppen har enats om att öka de statliga resurserna till både kommuner och regioner, för det behövs. Vi står inför ganska stora utmaningar. Även skrivningarna vad gäller skatt och skatternas syfte är bra. Jag vill återigen tacka Magdalena och temagruppen och yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Pär Persson, Jönköpings län: Med det reviderade förslaget till riktlinjer bör motion D22:1 bifallas, vilket vi yrkar från Jönköping. Jag ska precis som Margot Wallström gjorde citera ur en bok, och det kanske är den mest spridda boken av alla böcker: ”Handen kan aldrig säga till foten: Jag tillhör inte kroppen, liksom inte ögat kan säga till örat: Jag tillhör inte kroppen. Nej, tillsammans bildar vi alla en kropp.”

Det måste snart bli tydligt att tanderna aldrig kan säga till den övriga kroppen: ”Vi tillhör inte kroppen.” Vi måste fortsätta arbetet för att tandvård ska likställas med all annan vård. Det blir tyvärr ännu mer akut när man kommer upp i åren, och med de fattigpensionärer som i dag fylkas i mängder och som inte har råd att få tandvård. Det är en uppmaning till partiet att fortsätta arbetet där tandvård likställs med hälsoinsatser. I övrigt yrkar vi bifall till partistyrelsens förslag.

Annelie Högberg, Bohuslän: Det här är min första partikongress! Ur en demokratisk synvinkel är detta något stort att värdesätta, när man som undersköterska inom vård och omsorg tillsammans med våra ministrar ges en röst för att få vara med och forma Sveriges framtid – tack!

Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till uppdaterade riktlinjer, där vi nu också har fått in att neutralitet mellan boendeformer också är en viktig punkt för välfärden.

När det gäller vår framtid och vår bostadspolitik har vi kommit igång med byggandet av nya bostäder för att råda bot på bostadsbristen i vårt land. Vi har kommit en bra bit på väg och jag ser fram emot att vi socialdemokrater kommer att fortsätta att driva en värdegrundspolitik för att utjämna dagens orättvisa mellan boendeformerna. Nu krävs det mod för att vi ska skapa en starkare och solidarisk fördelningspolitik som skapar rättvisa mellan dem som hyr bostad och dem som äger en bostad, där ingen är mer förfördelad än någon annan.

Vi i de kommunala bostadsbolagen och stiftelserna bygger nu hyresbostäder så att det knakar, men jag ska vara ärlig och säga att vi gör det med darriga ben eftersom vi inte lyckas nå alla de målgrupper som är i behov av en bostad. Vi når i dag en mycket liten del av befolkningen som har en så pass stark ekonomi att de har råd att flytta in i en nybyggt hyresrätt, där vi också riskerar att stå kvar med långa bostadsköer.

Jag ska avsluta med att upprepa vad vår statsminister Stefan Löfven sade i gårdagens tal: ”Vi ska ha ett samhällsbygge för alla. Det är socialdemokrati.”

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag har begärt ordet för att få yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Jag tycker att det är alldeles utmärkt. Man har tagit stor hänsyn och lyssnat av väldigt bra

och jag är tacksam för det. Jag tycker att det är jätteviktigt att tänderna äntligen tillhör kroppen – det är fantastiskt!

Jag vill också falla in det Annelie sade, för det är jätteviktigt med hyresrätten, så jag bifaller Annelie i de skrivningarna. Det skiljer nästan 2 000 kronor mellan att bo i en hyresrätt och i en egenproducerad bostad. Det är inte ok, i alla fall inte så som vi resonerar om att vi ska kunna ha bostäder till alla. Det ska vara jämställt även där.

Sofia Amlöb, Södermanland: Jag vill uttrycka ett tack till temagrupsarbetet och till det nya förslaget som betonar att vi behöver ett nytt regelverk för att stoppa vinstjakten.

Jag vill yrka på ett tillägg på sidan 3 rad 31: ”Jämställdhets- och jämlikhetsanalyser av förslag och reformer ska göras så att resursfördelningen minskar sociala klyftor bidrar, till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.” Det är otroligt viktigt att vi ökar jämställdheten men det ska göras när vi minskar de sociala klyftorna. Jämställdhet ska vara en klassfråga.

Arne Öberg, Stockholms län: Jag vill börja med att yrka bifall till de nya riktlinjerna och det gör jag för hela Stockholms län-bänken. Jag tänkte att vi skulle ta upp en fråga som nästan helt har fallit i glömska när det gäller investeringar i infrastruktur. Ofta lyfts enbart det statliga ansvaret upp men jag skulle vilja påstå att det finns dimensioner som gör att vi borde ta med markvärdesökningar också i fler kommuner.

Jag är fullt medveten om att det ser väldigt olika ut i Sverige; jag är född i Norrbotten men bor numera i Solna. Men jag vill ändå bara poängtera att vi har gjort både Stockholmsförhandlingar och Sverigeförhandlingar, och en kommun på 80 000 är nu med och medfinansierar två tunnelbanestationer i Solna plus en tunnelbanelinje för cirka 1,2 miljarder.

Min bedömning är ändå att en stor del av den investeringen går att få igen genom exploateringsavtal och begränsad markförsäljning för att bygga bostäder. I slutänden får vi mellan 7 000 och 8 000 bostäder i Solna, vilket är väldigt bra. Låt oss inte bara titta strikt på att staten kan vara med och finansiera viktig infrastruktur. Man kan till exempel titta på Lund, som gör en liknande lösning för sin spårväg.

Jag vill även kort visa vår stora uppskattning för neutraliteten när det gäller upplåtelseformer, att både hyresrätt och bostadsrätt beskattas på ett liknande sätt. I mitt Solna bygger tyvärr Moderaterna enbart bostadsrätter men vi behöver så otroligt många fler hyresrätter för att bygga ett Sverige för alla.

Kenneth Nilsson, Örebro län: Bifall till det reviderade förslaget till riktlinjer. Det finns inte så många liknelser kvar som kan fånga kongressens intresse och därför är det lika bra att gå rakt på sak: Om inte fundamentet håller är det svårt att bygga på fernissan. I sagan om de tre grisarna och den stora stygga vargen står det klart att det inte finns några enkla vägar till stabilt bygge. Svensk socialdemokrati är den tredje brodern gris. Vi bygger rejält och sedan välkomnar vi våra nära och kära in i tryggheten.

Kommuninvest har räknat, PWC har räknat, SKL har räknat, alla landets kommuner och regioner har räknat. Låneskulderna kommer att öka, kostnader kommer att öka, skola och

omsorg kommer att öka i en takt som inte har uppmätts tidigare. Våra skatteintäkter kommer att öka men med mycket stor sannolikhet inte i den takt som gör att kostnaderna täcks upp. Från den lokala och regionala politikens sida är det vår plikt att anpassa kostymen. Vi måste klara den här utmaningen. Men det är en tuff utmaning. För Örebros del handlar det om att vi måste effektivisera ungefär en procent varje år fram till 2030. Det blir över en miljard i det perspektivet. Eller så måste vi, enligt PWC, höja skatten med 6.50 kronor. Inget av de två alternativen känns helt smakligt.

Därför måste vi tala om hur vi ska hjälpas åt i det här landet, och därför är det fantastiskt att vi har en partistyrelse och en regering som så intensivt har lyssnat in den här frågan. När vi klarar fundamentet välfärdsbygget klarar vi också de andra frågorna. Temagruppen har jobbat fantastiskt och partistyrelsen har lyssnat bra. Jag är glad och nästan stolt över de nya skrivningar vi har fått. Det här är mitt parti när det är som allra bäst!

Åsa Odin Ekman, Stockholm: I går hade vi en jätteviktig och intressant debatt om miljö och klimat, och jag är väldigt glad att vi landade i en mycket ambitiös målsättning och en ambitiös rubrik för vår politik – att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Det förpliktigar givetvis och det är något som ska genomsyra all vår politik och alla olika politikområden.

Under det här avsnittet har vi möjlighet att fatta ett väldigt viktigt beslut som skulle ta oss i den riktningen. Därför yrkar jag bifall till motionerna D40:1 och E5:2, det vill säga motionerna om att divestera vårt gemensamma ägande från fossilbränslebranschen – helt enkelt flytta våra gemensamma pengar från klimatförstörande verksamhet.

Det här är faktiskt Sveriges största utsläpp. Vårt ägande i fossilreserver genom AP-fonderna motsvarar faktiskt tio gånger Sveriges totala utsläpp. Det är helt vansinnigt. Därför är det här väldigt viktigt och det finns flera skäl till det. Det viktigaste är förstås att det är helt oförsvarbart att vi ska ha våra gemensamma pengar i klimatförstörande verksamhet. Men det finns också ett väldigt viktigt ekonomiskt argument i det här – att det inte är framtidens bransch. Det är faktiskt utdöende branscher och det vore mycket mer smart, framtidsinriktat och lönsamt att flytta över våra pengar till ny miljöteknik. Då bidrar vi också till att vi ska kunna möta våra miljö- och klimatmål.

Låter det här som flummigt, oansvarig och ososig politik? Nej, givetvis inte. Det finns flera kommuner som har fattat beslut om divestering, bland annat Örebro, Stockholm och Uppsala, och fler är på gång. Det här är ett jätteviktigt steg för att vi ska kunna möta våra utsläppsmål. Bifall till motionerna D40:1 och E5:2.

Roland Andreasson, Blekinge: jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förnyade förslag till skrivning. Jag är inte ensam om att bifalla det, men jag vill ändå förtydliga att detta är ett dokument som känns tryggt och bra att ha med sig ut när man pratar med partikamrater och blivande väljare för vårt parti.

Argumenten tog Dan Gabrielsson upp på ett mycket föredömligt och uttömmande sätt i inledningsinlägget, så det kommer jag inte att kommentera mer än att vinstjakten är mycket bra och tydligt beskriven. Jag vill också förstärka att vi har fått in en skrivning om att öka de statliga

insatserna för infrastruktur. Infrastrukturen är en av de bärande bitarna för att vi ska kunna få ett välmående land. Tack för skrivningen och bifall till partistyrelsens förslag.

Linnéa Wickman, Gävleborg: jag vill börja med att från Gävleborgs sida yrka bifall till motionerna D40:1 och E5:2 som handlar om att vårt gemensamma ägande och sparande, inklusive AP-fonderna, ska divestera från fossilindustrin. Klimatutmaningen ställer krav på att vi ständigt behöver identifiera vilka verktyg vi kan använda för att minska vår påverkan på den globala miljön, och ett verktyg i det här arbetet som allt fler aktörer använder sig av är just divestering och att man klimatanpassar sin finansförvaltning. Här, precis som Åsa nyligen nämnde, har Uppsala kommun gått före men även Svenska kyrkan, Chalmers, Stockholms universitet med flera.

Det svenska sparandet är lite av en dold miljöbov. När vi i dag vet att 80 procent av de fossila reserverna i världen behöver stanna i marken måste vi göra allt vi kan för att inte gynna den industri som motverkar en sådan utveckling. Det finansiella sparandet behöver ses som en lika självklar del av miljöarbetet som hållbar offentlig upphandling, hållbart resande, sopsortering med mera. Vi kan faktiskt inte ha ett finansiellt sparande som gynnar en industri som klimatforskningen visar helt motverkar alla våra globala klimatmål och bidrar till den globala uppvärmningen. Vi kan inte göra allt men vi ska göra allt vi kan för att bidra till en hållbar utveckling. Därför hoppas jag innerligt att vi kommer att vara fler som yrkar bifall till motionerna D40:1 och E5:2.

Ulf Dahlberg, Älvsborg södra: Jag kommer från Marks arbetarekommun och jag vill yrka bifall till motion D142:2. Jag vill uppmärksamma mina många engagerade partikamrater i Mark, som under mandatperioden skrivit bra motioner till kongressen. Anita Lomander är en av dem. Hon har motionerat om att inkomsten ska beskattas lika oavsett om den kommer från arbete, vårt gemensamma försäkringssystem eller pension. Jag vill yrka bifall på Anita Lomanders motion D142:2 tillika partistyrelsens bifallsförslag.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: Jag är glad över att vi har lyckats adressera frågan om att reglera delar av diskussionerna kring vinst och vinstjakt. Jag tror att vi är många partivänner som inte har något emot valfriheten men att det är just den där jakten på stora vinster som vi i många fall vill försöka komma åt. Pengar till skola, vård och omsorg ska gå just till skola, vård och omsorg. Jag tror att det är naturligt för många av oss socialdemokrater.

Det finns också delar i det här som berör andra delar och det är bra att vi för en diskussion om hur vi ska komma åt sysselsättningsgrader och hur vi ska angripa de delar som handlar om att övertvinster och vinstjakten ska ha ett fokus att kunna hyvla sysselsättningsgrader hos anställda.

Därför ser jag det som självklart att vi som arbetsgivare i kommuner, landsting och regioner också ska ha ett offensivt arbete för att göra skrivningar och få till att vi ska ha rätt till heltid och kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor som en självklarhet.

Jag är också, i avsnittet som gäller investeringar, glad att vi skriver in att de ska öka. Jag som kommer från Gävleborg och Söderhamns kommun kommer aldrig att kunna gå in med stora medfinansieringar. Därför är jag också glad över att partistyrelsen i utlåtandena har bifallit en

motion från Sundsvall som handlar just om att medfinansieringen inte ska vara ett villkor för att vi ska kunna få till större investeringar. Värdeökningar kommer när vi har ett dubbelspår på Ostkustbanan på plats. Då ökar vi vår arbetsmarknadsregion med 70 procent i Söderhamn. Det är klart att det underlättar!

Sammantaget: Bra diskussioner i debatten och jag är oerhört nöjd över att vi har hittat gemensamma och bra riktlinjer!

Andreas Fors, Norrbotten: Kamraten från Trelleborg hade äran att vara det sydligaste ombudet, så jag kan väl ta äran åt mig att vara det nordligaste – från Kiruna. Där är vi stridbara och radikala, och därför vill jag göra en skärpning av riktlinjerna på sidan 4 rad 5. Där vill vi få in en mening om att vi värnar principen om att skattesystemet ska vara progressivt och ha en omfördelande effekt. Där är det viktigt att vi fastslår att det är det som är en socialdemokratisk skattepolitik, så att vi har med det in i förhandlingarna om en övergripande skattereform som föreslås av partistyrelsen.

Jag vill också passa på att yrka bifall till motion D172:1 om att vi måste återinföra någon form av förmögenhetsskatt. Jag tror att det är alldeles nödvändigt för att kunna finansiera välfärden på lång sikt. All ära i att beskatta inkomster på arbete, men det finns stora förmögenheter sparade i ladorna där dörrarna är låsta och sällan öppnas. Vi måste börja glänta på dörrarna till de ladorna också. I övrigt vill vi från Norrbotten yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag förutom de yrkanden vi har lagt i talarstolen och ansluter oss till.

Ola Möller, Skåne: Ni har säkert noterat att än så länge är det ingen från Skåne som varit uppe och pratat om vinster i välfärden. Det är en fråga som är oerhört viktig för oss, som alla känner till.

Vi är jättenöjda med att vi fått in en portalparagraf som ska stoppa vinstjakten i skolan, i vården och i omsorgen. Vi är också jättenöjda med att vi går ner på mer detaljerad nivå och säger att inom äldreomsorgen flyttar vi fram positionerna ordentligt och i skolan flyttar vi fram positionerna ordentligt.

Det här handlar om människor. Det blir lätt teknikaliteter – vem gör upphandlingen, vilken lagstiftning gäller? Men under vintern och våren har vi haft en oerhört tråkig utveckling i min hemstad Helsingborg. Där har man privatiserat LSS-boenden med argumentet att det ökar valfriheten. Tror ni att de LSS-boende fick välja var de ville bo? Nej, där fanns det inga platser. De blir tvingade att följa med över när Attendo tar över om någon månad.

Det är samma sak med de äldre på våra vårdboenden som har blivit privatiserade. De hade ingen möjlighet att byta boende för vi har långa köer. Där fanns ingen valfrihet. I stället upptäckte vi att det låg bajsblöjor bredvid tandborsten på det boende som hade gått över.

Därför, mina vänner och kamrater, är vinstjakten ett otyg som vi måste stoppa. Med en tydlig portalparagraf som drar hela välfärden kan vi antligen få bort detta. Tack partiledningen, tack kamrater för att vi tar tag i den här frågan för alla de människor som vi faktiskt tar ansvar för!

Per Svensson, Halland: Jag vill yrka bifall till motion E12:1 från Göteborg. Vi är troligen många här inne som precis som jag har träffat barn och ungdomar som lider av fetma och övervikt. Vi vet

vad det innebär för självkänslan. Vi har sett i dessa unga pojkars och flickors ögon att de känner att de inte duger på grund av sitt utseende.

Men partivänner, vi vet att detta inte är ett individuellt problem som löses i tv-program som *Biggest loser* utan det är i första hand ett strukturellt samhällsproblem som löses genom strukturella och generella insatser.

Jag inser precis som alla andra här inne att en rimligare prissättning på socker inte är hela lösningen. Vi behöver också göra insatser i skolan och i folkbildningen. Vi behöver underlätta vardagsmotion för alla, göra tidiga insatser i hälsovård och framför allt bygga mer jämlika samhällen där din födelseadress inte avgör dina livschanser. Men vi får faktiskt aldrig blunda för grundproblemet. Vi får inte gå den enkla vägen och skylla på avgränsningsproblem. Läsk, halvfabrikat, snabbmat och andra sockerfyllda livsmedel ska inte vara det billigaste och enklaste alternativet för familjer med svag ekonomi.

Det är grundproblemet och det är dynamiten i den folkhälsoutmaning som vi som samhällsbärande parti faktiskt måste ta tag i. Jag yrkar bifall till E12:1 – att Socialdemokraterna verkar för en skatt på socker. Det är en något snällare attsats än den jag yrkade bifall på tidigare.

Magdalena Andersson, partistyrelsens föredragande: Tack för en väldigt bra debatt, och det har varit roligt att se så många uppe i talarstolen! Och återigen vill jag tacka för det bra samarbete som vi har haft i temagruppen. Jag kommer inte att kunna kommentera allt men jag ska kommentera en del. Jag börjar med förslag om att AP-fonderna bara ska investera fossilfritt. Här det bra att veta att man just nu i pensionsgruppen arbetar med hur man ska kunna stärka hållbarhetsperspektivet vad gäller AP-fondernas placering. Det är något som är viktigt att ha med sig.

Regionala skattebaser är något som har förts fram och ibland förs fram från de delar av Sverige där vi har mycket naturresurser. Där vill jag varna lite, för jag tror att man är på ett sluttande plan om man ska ha regionala skattebaser. Vi är ju nu i Göteborg och här finns några av Sveriges största exportföretag; det tror jag göteborgarna skulle tycka var väldigt intressanta regionala skattebaser! Allvarligt talat är det viktigt att vi har ett kommunalt utjämningssystem som verkligen ser till att utjämna i landet utifrån skatteförmågan men också utifrån vilka behov som finns – demografiska och andra. Där är just nu en utredning tillsatt av civilminister Ardalán Shekarabi som ser över det kommunala utjämningssystemet.

Vi har en del yrkanden om tillägg i riktlinjerna som är sympatiska men där vi försöker att hålla riktlinjerna på en inte allt för omfattande nivå. Det finns många saker som är sympatiska som inte finns med, till exempel att övergången till kontanter ska göras mjuk, men också skrivningar om att vi ska ha olika saker i hela landet. Det är sympatiskt men vi vill begränsa omfattningen av riktlinjerna.

Skatt på socker är något som flera har yrkat på. Om man skulle ha en skatt på socker skulle den behöva vara ganska hög, inte minst om man vill komma åt det dolda sockret och ha en styrande effekt på det. Jag skulle dessutom tro att det skulle bli en ganska stor administrativ apparat om man tänker sig att det är olika skattesats på K Special, Corn Flakes, Frosties och Choco Pops.

Penningsreform tas upp i några motioner från flera delar av landet. Min bedömning är att en penningreform så att Riksbanken har monopol på att skapa pengar är helt omöjlig i en internationaliserad värld där kapitalet flyter fritt mellan olika länder. Men även om vi hade stängda gränser skulle det här verka kraftigt kontraktivt i ekonomin och troligen påverka till exempel arbetslösheten mycket kraftigt. Däremot delar jag intentionen att vi måste ha väldigt hård koll och kontroll på våra finansmarknader, där vi bland annat har skärpt reglerna för både översyn och kapitalkraven på våra banker. Jag bedömer att det är den vägen vi ska gå, och där är det viktigt att vi har höga krav i Sverige men också att vi driver den här frågan aktivt i alla de internationella forum som finns.

Lånefinansiering – där har det varit en diskussion här och det var en stor och livlig diskussion i temagruppen i år, liksom på tidigare kongresser. Det är något som jag ser fram emot att fortsätta diskutera i vårt parti. Jag har också på temagruppen, och vid andra tillfällen, visat många väldigt intressanta och lätt komplicerade diagram om hur statlig redovisning sker, vilket ni har haft möjlighet att ta del av. Och är det så att ni har nya medlemmar på möten runt om i Sverige får ni gärna bjuda in mig, så kan jag visa dem för dessa också!

Allvarligt talat – det har varit bra diskussioner och det är bra att vi har kommit fram till skrivningar som faktiskt kommer åt det som vi egentligen är ute efter när vi pratar om lånefinansiering. Vad är det vi vill? Jo, vi vill öka investeringarna i infrastruktur och nu är det faktiskt det som vi också skriver i riktlinjerna.

Andreas Fors i Norrbotten sade redan på temagruppen att han inte tyckte att vi skulle skriva detta om att man överutnyttjar välfärdssystemet. Det var klokt redan då, men denna kloka synpunkt tappades bort i hanteringen. Jag har nu ett försökt på att vi jämkar med en lite annan skrivning än den Andreas själv föreslog. Jag föreslår att vi byter ut ”överutnyttjande” mot ”fusk”. Då lyder meningen: ”Välfärden ska skyddas mot fusk och mot dem som stjälar resurser genom rena bedrägerier.” Norrbotten verkar jämkar sig med det och då har vi tillsammans förbättrat de här riktlinjerna ytterligare en gång. I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Diana Laitinen Karlsson, Jönköpings län: Tack Magdalena för inlägget om att kontanthantering är en mjuk och lovvärd fråga. För oss är det absolut en viktig fråga för det här partiet. Det som har skett när kontanterna nu har försvunnit är att en djup orättvisa har uppstått för väldigt många i vårt land. Det handlar inte bara om äldre utan det är i allra högsta grad en geografisk fråga och en ren jämställdhetsfråga. Vi pratar om att vår politik ska synas i skyltfönstret. Den här frågan är en viktig fråga för oerhört många människor och då bör den också synas i skyltfönstret. Vi står kvar vid vårt yrkande.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Dan Gabrielsson*, Skaraborg, *Carina Gullberg*, Skaraborg, *Jesper Blomqvist*, Göteborg, *Markus Kauppinen*, Jönköpings län, *Stefan Skoglund*, Bohuslän, *Solveig Oskarsson*,

Örebro län, *Peter Gustavsson*, Uppsala, *Kristian Norlin*, Värmland, *Åsa Karlsson Björkmarker*, Kronoberg, *Bijan Zainali*, Norra Älvsborg, *Annelie Högberg*, Bohuslän, *Harriet Hedlund*, Västerbotten, *Janette Olsson*, Bohuslän, *Fredrik Rönning*, Dalarna, *Marlene Burnick*, Uppsala län, *Kaisa Karro*, Östergötland, *Nicklas Rudberg*, Östergötland, *Anders Göransson*, Stockholm, *Erik Lövgren*, Västernorrland, *Marika Bjerstedt Hansen*, Skåne, *Åsa Karlsson*, Bohuslän, *Arne Öberg*, Stockholms län, *Kenneth Nilsson*, Örebro län, *Roland Andreasson*, Blekinge, *Sven-Erik Lindestam*, Gävleborg, *Ola Möller*, Skåne, *Elinor Odeberg*, Stockholm, *Andreas Svahn*, Örebro län, *Jeanette Qvist*, Halland, *Margit Bik*, Halland och *Pär Pärsson*, Jönköpings län.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Johan Tolmsson</i>	Halland	Rad 17: tillägg efter ”växa: ”Det är avgörande att Socialdemokraterna verkar för att förändringar i LSS och assistansersättningen ska utgå från barnkonventionen och ha en feministisk analys i grunden. LSS-reformens intentioner från 1994 ska gälla.”	Avslag
2	<i>Andreas Fors</i>	Norrbotten	Rad 32, tillägg: ”Sverige behöver nu en mer rättvis fördelningspolitik.”	Avslag
3	<i>Diana Laitinen Karlsson</i>	Jönköpings län	Rad 15, tillägg: ”Övergången till ett samhälle med allt mindre kontanter ska ske på ett sätt så ingen lämnas efter. Vi utesluter inte lagstiftning för att garantera tillgången på kontanter i hela landet.”	Avslag
3	<i>Meit Folin</i>	Gotland	Rad 26, tillägg: ”som skapar jobb, tillväxt och som säkrar välfärden i hela landet.”	Avslag
3	<i>Sofia Amløb</i>	Södermanland	Rad 31, tillägg: ”Jämställdhets- och jämlikhetsanalyser av förslag och reformer ska göras så att resursfördelningen minskar sociala klyftor bidrar, till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.”	
3	<i>Magdalena Andersson</i>	Partistyrelsen	Rad 37, jämkande ändring av sista meningen: ”Välfärden ska skyddas mot fusk.”	Bifall
4	<i>Robert Hammarstrand</i>	Göteborg	Rad 4, tillägg: ”En punktskatt på socker ska införas, och hälsosamma livsmedel med låg klimatpåverkan ska subventioneras.”	Avslag
4	<i>Andreas Fors</i>	Norrbotten	Rad 5, tillägg: ”Vi värnar principen om att skattesystemet ska vara progressivt och ha en omfördelnde effekt.”	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
D20	<i>Jonas Andersson</i>	Jämtlands län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D22:1	<i>Pär Persson</i>	Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D40:1	<i>Linnea Wickman</i>	Gävleborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D40:1	<i>Åsa Odín Ekman</i>	Stockholm	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D44:1	<i>Alejandro Caviedes</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D44:4	<i>Alejandro Caviedes</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D68:1	<i>Robert Hammarstrand</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D73:1	<i>Margit Bik</i>	Halland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D86:1	<i>Margit Bik</i>	Halland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D132:2	<i>Stig Olsson</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D132:4	<i>Stig Olsson</i>	Dalarna	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D132:5	<i>Stig Olsson</i>	Dalarna	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D132:8	<i>Stig Olsson</i>	Dalarna	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D142:2	<i>Ulf Dahlberg</i>	Älvsborgs södra	Bifall	Bifall	Bifall partistyrelsen
D146	<i>Åsa Karlsson</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D157:1	<i>Per Svensson</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D157:1-2	<i>Jeanette Qvist</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D172:1	<i>Andreas Fors</i>	Norrbottnen	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E5:2	<i>Åsa Odín Ekman</i>	Stockholm	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
E5:2	<i>Linnea Wickman</i>	Gävleborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
E12:1	<i>Robert Hammarstrand</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
E12:1	<i>Per Svensson</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Diana Laitinen Karlssons förslag på sidan 3 rad 15
- att bifalla partistyrelsens nya förslag på sidan 3 rad 37
- att efter försöksvotering avslå Robert Hammarstrands förslag på sidan 4 rad 4
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 4, *En välfärd som går att lita på* och *En ekonomisk politik som säkerar en stark välfärd*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion D22
- att efter votering med röstsiffrorna 194–135 (1 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion D40:1 och motion E5:2
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område D som rör områdena *Ekonomisk politik* (UD28), *Fördelningspolitik* (UD29) och *Skatter* (UD30).

Ordförande: *Marita Ulvskog* och *Per Tenggren*
Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Ghersetti*

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.11

Behandling av område D: En välfärd som går att lita på

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 4, *Trygg välfärd genom hela livet* (s. 23-25) *Respekt för pensionärernas arbetsinsats* (s. 25-26). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D: (UD31-UD40).

Föredragande: *Heléne Fritzson* och *Annika Strandhäll*
Medföredragande: *Anders Henriksson* och *Åsa Regnér*

Föredragning och förslag

Heléne Fritzson, partistyrelsens föredragande: Nu har vi tillsammans precis löst välfärdens finansiering. Nu ska vi tillsammans gå vidare med välfärdens uppdrag. Trygg välfärd genom hela livet är ett väldigt stort kapitel och handlar om barn, unga, äldre, personer som hamnat i utsatta situationer och personer som lever med en funktionsnedsättning. Det handlar om människor, det handlar om oss och det handlar om vårt samhälle. Det handlar om vår vardag, det handlar om vårt arbete, det handlar om vår gemensamma välfärd. Det handlar helt enkelt om hjärtat i vårt stora samhällsbygge.

Jag vill instämma i det varma tack som många har gett uttryck för, både från oss som är föredragande men också från er ombud, för det oerhört konstruktiva arbete vi har haft tillsammans i våra temagrupper. Alla de där små samtalen som har funnits också mellan delegationerna vet jag är så viktiga. Vi har mejslat fram en del ändringar och kompromisser tillsammans och jag vill jättekort kommentera några av dessa.

Vi förstärker barnperspektivet, bland annat genom att skriva in att barnkonventionen ska bli svensk lag. Vi skriver också in tydligt att jobba och vara förälder ska vara möjligt, även för den som har ett barn med funktionsnedsättning. Det är bara något exempel på det stycket. Vi har haft ett väldigt intensivt arbete om föräldraförsäkringen och så sent som i går kväll och under natten har det jobbat med det förslag som vi från delegationerna fick gehör för att gå vidare med. Den texten finns i det reviderade förslaget. Det handlar helt enkelt om att föräldraförsäkringen individualiseras och att ytterligare steg ska tas under nästa mandatperiod. När det gäller LSS, och

det har någon varit inne på här innan, där förstärker vi väldigt tydligt med skrivningar om att intentionerna i lagstiftningen ska gälla och förtroendet för reformen ska stärkas.

Avslutningsvis vill jag bara säga att när det gäller äldreomsorgen ser ni att det finns tydliga skrivningar om hur vi ser på vinster i äldreomsorgen. Det finns också tydliga skrivningar om hur vi ser på våra undersköterskor – det som Magda inledde med. Och jag vill ta tillfället i akt att avsluta med att framföra till Kommunal, Tobias och alla ni andra, för det konstruktiva arbete vi har gjort för att hitta lösningar på hur vi stärker undersköterskorna framöver. Tack till alla – nu vill jag lyssna till debatten. Bifall till partistyrelsens förslag.

Annika Strandhäll, partistyrelsens föredragande: Vi har haft ett gemensamt ansvar för områdena *Trygg välfärd genom hela livet* och *Respekt för pensionärernas arbetsinsats*. Jag tänkte säga några ord i den delen. Först vill jag naturligtvis också rikta ett oerhört varmt tack till en fantastiskt bra temagrupp och också till det otroliga engagemang som finns i de här frågorna. Det värmer verkligen i hjärtat.

Vi är i Göteborg, det är min hemstad, och om man sätter sig på 7:ans spårvagn här ute och åker till Rymdtorget i Bergsjön, så bor min mamma där. Hon är en av Sveriges garantipensionärer, hon är mult sjuk, och är det så att hon inte också skulle ha tillgång till sitt bostadstillägg skulle hon ha svårt att få pengarna att räcka till både till mat och tak över huvudet.

Det är ju det här som det handlar om, för så ser det även ut ibland för Sveriges pensionärer. Jag brukar säga att det är tudelat. Många pensionärer lever ett gott liv, också efter arbetslivets slut. Men vi har också en alldeles för stor grupp, till stor del bestående av kvinnor, som lever med oerhört små marginaler på ålderns höst. Mycket beror naturligtvis på den situation som vi allt jämt har i privatliv och arbetsliv, med den ojämställdhet som gör att grunden för den framtida pensionen blir för skral. Sveriges pensionärer har lagt grunden för vår välfärd, för det samhälle som gör att vi i dag är friskare och lever längre än vad vi någonsin har gjort.

I temagruppen fanns en stor samsyn i att vi behöver höja ambitionsnivån gemensamt för att minska de här ekonomiska klyftorna. Alla ska kunna leva på sin pension. Vi har fört in tydligare skrivningar kring bostadstillägg, vi har fört in tydligare skrivningar kring att inkomstprincipen ska gälla och omfatta bredare grupper i vårt samhälle. Jag ser fram emot att lyssna på debatten!

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Trygg välfärd genom hela livet

Den generella välfärden ska ge alla möjlighet att färdas väl genom livet och när du är som svagast ska välfärden vara som starkast. Alla ska bidra och alla ska få del av välfärden på samma villkor. Vi socialdemokrater är övertygade om att det ger bäst förutsättningar för alla människor - och hela vårt samhälle - att växa och utvecklas. I dag är det inte så. Välfärden har försämrats efter många år av nedskärningar. Den utvecklingen har vi nu vänt, men det återstår mycket för att öka kvaliteten i välfärden.

Sverige är ett av världens bästa länder att växa upp i, men när klyftorna vuxit har också fler barn drabbats av otrygghet. En väl fungerande barnhälsovård och en utbyggd barnomsorg gör att samhället kan upptäcka barn som har det svårt och stötta både dem och deras familjer. Familjepolitiken ska utvecklas för att motverka barns utsatthet.

I dag finns många olika sorters familjer. Sverige är fullt av bonusbarn, varannan-veckas-föräldrar, kärn- och stjärnfamiljer. Det kräver att regler och system förändras och anpassas. Barnomsorgen ska fungera även för den som är ensamstående och arbetar på kvällar, nätter eller tidiga morgnar.

Stressen ökar i arbetslivet. Samtidigt är det obetalda hemarbetet fortfarande alltför ojämnt. Sjuktalet har ökat med närmare 80 procent de senaste sex åren. Två av tre av dem är kvinnor och psykiatriska diagnoser är den vanligaste orsaken, för både kvinnor och män. Vanligast är sjukskrivningar i människonära yrken - som socialsekreterare och undersköterskor.

Den här utvecklingen måste brytas, men inte genom att försämra tryggheten för den som är sjuk, utan genom ett aktivt arbete för friskare arbetsplatser. Medarbetare ska ha möjlighet att påverka sin arbetssituation. Kunnskap, erfarenhet och yrkesetik ska tas till vara. Sjukförsäkringen ska skapa trygghet och förutsättningar att bli frisk och kunna återvända till arbetet. Målet är en långsiktigt stabil låg sjukfrånvaro.

Samhället ska ge stöd till de individer som behöver det mest. Intentionerna bakom LSS-lagstiftningen ska gälla. För många personer med en funktionsnedsättning betyder rätten till assistans och andra insatser inom LSS att de kan leva ett självständigt liv. Diskrimineringen av personer med funktionsnedsättning ska upphöra. Tillgängligheten ska förbättras. Att jobba och vara förälder ska vara möjligt även för den som har barn med funktionsnedsättning.

Den svenska modellen ska utvecklas genom trygg välfärd genom hela livet. Vi kommer att prioritera:

Jämställd familjepolitik för trygga barn. Föräldraförsäkringen ska moderniseras så att den fungerar för alla familjekonstellationer. För barnens rätt till sina föräldrar och för att öka jämställdheten i samhället ska föräldraförsäkringen individualiseras och delas lika mellan föräldrarna. Ytterligare steg ska tas under nästa mandatperiod. Barnomsorgen ska fungera för alla föräldrar – också de som arbetar oregelbundna tider. Vi vill stärka ekonomin för barnfamiljer. Barnkonventionen ska bli svensk lag.

Moderna socialförsäkringar. Våra gemensamt finansierade trygghetsförsäkringar ska värnas och utvecklas så att människor har en ekonomisk trygghet också när livet förändras. Trygghetssystemen ska anpassas till samhällets utveckling, så att stöden inte urholkas. Inkomstbortfallsprincipen ska gälla och omfatta breda grupper. När skevheter uppdragas ska de korrigeras, så att hållbarheten i och förtroendet för systemen stärks.

Starkt stöd till personer med funktionsnedsättning. Alla som har rätt till stöd ska få det. Den personliga assistansen och assistansersättningen ska präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet. Pengarna ska gå till assistans, inte marknadsföring och vinst. Förtroendet för reformen ska stärkas. Arbetet för ökad tillgänglighet ska fortsätta. Nya produkter, tjänster, miljöer och program ska utformas så att de kan användas av alla i största möjliga utsträckning.

Respekt för pensionärens arbetsinsats

Dagens äldre har lagt grunden för vårt välfärdssamhälle med sitt arbete har de skapat de förmåner som gör att vi i dag är friskare och lever längre än någonsin. För de flesta äldre väntar många bra år efter arbetslivets slut – år med fritid, umgänge och tid för familjen. Fler vill fortsätta jobba längre upp i åldrarna, men mer på sina villkor. Det är bra. Varje arbetad timme behövs för att säkra välfärden. Erfarenheten ska tas tillvara.

Andra med mer tunga arbetsuppgifter orkar inte jobba hela vägen till pension. Förr var det ofta män med tunga industrijobb. I dag är det också kvinnor som jobbar i välfärden. En bra arbetsmiljö är viktig för att minska belastning och stress i många yrken. Det möjliggör också ett längre och mer hållbart arbetsliv.

Alla pensionärer ska kunna leva på sin pension. Därför prioriterar vi att minska de ekonomiska klyftorna. Bostadstillägget är ett träffsäkert sätt att nå de mest utsatta pensionärerna. Skillnaden mellan mäns och kvinnors pensioner är oacceptabel. Den följer av ett ojämnt arbetsliv, där kvinnor oftare tar längre föräldraledighet, större ansvar för hem och barn, jobbar deltid i yrken med lägre löner än de yrken som domineras av män. Det får stor effekt på pensionen.

Många äldre lever ett aktivt liv, men för andra ökar ensamheten. Vi vill bidra till att minska den isolering som kan uppstå. För många är det en trygghet att kunna bo kvar hemma så länge som möjligt, men kontinuiteten i hemtjänsten behöver förbättras, så att de äldre oftare möter samma personal. När det inte längre känns tryggt hemma ska det finnas plats på ett äldreboende. Personalen där ska ha tid att se varje människa. Nya tekniska hjälpmedel ska tas tillvara för att förbättra både omsorgen och arbetsmiljön. Samverkan mellan omsorg och sjukvård ska stärkas.

Den svenska modellen ska utvecklas så att äldres arbetsinsats respekteras. Vi kommer att prioritera:

Bättre villkor för pensionärerna. Vi står upp för dem som byggt upp vårt välstånd. Fler åtgärder krävs för att långsiktigt höja pensionerna för alla. Steg för steg ska den orättfärdiga skattekliften mellan pensionärer och yrkesverksamma avskaffas. Vi vill förbättra ekonomin för dem med lägst pensioner. Grundskyddet ska ses över och stärkas. Skillnaderna mellan mäns och kvinnors pensioner måste minska. Därför ska heltid som norm gälla på hela arbetsmarknaden, föräldraskapet bli mer jämställt och lönediskriminering bekämpas.

Möjlighet att jobba längre. För att ha långsiktigt hållbara pensioner och säkerställa välfärden för en åldrande befolkning ska fler ges möjlighet att arbeta längre. Vi vill se nya möjligheter till omställning, vidareutbildning och karriärväxling. Fler behöver ~~också~~ börja jobba tidigare i livet och åldersdiskrimineringen ska ~~minska~~ bort.

Trygg äldreomsorg för alla. Fler ska anställas inom äldreomsorgen så att kvaliteten i verksamheten kan stärkas. Skattemedel till äldreomsorgen ska gå till de äldres välfärd, syftet med äldreomsorgen ska inte vara vinst. Maten till de äldre ska hålla hög kvalitet. Arbetsvillkor och arbetsmiljön ska utvecklas för personalen så att det finns tid för samtal med de äldre och för återhämtning under dagen. Fler utbildningsplatser och yrkesutveckling för både sjuksköterskor, undersköterskor och vårdbiträden är nödvändigt för att säkra kompetensförsörjningen.

Undersköterskeyrkets status ska stärkas och yrkesrollen förtydligas. Vi ser positivt på att utreda hur undersköterska kan bli en skyddad yrkestitel/yrkeslegitimation.

Motionerna

En funktionshinderpolitik för jämlikhet (U31)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D208:1, D227:2, D227:5, D242:1, D242:2, D242:3, D242:4, D247:1, D296:1, D303:1, D303:2, D327:4, D329:3, D329:4, D329:6, D329:7, D338:2 och D338:3, där partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna D227:5, D242:1, D242:4 och D303:1
- att avslå motionerna D227:2, D247:1, D296:1, D327:4, D329:3, D329:7, D338:2 och D338:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D208:1, D242:2, D242:3, D303:2, D329:4 och D329:6.

En modern föräldraförsäkring (UD32)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A291:3, A292:3, A293:3, A294:3, A295:3, A297:3, D183:1, D184:1, D190:1, D198:1, D205:1, D233:2, D233:3, D240:1, D248:1, D251:1, D251:2, D251:3, D252:1, D282:1, D283:1, D288:1, D289:1, D290:1, D308:1, D350:1, D351:1, D352:1, D353:1, D354:1, D355:1, D356:1, D357:1, D358:1, D359:1, D360:1, D360:2, D361:1, D362:1, D363:1, D363:2, D376:1, D376:2, D666:18 och D666:19, där partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

- att avslå motionerna D190:1, D205:1, D288:1, D289:1, D290:1, D308:1, D363:1, D363:2, D666:18 och D666:19
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A291:3, A292:3, A293:3, A294:3, A295:3, A297:3, D183:1, D184:1, D198:1, D233:2, D233:3, D240:1, D248:1, D251:1, D251:2, D251:3, D252:1, D282:1, D283:1, D350:1, D351:1, D352:1, D353:1, D354:1, D355:1, D356:1, D357:1, D358:1, D359:1, D360:1, D360:2, D361:1, D362:1, D376:1 och D376:2.

En modern socialtjänst (UD33)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C145:1, D196:1, D196:2, D196:3, D196:4, D214:1, D214:2, D214:3, D231:1, D238:1, D253:1, D253:2, D285:1, D292:3, D293:2, D293:3, D322:1, D322:2, D328:11, D330:1, D330:2, D336:1, D336:2, D384:1, där partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna D196:1, D196:2, D214:1, D214:2, D330:2, D336:1, D336:2 och D384:1
- att avslå motionerna D196:4, D285:1, D292:3, D293:2 och D293:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C145:1, D196:3, D214:3, D231:1, D238:1, D253:1, D253:2, D322:1, D322:2, D328:11 och D330:1.

En trygg och förutsägbar försäkring (UD34)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D185:1, D185:2, D186:1, D186:2, D188:1, D188:2, D191:1, D192:1, D193:1, D199:1, D200:1, D206:1, D210:1, D211:1, D212:1, D228:2, D232:1, D232:2, D232:3, D234:1, D234:2, D234:3, D235:1, D236:1, D237:1, D241:1, D243:1, D243:2, D257:1, D257:2, D279:1, D291:1, D291:2, D291:3, D305:2, D305:3, D305:4, D305:5, D305:6, D306:1, D306:2, D306:3, D306:4, D307:1, D313:1, D315:1, D316:1, D317:1, D320:1, D321:1, D323:1, D324:1, D325:1, D326:1, D328:8, D328:9, D328:10, D329:5, D345:1, D347:1, D348:1, D365:1, D368:1, D368:2, D368:3, D368:4, D378:1, D378:2, D379:1, D388:1, D389:1, D390:1, D391:1, D391:2, D391:3, D666:13, D666:14, D666:15, D666:16, D666:17 och D669:4, där partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D193:1, D199:1, D390:1 och D666:17

att avslå motionerna D188:1, D200:1, D210:1, D211:1, D212:1, D232:1, D232:2, D232:3, D235:1, D236:1, D237:1, D291:2, D291:3, D305:6, D306:2, D306:3, D306:4, D307:1, D313:1, D315:1, D320:1, D323:1, D324:1, D325:1, D326:1, D345:1, D347:1, D388:1, D666:13, D666:14 och D666:16

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D185:1, D185:2, D186:1, D186:2, D188:2, D191:1, D192:1, D206:1, D228:2, D234:1, D234:2, D234:3, D241:1, D243:1, D243:2, D257:1, D257:2, D279:1, D291:1, D305:2, D305:3, D305:4, D305:5, D306:1, D316:1, D317:1, D321:1, D328:8, D328:9, D328:10, D329:5, D348:1, D365:1, D368:1, D368:2, D368:3, D368:4, D378:1, D378:2, D379:1, D389:1, D391:1, D391:2, D391:3, D666:15 och D669:4.

En väl fungerande vård för personer i missbruk och beroende (UD35)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D194:1, D194:2, D197:1, D197:2, D197:3, D197:4, D202:1, D202:2, D203:1, D203:2, D204:1, D204:2, D218:1, D218:2, D218:3, D218:4, D223:1, D229:1, D229:2, D229:3, D230:1, D230:2, D230:3, D249:1, D249:2, D249:3, D249:4, D249:5, D249:6, D292:1, D292:2, D293:1, D298:1, D331:1, D331:2, D331:3, D332:1, D332:2, D332:3, D332:4, D333:1, D333:2, D333:3, D333:4, D335:1, D335:2, D349:1, D349:2, D349:3, D349:4, D349:5, D349:6, D349:7, D666:7 och D666:8, där partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D197:2, D203:1, D204:1 och D218:1

att avslå motionerna D218:3, D218:4, D229:2, D230:2, D292:1, D292:2, D293:1, D332:2, D332:3, D332:4, D333:2, D333:3, D333:4, D349:4 och D666:8

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D194:1, D194:2, D197:1, D197:3, D197:4, D202:1, D202:2, D203:2, D204:2, D218:2, D223:1, D229:1, D229:3, D230:1, D230:3, D249:1, D249:2, D249:3, D249:4, D249:5, D249:6, D298:1,

D331:1, D331:2, D331:3, D332:1, D333:1, D335:1, D335:2, D349:1, D349:2, D349:3, D349:5, D349:6, D349:7 och D666:7.

Familjerätt (UD36)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A335:8, D201:1, D201:2, D209:1, D209:2, D213:1, D221:1, D224:1, D224:2, D224:3, D224:4, D233:1, D233:4, D255:1, D255:2, D255:3, D255:4, D255:5, D255:6, D309:1, D309:2, D309:3, D309:4, D309:5, D310:1, D310:2, D310:3, D328:7, D339:1, D340:1, D340:2, D340:3, D340:4, D341:1, D341:2, D341:3, D341:4, D369:1, D369:2, D377:1, D386:1, D393:1 och D393:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A335:8, D201:1, D201:2, D209:1 och D328:7
- att avslå motionerna D224:1, D224:2, D224:4, D255:2, D309:1, D309:4, D309:5, D340:1, D340:4, D341:1, D341:4, D369:1, D369:2, D377:1, D393:1 och D393:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D209:2, D213:1, D221:1, D224:3, D233:1, D233:4, D255:1, D255:3, D255:4, D255:5, D255:6, D309:2, D309:3, D310:1, D310:2, D310:3, D339:1, D340:2, D340:3, D341:2, D341:3 och D386:1.

Lagen om stöd och service och assistansersättning (UD37)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D187:1, D187:2, D220:1, D220:2, D220:3, D220:4, D225:1, D225:2, D225:3, D225:4, D225:5, D225:6, D226:1, D226:2, D226:3, D226:4, D226:5, D227:3, D227:4, D244:1, D244:2, D244:3, D244:4, D245:1, D245:2, D245:3, D245:4, D246:1, D246:2, D246:3, D246:4, D250:1, D256:1, D256:2, D294:1, D294:2, D299:1, D299:2, D299:3, D300:1, D301:1, D301:2, D301:3, D302:1, D304:1, D304:2, D312:1, D314:1, D327:1, D327:2, D327:3, D329:2, D338:1, D343:1, D343:2, D344:1, D364:1, D364:2, D370:1, D371:1, D372:1, D373:1, D374:1, D375:1, D387:1 och D387:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna D225:1, D226:4, D244:1, D244:2, D245:1, D245:2, D246:1, D246:2, D246:3, D301:3, D327:1, D327:2 och D364:2
- att avslå motionerna D220:1, D225:3, D226:3, D256:2, D299:2, D304:1, D304:2, D312:1 och D327:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D187:1, D187:2, D220:2, D220:3, D220:4, D225:2, D225:4, D225:5, D225:6, D226:1, D226:2, D226:5, D227:3, D227:4, D244:3, D244:4, D245:3, D245:4, D246:4, D250:1, D256:1, D294:1, D294:2, D299:1, D299:3, D300:1, D301:1, D301:2, D302:1, D314:1, D329:2, D338:1, D343:1, D343:2, D344:1, D364:1, D370:1, D371:1, D372:1, D373:1, D374:1, D375:1, D387:1 och D387:2.

Trygghet för alla barn (UD38)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D195:1, D215:1, D216:1, D216:2, D217:1, D217:2, D278:1, D280:1, D280:2, D281:1, D281:2, D286:1, D346:1, D366:1, D366:2, D367:1, D367:2 och D367:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna D195:1, D217:1, D280:1 och D281:1
- att avslå motionerna D215:1, D278:1, D280:2, D281:2, D346:1 och D366:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D216:1, D216:2, D217:2, D286:1, D366:1, D367:1, D367:2 och D367:3.

Äldreomsorg (UD39)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D189:1, D189:2, D207:1, D219:1, D219:2, D219:3, D219:4, D222:1, D222:2, D222:3, D239:1, D239:2, D254:1, D254:2, D258:1, D258:2, D259:2, D259:3, D259:4, D259:5, D259:7, D259:8, D259:9, D259:10, D259:11, 35 D259:12, D259:13, D259:14, D260:1, D260:2, D261:1, D261:2, D262:1, D262:2, D263:1, D263:2, D264:1, D264:2, D265:1, D265:2, D266:1, D266:2, D267:1, D267:2, D268:1, D268:2, D269:1, D269:2, D270:1, D270:2, D271:1, D271:2, D272:1, D272:2, D273:1, D273:2, D274:1, D274:2, D275:1, D275:2, D276:1, D276:2, D277:1, D277:2, D284:1, D287:1, D295:1, D297:1, D297:2, D311:1, D318:1, D318:2, D318:3, D319:1, D328:2, D328:4, D328:12, D334:1, D337:1, D337:2, D342:1, D380:1, D381:1, D382:1, D383:1, D385:1 och D392:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna D219:3, D239:1, D239:2, D258:2, D259:2, D259:8, D259:11, D259:12, D260:2, D261:2, D262:2, D263:2, D264:2, D265:2, D266:2, D267:2, D268:2, D269:2, D270:2, D271:1, D271:2, D272:2, D273:2, D274:2, D275:2, D276:2, D277:2, D319:1, D328:4, D328:12, D337:1 och D337:2
- att avslå motionerna D219:1, D219:2, D219:4, D254:2, D259:7, D259:10, D259:13, D284:1, D287:1, D295:1, D297:1, D297:2, D328:2, D342:1, D380:1, D381:1 och D382:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D189:1, D189:2, D207:1, D222:1, D222:2, D222:3, D254:1, D258:1, D259:3, D259:4, D259:5, D259:9, D259:14, D260:1, D261:1, D262:1, D263:1, D264:1, D265:1, D266:1, D267:1, D268:1, D269:1, D270:1, D272:1, D273:1, D274:1, D275:1, D276:1, D277:1, D311:1, D318:1, D318:2, D318:3, D334:1, D383:1, D385:1 och D392:1.

Ekonomisk trygghet för pensionärer (UD40)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D259:6, D394:1, D395:1, D396:1, D397:1, D397:2, D398:1, D399:1, D400:1, D400:2, D400:3, D401:1, D401:2, D401:3, D402:1, D403:1, D404:1, D405:1, D405:2, D406:1, D407:1, D408:1, D409:1, D410:1, D410:2, D410:3, D410:4, D411:1, D412:1, D413:1, D414:1, D414:2, D415:1, D416:1, D416:2, D417:1, D417:2, D418:1, D418:2, D418:3, D418:4, D418:5, D419:1, D420:1, D420:2, D421:1, D422:1, D423:1, D424:1, D425:1, D426:1, D427:1, D428:1, D428:3, D429:1, D430:1, D431:1, D432:2, D432:3, D433:1, D434:1, D435:1, D436:1, D437:1, D438:1, D439:1, D440:1, D441:1, D441:2, D441:3, D441:4, D442:1,

D443:1, D443:2, D443:3, D443:4, D444:1, D445:1, D446:1, D446:2, D446:3, D447:1, D447:2, D447:3, D448:1, D448:2, D448:3, D449:1, D449:2, D449:3, D450:1, D450:2, D450:3, D451:1, D451:2, D451:3, D452:1, D452:2, D452:3, D453:1, D453:2, D454:1, D454:2, D455:1, D456:1, D456:2, D456:3, D456:4, D457:1, D458:1, D459:2, D460:1, D461:1, D462:1, D463:1, D463:2, D464:1, D464:2, D465:1, D466:2, D467:1, D468:1, D468:2, D469:1, D469:2, D469:3, D470:1, D470:2, D470:3, D471:1, D666:26, D666:27, D666:28 och D666:29, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D398:1, D400:1, D401:1, D401:2, D401:3, D405:1, D405:2, D431:1, D433:1, D434:1, D435:1, D436:1, D437:1, D438:1, D439:1, D440:1, D441:1, D441:2, D441:3, D442:1, D443:1, D443:2, D443:3, D446:1, D446:2, D446:3, D447:1, D447:2, D447:3, D448:1, D448:2, D448:3, D449:1, D449:2, D449:3, D450:1, D450:2, D450:3, D451:1, D451:2, D451:3, D452:1, D452:2, D452:3, D454:1, D461:1 och D466:2

att avslå motionerna D394:1 och D468:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D259:6, D395:1, D396:1, D397:1, D397:2, D399:1, D400:2, D400:3, D402:1, D403:1, D404:1, D406:1, D407:1, D408:1, D409:1, D410:1, D410:2, D410:3, D410:4, D411:1, D412:1, D413:1, D414:1, D414:2, D415:1, D416:1, D416:2, D417:1, D417:2, D418:1, D418:2, D418:3, D418:4, D418:5, D419:1, D420:1, D420:2, D421:1, D422:1, D423:1, D424:1, D425:1, D426:1, D427:1, D428:1, D428:3, D429:1, D430:1, D432:2, D432:3, D441:4, D443:4, D444:1, D445:1, D453:1, D453:2, D454:2, D455:1, D456:1, D456:2, D456:3, D456:4, D457:1, D458:1, D459:2, D460:1, D462:1, D463:1, D463:2, D464:1, D464:2, D465:1, D467:1, D468:1, D469:1, D469:2, D469:3, D470:1, D470:2, D470:3, D471:1, D666:26, D666:27, D666:28 och D666:29.

Debatt

Alexandra Völker, Stockholms län: Jag vill börja med att tacka partistyrelsen för visad lyhördhet. Lagen om stöd och service skapar självständighet för alla människor, oavsett funktionsvariation. Det är därför en av de absolut viktigaste frihetsreformerna och jämlikhetsreformer som någonsin har införts. Det är en reform som vi värnar och står upp för. Här får vi aldrig någonsin upplevas som otydliga.

Därför är vi glada att partistyrelsen visat sådant lyhördhet i det här avsnittet. I den nya texten står vi tydligt upp för att intentionerna bakom LSS ska gälla, att den som behöver stöd ska få det och att förtroendet för reformen ska stärkas. Vi från Stockholms län ser också positivt på att regeringen ser över huvudmannaskapet för LSS. Ska vi ha ett jämlikt system över hela landet är det viktigt att kostnaderna inte hamnar i knäet på kommunerna. Stödet får inte skilja sig åt beroende på vart i landet en bor. Därför krävs det att staten tar ett större ansvar.

För att ytterligare betona vikten av en likvärdig assistansersättning över hela landet yrkar vi därför bifall till motion D226:1 från Värmdö arbetarekommun – att målet för assistansersättning ska vara likvärdig över hela landet, personligt anpassad, hålla god kvalitet och att rätt stöd ska utgå till rätt person.

Funktionshinder skapas i kontakt med samhället. Vårt jobb som socialdemokrater är att riva de hindren. Vi måste ständigt ifrågasätta de normer som utgår från att människan ska se ut och vara på ett visst sätt, att den som inte passar in i den mallen avviker. Vi måste vara noga med att aldrig ställa människor i relation till andra människor. Alla är vi olika – och tack och lov för det!

Med det nya textförslaget tar vi kliv framåt och jag yrkar därför bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Mats Abrahamsson, Norrbotten: Jag kommer från Arjeplog som är den stora lilla kommunen långt uppe i norr. Vi har tidigare lämnat in tre olika yrkanden, och nu har vi kvar ett av dem. Det handlar om sidan 2 rad 21. Det borde ligga i linje med det vi har sagt tidigare om att vi ska försöka korta ner materialet, för vi vill stryka och sätta punkt efter ”människonära yrken.” Vi tror att det blir bättre om man inte pekar ut några speciella yrkesgrupper.

I övrigt ställer vi oss bakom de reviderade riktlinjerna. Vi har tidigare lämnat in yrkanden som har handlat om socialförsäkringen men med den skrivning som nu finns om inkomstbortfallsprincipen så tycker vi att det har blivit tillräckligt bra.

Däremot på sidan 4 rad 6 – där står det att det ska finnas plats på ett äldreboende. Här skulle vi kunna hitta någon bättre skrivning, för den skrivningen gör att det finns ett stort utrymme för tolkningar och missförstånd, men jag har inget förslag hur vi skulle skriva.

I övrigt vill jag tacka för en hittills väldigt intressant kongress och att vi kan fortsätta att ta väldigt bra beslut. Från Norrbottens sida kommer vi tillbaka och resonerar lite mer under övriga delar av området 9.11.

Streck i debatten

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten.

Elinor Odeberg, Stockholm: Om jag var övertygad om en individualiserad föräldraförsäkring innan jag blev förälder är jag än mer övertygad nu som mamma. ”Oj, vad tidigt du är tillbaka? Är pappan barnvakt nu?” och ”Men vem tar hand om barnet?” Det är kommentarer som vi som delar lika får höra. De här normerna om mäns och kvinnors föräldraskap har sin grund också i vår välfärdsstat – i deltidsarbetet, i kvinnodominerade yrken, i bemötandet i barnomsorg och vård av föräldrar och i föräldraförsäkringens kryphål som stavas överlåtelsemöjligheten.

Där här har vi makt att förändra och nu är det dags att gå till handling. Därför är vi glada att partistyrelsen har ändrat sina skrivningar och tar steg framåt i riktlinjerna, det stödjer vi. Vi har en enad arbetarrörelse bakom en individualiserad föräldraförsäkring. Vi fastslog det som parti på vår förra kongress och sedan dess har även LO och Kommunal fastslagit det och vi har stora delar av tjänstemannakollektivet bakom oss.

Men vi vill vara säkra på att fler steg inte blir ett duttande med månader hit eller dit utan att de föräldraförsäkringsutredning som nu ligger får ta det välkomna helhetsgreppet om föräldraförsäkringen. Därför kräver vi en tidsplan för föräldraförsäkringens genomförande och yrkar bifall till motion D283:1.

Liselott Vabermägj, Stockholms län: Våra barn är det käraste vi har och jag tror att alla vi som är föräldrar blev särskilt påmind om det i fredags. Alla barn har rätt till en nära relation med sina föräldrar. Det gäller oavsett hur föräldrakonstellationen ser ut. Varken kvinnor eller män ska behöva välja mellan ett aktivt yrkesliv och ett närvarande föräldraskap. Den svenska föräldraförsäkringen ger verkligen alla föräldrar den möjligheten.

Men för att både familjelivet och arbetslivet ska bli jämställt behöver föräldrarna faktiskt dela jämnt på föräldraledigheten. I dag tas 74 procent ut av kvinnorna och 26 procent av männen. Vi behöver verkligen nå längre för att kvinnors villkor på arbetsmarknaden ska bli lika goda som mäns, för att kvinnors pensioner ska förbättras, för att män ska få bättre möjlighet att bygga starka relationer med sina barn och för att alla barn har rätt till lika mycket tid med sina föräldrar.

Nu behöver stegen tas. När Föräldraförsäkringsutredningen presenteras i höst utgår vi från att regeringen tar väsentliga kliv för en individualiserad föräldraförsäkring. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens nya förslag till reviderade riktlinjer.

Tara Twana, Stockholm: De gamlas situation är en av de stora välfärdsbristerna. Gamla människor är omyndigförklarade i svensk lag. Deras uppfattning saknar betydelse när socialtjänsten bedömer deras behov. I dag måste kommunerna erbjuda förskoleplatser fyra månader efter att föräldrarna efterfrågar plats. Lagen om vård av unga och lagen om vård av missbrukare är tvingande lagstiftning för kommunerna. Kommunerna ansvarar och skyldigheter är preciserade. Sådana lagstiftningar saknas i dag för de äldre.

Obalansen i lagstiftningen innebär att de äldre blir en budgetbalansfråga för kommunerna. Deras rättigheter kommer alltid sist, eftersom kommunerna måste uppfylla andra förpliktelser först. Vi behöver en rättighetslag för de äldre som stärker de äldres rättigheter och som respekterar de äldres egna önskningsar. Det räcker inte med kvalitetsplaner och värdegrundsarbete. Det räcker inte heller med välvilja. Det enda som kan ändra situationen är en lag som omfattar service, vård och omsorgsinsatser men som framför allt garanterar att de äldres egna önskemål har avgörande betydelse. Den brist på humanitet och den förnedring som många äldre i dag utsätts för måste få ett slut. Med det yrkar jag bifall till motion D259:10.

Marlene Burnwick, Uppsala län: En individualiserad föräldraförsäkring är den enskilt viktigaste reformen för att Sverige ska nå ett jämställt familjeliv och också ett jämställt arbetsliv. Kongressen 2015 minns vi, när vi tog ett historiskt beslut och vi måste nu ta nästa steg.

Jag tycker att den skrivning som nu finns i riktlinjerna är ett bra steg och jag yrkar bifall till det men också till en motion från Uppsala – motion 353:1 om att partistyrelsen återkommer med en tidpunkt för när det här ska vara infört.

Jag vill också yrka på ett besvarande på motion 305:6. Den motionen lyfter den viktiga frågan om att studenter måste inkluderas i socialförsäkringssystemet. Vi har fått en ganska välvillig behandling av resten av motionen men den här attsatsen handlar om rehabiliteringsansvar för studenter och det är en oerhört viktig fråga att jobba vidare med. Låt oss besvara den och gå vidare med frågan framöver.

Sist men inte minst vill jag yrka bifall till motion 373:1. Den handlar om att samla ansvaret för den personliga assistansen till en huvudman. Vi har en stor utredning igång men vi som partikongress måste skicka tydliga signaler om vår inriktning. Den situation vi har i dag är inte hållbar. Med ett samlat huvudmannaskap tas de oklarheter och komplikationer som uppkommit bort. Bifall till motion 373:1.

Tjänstgörande ordförande: Innan jag ger ordet till nästa talare vill jag bara berätta att det, som ni säkert känner till, är utlyst en nationell tyst minut klockan 12.00 i dag. Det innebär att vi kommer att hedra den tysta minuten här inne i lokalen innan vi ajournerar kongressen för lunch. Det innebär vidare att jag skulle önska att delegater och åhörare sitter vid sina platser från nu fram till dess att vi genomför den här tysta minuten, så att så många som möjligt är inne i lokalen.

Om ni känner till att många delegater är utanför kan det vara en bra idé att börja hämta in dem nu. Jag återkommer med mer information om detta senare.

Susanne Dufvenberg, Västerbotten: Stort tack till Magdalena, som citerade mig i sitt tal. Det är jätteroligt när de situationerna lyfts fram – tack!

Jag vill börja med att yrka bifall till motion 254:2 som handlar om att äldre ska ha en egen rättighetslagstiftning. Jag har tagit fasta på några viktiga punkter från den nationella kvalitetsplanen för vård och omsorg om äldre människor, vilken har kommit här i dagarna och som vi ofta vill hänvisa till. Där beskrivs att när socialtjänstlagen trädde i kraft 1982 reglerades både barnomsorg och äldreomsorg i lagen – två områden som omfattade stora grupper av befolkningen i olika skeden av livsloppet. Men 1998 flyttades bestämmelserna om barnomsorg från socialtjänstlagen till skollagen. Det innebär att numera är äldreomsorgen det enda område i lagen som omfattar i princip alla människor som uppnår en viss ålder – 65 år och äldre. Övriga områden och individuella insatser som regleras i socialtjänstlagen omfattar personer som någon gång under livet behöver bistånd.

Att vara i behov av äldreomsorg är sällan något som du är tillfälligt, utan det stödet behöver du oftast livet ut och då borde det vara mer än en skälig nivå. De flesta kommuner har tagit fram riktlinjer för hur rätten till olika insatser inom äldreomsorgen ska bedömas, och ibland formulerar man vad kommunen anser ger en skälig levnadsnivå. De här riktlinjerna ska vara till stöd för bedömningen av den äldre personens rätt till insatser och bidra till en likvärdig bedömning för att öka rättssäkerheten. En risk som finns är att riktlinjerna blir så styrande att den enskildes behov av insatser inte prövas individuellt enligt lagstiftningen och den enskildes rättigheter därmed inskränks. Ska så äldreomsorgen regleras i socialtjänstlagen eller i egen lag? Det är frågan. Det som var goda levnadsvillkor i går kan vara skäliga i morgon.

Birgitta Danielsson, Stockholms län: Det här är min första kongress; jag hoppas att det inte är in sista utan att jag ska kunna vara med många gånger till!

Respekt för äldre. Hur många av er som sitter här är beroende av att någon äldre har hjälpt er för att komma hit? Det är många. Vi ska ha respekt för äldres samhällsinsatser för vi gör en stor insats när det gäller att hämta barn på dagis, ta hand om de sjuka barnbarnen och framför allt ta

hand om våra sjuka nära anhöriga, vilket kan pågå i många år och där välfärden skulle bli väldigt mycket besvärligare om vi inte hade äldres insatser i samhället.

Det gäller inte bara den delen, utan det gäller också föreningslivet. Det skulle vara mycket fattigare. Kulturlivet utan sina äldre tanter med handväska skulle vara mycket fattigare. Vi gör en stor samhällsinsats och det kräver lite respekt.

Jag tycker att omarbetningen som har gjorts av texten i riktlinjerna har blivit bra. Jag drar därför tillbaka en stor del av mitt yrkande på förändringar, men jag har kvar en sak och det gäller boendeformer för äldre. Det har tappats bort. På sidan 4 rad 2 vill jag ha in meningen: ”Boendeformer för äldre som inte har behov av den omsorgsnivå som erbjuds inom vård- och omsorgsboende men inte kan eller vill bo kvar hemma ska finnas.”

Peter Holkeo, Jönköpings län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag som vi tycker tar ett väl avvägt totalgrepp över den komplicerade frågan som gäller pensionärers ekonomi. Jag får tacka för väldigt bra diskussioner och jag drar därmed tillbaka mitt yrkande om olika skrivningar i riktlinjerna.

Det är bra att partistyrelsen har identifierat ett par saker som inte fungerar med dagens pensioner. Problemet med pensionärers ekonomi är att den är väldigt komplex. Först finns det garantipensionen, det som tidigare var folkpension och som man inte betalar någon skatt på. Men nu heter det garantipension och tanken är att det här inte ska vara något bidrag utan en del av den generella välfärden.

Sedan har vi då det som ingår i dagens skattesystem, som inkomstpension och premiepension. Där vet vi att vi egentligen inte var med på att vi ska ha en premiepension, men så är det och det får vi handskas med. Jag vet att ni jobbar med detta. Sedan har vi bostadstillägg för pensionärer, och som om det inte skulle räcka har vi två skattekolonner för olika pensionärer – om de är över 65 år eller under 65 år. Och när man tänker på detta system känner man sig väldigt lättad att man inte är socialförsäkringsminister eller finansminister utan att man bara är ombud, eller bara och bara!

Jag tror att alla är medvetna om att nivåerna i pensionerna är för låga i förhållande till vad vanliga löntagare förväntar sig efter ett långt arbetsliv. Men glädjande nog har partiledningen identifierat några områden som man vill börja med – ojämsställda pensioner, bostadstillägg, bättre arbetsmiljö med mera. Det är nog bra att vi ger partiledningen frihet att kunna prioritera och lotsa i de här systemen efter bästa förmåga. Men vänta inte för länge för om tre år går jag i pension!

Jan Andersson, Skåne: Jag har gått i pension! Tack till partistyrelsen, temagrupperna och ledningen för ett mycket konstruktivt samarbete och jag kan börja med att yrka bifall till det nya förslaget. Pensionärernas villkor i Sverige beror på vem man jämför med. Tittar vi internationellt har pensionärer i Sverige det gott ställt. Men vi ser också oroande tendenser genom att klyftorna ökar mellan löntagare och pensionärer och inom pensionärsgruppen. Därför är det viktigt att det har förts in i riktlinjerna att man ska bekämpa klyftorna. Det är inte minst viktigt när man samtidigt

pratar om att vi ska arbeta längre. Det handlar inte bara om arbetsmiljön utan om konstruktionen på pensionssystemet.

De allra sämst ställda pensionärerna, vilka ofta är kvinnor, kommer inte att ha särskilt mycket nytta av att jobba några år till på grund av den konstruktionen att de också är beroende av garantipensionen. Det måste vi göra något åt, och en sak är att förbättra grundskyddet. Det snabbaste sättet är bostadstillägget, vilket har halkat efter hyresutvecklingen och måste förbättras snarast. Vi välkomnar steget att ytterligare ta bort skattekllyftan men den ska helt bort så snart som möjligt.

Lite kort om LSS också. Det är mycket bättre och offensiva skrivningar i riktlinjerna, men vi stödjer också Stockholms läns motion.

Låt mig till sist säga något om socialtjänstlagen och eventuell äldre lag samt begreppen skälig levnadsnivå och god levnadsnivå. I dag är det så att om en person är 70 år men har kommit in under LSS före 65 års ålder, så får de en god levnadsnivå. Om de däremot får samma problem när de är 66 eller 67 år får de inte det. Alla ska ha en god levnadsnivå!

Alejandro Caviedes, Västerbotten: Frågan om föräldraförsäkringen diskuterade vi även i föl på LO-kongressen. Då hade LO:s styrelse ett förslag om att som första steg införa en tredelning av föräldraförsäkringen. Det förslaget åkte på pumpen, för vi ombud var otåliga.

Vi tyckte att utifrån LO:s egen rapport *100 år av ojämlikhet, löner och utveckling efter klass och kön* – och jag rekommenderar er att läsa den – så är det så att om gapet mellan mäns och kvinnors uttag av föräldraledigheten fortsätter att minska i den takt det gör i dag kommer det att ta 60 år innan vi uppnår ett jämnt uttag av föräldraledighet. När vi talar om lönegapet mellan män och kvinnor, vilket är kopplat till det här, kommer det att ta 100 år om det fortsätter i den takt det gör i dag. Vi kan inte vänta längre. För varje dag vi väntar förlorar kvinnor pengar i pension.

Vi är glada från Västerbottens sida att partistyrelsen har strukit delen om det här med tredelning av föräldraförsäkringen men vi anser att vi måste sätta ett mål och en tidsplan. Det kan inte bli som med förslaget om att avskaffa monarkin som har funnits i vårt program i 100 år och fortfarande inte är genomfört. I det här partiet är det något man lär sig – sätter man inte en tidsplan blir det ofta inte genomfört. Vi har haft det här med tredelning sedan 2009 års kongress och det händer ingenting. Bifall till Stockholms motion D283:1.

Mona Forsberg, Jönköpings län: Jag vill börja med att yrka bifall till de nya skrivningarna som finns när det gäller funktionshinderspolitikområdet. Jag tycker också att det är betydligt mycket bättre och vassare skrivningar. Jag är också glad för att man nämner föräldraperspektivet i det hela.

Jag har fått lov att berätta för er om en liten kille som heter Viggo som är sex år. Han bor med sin mamma och pappa och två syskon. Han är en kille som har multifunktionsnedsättningar. Han behöver sondmatas. Han har svåra kramper och behöver tillsyn även nattetid. Han har assistenter via ett kooperativ där också föräldrarna får rycka in emellanåt för att klara situationen.

För mig är det oerhört viktigt att han ska ha samma möjligheter som alla andra barn, att leka efter sina villkor och sina förutsättningar. Men precis som för denna familj som för många andra kom dagen för omprövning hos Försäkringskassan. Från att ha haft 106 timmar drogs det ner till

14 timmar. Ändå säger Försäkringskassan att man inte har gjort några förändringar. Det här är verkligheten från otroligt många. Jag har fått många samtal i mitt uppdrag som kommunalråd i Jönköping om just detta.

Jag vet att Åsa Regnér har tillsatt många utredningar som är på gång, och jag vet också att det inte är det här som är uppdraget. Men vår uppgift som socialdemokrater är att se individen. Vi måste vara tydliga. Vi måste visa att det är individen som kommer i första skedet. Och vi måste också, och det vill jag be dig Åsa, förtydliga ytterligare för Försäkringskassan vad vi gör tills att utredningarna är färdiga. Så här kan det inte fortsätta. Det är något jag aldrig kommer att acceptera. Tror vi på människors lika värde måste vi också värna människor med funktionsnedsättningar.

Eva Sjöstedt, Skåne: Jag yrkar bifall till det väldigt konstruktiva arbete vi har haft i gruppen. Jag tänker inte ta upp allt det Jan Andersson sade, för jag hade med en hel del av det. Men jag vill tala om för er att vi enligt Pensionsmyndigheten i dag har 231 500 pensionärer som lever under EU:s fattigdomsgräns. Det här vi fått inskrivet, och jag är speciellt glad för att bostadstillägget faktiskt har tagits upp och fått en rejäl skrivning i de nya riktlinjerna. Bostadstillägget är en del som man kan se effekterna av för pensionärerna.

Jag hade en motion som heter D416. Den är besvarad och jag tänker låta den vara besvarad, för jag tror att vi faktiskt vinner på att arbeta med de här frågorna på ett konstruktivt sätt, vilket finns i riktlinjerna. Tack så mycket!

Emilia Hallin, Västerbotten: Jag vill lyfta två attsatser – D253:1 och D310:1. Jag vill att internet-uppkoppling ska inkluderas i riksnormen för försörjningsstöd för att minska risken för en digital klyfta. Vi har ett samhälle där vi hänvisas mer och mer till självservice och där den ska ske via nätet. Vi ska hantera inlämning av förskoleschema, inkomstuppgifter till kommunen och andra organisationer, journaltjänster, kommunikation med sjukvården, man ska kunna söka arbete och nyttja banktjänster med mera. Barn och unga behöver nätet för att kunna sköta sitt skolarbete, och icke att förglömma: Det är jätteviktigt även för barns och ungas sociala umgänge.

Vi har bibliotek som har publika datorer och det är en fantastiskt bra resurs som vi ska värna om. Men mycket av det man ska göra med självservice vill man inte sitta publikt med. Man vill inte hantera sina ärenden till Försäkringskassan med mera på biblioteket, utan det vill man kunna göra i hemmets lugna vrå. Därför yrkar jag bifall till D253:1.

Gällande D310:1 vill jag att partiet ställer sig bakom en ändring gällande föräldrabalken och att vi möjliggör för fler juridiska vårdnadshavare än två. Riktlinjerna anför att partistyrelsen är öppen för en översyn av lagstiftningen i syfte att öppna upp för fler vårdnadshavare. Vi har ett problem när vi har föräldrar som inte kan anmäla sina barn till simskola, ta hand om BVC-tider och så vidare. Man kan vara förälder från starten men man räknas inte som juridisk vårdnadshavare. Vi måste vara medvetna om att familjer ser ut på olika sätt.

Gun Carlestam Lewin, Örebro län: Det här är min första kongress, och jag har förstätt att man får applåder när man talar om det! Jag representerar inte bara Örebro län utan även 25 procent av

Sveriges befolkning, alltså 65-plussarna, och det är många i den gruppen som inte applåderar oss socialdemokrater längre – särskilt inte när de varje månad får sin uppskjutna lön och ställer sig frågan: ”Ska pengarna räcka till mat hela månaden?” och tänker: ”Måtte det inte hända något med mina tänder!”

Jag vill därför yrka bifall till motion D459:2 – att hela pensionssystemet, inkluderande grundskyddet, skyndsamt ses över. Den här motionens rubrik är *Pensionärernas tålamod tryter – kraftiga förbättringar ett måste*. Jag är en av motionärerna. Jag är 76 år och den andra motionären är 75 år. Vi båda lever, bor och verkar i äldregruppen, genom politiska uppdrag i äldreomsorgen, pensionärsråd, tillgänglighetsråd och mycket annat. Vi möter ständigt oron och otryggheten i våra samtal med de äldre. Därför hoppas vi att vårt parti kommer att ge tydliga besked i valrörelsen när det gäller pensionerna. Vi har inte råd att förlora potentiella väljare som lockas av bättre bud från andra partier.

Jag vill samtidigt passa på att tacka temagruppen för att ni har lyssnat och skrivit om riktlinjerna. Jag yrkar bifall till dem också.

Ulrica Truedsson, Södermanland: Jag vill yrka bifall till motion 219:1–2 och 4 samt motion 309:1. Båda dessa motioner har något gemensamt. De handlar om lagstiftningar som är stiftade i en annan tid, i ett annat samhälle. Motion 309:1 handlar om ställföreträdarskap, alltså det stöd samhället kan ge i form av gode män och förvaltare. Lagstiftningen är skriven i en tid när vi inte hade mobiltelefoner med appar och där de personer som var berörda befann sig på institutioner – inte levde och fungerade ute i ett väl fungerande samhälle som de gör i dag.

Därför behöver vi anpassa den lagstiftningen och faktiskt tillsätta en utredning när det gäller föräldrabalken och se till att vi har en lag som ger ett stöd till dessa personer. I dag är det så att den nya tekniken ger både möjligheter och problem, och det är inte alltid – om man har behov av en förvaltare – att man har lätt att hantera sms-lån. Det gör att vi behöver se över den.

De andra delarna vi behandlar rör välfärdsteknologi. Där möter jag dagligen, för ansvarig för äldreomsorgen i Katrineholm, anhöriga som förväntar sig att vi ska kunna ge det skydd och stöd som de vill ha till sina föräldrar med någon form av demenssjukdom.

Vi kan inte göra det, för det ses som att vi gör en begränsningsåtgärd som strider mot regeringsformen, där det handlar om att man ser det som att vi bryter mot lagstiftningar och sätter dem i fängelse. Det kanske i stället handlar om att de inte vill att deras mamma ska kunna lämna ett demensboende och gå ut mitt i vintern utan jacka. Det handlar om att vi ska kunna hjälpa och ge stöd. Det handlar om att vi måste ge möjlighet till trygghet, självständighet, delaktighet och aktivitet.

Håkan Andersson, Älvsborgs södra: Äldreomsorgen – vi brukar tala om att vi ska fler händer i vård och omsorg, och om det handlar motion D265 från Marks arbetarekommun, *Hög ambitionsnivån i äldreomsorgen*, vilken är skriven av Jessica Rodén.

Det finns två attsatser. Den första har partistyrelsens besvarat. Den handlar om att verka för att förändra socialtjänstlagen så att äldre människor får rätt till hjälpinsatser så att de kan uppnå goda levnadsvillkor i stället för en skälig levnadsnivå. Den har man besvarat, men finessen är att

man yrkar bifall till D265:2, det vill säga att man accepterar att utreda vad en sådan förändring skulle innebära för samhället, brukare, personal och anhöriga. Vi tycker att det är positivt att partistyrelsen har tagit del av motionen och vill titta på detta för vi behöver ha fler händer inom vård och omsorg.

Jag vill även prata om LSS. Jag är mycket nöjd med att man i de politiska riktlinjerna har lyft in denna viktiga fråga. När jag var på ett temagruppsmöte pratade man om att riktlinjerna är skyltfönstret, och att vi ska ta ett gott ställningstagande när det gäller LSS ser jag som positivt. Vi socialdemokrater slår vakt om LSS och assistansersättningen. Bifall till partistyrelsens förslag.

Jan Svärd, Skåne: Det är inte första gången jag är på en kongress, så ni behöver inte applådera! Jag har deltagit i den temagrupp som har behandlat det här och jag är helt nöjd med omskrivningarna och de revideringar som har skett. Därför tillstyrker jag för min del helt och hållet det reviderade förslaget. Jag vill också redan från början tala om att jag yrkar bifall till D283:1.

I hela diskussionen har jag och Malmö arbetarekommun haft en motion om fattigpensionärer. Den är skriven mycket mot bakgrund av att vi haft mycket kontakt med pensionärer som befinner sig i den här svåra situationen att de inte får pensionen att räcka till, att vardagen känns väldigt trång ekonomiskt och att de i vissa fall också får låna pengar av sina barn för att kunna hämta ut läkemedel och annat. Det är en stor och orättvis fråga. Motionen påtalar det och vi kräver att det ska skrivas in att vi ska ta hand om den här frågan och se till att vi behandlar den på ett sådant sätt att vi kan se våra pensionärer i ögonen framöver.

Det avsnitt som vi nu behandlar har välvilligt behandlat denna motion och välvilligt också behandlat att man ska ta hand om de här frågorna framöver, så att pensionärerna ska känna sig nöjda och trygga med den framtid de kommer att möta.

Tjänstgörande ordförande: Vi kommer nu inte att släppa in någon ytterligare talare innan det är dags för den tysta minuten, och det är ungefär 2,5 minut kvar. Under den tiden finns det möjlighet att i lugn och ro inta sina platser och invänta den tysta minuten.

Tyst minut

Tjänstgörande ordförande: Statsministern har utlyst en nationell tyst minut i dag måndag, klockan 12.00 med anledning av terrorattacken på Drottninggatan i Stockholm i fredags. Statsminister Stefan Löfven deltar i en ceremoni i Stadshusparken i Stockholm där representanter från det offentliga Sverige närvarar.

Vi socialdemokrater samlade för kongress i Göteborg deltar i denna tysta minut och visar därmed vårt deltagande för offren från attacken.

Kongressen höll en tyst minut med anledning av den nyligen inträffade terrorattacken i Stockholm.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 12.01.

MÅNDAGEN DEN 10 APRIL 2017

Eftermiddagens förhandlingar

Eftermiddagens förhandlingar inleddes klockan 13.07.

Ordförande: *Marita Ullskog* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Ghersetti*

Tjänstgörande ordförande: Vi har nu läst talarlistan med det namn vi uppfattade som sist på listan när vi satte streck. I och med detta finns det nu inga möjligheter att lägga in korrigerade yrkanden. Det här är ett problem som vi har identifierat när vi sätter streck i debatten väldigt tidigt i debatten, och vi hoppas att ni nu under den tid som gick fram till och med lunchen och under lunchen har haft möjlighet att ändra era yrkanden. Annars får vi i värsta hand hantera det allt eftersom problemen uppstår.

Det innebär att vi kommer att få ta det lugnt och stilla när vi går igenom propositionsordningen, och jag hoppas att ni har förståelse och överseende med eventuella fel som kan uppstå på grund av detta å presidiets vägnar.

Om vi tittar framåt på dagordningen kommer några punkter där vi förutser att det finns en möjlighet att väldigt många ombud är intresserade av att diskutera frågor som är viktiga för partiet. Då kommer vi även där att hamna i det läget att vi kommer att behöva sätta streck i debatten tidigt. Därför skulle jag redan nu vilja uppmana er som har lagt yrkanden på riktlinjer eller motioner som efter temagrupperna har blivit inaktuella – antingen att ni behöver ändra var i texten ni vill ändra eller att ni drar tillbaka yrkandet för att partistyrelsen har tillgodosett era önskemål. Jag skulle vilja att ni gör detta så fort som möjligt efter att de reviderade riktlinjerna läggs ut i kongresssystemet och temagrupperna är färdigarbetade. Det innebär att vi kan minimera det problem som har uppstått under den här punkten.

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.11

Behandling av område D: En välfärd som går att lita på

Fortsatt debatt

Mirja Räihä, Stockholm: Jag har under flera månader jobbat med nästan enbart en fråga – legitimation till undersköterska. När jag sedan såg handlingarna, där man jämför undersköterskelegitimation med lärarlegitimation gick topplocket! Nu kan jag yrka bifall i texten till politiska riktlinjer på sidan 4, och jag måste uttrycka den glädje jag känner för att vi äntligen är där att vi kan behandlas som alla andra yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården, inte inom skolan.

Jag vill ändå skicka med ett medskick. Legitimation innebär också att man nu måste göra om utbildningarna. Undersköterskornas utbildningar har varit en fullkomlig lekstuga och sandlåda för utförare, där många utbildningar inte fyller sin funktion, där man inte utbildar med fulla poäng och då läser in undersköterskorna i den egna kommunen. När man sedan söker jobb och tror sig kunna få det inom akutsjukvården så blir det nobben.

Jag jobbar på den lilla sjukstugan i Solna som kallas Karolinska sjukhuset; jag tror att de flesta känner igen namnet. Vi har 500 stängda vårdplatser i dag i Stockholmsregionen. I sommar kommer vi att ha ännu fler stängda vårdplatser. Jag vågar hävda, och jag tror att mitt landstingsråd håller med mig, att ett av problemen är att man har kastat ut undersköterskorna från vården och trott att det går att driva den med bara sjuksköterskor. Det, mina vänner, har inte gått under mina 36 år och kommer inte att gå framöver heller.

Jag ser också att när det är 150 sökande på en tjänst på sjukhuset så säger arbetsgivaren: ”Ja, men det är bara tre som är kompetenta.” Det här blir fruktansvärt för människor som tror sig ha en bra utbildning men inte har det. Det är fullständigt otillräckligt. Därför är legitimationen en så otroligt viktig fråga.

Kom ihåg i det fortsatta arbetet att undersköterskorna finns på fler ställen än i äldreomsorgen. Vi finns på operationsavdelningar, på intensivvårdsavdelningar, inom barn- och ungdomsvården, på alla akutmottagningar. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer.

Inga-Lill Röbr, Värmland: Jag yrkar bifall till motion D309:1, som handlar om att socialdemokratiska partiet tar de initiativ som krävs för att en ordentlig utredning genomförs kring ställföreträderskap och också moderniseras inför framtiden. De här motionerna handlar om gode män och förvaltare.

Jag yrkar också bifall till motion D340:1 och 4. Den är jag skribent till själv och jag har fått avslag på dessa två uppsatser medan uppsats 2 och 3 är besvarade. Det finns en liknande motion från en annan värmländsk kommun, motion D341:1 och 4 som jag också yrkar bifall till.

Det regelverk som finns i dag härstammar från 1924 års förmyndarskapslagstiftning och infördes i föräldrabalken 1949 i princip utan ändring. Det är det här som gör det ohållbart när man jobbar i den här verksamheten, för lag och tiden 2017 går inte riktigt ihop. SKL har påpekat behovet av en genomgripande översyn av lagstiftningen kring förmyndare och gode män, och nu tycker jag att det är dags att modernisera lagstiftningen.

Hans Aronsson, Göteborg: Låt mig först slå fast att pensionssystemet är en central del av vår välfärdsmodell. Jag tycker att Annika Strandhäll på ett mycket bra sätt i sin inledning beskrev hur situationen kan vara för ensamstående kvinnor utifrån den ekonomi de lever under. Pension ska vara utformad så att den ger ekonomisk trygghet för landets löntagare efter att de har lämnat sitt aktiva arbetsliv.

Pensionsuppbyggnaden på 1990-talet skulle leda till ett bättre och säkrare pensionssystem i Sverige. Eftersom vi har sett hur ekonomin har utvecklats på senare kan man konstatera att vårt pensionssystem inte är hållbart över tid. Något måste göras. En kvarts miljon, varav 70 procent kvinnor, har i dag en pension som ligger nära eller under gränsen för relativ fattigdom. Pensionssystemet behöver ses över och reformeras för att säkra tryggheten för framtida pensionärer. Risken är uppenbar att dagens och morgondagens pensionärer inte kommer att finna försörjning i den allmänna pensionen. Arbetslöshet, otrygga anställningar och låga löner gör det svårare att tjäna in sin pension. Därmed blir pensionen en klassfråga.

Vi står inför omfattande utmaningar när befolkningen blir äldre. Rådande pensionssystem bygger på ett antal olika hörnstenar – dels antalet förvärvsarbetande i befolkningen, dels de avgifter vi själva betalar in till det allmänna pensionssystemet. De avgifter som betalas till den enskilde och som överstiger 7,5 basbelopp går i dag inte in i pensionssystemet utan de går till det allmänna skattesystemet. Dessa avgifter motsvarar i dag ett värde på 20 miljarder kronor.

Trovärdigheten i våra transaktionssystem måste vara hög. Avgifter som betalas in ska gå till det som är avsikten, inte till något annat. Därför behövs en bred översyn av det offentliga pensionssystemet så att det blir hållbart i framtiden, vilket är mitt förslag till tillägg sidan 3 rad 39.

Felicia Lundmark, Västerbotten: Jag kommer att prata om en motion med överskriften *Dags att förnya föräldrabalken* och jag yrkar bifall till motion D224:1-3. Det som denna motion behandlar är lite svårt att förstå så jag ska förklara lite grann.

Den första attsatsen handlar om att föräldrabalken är alldeles för gammal och att lagstiftningen inte återspeglar det samhälle som vi i dagsläget och framtiden behöver kunna hantera i denna lag. Denna attsats är besvarad från partistyrelsen men jag anser att man kan ändra sig till ett bifall. Den andra attsatsen berör professionella förvaltare. I dag använder många av landets kommuner detta, trots att det saknas lagstöd i dag. Det här är något som JO har tittat på men valt att förbise eftersom de fall som de professionella förvaltarna har är så komplicerade att det är svårt att hitta lekmän som vill ta sig an de fallen. Den tredje attsatsen handlar om att kunna underlätta för förvaltare och gode män genom att införa digital signering. Detta kan leda till lättare rekrytering och att arbetsbelastning för överförmyndarnämnden blir bättre.

Därför yrkar jag, tillsammans med Västerbotten, bifall till motion D224:1–3. Sedan har jag även lagt ett yrkande på motion D283:1 från Stockholm.

Ida Ekroth, Skaraborg: Jag hade hoppats att vi den här kongressen skulle våga besluta om en tidplan för när vi ska individualisera föräldraförsäkringen. I de nya riktlinjerna står det att ett ytterligare steg ska tas under nästa mandatperiod. Jag tackar partistyrelsen för att man har lagt till det – ett steg är bättre än inget alls, så jag yrkar bifall till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer.

Tyvärr finns det många myter om föräldrapenningen, men det är myter som vi tillsammans kan krossa. Det är till exempel inte alltid mest ekonomiskt fördelaktigt att den som har lägst inkomst är den som stannar hemma.

Men det är ingen myt att förutsättningarna på arbetsmarknaden alltjämt skiljer sig åt. Det är ingen myt att kvinnors löneutveckling, karriärmöjlighet, livsinkomst och pension påverkas negativt av det ojämslilla uttaget av föräldrapenning.

Föräldraförsäkringen är en av de viktigaste jämställdhetsfrågorna. Men vi får inte enbart reducera det till en kvinnofråga. Att göra föräldraförsäkringen mer jämställd handlar lika mycket om att krossa de normer och strukturer som gör att män spenderar mindre tid med sina barn och således får en sämre relation till dem.

Det är inte socialdemokratisk politik att stillasittande se på och vänta på en förändring som går alldeles för långsamt. Innebär nästa steg att en fjärde reserverad månad införs nästa mandatperiod ligger med största sannolikhet en tredelning av föräldraförsäkringen minst tio år bort. Risken är stor att en helt individualiserad föräldraförsäkring inte kommer att införas under överskådlig tid. Bifall till partistyrelsens förslag.

Maria Norfall, Blekinge: Vår partiordförande gjorde i går en stor poäng av att i Sverige ska män och kvinnor ska ha samma möjligheter och rättigheter. För att vi ska nå det finns det viktiga steg att ta. En del är heltid som norm, en annan är en individualiserad föräldraförsäkring. Detta är viktigt för kvinnors villkor på arbetsmarknaden. Detta är viktigt för deras framtida pensioner.

Jag kan inte se något annat område som vi skriver om, där vi säger att vi är för något men sedan bara pratar om stegen dit. Vi gör inte det när det gäller pensionärsskatten, vi lägger inte förslag om till exempel heltid som norm så kör vi på 75 procent. Men det gör vi när vi pratar om föräldraförsäkringen. Vi måste vara tydligare med vad vi vill. Vi måste vara tydliga för att få förtroende i jämställdhetsfrågan och när det gäller föräldraförsäkringen.

Jag och Blekingedelegationen tycker att det är en ok skrivning som man har kommit med när det gäller föräldraförsäkringen men för att vi inte ska fastna i babysteps i den här frågan vill jag ha en tidsplan. Jag yrkar bifall till Stockholms motion D283:1 om en tidsgräns till 2020.

Jeanette Qvist, Halland: Jag har en motion som heter D241:1 som jag vill yrka bifall till; den har blivit besvarad. Den lyder ”att sjukförsäkringssystemet ska göras mer flexibelt med fler ersättningsnivåer”.

I dag är det så att om du blir sjuk kan du få ersättning på 25, 50, 75 eller 100 procent. Men det innebär faktiskt att du går miste om arbetsförmåga och samhällets går miste om timmar. Om det

är så att jag blir frisk och klarar av att jobba 24 timmar så kan jag inte få ersättning för det, för det är 60 procent som får lön för men jag kan inte få från sjukförsäkringssystemet för resterande 40 procent utan då får jag på 25 procent. Jag går alltså miste om ersättning som individ men samhället går också miste om arbetade timmar.

Man lyfter från partistyrelsen att varje arbetad timme behövs för att säkra välfärden. Jag tycker att man borde bifalla attsatsen och vet att det finns diskussioner om detta. Jag vill gärna höra vad Annika säger om det här och hur man har tänkt.

Henrietta Serrate, Kronoberg: Debatten i dag har handlat en del om fattigpensionärer och den största andelen fattigpensionärer i Sverige är kvinnor. De är fattigpensionärer som ett resultat av ett ojämnt arbetsliv och ett ojämnt liv. Ett arbetsliv där de till största delen har tagit ansvar för det obetalda hemarbetet, tagit ut den största delen av föräldraledigheten och i störst utsträckning har vabbat och arbetat deltid.

Det finns inga mirakelkurer inom politiken, det finns kanske ingen mirakelreform som kommer att lösa alla problem och se till att samhället blir helt jämställt. Men det finns en otroligt viktig reform för att i alla fall göra väldigt mycket åt det här. Det handlar om att individualisera föräldraförsäkringen.

Därför är det väldigt glädjande att Socialdemokraterna redan 2015 tog det här beslutet, att regeringen aktivt arbetar med det här och att vi förra året införde en extra vikt månad åt varje förälder. Det är också väldigt glädjande att det även i de här riktlinjerna står att föräldraförsäkringen ska delas lika, individualiseras och att steg ska tas nästa mandatperiod.

Men när vi säger att vi ska börja nästa mandatperiod, då är det som att vi faktiskt börjar lägga en tidsplan och då kan man tycka att man som en konsekvensändring även skulle kunna bifalla de motionerna som faktiskt handlar om en tidplan.

Det är inte dags att prata om att vi ska införa en individualiserad föräldraförsäkring utan snarare om *när* vi ska göra det. Därför yrkar jag bifall till motion 283:1.

Dan Gabrielson, Skaraborg: jag vill yrka bifall till motion 388, som är skriven av Stockholm – att partiet verkar för att avskaffa karensdagen. 1993 genomförde Carl Bildt och den enda vägens politik införandet av karensdagen. Jag har haft med den i alla år, och vi vet att karensdagen slår väldigt orättvist. Många av er som sitter här kan säkert hantera karensdagen på ett eller annat sätt men när det gäller LO-kollektivets medlemmar är det bara att bita ihop.

Många av dem går till jobbet sjuka. De känner av sin feber men de känner också att de inte har råd att vara hemma. Det handlar kanske främst om kvinnor i vården som tvingas att gå till arbetet sjuka. Vi pratar om sjuknärvaron i samhället, och jag funderar mycket på vad karensdagen faktiskt skapar när det gäller antalet sjukskrivningsdagar.

Vi pratar mycket om ekonomi när det gäller de här frågorna – om vi har råd att ta bort den och så vidare. Men jag är helt övertygad, och jag har pratat med forskare om detta och de är också övertygade, om att karensdagen skapar fler sjukskrivningsdagar än vi tjänar på detta. Det handlar om att driva en socialdemokratisk politik där vi tror gott på människor. Borgarna har

infört en tanke om att vi är ett fuskande folk, men vi är ett svenskt hårt arbetande folk. Det handlar om att tro på människor.

Min mor sade en gång på 1980-talet när jag var mindre och frågade om vi skulle baka bullar: ”Nej, det förstår du väl att vi inte kan göra när vi är sjuka. Tänk om Försäkringskassan kommer.” Vart tog den tiden vägen? Jag tror att det här är en kioskvältare i valet, om viljan finns.

Solveig Hallin, Bohuslän: Jag representerar Göteborgsområdets socialdemokrater, och jag vill börja med att tacka för det bra samarbetet som har varit i temagrupperna. Trots att vi var ganska många till antalet ombud i grupperna så har alla fått komma till tals, och det uppskattar jag verkligen.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer och anser att det är ett bra förslag som täcker både rättvisa skatter och en god kvalitet i socialtjänsten och våra trygghetssystem. Men jag vill framför allt poängtera ett starkt stöd till personer med funktionshinder. Vi får inte glömma att LSS är en frihetsreform som gör att människor kan bli mer självständiga. Vi behöver fokusera på människors behov och inte på ekonomi när vi fortsätter arbetet med LSS.

Jag ser också med glädje att man lyft in undersköterskornas yrkestitel och yrkeslegitimation. Det är ett bra steg för att höja statusen för undersköterskorna. Jag vet slutligen att vi har höga ambitioner när det gäller att förbättra välfärden i Sverige.

Lisbeth Bengtsson, Blekinge: Det här är min första kongress! Jag vill yrka bifall till motion 323:1, och det är en av många som vill slopa karensdagen i sjukförsäkringen. Karensdagen drabbar människor som arbetar med människor, för att de har tre dåliga val. Det första: Gå till jobbet sjuk och eventuellt smitta dem som är beroende av dig, kanske till och med ge sköra människor dödsstöten. Det andra: Ta en karensdag och upptäcka att det blir mycket månad kvar i slutet av lönen. Det tredje: Ta semester i stället för karensdag och således inte kunna ta ut den sammanhållna ledighet som krävs för en god återhämtning. Man behöver inte mycket fantasi för att inse att alla tre skapar ett moment 22.

Åsa Karlsson, Bohuslän: Motion Jag vill börja med att yrka att motion D235:1 ska anses besvarad. I utlåtandet över motionen på sidan 56 från rad 15 skriver man att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan behöver utvecklas och förstärkas. Det är helt korrekt och det är det min motion också skriver. Jag beskriver hur man jobbar i Norge – NAV heter det i Norge, där Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen jobbar tillsammans som en organisation.

Motionen beskriver inte att det måste gå åt det hållet utan *likt* den organisationen, och då tycker jag att min motion kan anses besvarad i och med att man skriver så i utlåtandet. Det är ju intentionen.

I dag ramlar folk mellan stolarna. Då skapar vi en organisation som de flesta av er känner igenom som Finsam, för att vi inte ska ha folk som ramlar mellan stolarna. Det tycker jag är lite knepigt när vi borde kunna ha en sammanhållen myndighetsorganisation.

Anna Skarsjö, Göteborg: Jag är undersköterska och fackligt förtroendevald för Kommunal. Det är inte alltid som förhandlingar märks tydligt för medlemmarna utanför förhandlingsrummet. Därför är jag nu glad att vi socialdemokrater tydligt visar medlemmarna i mitt förbund att vi bryr oss och att Kommunal och Socialdemokraterna har förhandlat väl.

Vi säger nu att skattemedlen ska gå till de äldres välfärd, vilket i slutänden innebär bättre villkor ute i vår äldreomsorg. Det behövs! Vi säger också att vi vill uppmärksamma och värdesätta dem som jobbar där, för det är inget lätt arbete att vara undersköterska. Det är inte lätt att tio gånger på en dag låsa upp olika dörrar och inte veta vad som väntar innanför. Undersköterskorna möter ofta glädje men också oro, svåra sjukdomsförlopp och dödsfall, och de står varje dag med beslut som de är de enda att fatta.

Nu visar vi socialdemokrater att undersköterskans status ska stärkas och att vi vill se möjligheten till en yrkeslegitimation. Jag kommer inte att yrka någonting men jag ser med glädje på att jag nu kan gå ut till Kommunals över 100 000 undersköterskor och säga:

”Socialdemokraterna ser er!”

Marianne Hedkvist, Norrbotten: Det här är min första kongress! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget till reviderade riktlinjer och jag vill också tacka temagruppen för att den har varit så lyhörd när det gäller flera frågor.

När det gäller föräldraförsäkringen – om vi menar allvar med de nationella jämställdhetsmålen måste vi våga ta steg i att förändra våra egna samhällssystem. Därför anser vi från Norrbotten att det är en självklarhet att vi under nästa mandatperiod ska ta ytterligare ett steg i att införa en jämn fördelning och en individualisering av föräldraförsäkringen.

Fredrik Rönning, Dalarna: Jag instämmer starkt i föregående talares inlägg vad gäller föräldraförsäkringen men jag har även en annan fråga att ta upp. Socialdemokrati handlar om att bygga ett bra samhälle för framtiden, och vi är inte rädda för att ta i de stora frågorna om mer infrastruktur, med säkrad finansiering av välfärden, att skapa ett fossilfritt välfärdsland. Det är stora viktiga frågor.

Men vi socialdemokrater vet också att de mindre frågorna spelar roll, att ett bra samhälle byggs vi också genom ordning och reda genom rättssäkerhet och rutiner. Därför är det kanske inte lika visionärt men ändå viktigt och jag vill jag yrka bifall till D309:1, som handlar om att socialdemokratiska partiet tar de initiativ som krävs för att en ordentlig utredning genomförs som gäller ställföreträdandeskap.

Personer med behov av ställföreträdare i form av god man och förvaltare har ofta en svag ställning i samhället och ett stort behov av att kunna få sina rättigheter tillgodosedda. Nuvarande lagstiftning är gammal och fyller inte de kriterier vi förväntar oss för en fungerande lagstiftning. Den som till exempel tar på sig det ideella uppdraget att vara god man har inte möjlighet att avsluta det innan en ny god man är hittad, det vill säga man riskerar att få ha uppdraget ganska länge. Farliga utåtagerande personer har rätt att få en förvaltare och förvaltaren förväntas göra det här i stort sett ideellt och helt utan några arbetsmiljöregler eller rättigheter. De digitala tjänsterna kan inte tillämpas och användas som de borde.

Sveriges överförmyndare och SKL är överens om behovet av en modernisering av lagstiftningen när det gäller ställföreträdarskap. Jag tycker att vi från kongressen ska ställa oss bakom det och jag hoppas att vi även kan få partistyrelsens stöd för motion 309:1.

Anders Bevenmyr, Östergötland: Det är en stor ära att få stå här i talarstolen och uppta er tid på min första kongress, speciellt i en fråga som jag brinner för och har brunnit för i hela mitt liv – ända sedan jag jobbade med funktionsnedsatta som tonåring till att jag har jobbat som socialsekreterare de senaste åren.

Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer. Jag upplever att riktlinjerna blev bra mycket bättre efter de bra diskussioner vi hade i temagruppen. Som ett exempel på det är det i sann socialdemokratisk anda som vi gjorde en kompromiss när det gäller moderna sjukförsäkringar. Självklart skulle man vilja komma lite längre, men det är ändå mycket bättre nu.

Jag skulle velat ha fått in lite mer om barn och ungdomar. Jag tycker att det är jättebra att vi har fått i det här med att barnkonventionen ska bli svensk lag. Men det känns som att det är en av de få grejer vi fick in, och jag är inte riktigt överens med Heléne om att det här med bra barnomsorg är för barnen, utan det är mer för föräldrarna och att de ska kunna gå till jobbet. Men det är skönt att kunna få stå här och ha en avvikande åsikt men ändå veta att man tillhör ett parti som delar ens åsikter och ideologi!

Carina Ohlsson, S-kvinnor: I riktlinjerna kan vi läsa om jämställd familjepolitik för trygga barn, och där är vi inte ännu. Man kan också vända på den rubriken – att trygga barn kräver jämställd familjepolitik och att föräldrarna räknas som fullvärdiga oavsett om man är man, kvinna eller vilken typ av förälder man är. Det är därför det är så oerhört viktigt att individualisera föräldraförsäkringen.

Vi kan också läsa i de reviderade riktlinjerna att ytterligare steg ska tas. Nu finns det tid för föredragande från partiledningen att förklara vad som menas med ytterligare steg, för jag tror att det behöver göras för att vi också ska känna att det verkligen är med allvar och tyngt. Nästa mandatperiod räcker ju fram till 2022 och vi hoppas att det är vi som styr.

Vi vet samtidigt att det påverkar hela yrkeslivet. Nu diskuterar vi också pensioner, där vi vet att kvinnors pensioner är mycket lägre för att man är otryggare och också en mer osäker arbetskraft. Det hänger ihop, det vet vi. Det är därför det är så viktigt med ett ordentligt steg.

Vi hade velat se, precis som i motion D283:1, att det faktiskt är så att vi individualiserar föräldraförsäkringen, men jag kommer med spänning att lyssna på föredragande från partiledningen så att man tydliggör att det är viktiga steg.

Elinor sade att när hon blev mamma och förälder ifrågasattes det om hon ska gå tillbaka till jobbet. Precis samma var det för mig 1978, men tyvärr även för min svärdotter nu, och min son betecknas som en väldigt trygg och bra förälder för att han tar ut föräldraförsäkringen. Detta är verkligen starka normer och de måste vi ändra på.

Marianne Dahlberg, Kalmar län: På en partikongress finns det vanligtvis stora frågor och små frågor. Exempelvis LSS och föräldraförsäkringen – det är stora frågor här i dag. Jag och Kalmar partidistrikt är mycket nöjda med att partistyrelsen valt att lyssna på alla kloka ombud och förstärka och förbättra skrivningarna på dessa områden. Men mina yrkanden gäller nu en mindre kongressfråga – dock inte liten för dem det berör. Jag yrkar nämligen bifall till motion 393:1-2.

År 1924 fick Sverige en ny lagstiftning. Denna lag, 9:e–20:e kapitlet i föräldrabalken, handlar om godmanskap, förvaltarskap och överförmyndare. Sedan dess har det gått 90 år – med vissa smärre justeringar är lagstiftningen fortfarande densamma.

Tjänstemän och politiker runt om i kommunerna tvingas i dag arbeta efter en hopplöst föråldrad lag. Lagen tillkom nämligen samma år som Hjalmar Branting bildade sin tredje regering och Winston Churchill utnämndes till finansminister i Storbritannien, och på hösten detta år startade den allra första säsongen av fotbollsallsvenskan i Sverige, som för övrigt Göteborg nog särskilt bör hedra minnet av eftersom Gais blev mästare, med IFK Göteborg som tvåa och Örgryte IS som trea. Ni förstår hur länge sedan detta är!

Uppdraget som god man och förvaltare innehåller dessutom ett antal absurditeter. Jag ska inte gå igenom alla dem nu, men skulle till exempel en god man avlida under uppdraget är det dödsboet som är skyldigt att göra en slutredovisning. Det är svårt att tänka sig något annat uppdrag där personliga åtaganden efter döden övergår till den närmast anhöriga.

Tiden har sprungit förbi oss. Sverige är i dag i behov av en ny och modern lagstiftning. Vi ser inte direkt fram emot att vi 2024 ska fira den här lagens hundraårsdag. Vi vill att partistyrelsen ändrar sitt avslag på denna motion och i stället bifaller att en utredning tillsätts med uppdrag att göra en rejäl översyn av föräldrabalken samt att arbetet med detta sker skyndsamt.

Camilla Runerås, Västmanland: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag är särskilt glad över tillägget att undersköterskeyrkets status ska stärkas och yrkesrollen förtydligas. Det är steg i rätt riktning.

Bristen på undersköterskor är ett hot mot vår välfärd och redan nu fattas det undersköterskor inom både äldreomsorg och sjukvård. För att stärka personalförsörjningen till ett av de viktigaste välfärdsyrkena måste vi ta krafttag för att få in nya personer som vill jobba inom detta fantastiska yrke. En legitimation höjer statusen på yrket och säkrar kvaliteten inom vården.

Muris Beslagic, Örebro län: Jag är också en som gör min första partikongress, och jag är väldigt tacksam och hedrad över att jag får representera Örebro län och den västra delen Karlskoga–Degerfors.

Trygg välfärd genom hela livet är socialdemokrati och det står vi för. Det är en del av den svenska modellen och vi ska vara rädda om det. Jag är väldigt stolt att leva i Sverige, i ett land som är välutrustat och som jobbar för mänskliga rättigheter. Välfärdens betydelse får inte rubbas, den får inte urholkas, den får inte försämrats. Den ska utvecklas – det är det vi står för. Med de nya politiska riktlinjerna känner jag mig väldigt trygg och nöjd.

Jag vill tacka och ge en stor eloge till alla deltagare i temagrupperna för det arbete de har gjort. Det var väldigt konstruktivt, det var tydligt och det var lyhört. Avslutningsvis yrkar jag bifall till partistyrelsens politiska riktlinjer.

Joban Tolinsson, Halland: Jag är oerhört tacksam för lyhördheten i partistyrelsen när det gäller LSS. Ett särskilt tack till Annika Strandhäll – vi började prata om det redan i lördags. Bifall till de nya skrivningarna i riktlinjerna som lyfter fram LSS.

Nu tänker jag läsa ett citat: ”Det är en väldig skillnad att få det som är en rättighet i egenskap av medborgare och att få det som en nådegåva i egenskap av annorlunda.” Det är ett citat från Olof Palme 1985. LSS-reformen är fantastisk. Den kom 1994 och enligt min mening har reformen under åren allt mer urholkats. Därför knyter jag nu säcken och yrkar bifall till motion D300 *Tillbaka till helhetsbilden* – att partikongressen antar den som sin egen och sänder den till ansvarig minister med syftet att personer med funktionsnedsättningar ska få den del av fullvärdigt medborgarskap som vilar på stabil grund. Bifall till motion D300 i sin helhet och även till D386.

Denise Norström, Västmanland: Jag vill, som så många andra, yrka bifall till motion D309:1, om att tillsätta en utredning om ställföreträdarskapet, det vill säga god man. Många har varit uppe i talarstolen och sagt många kloka saker. De har beskrivit det ålderdomliga i lagstiftningen. Jag vill bara hela på några andra saker.

Det här handlar om att frivilliga personer ska åta sig ett arbete att hjälpa människor som av någon anledning inte kan hantera sina egna åtaganden. Vi behöver ett säkert system som gör att de här människorna också kan känna i en trygghet i att det här kommer att hålla på sikt och att den hjälp de behöver kommer att vara varaktig. Det var någon här som beskrev att om någon till exempel dör ärver man det här uppdraget; det är faktiskt inte helt bekvämt, kan jag tycka.

Jag vill lyfta en patientgrupp som är väldigt viktig och som jag ser i min roll som regionråd. Det är alla de som är dömda till rättspsykiatrisk vård. De behöver också gode män. Här är det ännu svårare för man kan faktiskt vara rädd för de här personerna. De har gjort ett brott som gör att jag som eventuell god man inte våga göra det här jobbet, och de här är otroligt sköra och behöver all hjälp de kan få så att de ska kunna starta ett nytt liv när de kommer ut.

Det här är otroligt viktigt och väldigt sköra människor. Så snälla, vi tillsätter en utredning som ser till att vi har en bra lagstiftning på det här området!

Dedjo Engmark, Östergötland: Det är en ära för mig att för första gången få representera det socialdemokratiska partiet och det östgötska distriktet på en partikongress, och jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer på det här området. På sidan 2 rad 29 står det: ”Samhället ska ge stöd till de individer som behöver det mest.” Den meningen förpliktigar. Den är viktig för oss som har funktionsvariationer, och jag vill ta tillfället i akt med några exempel.

Jag är också stolt och glad över att partistyrelsen så positivt har bemött min motion D329. För oss är begreppet solidaritet helt avgörande. Jag är, kan man säga, en produkt av det svenska välfärdssamhället i slutet av 1970-talet och hela 1980-talet. De förutsättningar jag fick, med en

inkluderad syn på att jag trots mina funktionsvariationer ska ha samma rätt till utbildning, har gjort att jag kan stå här i dag.

Tyvärr är det så att många av mina kamrater under de senaste 15–20 åren har upplevt att utvecklingen har gått åt fel håll. Generellt uppfattas vi allt mer i samhället som en, ja belastning kanske är ett starkt ord men vi har inte setts som en resurs att räkna med. Det känns många gånger som ”Ja, just det!” Det viktiga är vad vi står för. Vi är det enda parti som faktiskt räknar, och vill räkna, personer med funktionsvariationer som en del av samhället också utifrån att vi kan bidra, vi vill bidra och vi ska bidra. Men då måste vi också jobba bort de hinder som finns och de intentionerna vet jag finns. Tack på förhand!

Sofia Amlöb, Södermanland: Jag yrkar bifall till partistyrelsens ändringsförslag i riktlinjerna. Faktum är att män och kvinnor värderas olika i ett patriarkalt samhälle som speglas i vår arbetsmarknad. Föräldraförsäkringens stora baksida är nämligen att den reproducerar en könssegregerad arbetsmarknad och håller de ojämsställda lönerna i ett hårt grepp.

Vi behöver reformer som utgår från att familjelivet ska vara jämställt – inte reformer som bara gör att ansvaret skjuts runt mellan kvinnor i olika samhällsklasser. LO:s kongress har stämt in i sången för en individualiserad föräldraförsäkring, för det är en förutsättning för att bland annat få rätsida på löneskillnaderna mellan män och kvinnor. Även om jag bifaller partistyrelsens ändringsförslag så är det med hopp om stora steg snart.

Julia Berg, Kronoberg: Dagens klyftor mellan män och kvinnor i fråga om makt och inkomst är oacceptabla. Vill vi på riktigt komma till rätta med denna ojämlikhet är den individualiserade föräldraförsäkringen en av de absolut viktigaste reformerna som behöver genomföras.

Att kvinnor tar ut den största delen av föräldraförsäkringen i Sverige är ingen nyhet för någon här, och det också välkänt att det ojämna uttaget av föräldraledighet får direkt negativa konsekvenser på kvinnors inkomstutveckling samt anställnings- och arbetsvillkor. Dessutom cementerar ett ojämsställt uttag de könsroller både kvinnor och män möter och kämpar mot i arbetsliv och privatliv.

Föräldraförsäkringen skapades för att ge föräldrar samma möjlighet att vara hemma med barnen och samtidigt kunna arbeta och försörja sig. Nu ser vi till att göra den jämställd. Jag yrkar därför bifall till partistyrelsens reviderade förslag till politiska riktlinjer och bifall till motion 283:1.

Henrik Persson, Gävleborg: Gävleborg vill tacka för ett bra temagrupsarbete. Vi tycker att arbetet har resulterat i bra skrivningar i riktlinjerna och yrkar därmed bifall till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer. Jag hann aldrig yrka bifall till motion D226:1. Som tur var gjorde Alexandra Völker från Stockholms län det, och Gävleborg stödjer det förslaget. Jag vill dessutom yrka bifall till motion D332:3, om att inte införa sprututbyte från 18 år. Det kommer att bli svårt utifrån LVU-lagstiftningens tredje paragraf. Denna paragraf reglerar vården på grund av eget beteende. Intravenöst missbruk är enligt mig ett eget beteende som faller väl in för vård enligt LVU. Därmed är inte införandet av sprututbyte förenligt med dagens LVU-lagstiftning.

Vilande sjukpenningsgrundande och pensionsgrundande inkomst fräntas de som har steglös avräkning av sjukersättning, det som tidigare kallades förtidspension. Det finns en motion om personer som har denna typ av ersättning – ett utredningsuppdrag om hur man ska komma tillbaka på arbetsmarknaden. Jag yrkar bifall till motion D378:1-2.

Jag vill dessutom tacka regeringen och partistyrelsen för den översyn av socialtjänstlagen som nu ska göras – det är på tiden! Jag vill också tacka för att man nu skjuter till pengar för att skapa fler platser inom Statens institutionsstyrelsens försorg, för det är frustrerande att man som socialpolitiker och nämndsordförande för en socialnämnd med ansvar för människors liv ska hantera veckolånga köer.

Jonas Nilsson, Jönköpings län: Jag jobbar i hemtjänsten där jag också är fackligt förtroendevald som arbetsplatsombud för Kommunal, och man får vara med om mycket när man jobbar i hemtjänsten. Det är ständiga överraskningar men det är också mycket glädje och tårar. Något som jag mina under tio år som förvärvsarbetande i hemtjänsten som omvårdare har förstått är att vi har en oerhört stelbent socialtjänstlagstiftning. Därför är det så glädjande att se att man börjar problematisera det här. Om det är något som begränsar oss i vårt yrke så är det just socialtjänstlagen. Jag hoppas att man nu gör om och anpassar, så att äldre får ett värdigt liv på ålderns höst.

Vidare vill vi från Jönköpingsdelegationen, de flesta av oss, yrka bifall till motion D283:1 om föräldraförsäkringen. Man ska ha klart för sig att det är bara döda fiskar som flyter med strömmen.

Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän: Min motion har en helt annan riktning. Mitt yrkande handlar om en grupp som inte har några mandat. Jag yrkar bifall till motion D663:7 – att huvudansvaret för missbruksvården flyttas från kommunerna till landstingen. Vem ska avgöra vården och vilken vård en beroende kan få? Får en beroende en rättvis och jämlik vård? Dödligheten bland beroende har ökat dramatiskt de senaste åren enligt Socialstyrelsen, och den fortsätter att öka. På tio år har antalet dödsfall beroende på droger mer än tredubblats, och enligt EU:s narkotikabyrå är dödligheten av beroende i Sverige näst högst i hela EU.

I dag kan beroendevården sägas vara uppdelad i en medicinsk och en social del. Läkaren på en beroendevårdning bedömer och behandlar den medicinska problematiken men den mer långsiktiga behandlingen, om det blir och en behandling och vilken, avgörs av den kommunala socialtjänsten. Det här betyder att en beroende inte får likvärdig vård jämfört med andra vårdbehövande, och det skapar utrymme för godtycke där andra faktorer än den enskildes behov kan bli avgörande. Den höga dödligheten talar sitt tydliga språk.

I april 2011 presenterades Missbruksutredningen för regeringen och den särskilde utredaren kom fram till att huvudmannskapet behöver förändras. Socialtjänsten saknar den kompetens som är nödvändig för att en människa med en beroendeproblematik ska få den vård den behöver.

Jag vet att min talartid har gått över, men jag vill hylla min son dog 2013 av en överdos. Han var för sjuk för att ta emot behandlingen men inte tillräcklig sjuk för att ta emot tvångsvården,

trots att läkarna larmade och rekommenderade det. Socialtjänsten valde att ge honom en plats på ett stödboende, utan behandling.

Roland Andreasson, Blekinge: jag vill yrka bifall till motion 323:1, om att snarast ta bort karensdagen i sjukförsäkringen. Inte nog med att nuvarande regelverk många gånger får de effekter som Lisbeth tog upp nyligen, där det har visat sig att man tar ut semesterdagar i stället för att vara sjukskriven, att man går sjuk till jobbet och så vidare. Inte nog med det – det är faktiskt de stackars människorna som drabbas mest som har otrygga anställningar eller väldigt små kontrakt.

De här människorna har inte möjlighet att bygga upp den buffert i ekonomin som behövs för att täcka de ofrivilliga inkomstbortfallen som det innebär när karensdagen går in i sjukskrivningen. Vi ska se till att ha ett regelverk i vårt samhälle som hjälper i stället för att det stjälper, speciellt för de människor som mest behöver det. Bort med karensdagen!

Stefan Karlsson, Älvsborgs södra: De nya riktlinjerna yrkar jag bifall till. Men jag vill lyfta fram en bit i det här. Det finns en rad som har kommit till: ”Skattemedel till äldreomsorg ska gå till de äldres välfärd – syftet med äldreomsorg ska inte vara vinst.” Den meningen har inte funnits där tidigare och den förpliktigar. Jag ska berätta varför jag tycker den här är viktig.

Jag heter Stefan och kommer från en kommun som heter Svenljunga. För tio år sedan hade vi Attendo Care som drev äldreomsorg hos oss, som den då borgerliga majoriteten hade fört in för man tyckte att det var bra att lägga ut sådant här på entreprenad. Det som hände var precis det här med vinstjakt. Det gick inte ihop sig, och vad gjorde Attendo då? Jo, man drog ner på personalen. Dels blev det mycket sämre för de äldre, dels blev det ett hiskeligt hallå i hela Svenljunga. Det slutade med att socialnämnden, med en centerpartist som ordförande, fick bryta avtalet och ta tillbaka det i egen regi.

Utifrån det är jag väldigt nöjd med att det här har kommit in i skrivningarna. En trygg äldreomsorg för alla är att skattepengarna ska gå till äldreomsorg och inte till Attendo!

Ulf Dahlberg, Älvsborg södra: Detta är min första kongress och jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Jag vill ha en hög takt i reformarbetet och jag trodde jag visste vad partistyrelsen ville i frågan om vår föräldraförsäkring med skrivning ”som ett steg på vägen bör föräldraförsäkringen delas i tre delar”. Tills i går stod det tydligt vilket delmål jag kunde förvänta mig som kongressombud med skrivningen ”föräldraförsäkringen ska individualiseras och delas lika mellan föräldrarna.” I dag vet jag inte det. Det står bara ”ytterligare steg ska tas under nästa mandatperiod”.

Helen, Annika, Magdalena – är det så att vi sänker reformtakten med detta förslag? Varför har vi ändrat delmålet? Vilket är det nya delmålet för att komma fram till en individualiserad delad föräldraförsäkring?

Heléne Fritzon, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att tacka alla ombud för alla härliga diskussioner och för debatten. Som ni vet innehåller det här området väldigt många

politikområden, så jag ska vara väldigt kort. Sedan kommer Annika Strandhäll och Åsa Regnéér att kommentera frågor som har varit uppe i debatten, för det är ju de två som ska åka hem och verkställa när vi har voterat, så det känns rätt att de får göra det.

Jag vill börja med att kommentera föräldraförsäkringen. Det har varit och är en stor fråga och vi har debatterat den vid flera kongresser. Vi hade i går kväll ett delegationsmöte med alla delegationsledare, där vi tillsammans snickrade på en formulering som ni nu har i förslaget. Meningen bars fram av två tredjedelar av delegationerna. Det kändes bra, ända till vi kommer till debatten i dag, och det har jag all respekt för. Flera i kongresshallen bland ombuden, inte minst S-kvinnor, vill skruva det lite till genom att yrka bifall till en motion.

Det tycker jag är lite olyckligt, för den motionen säger att vi ska ha lyckats med detta till 2020 och då håller vi inte riktigt ihop hela diskussionen. När jag lyssnade på delegationerna i går ser jag att det skiljer lite i hur man ser på takten, möjligheterna och värdet av en tidsplan. Vi vill här och nu lämna ett justerat förslag på riktlinjerna som vi hoppas ska mötas positivt av alla i salen och allra helst naturligtvis av er som tycker att vi ska vara tydligare med tanken. I stället för att skriva ”ytterligare steg ska tas under nästa mandatperiod” lägger vi in: ”Ytterligare steg och en tidsplan ska tas under nästa mandatperiod.” Men det förutsätter naturligtvis att vi blir överens om att hantera motionerna enligt partistyrelsens förslag.

Med det har ni några minuter att fundera. Jag lämnar över till nästa föredragande som kan kommentera de övriga debattdelar som varit uppe.

Annika Strandhäll, partistyrelsens föredragande: Tack så jättemycket för en fantastiskt spännande debatt. Jag ska kommentera några övriga delar som har varit uppe. Först karensdagen. Där vill jag skicka med att det råder en ganska bred samsyn om genomförandet av ett karensavdrag. Det är också så att det är något som vi arbetar med i Regeringskansliet just nu, där jag ser fram emot att inom kort återkomma med ett förslag. Däremot tycker jag när det gäller sjukförsäkringen att det kanske skulle vara mer prioriterat att till exempel höja taken i sjukförsäkringen.

Det andra som jag kort vill kommentera handlar om en översyn av hela pensionssystemet. Vi genomför just nu en översyn, som är den största på 20 år, av pensionssystemet. Vi ser över hela grundskyddet. Det ska vara klart om ett år och då kommer vi att ha förslag som väldigt tydligt förbättrar ekonomin för de sämst ställda pensionärerna att bära med oss in i valrörelsen. Där känner jag mig trygg. Vi har ett reformarbete igång när det gäller pensionssystemet, vilket kommer att leda till ett betydligt mer hållbart och schysst pensionssystem.

Avslutningsvis när det gäller föräldraförsäkringen: Vi sänker ingen reformtakt. Det är vi socialdemokrater som står för reformtaktan. Vi har precis genomfört ytterligare månader, de första på 15 år. Vi har en utredning om en modern föräldraförsäkring som kommer i höst. De förslagen vill jag kunna ta omhand. Därför tror jag att det vore ytterst olyckligt om vi låser fast oss vid en viss modell. Därför yrkar jag på partistyrelsens förslag i den delen.

Åsa Regnéér, partistyrelsens föredragande: Jag är glad över kommentarer om de nya riktlinjerna och jag håller verkligen med om att i de delar där jag är ansvarig har resultatet blivit betydligt bättre än det var från början – tack för bra samarbete.

Angående förslag om assistansersättningen och att den ska vara likvärdig över hela landet, personligt anpassad och hålla god kvalitet, så håller jag helt med. Därför har jag gett instruktioner till Försäkringskassan om att arbeta på det sättet. De här frågorna finns också med i utredningen om assistans, liksom frågan om ett sammanhållet huvudmannaskap. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag i de delarna.

När det gäller äldrefrågorna och förslag på äldreomsorgslag vill jag tala om att i den nyligen tillsatta utredningen om socialtjänstlagen ingår det i utredarens uppdrag att se över de grupper som finns i socialtjänstlagen, till exempel äldre, och om reglerna är ändamålsenliga eller om man bör ändra på något sätt, till exempel förslag till lag. Utredningen ska också se över begreppet skälig levnadsnivå, och därför yrkar jag stöd för partistyrelsens förslag när det gäller detta.

När det gäller frågan om ställföreträdarskap har systemet med gode män förstås för- och nackdelar, men på många sätt fungerar det trots allt bra i landet. Det finns dock problem med gode män som sviker sitt uppdrag och till och med de som begår brott. Det måste man naturligtvis polisanmäla och beivra. Det är också så förstås att tillsynen måste stärkas och därför måste kvaliteten på de här uppdragens utförare säkras. Därför har regeringen gett länsstyrelserna i uppdrag att förbättra både tillsynen och stödet till kommunernas överförmyndare. Det här ska länsstyrelserna återrapportera i år. Det finns också ett förslag som nyss har gått igenom riksdagen om framtidsfullmakter.

När det gäller frågor om boendeformer för äldre finns det förslag om att skriva om äldreboendeformer i riktlinjerna. Det partistyrelsen menar är att det ryms inom det som redan står i riktlinjerna – att äldre ska ha möjlighet till ett tryggt boende hemma med hemtjänst eller på annat sätt ryms i begreppet äldreboende. Det kan inte bara tolkas som att det handlar om dagens särskilda boenden utan också andra typer av boenden som tillgodoser äldres behov, även för äldre som inte har så stora omsorgsbehov som ofta krävs för att få plats på ett särskilt boende i dag. Därför bereder vi förslag om moderna former av boenden för äldre och har också infört ett flexibelt investeringsstöd. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag i de här delarna. Även övrigt yrkar vi bifall till partistyrelsens förslag.

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman* och *Per Tenggren*

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Alexandra Völker*, Stockholms län, *Liselott Vabermägi*, Stockholms län, *Marlene Burnwick*, Uppsala län, *Peter Holkeko*, Jönköpings län, *Jan Andersson*, Skåne, *Eva Sjöstedt*, Skåne, *Gun Carlestam Levin*, Örebro län, *Håkan Andersson*, Älvsborgs södra, *Jan Svärd*, Skåne, *Mirja Rääbä*, Stockholm, *Ida Ekeröth*, Skaraborg, *Malin Norfall*, Blekinge, *Solveig Hallin*, Bohuslän, *Marianne Hedkerist*, Norrbotten, *Anders Bevenmyr*, Östergötland, *Carina Ohlsson*, S-kvinnor, *Camilla Runerås*, Västmanland, *Muris Beslagic*, Örebro län, *Johan Tolinsson*, Halland, *Dedjo Engmark*, Östergötland, *Sofia*

Amlöb, Södermanland, *Julia Berg*, Kronoberg, *Henrik Persson*, Gävleborg, *Stefan Karlsson*, Älvsborgs södra, och *Ulf Dahlberg*, Älvsborgs södra.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Mats Abrahamsson</i>	Norrbottnen	Rad 21, strykning efter ”människonära yrken”: ”som socialsekreterare och undersköterskor”.	Avslag
3	<i>Helene Fritzon</i>	Partistyrelsen	Rad 4, ändring: I stället för ”Ytterligare steg ska tas under nästa mandatperiod” ska meningen lyda ”Ytterligare steg och en tidsplan ska tas under nästa mandatperiod.”	Bifall
3	<i>Hans Aronsson</i>	Göteborg	Rad 39, tillägg: ”Därför behövs en bred översyn av det offentliga pensions-systemet så att det blir hållbart nu och i framtiden.”	Avslag
3	<i>Alejandro Caviedes</i>	Västerbotten	Bifall till Hans Aronssons förslag (ovan)	Avslag
4	<i>Birgitta Danielsson</i>	Stockholms län	Rad 2, tillägg: ”Boendeformer för äldre som inte har behov av den omsorgsnivå som erbjuds på vård- och omsorgs-boende men inte kan eller vill bo kvar hemma ska finnas.”	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
D186:1-2	<i>Micael Arnström</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D211	<i>Alejandro Caviedes</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D219:1	<i>Ulrica Truedson</i>	Södermanland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D219:2	<i>Ulrica Truedson</i>	Södermanland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D219:4	<i>Ulrica Truedson</i>	Södermanland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D224:1	<i>Felicia Lundmark</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D224:2	<i>Felicia Lundmark</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D224:3	<i>Felicia Lundmark</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D226:1	<i>Alexandra Völker</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D226:1	<i>Henrik Persson</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D235:1	<i>Åsa Karlsson</i>	Bohuslän	Besvarad	Avslag	Bifall partistyrelsen
D241:1	<i>Jeanette Qvist</i>	Halland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D253:1	<i>Emilia Hallin</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D254:2	<i>Susanne Dufvenberg</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D259:10	<i>Tara Twana</i>	Stockholm	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D265:1	<i>Håkan Andersson</i>	Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

D300	<i>Johan Tolinsson</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D305:6	<i>Marlene Burwick</i>	Uppsala län	Besvarad	Avslag	Bifall partistyrelsen
D309:1	<i>Ulrica Truedson</i>	Södermanland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D309:1	<i>Inga-Lill Röhr</i>	Värmland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D309:1	<i>Fredrik Rönning</i>	Dalarna	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D309:1	<i>Denise Norström</i>	Västmanland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D310:1	<i>Emilia Hallin</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D323:1	<i>Lisbeth Bengtsson</i>	Blekinge	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D326:1	<i>Roland Andreasson</i>	Blekinge	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D341:1	<i>Inga-Lill Röhr</i>	Värmland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D341:4	<i>Inga-Lill Röhr</i>	Värmland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D373:1	<i>Marlene Burwick</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D378	<i>Henrik Persson</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D386	<i>Johan Tolinsson</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D388:1	<i>Dan Gabrielson</i>	Skaraborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D393	<i>Marianne Dahlberg</i>	Kalmar län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D410	<i>Hans Aronsson</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D459:2	<i>Gun Carlestam Lewin</i>	Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D666:7	<i>Soraya Zarza Lundberg</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att bifalla partistyrelsens föredragandes förslag på sidan 3 rad 4
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 4, *Trygg välfärd genom hela livet* och *Respekt för pensionärernas arbetsinsats*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna D211, D253:1, D323, D300 och D393
- att efter votering med 180–135 (0 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion D226:1
- att efter votering med röstsiffrorna 180–139 (0 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion D309:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom områdena *En funktionsbinderpolitik för jämlikhet* (UD31), *En modern föräldraförsäkring* (UD32), *En modern socialtjänst* (UD33), *En trygg och förutsägbar försäkring* (UD34), *En väl fungerande vård för personer i missbruk och beroende* (UD35), *Familjerätt* (UD36), *Lagen om stöd och service och assistansersättning* (UD37), *Trygghet för alla barn* (UD38), *Äldreomsorg* (UD39) och *Ekonomisk trygghet för pensionärer* (UD40).

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman, Marita Ulvskog* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *John Josefson* och *Petra Söderqvist*

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.12

Behandling av område D: En välfärd som går att lita

Partistyrerelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 4 *Bra vård i hela landet* (s. 26-27). Motioner och partistyrerelsens utlåtanden på område D: (UD41-UD46).

Föredragande: *Gabriel Wikström*

Medföredragande: *Anders Henriksson* och *Åsa Regnér*

Föredragning och förslag

Gabriel Wikström, partistyrerelsens föredragande: Vi har alla vår bild av vad trygghet är. För vissa av oss handlar det om en plats eller ett sammanhang. För andra kan det vara ett minne eller en sak. För många är tryggheten knuten till andra människor – människor som vi älskar och bryr oss om, människor som vi respekterar och lyssnar på. För de allra flesta är tryggheten också knuten till samhället som sådant – till institutioner och verksamheter. För i princip alla är hälso- och sjukvården just en sådan samhällsinstitution.

En av de mest spridda bilderna från fredagens terrordåd är bilden av en ensam man som klädd i vitt går Drottninggatan fram. Runt omkring honom råder kaos. I bakgrunden ligger döda och skadade människor. Mannen på bilden heter Joakim Nordahl och är läkare. För mig och många andra symboliserar han trygghetens återkomst i fredags eftermiddag. Han och alla andra som jobbar inom vården förtjänar vår stora och innerliga tacksamhet för sina ovärderliga insatser.

Det gäller inte bara för i fredags eftermiddag utan för det de gör varje dag, året runt. Sjukvården ska ju inte bara finnas där i kriser och katastrofer. Sjukvården måste finnas där i vardagen, när min dotter trillat på skridskobanan och fått hjärnskakning, när jag själv har drabbats av depression och ångest eller när min farmor behöver vård för sin diabetes eller få sina sår omlagda.

Denna grundläggande trygghet har svensk vård varit världsmästare på att leverera och gör det fortfarande. Men samtidigt som den medicinska utvecklingen går framåt och allt fler kan botas och få lindring för sina besvär, så är många människor oroliga för om vården kommer att finnas där när man som bäst behöver den: Finns det plats på förlossningen när barnet kommer eller måste vi åka någon annanstans? Pratar läkare, sjuksköterskor och hemtjänstpersonalen med varandra eller kommer mamma återigen att hamna mellan stolarna och hennes behov glömmas

bort? Finns det tillräckligt med personal eller kommer jag att spendera ännu en dag eller natt i väntrummet på akuten?

Det här är en oro som vi socialdemokrater har ett extra stort ansvar att ta på allvar – dels för att sjukvården är en av grundbultarna i vårt välfärdsbygge, dels för att människor sätter en särskilt stor tilltro till oss och vårt parti när det gäller att garantera en god vård till alla. Vi är Sjukvårdspartiet med stort S. Det är en titel som förpliktigar.

Om vi på allvar vill ta ansvar för att människor ska känna trygghet i att vården finns där när man bäst behöver den räcker det inte bara med att förvalta ett system. Vi måste också utveckla och modernisera. Jag är därför väldigt glad över att ha haft så konstruktiva samtal i temagruppen och fått lyssna till så kloka inlägg från er som deltog i diskussionerna om sjukvården. Det har gjort avsnittet i riktlinjerna mycket bättre än det var från början, och vi slår nu fast att den stora uppgift som ligger framför oss är att flytta vården närmare dem som bäst behöver den genom att bland annat bygga ut primärvården och den vård som ges i patienternas hem.

Vi nämner kompetensförsörjningen som en av de mest grundläggande utmaningarna för hälso- och sjukvården. Vi nämner digitaliseringen som ett sätt att modernisera vården och föra den närmare människorna. Vi nämner folkhälsa som ett sätt att både avlasta vårdens framtida kostnader men framför allt se till att människor kan leva längre och friskare liv, oavsett klassbakgrund. Vi nämner, och vi har förstärkt skrivningarna om, tandvården och hur viktigt det är att ta steg för en bättre och mer jämlik tandvård. Vi nämner också den viktiga elevhälsan som ett led i att mota den psykiska ohälsan.

Innan jag går ner vill jag nämna ett tillägg som vi vill göra i riktlinjerna. På rad 19 på sidan 3, efter att vi har skrivit ”Elevhälsan ska stärkas” stryker vi ”ansvaret bör flyttas från varje skola till kommunen för ett mer samordnat arbete” och ersätter det med ”och samordning kring arbetet ska förbättras”.

I övrigt kommer jag i slutanförandet att komma tillbaka till ett antal ämnen som partistyrelsen ändrar från avslag till besvarande. Det gäller motionerna som gäller legitimation för undersköterskor. Med det yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Bra vård i hela landet

Inget är viktigare än att familjen får vara frisk. Det är en grundläggande trygghet att det finns en bra sjukvård nära när ett barn trillar på skridskobanan och får hjärnskakning, när äldre behöver få sår omlagda eller hjälp med genomgång av recept och mediciner. En vård som är lika bra oavsett vem du är eller var du bor är en grundbult i den svenska modellen.

Den vård du behöver ofta ska finnas på bra och tillgängliga vårdcentraler. Mer vård som idag finns på sjukhus behöver i framtiden flyttas närmare människor, till vårdcentraler, närakuter och i

vissa fall också i människors hem. Vården behöver bli bättre på att nyttja digitaliseringens möjligheter.

Sjukhus med tillgång till den mest avancerade medicinska kompetensen ska finnas för den som blir allvarligt sjuk. Sjukvården ska vara toppmodern, rättvis och högkvalitativ. Var du bor ska inte spela någon roll för chansen att bli frisk.

Cancer är en av vår tids största och värsta sjukdomar. Var tredje svensk drabbas någon gång i sitt liv. Det är oacceptabelt att behöva vänta en längre tid när det finns en cancermisstanke. Vårt mål är att väntan ska vara så kort det bara går, att behandlingen ska vara snabb och lika bra i hela landet. I dag är skillnaderna för stora.

Många av de utmaningar vi ser inom dagens sjukvård bottnar i problem med att utbilda, rekrytera och behålla personal med rätt kompetens, samt i att denna kompetens allt för ofta inte används på bästa sätt.

Behoven inom vården växer i takt med en åldrande befolkning. Denna utveckling behöver mötas av ett aktivt förebyggande arbete och en medveten folkhälsopolitik för en jämlik hälsa. Vi måste också utveckla mer samordnade insatser kring de patienter som har störst vårdbehov, så som äldre med flera sjukdomar. Här ser vi en fara i att vården splittras upp och privatiseras genom olika vårdvalssystem.

Den psykiska ohälsan växer i Sverige. Den dominerar bland nya sjukskrivningar och var femte person över 65 år lider av psykisk ohälsa. Många unga mår dåligt redan i grundskolan och det kryper nedåt i åldrarna. Vi behöver bli bättre på att förebygga och tidigt fånga upp när unga mår dåligt. Elevhälsan är en viktig verksamhet som ska nå alla barn och unga. Dit kan den som vill vända sig, utan att alltid blanda in sina föräldrar.

Det är dyrt att gå till tandläkaren och många vuxna låter helt enkelt bli att gå. Det riskerar att bli kostsamt för hälsa och plånbok när man till sist måste gå. Dagens system behöver utredas för att närma sig hälso- och sjukvårdens system i syfte att gynna en regelbunden och förebyggande tandvård. Steg ska tas under nästa mandatperiod för en mer jämlik tandvård där tandhälsan inte är en klassfråga.

Det har tagit decennier att bygga upp en vård i Sverige som är i toppklass internationellt när det gäller medicinsk kvalitet och som samtidigt är lika för alla. Det ska vi vara stolta över. Men nu ökar antalet sjukvårdsförsäkringar. Det undergräver den svenska modellen och minskar på sikt viljan att betala skatt till det gemensamma. Det är både orättvist och ineffektivt. I Sverige ska vi ha en sjukvård som håller så hög kvalitet att privata sjukvårdsförsäkringar inte behövs.

Den svenska modellen ska utvecklas för en bra vård i hela landet. Vi kommer att prioritera:

En mer nära vård med kortare köer. En bred tillgänglighetsreform ska genomföras. Vi vill införa ett patientkontrakt som innebär att patienter får en tidplan för remisser, återbesök och eventuella behandlingar direkt. Vårdcentraler med läkare, sjuksköterskor och andra viktiga yrkesgrupper ska finnas nära människor. Snabbare hjälp ska kunna ges med ny teknik och digitala lösningar. Elevhälsan ska stärkas och samordning. Ansvar bör flyttas från varje skola till kommunen för ett mer samordnat arbete. Särskilt viktigt är att tidigt uppmärksamma och förebygga psykisk ohälsa bland elever. Rätten till likvärdig tillgång till elevhälsa ska prioriteras.

En bättre cancervård. Väntetiderna ska kortas i cancervården och vårdens kvalitet säkras i hela landet. Sjukhus med högspecialiserad kompetens med tillgång till den senaste kunskapen och den främsta tekniken ska finnas på flera platser i landet med olika specialiteter.

Universitetssjukhusen ska ägas och drivas av det offentliga. Forskning, utbildning och den högspecialiserade akutsjukvården ska hållas ihop.

Vård efter behov – inte plånbok. Principen att vård ska ges efter behov och inte efter plånbok ska gälla. Ingen ska kunna köpa sig före i kön till offentligt finansierad sjukvård. Den med störst behov går först. Den offentligfinansierade vården ska vara så bra och tillgänglig att tilläggsförsäkringar inte är nödvändiga. Vi vill avskaffa möjligheten att göra skatteavdrag för privata sjukvårdsförsäkringar.

Motionerna

Hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning och arbetssätt (UD41)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C194:5 3, D45:5, D45:6, D481:1, D481:2, D483:1, D483:2, D484:1, D484:2, D485:1, D485:2, D486:1, D486:2, D487:1, D487:2, D490:1, D492:1, D496:2, D501:1, D537:1, D537:2, D539:1, D539:2, D540:1, D540:2, D541:1, D541:2, D542:1, D542:2, D543:1, D543:2, D544:1, D544:2, D545:1, D545:2, D546:1, D546:2, D547:1, D547:2, D548:1, D548:2, D549:1, D549:2, D550:1, D550:2, D551:1, D551:2, D552:1, D552:2, D553:1, D553:2, D554:1, D554:2, D555:1, D555:2, D556:1, D556:2, D558:1, D565:1, D566:1, D567:1, D577:2, D578:1, D578:2, D579:1, D579:2, D587:1, D588:1, D588:2, D590:6, D596:1, D596:2, D597:1, D597:2, D598:1, D598:2, D600:2, D601:1, D601:2, D602:1, D602:2, D603:1, D603:2, D609:2, D614:1, D619:1, D621:1, D622:1, D624:1, D627:1, D627:2, D656:1, D656:2, D659:6, D660:3, D664:1, D664:2, D665:1, D665:2, D665:3, D666:3, D666:4, D666:5, D666:6, D669:2, D672:1, D672:2, D673:1, D673:2 och D673:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D492:1, D501:1, D537:1, D579:1, D588:1, D596:1, D597:1, D598:1, D600:2, D609:2, D627:1 och D656:1

att avslå motionerna D483:1, D483:2, D484:1, D484:2, D485:1, D485:2, D486:1, D486:2, D487:1, D487:2, D490:1, D537:2, D539:1, D540:1, D540:2, D541:1, D542:1, D543:1, D544:1, D545:1, D546:1, D547:1, D548:1, D549:1, D550:1, D551:1, D552:1, D553:1, D554:1, D555:1, D556:1, D558:1, D566:1, D567:1, D578:1, D579:2, D587:1, D596:2, D597:2, D598:2, D621:1, D624:1, D627:2, D665:1, D665:2, D666:4 och D666:5

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C194:3, D45:5, D45:6, D481:1, D481:2, D496:2, D539:2, D541:2, D542:2, D543:2, D544:2, D545:2, D546:2, D547:2, D548:2, D549:2, D550:2, D551:2, D552:2, D553:2, D554:2, D555:2, D556:2, D565:1, D577:2, D578:2, D588:2, D590:6, D601:1, D601:2, D602:1, D602:2, D603:1, D603:2, D614:1, D619:1, D622:1, D656:2, D659:6, D660:3, D664:1, D664:2, D665:3, D666:3, D666:6, D669:2, D672:1, D672:2, D673:1, D673:2 och D673:3.

Hälso- och sjukvårdens och apotekens organisation (UD42)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D228:1, D474:1, D474:2, D475:1, D476:1, D476:2, D476:3, D482:1, D496:1, D499:2, D502:1, D502:2, D503:1, D503:2, D503:3, D503:4, D506:1, D513:1, D515:1, D515:2, D515:3, D522:1, D522:2, D533:1, D536:1, D536:2, D538:1, D561:1, D561:2, D561:3, D563:1, D563:2, D577:1, D586:1, D593:1, D593:2, D593:3, D599:1, D599:2, D599:3, D599:4, D599:5, D600:1, D600:3, D600:4, D600:5, D604:1, D604:2, D604:3, D605:1, D605:2, D605:3, D606:1, D606:2, D606:3, D607:1, D607:2, D607:3, D608:1, D608:2, D608:3, D609:1, D609:3, D609:4, D609:5, D616:1, D616:2, D659:1, D659:2, D659:3, D659:4, D659:5, D666:2, D667:1, D669:1, D669:3, D674:1, D674:2 och F111:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna D496:1, D503:1, D503:3, D503:4, D513:1, D515:1, D515:3, D538:1, D563:1, D563:2, D599:1, D599:2, D600:1, D609:1, D659:1, D659:2, D659:3, D659:4 och D659:5
- att avslå motionerna D474:1, D475:1, D476:2, D476:3, D499:2, D502:1, D502:2, D503:2, D515:2, D522:1, D522:2, D533:1, D561:1, D561:2, D561:3, D586:1, D593:1, D593:2, D593:3, D599:3, D599:4, D599:5, D600:3, D600:4, D600:5, D604:1, D604:2, D604:3, D605:1, D605:2, D605:3, D606:1, D606:2, D606:3, D607:1, D607:2, D607:3, D608:1, D608:2, D608:3, D609:3, D609:4, D609:5, D616:1, D616:2, D669:1, D669:3, D674:1 och D674:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D228:1, D474:2, D476:1, D482:1, D506:1, D536:1, D536:2, D577:1, D666:2, D667:1 och F111:4.

Psykisk hälsa (UD43)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A204:4, D187:3, D472:1, D472:2, D491:1, D491:2, D491:3, D491:4, D501:2, D501:3, D510:1, D514:1, D514:2, D514:3, D514:4, D519:1, D519:2, D519:3, D532:1, D532:2, D532:3, D560:1, D560:2, D587:2, D590:1, D590:2, D590:3, D592:1, D594:1, D594:2, D594:3, D612:1, D613:2, D613:3, D614:2, D615:1, D628:1, D628:5 2, D628:3, D628:4, D628:5 och D655:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna D187:3, D491:4 och D594:2
- att avslå motionerna D514:2, D519:1, D519:2, D590:3, D594:1, D612:1, D615:1, D628:3 och D628:4
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A204:4, D472:1, D472:2, D491:1, D491:2, D491:3, D501:2, D501:3, D510:1, D514:1, D514:3, D514:4, D519:3, D532:1, D532:2, D532:3, D560:1, D560:2, D587:2, D590:1, D590:2, D592:1, D594:3, D613:2, D613:3, D614:2, D628:1, D628:2, D628:5 och D655:1.

Screening och förebyggande insatser (UD44)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D477:1, D489:1, D493:1, D495:1, D507:1, D507:2, D507:3, D507:4, D507:5, D508:1, D509:1, D512:1, D521:1, D521:2, D521:3, D521:4, D557:1,

D557:2, D568:1, D568:2, D570:1, D570:2, D571:1, D571:2, D572:1, D572:2, D573:1, D574:1, D574:2, D575:1, D575:2, D576:1, D576:2, D580:1, D581:1, D581:2, D582:1, D589:1, D589:2, D591:1, D617:1, D618:1, D623:1, D623:2 och D657:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion D521:4

att avslå motionerna D477:1, D489:1, D507:1, D507:2, D507:3, D512:1, D557:1, D557:2, D591:1, D617:1, D618:1, D623:1 och D623:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D493:1, D495:1, D507:4, D507:5, D508:1, D509:1, D521:1, D521:2, D521:3, D568:1, D568:2, D570:1, D570:2, D571:1, D571:2, D572:1, D572:2, D573:1, D574:1, D574:2, D575:1, D575:2, D576:1, D576:2, D580:1, D581:1, D581:2, D582:1, D589:1, 35 D589:2 och D657:1.

Särskilda hälso- och sjukvårdsfrågor (UD45)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A280:1, A335:2, D494:1, D494:2, D494:3, D498:1, D498:2, D499:1, D500:1, D500:2, D500:3, D500:4, D500:5, D500:6, D500:7, D516:1, D516:2, D516:3, D516:4, D520:1, D520:5, D524:1, D525:1, D562:1, D568:3, D569:1, D569:3, D569:4, D569:5, D570:3, D572:3, D573:2, D574:3, D576:3, D589:3, D590:4, D590:5, D610:1, D610:2, D611:1, D611:2, D611:3, D625:1, D625:2, D625:3, D626:1, D645:1, D658:1, D658:2, D660:1 och D660:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D516:3 och D516:4

att avslå motionerna D494:3, D498:1, D498:2, D499:1, D500:4, D500:5, D524:1, D525:1, D562:1, D569:3, D569:4, D611:2, D625:2, D626:1, D658:1, D660:1 och D660:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A280:1, A335:2, D494:1, D494:2, D500:1, D500:2, D500:3, D500:6, D500:7, D516:1, D516:2, D520:1, D520:2, D568:3, D569:1, D569:5, D570:3, D572:3, D573:2, D574:3, D576:3, D589:3, D590:4, D590:5, D610:1, D610:2, D611:1, D611:3, D625:1, D625:3, D645:1 och D658:2.

Tandhälsa (UD46)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D473:1, D478:1, D478:2, D478:3, D478:4, D479:1, D480:1, D488:1, D497:1, D504:1, D505:1, D511:1, D517:1, D517:2, D517:3, D517:4, D518:1, D523:1, D526:1, D527:1, D528:1, D529:1, D529:2, D530:1, D530:2, D530:3, D531:1, D534:1, D535:1, D559:1, D559:2, D564:1, D564:2, D564:3, D564:4, D564:5, D583:1, D583:2, D583:3, D583:4, D583:5, D584:1, D585:1, D595:1, D595:2, D595:3, D620:1, D629:1, D630:1, D631:1, D632:1, D632:2, D633:1, D634:1, D634:2, D634:3, D635:1, D636:1, D637:1, D638:1, D639:1, D640:1, D640:2, D641:1, D642:1, D643:1, D644:1, D646:1, D647:1, D648:1, D648:2, D648:3, D649:1, D649:2, D650:1, D651:1, D652:1, D653:1, D654:1, D661:1, D662:1, D663:1, D666:1, D668:1, D670:1, D670:2, D671:1 och D671:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D480:1, D488:1, D497:1, D504:1, D595:2, D634:2, D636:1 och D666:1

att avslå motionerna D478:4, D517:2, D526:1, D527:1, D528:1, D559:1 och D559:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D473:1, D478:1, D478:2, D478:3, D479:1, D505:1, D511:1, D517:1, D517:3, D517:4, D518:1, D523:1, D529:1, D529:2, D530:1, D530:2, D530:3, D531:1, D534:1, D535:1, D564:1, D564:2, D564:3, D564:4, D564:5, D583:1, D583:2, D583:3, D583:4, D583:5, D584:1, D585:1, D595:1, D595:3, D620:1, D629:1, D630:1, D631:1, D632:1, D632:2, D633:1, D634:1, D634:3, D635:1, D637:1, D638:1, D639:1, D640:1, D640:2, D641:1, D642:1, D643:1, D644:1, D646:1, D647:1, D648:1, D648:2, D648:3, D649:1, D649:2, D650:1, D651:1, D652:1, D653:1, D654:1, D661:1, D662:1, D663:1, D668:1, D670:1, D670:2, D671:1 och D671:2.

Debatt

Jenny Bjerckås, Västernorrland: Jag yrkar bifall till min egen motion D657. Den behandlar utbildningsinsatser gällande hiv inom äldreomsorgen. Den anses besvarad men jag och flera med mig känner att vi saknar en motivering i texten. Jag och min medmotionär i HBT-S i Västernorrland vet att det finns ett utbildningsbehov bland omvårdnadspersonal inom äldreomsorgen. Det finns dokumenterade fall av dåligt bemötande, och med bättre kunskap hade det kunnat undvikas.

Bland hivnegativa i dag vet man generellt inte så mycket om humant immunbristvirus, så som att det är en kronisk sjukdom med livslång medicinering och rätt inställd medicinering är hiv inte smittsamt.

Hågkomst av de stora informationskampanjerna under aidsepidemins värsta dagar lever kvar i många medvetande. Bland de drygt 6 800 som levtt med sin status sedan dess finns svåra minnen av sjukdomen som svepte in och tog med sig många nära och älskade under svåra plågor, med vetskapen ”Snart är det jag.” Minnen av hur samhället då diskuterade deponering till aidskolonier och tatueringar för att märka de smittade och skydda sig själva. ”Bögpesten” var ett annat namn på sjukdomen, för att nämna något. Hur man mår efter en sådan livsresa är upp till var och en att förstå sig.

I hälso- och sjukvårdslagen står att läsa att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Det är motivering nog för att motion D657 ska bifallas. Riksgemensamt utbildningsmaterial gör att kommuner och deras socialförvaltningar slipper att uppfinna hjulet på nytt varje gång det ska vara utbildningsdagar för att värdigt möta upp sina hivpositiva brukare.

Janette Olsson, Bohuslän: Tack Gabriel Wikström för att gott arbete i temagruppen. Jag yrkar på ett tillägg i riktlinjerna på sidan 2 rad 35: ”Vi socialdemokrater står upp för alla människors rätt till en god och jämlik hälsa. Personer i missbruk och beroende är inget undantag från den principen. Målet är att människor ska vara fria från missbruk och beroende men metoderna för att nå dit

behöver prövas och utvecklas.” Vi kommer också att stödja Göteborgs yrkande på riktlinjerna om tandvården.

Vem för egentligen knarkarnas talan? Det är inte så många, men närmare en halv miljon svenskar missbrukar eller är beroende av alkohol och cirka 55 000 är beroende av narkotika. Vi har haft en diskussion och jag försökte få Gabriel att skriva in det från början, men han tyckte inte att det hörde hemma här utan det skulle vara någon annanstans.

Ärligt talat – det står inte en enda rad om beroendevården någonstans. Jag bryr mig inte så mycket om var det hör hemma utan jag vill att det kommer in i riktlinjerna. Det är en jätteviktig fråga att vi skriver in att beroendevården är viktig och principiell för oss. Sverige ligger otroligt högt vad gäller narkotikadödligheten. Den är skrämmande, det är ledsamt och det är onödigt.

Sedan tas det steg i rätt riktning och Gabriel Wikström får beröm för det. Men insatserna är ojämna. Det är svårt för brukarna att få dem av dem. Trösklarna är höga, vården är ibland villkorad på ett sätt som inte är möjligt i någon annan vård och *harm reduction*, skadereducering, är svårt att prata om. Det är ett stigma att söka vård i socialtjänsten.

Kostar det här något? Nej, inte en krona kostar det att sätta in det här i riktlinjerna. Det kostar bara lite prestige och att vi visar att det är en viktig fråga.

Streck i debatten

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten.

Fortsatt debatt

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Först var det mörkt. Sedan var det mörkt. Därefter fortsatte det att vara mörkt. Varde ljus” sade Tage Erlander. ”Varde ljus” sade Olof Palme. Och då kom välfärdsstaten. Socialdemokratins idé under årtionden har varit att steg för steg bygga upp den unika svenska modellen. En modell som gör att en drängpojke faktiskt kan bli professor eller företagsledare, eller inte minst politisk ledare. En modell som utjämnar och överbryggar. En solidarisk modell som ger hopp och trygghet. Välfärdsstaten är dock inte färdigbyggd och det är där min motion kommer in.

Vi har skapat en modern och progressiv hälso- och sjukvård men den behöver utvecklas och en viktig del av vårt system är tandvården. Tandvården ska in i hälso- och sjukvårdssystemet, och därmed yrkar jag bifall till motion D647.

Sultan Kayhan, Stockholm: De flesta av oss som sitter här i dag känner förmodligen något som varit sjukskriven eller har själv varit det vid något tillfälle. Vi vet vilket lidande det innebär för alla inblandade. Förra året var det över 600 000 personer som fick sjukpenning och siffran bara ökar, liksom samhällskostnaderna.

Mötet med sjukvården har en avgörande roll i sjukskrivningsprocessen och i tillfrisknandet. Läkare själva uppfattar ofta att sjukskrivning är en svår uppgift och har inte sällan en bristande kunskap om sjukförsäkringen. Trots att sjukskrivning är en viktig del av sjukvårdens arbete får nya läkare enbart en halvdags utbildning om sjukförsäkringen. Det är otillräckligt.

Vi läser ofta om sjukskrivna som får vänta lång tid på besked från Försäkringskassan och om sjukskrivna som hamnar mellan stolarna när läkarintyg efter läkarintyg ska kompletteras och anses vara otillräckligt. Det skapar stora problem, oro och rättsosäkerhet. För att åtgärda problemet tror jag att nyblivna läkare behöver en längre och mer omfattande utbildning i sjukförsäkringen, alltså längre än en halv dag.

Partistyrelsen skriver i motionsutlåtandet att sjukvården ska ha rätt och tillräcklig kompetens för den uppgift de ska utföra. Jag håller med. Jag menar att läkare behöver bättre kompetens än i dag om sjukförsäkringen. Det säger även läkarna själva och det här är ett nationellt problem. Vi behöver stödja sjukvården så att den kan utföra sitt väldigt viktiga arbete på bästa sätt. Därför yrkar jag bifall till D665:1-2.

Marlene Burwick, Uppsala län: Jag vill yrka bifall till motion 589 om mer resurser till kvinnors hälsa. Sverige ska vara ett samhälle där kvinnor och män har samma möjligheter och rättigheter. En av våra viktigaste frågor är en jämlik och jämställd vård. På flera områden är vården fortfarande både ojämlik och ojämställd. Fysisk och psykisk ohälsa är starkt knutet till både klass, kön och etnicitet.

Inom vården är mannen norm och kvinnors hälsa har blivit lidande. Ett exempel är gynekologiskt cellprov. Vi vet att det skyddar mot livmoderhalscancer och räddar liv, och i Sverige kallas kvinnor regelbundet till kontroller. I en majoritet av landstingen tas fortfarande en avgift ut för detta, trots att vi vet att detta leder till att fler hoppar över kontrollerna.

En annan fråga är avgiftsfri mammografi för hela landet, och vår feministiska regering har tagit stora kliv på det här området men fortfarande är det stora grupper av äldre kvinnor som utelämnas, trots att vi vet att risken är stor även för dem. Och förlossningsvården är ytterligare ett väldigt viktigt område. Ingen kvinna ska behöva föda barn och vara rädd att inte få plats på sjukhus eller få den vård som hon behöver. Alla kvinnor och barn har rätt till trygghet. Bifall till motion D589.

Vad gäller riktlinjerna vill jag yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Från Uppsala läns sida är vi mycket glada över de nya skrivningarna på tandvårdens område. Vikten av ett förebyggande arbete och rätten till god tandhälsa är oerhört viktigt och får inte bli en klassfråga.

Carin Lidman, Västmanland: Jag vill yrka bifall till D516:3-4 och att D516:1-2 ska anses besvarad. Jag kommer att återkomma till ytterligare två ämnen i samma motion på onsdag.

När det gäller de här ämnena vill jag tacka partistyrelsen för behandlingen men jag vill här passa på att rikta mig till alla härinne, särskilt alla politiker i regioner och landsting, att de ska uppmärksamma den här motionen som handlar om bättre bemötande och vård till transpersoner.

Vi är många härinne som i vår och i sommar kommer att gå i prideparader. Det är bra och det är fint men det räcker inte. Vi behöver göra saker på riktigt också. Över 30 procent av alla transpersoner har försökt att ta sitt liv. Ännu fler har övervägt att göra det. Att identifiera sig, känna sig, som ett kön som inte stämmer överens med det fysiska könet leder ofta till ångest, psykisk ohälsa och vända.

Ofta bemöts transpersoner med stor okunskap och oförståelse av vården, särskilt primärvården, och väntetiderna för att få komma till de utredningsteam som finns i landet har ökat och köerna växer – på vissa år är köerna nu över ett år, och det är mycket lång tid i en ung människas liv, en tid som sätter djupa spår. Det behövs mer resurser till utredningsteam och den könsbekräftande vården.

Sedan vill jag till sist nämna Socialstyrelsens jättebra kunskapsstöd för vård av vuxna, barn och unga med könsdysfori men tyvärr är det väldigt dåligt känt, så ni landstings- och regionpolitiker: Se till att era verksamheter använder sig av det här kunskapsstödet. Det skulle göra livet något lite lättare för alla transpersoner.

Inge Ståhlgren, Södermanland: Först vill jag yrka bifall till motion D512 som handlar om att erbjuda fri vaccinering mot fästingburen TBE för barn och ungdomar. De som drabbas utsätts många gånger för en väldigt stort lidande och det är ett problem som verkar vara ökande. I svaret från partistyrelsen hänvisar man till att problemet inte förekommer i hela landet. Det är helt riktigt, det gör det inte. Däremot vet vi att det sprids och större delar av landet kommer sannolikt att drabbas på sikt. Personligen tycker jag kanske inte att det hindrar bifall, för det blir ingen kostnad om problemet inte finns, för då blir det ingen vaccinering. Däremot är det bra om beslutet finns när behovet uppstår. Då kan man köra igång direkt.

I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Precis som föregående talare från Uppsala är jag glad över den spetsade skrivningen om tandvården.

Anna-Lena Hogerud, Skåne: Tandvård ska inte vara en klassfråga och ingen ska behöva dölja sitt leende på grund av dåliga tänder. Vi har många motioner som tycker att det är hög tid att jämställa tandvården med övrig sjukvård.

Dålig tandhälsa orsakar inte bara problem i munnen och sänkt livskvalitet utan det har även visat sig ha ett samband med en ökad förekomst av till exempel hjärtkärlsjukdomar, och när tandhälsan är ojämnt fördelad blir det också en klassmarkör. Dålig tandhälsa går också i arv. Ju sämre tänder föräldrarna har på grund av till exempel låg inkomst eller social utsatthet, desto högre sannolikhet för karies hos barnen – trots att barn har tillgång till avgiftsfri tandvård. Det här mönstret måste vi bryta.

Från Skåne sida har vi haft många diskussioner om de här frågorna och vi vill tacka för bra och konstruktiva diskussioner både i temagruppen och på tandvårdens område. Vi tycker att de nya förslagen till riktlinjer är ett sätt för oss att kunna ta ett nästa steg, att säga att Socialdemokraterna inte vill att tandvården ska vara en klassfråga, att vi kommer att utreda dagens system för att se hur vi kan få ett system som gör tandvården mer likt det system vi har i sjukvården och att de här stegen ska börja tas nästa mandatperiod.

Med de justeringar som är gjorda ser vi att vi har tagit ett rejält kliv framåt och därför vill vi yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Daniel Arthursson, Skaraborg: Det är även min första gång som ombud på kongressen, och jag hoppas att ni har överseende med mig för det har varit väldigt många bra talare tidigare, så jag ska göra mitt bästa.

Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag till yttrande över motionerna D187:3, D491:4 och D549:2. Det är som det står i motionerna, att den psykiska ohälsan ökar – både synligt och i de fördolda. Det är en kamp som vi inte får förlora. Låt mig berätta en sak som ni redan vet: Världen där utanför är inte bara sol och färgglada regnbågar. Världen är många gånger en elak och grym plats. Livet slår med jämna mellanrum ner människor till botten och bryr sig inte ett skvatt om hur stark eller svag man är utan det håller kvar dig på botten och gör allt för att du inte ska kunna komma upp och andas.

En del kommer aldrig upp till den där ytan och det där andetaget. Man tappar tron på sig själv. Andra tappar tron på andra. Och för många är det vardagen som går i repris. Ålder i det här sammanhanget är bara en siffra, för det kan drabba unga som gamla. Orsakerna kan vara mobbning, stress, prestation eller bortgång av en närstående. Orsakerna är olika. Jag heter Daniel Arthursson och jag tror på dessa människor, och jag vet att socialdemokrater gör det också, så låt oss visa det. Sverige behöver Socialdemokraterna för att göra den här förändringen.

Reidar Eriksson, Norra Älvsborg: Det finns väl inte någon tydligare klassfråga än just tandvården. Jag kan inte komma på någon – kan ni ombud göra det? Kan partistyrelsens föredragande göra det? Jag ska försöka belysa frågan ur ett fackligt perspektiv.

Jag har haft förmånen att ha haft fackliga förtroendeuppdrag i 34 år – först i Kommunal och sedan i Seko. När jag träffat medlemmar och pratat politik och facklig-politisk samverkan, så är tandvårdsförsäkring ett av vanligast förekommande spörsmålen. Medlemmarna vill att vi ska driva frågan politiskt.

Att frågan är högt prioriterad vittnar de många egna insatser genom åren som förekommit i fackliga avdelningar och klubbar. Ibland har det hetat tandvårdskassa, ibland tandvårdsklubb eller något liknande. Principen har varit att medlemmar på frivillighetens grund har avsatt pengar till en gemensam kassa. Jag yrkar bifall till motion D647 från Trollhättans arbetarekommun – att införa en allmän tandvårdsförsäkring som en del av hälso- och sjukvårdsförsäkringen.

Maria Nerpin, Jämtlands län: Jämtlands delegation yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer och vill tacka för att ni har hört sammat våra yrkanden som bland annat innebär att flytta vården närmare de människor som behöver den och vi måste nyttja digitaliseringens möjligheter bättre. Nu är det också inskrivet att kompetensförsörjningen är en utmaning att bita i.

Bra vård i hela landet – nu talar vi om hela landet. Det är ord som förpliktar, det har du helt rätt i, Gabriel. Det innebär alla, oavsett om man bor i Göteborg eller i Ragunda, ska få den vård man behöver – en rättvis, en jämlik och en trygg vård.

Alla upp till 23 års ålder kommer att ha kostnadsfri tandvård 2019. Det är jättebra, men fortfarande saknas det stationära tandläkare i Ragunda kommun i Jämtland. Så där spelar det ingen roll om vi har fri tandläkarvård till 100 års ålder, för vem ska utföra arbetet? Detta var ett exempel – det saknar kompetens på flera områden. Hur ska vi klara en bra vård i hela landet? Vi

behöver händer och fötter, och det ska vara en rättvis, ekonomisk fördelning av finansieringen, men kostnadsutjämningen måste ses över och vi måste lösa behovet av kompetens.

Hans Aronsson, Göteborg: För oss socialdemokrater blir välfärdsbygget aldrig färdigt. Vi nöjer oss inte med att se orättvisorna i samhället – vi gör något åt dem. Därför känns denna kongress fantastisk, då vi kan föra diskussionen om hur vi ska använda det reformutrymme som skapas genom en klok ekonomisk politik av vår regering. Jag har varit med på kongresser tidigare där diskussionen mer har handlat om hur vi ska klara av att finansiera vår välfärd eller till och med tvingas minska den.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till D527 från Göteborgs partidistrikt om gratis tandvård för alla, att stegvis införa fri tandvård för alla. I temagruppen har vi varit rörande eniga om att tänderna är en del av kroppen och att dålig tandhälsa är en tydlig klassmarkör. De som har råd kan se till att ha en god munhälsa, samtidigt som andra tvingas avstå från tandvård på grund av ekonomiska skäl. Tandhälsan påverkar dessutom hela kroppens välmående och därför är det självklart att munnen är en del av kroppen.

Även om regeringen tagit en del viktiga steg inom tandvårdsområdet, bland annat har den kostnadsfria tandvården för barn och unga ökat och en fördubbling skett av det allmänna tandvårdsbidraget för äldre mellan 65 och 74 år, återstår mycket innan vi har en jämlik tandvård där tandhälsan inte längre är en klassfråga.

Jag är medveten om att detta är en dyr reform och därför måste den införas stegvis. Partikongresserna 2009 och 2013 slog fast att målsättningen på sikt bör vara att patientkostnaderna i tandvården omfattas av samma högkostnadsskydd som gäller inom hälso- och sjukvården. Jag finner inga skäl att vi vid denna kongress frångår denna ståndpunkt. Därför vill vi från Göteborgs partidistrikt ha följande tillägg till riktlinjerna på sidan 3 rad 5: ”Ytterligare steg tas för en mer jämlik tandvård där tandhälsan inte är en klassfråga. Tandvården ska ingå i högkostnadsskydd likt det som gäller för sjukvården. Ett högkostnadsskydd införs stegvis med start under nästa mandatperiod.”

Detta är en reform som kan bli en valvinnare i nästa års val och partivänner: Vi får inte missa detta tillfälle att äntligen kunna påbörja en stor och viktig jämlikhetsreform, vilket vi har diskuterat länge i vårt parti.

Anders Öberg, Norrbotten: Jag vill yrka till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer för avsnittet *Bra vård i hela landet*. Det har varit oerhört konstruktivt och en givande debatt och diskussion kring utformningen av riktlinjerna, och det fortsatta arbetet efteråt har också varit oerhört bra. Därför vill jag tacka partistyrelsen för det.

Jag vill också yrka bifall till motion D579 om anställning av kommunala läkare. Trots att det skulle kunna ske i samverkan med kommunerna ser jag problematiken med den inriktning vi nu har – att göra oss stafettoberoende från den 1 januari 2019. Det här förslaget skulle göra det än mer besvärligt.

Jag vill också yrka bifall till motion 574 om avgiftsfri cellprovtagning. Det är en riktig och preventiv åtgärd för att tidigt hitta cancer. Det skulle vara en viktig insats i arbetet att fortsätta

byggandet som de regionala cancercentrumen nu gör och att vi kan hitta standardiserade vårdförlopp om vem som gör vad, när och hur.

När det gäller de politiska riktlinjerna tycker jag att folkhälsofrågorna är ett av de områden där vi ser att vi behöver satsa. Vi ser redan i dag att vi endast lägger 1 procent av det vi lägger på folkhälsovården på dialogen och informationen till de som är berörda. Vi skulle kunna lägga mycket mer. Vi vet också att 80 procent av vårdens kostnader är kostnader för dem som faktiskt har kroniska sjukdomar. Det är också viktigt med digitaliseringen och den psykiska ohälsan, där det är viktigt att man satsar ytterligare resurser. Slutligen är det bra med den kommande strategin för tandhälsosatsningen.

Gunilla Zetterström Bäcke, Jämtlands län: Det finns inget viktigare än våra barn och ungdomar. Tidiga insatser förebygger psykisk ohälsa längre fram i livet. Därför är det oerhört viktigt att stärka elevhälsan. Psykisk ohälsa bland elever tenderar att öka. Det ställs högre och höger krav på ungdomarna, vilket så tydligt SSU belyser. Därför blir jag så glad att partistyrelsen prioriterar rätten till likvärdig tillgång till elevhälsan. Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer för en bra vård i hela landet.

Irma Olofsson, Västerbotten: Jag yrkar bifall för Västerbottens räkning på motion D502 som gäller återmonopolisering av Apoteket. Vi vill också ha ett besvarande av motion D557 som gäller vaccinering av även pojkar angående HPV-vaccinet.

Vi tycker att det är viktigt att borgarna inte bara kan göra stora utförsäljningar av vår samhällsservice och att vi sedan ska stå handfallna när även verksamheten har blivit kommersialiserad. Vi vill därför att Socialdemokraterna ska ha som mål att återigen monopolisera apotekshandeln. Apoteken ska ha som huvudsaklig uppgift att förmedla läkemedel och andra vård- och hälsoprodukter, inte vara en skönhetsvårdsbutik. Men så länge vinstintresset står i första hand kommer detta inte att ske.

Anledningen till att vi vill ha ett besvarande i stället för ett avslag på HPV-motionen är att vi tycker att motionssvaret är ett besvarande, inte ett avslag.

Meit Foblin, Gotland: Vi vill yrka på ett tillägg på sidan 2 rad 15, efter ”frisk”: ”Här behöver vi särskilt beakta små landstings förutsättningar.” Det här är så viktigt, eftersom både geografi och storlek faktiskt spelar roll.

Jag kommer att prata jättefort nu, för det är så mycket jag vill berätta om hur det faktiskt är att bedriva sjukvård och ha ett landsting på en ö. Det är många förutsättningar som vi har som vi inte delar med någon annan. Gotland är det allra minsta landstinget med 58 000 invånare. Det är hälften så stort som det näst minsta – Jämtland/Härjedalen. Vi är inte bara ett landsting, vi är också en kommun, en region och en isolerad arbetsmarknadsregion, vilket ibland är bra men det riskerar att urholka primärkommunala verksamheter när sjukvårdens kostnader stiger i höjden.

Att vara Sveriges enda öregion ställer krav på särlösningar. Att inte ha andra vägar än båt, flyg och helikopter till specialiserad vård kräver att Gotland har ett akutsjukhus med en bred spetskompetens och en förlossningsavdelning dygnet runt, året om. Det i sig förutsätter

laboratorietjänster, röntgen, anesthesi- och operationsverksamhet och specialiserad prematurvård dygnet runt. För att ha kompetens för det akuta inflödet av patienter dygnets alla timmar finns det också behov av planerad och specialiserad verksamhet på plats, på vår lilla ö. Risken för att bli isolerad är alltid överhängande för oss, för vi behöver alltid kunna omhänderta akuta situationer om det blir brott i transportsystemen.

Dessutom har många av er varit på Gotland, jag vet det för jag har träffat många av er där. Det ställer också enormt stora krav på oss på flexibilitet när vi mångdubblar befolkningen några månader om året. Och när ni är där ska vi ha vården på plats, trots att vi har en alldeles för liten skattebas.

Det gör skillnad. Gotland är härligt men landets enda öregion behöver verkligen sÄrlösningar.

Dag Larsson, Stockholm: Jag tycker att det är oerhört kul att det är så många som vill prata sjukvård i dag, och det visar vilken vikt vi socialdemokrater fÄster vid sjukvårdsfrågorna.

I regel tycker jag att vi kan vara stolta över svensk sjukvård men det finns problem och utmaningar. SjÄlv kommer jag aldrig att glömma när jag besökte Danderyds sjukhus akut för en tid sedan och såg hur den hjÄltemodiga personalen arbetade med överbeläggningar, med en stÄndig strid ström av nya patienter. De arbetade egentligen med helt orimliga arbetsvillkor.

När jag hade pratat med personalen lämnade jag akutmottagningen och gick ut i en stor kulvert utanför akuten. Där stod det en hel hög med sjukhussängar med smutskläder på. Mitt bland de där sjukhussängarna låg en äldre dam, halvnaken, medvetslös och övergiven.

Det finns stunder på våra akutmottagningar i Sverige som inte är värdiga svensk sjukvård. Där tycker jag att svensk sjukvård skulle kunna mycket bättre. Det här skedde i landets rikaste landsting, i Stockholmsregionen – ett landsting som lägger oerhörda pengar på sin sjukvård, men ett landsting där man lägger de mesta pengarna på privata vårdvalskliniker samtidigt som man sparar Ända in på benet på sjukhusvården.

Privata sjukvårdskliniker öppnar på löpande band och de får öka sina kostnader med fem till tio procent om året, medan sjukhusen i Stockholmsregionen snÄlthålls och får kostnadsökningar med en procent om året. Effekten blir växande akutköer och en växande akutkris.

Den som påstår att det inte är skillnad mellan socialdemokratisk och borgerlig sjukvårdspolitik vet inte vad den talar om. Den behöver bara besöka Västra Götaland. Den behöver bara besöka Stockholmsregionen. Hos oss råder privatiseringar, akutkris och satsningar på privat sjukvård, växande privata vårdförsÄkringar och en slaktad – skulle jag vilja påstå – akutsjukhusvård. Låt oss göra valet 2018 till ett sjukhusval. Låt oss prata om jämlik och rättvis sjukvård!

Charlotta Svanberg, Kronoberg: Jag yrkar på ett tillÄgg till riktlinjerna, vilka jag i grund och botten tycker är väldigt bra och som under den här processen har blivit väldigt mycket bättre. Men Ända vill vi från Kronoberg ha ett tillÄgg på sidan 26 rad 25. Vi tycker att den kan fortsÄtta med: ”Tillsammans ska stat och landsting samverka för att hälso-och sjukvården ska bli oberoende av hyrpersonal. Det bidrar till ökad patientsÄkerhet och en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Därmed går våra gemensamma skattemedel till det de är avsedda för, inte till vinstdrivande företag.”

Vi är fullkomligt medvetna om att SKL driver den här frågan väldigt tydligt, att det finns en övergripande överenskommelse med samtliga landsting och regioner för att åstadkomma den här utfasningen. Det är bra, men vi i Kronoberg tror att det behövs ännu mer. Ett tydligt ställningstagande från den socialdemokratiska partikongressen mot detta otyg behövs.

Det råder absolut inte någon tvekan om att vi har medborgarna med oss. Patientorganisationer och pensionärsorganisationer som vi träffar säger samfällt: ”Sätt stopp för det här nu!” De representerar grupper som ser hyrsystemets brister i vardagen i form av bristande kontinuitet och sämre vård. Som hälso- och sjukvårdspolitiker ser jag samma sak, men jag ser också att hyrpersonal faktiskt ibland också till och med stjälper den egna personalen snarare än hjälper dem. Jag ser definitivt att ekonomin tar storstryk.

Jag lovar att vi på regional nivå kommer att göra allt för att bli mer attraktiva arbetsgivare men vi kommer att behöva hjälp, och jag kan inte tänka mig en bättre hjälp än ett tydligt besked från en socialdemokratisk partikongress.

Maria Brauer, Bohuslän: Jag yrkar på ett tillägg i riktlinjerna på sidan 2 rad 35: ”Vi socialdemokrater står upp för alla människors rätt till en god och jämlik hälsa. Personer med missbruk och beroende är inget undantag ifrån den principen. Målet är att människor ska vara fria från missbruk och beroende men metoderna för att nå dit behöver prövas och utvecklas.”

Vi socialdemokrater har faktiskt en paroll som för oss är viktig: den jämlika vården. Om man blir sjuk ska man få bästa tillgång till vården utan att det är en klassfråga. Men gäller detsamma beroendevården? Nja, vi tycker nog faktiskt inte det. Alldeles för ofta hör vi om missbrukare, en av de mest utsatta grupperna i samhället, som faller mellan stolarna och som inte får det stöd och den behandling som de så desperat behöver. Medmänniskor som stängs ute av höga trösklar, trots att vi vet att tidiga insatser ofta innebär skillnaden mellan att räddas ur sitt beroende och att bli fast i dess kedjor.

Saken blir inte heller bättre av att rätten till, och kvaliteten i, beroendevården dessutom ser oerhört olika ut beroende på var i landet vi bor. Detta kan inte vara riktigt. Vi måste kunna hantera denna viktiga fråga på ett värdigt sätt, bättre än vi gör i dag. Samhället måste ta ett steg fram mot en jämlik och tillgänglig beroendevård i hela landet.

Anne-Christin Quist Karlsson, Kalmar län: Jag vill börja med att yrka bifall till de nya skrivningarna i riktlinjernas avsnitt *Bra vård i hela landet*. Sedan vill jag tala om tandhälsan. Den är en viktig del av alla människors hälsa. Den påverkar livskvaliteten och kan inverka på att min hälsa blir sämre än den hade behöva vara. Det är kostsamt att gå till tandläkaren i dag, och det kan faktiskt påverka om jag går och sköter min tandhälsa eller inte. Precis som vi hört tidigare kan vi drabbas av svåra sjukdomar på grund av att vi inte sköter vår tandhälsa.

Därför välkomnar vi de nya skrivningarna i riktlinjerna om en översyn som gynnar en regelbunden och förebyggande tandvård. Sedan vi vann valet har vi faktiskt infört en del grejer, och det har till exempel blivit en successiv ökning av ungas ålder för fri tandvård. 2019 ska det gälla alla unga upp till och med 23 års ålder. Även höjningen av det allmänna tandvårdsbidraget

för äldre mellan 65 och 74 år är välkommen – det kommer att dubblas från 150 kronor till 300 kronor per år.

Precis som många andra har sagt från tandhälsan aldrig bli en klassfråga. Vi socialdemokrater kan aldrig ställa upp på det utan vi måste värna en jämlik tandvård i hela välfärdens Sverige. Jag vill precis som nästan alla andra också tacka för ett väldigt konstruktivt och mycket trevligt arbete i våra temagrupper.

Tara Twana, Stockholm: Det finns ett samband mellan barns och föräldrars tandhälsa. Föräldrarnas sociala och ekonomiska situation har betydelse för barn när det gäller att komma eller inte komma till tandvården och när det gäller att få hål i tänderna. Det finns också sociala skillnader i utnyttjande av tandvård. Majoriteten av de barn och unga som får hål i tänderna kommer från familjer med låg utbildning, låg inkomst, familjer med invandrarbakgrund eller unga föräldrar.

Det är inte så svårt att dra slutsatsen att tandhälsan har blivit en klassfråga – inte bara hos barn utan även hos de äldre. Dålig tandhygien hos äldre innebär också en ökad risk för andra sjukdomar, till exempel lungsjukdomar och hjärtsjukdomar.

Tröskeln till tandmottagningarna är allt för höga för många. Det handlar främst om för höga kostnader, bristande information och språksvårigheter. Klasskillnaderna i tandhälsan ökar. När tandhälsan förbättras för genomsnittet är den oförändrad eller till och med försämrad för socioekonomiskt utsatta grupper, exempelvis fattiga äldre, funktionshindrade, olika invandrargrupper och låginkomsttagare och deras ungdomar. För dem är tandhälsan mer ojämnt fördelad än hos resten av befolkningen. Dessa grupper halkar dessutom efter genomsnittet.

Harriet Hedlund, Västerbotten: Vi har haft fantastiska diskussioner i gruppen och vi har fått mycket bra riktlinjer. Vi ställer oss bakom dem från Västerbotten till fullo. Det är väldigt bra att vi har fått in mycket mer skrivningar om folkhälsa – ett av mina absolut mest kära områden i vården – och det här med att vi får flytta vården nära och jobba med digitalisering. Där vi har mycket bra och vi kan göra hemskt mycket mer och mycket bättre.

Jag vill yrka avslag på motionerna D579:1 och D596–D598 som handlar om kommunläkare. Jag tror inte att vi kommer att klara den diskussionen. Vi behöver jobba tillsammans – kommun och landsting – ja. Men att säga att vi ska ha fler som ska konkurrera om de få vi redan har tycker inte vi känns bra.

Jag vill också yrka bifall till motion D562 som handlar om jämlika krav för blodgivning när det gäller sexuell läggning. Vi pratar om att vi är ett parti som jobbar för jämlikhet och jämställdhet, men i just den här frågan pekar vi ut de homosexuella männen just för att de är homosexuella. Det tycker inte jag är rätt utan vi tycker att man ska jobba med riskbeteenden, för det är faktiskt det som avgör om man blir smittad av olika saker – inte vilken sexuell läggning man har. Vår smittskyddsläkare sade att virus inte brukar kolla om man är homosexuell och man utan de kollar på vad man gör för något. I övrigt tycker vi att vi har fått väldigt bra riktlinjer och vi kan vara stolta när vi går ut härifrån!

Jonas Magnusson, Jönköpings län: Gör tänderna till en del av kroppen. Det är det många som har önskat sig över många år, retat sig på denna anomali i vår generella välfärd, tyckt att frisktandvården har varit ett omvänt Robin Hood-system där de med dålig tandhälsa betalar mer än de med god. Nu är tiden inne.

Det är en socialdemokratisk politik i tre delar, när vi är som bäst. Då identifierar vi problemen, hittar lösningar och sätter spaden i jorden och tar konkreta steg framåt. Allt detta finns med i partistyrelsens förslag. De har bifallit Jönköpings Socialdemokrater för tro och solidaritets samt arbetarekommuns önsknings i motionsflödet, men i dag flyttas positionerna in i politiska riktlinjer. Det är en generell välfärdspolitisk reform som vi inte har sett på väldigt länge, ni som har varit med.

Nu är det slut på dutteliduttpolitiken – lite pengar till dem och lite reform till dem, inget till dem, men mer till dem. Det här är en reform som kommer till rätta med unga vuxnas problem när de tack vare regeringens politik numera får fri tandvård upp till 23 års ålder, när de väl går ut ur det systemet och väntar sig fram till hålen dyker upp. Det är en reform för de äldre – den äldre kvinnan som ringde mig från Huskvarna med en räkning på 50 000 kronor. Det är en hälsning till hen däremellan – vaktmästaren i Ödestugu som fick rotfyllningsbesked på 50 200 kronor eller undersköterskan från Värnamo med 83 procents tjänstgöringsgrad på sjukhuset. Det är en fråga om kön och klass.

Vi yrkar bifall till Wikströms och partistyrelsens reform. Kom ihåg den här dagen, med tillägget: ”Det långsiktiga målet är ett högkostnadsskydd liknande det som finns i hälso- och sjukvården.” Bifall till mitt ändringsyrkande, från Magnusson i Jönköping.

Kristina Johansson, Halland: Jag tycker att riktlinjerna om vård i hela landet i allt väsentligt är bra. Jag ska koncentrera mig på en del – det gäller elevhälsan. Det är mycket bra att partistyrelsen har jämkat sig med skrivningar från SSU för att visa att vi står upp för en likvärdig, jämlik och förstärkt elevhälsa. I den jämlika kunskapsskola som vi socialdemokrater vill ha måste vi se hela barnet, särskilt i en tid när den psykiska ohälsan ökar och går allt längre ner i grundskoleåldrarna. Då måste det här prioriteras.

Därför är det A och O att elevhälsan är lättillgänglig, finns nära eleverna och att man kan arbeta förebyggande och samordnande och med tidiga insatser, utan att den blir stigmatiserande. Hälsa, utveckling och lärande hänger ihop.

Som kommun- och skolpolitiker vill jag lyfta fram våra vardagshjältar ute i kommunernas elevhälsoteam – rektorer, kuratorer, specialpedagoger och skolsköterskor bland andra. De behövs där, nära eleverna. Just därför är jag också trygg med att partistyrelsen i sitt reviderade förslag nu har lyft bort skrivningen som annars hade riskerat leda till det motsatta, det vill säga längre bort från eleverna. Exakt hur kommuner och skolhuvudmännen väljer att organisera sin elevhälsa måste vara upp till dem, men samhället måste säkra en likvärdig elevhälsa.

Om vi nu framöver kommer att göra en översyn – låt den i stället fokusera på att vi försäkrar att resurserna finns där för en god och likvärdig elevhälsa, inte hur organisationen ser ut. Jag och några till från Halland, bland annat Janette, vill verkligen tacka och bifalla partistyrelsens reviderade förslag.

Erica Ullberg, Stockholms län: Ni ska få några tankenötter av mig. Om du styr det landsting som har Sveriges överlägset bästa ekonomiska resurser och förutsättningar: hur ska du göra för att verkligen hamna i ett svårt läge där du skär ner och stryker investeringar? Hur ska du göra för att skapa en vård som är så splittrad att patienterna ska behöva träffa över 60 läkare på ett år? Där förlossningsplatserna är slut och valfriheten för kvinnor minskar? Där vårdgivare ger gynekologer mer i lön, ju mer de skär i sina patienter? Där väntetiderna för de sköraste äldre kan vara upp till 40 timmar?

Svaret är dessvärre enkelt: Du ska föra den politik som den moderata ledningen gör i Stockholms läns landsting sedan över tio år tillbaka. Du ska stycka upp vården i mer än 30 delar och privatisera dem genom så kallade vårdval.

Här, där jag verkar i Stockholms läns landsting, går vårdens pengar till konsultnotor, till ett OPS-avtal kring nya Karolinska och till skandaler som Ultragyn. Hur svarar vi socialdemokrater på detta? Jo, vi gör det som vår rörelse gör bäst: Vi vässar och utvecklar vår egen politik. Vi har tagit hjälp av en av landets främsta vårdexperter, Göras Stiernstedt, och bit för bit fogar vi nu samman ett alternativ för väljarna inför valet 2018 – ett alternativ mot alliansens övertro på privatiseringar som svaret på vårdens komplicerade utmaningar. Principen är att vårdens pengar går till vård och att vården ska ges nära patienter med fungerande vårdkedjor och en tydlig medicinskt ansvarig läkare.

Sjukvården är ett område där vi socialdemokrater har högt förtroende och vi förtjänar det här. Debatten här inne visar varför. Var du än bor ska du ha god sjukvård och valfriheten är patientens – inte vårdbolagens. Vi vill fortsätta att utveckla en politik som kortar köer och får undersköterskor och sjuksköterskor att orka och vilja arbeta. Jag vill tacka för de reviderade riktlinjerna där vi markerar mot privatiseringar genom vårdval och att vi satsar på sjukvård. Så känner vi igen Socialdemokraterna!

Jesper Blomqvist, Göteborg: Jag vill yrka bifall till Göteborgs motion D527. Det står i de politiska riktlinjerna att dagens tandvårdssystem behöver utredas för att närma sig hälso- och sjukvårdens system. Vi hade hoppats på att man hade vågat spänna bågen lite hårdare.

Många har sagt det förut – tandhälsan är ofta en klassmarkör. Man har redan gjort mycket, man har infört fri tandvård för yngre och man har gjort insatser för pensionärer och för de äldre. Det är bra, men det räcker inte.

Statusen på tänderna påverkar hela kroppens välmående. Det är viktigt att vi vågar ta tydliga politiska beslut om att införa fri tandvård för alla. Givetvis är det viktigt att vi gör det här i takt med att samhällsekonomin tillåter. Det är därför vi föreslår att den införs stegvis. Nu har vi chansen att visa att vi verkligen är på bettet i den här frågan! Vi ska visa att vi tänder till här! Jodå, välkommen till Göteborg! Jag yrkar som sagt bifall till Göteborgs partidistrikts motion D527.

Margit Bik, Halland: jag ska börja med att yrka bifall till motion D610. Det handlar om den palliativa vården i Sverige. I Sverige avlider drygt 90 000 personer årligen och cirka 75 000

bedöms ha behov av palliativ vård. Av antalet avlidna personer är mindre än en procent barn och ungdomar under 18 år, och det motsvarar ungefär 500 barn om året.

Det finns brister och skillnader i tillgången på palliativ vård som behöver åtgärdas. Det får inte vara så att det finns döende personer som åker in och ut på våra sjukhus, tvingas leva med smärta och sakna någon att prata med. Döende personer har ofta flera svåra symtom, samtidigt som det är viktigt att analysera dem för att kunna ge rätt lindring vid rätt tidpunkt.

Vården och omsorgen behöver prioritera både medicinska och existentiella aspekter för att patienternas sista tid i livet ska bli bra. Det är viktigt att individen och de närstående får stöd. Övergången till palliativ vård i livets slutskede är ett förlopp som är olika långt för olika individer. I vårt Sverige ska det inte ligga döende personer i våra korridorer på akuten eller ensamma och bortglömda i någon säng. I vårt Sverige ska vi ha god palliativ vård i livets slutskede, så att vi kan lämna detta liv planerat och tryggt, så som vi faktiskt önskar när vi tar oss tid att fundera på det.

Jag vill samtidigt yrka bifall till några förslag i riktlinjerna på sidan 2. Jag börjar med överskriften där jag vill att det ska stå *En bra hälso- och sjukvård i hela landet* – inte bara sjukvård. På rad 4 vill jag ha in ”Hälso- och sjukvården är en av flera viktiga pusselbitar som krävs i arbetet för att verka för en god hälsa hos befolkningen. En samverkan mellan hälso- och sjukvården och andra aktörer behöver stärkas för en god hälsa hos invånarna.”

Sedan finns det ett yrkande till som jag har lämnat in. Jag hinner inte läsa det men jag yrkar bifall till det också.

Jonas Nilsson, Jönköpings län: Jag har en partikamrat som 1997 skrev: ”Jag är fast besluten att se till att vi aldrig kommer tillbaka till ett samhälle där tändernas status blir ett klassmärke igen.” Hans farsa hade tydligt dragit ut alla tänder redan på 1930-talet, det kanske bidrog till den här inställningen.

Jag är omvårdare i hemtjänsten. Varken jag eller de äldre jag tar hand om känner så ofta stolthet över att le, oftast är det förknippat med någon form av skam. Jag tror att ett högkostnadsskydd i tandvården skulle vara helt avgörande för att stärka självkänslan hos breda grupper med små ekonomiska resurser.

För oss, som ofta är låginkomsttagare, har garnityrets status blivit en klassfråga och klassintresset ljuger aldrig. Vi kräver en social rättvisa. Det var 20 år sedan som Göran Persson skrev citatet men det angår oss ändå. Systemet är detsamma nu som då och därför måste det ändras på. Det är dags att göra slag i saken. Tänderna får aldrig vara en klassfråga. Därför yrkar jag bifall till Jonas Magnussons förslag på sidan 3 rad 5.

Hanna Stymne Bratt, Stockholms län: Vi socialdemokrater har och ska ha höga ambitioner för en jämlik och rättvis vård i hela landet. Den ambitionen speglas väl i riktlinjerna. Den psykiska ohälsan är stor och vi ser tyvärr en stigande trend. Orsakerna är många. Det kan handla om stress i ett pressat arbetsliv och höga ambitioner i familjelivet. Det kan handla om att leva upp till höga krav i skolan för eleverna. Det kan handla om ensamhet när arbetslivet tagit slut.

Barn och unga med neuropsykiatriska funktionshinder som behöver stöd av ungdomspsykiatri men också mitt i livet ser vi att den psykiska ohälsan ökar. Stressrelaterade sjukdomar, så som utbrändhet, får stora konsekvenser. Orsakerna är många till att folk behöver stöd av psykiatri.

Vården när det gör ont i själen behöver vara tillgänglig, likväl som vården när du har ont i hälen. Det ska inte vara långa kötider för att få tid hos psykiatri när det behövs. Det är mycket bra att det i riktlinjerna nämns en sammanhållen vård och vårdens tillgänglighet. Detta bör också gälla psykiatri, så jag yrkar på ett tillägg å sidan 2 rad 34: ”Psykiatri måste rustas och finnas tillgänglig för alla som behöver.” I övrigt bifall till partistyrelsens reviderade nya förslag.

Andreas Svahn, Örebro län: En tillgänglig vård av högsta kvalitet, som finns när man behöver det oavsett vem man är, är på många sätt ett fundament i vår välfärd. Varje dag sker landvinningar. Med hjälp av nya behandlingsmetoder, ny teknik, inte minst nya läkemedel, kan vi i dag lindra och bota många fler än vi kunde för bara några år sedan.

Men allt är inte frid och fröjd. Det händer allt för ofta att patienter får vänta på att träffa en läkare på vårdcentralen. Eller vänta på att få den där operationen. Den äldre och kanske multisjuka får dra hela sin sjukdomshistoria varje gång på vårdcentralen, eftersom man träffar en ny läkare. För att komma till rätta i brister i tillgänglighet och kontinuitet, och därmed kvalitet, måste vi förändra och utveckla hela vårdsystemet. Mer vård måste ges nära patienten – på vårdcentralen eller kanske till och med i patientens hem. Det ska göras oberoende av inhyrd personal och vi ska arbeta mycket mer med att förebygga sjukdom och skador. Vi behöver därför utveckla och sätta primärvården i centrum.

En jämlik och god tandvård är en jättefråga för vårt parti. Det är i dag dyrt att gå till tandläkaren, vilket gör att människors ekonomiska situation riskerar att synas i tänderna. Vi har höga ambitioner på många områden, och jag är därför glad att kongressen har beslutat att staten ska skjuta till mer resurser till välfärden. Men vi vill också satsa stora pengar på infrastruktur, till polisen och till försvaret. Vi måste orka prioritera.

Jag tycker att partistyrelsens förslag när det gäller skrivningarna om tandvård är så långt som jag är beredd att gå. Går vi längre blir det inte några pengar kvar till övrig välfärd. Bifall till partistyrelsen.

Denise Norström, Västmanland: Jag vill yrka bifall till de nya skrivningarna i riktlinjerna. Jag håller med Andreas Svahn i hans förra inlägg – det handlar om att vi behöver prioritera och använda våra resurser på ett bra sätt.

Det har varit ett väldigt bra arbete i temagrupperna. Det här med sjukvård är vår paradgren och den ska vi behålla. Det är sjukvårdsfrågorna där vi är absolut starkast och vi ska förbli starkast på det politikområdet. Därför är det så viktigt att vi också med trovärdighet utvecklar sjukvårdsfrågorna, går hand i hand och ser till att vi tillsammans i hela landet jobbar för en bra utveckling inom sjukvården.

Det är skillnad att styra en region eller ett landsting med en socialdemokratisk regering i förhållande till en borgerlig regering. Jag är glad varje dag, kan jag säga! Därför är jag extra glad att vi lyckades enas kring tandvården och jag vill särskilt tacka de regioner som faktiskt har jämkat

sig så att vi kunde bli överens i den här frågan. Jag hoppas också att vi kan uppfylla Dag Larssons önskan om att få ett S-styre i Stockholm och Västra Götaland, och det kan vi nog göra med vår politik. Tillsammans gör vi rätt. Tillsammans gör vi bra saker. Sossig politik är framgång – bifall till partistyrelsens förslag.

Anette Jellve, Stockholms län: Först vill jag tacka Gabriel för lyhördheten under temagrupsarbetet – ett arbetssätt som jag tycker var alldeles förträffligt. Men det finns ändå en sak som jag vill lyfta utifrån en tanke om alla som behöver vård hela livet.

Det man lyfter i riktlinjerna är framför allt cancersjukdomarna, som absolut är jätteviktiga och behjärtansvärda, och alla har vi säkert endera drabbats själva eller haft någon i närheten som har drabbats, så det är inget som jag vill förringa på något sätt. Men vi måste tänka på att ta med oss i arbetet de som har en sjukdom genom hela livet och att det är viktigt att det är lätt för dem i hela vårdkedjan. Jag har inget särskilt yrkande på det utan jag nöjer mig med att biträda partistyrelsens förslag och Hanna Stymne Bratts tilläggsyrkande. Eftersom detta är min första partikongress har jag inte lämnat in detta skriftligt, men det finns ju andra kamrater som har gjort det, så det är ingen skada skedd!

Philip Botström, SSU: En bärande del av SSU:s elevlöfte är att Socialdemokraterna ska göra allt vi kan för att bryta den psykiska ohälsan bland unga. Varför då, kanske några av er undrar. Jo, för att den psykiska ohälsan bland unga i Sverige har tredubblats sedan 1980-talet. Visst ni det? Visst ni att 60 procent av alla 15-åriga tjejer i Sverige lider av någon form av psykisk ohälsa? Att 14 procent mår så dåligt att de hade varit sjukskrivna om de haft ett jobb? Att andelen barn och unga i Sverige som äter antidepressiva läkemedel har fördubblats på tio år? Visste ni att psykisk ohälsa bland unga faktiskt ökar här och nu? Det är den enskilt största fråga som jag som SSU-ordförande möter när jag reser runt på gymnasieskolor i Sverige.

Vi är många unga som delar erfarenhet av den psykiska ohälsan. Jag är, som de flesta av er säkert vet, inget undantag. Jag är också övertygad om att många av er härinne känner till fler unga som också lider eller har lidit av psykisk ohälsa. Därför blir jag så fruktansvärt provocerad av att granskningar från exempelvis Skolinspektionen visar att många skolor brister i elevhälsans kvalitet. Till och med FN:s barnrättskommitté kritiserar Sveriges skolhälsovård för det höga antalet barn med psykisk ohälsa och för att skolorna inte ges tillräckligt med resurser.

Vi i SSU ser hur förödande det här, både för kunskapsresultaten i skolan men också för alla unga som är på väg ut på en osäker arbetsmarknad. Vi vet att en förutsättning för att kunna fokusera och presentera, både i skolan och på jobbet, är att man mår bra.

Det här är inte ett individuellt problem, mina vänner, det här är ett samhällsproblem. Därför är jag glad att partistyrelsen har tagit till sig av SSU:s förslag om att stärka elevhälsan för att tidigt förebygga psykisk ohälsa bland elever, och jag är glad över att statsrådet Gabriel Wikström både på kongressen och i sitt dagliga arbete förtjänstfullt lyfter den här problematiken. Därför bifaller vi partistyrelsens förslag, för nu visar vårt parti att vi ställer oss på elevernas sida. Det är faktiskt Sveriges elever som är de riktiga vinnarna!

Hanna Lindgren, Dalarna: Jag vill också börja med att tacka för bra diskussioner i temagruppen. I avsnittet som handlar om tandhälsa lyfter partistyrelsen fram viktiga satsningar inom området som kommer att göra skillnad för många. Jag tänker på fördubblingen av det allmänna tandvårdsbidraget för äldre mellan 65 och 74 år och på kostnadsfri tandvård för barn och unga till och med 23 år.

Den utredning som regeringen nu aviserar handlar om hur tandvårdssystemet kan förändras för att närma sig hälso- och sjukvårdens system. Den, ihop med löftet om att steg ska tas under nästa mandatperiod för en mer jämlik tandvård där tandvården inte är en klassfråga, gör att jag känner mig nöjd med partistyrelsens förslag till riktlinjer. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer.

Louise Callenberg, Stockholm län: I går talade energiminister Baylan till kongressen och sade att vi befinner oss i en energirevolution, en radikal omställning av vårt samhälle. Men det är inte den enda revolution som pågår. Ytterligare en omdaning av vårt samhälle står digitaliseringen för. Den tekniska utveckling som i dag stödjer samhällsutvecklingen har en enorm potential. Digitaliseringen håller på att förändra våra liv. För vård och omsorg, ja för hela välfärdssektorn betyder digitaliseringen nya arbetssätt och beteenden med stöd av ny teknik.

Även den här revolutionen behöver vi socialdemokrater vara med och leda. Sverige ska vara bäst på en jämlik, effektiv och rättvis digitalisering. Inom skola, vård och omsorg, inom bygg och administration – det finns enormt att vinna inom alla dessa områden både för den enskilde och för samhället. Inom vård och omsorg är samordningsbehoven stora och potentialen god. Tjänsteutvecklingen går framåt och de digitala innovationerna sprids snabbt. Exemplet är alla berörande och övertygande om digitaliseringens kraft.

Med rätt digitalisering och utbyggd infrastruktur ökar vi samordningen. Vi håller ihop vårt samhälle och frigör tid för möten mellan människor. En digitaliserad värld möjliggör en mer empatisk och jämlik värld. Jag är därför glad att partistyrelsen lyft in i riktlinjerna att vården behöver bli bättre på att nyttja digitaliseringens möjligheter och vill med det yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Kaisa Karro, Östergötland: jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer på det här området. Jag välkomnar, precis som Dag Larsson, den här sjukvårdsdebatten, och jag tycker att det är jättekul att det är många som är uppe och diskuterar det här.

Jag tycker att de riktlinjer som har tagits fram är bra. De pekar ut den väg som hälso- och sjukvården kommer att behöva ta och de utmaningar som vi står inför. En av de största utmaningarna är den demografiska utvecklingen, vilken ställer väldigt stora krav på hälso- och sjukvården. Den ställer krav på en hög tillgänglighet. Den ställer krav på en hög kvalitet. Men den ställer också krav på en köfri och en jämlik vård. För att möta utmaningarna behöver sjukvården vara nära. Förutsättningarna för primärvården måste förbättras och framför allt stärkas.

För att klara det här är våra regioner och landsting beroende av att kunna rekrytera och behålla fast personal. Det är ett uppdrag och en utmaning som förpliktigar och som till stora delar ligger

på regionerna och landstingen. Men vi från Östergötland är ändå väldigt glada över att man i partistyrelsen har valt att lyfta in ett stycke just om kompetensförsörjning.

Jag vill också säga något om tandvården, där Östergötlands ingång har varit att tandvården inte ska vara en klassfråga och att det långsiktiga målet ska vara att tandvårdens kostnader ska närma sig sjukvårdens kostnader för den enskilde. Vi tycker att den skrivning som nu ligger är ett bra steg i den riktningen, men vi ser också att det här är en reform som kostar mycket pengar och att de pengarna i så fall måste tas från annan hälso- och sjukvård. Därför tycker vi att det är viktigt att det hanteras steg för steg. Med det sagt ställer vi oss bakom den nya skrivningen på området och vi ser med tillförsikt fram emot arbete i den riktningen.

Elisa Gustafsson, Blekinge: Bra vård i hela landet – det är faktiskt ett grundfundament för ett jämlikt samhälle som vi så gärna slår vakt om. Den svenska sjukvårdsmodellen är något att verkligen vara stolt över, och det är något som vi socialdemokrater måste fortsätta att stå upp för och värna med alla möjliga medel. Jag delar precis som Kaisa sade, att vi behöver prata mycket mer om hälso- och sjukvård – inte bara för att det är viktigt utan också för att det är frågor där vi socialdemokrater har ett väldigt högt förtroende och väldigt höga förväntningar.

Jag tänkte ta upp två saker. Den första handlar om tandvården, som så många andra har talat om. Vi från Blekinge har också skrivit motion som handlar om just att tandvården ska vara en del av kroppen. Det säger också Gabriel Wikström att det är så som vi ser på det. Jag tycker också att reviderade förslaget är bra. Det är tydligt och ett konkret ställningstagande om att vi redan under nästa mandatperiod ska ta ytterligare fler steg för en jämlik tandvård där storleken på din plånbok aldrig ska vara avgörande.

Den tandläkarskräck som det ofta talas om skulle likväl kunna handla om oron och rädslan över hur mycket det kommer att kosta att gå till tandläkaren. Ensamstående, fattigpensionärer eller arbetssökande avstår ofta från att uppsöka tandvård: ”Kommer jag och mina barn ens ha råd att köpa mat och andra nödvändigheter den kommande månaden, om jag tvingas gå till tandläkaren?” Ibland är det billigare att dra ut tänder än att laga dem. Att munnen och tänderna fortfarande, så sent som år 2017, är en klassmarkör är faktiskt inte värdigt ett modernt välfärdssamhälle som Sverige. Därför är jag väldigt glad att partistyrelsen har tagit med detta och är beredda att ta ytterligare steg i rätt riktning.

Det andra jag vill ta upp handlar om det tilläggsförslag som Charlotta från Kronoberg yrkade på. Vi stödjer det förslaget.

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag yrkar bifall till motion D658:1-2, att en utredning om frivillig dödshjälp i Oregonmodellens anda tillsätts samt att den palliativa och lindrande vården förstärks och görs tillgänglig i hela landet. Många har varit uppe och sagt att det är första gången de är på en kongress. Det är inte första gången jag är på en kongress. Det här är tredje kongressen där jag försöker att få partistyrelsen att faktiskt göra en utredning om den här frågan.

Föreningen *Rätten till en värdig död* jobbar väldigt hårt med det här och försöker upplysa om vad det innebär. Som det är i dag kan en patient sövas in i döden om läkaren så tycker och smärtlindras hela vägen. Men jag tål inte morfin så jag kan inte sövas in i döden med smärtlindring på

det sättet. Det är både kostsamt och dyrt om jag skulle få välja den vägen – men det är inte jag som får välja, som det är i dag. Det är doktorn som väljer.

Enligt Oregonmodellen kan obotligt sjuka personer med högst sex månader kvar att leva få en tablett som de själv väljer att ta. En del patienter som har valt att få tabletten tar den inte för de vill inte sluta så ändå, men de har själva valt. Det är det som jag tycker att vi måste stå upp för. Jag har rätten att själv välja var jag vill bo, vem jag vill gifta mig med, om jag vill skilja mig, om jag vill ha barn eller inte, men jag får inte lov att besluta hur jag vill ha mina sista dagar.

Därför yrkar jag bifall till motionen för att få en utredning till stånd, och jag hoppas verkligen att vi ska våga ta steget fram.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: Efter att ha hört och lyssnat på diskussionen skulle jag i någon mening vilja säga så här: I politikens kropp är förmodligen finanspolitiken välfärdens tändare som hjälper oss att kunna bygga en välfärd som går att lita på. Så bygger vi också trygghet i en ny tid.

Mycket bra har blivit sagt i debatten. Det jag personligen tycker är bland det bättre är att vi får en linje och en utveckling mot det vi i många har diskuterat – att utveckla den nära vården som finns nära de människor som är i störst behov av den.

Jag är också nöjd med skrivningarna om digitalisering. Vi vet att digitalisering är ett sätt framåt att hjälpa oss att möta de utmaningar som den samlade hälso- och sjukvården står inför. Andra av utmaningarna syns tydligt när vi pratar om ekonomisk politik, där vi står inför stora utmaningar, där vi behöver kraftfullare finansieringar som antingen kan komma genom ytterligare statliga satsningar, vilket vi nu har slagit fast, eller massiva kommunala och landstingskommunala skattehöjningar.

Jag ska ta mina sista sekunder och ge er ett exempel. Jag pratade i dag med en mor vars dotter genomgår en cancerbehandling i ett socialdemokratiskt styrt landsting – Region Gävleborg. Det kostar 40 000 kronor i månaden bara för mediciner. I vilket annat land än ett socialdemokratiskt styrt Sverige och en socialdemokratiskt styrd region hade det varit möjligt? Bifall till partistyrelsens riktlinjer i dess helhet.

Elin Ylvasdotter, S-studenter: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Psykisk ohälsa är inte ett individproblem. Det är ett samhällsproblem som kräver politiska lösningar. En grupp som mår särskilt dåligt psykiskt i dag är barn och unga, och det är en mycket oroväckande utveckling vi ser i Sverige. Därför är SSU:s elevlöfte ett väldigt viktigt ställnings-tagande och det gläder S-studenter att partistyrelsen så tydligt betonar elevhälsans viktiga uppdrag. Att bekämpa den psykiska ohälsan är kanske socialdemokraternas viktigaste uppgift just nu.

En annan hjärtefråga för S-studenter, som vi har drivit väldigt länge, är en mer jämlik tandvård. I dag syns klassamhället i våra leenden och det tillhör inte ett välfärdsland som Sverige. Därför är det glädjande att partistyrelsen nu har tydliggjort att tandvården ska närma sig hälso- och sjukvårdens system samt att steg ska tas nästa mandatperiod. Det finns faktiskt ingen anledning att vänta med en sådan viktig jämlikhetsreform. Bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Mathias Bobman, Stockholms län: Jag är säker på att vi alla härinne vill långsiktigt göra tänderna till en del av kroppen i synen på de här frågorna; det är ett viktigt steg att ta och det är glädjande att partistyrelsen har jämkat sig i det utskottsarbete som har pågått.

Vi har en bra tandvård i Sverige i dag och ett väl utbyggt system med en ganska generös tandvård, om vi ser till ett internationellt perspektiv. Tandvårdens olika aktörer gör också ett fantastiskt jobb i skolan och öppna förskolan, med att informera och lägga grunden för en god syn på tandhälsan. Att börja med barnen är otroligt viktigt för att vi ska nå i mål. En del av er har upplevt flourtantens dagar. Hon är på väg tillbaka och det är något positivt, eftersom det skakar om, det sätter bilden av hur viktigt det är att borsta tänderna och ta hand om sig, och att skölja med fluor är inte dumt. Nu vill vi ta nästa steg och flytta fram positionerna. Låt oss göra det steg för steg kommande år och på ett ansvarsfullt ekonomiskt sätt. Bifall till partistyrelsens förslag.

Sven Britton, Stockholm: Låt mig som pendang till de glädjande många kongressdebutanternas eklaterande bekänna att detta torde väl vara min sista kongress, om ni inte passar er. Men innan sortin vill jag gärna stödja Sultan Kayhans motion D665 i dess helhet. Den gäller utbildning för läkare om sjukskrivningsinstrumentet. För hundratusentals människor är sjukförsäkringen bokstavligen en fråga om liv eller död. Det gäller också svensk offentlig ekonomi. Social- och sjukförsäkringarna kostar cirka 200 miljarder och det är dubbelt så mycket som försvaret, rättsväsendet och polisen tillsammans.

Nu har vi fått det viktiga instrumentet i förtroende av samhället vi läkare, att handha det här viktiga och kostsamma instrumentet till hjälp för vårt lands sjuka, men vi har så gott som ingen utbildning i hur vi ska handskas med det. Det finns många sjukdomar som förvärras eller förlängs av en sjukskrivning, och i andra spektrumet finns det sjukdomar – inte minst de nya civilisations-sjukdomarna utmattningsdepression och ME – där är det så gott som omöjligt att få en sjukskrivning. Man måste vara läkare, jurist och författare på en gång för att få igenom en sjukskrivning.

Det finns ett stort behov av utbildning för läkare i detta. Den utbildningen bör ske tillsammans med Försäkringskassans anställda och den bör ske kontinuerligt under hela vår utbildning. Den bör också, och det hade inte Sultan med, gälla oss äldre läkare. Vi bör få vidareutbildning i denna viktiga sak, men det får vi inte.

Linda Johansson, Uppsala län: Jag har svårt för revolutioner, jag har aldrig varit rebell. Jag gillar reformer och att sakta men säkert flytta saker i rätt riktning. Men i dag får jag vara med och skapa revolution – revolutionen för ett lyckligare folk för ett skratt förlänger livet men inget smittar så mycket som ett leende. Nu ska vi se till att leendet inte längre är en klassfråga. Tack partistyrelsen för i dag får jag vara rebell och jag har fått min revolution! Bifall till partistyrelsens förslag.

Pär Persson, Jönköpings län: Tack till SSU som har uppmärksammat den psykiska ohälsan hos ungdomar, inte minst i skolan. Men den bör uppmärksammas också på andra sätt. Det visar sig att 20 procent av dem som är 65 år i dag har drabbats av psykisk ohälsa. Jag hade två kolleger som förra vintern skadade sig och blev sjukskrivna. Den ena ramlade omkull och bröt lårbenet och opererades dagen därpå. Den andra skickades hem för man visste inte riktigt vad det var.

Efter ungefär ett år fick hon diagnosen psykisk utbrändhet. Det tog ett år innan hon fick hjälp med detta. Vid 40 procent av alla sjukskrivningar i dag hänvisar man nästan till psykisk utmattning.

Vi pumpar in rätt mycket pengar, ungefär 1 miljard om året, vilket är 280 miljoner mer än vad den tidigare regeringen gjorde, och här är det oerhört viktigt att vi inte tappar styrfart, för kvällens ämne är att alla som kan jobba ska jobba. Ja, det är alldeles riktigt, så ska det vara, men då måste vi också ge dem möjlighet att om de mår dåligt få en snabb omedelbar vård.

I dag visar det sig att en del hälsocentraler eller vårdcentraler i och för sig har psykiatrisk kompetens någon dag i veckan men långt ifrån att täcka det behov som finns. Där måste satsningen finnas så att specialpsykiatrin inte behöver syssla med det som en psykisk mottagning på den lokala nivån i en liten kommun omedelbart kan ta tag i och ge folk hjälp utan att de ska behöva bli sjukskrivna 1–1,5 år. Ibland är väntetiden 18 månader för att få hjälp med sina psykiska problem.

Vi har skickat in en motion om detta och fått den besvarad, och vi nöjer oss med det, men vi vill sätta fokus på detta oerhört viktiga ämne som nu skenar i väg i vårt samhälle.

Emilia Hallin, Västerbotten: Jag vill yrka bifall till min motion D562, där jag önskar att Socialdemokraterna aktivt arbetar för att Socialstyrelsen ändrar regelverket för blodgivning och upphör att betrakta sexuell läggning som en riskfaktor. Blodgivning är livsviktigt för att kunna rädda liv och vi förväntar oss att det finns blod på banken den dag vi behöver ta ut i händelse av en planerad operation eller en allvarlig olycka.

Vad säger då nuvarande regelverk? Jo, om en heterosexuell person kommer in på blodgivningen och vill lämna men säger att den bytte partner i går, så svarar man ”Vänta tre månader så kan du komma och lämna blod igen.” Kommer däremot en homosexuell man in som lever i ett fast förhållande sedan urminnes tider – vad är svaret då? ”Låt bli att ligga på tolv månader.” Det här är helt bisarrt. Det är alltså inte bara det att det är olika lång karenstid utan det är olika karenstid för olika saker. Det är inte samma skäl för karensen, och jag tycker att det är både sjukt och bisarrt.

Partistyrelsen menar i sitt utlåtande att Socialstyrelsens regler för vem som får ge blod måste vara en medicinsk värdering som görs av myndigheten och inte fastslås på politisk bedömning. Det är jag fullständigt enig med partistyrelsen om, men det jag vill är att vi inser att det här är baserat på förlegad dynga och att vi som parti aktivt arbetar för att Socialstyrelsen ändrar regelverket. Det är hög tid att vi slutar se homosexualitet som ett riskbeteende. Bifall till min motion.

Maria Hörnsten Lindén, Jönköpings län: Jag yrkar bifall till Jonas Magnussons tilläggsyrkande på partistyrelsens reviderade riktlinjer. Ja, tandvård är dyrt och det är en klassfråga. Det drabbar äldre och yngre kvinnor. Vi vet att det är en socioekonomisk fråga och kvinnor har en lägre årsinkomst än män och under en livstid handlar det om miljoner.

Tänderna är en del av kroppen och det spelar roll hur min tandstatus är. Den påverkar min egen hälsa och även mitt sociala liv och välbefinnande. Vem vill gå omkring med gluggar i munnen eller tandvärk i onödan när man skulle kunna besöka tandläkaren för åtgärd? Men man

måste avstå på grund av min ekonomiska situation. Därför är ett högkostnadsskydd liknande det som finns i hälso- och sjukvården angeläget.

Saida Hussein, Göteborg: Jag är både stolt och glad över att stå i talarstolen i min hemstad Göteborg – Europas bästa stad! Vi har både Liseberg, elbussar, spårvagnar och opera. Jag är också stolt över att vara socialdemokrat och kvinna.

Jag vill börja med ett starkt bifall till motion D527 från Göteborg. Att vara aktiv socialdemokrat och mamma är det bästa jag har gjort, och det är viktigt att vi lyssnar och lär av våra väljare och våra medlemmar som skrivit dessa viktiga motioner. Under valrörelsen 2014, när jag knackade dörr i Biskopsgården, träffade jag unga föräldrar – mammor och pappor. En del av dem hade nästan inga framtänder alls och det gjorde mig ledsen. När jag talade med dem såg jag hopp i deras ögon för en ny regering som satsar på sjukvården. De sade: ”Saida, vi röstar på Socialdemokraterna. De förändrar världen. Vi litar på Socialdemokraterna.” Och när jag frågade dem vad de jobbade var en del barnskötare och en del undersköterskor, men de valde bort att gå till tandläkaren. I stället köpte de vinterskor till barnen.

Det är en klassfråga att dessa föräldrar inte har tänder, trots att de lever i ett rikt land. Vi har ju faktiskt överskott. Vi är inte fattiga. Vi lever i ett av Europas rikaste länder. Det är vi som fattar beslutet. Alla vi är valda av våra medlemmar. Visst är det så att man känner sig stolt och hedrad att få förtroendet?

Sören Jumas, HBT-S: Först vill jag uppmana kongressen när det gäller motionerna om transvård och om hivsjukvård att bifalla partistyrelsens förslag till beslut. Jag tycker att båda motionerna är väldigt bra och hanteringen av dem är också bra.

Sedan vill jag ge mig in i diskussionen om blod, blodsmitta och bloddonation. Det här är en gammal fråga; jag började arbeta med den 2001 tror jag. Då var det livstid – hade du någon gång haft sex med en annan man och råkade vara man fick du aldrig någonsin i livet lämna blod. Var du kvinna och råkade ha sex med en man som hade råkat ligga med en annan man fick du inte heller lämna blod resten av ditt liv. Det här bråkade vi lite om, för det var fördomar. Det var också beskrivet att det gällde om du var homosexuell; bisexuella fanns inte.

Det vi visst och lärde av oss av hiv var att det var väldigt många som hade sex med varandra, oavsett vad de kallade sig. Vi hittade heterosexuella som hade sex med heterosexuella, alltså män som hade sex med män men där båda tyckte de att de var heterosexuella.

Man måste titta på riskfyllt beteende och man måste titta på evidens. Den kunskap vi har är att förekomsten av hiv i gruppen män som har sex med män är högre än i befolkningen i stort. Det vi också vet är att huvuddelen av dem som blivit smittade i sin relation har levt i en relation som de har trott varit monogam. Socialstyrelsen utreder just nu reglerna för att lätta på dem grundat på evidens och den kunskap som har kommit. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Rose-Marie Carlsson, Skåne: Det är viktigt att alla har tillgång till en bra sjukvård, oavsett var jag bor eller vem jag är. Vi bor i ett avlångt land och det ser olika ut om jag bor i storstad eller glesbygd.

Vi hade alla våra funderingar när vi åkte hit om olika saker som vi ville driva, och när vi kommer till att vi ska fastställa riktlinjerna är det alltid en kompromiss.

Jag tycker att det är bra att man i riktlinjerna har lyft upp kompetensförsörjningen som en av de utmaningar som bland annat sjukvården står inför, där systemet med hyrpersonal är en del av problemet. Därför stödjer den skånska delegationen Charlotta från Kronobergs ändringsförslag.

Den psykiska ohälsan ökar och vi vet att den kryper ner i ålder. Vi har pratat om elevhälsan och SSU har drivit det. Det är jättebra att vi får in detta. Det är även oerhört viktigt att den finns överallt när vi behöver den. Därför står vi även bakom Stockholms läns tillägg att psykiatrin ska rustas och finnas där för alla.

När det gäller undersköterskornas legitimation pratade vi om det i temagruppen och Gabriel pratade om det i inledning, så jag säger inget mer om det utan litar på att du kommer tillbaka om det. Det är viktigt att inte glömma bort undersköterskorna i sjukvården. I övrigt yrkar vi bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Henrietta Serrate, Kronoberg: Jag vill börja med att yrka bifall till Charlotta Svanbergs yrkande om ett tillägg om hyrläkarna i vården. Eftersom det är ganska kort om talartid hänvisar jag till hennes alldeles fantastiska argumentation i frågan.

Sedan vill jag gå vidare med att yrka bifall till min motion om förlossningsvård, motion 520. I regeringens kommande vårbudget satsar man 500 miljoner extra på förlossningsvården. Tillskottet ska gå till att stärka förlossningsvård och eftervård av förlösta kvinnor, och det är jättebra! Att föda barn ska vara säkert och vi vill lite mer. Det är dags att ta krafttag mot komplikationer i samband med förlossning och vi socialdemokrater i Kronoberg har antagit en nollvision mot förlossningsskador.

För att en nollvision mot förlossningsskador ska bli möjlig krävs en ordentlig genomlysning av svensk förlossnings-, mödra- och eftervård. Målet med en sådan utredning ska vara att kunna föreslå förbättringar som på sikt gör en nollvision möjlig. Än är det ju en bit kvar på vägen innan en nollvision skulle kunna uppfyllas. Därför är det viktigt att den som drabbas av komplikationer i samband med förlossning får den hjälp, det stöd och den vård som behövs utan att man ska behöva kämpa för det och utan att man ska behöva känna att man blir ifrågasatt. Förlossning är en fråga som berör oss alla och vi vill lyfta upp frågan om en trygg och säker förlossning högt upp på dagordningen såväl regionalt som nationellt. Bifall till motion 520.

Aino Friberg Hansson Gotland: Även jag gör min premiär både på kongress och i talarstolen, och jag vill börja med att yrka bifall till D489 och D589. Jag kommer att inrikta mig mer på åldersgränserna i mammografin.

74 år – det är i dag inte särskilt gammalt. Precis som ett ombud sade i talarstolen i lördag så är 65+ och även 65++ betydligt piggare och mer aktiva i dag än de var för 30 år sedan. Det är ett faktum som man måste ta i beaktan i den här frågan. Man säger i propositionen i beslutet till avgiftsfri mammografi att åldersspannet är valt utifrån vetenskaplig grund men man säger också att det inte finns några studier av screeningprogrammet av kvinnor under 40 år eller över 74 år. Överläkare Staffan Jennerholm i Visby säger att han vill höja takålder till i alla fall 79 år.

Partistyrelsen menar att det är oklokt att politiskt överpröva vad som egentligen är en medicinsk bedömning, och det låter väldigt klokt. Problemet är bara att i det här fallet så finns det ingen medicinsk bedömning som säger att just det här är rätt åldersgränser. Det är ett resultat som jag som socialdemokrat har svårt att finna mig i. Det är diskriminerande.

Ekonomiskt borde det inte vara så väldigt betungande att inkludera kvinnorna över 74 år. Bland alla dessa kvinnor har vi också många av våra fattigpensionärer, där 200 kronor kan vara betydligt mycket mer än man har råd med. Därför är de tvungna att avstå screening. Vi socialdemokrater har alltid, i alla tider, värnat och stått upp för den lilla, den svagare och den mer utsatta människan och det anser att det ska vi göra nu också.

Anders Svärd, Skåne: Jag vill börja med att yrka bifall till det reviderade förslaget till riktlinjer från partistyrelsen för Skånes räkning. Slutprodukten blev i många avseenden bra och tydligt ideologiskt med skrivningar om vårdval och jämlik tandvård som klassfråga. Det är ingen hemlighet att vi står inför en utmaning inom hälso- och sjukvården där vi måste titta på alla olika kompetenser för att tillvarata den fulla potentialen hos varje sjukvårdsanställd, oavsett om man är medicinsk sekreterare, läkare eller ambulanssjuksköterska.

Med ett aktivt folkhälsoarbete, proaktivt arbete med elevhälsa och psykisk ohälsa i stort och digitalisering av vården genomsyrat av socialdemokratiska värderingar och tydliga prioriteringar, där vård efter behov och inte efter plånbokens storlek ska råda, ser jag framtiden an med tillförsikt. Tack för samarbetet Gabriel och Magda. Bifall till det reviderade förslaget till riktlinjer.

Gabriel Wikström, partistyrelsens föredragande: Tack för en väldigt bra hälso- och sjukvårdsdebatt och jag vill än en gång tacka alla er som deltog i temagruppens arbete för konstruktiva diskussioner som har lett fram till att vi har bättre riktlinjer än vi faktiskt gick in med i den här kongressbehandlingen och att vi har kunnat hantera ett antal motionsutlåtanden på ett annat sätt.

Innan jag går vidare vill jag beröra de motionsutlåtanden som gäller undersköterskors arbetsvillkor och arbetssituation. Där vill partistyrelsen att dessa motioner ska besvaras i stället för att avslås. De uppsatser det gäller är D537:2, D539:1, D542:1, D543:1, D544:1, D545:1, D546:1, D547:1, D 548:1, D 549:1, D550:1, D551:1, D552:1, D553:1, D554:1, D555:1 och D 556:1. Vi vill dessutom stryka näst sista stycket i utlåtande 41, för annars får vi ett motionsutlåtande som motsäger att vi ska besvara dessa i stället för att avslå dem.

I övrigt skulle jag vilja kommentera en del av de inlägg som har gjorts. Dels kan jag konstatera att tandvård är en väldigt het fråga under detta avsnitt och jag är väldigt glad över att vi har hittat en lösning där vi beskriver både de problem som finns med dagens tandvårdssystem och behovet av att utreda hur ett nytt system skulle kunna se ut och att vi påtalar vikten av att ta tydliga steg under nästa mandatperiod. Det är något som vi inte har skrivit in i riktlinjerna någonsin tidigare, vad jag vet, och det är fantastiskt bra!

Jag tycker också att det är bra att så många lyft kvinnors hälsa och då också med fokus på förlossningsvård. Det här har varit ett huvudområde för regeringens politik och det är värt att nämna att vi under perioden 2015–2019 satsar totalt 3,5 miljarder kronor på kvinnors hälsa, varav

en stor del går till just förlossningsvården. Det här inbegriper allt från att kunna göra personalförstärkningar och betala ut studielön till dem som väljer att vidareutbilda sig till barnmorska men också att vi har haft undersökningar och utredningar igång för att se över vad det ökade antalet förlossningsskador beror på, hur man kan förebygga dem och hur man kan gå i riktning mot det som Henrietta tar upp från talarstolen, det vill säga att vi får ner antalet förlossningsskador kraftigt. Det är också därför vi har besvarat Henriettas motion och inte bifallit den. Arbetet är redan igångsatt.

När det gäller hyrläkare ser vi ingen anledning att förtydliga detta ytterligare i riktlinjerna, just eftersom hyrläkarproblematiken är en del av en mycket större problematik som har med kompetensförsörjning att göra. Vi ser absolut att det finns behov av att man har ett samarbete mellan den regionala och nationella nivån. Det har vi också – vi har ett utmärkt samarbete inte minst mellan partiet, partistyrelsens kansli och gänget i SKL, men också mellan regeringen och SKL. Där finns ett arbete igång.

När det gäller blodgivning kopplat till sexuell läggning hade Sören Juvas en utmärkt argumentation, så det finns ingen anledning att upprepa den. Däremot finns det anledning att i samband med det resonemanget och andra resonemang påtala vikten av att det just på det här området är så viktigt att se vad politikens bidrag ska vara för att driva vården framåt och se till att det råder rättvisa och jämlikhet och vad den medicinska professionen ska avgöra. Här finns det ständiga avvägningar att göra, både från regeringens sida men framför allt från partiets sida, där vi många gånger måste ta hänsyn till vad den medicinska professionen, Socialstyrelsen och vetenskapen säger. Det frångår inte vikten av att vi har en tydlig ideologisk inriktning där vi styr och att vi kan se till att missförhållanden förändras. Men vi måste grunda det vi gör också på vetenskap och beprövad erfarenhet.

I övrigt är jag väldigt glad över partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer. Jag ser det, och jag tycker att vi fått tydligt stöd för det i den här sjukvårdsdebatten, att nu kan vi med full kraft gå in i den kulturomställning som svensk hälso- och sjukvård behöver göra. Vi har haft en vinter som har präglats av kris och närmast krigsrubriker när det gäller hälso- och sjukvården. Och det är klart att vi har problem på många håll i landet och vi har problem i många delar av svensk hälso- och sjukvård. Men framför allt har vi en paradox i det att sjukvården å ena sidan levererar fantastiska medicinska resultat och å andra sidan har de här tydliga bristerna.

Problemet är många gånger inte så enkelt att det bara går att lösa med mer personal, att man bygger ut akutmottagningarna eller något annat som man skulle kunna lansera på kort tid. Problemet är mycket mer grundläggande än så och beror på att vi har ett hälso- och sjukvårdssystem som till stor del byggdes upp i en annan tid när det var en annan typ av ohälsa som dominerade. Bara för att ta ett kort exempel så kan man konstatera att när sjukvårdssystemet byggdes upp under efterkrigstiden var den typ av ohälsa som dominerade ofta i form av infektionssjukdomar, olyckor och så vidare, det vill säga fullt friska individer som råkade ut för något, behövde vård, fick vård och behandling och förhoppningsvis kunde gå därifrån friska och krya. Så ser det inte längre ut.

I dag går 80–85 procent av alla pengar vi lägger på hälso- och sjukvård till människor som har åtminstone en kronisk sjukdom. Det är inga som går friska och krya från hälso- och sjukvården i

närvid. Man kommer att behöva insatser kanske hela livet, flera gånger per år, flera gånger i månaden eller i värsta fall flera gånger i veckan. Det kräver en helt annan hälso- och sjukvård än vi är vana vid.

Eftersom jag har några minuter kan jag dra den liknelse som jag ofta brukar göra; ibland flyger den, ibland flyger den inte. Vi vet att vi har en situation där vi, om vi jämför med hur man i andra branscher, behandlar människor som ofta behöver en viss typ av service. Vi kan ta till exempel flygbranschen. Vad gör man i flygbranschen med dem som ofta flyger, de så kallade *frequent flyers*? De får gå först i kön, de får sitta i loungen, de får boarda först och sedan får de ett glas champagne. Vad gör vi med dem som skulle kunna vara motsvarigheten till *frequent flyers* inom hälso- och sjukvården? Vi sätter dem tio timmar på akuten.

Lösningen på det här problemet är kanske inte att man ska få ett glas champagne när man sitter på akuten, och den kanske inte heller är att skapa en vipentré till akuten, men hur kan vi anamma samma synsätt, det vill säga att den som har störst behov, den som oftast besöker vården, ska ha den allra bästa servicen och den allra bästa omvårdnaden?

Där är svaret många gånger en utbyggd primärvård – att man ska ha en fast läkarkontakt, man ska veta vem läkaren är men framför allt ska läkaren kunna veta vem jag är när jag söker vård. Det ska vara en tydlig instans att vända sig till. Men inte heller det räcker, till och med det en för låg ambitionsnivå. Det vi faktiskt borde göra är att se till att vården kommer hem till de allra mest sjuka patienterna. Att man kan få avancerad vård i hemmet i större utsträckning, att läkaren och sjuksköterskan kan komma hem till patienten. Vi ska inte sätta gamla sjuka människor tillsammans med influensapatienter på landets akutmottagningar. Vi ska se till att vården ska komma hem till dem. De riktlinjer som vi har debatterat här i dag är ett tydligt första steg i den riktningen, så tack partivänner för en väldigt bra sjukvårdsdebatt!

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Marlene Burnwick*, Uppsala län, *Inge Ståhlgren*, Södermanland, *Anna-Lena Hogerud*, Skåne, *Maria Nerpin*, Jämtlands län, *Anders Öberg*, Norrbotten, *Gunilla Zetterström Bäck*, Jämtlands län, *Anne-Christin Quist Karlsson*, Kalmar län, *Harriet Hedlund*, Västerbotten, *Erika Ullberg*, Stockholms län, *Andreas Svahn*, Örebro län, *Denise Norström*, Västmanland, *Anette Jellve*, Stockholms län, *Philip Botström*, SSU, *Hanna Lindgren*, Dalarna, *Louise Callenberg*, Stockholms län, *Kaisa Karro*, Östergötland, *Elin Gustafsson*, Blekinge, *Sven-Erik Lindestam*, Gävleborg, *Elin Ylvasdotter*, S-studenter, *Mathias Bobman*, Stockholms län, *Linda Johansson*, Uppsala län, *Rose-Marie Carlsson*, Skåne, *Anders Svärd*, Skåne och *Kristina Johansson*, Halland.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Margit Bik</i>	Halland	Rad 1, ändring, ny rubrik: ”Bra hälso- och sjukvård i hela landet.”	Avslag

2	<i>Margit Bik</i>	Halland	Rad 3, tillägg: ”Hälso- och sjukvården är en av flera viktiga pusselbitar som krävs i arbetet för att verka för en god hälsa hos befolkningen. En samverkan mellan hälso- och sjukvården och andra aktörer behöver stärkas för en god hälsa hos invånarna.”	Avslag
2	<i>Janette Olsson</i>	Bohuslän	Rad 5, tillägg: Vi behöver också utreda ifall Sverige behöver en nationell kravprofil för läkares fortbildning.”	Avslag
2	<i>Meit Foblin</i>	Gotland	Rad 15, tillägg: ”Här behöver vi särskilt beakta små landstings förutsättningar.”	Avslag
2	<i>Margit Bik</i>	Halland	Rad 25, tillägg: ”Hälso- och sjukvårdens utveckling innebära det kommer att krävas nya kompetenser.”	Avslag
2	<i>Hanna Stymne Bratt</i>	Stockholms län	Rad 34, tillägg: ”Psykiatrin måste rustas och finnas där för alla som behöver.”	Avslag
2	<i>Maria Brauer</i>	Bohuslän	Rad 35, tillägg: ”Vi socialdemokrater står upp för alla människors rätt till en god och jämlik hälsa. Personer i missbruk och beroende är inget undantag ifrån den principen. Målet är att människor ska vara fria från missbruk och beroende men metoderna för att nå dit behöver prövas och utvecklas.”	Avslag
3	<i>Hans Aronsson</i>	Göteborg	Rad 5, tillägg: ”Ytterligare steg tas för en mer jämlik tandvård där tandhälsan inte är en klassfråga. Tandvården ska ingå i högkostnadsskydd likt det som gäller för sjukvården. Ett högkostnadsskydd införs stegvis med start under nästa mandatperiod.”	Avslag
3	<i>Jonas Magnusson</i>	Jönköpings län	Rad 5, tillägg: ”Det långsiktiga målet är ett högkostnadsskydd liknande det som finns i hälso- och sjukvården.”	Avslag
3	<i>Maria Hörnsten Lindén</i>	Jönköpings län	Rad 5: Bifall till Jonas Magnussons förslag (ovan)	Avslag
3	<i>Jonas Nilsson</i>	Jönköpings län	Rad 5 tillägg: ”Det långsiktiga målet är ett högkostnadsskydd liknande det som finns i hälso- och sjukvården.”	Avslag
3	<i>Charlotta Svanberg</i>	Kronoberg	Rad 16, tillägg: ”Tillsammans ska stat och landsting samverka för att hälso-och sjukvården ska bli oberoende av hyrpersonal. Det bidrar till ökad patientsäkerhet och en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Därmed går våra gemensamma skattemedel till det de är avsedda för, inte till vinstdrivande företag.”	Avslag

3	<i>Gabriel Wikström</i>	Partistyrelsen	Rad 19, strykning: Ansvaret bör flyttas från varje skola till kommunen för ett mer samordnat arbete. Tillägg efter ”Elevhälsan ska stärkas”: ”och samordningen kring arbetet ska förstärkas.”	Bifall
---	-------------------------	----------------	---	--------

Motionerna

Daniel Arthursson, Skaraborg: Bifall till partistyrelsens utlåtande över motionerna D187:3, D491:4 och D594:2.

Carina Lidman, Västmanland: Bifall till partistyrelsens utlåtande över motion D516.

Sören Juvas, HBT:S: Bifall till partistyrelsens utlåtande över motioner som rör transvård och hivvård.

Gabriel Wikström, partistyrelsens föredragande: Motionerna D537:2, D539:1, D542:1, D543:1, D544:1, D545:1, D546:1, D547:1, D548:1, D549:1, D550:1, D551:1, D552:1, D553:1, D554:1, D555:1, D556:1 anses besvarande (ändrat från avslag). Näst sista stycket i utlåtande 41 stryks.

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
D489	<i>Aino Friberg Hansson</i>	Gotland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D502:1	<i>Irma Olofsson</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D502:1	<i>Harriet Hedlund</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D502:2	<i>Irma Olofsson</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D512	<i>Inge Ståhlgren</i>	Södermanland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D516:2	<i>Carin Lidman</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D520	<i>Henrietta Serrate</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D527	<i>Hans Aronsson</i>	Göteborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D527	<i>Jesper Blomqvist</i>	Göteborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D527	<i>Saida Hussein</i>	Göteborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D557	<i>Harriet Hedlund</i>	Västerbotten	Besvarad	Avslag	Bifall partistyrelsen
D557	<i>Irma Olofsson</i>	Västerbotten	Besvarad	Avslag	Bifall partistyrelsen
D562	<i>Harriet Hedlund</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D562	<i>Emilia Hallin</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D574:1	<i>Anders Öberg</i>	Norrbottnen	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D579:1	<i>Harriet Hedlund</i>	Västerbotten	Avslag	Bifall	Bifall partistyrelsen
D579:1	<i>Anders Öberg</i>	Norrbottnen	Avslag	Bifall	Bifall partistyrelsen
D584	<i>Åsa Karlsson</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D589	<i>Marlene Burwick</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D596	<i>Harriet Hedlund</i>	Västerbotten	Avslag	Bifall	Bifall partistyrelsen
D597	<i>Harriet Hedlund</i>	Västerbotten	Avslag	Bifall	Bifall partistyrelsen
D598	<i>Harriet Hedlund</i>	Västerbotten	Avslag	Bifall	Bifall partistyrelsen
D610	<i>Margit Bik</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D621:1	<i>Åsa Karlsson</i>	Bohuslän	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

D647:1	<i>Bijan Zainali</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D647:1	<i>Reidar Eriksson</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D657	<i>Jenny Björkås</i>	Västernorrland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D658	<i>Åsa Karlsson</i>	Bohuslän	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D665	<i>Sultan Kayhan</i>	Stockholm	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Hanna Stymne Bratts förslag på sidan 2 rad 34
- att efter försöksvotering avslå Maria Brauers förslag på sidan 2 rad 35
- att efter votering med röstsiffrorna 255–72 (3 avstod) avslå Hans Aronssons förslag på sidan 3 rad 5
- att efter försöksvotering avslå Charlotta Svanbergs förslag på sidan 3 rad 16
- att bifalla partistyrelsen föredragandes förslag på sidan 3 rad 19
- att i övrigt fastställa partistyrrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 4, *Bra vård i hela landet*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter förslag från föredragande anse motionerna D537:2, D539:1, D542:1, D543:1, D544:1, D545:1, D546:1, D547:1, D548:1, D549:1, D550:1, D551:1, D552:1, D553:1, D554:1, D555:1 och D556:1 besvarande
- att efter förslag från föredragande stryka näst sista stycket i utlåtande 41
- att efter försöksvotering bifalla partistyrrelsens utlåtande gällande motionerna D502:1, D562, D665,
- att bordlägga behandlingen av motion D657 till senare (med anledning av ordningsfrågan nedan)
- att i övrigt fastställa partistyrrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område D som rör områdena *Hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning* (UD41), *Hälso- och sjukvårdens och apotekens organisation* (UD42), *Psyksisk hälsa* (UD43), *Screening och förebyggande insatser* (UD44), *Särskilda hälso- och sjukvårdsfrågor* (UD45) och *Tandhälsa* (UD46).

Ordningsfråga

Carina Svensson, Skåne: I lördags valde vi rösträknare, och när inte surfplattan klarar att registrera rösterna kan vi ju inte gå upp en och en och säga att man inte har röstat, för vem vet att man inte både har röstat på plattan och vid presidiet? Vi måste göra om och rösträknarna måste kallas in.

Tjänstgörande ordförande: Vi håller helt med, det är ett problem. Vi har genomgående gjort så att när de som har anmält till oss – om de har varit så få att det inte skulle ha påverkat resultat har vi utgått från voteringen. Men det är ett helt korrekt påpekande och i det här fallet skiljde det tre röster. Då är det inte möjligt att göra så längre, utan jag tycker att det är helt korrekt att vi ska kalla fram rösträknarna, och då föreslår jag att vi gör det senare under kvällen och klarar av resten av voteringarna nu.

Behandlingen av motion D657 återfinns på sidan 306.

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 306.

Hälsning från TCO

Karl-Petter Thorvaldsson, LO:s ordförande: Jag har fått det hedersamma uppdraget att göra samma sak som jag gjort här för ett dygn sedan, och den här gången tänker jag introducera en annan mycket kär vän till LO och det socialdemokratiska partiet.

Jag sade i går att vi inte är världens mest välorganiserade löntagare bara på grund av LO utan också på grund av våra tjänstemän och våra akademiker. Nu har vi som gäst på vår kongress ordförande för världens just nu snabbast växande federation. Välkommen till kongressen, Eva Nordmark från TCO!

Eva Nordmark, TCO: Tack för den välkomnande hälsningen, Kålle, och stort tack för möjligheten att få tala till er kongress.

Efter attentatet på Drottninggatan i Stockholm i fredags, mitt i all denna ilska, sorg och förtvivlan när ondskan visar sitt allra fulaste tryne, då har vi möjlighet att välja på två olika förhållningssätt. Antingen väljer vi hatets och misstänkliggörandets väg, eller så väljer vi omtänksamhetens och kärlekens väg. Stockholm och Sverige visade väldigt tydligt att vi valde omtänksamheten och kärleken. Vi ställde oss upp och visade att vi står upp för vår demokrati, vi står upp för öppenhet och vi står upp för medmänsklighet. Detta skänker både tröst och hopp.

Jag är otroligt stolt över att se alla de viktiga insatser som så många samhällsbärande yrkesgrupper har gjort och visar att de gör i detta nu. Det handlar om poliserna, vårdpersonalen, lärarna, personalen i kyrkan och socialtjänsten och många andra. Varmt tack för era viktiga insatser!

Som Kålle sade, så har jag med mig en varm hälsning till er från världens starkaste tjänstemannarörelse. Vi är den organisation i vart fall i Europafacket som växer mest just nu. Det gör vi för att TCO-förbunden har jobbat hårt, strategiskt och målmedvetet. De har vågat förnya, utveckla och utmana sig själva och vi fortsätter den förändringsresan. Jag är övertygad om att alla som vill vara relevanta i framtiden också hela tiden måste utmana sig själv och tänka nytt.

Ett annat skäl till att vi växer handlar förstås om arbetsmarknaden och hur den förändras. Tjänstemannajobben ökar i antal och en helt vanlig måndag som i dag går faktiskt fler medlemmar i TCO-förbunden än i LO-förbunden till jobbet. Det är en spegling av hur arbetsmarknaden har förändrats de senaste åren. Här i Göteborg handlar det om ingenjörerna på Volvo, om sjuksköterskorna på Sahlgrenska, om socialsekreterarna på Hisingen, om journalisterna på Göteborgs-Posten, om skådespelarna på Stadsteatern och om så många lärare, poliser och andra viktiga yrkesgrupper, som varje dag gör insatser för vår tillväxt, vår konkurrenskraft, vår välfärd, vår rättssäkerhet, vår demokrati och vårt kulturliv.

En viktig del av förklaringen till att tjänstemannagrupperna växer är att Sverige har investerat i kunskap och utbildning. Vi har inte konkurrerat med låga löner. Vi har byggt vår konkurrenskraft

på innovationer och att ligga i framkant. Det har varit vår strategi för tillväxt och det har också varit en kunskapsstrategi på väldigt bred front. Just det har byggt vårt välstånd som land och det har också möjliggjort många utbildnings- och klassresor, om ni så vill. Det är den resa som många av TCO-förbundens medlemmar har gjort. Det är också den resa jag själv har gjort. Min mamma arbetade före sin pension som lokalvårdare på Luleå tekniska universitet. Jag fick möjlighet att studera där och i dag har jag det fina uppdraget att vara ordförande i samma universitet.

När jag tittar tillbaka på TCO:s historna kan jag se att TCO aldrig har trott på ett samhälle där utbildning eller bildning är förunnat ett fåtal. Högre utbildning förlorar inte i värde ju fler som har det, utan snarare tvärtom. Ett samhälle med många välutbildade, med hög bildningsnivå, har bättre förutsättningar att vara ett samhälle med god tillväxt och konkurrensförmåga, med en bra välfärd. Ett samhälle med innovativ förmåga, med hög kvalitet på våra välfärdstjänster, god hälsa, sammanhållning, social rörlighet och god trygghet.

Det är med den grundläggande synen på utbildningens roll som jag också vill berömma regeringen för många av de satsningar som de har gjort inom ramen för kunskapslyftet, exempelvis att göra komvux till en rättighet och att införa studiestartstöd som gör att många arbetslösa får rätt till sin gymnasieutbildning. Det är viktiga åtgärder och att satsa på dem och deras kunskaper är ett tydligt ställningstagande för hur Sverige ska byggas starkt inför framtiden.

Men det räcker inte. För att svensk ekonomi fortsatt ska vara robust krävs det mycket bättre utbildnings- och omställningsmöjligheter också för yrkesverksamma. Det krävs kunskapslyft också för dem som har ett jobb. Varför det? Jo, för nästan en halv miljon jobb försvinner från svensk arbetsmarknad varje år och något fler tillkommer. Det visar att vi har en god dynamik på arbetsmarknaden och att den utvecklas. Jobb tillkommer och försvinner, men det är också så att jobben som sådana utvecklas och förändras i väldigt hög hastighet, inte minst till följd av teknikutvecklingen.

Vi vet också att vi har ett stort problem med matchningen på arbetsmarknaden. En undersökning som Svenskt Näringsliv har gjort visar att vart femte rekryteringsförsök misslyckas på grund av att arbetsgivarna inte får tag på rätt kompetens. Vi har också många viktiga yrkesgrupper där det i dag råder stor brist. Sammantaget innebär allt detta att vi måste bli mycket bättre på att satsa på möjligheterna att fylla på med ny kompetens, till vidareutbildning och till möjligheter till omställning.

Bland tjänstemän i åldrarna 30–55 år bedömer hela 86 procent att de behöver fylla på med ny kunskap inom fem år. Nästan fyra av tio säger att de har det behovet redan inom ett år. Behoven finns här och nu. Och när vi frågar vilken utbildningsaktör som kan tillgodose det behovet bäst är det vanligaste svaret universitet och högskolor. Det är så klart inte så konstigt, för när en ökande andel av befolkningen och arbetskraften har en högskoleutbildning måste också högskolan ha en roll i den återkommande kunskapspåfyllnaden. Vi måste ha större möjlighet att återkomma till högskolan för att hämta in ny kunskap – både för att kunna behålla de jobb som vi har i dag, men också för att ha möjlighet att ta de nya jobb som växer fram i ekonomin och för att kunna jobba ett allt längre arbetsliv.

Men utvecklingen har gått åt fel håll. Vi har sett att universitet och högskolor har allt mindre att erbjuda den som i dag är yrkesverksam och etablerad på arbetsmarknaden. Alla de

utbildningar som till form och innehåll passar yrkesverksamma – det vill säga fristående kurser, distansutbildningar, korta kurser på helger och kvällar – har minskat i omfattning till förmån för de långa programmen, de som du oftast läser i början av arbetslivet. Det är det som många pratar om som programmifieringen av högskolan.

Därför menar vi att högskolan måste ges ett tydligt omställningsuppdrag med uppgiften att tillgodose också yrkesverksammas behov av kompetensutveckling och påfyllnad. Att kunna tillgodogöra alla de behov som finns i att fylla på med ny kompetens genom hela yrkeslivet.

Jag är otroligt glad över att se att SSU har anslutit till den linje som vi i TCO driver, och Philip Botström: Jag hörde ryktas att det nu ligger skrivningar som är på väg i rätt riktning utifrån vårt perspektiv. Jag hoppas det och håller tummarna för att det verkligen är så. Jag hörde det ryktas och det vore väldigt angeläget på alla sätt!

Vi menar att regeringen måste använda sin möjlighet att styra som ägare och vara tydlig med att se till att de här åtagandena som behöver göras kan göras. Det är helt enkelt en viktig samhällsinvestering, för i grund och botten handlar det om våra möjligheter att öka vår tillväxt, vår konkurrenskraft och utveckla vår välfärd. Det är något som alla tjänar på. Det är också så att en mer dynamisk ekonomi skapar nya jobböppningar, vilket också gynnar dem som står längst från arbetsmarknaden. Men det handlar också om människor lust och vilja att utvecklas, ta tillvara den drivkraften.

Ett kvarts sekel har gått nu sedan den senaste stora skattereformen. Världen har förändrats, ekonomin har förändrats och de principer som ska styra skattesystemet har urholkats. Det är dags nu. Vi behöver en ny skattereform. Skatten på arbete måste ner. Skatterna på sådant som skadar miljön måste upp. Bostadsbeskattningen måste göras om i grunden. Men för att samarbete och breda uppgörelser ska bli verklighet måste alla bjuda till, såväl regeringspartierna som oppositionen. Även aktörer utanför partipolitiken kan spela en viktig roll och här vill TCO gärna vara brobyggare, precis som vi var förra gången och som vi också nyligen var när en riksdagsmajoritet äntligen röstade för att ställa sig bakom krav på löner och anställningsvillkor vid offentlig upphandling.

Det är en utmanande tid i politiken i dag. Nationalistiska krafter växer sig starkare, både här hemma i Sverige men också globalt, internationellt. Jag tror att när mörka krafter försöker profitera på människors oro så måste det politiska ledarskapets roll, precis som det fackliga ledarskapets roll, vara att peka ut riktningen för framtiden, att formulera visioner, att ta tillvara drömmar och att visa att vi kan leverera konkreta framsteg.

Temat för er kongress är *Trygghet i en ny tid* och det finns såklart många olika perspektiv på den frågan. Den täcker ett stort fält. För mig som ordförande i TCO handlar det om att skapa trygghet i förändring, om att utveckla vår kompetens och öka vår förmåga till att ställa om, att vara anställningsbara och attraktiva på en föränderlig arbetsmarknad, att känna trygghet i den förändringen, både i arbetslivet och i ett förändrat samhälle. Gör vi det har vi också väldigt goda möjligheter att ta tillvara de möjligheter som ligger i framtiden.

Min avslutande hälsning till er: I TCO räds vi inte framtiden. Vi längtar efter den! Vi tror på Sveriges förmåga. Vi vill bidra till att vårt land ska kunna fortsätta ta steg framåt. Jag ser fram emot ett fortsatt gott samarbete med er. Med det vill jag säga tack för möjligheten att få vara här

och få tala till er kongress. Jag hoppas att ni ska ha spänstiga debatter och att ni fattar riktigt kloka beslut om hur ni vill att Sverige ska utvecklas framåt!

Karl-Petter Thorvaldsson, LO:s ordförande: Tack så mycket för ett väldigt inspirerande tal. Jag sade redan i går att vi har väldigt mycket samarbete LO, TCO och Saco, och den grundanalys som ligger bakom att vi har kommit så nära varandra är att det som i dag drabbar en arbetare på arbetsmarknaden i morgon drabbar en tjänsteman och i övermorgon en akademiker. Därför har vi ett gemensamt ansvar för att reglera villkoren i svenskt arbetsliv.

LO, TCO och Saco har börjat att bjuda in samtliga ordförande i våra respektive organisationer och det är knappt 60 personer. När vi träffas är det riktigt högt i tak och bra diskussioner, men en gång när vi var väldigt överens handlade det om alla människors lika värde. Efter Brexit ordnade vi ett seminarium där vi bjöd in folk från Storbritanniens fackföreningsrörelse och pratade om populismen. Där har vi något unikt i Sverige tack vare att vi är så välorganiserade, tack vare att vi finns i varje fikarum, om det så är en LO-arbetsplats, en TCO-arbetsplats eller en Sacoarbetsplats. Kanske är den svenska fackföreningsrörelsen skillnaden mellan de avgrundsdjupa vi har sett med populistiska krafter i andra länder.

På den konferensen sade Eva att hon aldrig tänker vika ner en tum för att minska samtalet på våra arbetsplatser. Tack för att du kom till kongressen och delade dina tankar om TCO och framtiden med oss och de krav ni ställer på socialdemokratin. Jag lovar att de kommer att leverera i sinom tid!

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 18.04.

MÅNDAGEN DEN 10 APRIL 2017

Kvällens förhandlingar

Kvällens förhandlingar inleddes klockan 19.05.

Ordförande: *Marita Ullskog* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Ghersetti*

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.2

Val av partisekreterare

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Det har kommit in nomineringar från samtliga 26 partidistrikt och samtliga partidistrikt har nominerat *Lena Rådström Baastad* till partisekreterare. Valberedningens förslag är nyval på *Lena Rådström Baastad*.

Beslut

Kongressen beslöt:

att enhälligt välja *Lena Rådström Baastad* till partisekreterare.

Anförande av *Lena Rådström Baastad*

Lena Rådström Baastad, partisekreterare: Varmt tack för det! Innan jag tackar för förtroendet vill jag börja med att tacka er. I den svåra stund som uppstod efter det förskräckliga attentatet i fredags har vi gemensamt visat beslutsamhet. Genom behandling av motioner, diskussioner i temagrupper, debatter här i plena, har vi upprätthållit något som är ett grundfundament för vårt demokratiska samhälle. För det vill jag tacka er!

Men jag vill naturligtvis tacka för det enorma förtroende som ni har gett mig. Om ni bara visste hur stort det här känns. Jag kommer fortfarande ihåg när telefonen ringde. Det var den 31 juli. Jag och min man hade precis kommit hem från Ullevi, där vi hade sett Zlatan premiärspela med Manchester United. Jag stod i köket och lagade mat, och när jag svarade var det Stefan. Det var ganska överväldigande. Men trots det kände jag att jag behövde lite betänketid för jag hade precis lämnat politiken. Men det gick någon dag och då kände jag i hela kroppen: Jag vill. Jag vill vara med och förändra. Jag vill vara med och stärka vårt parti. Jag vill vara med och bygga ett

starkare Sverige. Och jag lovar er: Jag kommer att göra mitt allra bästa för att förvalta det förtroende ni har gett mig.

Jag känner mig trygg att få bära det här förtroendet tillsammans med er och tillsammans med Stefan. Vi kommer att göra allt vi kan för att skapa en starkare sammanhållning i vårt land. Tillsammans ska vi bli ännu starkare!

Jag växte upp med min mamma och jag minns att det ibland var svårt att få pengarna att räcka till, hur hon i slutet av månaden fick välja ganska noga vilka varor hon stoppade i sin korg så att pengarna skulle räcka. Det här är något som jag alltid kommer att bära med mig – känslan av att inte ta saker för givet. Men min mamma, som sitter här i lokalen, fostrade alltid mig att se möjligheterna, att ta chansen när den kommer men också att jobba hårt för det. Det är så jag uppfostrar mina barn i dag.

Så när Stefan så tydligt leder vårt parti utifrån principen att göra sin plikt och kräva sin rätt känner jag mig helt hemma. För mig finns det ingen motsättning i det. Jag ser rätt och plikt som varandras förutsättningar. Vår vision om ett jämlikt samhälle, där varenda unge och varenda människa får möjligheten att utvecklas till den som de vill vara, den visionen vilar på just det samhällskontraktet – att vi gör vår plikt och kräver vår rätt, att vi hjälps åt. Det är ingen som kan klara sig helt på egen hand, men tillsammans kan vi göra det. Tillsammans kan vi bygga ett samhälle där ingen lämnas efter men ingen heller hålls tillbaka.

Partikamrater, jag kommer från lokalpolitiken i Örebro. Det är där jag har lärt mig politikens förutsättningar, villkor och utmaningar mitt i vardagen. Jag gillar att ta itu med det som betyder något för människor, som förändrar och förbättrar. Och jag är van att samarbeta för att åstadkomma resultat. Det är resultat som driver mig.

Men jag är också van att bli ifrågasatt – som kvinna, som politiker, som socialdemokrat. Då brukar jag tänka på Dolly Parton, för vet ni? Jag gillar Dolly Parton mer än jag gillar Bruce Springsteen! Hon säger: ”If you want the rainbow you have to put up with the rain.” Och vet ni vad? Lite regn har aldrig stört mig särskilt mycket.

Ett uttryck som jag hör ganska ofta när jag är i Stockholm är ”Där ute i kommunerna.” Det är som om kommunerna är någon annanstans. Men det är ju i kommunerna allt börjar. Jag kommer från en ort som heter Vintrosa, ett litet samhälle utanför Örebro. Där är jag uppväxt och där bor jag kvar. Den närhet som finns i det lilla samhället är speciell. Ett kort samtal i kön till kassan ger ofta mycket mer än vad alla opinionsmätningar kan ge: ”Hur är det med föräldrarna?”, ”Fungerar hemtjänsten?”, ”Hur har du det på jobbet?”, ”Hur går det i skolan för dina barn?”, ”Har de flyttat hemifrån ännu?” Det är där allt börjar, i människors liv, deras längtan, oro eller glädje. De förväntningar som jag möter tar jag sedan med mig in i mitt politiska arbete.

De flesta av er här är lokala politiker. Ni vet förutsättningarna i era kommuner och landsting: vilka frågor som är viktiga, vilka utmaningarna är och vad som kan avgöra valet för er. Men här behöver vi bli ännu bättre på att knyta ihop den nationella och den lokala politiken, och vi ska arbeta ännu mer tillsammans framöver.

När jag tänker på allt det arbete som görs ute i kommuner och landsting blir jag stolt över att få vara en del av det här gänget. Vi som har lett och leder arbetet i kommuner och landsting, ofta i breda samarbeten, vi vinner val, vi samarbetar, vi drivs av kärleken till vår kommun och ort, vi

förändrar vardagen för väldigt många människor. Och den situation vi har nationellt, med ett osäkert parlamentariskt läge, svårt att hitta koalitioner som skapar stabila majoritet – så har vi haft det därute väldigt länge.

Jag skulle vilja påstå att Socialdemokraterna i kommuner och landsting har gått före och visat på nya samarbetsformer och möjligheter. Den erfarenheten är jag glad att ta med mig till den nationella politiken. Den behövs. Vi behöver samarbeta mer. Till alla er där ute i kommuner och landsting: Tack för allt jobb ni gör! Tack för att ni visar vägen!

Jag välkomnar nu verkligen att vi som parti förstärker vårt fokus på hela landet, att vi förbättrar förutsättningarna för skogsindustrin, livsmedelsindustrin, besöksnäringen. Att vi vill se fler lärcentra och en starkare regional näringspolitik. Att vi sätter fokus på allt det som gör att kommuner i hela landet kan utvecklas. Att vi ser till att stärka tillgången till välfärd och service.

Jag vet själv hur beroende jag är av att handlare finns nära, hur oron kommer varje gång som affären ska byta ägare. Det är därför jag alltid ser till att handla där, för att affären ska finnas kvar. Jag tankar inte på macken, för den finns inte kvar längre, men på vår alldeles egna pump som kan ta mig ut på E18, så att den ska finnas kvar. Det här att få Sverige att hålla ihop är ingen lätt uppgift. Det kräver hårt arbete och det kommer att kräva ännu mer arbete framöver. Men vet ni? Det är då vi socialdemokrater behövs som bäst, för vi ger inte upp om någon ort vare sig det är en bruksort eller en förort. Vi ger inte upp om någon människa. Sverige ska hålla ihop!

Partivänner, när vi samlas till kongress är det för att höja ambitionerna för vårt samhällsbygge. Vi utgår från samhällsutmaningarna. De är och förblir våra huvudmotståndare, Vi får aldrig blunda. Jag skulle vilja påstå att det är vår största fiende i dag att vi betraktas som nöjda, att vi blir försvarare av ett system, att vi inte ser problemen. Inget kan vara mer fel och inget får vara mer fel. Vi ser orättvisorna. Vi känner dem in på bara skinnet. Vi känner den otrygghet som följer av ökade samhällsklyftor. Vi känner den oro som får rädslan att växa. Och vi vet vilka krafter som trivs och frodas i ett sådant klimat.

Det är precis därför som vi gör det som behövs för att öka tryggheten och det är därför vår kongress heter *Trygghet i en ny tid*. Vi ska möta den oro som finns med kraftfulla insatser mot terrorism och för ökad säkerhet. Men det innebär också att vi ska stärka tryggheten med fler poliser och skärpta straff för att knäcka gängkriminaliteten, beslagta vapen och minska våldet men också med det som bygger framtidstro och hopp, för vi vet att det finns inget som gör samhället mer tryggt än trygga människor.

Ivar Lo Johansson sade en gång: ”Du är inte där dina skor står utan där dina drömmar finns.” Människor måste drömma och tro på en bättre framtid. Det är det som i längden och på djupet skapar trygghet. Det är det som gör Sverige starkt. Därför ska vi vara den politiska kraft som steg för steg förbättrar välfärden så att den håller den kvalitet som vi, var och en, har rätt att förvänta oss. En skola där varje barn får det stöd som han eller hon behöver och faktiskt kan känna hur roligt det är att lära sig nya saker. Eller en trygg vårdplats när jag eller någon annan behöver opereras. Eller en omsorg som går att lita på när mamma behöver hjälp och jag inte kan komma från jobbet.

Vi ska fortsätta att vara den politiska kraft som steg för steg sluter klyftorna i vårt land – mellan gammal och ung, mellan stad och land, mellan den som precis har kommit till Sverige och

den som har bott här i hela sitt liv. Det kommer inte att vara enkelt, men vår främsta uppgift är aldrig att försvara det som är bra utan att brinna för att förändra det som brister.

I dag riskerar segregationen att bryta Sverige om vi inte klarar att bryta segregationen. I samma kommun som växer så det knakar, där ekonomin går stark och företag etablerar sig har vi stadsdelar där 65 procent av barnen växer upp i barnfattigdom, där färre än 40 procent av den vuxna befolkningen förvärvsarbetar, där skolresultaten är alldeles för låga och ohälsan alldeles för hög. Vi har stadsdelar där det kan bo 26 personer i en trea med en toalett och dusch.

Det finns ingen enkel lösning. Det finns inte *en* lösning. Men tillsammans kan vi, och måste vi, vända den här utvecklingen. Det kommer att kräva samarbete mellan skola, socialtjänst, arbetsförmedling, polis, landsting och civila samhället. Men det kräver också att varje individ tar sitt ansvar. Gör din plikt, kräv din rätt är en klassisk socialdemokratisk princip. Tillsammans ska vi bekämpa ojämlikheten och stärka sammanhållningen så att fler kan vara där deras drömmar finns.

Partivänner, i detta arbete behövs vi allihop. När vi mejslar fram politiken på kongressen behövs perspektiven både från den som arbetat i hela sitt liv och i dag är pensionär till den som kanske inte har börjat sin yrkesbana ännu. Från den som kommer från glesbygden, storstaden eller ett annat land. Perspektiven behövs från den som är arbetslös eller den som kanske håller på att arbeta ihjäl sig. Det är i den här bredden som vi har vår styrka och kan formulera en politik för hela Sverige och för alla människor i vårt land.

Då duger det inte med en krympande medlemsskara. Vi har i lördags fattat beslut igen, och då säger jag igen, att vi som parti ska växa med fler medlemmar de kommande åren. Och det är nu jag tänker plocka fram min stränga röst. Vi behöver inga nya mål. Vi har målen men det är nu vi ska göra jobbet. Medlemsvärvning ska prioriteras i hela organisationen – från S-förening till partistyrelsen. Det är inte en fråga som ska ligga sist på dagordningen, den ska ligga först. Det, kongressdelegater, är vårt jobb att se till att det blir så. Nästa år, och i år, ska vi värva 10 000 nya medlemmar som ska hjälpa oss att vinna valet 2018!

Nu är det kanske någon som undrar: ”Men hur ska det här gå till?” Var inte oroliga. Det finns en metod, den är beprövad, den ger resultat. Det handlar om att ställa frågan: ”Vill du bli medlem i Socialdemokraterna?” All medlemsvärvning börjar faktiskt med den enkla frågan. Ställ frågan på jobbet, på fiket, på gymmet, i föräldragruppen. Fråga. Fråga vilka som vill vara med oss och slåss för den svenska modellen. De andra pratar om att sänka lönerna och riksdagen röstar igenom att det är ok att ge taxiförare 27 kronor i timlön. 27 kronor. Det är faktiskt mindre än hälften så mycket som min 15-åriga dotter hade förra sommaren på sin första feriepraktik.

Fråga vilka som vill bara med oss och vända utvecklingen i våra socialt utsatta områden. ”Vill du hjälpa till med läxläsning?”, ”Vill du vara med och hjälpa till och stötta som trygghetsvärd?”, ”Vill du gå med i Socialdemokraterna för att bygga det nya Välfärdssverige?”, ”Vill du vara med? Jag vill att vi säger till alla som vi möter: ”Vi behöver dig i vårt samhällsbygge – vill du vara med?” Kamrater, ensam må vara stark men tillsammans är vi alltid starkare.

Världen krymper och samtidigt växer avstånden. Det är ett ganska märkligt skeende. Unga får sina nyheter via Facebook och Twitter. De får sin information från Youtubers. De sitter uppkopplade mot hela världen hela tiden. I den här stora verkligheten där allt finns skapas det

bubblor. Det är filterbubblor som gör att vi mer och mer tar del av information som stärker det vi redan tycker. Det kallas faktaresistens.

Förståelsen för varandra minskar och i snabba sociala medier höjs tonläget. Det blir mer aggressivt med hat och hot. Det är en ny medievärld som förändras fort. I allt detta blir den redaktionella journalistiken som sorterar, granskar och nyhetsvärderar, ovärderlig. Den valrörelse som ligger framför oss kommer att utmana oss allt mer. Vi kommer att se falska nyheter, attacker på traditionell media och organiserade informationskampanjer som går under radarn. Det blir en fajt om verkligheten, om politiken, men också om sanningen. Den fajten ska vi ta.

Vi kommer att stärka vår organisation för att förbereda en offensiv digital valrörelse i det nya medielandskapet. Det är viktigt att var och en av oss, var och en av alla våra medlemmar, inte bara är med och knackar dörr utan också är med och knackar filterbubblor. Reagera när någon delar osanningar. Säg ifrån när någon gör rasistiska inlägg på nätet. Svara när mytbildningar och generaliseringar sprids. Jag vet att många av er redan gör det, men vet också att en del tänker: ”Det är ingen idé.” Jo, det är idé och det har betydelse, för nu handlar det om att vi även digitalt ska stå upp mot lögn, hot och rasism!

Vårt parti ska vara väl förberett för valrörelsen. Hela min insats som partisekreterare kommer att handla om att vi ska vara ett starkt parti, för det är det som behövs när vi bygger ett tryggare Sverige. Jag vill passa på att säga ett stort tack till dig, Carin, som lämnat över stafettpippen till mig. Mycket strategiskt arbete är på plats och du har lagt en oerhört gedigen grund. Du gav oss Framtidspartiet och du lämnade över ett enormt utvecklingsarbete till oss. Det bär jag nu vidare. Det som dessutom känns så himla bra är att det är till Carin jag kan ringa med både frustration, frågor och för att få kloka råd. Tack för det stödet och tack för det enorma arbete du har gjort för vårt parti!

Jag har sagt det förut och jag tänker säga det igen: Jag är van att vinna val och det tänker jag fortsätta med. Nu behöver vi vara rustade i hela vår organisation, ut i varje kapilläer, för att vinna. Vi ska ännu tydligare knyta ihop det nationella, det regionala och det lokala arbetet. Vi ska i samarbete med vårt fantastiska SSU och alla våra sidoorganisationer göra bredden till vår styrka.

Men det finns mer att göra när det kommer till samarbete. Vi har en stark historia och vi har en stolt tradition när det kommer till vår facklig-politiska samverkan. Men det här är inget som vi får ta för givet. Därför ska vi alltid hitta nya sätt att gemensamt utveckla Sverige, bygga ett starkare Sverige och ett mer jämlikt Sverige genom vår facklig-politiska samverkan. Socialdemokratin behöver en stark fackföreningsrörelse och fackföreningsrörelsen behöver en stark socialdemokrati.

Men för att vinna val behövs det något mer än en stark organisation och en bra politik. Det behövs lite vinnarskalle. Ser ni på Mästarnas mästare? Det gör jag också. Och jag kan inte sluta fascineras av det som utmärker en vinnare. Det är väldigt mycket en fråga om inställning, om att träna de där extra passen, gå upp tidigt på morgonen, stanna kvar på kvällen, komma igen efter ett bakslag och planera långsiktigt i fyraårscykler till nästa OS. Det går inte att bestämma sig för att vinna OS ett halvår i förväg, och det är samma sak med val. Det börjar nu.

När vi åker hem härifrån går vi nästa direkt ut i en vårkampanj. I hela landet ska vi knacka dörr, samtala, lyssna och berätta hur vi ska arbeta för att skapa ett bättre Sverige. Nu växer

intresset för politik, fler vill prata om framtiden, om Sverige, om hur vi stärker skolan, om hur vi vill förbättra sjukvården, om invandringen och brottsligheten. Då ska vi berätta om våra lösningar. Jag har en mycket stark magkänsla att om vi bara berättar vart vi vill ta Sverige är det många som vill vara med på den resan. Det här arbetet ska börja nu, för det räcker inte att göra det tre veckor före valet. Att bygga förtroende för oss och vår politik tar mycket längre tid än så. Vänner, nu ser jag fram emot att tillsammans med er få gå ut och berätta hur vi vill utveckla Sverige. Tack ska ni ha!

Dagordningens punkt 8, fortsatt behandling

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.3

Val av fem ledamöter i verkställande utskottet

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Nu har vi valt två personer i det verkställande utskottet till vårt dream team. Nu ska vi välja fem personer till. Valberedningen föreslår *Karl-Petter Thorvaldsson*, LO, *Magdalena Andersson*, Stockholms län (nyval), *Mikael Damberg*, Stockholms län, *Lena Micko*, Östergötland (nyval) och *Morgan Johansson*, Skåne, till ledamöter i verkställande utskottet.

Beslut

Kongressen beslöt enhälligt:

att *välja Karl-Petter Thorvaldsson, Magdalena Andersson, Mikael Damberg, Lena Micko och Morgan Johansson* till ledamöter i verkställande utskottet.

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.4

Val av åtta suppleanter i verkställande utskottet

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Vi har att utse åtta suppleanter. De går in som ordinarie i den ordning jag räknar upp dem. Valberedningen föreslår *Ardalan Shekarabi*,

distriktsordförande i Uppsala län, *Margot Wallström*, Värmland, *Tomas Eneroth*, Kronoberg, *Bodil Hansson*, vice ordförande i partidistriktet Västernorrland (nyval) *Peter Hultqvist*, distriktsordförande i Dalarna, *Anna Johansson*, distriktsordförande i Göteborg (nyval), *Anders Ygeman*, ordförande i Stockholms arbetarekommun (nyval) och *Susanna Gideonsson*, ordförande i Handelsanställdas förbund (nyval) till suppleanter i verkställande utskottet.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Ardalan Shekarabi*, *Margot Wallström*, *Tomas Eneroth*, *Bodil Hansson*, *Peter Hultqvist*, *Anna Johansson*, *Anders Ygeman* och *Susanna Gideonsson* till suppleanter i verkställande utskottet att inträda som ordinarie i den ordning de valts.

Avtackning av Carin Jämtin

Stefan Löfven, partiordförande: Anledningen till att jag står i talarstolen är att vi snart ska lyssna på den avgående partisekreteraren. Vi har fått lyssna till ett fint tal av den nyvalda partisekreteraren, grattis Lena! Och nu vill jag rikta några tackens ord till Carin

Carin har några tydliga drag och hon döljer aldrig vad hon står för. Först och främst är Carin internationell. Du älskar Sverige, du älskar Stockholm, du älskar Hammarby, Bajen. Jag kommer ihåg att Carin och jag var på en fotbollsmatch en gång – Hammarby mot GIF Sundsvall. Jag kommer ihåg att i första halvlek skåpade Sundsvall ut Hammarby mer eller mindre och i andra halvlek lyckades Hammarby snubbla in två bollar, så det blev oavgjort. Det är i alla fall mitt minne av det hela!

Men lika mycket som du älskar detta Stockholm och Hammarby, så älskar du världen på riktigt. Du är en riktig internationalist. Det var också så vi lärde känna varandra. Jag satt i styrelsen för Palmecentret där Carin började som handläggare och sedermera blev biståndschef. Jag minns att jag på riktigt tyckte att du var bra, för du förstod så mycket genuint. Det satt i dig vad det här betydde. Jag minns när du blev utnämnd till biståndsminister. Då tänkte jag att det var ett naturligt steg för Carin Jämtin och det kändes så tryggt.

Du har haft med dig det här sedan barnsben, för dina föräldrar jobbade i Etiopien, Tanzania och Zimbabwe när du växte upp. När vi andra skulle lära oss att gå lärde du dig internationell solidaritet, och den finns där.

Du är också en miljökampe på riktigt. Det sägs att de som har blivit hembjudna till Carin, inte minst under din tid som biståndsminister, kunde se sådana där genomskinliga fryspåsar hängande runt om i lägenheten på tork. De hade tvättats, diskats och skulle användas en gång till. Här skulle inte slösas med någon plast, minsann!

Det tredje draget hos Carin är aktivismen. Du är aktiv, så in i bomben. Det finns så många kampanjer där du har varit med, och jag har hört en del storsys. En var under SSU-tiden mot Bromma flygplats, vilket ni då karaktäriserade som direktörsflyg. Media var förvarnade om att det skulle bli kampanj på Bromma, och ni skulle ut en tisdagsmorgon för att visa var skåpet skulle

stå. Allt var planerat. Det var bara det att just den tisdagsmorgonen gick det inga flyg från Bromma. Men skam den som ger sig!

Att det här, internationalismen, hållbarhetstänkandet och aktivismen, tog du också in i rollen som partisekreterare på ett alldeles utmärkt sätt. Du har alltid stått för kunskapen om att politiken och organisationen hör ihop, att det inte går att se på dem som två olika världar. Politiken skapas i organisationen och organisationen måste driva politik. Därför ledde du den stora organisationsutredningen på ett alldeles utomordentligt sätt och du ledde också debatten om organisationen på kongresserna 2013 och 2015. Det är det som nu ligger till grund för ett parti som samlas oftare och lite smartare, och det tar vårt arbetssätt framåt hela tiden.

Du ledde arbetet mot de stora framtidsutmaningarna att få ett mer öppet och förnygrad parti. Det blev ett nätverk för unga kommunalråd, vilket är mycket bra, 25 procent ska vara under 35 år på riksdagslistorna och vi ska ha fler unga företrädare i partiet. Men du var också tydlig med att vi inte får glömma bort att en del av Sveriges befolkning är äldre och att de också ska representeras på ett rättvist sätt.

Du ledde oss inte minst, Carin, genom svåra tider. Partiet har haft väldigt svåra tider och en sådan ledde du oss igenom. När det var som allra mest kaotiskt kunde vi se dig emellanåt stå där framför tv-kamerorna lugn och stadig som en klippa. För detta ska du ha ett mycket stort tack!

Du har lagt den organisatoriska grund som har krävs och det är det som Lena nu hänvisar till. Det är det som tar oss vidare och inte bara för att behålla regeringsmakten. Det är viktigt i sig, men det handlar också om att verkligen bli det parti som på riktigt bär berättelsen om framtiden.

Tack Carin, tack! För att på riktigt visa hur djupt tacksam jag är ska jag säga något som jag knappast kommer att säga igen efter det här: Jag hoppas att det går bra för Bajen!

Carin Jämtin, avgående partisekreterare: Tack så mycket, kära vänner! Tack för den fantastiska applåden, för den värme jag kände i salen nu och som jag känt under det dygn jag varit här och under de fem och ett halvt åren som jag har fått vara partisekreterare i Sveriges bästa parti.

En socialdemokratisk partikongress speglar ju Sveriges bästa parti, vilket består av oss alla. Det består av Stefan, av en vinnarskallepartisekreterare och framför allt av 85 000, snart 100 000, medlemmar som tillsammans skapar politiken och förändringen. Vi har alltid gjort det på det sättet, vi har samlats till möten och skapat förändring. Vi har skapat politiken och stärkt organisationen. Vi har gjort det tidigare och just nu är det vi i den här salen som har chansen, möjligheten och turen, eller hur jag ska uttrycka mig, att få vara företrädare för våra föreningar, våra arbetarekommuner, våra partidistrikt.

Vi tillhör en rörelse som är 125 år gammal. Många av vår fantastiska företrädare har känt, tyckt, tänkt och skapat det samhälle vi i dag har att vårda, värna, skapa och förbättra för våra barn, för de ofödda barnen, för dem som inte bor i Sverige nu men som kommer att komma hit, för de människor som jobbar, för de människor som har jobbat och för alla människor som politiken är viktig för. Det socialdemokratiska partiet skapar politiken men människans frigörelse måste alltid vara hennes egen verk. Det har vi drivits av. Det kommer vi drivas av. Det kommer jag alltid att drivas av.

Kära vänner, det är fantastiskt att vara partisekreterare i ett fantastiskt parti med en massa fantastiska vänner och fantastiska människor. Det är en politisk folkrörelse som skapar politiska förutsättningar för att samhället ska utvecklas. Vad en politisk folkrörelse är kan vi debattera och det kommer vi att debattera länge. Marita var med och ledde det i sina diskussioner, Ibbe när du var partisekreterare, kanske också Lasse är kvar här, Lena kommer att föra den diskussionen och jag har pratat om det: Vad är en politisk folkrörelse?

Man kan göra det lätt för sig och säga att det är när 1 + 1 blir 3. En del säger att man måste vara väldigt många för att det ska vara en folkrörelse men framför allt måste folk och alla människor i folkrörelsen få en möjlighet att vara med och skapa politiken, skapa besluten och skapa förändringen. Vi ska värva medlemmar. Vi ska fortsätta med det, precis som Lena sade. Vi ska göra det för ju fler vi är, desto bättre blir politiken. Det är en av de viktiga delarna i en politisk folkrörelse.

Men en folkrörelse är alltid också i rörelse. En folkrörelse är inte bara en samling människor som för tillfället råkar vara på samma ställe och prata om utmaningar, utan det är också en rörelse som vågar utmana, vågar förändra, vågar skapa en politik och en situation som gör världen bättre. Världen, Sverige och det samhälle vi bor i. Därför ska vi finnas överallt i hela Sverige. Därför ska vi finnas i små orter, stora orter, i förorter, där det är problem med arbetslöshet och utmaningar men också där det finns andra typer av utmaningar. Vi ska finnas och diskutera på arbetsplatser, på skolor och i alla andra delar av samhället, för det är tillsammans i samhället som folkrörelsen skapar politiken.

Under de här åren är det så otroligt mycket vi har gjort, och Stefan – jag blev alldeles rörd av dina ord. Jag vill bara nämna några av alla grejer som jag känner att jag tar med mig och faktiskt är stolt för. Valsegrar och sådant är jätteviktigt och superbra, för det är därigenom vi förändrar samhället, men om vi inte jobbar med folkrörelsen vinner vi inte valen. Så enkelt är det. Om vi inte jobbar med folkrörelsen vinner vi inte valen.

Därför tänker jag ta upp samtal, bildning och passion. Jag ska säga något kort om varje, för det tror jag är de viktigaste delarna av att vinna valen.

Samtal görs på en massa olika sätt – på nätet, där samtalar vi och chattar på en massa olika sätt, nätet är himla viktigt. Vi samtalar i telefon, vi genomförde fantastiska teleforum som var jättekul, och jag tror att även Stefan tyckte det. Vi hade upp till 35 000–40 000 deltagare vid något tillfälle, vid något annat tillfälle var det färre, och det var bra samtal. Sedan har vi samtalen vid dörrknackning och i telefon, och jag vill nämna två dörrknackningar som på något sätt är en symbol för samtal och hur olika samtalen kan vara.

Något av det första som hände när jag hade blivit partisekreterare var omvalet i Västra Götaland och Örebro, våren 2011. Då var jag och talade på Örebros distriktsårskonferens och vi knackade dörr direkt efteråt i Vivalla. Vi knackade på 1 300 dörrar på 2,5 timme, för vi var väldigt många. Tillsammans knackade vi för att få folk att rösta. Något år senare, jag minns inte riktigt när, var vi i Ljungby och knackade dörr i ett radhusområde. Det var en fantastiskt rolig dörrknackning, och jag lyckades knacka på ungefär 15 dörrar på 2,5 timme. Det finns säkert någon som tycker att det var undermåligt men det var en fantastisk kvalitet i de samtalen. Det var värme, bra diskussioner, vi var sams med en del och osams med andra, vi fick med oss en massa

politiska idéer till det fortsatta politiska arbetet. Samtal är olika men samtalen är grunden för politikutveckling.

Den andra delen som jag vill säga något om är utbildning och bildning. Vi satte ett studieutskott i sjön för första gången någonsin i partiets historia. Nu har vi ett studieutskott på nationell nivå. Vi har en studieplan med massor av olika delar. Jag försökte sortera i mitt huvud efter roliga och spännande studiesammanhang, men de blev så många att jag hade svårt att sälla, så jag tänker bara säga två.

Den ena är såklart Bommersviksakademin. 560 personer mellan 25 och 35 år, de sista går ut snart, har gått igenom en kvalificerad ledar- och idéutbildning på Bommersvik. 560 personer med sina rötter i partiet som organisation, SSU eller fackföreningsrörelsen. Det är ett fantastiskt ledarskapstillfälle men det är också den bästa facklig-politiska satsningen vi har gjort på mycket längre. Jag hoppas att ni fortsätter att utveckla den typen av satsningar på facklig-politisk samverkan. Den andra utbildningen jag vill nämna är en specifik utbildning. Det var i Skåne, och jag blev inbjuden att tala om jämställdhet på en kvinnokurs. Det var bara kvinnor som fick gå kursen, det var 40 platser men det kom 89! Så var det, och så är det inte så sällan. Det var fantastiskt spännande, vi pratade om teori och om praktik, om att göra både partiet och samhället mer jämställt.

Det är det som är bildning i partiet. Vi pratar om vår egen roll men vi pratar också om hur vi ska göra samhället bättre. Bildning och utbildning i partiet handlar om att utbilda och bilda oss själva men det handlar framför allt om att i en folkrörelse utvecklar man politiken genom att göra en modern samhällsanalys. Den samhällsanalysen gör vi genom studier, bildning och olika typer av möten.

Partiet är också en internationalistisk rörelse och jag är stolt över att vi just i dessa dagar stödjer systerpartiet på Filippinerna, Akbayan, och att vi stödjer vårt systerparti i Belarus, där det fortfarande sitter flera hundra personer i fängelse. Genom vårt långvariga stöd har de både lite ekonomiska resurser men framför allt ett moraliskt stöd för att orka kämpa för demokratisk utveckling. Vårt makedonska systerparti och vårt namibiska systerparti har med oss som förebild infört 50–50 på sina listor. Mycket gör vi i det internationella arbetet. Vår devis är att människans frigörelse är hennes eget verk. Det gäller överallt på hela jordklotet.

Det är fantastiskt att vara partisekreterare i Sveriges bästa politiska parti. Jag vill tacka er alla. Alla ni som har gjort det här möjligt. Alla dagar är inte roliga som partisekreterare, eller hur Ibbe? För mig har det inte varit så i alla fall, även om de flesta dagar är roliga. Men när det inte varit så lätt på jobbet, eller när det inte varit så lätt på uppdraget, när man faktiskt känner att man inte vet hur man ska lösa det, så har jag samlat kraft i er – i partiet, i partivännerna, i diskussioner, i mothugg, i medhåll och i goda idéer. Tillsammans skapar vi lösningar på de svåraste problemen.

Ett stort tack till er alla och ett speciellt tack, förlåt ni andra, till stockholmarna och till Stockholm, till min hemstad. Jag älskar hela Sverige men Stockholm lite extra. Så är det! Jag vill tacka alla distriktsordförande och ledningar, men framför allt ett stort tack till 26-manna. Ni har varit helt ovärderliga för mig!

Lena, du har en fantastisk partner i Stefan. Vi lärde känna varandra på Palmecentret. Det var en fröjd att jobba med Stefan där – du har hjärtat på rätt ställe, du har den ideologiska näsan och

kompassen, du har tryggheten att leda vårt parti, och framför allt just nu Sverige, genom en väldigt knepig tid. Jag känner mig helt trygg och jag tror att många delar den tryggheten. Det är fantastiskt att ha fått jobba med dig som har ett sådant värdebaserat ledarskap och en sådant trygg tillit till människor. Tusen tack, Stefan, för de här åren och tack för den här tiden. Nu vinner vi valen!

Kulturinslag

Dansgruppen Twisted Feet framförde inslaget *Trygghet i en ny tid*.

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman, Marita Ulskog* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *John Josefson* och *Petra Söderqvist*

Förändring i ombudsförteckning

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Jan Lahti*, Västernorrland, som ersättare för *Bodil Hansson* som blivit invald som suppleant i verkställande utskottet.

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.12

Behandling av område D: En välfärd som går att lita

Tjänstgörande ordförande: Nu ska vi genomföra en omröstning med kort och rösträknare, eftersom det krånglade med tekniken när vi skulle göra en omröstning tidigare

Beslut

Kongressen beslöt:

att bifalla *Jenny Bjeråks* yrkande på motion D657 med röstsiffrorna 192 mot 148.

Ordförande: *Marita Ulskog* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Gbersetti*

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.2

Behandling av område A: Jobb för tillväxt och framtidstro

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i ny tid*, inledning (s. 4, rad 6-10), kapitel 1 *Jobb och tillväxt för framtidstro* (s. 5), *Jobb i hela landet* (s. 5-6). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A: (UA1-UA4).

Huvudföredragande: *Mikael Damberg*

Föredragning och förslag

Mikael Damberg, partistyrelsens föredragande: Äntligen har vi kommit fram till jobben. Det handlar om tryggheten att ha ett jobb men också tryggheten på jobbet. Jag är stolt över att sitta i en regering som steg för steg bockar av det tiopunktsprogram som vi lovande löntagarna för ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Facket ska alltid kunna ta strid för svenska kollektivavtal. Vi tar fram och finansierar en ny arbetsmiljöstrategi och vi tar krafttag mot den osunda konkurrensen. Seriösa företag ska inte konkurreras ut av aktörer som struntar i arbetsmiljöregler, skatter eller kollektivavtal.

På den här kongressen tar vi nu flera steg vidare. Riktlinjerna är tydliga om allmän visstid, vi ska stoppa hyvling. Dessutom ska arbetstagare som behöver arbetskläder ha rätt till det. Steg för steg utvecklar vi tryggheten på jobbet. Men vi socialdemokrater vet att slaget om den svenska modellen inte är avgjort. Det finns många som vill använda den oroliga tid vi lever i för att utmana och avveckla den svenska modellen. Alla borgerliga partier vill på ett eller annat sätt, med politiska beslut, tvinga fram lägre löner. Sverigedemokraterna och Jimmie Åkesson är inte bara rasister, de är mörkblå. De vill kröna Anna Kinberg Batra som statsminister och de röstade nej till att schyssta löner och villkor ska gälla vid offentlig upphandling. SD är ett löntagarfientligt parti.

För mig är jobben en moralisk fråga. Alla som kan jobba ska jobba. Vårt samhällskontrakt, hela vår välfärdsmodell, bygger på att alla är med och bidrar. Men för oss socialdemokrater är jobben framför allt en ideologisk fråga. Ett eget arbete ger trygghet och sammanhang. Ett eget arbete ger ekonomisk frihet och ofta personlig utveckling. Ett eget arbete gör det möjligt att förverkliga drömmar.

Låt mig göra det väldigt konkret. I morse vaknade 150 000 fler människor av väckarklockan, satte på kaffet och tog kanske bussen till jobbet. Denna till synes enkla rutin förändrar livet och verkligheten för familjer runt om i Sverige. När småbarnsfamiljer äntligen kan förverkliga drömmen om en större bostad. Eller googla omkring och planera sin drömresa till solen, värmen

och stränderna. Det kan handla om den där obeskrivliga glädjen över att till slut ha råd att köpa den där fina jackan till tonårsbarnen som har tjatat. Ett jobb och en egen inkomst förändrar livet.

Därför hatar vi socialdemokrater arbetslöshet, för vi vet hur arbetslöshet bryter ner människor, vi vet hur det bygger större klassklyftor. Därför är kampen för arbete åt alla vår viktigaste politiska mission. Vårt mål är att pressa ner arbetslösheten och nå EU:s lägsta arbetslöshet. Det arbetet ska vi göra tillsammans.

Nya jobb växer inte automatiskt fram. Det krävs tillväxtpolitik som ökar efterfrågan, driver innovation och förutsättningar för växande företag i hela vårt avlånga land. Den avgörande frågan nu är hur Sverige ska hålla uppe jobbtillväxten de kommande åren. Hindren är tydliga. För lite utbildning, för få bostäder, för gammal infrastruktur. Företag har svårt att hitta rätt arbetskraft. Det finns 100 000 lediga jobb. Utan vårt kunskapslyft och bättre regional matchning kommer företag som vill och försöker växa att misslyckas. Därför är smart utbildningspolitik vår tids viktigaste näringspolitik.

Om inte godstrafiken fungerar så att exportindustrin kan leverera, om inte arbetspendlarna kommer till och från jobbet, bromsas utvecklingen. Om inte bredbandet kopplar upp våra små och medelstora företag i hela landet stannar tillväxten av. Om inte våra städer och landsbygder växer kommer bostadsbristen att bromsa tillväxten framöver. Därför är byggkranarna som ni reser runt om i Sverige helt nödvändiga för jobbtillväxten framöver.

Det är exakt det här som vår kongress har handlat om. Vi tänker investera i bostadsbyggande, i bättre infrastruktur, i snabba bredband, i utbildning och matchning i hela landet. Men det handlar också om växande små och medelstora företag. Vi ger en skatterabatt för de småföretag som väljer att anställa sin första. Vi ser till att öka tryggheten för småföretagare så att de också vågar satsa. Vi ser till att de klarar finansiering för att växa och småföretagare ska få betalt i tid.

Men Moderaterna fattar fortfarande inte detta. Det är fortfarande skattesänkningar, skattesänkningar och skattesänkningar. Läger man ihop den moderata politiken innebär den en investeringsbroms för Sverige. Det kommer att kosta jobb för Sverige. Det kommer att bli färre byggkranar, färre bilar från Torslanda och färre turister från omvärlden.

Sverige har fantastiska möjligheter. Modern näringspolitik bygger på samverkan. Vi måste samarbeta mellan kommuner och stat, mellan politik, näringsliv och akademi. Det vet ni, för det är det ni sysslar med ute i kommunerna i dag. Svensk tillväxt drivs av Grums, där Leif Haraldsson är KSO och Billerud Korsnäs nu gör sin största investering någonsin – 5,8 miljarder kronor i en världsledande produktion av kartong. Svensk industri och tillväxt drivs av Malmö, där Katrin Stjernfeldt Jammeh nu bygger ut för *massive entertainment* och den svenska branschen. Svensk tillväxt drivs av Luleå, Eskilstuna, Katrineholm, Västerås, Avesta, som alla blir hem för enorma datacenter.

Men den drivs också av Mikael Lindfors i Norsjö som tillsammans med Roger Albertsson agerade när industriföretaget aviserade att man skulle lämna Bjurträsk. I stället för att acceptera jobbade ni dag och natt och hittade ett nytt företag som ville flytta till fabriken och tillverka ekologiska flerfamiljshus. Tillsammans såg ni till att skapa de förutsättningar som krävdes för att inte bara behålla utan skapa fler jobb på orten.

Som näringsminister har ni som kämpar i kommuner, med investeringar, yrkesutbildningar och bostäder min tacksamhet men också min djupaste respekt. Nu ökar vi takten kamrater!

Anna-Caren Sätterberg, partistyrelsens föredragande: Hej partivänner, nu ska vi äntligen fatta de kloka besluten när det gäller jobb i hela landet och då ska vi ta oss från Abisko, kanske förbi Åre och ända ner till Österlen. Förra partikongressen i Västerås beslutade vi om Sveriges nya jobbagenda. Vi fattade väldigt många bra beslut och vi fokuserade hela kongressen just på jobben. Med det vill jag tala om för er att de besluten gäller. Vi kan inte bygga ut riktlinjerna riktigt så mycket som fanns där. Jag märker nämligen att det finns en liten önskan om det.

Vi behöver inte heller upprepa allt nu när vi har en socialdemokratiskt ledd regering som efter kongressens förra voteringar nu ser till att verkställa till exempel investeringsstöd till bostäder – det byggs överallt i hela Sverige. Som ser till att länsstyrelserna hanterar att processen med byggande går fortare. Regeringen har också tagit initiativ till att Trafikverket ska ta över järnvägsunderhållet. Besiktningsverksamheten är nu Trafikverkets ansvar och nu förbereds de pilotregioner där Trafikverket ska ta det övergripande ansvaret för underhåll. Vi fastställde, som ni kommer ihåg, också att staten har det övergripande ansvaret för statlig infrastruktur.

I dag ska vi behandla nya riktlinjer och vi har tidigare i dag hört från Magdalena Andersson hur hon har lovat att investeringarna i infrastruktur ska öka, och tack vare de kreativa och konstruktiva ombud jag har haft förmånen att umgås med i min temagrupp har vi nu lämnat ett reviderat förslag till riktlinjer där vi förstärker bostadspolitikavsnittet så att det byggs i hela landet, och där problemen med att bygga på ställen där marknadsvärdet är lägre än den färdigställda byggnationen ska ses över.

Vi jobbar vidare med det bostadspolitiska målet, om minst 250 000 nya bostäder fram till 2020 men än viktigare: Kontinuiteten ska fortsätta och att vi ska bygga minst 45 000 bostäder per år efter det. Vi säger också i de nya riktlinjerna att av allt som byggs ska andelen träbyggnad öka.

Vi har även förstärkt skrivningarna med att kommunerna och staten ska ta ett gemensamt ansvar så att fler har råd att även bo i ett nybyggt boende. Vi har fört in så att alla våra viktiga transportslag finns med när vi förstärker drift och underhåll av järnväg liksom insatser för väg, sjöfart och flyg, och arbetet med nya stambanor för höghastighetståg och Norrbotniabanan som del av bottniska korridoren ska påbörjas. Sverige är som ni vet ett avlångt land. Därför är det viktigt att alla transportslag finns med.

Vi slår också fast att 2025 ska hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband och vi förstärker statens närvaro med den statliga servicen och myndigheter, så att de finns närvarande i hela landet. Partivänner, nu är det dags att debattera. Jag vill bara tacka för de fantastiska timmar jag har tillbringat med er i temagruppen. Bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

(Sidan 4, rad 6-10 i ursprungsdokumentet)

Vi ska nå EU:s lägsta arbetslöshet. Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går före allt annat. Det är det enskilt viktigaste för att öka jämlikheten. Svensk industri och våra små och medelstora företag ska ha goda villkor. Utbildning och bättre matchning gör att lediga jobb kan tillsättas snabbare. Nyanländas väg in i arbete ska kortas. Så kan Sverige fortsätta gå mot full sysselsättning.

(Sidan 56 i ursprungsdokumentet)

Jobb och tillväxt för framtidstro

Vi socialdemokrater har alltid satt höga mål och genom det förändrat samhället, steg för steg, på ett sätt som många inte trott var möjligt. Vårt mål förblir full sysselsättning och vårt delmål EU:s lägsta arbetslöshet år 2020 ligger fast.

Skälet är enkelt. Att ha ett jobb att gå till gör att du blir en del av en gemenskap där du kan utvecklas och lära nytt. Lönen ger dig en trygg inkomst, möjlighet att leva friare, bestämma själv och planera framåt. När alla som kan arbetar skapas den tillväxt som gör det möjligt att stärka välfärden och ge alla människor chansen att bidra till ett ännu bättre samhälle.

I dag höjs röster för att Sverige ska sänka ambitionerna, att jobbmålet är omöjligt att nå, att vi måste försämra arbetsvillkoren och sänka lönerna. Vi socialdemokrater säger precis tvärtom. Vi ger aldrig upp om jobben. Vi står upp för kollektivavtalsenliga löner och villkor. För vi vet att det enda sättet att upprätthålla den svenska modellen och vårt välstånd är att vi konkurrerar med att ligga långt fram, att förnya oss och ta fram morgondagens varor och tjänster. Det kräver bra arbetsvillkor som gör att de anställda tar ansvar och bidrar med kreativitet och egna initiativ. Det ökar produktiviteten och skapar reallöneökningar som ger en stabil privat konsumtion. Det skruvar konkurrenskraft och levnadsvillkor uppåt.

Den svenska modellen levererar inte bara ett jämlikt samhälle med hög levnadsstandard. Den ger oss även styrka i den tilltagande globala konkurrensen.

Jobb i hela landet

Fler jobb behövs i hela Sverige. Vi vill stimulera den regionala tillväxten och investera i service, utbildning, infrastruktur och bostäder. Hela Sverige ska leva.

Många upplever i dag att verksamheter som varit självklara försvinner från orten, att delar av Sverige glöms bort. Det är nedslitna förorter där trångboddheten ökar och många unga börjar vuxenlivet i arbetslöshet. Det finns småorter där affärerna stänger, vårdcentraler läggs ned och flyttar, där gräset börjar växa på övergivna mackar.

Statlig närvaro är betydelsefull för den lokala utvecklingskraften. Samordning och digitalisering i våra myndigheter är viktigt. Vi ska ha effektiva myndigheter. Men relationen mellan myndigheter och invånare kan inte enbart vila på digitala lösningar och enstaka brev. Möjligheten att mötas öga mot öga måste också finnas.

Digitaliseringen gör att allt fler kan arbeta hemma, få vård i hemmet och studera på distans. Den förbättrar tillgången på samhällsservice i takt med att e-tjänster byggs ut. Men det i sin tur ställer krav på tillgång på fungerande och snabb uppkoppling. Pålitliga och effektiva kommunikationer är helt avgörande för fler dynamiska arbetsmarknadsregioner som gör det möjligt att bo på landet och jobba på annan ort eller i en kranskommun och pendla till innerstan.

Bostadsbristen är akut, inte minst bland unga, och behovet av bostäder ökar nu ytterligare när befolkningen växer snabbt. Den hämmar tillväxten i hela landet, inte minst i storstäderna. Det finns bara en lösning på det här problemet: Bygg mer! Det ska vara möjligt att leva och bo både i städer och på landsbygd, men också flytta för att studera eller ta ett nytt jobb. För att förbättra möjligheterna till nybyggnation i hela landet så ses de statliga kreditgarantierna och förutsättningarna för avskrivningar och nedskrivningar över. Vid förra kongressen beslutade vi att genomföra en byggoffensiv och bygga minst 250 000 nya bostäder fram till 2020 och därefter i genomsnitt 45 000 bostäder om året fram till 2030. Den offensiven är inledd. Förra året påbörjades 64 000 nya bostäder. I framtidens bostadsområden har forskningen en nyckelroll, hållbarhet ska vara ett ledord när bostadsbristen byggs bort.

Vi vill se fler hyresrätter, bra bostäder för äldre, studentbostäder, klimatsmarta hus genom en ökad andel trähusbyggnation, blandade bostadsområden med både villor, radhus och flerfamiljshus som bryter den växande bostadssegregationen. Bostadsbristen är ett samhällsproblem som ska bekämpas. Många har idag inte råd att efterfråga det som byggs eller de boenden som finns tillgängliga. För att fler ska ha råd med även ett nybyggt boende måste stat och kommun ta ett gemensamt ansvar.

Allmännyttan ska användas. Den är kommunernas viktigaste verktyg för att klara bostadsförsörjningsansvaret.

Den svenska modellen ska utvecklas så att Sverige håller ihop. Vi kommer att prioritera:

Att fortsätta byggoffensiven. Vi ska minska kostnaderna och öka investeringarna i bostadssektorn. Byggprocessen ska bli enklare och snabbare. Tiden för att handlägga överklaganden av detaljplaner ska kortas. Staten bör se över antalet riksintressen och ta ett ökat ansvar för att balansera olika intressen mot varandra. Tydliga krav ska finnas på alla kommuner att bidra till att minska bostadsbristen.

Bättre kommunikationer. Kraftfulla förstärkningar av drift och underhåll av järnvägen ska göras, liksom insatser för ett välfungerande vägnät, sjöfart och flyg. Viktiga godsstråk och järnvägssatsningar, som knyter samman regioner i hela landet, ska prioriteras. Arbetet med nya stambanor för höghastighetståg och Norrbotniabanan, som en del av den bottniska korridoren, ska påbörjas, liksom planeringen av den regionala kollektivtrafiken för att upprätta goda anslutningar till de nya stationerna. Fortsatt kraftfull utbyggnad av fast, mobilt bredband och telefoni ska ske. År 2025 ska hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband.

Decentralisering för fler jobb och ökad tillväxt. För att ta till vara utvecklingskraften i hela Sverige ska närings- och arbetsmarknadspolitiken anpassas mer efter regionala förhållanden. De regionala kompetensplattformarna, där arbetsmarknadens parter spelar en viktig roll, ska få ökat inflytande över resurserna. Stödet till företag för att öka sin export ska vara tillgängligt i hela landet. Fortsatta satsningar på högskolor och olika former av lärcentrum ska göras. Den statliga servicen ska utvecklas och myndigheter ska vara närvarande i hela landet. Samhällskontraktet mellan medborgarna och det allmänna i form av stat, kommuner och landsting måste stärkas.

Motionerna

Bostadspolitik (UA1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A1:1, A7:1, A7:2, A7:3, A15:1, A15:2, A15:3, A15:4, A15:5, A15:7, A15:8, A15:9, A15:10, A15:11, A15:12, A15:13, A15:14, A16:1, A16:2, A16:3, A16:4, A16:5, A16:7, A16:8, A16:5 9, A16:10, A16:11, A16:12, A16:13, A16:14, A17:1, A17:2, A17:3, A17:4, A17:5, A17:7, A17:8, A17:9, A17:10, A17:11, A17:12, A17:13, A17:14, A18:1, A18:2, A18:3, A18:4, A18:5, A18:7, A18:8, A18:9, A18:10, A18:11, A18:12, A18:13, A18:14, A19:1, A19:2, A19:3, A19:4, A19:5, A19:7, A19:8, A19:9, A19:10, A19:11, A19:12, A19:13, A19:14, A20:1, A20:2, A20:3, A20:4, A20:5, A20:7, A20:8, A20:9, A20:10, A20:11, A20:12, A20:13, A20:14, A22:1, A24:1, A25:1, A27:1, A27:2, A28:1, A28:2, A28:3, A28:4, A29:1, A30:1, A30:4, A31:1, A31:2, A31:3, A31:4, A31:5, A31:6, A31:7, A31:8, A31:9, A32:1, A32:2, A32:3, A32:4, A32:6, A32:7, A35:1, A35:2, A36:1, A38:1, A38:2, A40:1, A41:1, A43:1, A46:1, A47:1, A48:1, A49:1, A49:2, A49:3, A50:1, A51:1, A52:1, A53:1, A53:2, A54:1, A55:1, A56:1, A57:1, A58:1, A60:1, A60:2, A60:3, A60:4, A60:5, A60:6, A60:7, A60:8, A60:9, A61:3, A68:3, A68:6, A70:1, A70:2, A70:3, A70:4, A70:5, A73:1, A73:2, A75:1, A75:2, A75:3, A76:1, A80:1, A81:1, A85:1, A86:1, A86:2, A96:1, A96:2, A96:3, A96:4, A97:1, A97:2, A104:1, A105:1, A105:2, A105:3, A106:1, A122:1, A123:1, A129:2, A129:3, A136:1, A137:1, A140:1, A147:1, A147:2, A147:3, A147:4, A148:1, A150:1, A150:2, A150:3, A165:1, A165:2, A165:3, A167:1, A167:2, A167:3, D44:3, D45:3, D666:31, D666:32, D666:33, D666:38, D666:39, D666:40, D666:41, D666:42, D666:43, D666:44 och D666:45, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A15:14, A16:14, A17:14, A18:14, A19:14, A20:14, A30:1, A41:1, A46:1, A47:1, A48:1, A49:1, A50:1, A51:1, A52:1, A53:1, A54:1, A55:1, A56:1, A57:1, A58:1, D666:40 och D666:45
- att avslå motionerna A15:3, A15:5, A15:7, A15:11, A16:3, A16:5, A16:7, A16:11, A17:3, A17:5, A17:7, A17:11, A18:3, A18:5, A18:7, A18:11, A19:3, A19:5, A19:7, A19:11, A20:3, A20:5, A20:7, A20:11, A24:1, A27:1, A27:2, A28:1, A28:2, A28:3, A31:5, A31:7, A32:4, A32:6, A32:7, A38:2, A40:1, A49:2, A49:3, A60:5, A68:3, A70:2, A86:1, A86:2, A96:3, A96:4, A97:1, A105:1, A105:2, A105:3, A140:1, A147:1, A147:3, A150:2, A150:3, A167:1, A167:3, D666:32, D666:33, D666:39, D666:43 och D666:44
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A1:1, A7:1, A7:2, A7:3, A15:1, A15:2, A15:4, A15:8, A15:9, A15:10, A15:12, A15:13, A16:1, A16:2, A16:4,

A16:8, A16:9, A16:10, A16:12, A16:13, A17:1, A17:2, A17:4, A17:8, A17:9, A17:10, A17:12, A17:13, A18:1, A18:2, A18:4, A18:8, A18:9, A18:10, A18:12, A18:13, A19:1, A19:2, A19:4, A19:8, A19:9, A19:10, A19:12, A19:13, A20:1, A20:2, A20:4, A20:8, A20:9, A20:10, A20:12, A20:13, A22:1, A25:1, A28:4, A29:1, A30:4, A31:1, A31:2, A31:3, A31:4, A31:6, A31:8, A31:9, A32:1, A32:2, A32:3, A35:1, A35:2, A36:1, A38:1, A43:1, A53:2, A60:1, A60:2, A60:3, A60:4, A60:6, A60:7, A60:8, A60:9, A61:3, A68:6, A70:1, A70:3, A70:4, A70:5, A73:1, A73:2, A75:1, A75:2, A75:3, A76:1, A80:1, A81:1, A85:1, A96:1, A96:2, A97:2, A104:1, A106:1, A122:1, A123:1, A129:2, A129:3, A136:1, A137:1, A147:2, A147:4, A148:1, A150:1, A165:1, A165:2, A165:3, A167:2, D44:3, D45:3, D666:31, D666:38, D666:41 och D666:42.

Digitalisering (UA2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A9:1, A9:2, A9:3, A9:4, A10:1, A10:2, A10:3, A10:4, A11:1, A11:2, A11:3, A11:4, A12:1, A12:2, A12:3, A12:4, A13:1, A13:2, A13:3, A13:4, A14:1, A14:2, A14:3, A14:4, A33:1, A33:2, A33:3, A34:1, A34:2, A42:1, A42:2, A42:3, A42:4, A44:1, A44:2, A45:1, A74:1, A74:2, A100:1, A100:2, A100:3, A100:4, A100:5, A100:6, A171:8, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A9:1, A9:2, A9:4, A10:1, A10:2, A10:4, A11:1, A11:2, A11:4, A12:1, A12:2, A12:4, A13:1, A13:2, A13:4, A14:1, A14:2, A14:4, A100:4 och A100:6

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A9:3, A10:3, A11:3, A12:3, A13:3, A14:3, A33:1, A33:2, A33:3, A34:1, A34:2, A42:1, A42:2, A42:3, A42:4, A44:1, A44:2, A45:1, A74:1, A74:2, A100:1, A100:2, A100:3, A100:5 och A171:8.

Hållbara transporter och en bättre infrastruktur för jobb och klimat (UA3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A4:1, A4:2, A6:1, A6:2, A6:3, A21:1, A26:1, A30:2, A30:3, A32:10, A32:11, A32:12, A37:1, A39:1, A59:1, A59:2, A63:1, A65:1, A65:2, A65:3, A65:4, A65:7, A65:8, A65:9, A65:10, A67:1, A71:1, A71:2, A71:3, A71:4, A72:1, A77:1, A77:2, A78:1, A78:2, A79:1, A79:2, A82:2, A83:1, A83:2, A83:3, A83:4, A83:7, A83:8, A83:9, A83:10, A84:1, A84:2, A84:3, A84:4, A84:5, A84:6, A84:7, A84:8, A84:9, A84:10, A87:1, A87:2, A87:3, A88:1, A88:2, A88:3, A89:1, A89:2, A89:3, A90:1, A90:2, A90:3, A91:1, A91:2, A91:3, A92:1, A92:2, A92:3, A93:1, A93:2, A93:3, A93:4, A94:1, A94:2, A94:3, A94:4, A98:1, A101:1, A102:1, A103:1, A107:1, A108:1, A108:2, A108:3, A110:1, A110:2, A110:3, A110:4, A110:5, A110:6, A110:7, A111:1, A112:1, A112:2, A113:1, A114:1, A115:1, A116:1, A119:1, A126:1, A130:1, A132:1, A132:2, A132:5, A132:6, A132:7, A132:8, A132:9, A132:10, A133:1, A133:2, A133:3, A133:4, A133:5, A133:6, A133:7, A133:8, A133:9, A133:10, A134:1, A134:2, A134:3, A134:4, A134:7, A134:8, A134:9, A134:10, A135:1, A135:2, A135:3, A135:4, A135:7, A135:8, A135:9, A135:10, A138:1, A138:2, A138:4, A139:1, A144:1, A146:1, A146:2, A149:1, A151:1, A152:1, A153:1, A154:1, A155:1, A156:1, A157:1, A158:1, A159:1, A160:1, A161:1, A162:1, A163:1, A164:1, A166:2, A166:3, A166:4, A168:1, A168:2, A175:13, A176:13, A177:13, A178:13, A179:13,

A180:13, A181:13, E6:2, E6:4, E6:5, E14:2 och F124:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A32:10, A65:1, A65:2, A83:1, A83:2, A84:5, A110:1, A110:2, A110:3, A110:4, A110:5, A110:6, A132:9, A132:10, A133:1, A133:2, A134:1, A134:2, A135:1 och A135:2

att avslå motionerna A4:2, A103:1, A107:1, A130:1, A144:1, A146:1 och A146:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A4:1, A6:1, A6:2, A6:3, A21:1, A26:1, A30:2, A30:3, A32:11, A32:12, A37:1, A39:1, A59:1, A59:2, A63:1, A65:3, A65:4, A65:7, A65:8, A65:9, A65:10, A67:1, A71:1, A71:2, A71:3, A71:4, A72:1, A77:1, A77:2, A78:1, A78:2, A79:1, A79:2, A82:2, A83:3, A83:4, A83:7, A83:8, A83:9, A83:10, A84:1, A84:2, A84:3, A84:4, A84:6, A84:7, A84:8, A84:9, A84:10, A87:1, A87:2, A87:3, A88:1, A88:2, A88:3, A89:1, A89:2, A89:3, A90:1, A90:2, A90:3, A91:1, A91:2, A91:3, A92:1, A92:2, A92:3, A93:1, A93:2, A93:3, A93:4, A94:1, A94:2, A94:3, A94:4, A98:1, A101:1, A102:1, A108:1, A108:2, A108:3, A110:7, A111:1, A112:1, A112:2, A113:1, A114:1, A115:1, A116:1, A119:1, A126:1, A132:1, A132:2, A132:5, A132:6, A132:7, A132:8, A133:3, A133:4, A133:5, A133:6, A133:7, A133:8, A133:9, A133:10, A134:3, A134:4, A134:7, A134:8, A134:9, A134:10, A135:3, A135:4, A135:7, A135:8, A135:9, A135:10, A138:1, A138:2, A138:4, A139:1, A149:1, A151:1, A152:1, A153:1, A154:1, A155:1, A156:1, A157:1, A158:1, A159:1, A160:1, A161:1, A162:1, A163:1, A164:1, A166:2, A166:3, A166:4, A168:1, A168:2, A175:13, A176:13, A177:13, A178:13, A179:13, A180:13, A181:13, E6:2, E6:4, E6:5, E14:2 och F124:2.

Landsbygd (UA4)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A2:1, A2:2, A2:3, A3:1, A5:1, A8:1, A8:2, A23:1, A62:1, A62:2, A64:1, A66:1, A69:1, A69:2, A69:3, A95:1, A95:3, A99:1, A109:1, A117:1, A117:2, A117:3, A118:1, A120:1, A120:2, A121:1, A124:1, A125:1, A127:1, A127:2, A127:3, A128:4, A131:1, A131:2, A131:3, A131:4, A131:5, A141:1, A142:1, A143:1, A145:1, A145:2, B15:3, D14:3 och D132:6, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A66:1, A117:2, A117:3, A125:1 och A127:1

att avslå motionerna A5:1, A62:2, A109:1, A118:1, A142:1, A143:1 och D14:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A2:1, A2:2, A2:3, A3:1, A8:1, A8:2, A23:1, A62:1, A64:1, A69:1, A69:2, A69:3, A95:1, A95:3, A99:1, A117:1, A120:1, A120:2, A121:1, A124:1, A127:2, A127:3, A128:4, A131:1, A131:2, A131:3, A131:4, A131:5, A141:1, A145:1, A145:2, B15:3 och D132:6.

Debatt

Stefan Hedén, Gävleborg: Jobb i hela landet – självklart är det en av de viktigaste frågorna. Vi har haft mycket bra samtal i temagruppen och partistyrelsen har lyssnat. Riktlinjerna är nu betydligt mycket bättre och vi från Gävleborg yrkar självklart bifall till förslaget till riktlinjer, men det finns

några tillägg som vi vill ta upp. Det handlar om de offentligt ägda stadsnäten som finns runt om i Sverige, där vi vill att man ska trycka på att de behövs för den sunda konkurrensen. Vi vill också trycka på problemet med den digitala klyfta som finns i Sverige. Vi måste också jobba aktivt för att ta bort den.

Redan i början av 1990-talet var det några kommuner, till exempel Sandviken, som inte accepterade Telias dyra priser på det som då hette fasta förbindelser. Vi började bygga egen fiber. Det var början till de stadsnät som vi i dag ser. De här stadsnäten har också sett till att vi har en sund konkurrens i utbyggnaden och har hållit nere priserna, både månadspriserna för fiber och byggande av fiber. Det här försökte borgarna riva ner under sin tid och ta bort förutsättningarna för de kommunala bredbanden, till förmån för den så kallade marknaden. Man förstod inte vitsen med att ha en sund konkurrens på bredbandssidan.

Vi vill definitivt se till att kongressen trycker på vikten av att det finns en sund konkurrens på bredbandsmarknaden. Bifall till Gävleborgs tillägg till riktlinjerna.

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag vill börja med att yrka bifall motion 115:1. Det är en motion om att man skyndsamt ska utreda ansvarsfrågan vad gäller autonoma, alltså självkörande, bilar – vem som är ansvarig om en olycka sker eller det händer något. Det är jätteviktigt. Det låter som en liten bagatell men det är viktigt, framför allt för människor med funktionsnedsättning. Tänk er själva att vara synskadad och helt plötsligt kunna ha en bil och kunna säga att man inte behöver färdtjänst för man har bilen. Det ger frihet till ganska många människor i vårt land. Därför tycker jag att frågan inte får ta för lång tid att utreda utan man måste komma till skott med det. Partistyrelsen har svarat att den är besvarad men hur jag än letar hittar jag inget i riktlinjerna om det. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Jag har även en motion där jag har yrkat på att återinföra Banverket, men där är jag nöjd med att ha pratat med Anna och jag litar på henne att det kommer att fungera, så jag är nöjd med det svaret.

Peter Holkeko, Jönköpings län: Jag yrkar bifall till ett tillägg: ”Vi skall utnyttja och utveckla de statliga bolagen för tillväxt och jobbskapande i hela landet. Vår enda kvarvarande bank SBAB skall utvecklas, inte avvecklas.”

Vårt statliga ägande har inte kommit till av en tillfällighet. Att vi äger gruvor och skog var från början ett högerprojekt för att försäkra sig om skog och malm i händelse av krig. Telefon, post, el och järnvägen ville inga privata investera i. Då gick staten in – inte för att tjäna pengar utan för att förse det svenska folket med diverse nyttigheter som alla sedan kan ha råd att nyttja och som fanns tillgängligt i hela landet.

Här i Göteborg fanns en av de första stambanorna, där man fraktade malm som man kunde sälja i utlandet för fyra gånger så mycket som man fick betalat i Sverige. Gustav II Adolf sköts i Lützen och då tog det en månad för brevet att komma fram, för er som klagat.

Vi har också slumpat ut statlig egendom i form av Telia, Nordea och Vin & Sprit, och det som står på tur nu är SBAB. Jag vill bara som hastigast nämna en av utförsäljningarna. Det var ju så

att Mats Odell sålde ut Vin & Sprit till Pernod, och Pernod sålde sedan delar av det för lika mycket som man betalade till svenska staten. Det här var en alldeles dålig affär.

Vad kan vi dra för slutsats av detta? Jo att kristdemokrater inte ska regera, att kristdemokrater inte ska handla med sprit, och att vi behöver utveckla våra statliga bolag för samhällsnytta och tillväxt och sluta att sälja ut vårt kyrksilver, våra gemensamma tillgångar. Och det bästa av allt: Det gör man bäst genom att bifalla mitt tilläggsyrkande!

Linda Larsson, Värmland: Äntligen pratar vi om det viktigaste området på hela kongressen! Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till motionerna A113 och A114. De är likalydande och skrivna av Örebro läns respektive Värmlands partidistrikt. Motionerna beskriver en för oss väldigt viktig infrastrukturinvestering, men framför allt handlar de om gränsproblematik och hur det hindrar vår regionala utveckling. I det här fallet handlar det om gränsen mellan Sverige och Norge men det skulle lika gärna kunna vara vilken annan nationsgräns som helst.

Varför en satsning på järnväg behövs tror jag inte att jag behöver fördjupa mig kring. Jag tror att hela kongressalen tydligt vet vilket samband det finns mellan goda kommunikationer och regional utveckling. Det vi tycker, och som vår satsning handlar om, är att när större investeringar ska göras som berör flera nationer så krävs ett nationellt engagemang. Vi i regionerna, vi i kommunerna, kan inte hantera de frågorna helt själva. Det klarar inte vi.

Vi har i dag i Värmland flera exempel där investeringar på norsk sida ställer till det för oss, och vad bra det hade varit om vi kanske i stället hade kunnat växla upp de investeringarna eller åtminstone vetat om dem, så att vi hade kunnat förhålla oss till dem. I den här motionen kräver vi inga extrapengar. Vi kräver inga investeringslöften eller att vårt järnvägsstråk ska lyftas in i någon nationell plan. Det handlar inte om det. Bifallet innebär bara att regeringen ska ta initiativ till en nationsövergripande infrastrukturplanering mellan Sverige och Norge.

Eva Österberg, Kalmar län: Vi går från en statlig verksamhet till en annan, kan man väl säga, i alla fall om jag får som jag vill. Jag vill börja med att yrka bifall till motion A128:4, att fler statliga jobb fördelas till Kalmar län, vilka också ska fördelas över hela länet. 2 500 arbetstillfällen i Kalmar län försvinner som en direkt och indirekt följd av beslutet att stänga två av tre kärnreaktorer i Oskarshamn. Det är en stor industrinedläggning i vår bygd. Det motsvarar att det skulle försvinna 30 000 jobb i Malmö, lite drygt 50 000 jobb i Göteborg eller 85 000 jobb i Stockholm. Jag misstänker att det skulle ge en och annan rubrik. Vi behöver hjälp i form av statliga jobb, så Mikael – visa på den samverkan mellan stat och kommun som du pratade om och hjälp oss att få statliga jobb till Kalmar län.

Kompetensintensiv industri är en motor för såväl övrig industrin som i utbildningssektorn i de här delarna av landet, vilka till stora delar består av landsbygd. En motor som gör att vi har kunnat behålla ungdomar och till och med få inflyttning. De har byggt hus, fyllt våra skolor med barn. Ja, det är mycket positivt som följer med den kompetensintensiva industrin. Kongresskamrater, visa solidaritet och hjälp oss att få statliga jobb till hela Kalmar län.

Roland Andreasson, Blekinge: Jag är här för att yrka bifall till motion A79. Den är skriven av Blekinge partidistrikt och det är inte av en ren tillfällighet att samma motion är lagd både från Gotland och Kalmar. Den tar upp den problematik som blir ännu tydligare när vi tittar på svaret från partistyrelsen.

Jag måste erkänna att vi hade bra samtal i temagruppen, och det var väldigt många idéer som blev tillgodosedda. Men vi saknar ett förtydligande i det svar som man säger att man har skickat på den när motionen när man anser den besvarad. Vi ställer nämligen en fråga kring vilka principer som är vägledande för den nationella transportplaneringen. Här nämns inget specifikt för infrastrukturen och dess standard när det gäller transporter österut.

Det finns tydlig statistik, tydliga utredningar, som visar att trycket på transportvägar österut, och sydöst speciellt, ökar i en sådan omfattning att 2030 kommer det behovet och trycket österut att vara mycket större än det är i dag, när man betraktar att trycket är västerut. Det skiftar alltså redan 2030 och det har vi inte ett ord om någon specifik riktning på infrastruktursatsningar. Bifall till motion A79.

Rikard Andersson, Göteborg: Partistyrelsens reviderade förslag är bra och ger goda förutsättningar för jobb i hela landet. Men jag och Göteborg med flera vill ha ett tillägg i de politiska riktlinjerna på sidan 4 rad 2, efter "sjöfart": "Hamnarnas roll behöver utvecklas."

Våra hamnar, såväl kustliga som insjö, utgör en central pulsåder för Sveriges såväl som för hela Nordens ekonomi. Utrikeshandeln växer, och nog ska den fortsätta växa. I dag är de länder som våra hamnar exporterar mest till andra europeiska länder. Detta kommer dock att förändras i takt med globaliseringen. Om vi ska ta täten i den globala exportmarknaden, och det ska vi, måste vi ha hamnar i världsklass och konkurrensen är stenhård. Många rapporter kommer nu och pekar på vikten av att Sverige faktiskt utvecklar sina hamnar, för världens hamnar utvecklas just nu i raketfart. Hamnen blir också allt viktigare för jobben. Redan i dag skapar exempelvis bara Helsingborgs hamn 12 000 jobb i deras arbetsmarknadsregion. Enkelt förklarar: Om du har ett par skor på dig just nu kan du vara säker på att det paret skor någon gång har legat i en container i en av våra svenska hamnar.

Det krävs politisk handlingskraft för att vi ska hänga med i utvecklingen och ta tillvara den här möjligheten. I förslaget till riktlinjer saknas i nuläget tyvärr skarpa skrivningar om denna viktiga framtidsfråga för hela vårt land.

Niklas Säwén, Västernorrland: Menar vi allvar med att hålla ihop det här landet, att hela landet ska utvecklas, är satsningar på infrastruktur helt nödvändiga. Behoven är enormt stora, resurserna oftast inte lika stora, men vi från Västernorrland är väldigt glada för det beslut vi fattade tidigare i dag om att vi måste öka investeringarna i och resurserna till infrastruktur. Det är viktigt för tillväxten, det är viktigt för klimatet, det är viktigt för människors frihet och det är viktigt för hela Sverige.

Från Västernorrland är vi också väldigt stolta över att partistyrelsen i de riktlinjer som i dag läggs fram för beslut nämner den bottniska korridoren i riktlinjerna. Den svenska delen av den bottniska korridoren sträcker sig från Haparanda och längst Norrlandskusten ner till Mälardalen.

En av de sträckor som bottniska korridoren innehåller är Ostkustbanan mellan Härnösand och Gävle. 1997 tog det tre timmar att åka mellan min hemstad Sundsvall och Stockholm. I dag tar det uppåt 3 timmar och 40 minuter. Vi är väldigt glada att partiet prioriterar den bottniska korridoren.

Det andra medskicket vi från Västernorrland vill göra handlar om statens roll för infrastrukturen. Staten måste ta det huvudsakliga övergripande ansvaret för infrastrukturen i vårt land. Staten måste ta ansvar för statlig infrastruktur. Jag hörde vad partistyrelsens föredragande sade i sin inledning och det känns tryggt. Jag hade tänkt att lägga ett yrkande men det kommer jag inte att göra utan jag kommer att yrka bifall till partistyrelsens förslag, och så hoppas jag att partistyrelsen och den socialdemokratiskt ledda regeringen uppfyller de beslut som vi har fattat här på partikongressen tidigare.

Jan Sablén, Västernorrland: Jag har två yrkanden och jag hoppas att jag kan återkomma kring det andra. Det första är bifall till motion A144 och det andra är ett tillägg till riktlinjerna. Vi från Västernorrland är väldigt positiva till det reviderade förslaget, men det som är bra kan bli bättre. Därför har jag ett förslag till en ny prioriterad punkt i riktlinjerna lite utifrån den tid vi lever i, en allvarlig situation som Sverige och framför allt Europa befinner sig i, där vi som demokratiska socialister behöver förbättra sikten. Vi måste synliggöra de motsättningar vi har i vårt land och vi måste också tydliggöra vilka viktiga insatser som måste göras för att motverka högerpopulism och fascism.

Som demokratiska socialister behöver vi också förbättra sikten med ett tydligt klassperspektiv för att vinna väljarna förtroende och med rätt mandat. Därför föreslår jag följande text och ny rubrik: ”*En solidarisk tillväxtpolitik.* Det marknadsliberala inflytandet i politiken har nått sin gräns. En ny politik ska formis med ett tydligt underifrån-perspektiv. En solidarisk tillväxtpolitik som ger likvärdiga förutsättningar för alla att arbeta, bo och leva i hela landet. Likvärdiga förutsättningar för företagsamhet och sysselsättning. Likvärdiga möjligheter för alla delar av landet att bidra till en positiv utveckling av samhällsekonomin.” Jag yrkar bifall till det tilläggsförslaget.

Inge Ståhlgren, Södermanland: Jag får börja med att ursäkta att jag inte har ändrat i systemet men jag kan dra tillbaka mitt yrkande och i stället bifalla Rikard Anderssons inlägg om att hamnarnas roll behöver utvecklas. Hamnarna är en otroligt viktig del av vår transportnäring, det är en samhällsdelig del av vår infrastruktur och de är mycket viktiga för export och import, vilket skapar väldigt mycket jobb.

Jag kommer från Sörmland som då har ostkustens största och bästa hamn – Oxelösund. Östergötland kanske inte håller med, men så är det i alla fall. Därför tycker jag att det är oerhört viktigt att vi får med hamnarna i riktlinjerna. Vi nämner sjöfarten i det reviderade förslaget men även hamnarna är viktiga, och jag hoppas att partistyrelsen håller med om hamnarnas vikt för både tillväxt och jobb i det här landet.

Mona Modin Tjulin, Jämtlands län: När jag fick de här politiska riktlinjerna kände jag ”Äntligen!” Nu har vi riktlinjer som håller ihop hela landet. Det finns olika behov, det finns olika möjligheter, det är svagheter och styrkor överallt i hela vårt avlånga land, och vi måste ta hänsyn till alla dem.

Vi socialdemokrater vill bygga trygghet i alla delar av landet och vi vill bygga Sverige starkt, precis som Magdalena Andersson sade så bra i morse. Efter den här fantastiskt bra processen, som jag är så otroligt glad över att kongressen har utvecklat med temagrupperna, har riktlinjerna blivit mycket bättre.

Det finns flera bra saker, bland annat det här med att kunna bygga bostäder. Jag vill påminna om det Elisabeth Lindholm sade om hur lite folk det bor i Strömsund, ni vet den där kommunen som är lika stor som Skåne till ytan – en invånare per kvadratkilometer. Men något som det finns gott om är skog och skogen är ju vårt gröna guld. Vi är väldigt glada för varje grej som gör att vi kan skapa fler jobb och då är det här med trähusbyggnationerna väldigt viktigt.

Men en sak känns extra bra när man läser riktlinjerna och det är meningen: ”Den statliga servicen ska utvecklas och myndigheter ska vara närvarande i hela landet.” Nu är Socialdemokraterna oerhört tydliga och det ger så mycket trygghet för kommunerna från norr till söder. Staten ska ha jobb i hela landet. Bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer.

Mikael Pettersson, Västmanland: jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer. Jag hade för avsikt att komma upp och yrka bifall på en motion som vi har från Västmanland men partistyrelsen har lyssnat på goda exempel och lagt in olika delar i texten. Jag ser nu förutsättningar för en mycket bra utveckling av de riktlinjer som finns framskrivna.

Jag kommer från en liten ort där vi bygger ny skola, nytt äldreboende, hyreshus och det står byggkranar lite överallt – och det har det inte gjort på 25 år i lilla Kungsör. Något som är viktigt är också att fler ska få råd med ett nybyggt boende och det har man fått med i de reviderade riktlinjerna. Jag ser positivt på de här delarna och att man även varit positiv och lyssnat av i temagrupperna, vilket lett till nya och positiva besked.

Björn Sundin, Örebro län: Ett stort tack till partistyrelsen och temagruppen. Det märks verkligen att Socialdemokraterna vet hur viktig bostadspolitik och investering i infrastruktur är. Det är avgörande för att samhällsbygget ska kunna fortsätta över huvud taget. Det är väldigt bra att kongressen i det här nya förslaget höjer ambitionerna när det gäller social hållbarhet. Ändringarna i riktlinjerna är väldigt bra – ett stort tack till partistyrelsen för det. En viktig förändring är att vi pekar ut vikten av att möjliggöra nybyggnation där värdet på nybyggt är lågt och också att vi tar krafttag för att fler ska ha råd att efterfråga även nybyggda bostäder.

Jag yrkar bifall till det nya förslaget. Jag vill även yrka bifall till motion A15:8–10 och A136 som handlar om att staten och statliga myndigheter ska hjälpa till, inte försvåra, byggnation. Jag sade det först för presidiet har ju varit noga med att man ska presentera sina yrkanden i början!

Det byggs som aldrig förr. Socialdemokratisk politik levererar. Det gör den i Sverige och det gör den i många kommuner. I Örebro har det aldrig byggts mer än förra året – vi färdigställde över 2 000 nya lägenheter i en kommun med 147 000 invånare. Det har aldrig byggts så mycket i Örebro förut – per invånare är det mest i landet.

Vi har trimmat kommunala processer, vi har lockat fler investerare och byggare och vi har visat att det är möjligt att bygga mycket med dagens lagstiftning, men det nästa nybyggda är dyrt. Vi får väldigt segregerade områden där bara de rikaste har råd att flytta in. Vi gör vad vi kan. Vi säljer tomter till den som håller nere hyrorna, vi rabatterar hyrorna de tio första åren, vi gör vad vi kan, men vi behöver hjälp från staten.

Det jag tycker är positivt med diskussionen i temagruppen är att vi nu pekar ut ett handslag där stat och kommun kan gå hand i hand, för det är det som krävs framöver. Vi kan inte peka finger åt varandra utan vi behöver gemensamt ta ansvar för att bygga ett hållbart land med bostäder åt alla. Låt oss se de här diskussionerna som början på ett sådant samarbete. Jättetack för ett bra förslag, bifall till partistyrelsens riktlinjer.

Niklas Nordström, Norrbotten: Jag vill inledningsvis yrka bifall till partistyrelsens förslag, och jag vill också säga att vi har gjort ett väldigt bra jobb tillsammans med er som föredragande och övriga ombud. När vi åkte till kongressen var vi inte helt nöjda från norra Sverige, för vi kände oss bortglömda i den skrivning som presenterades, men jag måste säga att efter det arbete som vi har gjort i temagrupperna har vi oerhört mycket positivt att ta med oss hem. Tack för det arbete som har lagts ner och tack till lyhördheten från våra vänner i partistyrelsen.

Den framgång vi har i att kunna säga att vi investerar i infrastruktur i hela Sverige, modern infrastruktur, att vi tidigare i dag bestämde att vi ska sätta av ännu mer resurser – jag undrar om vi egentligen är klara över den styrka som den här kongressen levererar, som vårt parti levererar i regeringsställning. Förstår vi egentligen vad det handlar om? När har vi någonsin kunnat åka från en kongress med en sådan kraft i förstärkning av budgeten för att främja jobb och tillväxt över hela landet? Det här mina vänner är socialdemokratisk politik i sin bästa mening. Tack ska ni ha för ett bra jobb. Nu ska vi vinna valet. Med ett sådant här kraftfullt program för jobb och tillväxt kommer väljarna att älska oss!

Carin Lidman, Västmanland: Även jag vill tacka partistyrelsen för de reviderade riktlinjerna som sätter ännu mer fokus på att vi ska bygga ännu mer och till hyror så att folk kan bo i lägenheterna.

Jag vill även yrka bifall till motionerna A113 och A114, som handlar om att Socialdemokraterna verkar för att regeringen tar initiativ till en nationsövergripande infrastrukturplanering mellan Sverige och Norge där ansvariga myndigheter från både Sverige och Norge deltar. Nu när Stefan snart ska bli kollega med Gahr Støre är det väl bra att han kan åka snabbt och miljösamt mellan Stockholm och Oslo! I utlåtandet skriver partistyrelsen att grunden för detta är en ökad samverkan mellan de nordiska länderna om infrastrukturplanering och med det resonemanget tycker jag att båda motionerna A113 och A114 borde bifallas.

Milan Obradovic, Skåne: Bifall till A23:1, en motion som partistyrelsen måste ha missförstått, för annars skulle man ha bifallit den. Det är en motion som på sikt sänker kostnaderna både för samhället, fastighetsägare och privatpersoner. Det är en enkel och tydlig motion och attsatsen lyder: ”att socialdemokratiska kongressen beslutar att ge partistyrelsen i uppdrag att införa en ny

VA-lag där VA-taxan får användas till förebyggande åtgärder.” Det står inget om att de ska betala något utan det handlar om att använda lagen på rätt sätt.

Vi har ett nytt klimat som innebär nya och kraftiga regn. Tioårsregnen kommer snart varje år, hundraårsregn och femtioårsregn kommer allt oftare. På detta sätt kan vi motverka problem och motverka översvämningarna. Vår infrastruktur är inte byggd för att klara detta. Den 31 augusti 2014 föll 100 millimeter på mindre än 24 timmar i Malmö. Det blev översvämningar i källare, viadukter och villor, och det är ett under att ingen omkom. Men här kan vi förebygga och se till att man sätter backventiler i villkor och andra tekniska lösningar och på det sättet motverka problemet. Vi sänker kostnaderna och gör allt bättre och enklare. Bifall till motionen.

Anders Almgren, Skåne: Tack för bra diskussioner i temagruppen men det fattas bara annat. När man stänger in ett antal socialdemokrater i ett rum och de ska diskutera kring teman som bostäder, jobb och infrastruktur, det är då vi verkligen kan skapa och leverera. I stora delar lägger vi med de här riktlinjerna en helt fantastisk bas för ett fortsatt bra arbete för en aktiv bostadspolitik i kommuner, regioner och riksdagen. Inte minst bygger vi en riktigt stark och bra plattform inför valet 2018.

Jag ser tydligt hemma i Lund, där jag är ordförande i kommunstyrelsen, vad som händer när vi har tagit beslut. Ta bara beslutet om att bygga en ny spårväg. Det är endast realiserat med vår regering och med ett rejält statsbidrag, vilket gör att byggkranarna kommer. Man börjar investera, inte för att spårvägen är byggd utan bara för att beslutet är taget. Det är då vi kan få en fantastisk utväxling kring stora internationella forskningsanläggningar som ESS och Max IV.

Men jag skulle vilja lyfta ett par brister som jag upplever med riktlinjerna. Från partistyrelsens sida vill man inte tala om blandade upplåtelseformer utan om blandade hustyper. Men det spelar inte så stor roll om det är ett litet eller stort hus. Det är upplåtelseformerna som påverkar.

Vi vill även, precis som Göteborg, att hamnarnas roll ska stärkas, och jag vill även yrka bifall till motion A15:10, där vi tycker att det är rimligt att även staten ska ha tidsgränser när det gäller överklaganden och i byggprocessen, inte bara kommunerna som i dag.

Och motion A31:9 – titta noga på den. Är det rimligt att vi i det offentliga kompenserar och ser till att alla ska ha råd med en bostad med bostadsbidrag, bostadstillägg och ekonomiskt bistånd, och sedan förbjuda fastighetsägarna att räkna detta som en del av den officiella inkomsten att betala hyra med? Bifall till de två uppsatserna.

Fredrik Rönning, Dalarna: Jag kommer från Smedjebackens kommun, en kommun i södra Dalarna, mitt i Bergslagen. I Smedjebacken har vi 539 gruvor, samtliga nedlagda nuförtiden. 30 procent av arbetstillfällena finns inom industrin och vår största arbetsgivare är fortfarande, sedan 150 år tillbaka, stålverket. Kort sagt: Smedjebacken är en bruksort per alla definitioner.

I partistyrelsens första förslag till riktlinjer fanns en väldigt negativ beskrivning av bruksorterna som jag och mina kolleger i Ludvika, Avesta och Surahammar inte kände igen oss i. Därför tänkte jag nu ta ett litet folkbildningsansvar och informera både kongressdeltagare och partistyreelse om läget i Smedjebackens kommun.

Vi har 4 procents arbetslöshet, omsättningsutvecklingen i vårt näringsliv har ökat med 25 procent de senaste 5 åren, befolkningen ökar, det har under många år byggts nya bostäder – både villor och hyresrätter – och nu planeras även för nya bostadsrätter. Vi bygger skolor och förskolor och vi stärker samarbetet med våra grannkommuner i Bergslagen. Kort sagt: Smedjebacken är en bruksort med en väldigt positiv utveckling, precis som många orter i vårt närområde. Jag hoppas därför att vi i våra riktlinjer kan få till en mer positiv skrivning om de fantastiska bruksorterna i vårt land. Jag vet att min kollega från Avesta har en bra presentation av ett tilläggsförslag till riktlinjerna.

Susanne Berger, Dalarna: Vi har tillsammans jobbat fram bra riktlinjer, och jag håller med många av de föregående talarna om att det är bra progressiv politik framåt. Men, precis som Fredrik nämnde, jag delar inte partistyrelsens otroligt dystra beskrivning av förorter och bruksorter, eller ”småorter” som det numera står i riktlinjerna. Deras skrivning ger en helt onyanserad bild av orten utanför storstaden. Därför har jag ett yrkande om en nya skrivning på sidan 2 rad 34:

”Många upplever i dag att verksamheter som varit självklara försvinner från orten. Det kan vara den nedslitna förorten där trångboddhet ökar eller småorter där affärerna stänger och statlig service flyttat.”

Och när jag ändå står här och Fredrik har gjort sådan reklam för Smedjebacken, så vill inte jag vara sämre utan jag vill såklart berätta om min hemkommun Avesta, som är en bruksort med fina industritraditioner sedan 1600-talet. Det är en ort som Mikael Damberg nämnde i sitt inledningsanförande med två stora basindustrier – Stora Enso och Outokumpu, eller som vi säger i Avesta: Fors Kartong och järnverket. Två industrier som går riktigt bra just nu: De producerar som aldrig förr. De anställer fler och går upp i skift.

Det är en kommun som har en otrolig tillväxt och 2015 hade vi en befolkningstillväxt som var mycket större än den Stockholm hade – 3,4 procent, där Stockholm bara hade 1,5 procent. 2016 var det lite mindre – då var det 1,7 procents befolkningsutveckling. Det är en kommun som också lockar till sig nya etableringar och internationella investeringar och vi bygger bostäder, förskolor, äldreboende och allt vad det kan vara i en takt som vi knappast hinner med. Det här är min verklighet, från en bruksort ute i landet.

Lisa Nåbo, Östergötland: Jag kommer från Linköping där jag studerar till lärare på Linköpings universitet. Det är något som fler borde göra. Vi vet att en större andel av oss måste välja en utbildning på högskolor och universitet i framtiden. Arbetsmarknaden kräver det. Men för att kunna påbörja en universitetsutbildning krävs det för de allra flesta en bostad i någon av våra universitetsstäder. Det är här problemen börjar. För när Linköping glädjande nog kunde erbjuda alla sina studenter en bostad under deras första termin blev elva andra städer rödlistade i Förenade studentkårens årliga undersökning 2016. På bara sex orter i vårt land kan studenter känna sig säkra på att få en bostad den första månaden.

På många håll har byggnationen av nya studentbostäder kommit igång och det är väldigt bra, men hyrorna blir ofta så pass höga att vi studenter kommer att få problem att klara hyran på den

lilla inkomst vi har, speciellt när andra saker som kurslitteratur, cykelreparationer och andra återkommande utgifter också ska klaras av.

Som SSU:are hade jag gärna känt att partistyrelsen kunde ha föreslagit ett lite högre byggmål men jag är tacksam för att tidigare ambition inte heller sänks, för det är orimligt i ett land där vi påstår oss konkurrera med kunskap och kompetens, inte långa löner, att vi samtidigt tvingar våra unga att tacka nej till studier på grund av en allt för tuff arbetsmarknad. Därför tycker jag att det är extra bra att partistyrelsen i det nya förslaget specifikt väljer att peka ut unga som en specifikt tuff grupp på arbetsmarknaden. Vi har det svårast att komma in. Med det sagt vill jag yrka bifall till partistyrelsens nya reviderade förslag till riktlinjer.

Celso Silva Goncalves, Älvsborgs södra: Jag vill passa på att ta tillfället i akt och tala om för er att detta faktiskt är min första kongress och jag känner mig oerhört hedrad av medlemmarna i min arbetarekommun som har gett mig det förtroendet.

Jag vill börja med att yrka bifall till ett tillägg på sidan 4 i de politiska riktlinjerna. Detta gäller bättre kommunikationer: ” Viktiga godsstråk och järnvägssatsningar, som knyter samman arbetsmarknadsregionen i hela landet, ska prioriteras.”

Jag vet inte om det var av ren glömska men jag ser att det förekommer att arbetsmarknadsregioner i flera stycken i hela dokumentet men här har man av någon anledning valt att inte ha med det. Jag yrkar bifall till detta tillägg med anledning av att vi tillsammans skapar en trovärdig ekonomisk vision.

Claes Thunblad, Stockholms län: Jag tycker att vi ska kosta på oss att vara lite stolta. Vi ska vara stolta över att vi har fått fart i en rekordtakt i bostadsbyggandet i vårt land. Jag tycker också att vi ska kosta på oss att vara stolta för det otroligt konstruktiva arbete vi har haft i temagrupperna, att vi har fått till en revidering av riktlinjerna som stärker den ambition vi har att bygga och utveckla hela vårt land, att bygga och utveckla våra storstäder och storstadsregioner, våra mellanstora städer, våra små städer och våra småorter. Det tycker jag att vi ska vara stolta över.

Jag personligen är oerhört stolt över att företräda en av de kommuner som växer absolut snabbast i landet – Järfälla, som har femdubblat bostadsbyggandet och tredubblat befolkningen på tre år. Så såg det inte ut när Moderaterna styrde kommunen.

Men vi är aldrig nöjda, och vi ska aldrig vara nöjda förrän vi har lagt rätten till en bostad som en grund för välfärdssystemet. Vi kan inte vara nöjda så länge vi har mambos och papbos som kommer hemifrån och efterfrågar en bostad. Vi kan inte vara nöjda inte förrän en ensamstående förälder har råd att flytta in i våra nybyggda lägenheter.

Ska vi socialdemokrater få stöd för den samhällsbyggnad och den samhällsutveckling vi har påbörjat är allas rätt till en egen bostad grundläggande. Därför är det en nyckelskrivning i riktlinjerna som jag vill yrka bifall till, där det står att stat och kommun ska ta ett gemensamt ansvar för att fler ska ha råd att efterfråga nybyggnation. Det är en nyckelskrivning som kräver ett stort ansvar. Jag vill också passa på att yrka bifall A15:8-10.

Tomas Angervik, Bohuslän: Jag kommer från Göteborgsområdet, GOS – det nya partidistriktet, och jag vill börja med att yrka bifall till motionerna A113 och A114 samt på ett tillägg i riktlinjerna sidan 4 rad 2: ”Hamnarnas roll ska utvecklas.” Göteborgs hamn hanterar årligen 40 miljoner ton gods och cirka 60 procent av containertrafiken till och från Sverige. Det är gods från hela landet. Göteborgs hamns framtida konkurrenskraft är en fråga av nationell betydelse. Om man tittar på förbindelserna mellan Sverige och Norge är det i detta läge viktigt att titta lika mycket på godsets vägar som på personerna.

Nu byggs hamnbanan klar som förenklar godsets väg ut i hamnen och vidare ut i världen. Göteborgs hamns betydelse som hjärtat i ett nordiskt transportnätverk går inte att underskatta. I Västsverige är industrin beroende av en väl fungerande hamn. Nära en halv miljon Volvobilar byggs varje år, och fler kommer det att bli för kurvan pekar stadigt uppåt. Det kan jag vittna om, som jobbar på Volvo. Jag och mina kamrater är stolta över att bygga fler bilar, men då måste vi också kunna leverera dem till omvärlden. Därför ska ni anta förslaget om textändringen om att hamnarnas roll ska utvecklas.

Jag vill avsluta med att detta är också min första kongress, men jag har tidigare haft äran att jobba på IF Metalls kongress och då fick jag äran att bland annat intervjua vår nuvarande statsminister Stefan Löfven!

Emilia Bjuggren, Stockholm: Jag är övertygad om att vi alla delar bekymret med bostadsbristen i vårt land och inser hur akut den är. Jag vill också instämma med tidigare talare som har pekat på hur politik gör skillnad och att det här är ett område där det verkligen syns.

I Stockholm bygger vi nu 18 nya lägenheter varje dag och kommer att nå målet om 40 000 lägenheter till 2020. Det är 25 procent mer än under miljonprogrammets dagar. Då vet jag att vi ändå slagna av våra kollegor i Upplands Bro, Örebro, Järfälla, Uppsala, Linköping med flera. Men ska vi fortsätta i den här höga takten tror jag att vi behöver få ett bifall på motion A15:8-10.

Men förutom takten på byggandet har vi också en stor utmaning i vem som har råd att bo och flytta in i det vi bygger. Ojämligheten i vårt land har ökat snabbast av alla OECD-länder de senaste decennierna och det är klart att det gör att bostadssegregationen också har ökat. Här krävs krafttag för att vi inte ska bygga vidare på den segregation som redan finns.

I Stockholm försöker vi använda vår allmännytta och bygga det vi kallar Stockholmshus, där vi pressar priserna och får ner hyrorna med 25 procent. Även här vet jag att många av mina kollegor runt om i landet har framgångsrika lokala exempel för att få ner kostnaderna i nyproduktion men det krävs fler steg. Därför är jag glad över det handslag vi skriver fast, att stat och kommun ska ta gemensamt ansvar för att fler ska ha råd att efterfråga. Det förpliktigar men är helt nödvändigt. Om vi ska ha städer och samhällen som håller ihop måste vi ta dessa krafttag, och jag ser fram emot att göra det tillsammans med vårt parti på den nationella nivån!

Anders Lundkvist, Norrbotten: Jag yrkar att en mening på sidan 4 rad 7, den som börjar med ”Fortsatt kraftig utbyggnad av” ändras till ”Fortsatt kraftfull utbyggnad av fasta och mobila kommunikationsnät ska ske”. Meningen efter om att hela Sverige ska ha tillgång till bredband 2025 kvarstår.

Om min kommunalrådskollega var här nu skulle hon säga: ”Nog syns det att du ingenjör.” Men vi är ju i Göteborg och då tänkte jag att jag som gammal Chalmerist är förlåten. Ändringen motiveras av att jag framför allt tycker att den hamnar bättre i linje med det som är nomenklaturen i dag, som PTS använder sig av och som används i lagen om elektronisk kommunikation och så vidare. Telefoni har försvunnit som ord, men telefoni är redan i dag faktiskt bara en av flera tjänster i potenta framtida kommunikationsnät.

På landsbygden i dag nedmonteras mycket av det kopparnät som började byggas för mer än 100 år sedan. När de byggdes byggde man både telefoninät och elnät samtidigt och de byggdes i hela landet. Då var det inget snack om saken, och så måste det vara även i dag. Jag tycker att det är otroligt viktigt att vi tänker på det. Vi ska bygga potenta kommunikationsnät i hela landet. Det är viktigt bland annat för framtidens sjukvård och hemsjukvård men också för ett demokratiskt och jämlikt samhälle.

Maria Hörnsten Lindén, Jönköpings län: Även vi från Jönköpingsdelegationen ställer oss bakom bifallet till riktlinjerna och vi vill instämma i det goda arbetet vi hade i temagruppen. Vi vill dock göra ett tillägg på sidan 4, rad 2, efter ”göras”: ”För att uppnå ordning och reda ska järnvägsunderhållet förstatligas.” Anledningen till det är år av eftersatt underhåll och då behövs det stora insatser för att uppnå den nivå som ska vara en garant för ökad säkerhet när vi åker tåg. I dag är ungefär hälften statligt och resten ligger på privata aktörer. Ska vi uppnå det hållbara samhället en bra infrastruktur med satsning på spårtrafik behöver underhållet samlas under en aktör.

Vidare vill jag yrka bifall till motion A89:1-3 *Kombidirektivet – ett hot mot arbetare, miljö och trafiksäkerheten*. Partistyrelsen verkar ha förstått problematiken i sitt besvarande men här krävs att vi sätter ner foten. Det här är en bransch som utsätts för osund konkurrens, där oseriösa aktörer konkurrerar ut de som vill vara seriösa enligt den svenska modellen. Den svenska modellen prövas här: Vad står facklig-politisk samverkan för?

Möjligheten till schyssta villkor för människor som kör lastbil är hotad utifrån minst två perspektiv. Dels handlar det om karbotagetrafik som egentligen betyder tillfällig inrikestrafik. När ett företag kör genom landet tillfälligt behöver det inte följa det regelverk som finns på den svenska arbetsmarknaden. Jag får återkomma om resten senare.

Sanna Axelsson, Skåne: Jag vill börja i raden av många andra partikamrater som varit upp här, genom att tacka för väldigt goda samtal, kloka förslag och många tankeställare. På de här sidorna har vi politik som förpliktigar. Här har vi en politik om hur vi ska bygga ihop vårt land. Vi ska bygga ihop det med fiber, med hållbara bostäder både i stad och glesbygd och med höghastighetståg.

Jag vill börja med att stryka ett av mina yrkanden till förmån för Rickard Anderssons yrkande om att hamnarna ska utvecklas. Jag vill också yrka bifall till motion A31:9 och även attsats 8, och jag har ett tilläggsyrkande i de politiska riktlinjerna på sidan 3 rad 25, efter ”klimatsmarta hus” om ökad andel träbyggnation och blandade upplåtelseformer.

Som sagt, här har vi ett program som förpliktigar och jag skulle vilja säga att vi står inför en av vår tids största utmaningar – att bygga hem. Det var någon här tidigare som beskrev någon som

gick upp till jobbet, tog en kopp kaffe, satte sig på bussen och åkte dit. Men det hade aldrig hänt om inte den personen hade haft en säng att vakna upp i. Att bygga hem där vi alla får plats, inte en tvåa där det bor tio personer. Att bygga hem där vi kan uppfostra våra barn, där vi kan fira våra högtider, där vi kan bli vuxna och börja ett nytt liv. Det är vår utmaning – att bygga hållbart. Vi gör detta med blandade upplåtelseformer. Vi gör det också genom att ge allmännyttan det särskilda uppdrag den behöver – att tillåta alla former av försörjning och genom att ha bostadsförmedlingar i alla kommuner.

Elisabeth Johansson, Kalmar län: Det här är min första kongress och jag vill börja med att yrka bifall till motion A2, *Höj ersättningen till lanthandlarna*. Jag bor på en väldigt liten ort och eftersom bussförbindelserna är oerhört dåliga är behovet av en lanthandel extra viktigt och de behöver få finnas kvar. I Kalmar län har vi 12 kommuner och 11 av dem är landsbygdskommuner. Ett av Sveriges stora statliga företag, Systembolaget, fortsätter att betala underpriser till de lanthandlare som är ombud. Vet ni hur mycket Systembolaget ger i grundersättning per år till ombuden? Noll kronor. Först vid en beställning får man 67 kronor per beställning. I dag är framtiden osäker för lanthandlarna. Genom att förändra ersättningsystem och höja ersättningarna kan vi bidra till att stödja länets och landets lanthandlare så att hela landet kan leva!

Daniel Arthursson, Skaraborg: Jag vill börja med att yrka bifall A89 i sin helhet. Förr var vi yrkeschaufförer vägens ryttare. I dag är vi bara i vägen. Problemet ligger tyvärr inte enbart på att undvika skatter och lönedumpning, vilket givetvis också ska bekämpas. Det handlar om två ord: kvalitet och säkerhet. Två ord som många andra förknippar Sverige med som varumärke men även som land. Det är inte varje dag som yrkeschaufför eller bilist önskar sig fler trafikpoliser, men det gör jag och många av mina kamrater i yrkeskåren.

Här måste även EU ta ett större ansvar och ta sin roll på allvar och inte låta underkända fordon att fortsätta sina färder när man har betalat sina böter. Jag vet hur utvecklingen ser ut i yrket, och med de siffrorna kommer vi fortfarande att behöva utländska arbetskraft men det ska vara på lika villkor. Såväl utländska som svenska företag som har sitt huvudkontor i utlandet, men även oseriösa svenska företag, anlitar oseriösa bemanningsföretag. Denna problematik skapar oro på arbetsmarknaden i den här yrkeskategorin. Och främlingsfientligheten – ni vet vart den går. Jag vädjar, låt oss yrkeschaufförer bli vägens ryttare igen!

Meeri Wasberg, Stockholms län: Först och främst ett stort tack för ett konstruktivt arbete i temagrupperna och jag vill inledningsvis yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. För oss socialdemokrater är jobben och full sysselsättning helt centralt när vi steg för steg utvecklar samhället – både för individens möjligheter att kunna nå sina drömmar men också för att samhället ska ha möjlighet att fortsätta att utvecklas.

Kollektivavtalen är en omistlig del av den svenska modellen och bidrar till konkurrens på lika villkor. En väl fungerande infrastruktur med väg, järnväg, farleder och hamnar för både flyg och sjöfart har stor betydelse för möjligheterna att studera, att arbetspendla, att utöva olika typer av

fritidsintressen men också för det växande näringslivet. Den digitala infrastrukturen skapar ytterligare möjligheter för oss att möta framtidens uppgifter.

Det är glädjande med de formuleringar där partistyrelsen lyfter fram även den mjuka infrastrukturen med tillgång till statlig service. Det är inte enbart en fråga om digitala lösningar. Tro det eller ej, det där är viktigt även för invånarna i Stockholms län, men med det här programmet tror jag att vi har en bra chans att kunna vinna valet i hela landet.

Kenneth Nilsson, Örebro län: När den politiska uppgiften den här mandatperioden var att börja bygga fler bostäder började vi socialdemokrater att bygga. Borgerligheten i sin tur har valt att recensera detta rekordbyggande men jag hoppas och tror att väljarkåren noterar skillnaden mellan att skapa ett nytt liv i en tvåa med kök eller att sätta sig ner på en Odellplatta och vänta.

Byggandet sker väldigt snabbt. I den här snabba utvecklingen är det vår skyldighet som parti att reflektera över hur samhället påverkas på lång sikt. De nya bostäderna är dyra av flera olika skäl, och där riskerar vi att få en dubbel segregation i vårt land om vi inte bevakar utvecklingen. Därför är det så fint och klokt och väldigt socialdemokratiskt att temagrupperna så nogsamt har diskuterat hur vi ska få till balanserade skrivningar om den sociala sammanhållningen. Där ska partistyrelsen ha tack för sitt inlyssnande.

Partistyrelsen ska dock inte ha tack för sitt besvarande av motionerna A113 och A114. Där tycker vi från Örebrodelegationen, tillsammans med Värmland och troligen en del andra delegationer, att infrastrukturplaneringen mellan de nordiska länderna har en del att vinna på att den stärks. Förutsättningarna att knyta ihop olika länder fungerar bättre om järnvägen byggs från båda håll om den porlande bäck som utgör gräns. Bifall till A113 och A114.

Vi vill också markera vårt stöd för Göteborgs idé om att få en starkare skrivning om hamnarna. Örebro är Sveriges näst bästa logistiskläge efter Göteborg som har en djuphavshamn, och vi ser en klar möjlighet att på lång sikt utveckla Örebro att få en egen djuphavshamn om vi fortsätter att utreda hamnens verksamhet!

Micael Arnström, Halland: I Halland inser vi också att hamnarna har en oerhört stor betydelse för både industri och hela infrastrukturen. Det är en av grundbultarna för att få en fungerande infrastruktur och att få den att löpa på ett miljövänligt sätt, framför allt i framtiden med en ökad global handel. Det gäller naturligtvis havshamnarna men också insjöhamnarna i både Vänern, Hjälmarens och Mälarens kan jag tänka mig. Därför ansluter sig Halland till Rickard Andersson från Göteborg och hans tillägg till riktlinjerna att hamnarnas roll behöver utvecklas.

Andreas Svan, Örebro län: Jag är oerhört glad och stolt över att partistyrelsen har hört ropen, inte minst ropen från oss som lever i mindre orter runt omkring i vårt långa land. Partistyrelsen har hört ropen om att vi också behöver få rimliga villkor för att bygga nya bostäder till dem som flyttar in, till dem som ska lämna föräldrahemmet eller till dem som har tröttnat på gräsklippning och snöskottning.

Låt mig ge ett exempel. I Hällefors kommun i Örebro län värderas nya fastigheter till under 50 procent mot vad de kostar att bygga. Trots att intäkterna i de här fastigheterna skulle överstiga

både drift och kapitalkostnaden säger revisorerna ”Ni måste skriva ner värdet med mer än 50 procent.” Det gör att kalkylen inte går ihop. I de här kommunerna, som är många i vårt land, kan man inte producera bostäder. Därför är jag väldigt glad över att partistyrelsen har insett detta och föreslår att man ska se över just de begränsningarna. Tack för det, partistyrelsen. Jag yrkar därför bifall till nya förslaget till riktlinjer.

Jag yrkar också bifall till motion A31:9 och Göteborgs förslag om hamnarna.

Ida Ekeröth, Skaraborg: Jag vill börja med att tacka för ett mycket bra arbete i temagruppen och yrkar bifall till det nya förslaget till riktlinjer för Skaraborgs räkning. Dessa förändringar innebär förutsättningar för att hela landet ska leva.

En förbättring är att statlig service ska utvecklas och att samhällskontraktet mellan medborgare och det allmänna måste stärkas. Digitaliseringen har möjliggjort nya lösningar som har inneburit att behovet av att träffa myndigheter öga mot öga har minskat. Men många har inte förutsättningar att använda de nya digitala tjänsterna, vilket innebär att den statliga servicen inte blir likvärdig för alla, samtidigt som jobb och kompetens koncentreras till ett fåtal stora städer. Vi behöver därför hitta sätt att kombinera digital utveckling med myndigheters fysiska närvaro.

Runt om i Sverige byggs det allt mer bostäder, vilket behövs. Men en allt mer mättad byggsektor leder till ökade kostnader som måste betalas av någon, och i dessa fall av hyresgästerna. Därför är det bra att det nu föreslås att kreditgarantier samt förutsättningarna för avskrivningar och nedskrivningar ska ses över.

Vi är även nöjda med ändringarna under *Bättre kommunikationer*. Vi har olika förutsättningar runt om i landet men ökade satsningar på vår infrastruktur behövs. Bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer.

Lena Johansson, Västmanland: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer. Jag är mycket glad över att tillhöra ett parti som investerar i framtiden för att fler jobb ska bli verkliga i hela Sverige, och då menar jag *hela* Sverige, och en politik som investerar i den regionala tillväxten. Jag vill dock lyfta en viktig framgångsfaktor för att just hela Sverige ska inkluderas: digitaliseringen. Digitaliseringen håller på att stöpa om samhället i grunden och att det går fort är vi nog alla överens om. Arbetsmarknaden, sjukvården och utbildningsväsendet, även sättet vi människor skapar relationer med varandra på, håller på att förändras i grunden av digitaliseringen. Vikten av att det offentliga Sverige på ett bättre sätt än i dag förmår ta tillvara digitaliseringens möjligheter när vi tar oss an framtidens samhällsutmaningar går inte nog att understryka.

Digitaliseringen är inte svaret på alla frågor, men för att klara välfärdens utmaningar och lyckas skapa bästa möjliga förutsättningar för att nya hållbara näringar ska växa fram, måste Sverige bli smartare. Bredbandsutbyggnaden behöver fortsätta även efter att regeringens mål om att 90 procent av Sveriges hushåll och företag senast 2020 ska ha tillgång till 100 megabit har uppnåtts. Därför är jag extra glad över skrivningarna att 2025 ska hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband. Alla människor bör få tillgång till snabb bredbandsuppkoppling för att kunna fungera i

det moderna samhället – vare sig man vill driva företag eller ta del av välfärdstjänster. Jag tycker att alla ska med på digitaliseringståget!

Mats Abrahamsson, Norrbotten: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer på område 9.2 men jag vill lyfta fram andra stycket på sidan 4, där vi skriver att den statliga servicen ska utvecklas och myndigheter ska vara närvarande i hela landet. Det här förpliktar och det ställer stora krav på socialdemokrater att förverkliga det.

Jag kommer uppifrån norr, från Arjeplog – en kommun med 8 727 sjöar, 9 573 öar och tre stora älvar. I Arjeplog har vi fem kvadratkilometer per invånare. Det är egentligen inget att skryta med, för vore betydligt bättre med fler invånare.

Jag vill prata lite om avsnittet som handlar om en byggoffensiv. För oss på lands- och glesbygden är alla byggprojekt jätteviktiga. Det kan vara ett biltestgarage på 2 800 kvadratmeter, ett fritidshus eller en villa. Strandskyddet är en begränsning och jag hoppas att det blir ett differentierat strandskydd ganska snart. Vi skriver om det i det här 22-punksprogrammet, vi skriver om det i Landsbygdskommitténs 75 punkter och det är lagt ett uppdrag till Naturvårdsverket. Jag hoppas att det ska leda till en differentierad lagstiftning. Det skulle vara bra för oss kommuner med stora ytor.

Jan Labti, Västernorrland: Först vill jag yrka bifall till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer. Jag har en arbetskamrat som tillsammans med sin fru funderar på att bygga nytt hus i Nedansjö – ett område i Västernorrlands landsbygd. Till skillnad från vad man kan tro är efterfrågan på villkor i Nedansjö högre än tillgången, samtidigt som det inte har byggts på lång tid. När familjen ansöker om lån för husbygget avslås det av banken med motiveringen att inte att låna till ett hus som är dyrare att bygga än det är värt när det står klart.

Så här ser det ut på många håll i vårt avlånga land. Med dagens bostadsmarknad och med 1990-talets ekonomiska kris i minne, är det nog många som undviker att bygga hus utanför stadskärnan. Alla vet att husbygge är förenat med stort ekonomiskt risktagande. Samtidigt finns det ett förslag i den parlamentariska Landsbygdskommitténs slutbetänkande att införa särskilda landsbygdslån, och eventuella kreditförluster kommer att uppvägas av de samhällsekonomiska vinsterna av ett landsbygdslån för byggande. Att stimulera till fler bostäder på landsbygden kommer att bidra till att skapa ett positivt förädlingsvärde samtidigt som det skapar synergieffekter över hela landet.

Jag vill tacka partistyrelsen för en bra kompromiss. Sundsvalls arbetarekommun har skrivit motion A62 gällande landsbygdslån. Vi från Västernorrland anser att partistyrelsens nya riktlinjer är i linje med motionens anda. Med dessa ord yrkar jag därför bifall till partistyrelsens skrivning.

Björn Abelson, Skåne: Jag vill börja med att yrka bifall till motion A15:8–10. Jag är på hemmaplan bland annat ordförande för byggnadsnämnden i Lund och vi gör allt vi kan för att öka bostadsbyggandet och vi uppskattar de många förändringar som är på gång genom regeringens 22 åtgärder för att öka bostadsbyggandet men också de förslag vi har i riktlinjerna. Det kommer att ge oss bättre möjligheter.

Samtidigt måste stat och kommun samarbeta bättre. En fråga som hade varit oerhört viktig för oss är kortare överklagandetider. I dag är det så att när en detaljplan har gått igenom måste vi vänta tio månader på att länsstyrelsen har behandlat ett överklagande om det har överklagats, vilket det väldigt ofta gör. Sedan måste vi vänta ytterligare tio månader på att mark- och miljödomstolen börjar handlägga överklagandet. Det hade varit rimligt att överklagandena tar tio veckor, inte mer. Det borde vi kunna förvänta oss att staten levererar, när vi gör allt vi kan.

Våra detaljplaner tar sex till sju månader, för de större åtta till tio månader, men vi behöver statens hjälp för att kunna se till att bostadsbyggandet ökar mer. Se därför till att bifalla framför allt motion A15:10.

Filip Reinbag, Gotland: Jag vill inleda med att tacka för de diskussioner vi haft i temagruppen och yrka bifall till partistyrelsens förslag. Jag vill också instämma i Göteborg med fleras ändringsyrkande om hamnarna.

Det är ett viktigt avsnitt som vi nu behandlar. Som många har konstaterat under kongressen finns det en klyfta mellan stad och land som vi på allvar måste adressera när vi nu snart ska gå till beslut i det här ärendet och när vi nu snart ska gå till val. I det här avsnittet har socialdemokratin många viktiga verktyg för att motverka denna klyfta.

Sverige är ett stort land med stora variationer, stora behov och stora förutsättningar. Många av lösningarna för att säkerställa att det finns jobb och tillväxt i hela landet går att hämta, driva och finansiera lokalt. Men ett viktigt område där vi tillsammans med staten har möjlighet att stötta den lokala nivån är infrastrukturområdet. Möjligheten för människor att transportera sig skapar dynamiska arbetsmarknadsregioner. Det är också direkt nödvändigt med en god infrastruktur för att transportera det gods som många av våra industrier producerar.

En god infrastruktur och bra kommunikationer är direkt nödvändigt för att Sverige ska hålla ihop, men den här infrastrukturen ser väldigt olika ut i olika delar av landet och därför måste vårt parti vara lyhört för hur Sverige ser ut.

Göteborg är min gamla hemstad där jag i regnväder brukade stå och heja på Gais inte så långt härifrån – man brukar inte få så mycket applåder för det men de brukar vara hjärtliga och det här är dessutom min första kongress – men när jag reste hit tog jag flyget för det fanns inget annat realistiskt alternativ. Men vi är inte bara beroende av flyget på Gotland utan vår färjetrafik och vår hamn är vår järnväg och motorväg. Vårt behov av investeringar i hamnar och sjöfart motsvarar behoven av investeringar i järnväg och väg i andra delar av Sverige. Det är därför positivt att partistyrelsen varit lyhörd och uppmärksammat de varierande behoven och vi vill yrka bifall till de reviderade riktlinjerna med Göteborgs tilläggsyrkande.

Marika Bjerstedt Hansen, Skåne: För dem som följer debatterna i tv eller är här som åhörare kanske det börjar låta lite löjligt och väl gulligt det här. Man skulle kunna tro att vi ombud har kommit hit och bara sagt ja tack och amen, och det är kanske inte riktigt hela sanningen. Det är nog så att det är på ett annat sätt. Men jag måste också, fast jag förstår hur det låter, passa på att tacka alla ombud i temagruppen och partistyrelsens föredragande. Jag kan inte låta bli, för ingenting kan väl

slå ett parti där ministrarna är så duktiga på att lyssna på sina ombud och på sina medlemmar. Det är fantastiskt och det är jag tacksam för.

Jag är på det hela taget mycket nöjd med det reviderade förslaget till riktlinjer. Det ger goda förutsättningar för en stark politik som vi kan gå till val på och som vi kan bedriva politik på och utveckla landet. Det behövs. Vårt land glider isär, kamrater, och det går snabbt.

Urbaniseringen är flera gånger starkare och mycket snabbare i Sverige än i andra länder men den är ingen naturlag. Att se över regelverket för avskrivning av nybyggda bostäder med lågt marknadsvärde kommer avsevärt att förbättra kommunernas möjligheter att bygga bostäder utanför städerna. Det kommer att göra skillnad.

Min kommun där jag är KSO är Skånes till ytan tredje största kommun, med 13 000 invånare. Vi har 33 meter strandremsa per person. Föreställ er vilka fina bostäder vi skulle kunna bygga, jag ska bara prata lite mer med länsstyrelsen först! Osby är som Skånes Norrland, säger det centerpartistiska oppositionsrådet hemma. Han säger att det är ”många träd, lite människor och mycket sossar”. Men nu har Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Polisen lämnat kommunen och stängt sina kontor. I flera områden har man antingen röstat på S eller SD – det är ganska polariserat. Men vet ni vad? Om man skulle bygga en mur runt våra största städer och vänta en vecka – på vilken sida tror ni klösmärkena skulle synas först? Vi behöver varandra.

Eriman Waysi, Värmland: Jag yrkar bifall till partistyrelsens ändringsförslag i sin helhet ihop med den värmländska delegationen. Jag kommer med stolthet från Grums kommun, en kommun med god ekonomi som investerar. Det är precis som näringsministern tog upp, att pappersbruket Billerud Korsnäs investerar 5,7 miljarder kronor, vilket innebär ett lyft för hela Sverige, Värmland och Grums kommun. Grums kommun är alltså på rätt väg.

Men något är faktiskt inte rätt, vänner. Den senaste tiden har Swedbanks och Nordeas kontor stängts ner samtidigt som Arbetsförmedlingens kontor är nedläggningshotat. Förlusten av statlig närvaro är något som många här säkert känner igen från stora delar av landet. Sedan 2003 har mer än fem procent av de statliga jobben försvunnit i Värmland samtidigt som de har ökat med fjorton procent i Sverige.

I september förra året skrev Ardalan Shekarabi tillsammans med riksdagsledamot Berit Högman följande i en värmländsk tidning: ”Att etablera statliga jobb utanför Stockholm innebär att också en ung tjej eller kille i Sunne eller Grums kommun kan drömma om ett toppjobb i staten utan att behöva flytta. Så bygger vi framtidstro i hela Sverige.” Ändå rapporterar Sveriges Radio om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i smyg omfördelar jobb från Värmland till Stockholm. Det gläder mig då att det under rubriken *Jobb i hela landet* i de politiska riktlinjerna nämns att myndigheter ska finnas närvarande i hela landet, även i Grums och Sunne, för det handlar just om att skapa framtidstro. Men detta förpliktigar, för fina ord räcker inte om det inte blir konkret handling.

Stefan Karlsson, Älvsborgs södra: Jag kommer från Svenljunga kommun och det är en gles kommun trots att den bara ligger tre mil från Borås, tio mil från Göteborg och tio mil från

Halmstad. Vi har mycket av de här glesbygdsp Problemen, för vi är till och med glesbygd med 1 000 kvadratkilometer på 10 000 invånare.

Jag blir väldigt glad när jag ser vad ni har diskuterat fram i arbetsgruppen, för det här betyder att jag har något att leverera när jag kommer hem. Det ena är bostadsfinansieringsbiten, där man pratar om kreditgarantier. Jag har förresten varit uppe på ett par, tre kongresser tidigare och diskuterat samma sak. Det här är sjätte kongressen jag är på, så jag har varit med några gånger förr. Den här gången känns det bättre, för här har vi levererat något för hela landet, och vi är också en sådan här typ av kommun.

Den andra biten som jag har med mig hem är diskussionen om trähusbyggandet, som också lyfts här. Jag har några av Sveriges största byggindustrier hos mig – Mjölbyvillan, Väst kuststugan och ytterligare några. Dessutom har jag Västra Götalands enda och största skogsskola i min kommun, så partivänner – jag har något att ta med mig hem och det tycker jag är fantastiskt!

Södra Älvsborg stödjer Värmlands motioner A113 och A114 om järnvägar. Vi hoppas väl att ni stödjer oss med vår järnväg sedan.

Peter Lindroth, Skaraborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motion A121. Jag vill också passa på att ställa mig och min delegation bakom Örebro med fleras yrkande om bifall till motionerna A113 och A114. Jag är ordförande för de små kommunerna i Sverige, vilket är ett fantastiskt roligt uppdrag. Totalt 70 kommuner ingår, och Stefan som var uppe nyss bor i en av dessa. Jag har varit ute och besökt samtliga dessa kommuner ett antal gånger och det finns en fråga som i princip överskuggar allt annat numera – statens närvaro. Då menar vi inte statliga myndighetskontor utan att över huvud taget ha staten närvarande. Den reträtt som har skett, när staten har lämnat i allt högre grad, är allvarlig. I vår motion finns lösningen på hur man skulle kunna ordna statlig servicenärvaro på landsbygden på ett mycket enkelt sätt.

Jag vill också citera vår partiordförande som sade så här i sitt jultal: ”Men jag vet också att många som arbetar och verkar ute i landet ofta ställer sig frågan: Var är staten? Var är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, skattekontoret? Var är tillgången till den grundläggande infrastruktur som krävs för att vi ska kunna jobba och leva? Statens arbete har styrts av vad som har varit rationellt för enskilda verksamheter, inte vad som har varit rationellt för att hela landet ska leva. Det måste vi ändra på.”

Jag ger också civilminister Ardalan Shekarabi i uppgift att säkra att varje enskild medborgare ska ha tillgång till grundläggande statlig service, oavsett var i landet man bor. Detta måste vara principen Sverige lever efter. Service ska finnas tillgänglig för alla medborgare. Bara så kan hela landet leva. Jag vill ge Ardalan ett tips om hur han kan lösa det här: Läs motion A121, där finns lösningen.

Magnus Johansson, Västerbotten: Som ombud för Västerbotten vill jag börja med att tacka temagruppen för goda samtal, det var jättekul! Det är första gången för mig på kongress, och jag vill börja med att för Västerbottens del yrka bifall till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer.

Som ni hör är jag inte från Göteborg utan jag kommer uppifrån landet, och det är två punkter som jag skulle vilja ta upp. Den ena är decentraliseringen för fler jobb och ökad tillväxt. För

några år sedan hade vi en stor fråga i Västerbotten, när man skulle lägga ner skattekontoret i Lycksele. Det blev ett väldigt ståhej, men som tur var hade vi fått en socialdemokratisk regering som förhindrade detta. Hade man lagt ner skattekontoret hade jag fått 34 mil till närmaste skattekontor. Då inser man att decentralisering av statlig service är väldigt viktigt för oss i inlandet.

Det andra jag vill ta upp är kommunikationerna – vägar, järnväg, bredband och flyg. Det är jätteviktigt för oss och för att det ska kunna funka för oss. Som ett exempel kan jag nämna att jag kommer hem från denna kongress på skärtorsdagen; jag vet inte hur många av er som gör det.

Andreas Saleskog, Blekinge: En enad Blekingedelegation ställer oss bakom Göteborgs tillägg om att hamnarna måste utvecklas. I går lade vi fast en mycket ambitiös miljöpolitik. Ska vi ro den land måste våra hamnar vara med. Blekinge är porten till Central- och Östeuropa och när våra grannar på andra sidan Östersjön rustar för framtidens infrastruktur måste vi också hänga med.

Järnväg, sjöfart och hamnarna behövs för framtidens gröna transporter men de är även viktiga för fortsatt utveckling av näringsliv, arbetsmarknad och handel. En stor del av Sveriges import och export går via Sydsveriges hamnar. Blekinges strategiska läge och Karlshamns och Karlskronas hamnar är därför viktiga för tillväxten i hela Sverige.

Abdullahi Warsame, Älvsborgs södra: Jag vill prata om bostäder. Det här är min första kongress, och jag är inte van att tala framför folk så jag är lite nervös – men jag hoppas att det går bra!

Jag bor i en stadsdel som heter Norrby i Borås. Där har man inte byggt några lägenheter sedan 1960-talet. Varje år flyttar det in nytt folk hela tiden och det råder väldig brist på lägenheter i vissa stadsdelar i Borås. Jag hoppas att staten kan bidra till ökat byggande!

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Jag vill yrka bifall till Värmlands och Örebros motioner A113 och A114.

Stefan Hedin, Gävleborg: Jag hann inte med allt på första inlägget. Jag kommer att yrka bifall till A100:2 från Gävleborg, som handlar om att fiberinfrastrukturen ska klassas som det femte transportslaget. Jag kommer att förklara varför.

Under punkten *Bättre kommunikation* har vi nu tillfört de fyra olika transportslagen och vikten av dessa. Man brukar kalla dem för samhällskritisk infrastruktur. Självklart har vi kommit i ett läge i Sverige att skulle bredbandet sluta att fungera i Sverige totalt vill jag påstå att det är större kris och katastrof än om vägarna står still, tågen står still eller om flyget eller sjöfarten står still. Ändå klassar vi inte bredbandet som en samhällskritisk infrastruktur. Jag yrkar därför bifall till motion A100:2 som handlar om att bredband måste vara det femte transportslaget, det vill säga en samhällskritisk infrastruktur.

Sedan var det de här två texterna som jag tog inledningsvis som handlar om det digitala utanförskapet. Nästan inom alla områden i dag har vi pratat om digitaliseringen, vikten av e-tjänster och vikten av att skapa förutsättningar för att kunna jobba på distans, och så vidare. Men vi får inte glömma att nästan en tredjedel av Sveriges befolkning står utanför digitaliseringen. De har inte tillgång till det vi pratar om vad gäller e-tjänster och allt det där. Det beror på språk,

ekonomi, att de inte har fysiskt bredband och så vidare. Vi måste som socialdemokrater ha ett uppdrag att se till att minska den här digitala klyftan. Jag yrkar bifall till det tillägget i riktlinjerna.

Jan Sablén, Västernorrland: Jag har varit uppe tidigare och då yrkade jag bifall på motion A144. Nu tänkte jag komma med en motivering. Den handlar om väghållning av enskilda vägar, en ganska anspråkslös frågeställning kan tyckas, men partistyrelsen har föreslagit avslag med den här motiveringen: ”Enskilda vägar får statlig medfinansiering. Det är särskilt viktigt på landsbygden. I dagsläget anser partistyrelsen inte att det behövs någon större översyn av regelverket för enskilda vägar.”

I vår temagrupp har vi diskuterat bottniska korridoren, Sverigeförhandlingen och höghastighetståg. Det är frågor som ska oss in i framtiden. Den här motionen behandlar den verklighet som vi ibland tenderar att glömma bort, men det är ett exempel på en verklighet som jag tror att vår partiordförande vid sina resor runt om i landet har velat synliggöra.

I Kramfors kommun har vi behandlat ett stort antal medborgarförslag och motioner om just den här frågan, om väghållningen. Det handlar väldigt mycket om det vi kan läsa och höra. Det utgör en administrativ börda för fastighetsägarna. De har inte rätt kompetens för frågor om drift och underhåll – för vem känner till något om bärlager i den här lokalen eller om dubbelbeskattning och att det är osolidariskt.

Så här kan vi inte ha det. Motionären föreslår därför väldigt ödmjukt att partiet arbetar för en översyn av modellen med samfällighetsföreningar för skötsel av enskilda vägar i syfte att finna en rättvisare modell i linje med motionens intention. I all ödmjukhet önskar jag att partistyrelsen och kongressen tillmötesgår det här förslaget. Bifall till motionen.

Lisa Nåbo, Östergötland: På våra SSU-kongresser har vi en praxis som innebär att när det har varit fem talare av samma kön uppe i rad meddelar presidiet. Men även på SSU-kongresser brukar det vara under det här området som det sker. Det är inte därför jag går upp, men jag tycker att det är bra att poängtera att vi också ska ha jämställd representation i diskussionerna.

Inge var tidigare uppe och nämnde att hamnen i Oxelösund enligt honom var östkustens viktigaste. Där tycker vi från Östergötland att det kanske saknas lite i den argumentationen, men vi är helt överens om en sak: Hamnarnas roll för vår region är jätteviktig. Därför yrkar vi från Östergötland bifall till Rikard Anderssons tilläggsförslag om hamnarna.

Jag vill också passa på att yrka bifall till vår motion A15:8-10. Det är något som vi tror kommer att bygga Sverige starkare.

Tomas Angervik, Bohuslän: Vi från Göteborgsområdet vill tacka partistyrelsen och temagruppen för väldigt bra diskussioner. Jag hann inte säga det förut. Vi har haft bra samtal om digitalisering, om bostadspolitiken och om järnvägen. Det var bara det jag vill komma upp och säga. Ni lyfte in mycket av våra tankar och tog till er av det som kom upp. Trots att kanske inte allt kommer med i texten har ni ändå fått med våra tankar och det tackar jag för!

Anna-Caren Sätterberg, partistyrelsens föredragande: Jag har lyssnat jättemycket på debatten. Min mormor kallar mig för väntlös och min son Simon säger att jag har ont i tålamodet, och så känns det, eller hur? Det är mycket som ska gå från besvarat till bifall så att man blir klar direkt, men man måste också jobba med det. Mycket tid har gott och jag tänker nämna några yrkanden men inte där partistyrelsen vidhåller sina förslag. Men jag tänkte börja med en redaktionell ändring som jag skulle vilja få in i riktlinjerna, för att det ska bli lite bättre text. Det gäller sidan 3 rad 23: ”I utvecklandet av framtidens bostadsområde har forskningen en nyckelroll” och så kommer hållbarheten efteråt. Det är ett yrkande som jag vill få in.

Ett yrkande som jag vill bifalla är Anders Lundqvist i Norrbotten som på sidan 4 har ändrat i texten där vi beskriver mobilt bredband och telefoni. Jag tycker att den texten blev bättre. Då ändras den alltså till: ”Fortsatt kraftfull utbyggnad av fasta och mobila kommunikationsnät ska ske.” Det hänger lite bättre ihop, så det yrkar jag bifall till.

Rikard Andersson och alla andra: Det är väl klart att man måste hamna rätt i den här frågan. Naturligtvis yrkar vi bifall till att hamnarnas roll ska utvecklas.

Jag vill också nämna några av frågeställningarna. Åsa Karlsson tar upp självkörande bilar. Där har regeringen tillsatt en utredning om försöksverksamhet och slutrapporten kommer att lämnas in den 28 november.

En annan fråga som är kär i mitt hjärta handlar om stödet till lanthandel som Elisabeth Johansson tog upp. Jag yrkar fortfarande bifall till partistyrelsen men jag vill bara säga att Sven-Erik Bucht gör ett fantastiskt jobb, för nu har vi mer pengar både till investeringar och drift för lanthandel.

Det finns några som jag vill ägna lite extra tid åt – motionerna A113 och A114. Vi tycker att vi gör ett fantastiskt arbete. Sverige är helt beroende av de gränsöverskridande transportererna för arbetspendling, export och import, och regeringen har tagit flera initiativ. Men det går att flytta de två motionerna från besvarad till bifall, så då gör vi det.

Det är en motion till som har väckt mycket intresse – motion A115:8-10. Här är jag lite mer orolig, för har alla läst attsatserna? Det görs jättemycket på området: en förhandlingsperson är redan utsedd för den statliga marken och 22-punktprogrammet finns beskrivet i motionsutlåtandet. Men jag vill att ni hör hur attsatserna låter: att ta ställning för att statliga företag ska vara *tvungna* att sälja byggbar mark till kommuner som vill planlägga och markanvisa marken för bostäder och arbetsplatser, att ta ställning för att *alla* statliga myndigheter ska underlätta byggandet av bostäder och arbetsplatser – vet ni hur många statliga myndigheter vi har? Jag tycker att intentionen är bra, men jag tycker inte riktigt att attsatserna håller. Den sista lyder: att ta ställning att *samtliga* statliga instanser ska åläggas tidsgränser för handläggningstider och överklaganden. Här vidhåller partistyrelsen sitt besvarandeyrkande, inte för att vi inte tycker att intentionerna i motionen är helt rätt men de här texterna fungerar inte.

Tack alla ni som yrkat. Vi har spenderat ganska lång tid på det här området, så jag har valt att bara ta upp de här frågorna. I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer och utlåtanden.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Linda Larsson*, Värmland, *Mona Modin Tjulén*, Jämtlands län, *Mikael Pettersson*, Västmanland, *Björn Sundin*, Örebro län, *Niklas Nordström*, Norrbotten, *Lisa Nåbo*, Östergötland, *Meeri Wassberg*, Stockholms län, *Ida Ekeröth*, Skaraborg, *Lena Jobansson*, Västmanland, *Mats Abrahamsson*, Norrbotten, *Jan Labti*, Västernorrland, *Erivan Waysi*, Värmland, *Magnus Jobansson*, Västerbotten, *Sanna Axelsson*, Skåne, *Andreas Svahn*, Örebro län, *Filip Reinbag*, Gotland och *Niklas Sävéén*, Västernorrland.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Susann Berger</i>	Dalarna	Rad 34, ändring av stycket till ”Många upplever idag att verksamheter som varit självklara försvinner från orten. Det kan vara den nedslitna förorten där trångboddhet ökar eller småorter där affärerna stänger och statlig service flyttat.”	Avslag
3	<i>Peter Holkko</i>	Jönköpings län	Tillägg högst upp: ”Vi skall utnyttja och utveckla de statliga bolagen för tillväxt och jobbskapande i hela landet. Vår enda kvarvarande bank SBAB skall utvecklas, inte avvecklas.”	Avslag
3	<i>Stefan Hedin</i>	Gävleborg	Rad 11, tillägg: ”Det är också viktigt att alla ges möjlighet att ta del av digitaliseringen. Det digitala utanförskapet måste minimeras.”	Avslag
3	<i>Anna-Caren Säterberg</i>	Partistyrelsen	Rad 23, ändring: ”I utvecklandet av framtidens bostadsområde har forsnigen en nyckelroll. Hållbarhet ska vara ett ledord när bostadsbristen byggs bort.”	Bifall
3	<i>Sanna Axelsson</i>	Skåne	Rad 25, ändring: ”Vi vill se fler hyresrätter, bra bostäder för äldre, studentbostäder, klimatsmarthus, ökad andel träbyggnation, blandade upplåtelseformer med både...”	Avslag
3	<i>Jan Sablén</i>	Västernorrland	Rad 35, tillägg: ”En solidarisk tillväxtpolitik. Det marknadsliberala inflytandet i politiken har nått sin gräns. En ny politik ska formis med ett tydligt underifrånperspektiv. En solidarisk tillväxtpolitik som ger likvärdiga förutsättningar för alla att arbeta, bo och leva i hela landet.	Avslag

			Likvärdiga förutsättningar för företagssamhet och sysselsättning. Likvärdiga möjligheter för alla delar av landet att bidra till en positiv utveckling av samhällsekonomin.”	
4	<i>Rikard Andersson</i>	Göteborg	Rad 2, tillägg: ”Hamnarnas roll ska utvecklas.”	Bifall
4	<i>Maria Hörnsten Lindén</i>	Jönköpings län	Tillägg efter ”viktiga godsstråk”: ”För att uppnå ordning och reda ska järnvägsunderhållet förstärkas.”	Avslag
4	<i>Celso Silva Goncalves</i>	Älvsborgs södra	Rad 3, tillägg: ”Viktiga godsstråk och järnvägssatsningar, som knyter samman arbetsmarknadsregionen i hela landet, ska prioriteras”.	Avslag
4	<i>Anders Lundkvist</i>	Norrbottnen	Rad 7, ändring av mening till ”Fortsatt kraftfull utbyggnad av fasta och mobila kommunikationsnät med hög kapacitet ska ske.”	Bifall
4	<i>Stefan Hedin</i>	Gävleborg	Rad 9, tillägg: ”De offentliga stadsnätens roll för att skapa sund konkurrens på bredbandsmarknaden måste värnas.”	Avslag

Till *Rikard Anderssons* förslag på tillägg på sidan 4 rad 2 har även *Sanna Axelsson*, Skåne, *Andreas Svahn*, Örebro län, *Filip Reinbag*, Gotland, *Andreas Saleskog*, Blekinge, *Lisa Nåbo*, Östergötland, *Inge Ståhlgren*, Södermanland, *Anders Almgren*, Skåne, *Kenneth Nilsson*, Örebro län, *Micael Arnström*, Halland, *Filip Reinbag*, Gotland och *Tomas Angervik*, Bohuslän, yrkat bifall.

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	PS förslag	Föredragandes förslag
A2	<i>Elisabet Jobansson</i>	Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A15:8-10	<i>Björn Sundin</i>	Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A15:8-10	<i>Claes Thunblad</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A15:10	<i>Anders Almgren</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A23:1	<i>Milan Obradovic</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A31:8-9	<i>Sanna Axelsson</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A31:9	<i>Anders Almgren</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A79	<i>Roland Andreasson</i>	Blekinge	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A89:1-3	<i>Maria Hörnsten Lindén</i>	Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A100:2	<i>Stefan Hedin</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A113	<i>Linda Larsson</i>	Värmland	Bifall	Besvarad	Bifall
A114	<i>Linda Larsson</i>	Värmland	Bifall	Besvarad	Bifall
A115:1	<i>Åsa Karlsson</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A121:1	<i>Peter Lindroth</i>	Skaraborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

A128:4	<i>Eva Österberg</i>	Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A136	<i>Björn Sundin</i>	Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A144:1	<i>Jan Sablén</i>	Västernorrland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

Till A15:8-10 har även *Emilia Bjuggren*, Stockholm, *Björn Abelson*, Skåne, och *Lisa Nåbo*, Östergötland, yrkat bifall.

Till A31:9 har även *Andreas Svahn*, Örebro län, yrkat bifall.

Till A89:1-3 har även *Daniel Arthursson*, Skaraborg, yrkat bifall.

Till A113 och A114 har även *Kenneth Nilsson*, Örebro län, *Tomas Angervik*, Bohuslän, *Stefan Karlsson*, Älvsborgs södra, *Peter Lindroth*, Skaraborg, *Bijan Zainali*, Norra Älvsborg och *Carin Lidman*, Västmanland, yrkat bifall.

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Peter Holkkos förslag till nytt stycke på sidan 3
- att bifalla partistyrelsens föredragandes förslag på sidan 3 rad 24
- att efter försöksvotering avslå Sanna Axelssons förslag på sidan 3 rad 25
- att bifalla Rikard Andersson med fleras, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 4 rad 2
- att efter försöksvotering avslå Maria Hörnsten Lindéns förslag på sidan 4
- att efter försöksvotering avslå Celso Silva Goncales förslag på sidan 4 rad 3
- att bifalla Anders Lundqvists, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 4 rad 7
- att efter försöksvotering avslå Stefan Hedins förslag på sidan 4 rad 9
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 1, *Jobb och tillväxt för framtiden* (s. 5) och *Jobb i hela landet* (s. 5-6).

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att bifalla Linda Larsson med fleras, med instämmande av partistyrelsen, förslag att bifalla motionerna A113 och A114
- att efter votering med röstsiffrorna 226–108 bifalla partistyrelsens förslag gällande motion A15:8–9
- att efter votering med röstsiffrorna 199–128 bifalla partistyrelsens förslag gällande motion A15:10
- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna A31:9, A79, A89:1-3, A100:2, A144:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område A som rör områdena *Bostadspolitik* (UA1), *Digitalisering* (UA2), *Hållbara transporter och en bättre infrastruktur för jobb och klimat* (UA3) och *Landsbygd* (UA4).

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*
Sekreterare: *Malin Axelsson* och *Khaled Saibi*

Tjänstgörande ordförande: Nu har vi kommit till sanningens minut. Enligt vår arbetsordning ska vi vara klara klockan 00.30, och vi har nästan 60 talare anmälda på de två kommande punkterna och två voteringar på de båda avsnitten. Ni inser själva att det inte går ihop. Vi ska dessutom, vilket jag redan nu kan berätta, samlas klockan 8.15 i morgon bitti. Då kommer Stefan Löfven hålla parentation.

Presidiet gör den bedömningen att vi inte har mycket annat att göra än att föreslå streck i debatten och begränsad talartid.

Streck i debatten och begränsad talartid

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten

att begränsa talartiden till 1 minut.

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.3

Behandling av område A: Jobb för tillväxt och framtidstro

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 1 *Smart industri och växande småföretag* (s.7-8). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A: (UA5–UA6).

Föredragande: *Mikael Damberg*.

Medföredragande: *Sven-Erik Bucht* och *Anna Johansson*

Föredragning och förslag

Mikael Damberg, partistyrelsens föredragande: Som ett sätt att tacka för väldigt gott samarbete i temagruppen och för att vinna tid avstår jag från inledning. Bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Smart industri och växande småföretag

Industrin är Sveriges tillväxtmotor. Grunden för den svenska modellen, det som byggt och fortfarande bygger Sveriges välstånd är framgångsrika industriföretag. Tillsammans med de industrinära tjänsteföretagen står den för en miljon jobb och för större delen av vår export.

Men detta förstår inte högern. Den borgerliga regeringen agerade därför för passivt under finanskrisen med resultatet att många konkurrenskraftiga industriföretag gick under och många tiotusentals högproduktiva jobb gick förlorade. Vi socialdemokrater vill utveckla och underlätta för industrin i den snabba omställningstakt som präglar vår tid. Tillsammans med arbetsmarknadens parter vill vi göra det svenska systemet för korttidsarbete under produktionsnedgångar mer konkurrenskraftigt.

Vi ser att industrins innovationskraft också står för viktig förnyelse och utveckling som är helt nödvändig för att klara både klimatförändringarna och en åldrande befolkning. Svensk industri är ofta långt framme i miljöarbete och pådrivande för en mer hållbar produktion. Nu utvecklas till exempel ny teknik för att i framtiden kunna producera stål utan koldioxidutsläpp. De gröna näringarna bistår med nya material, produkter och förnybara bränslen. Informations- och kommunikationsföretag gör det uppkopplade, smarta, resurseffektiva samhället möjligt. Besöksnäringen är vår nya basnäring och den växer snabbt i alla delar av Sverige. För att näringen ska fortsätta utvecklas hållbart krävs insatser inom bland annat digitalisering, marknadsföring, kompetensförsörjning och trafikutbud. Vi ska ligga i framkant, utveckla produkter och tjänster som världen efterfrågar, som lockar turister och investeringar till Sverige.

Fyra av fem nya jobb skapas i dag i små- och medelstora företag. Det finns en kraft hos alla de entreprenörer som tror på sin idé och vågar satsa på att starta ett företag som Sverige behöver. Vi vill skapa de bästa förutsättningarna för Sveriges företagare. Vi vill se fler små företag som utvecklas, växer och anställer fler.

Sverige ska konkurrera med kunskap och kvalitet, inte låga löner. För ett starkare företagsklimat krävs en samlad politik för företag i olika faser som ett företag går igenom. Kompetensförsörjning och bättre matchning är avgörande för att fler företag ska kunna expandera. Sveriges företagare behöver ligga i världstoppen för digitaliseringen för att stärka sin konkurrenskraft. Socialdemokraterna vill se jämställda bolagsstyrelser.

Den svenska modellen ska utvecklas för fler och växande företag i hela landet. Vi kommer att prioritera:

Världsledande industriproduktion i Sverige. Det ska vara attraktivt att behålla och utveckla produktion i Sverige och vi vill att fler företag ska välja att flytta hem produktion. Internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer ska finnas på flera ställen i landet för att locka utländska investeringar till Sverige.

Att driva på för digitalisering. Vi vill bygga ut satsningen på rådgivning inom digitalisering för små och medelstora företag så att alla företag kan ta steget in i framtiden. Tempot i den digitala omställningen av det offentliga Sverige ska öka.

Enklare att driva företag. Det ska bli billigare för fler företag att göra sin första anställning. Betalningstiderna mellan stora och små företag ska kortas. Trygghetssystemen ska fungera så att också egenföretagare, småföretagare och människor som kliver in och ut ur företagarrollen kan känna samma trygghet som andra. Finansieringen för växande företag ska förbättras.

Motionerna

Fler företag som växer och exporterar (UA5)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A108:4, A128:2, A128:3, A129:1, A169:1, A169:2, A170:1, A170:2, A170:3, A170:4, A170:5, A171:1, A171:2, A171:3, A171:4, A171:6, A171:7, A172:1, A173:1, A174:1, A174:3, A175:1, A175:2, A175:3, A175:4, A175:9, A175:11, A175:12, A175:14, A175:5 15, A175:16, A175:17, A176:1, A176:2, A176:3, A176:4, A176:11, A176:14, A176:15, A176:16, A176:17, A177:1, A177:2, A177:3, A177:4, A177:11, A177:14, A177:15, A177:16, A177:17, A178:1, A178:2, A178:3, A178:4, A178:11, A178:14, A178:15, A178:16, A178:17, A179:1, A179:2, A179:3, A179:4, A179:9, A179:11, A179:12, A179:14, A179:15, A179:16, A179:17, A180:1, A180:2, A180:3, A180:4, A180:9, A180:11, A180:12, A180:14, A180:15, A180:16, A180:17, A181:1, A181:2, A181:3, A181:4, A181:11, A181:14, A181:15, A181:16, A181:17, A182:1, A182:2, A183:1, A184:1, A187:1, A187:2, A187:6, A190:1, A192:1, A192:2, A192:3, A192:4, A192:5, A193:1, A194:1, A194:2, A194:3, A194:4, A335:5, A335:6 och C131:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A171:1, A171:7, A175:17, A176:17, A177:17, A178:17, A179:17, A180:17 och A181:17

att avslå motionerna A108:4, A174:1, A174:3, A182:1, A182:2, A184:1, A190:1, A192:4, A194:1 och A194:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A128:2, A128:3, A129:1, A169:1, A169:2, A170:1, A170:2, A170:3, A170:4, A170:5, A171:2, A171:3, 30 A171:4, A171:6, A172:1, A173:1, A175:1, A175:2, A175:3, A175:4, A175:9, A175:11, A175:12, A175:14, A175:15, A175:16, A176:1, A176:2, A176:3, A176:4, A176:11, A176:14, A176:15, A176:16, A177:1, A177:2, A177:3, A177:4, A177:11, A177:14, A177:15, A177:16, A178:1, A178:2, A178:3, A178:4, A178:11, A178:14, A178:15, A178:16, A179:1, A179:2, A179:3, A179:4, A179:9, A179:11, A179:12, A179:14, A179:15, A179:16, A180:1, A180:2, A180:3, A180:4, A180:9, A180:11, A180:12, A180:14, A180:15, A180:16, A181:1, A181:2, A181:3, A181:4, A181:11, A181:14, A181:15, A181:16, A183:1, A187:1, A187:2, A187:6, A192:1, A192:2, A192:3, A192:5, A193:1, A194:2, A194:4, A335:5, A335:6 och C131:1.

Handel (UA6)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A185:1, A185:2, A185:3, A186:1, A186:2, A186:3, A186:4, A188:1, A188:2, A189:1, A189:2, A191:1, A195:1, A195:2, A195:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A186:1, A188:1, A189:1 och A195:3

att avslå motionerna A185:1, A185:2, A185:3, A186:2, A186:3, A186:4, A188:2, A189:2, A191:1, A195:1 och A195:2.

Debatt

Kristoffer Lindberg, Gävleborg: Tack för ett bra förslag till reviderade riktlinjer efter diskussionerna i temagrupperna och tack för lyhördheten. Jag vill yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag vill också lyfta det som handlar om besöksnäringen som i dag omsätter 269 miljarder och sysselsätter 159 000 människor i hela landet. Det är en viktig fråga för oss, inte minst för de delar av vårt land som är glesare befolkat med en stor marknad för turism.

Det handlar dels om att stötta de destinationer som redan finns, dels om att underlätta för fler och nya företag att etablera sig. Vi ska utnyttja den fulla kapacitet som finns inom besöksnäringen. Då skapar vi arbeten, inte minst för unga människor i alla delar av vårt land. Bifall till partistyrelsens förslag.

Magnus Johansson, Västerbotten: Från Västerbottensdelegationen har vi tyckt att det har varit ett jättebra samtal. Det vi tycker har varit nästan bäst är att vi har fått den nya basnäringen besöksnäring inskriven lite mer än den var tidigare. Den är väldigt viktig för oss, för besöksnäringen främjar småföretagandet och när det gäller småföretagen har det också kommit in en skrivning om investeringar och finansiering.

Mona Modin Tjulin, Jämtlands län: Sveriges nya basnäring är besöksnäringen. Man skulle kunna kalla den för en superbasnäring för den finns verkligen i hela landet. Jag vill bara passa på att tala om att Sverige är värd för två världsmästerskap 2019 – skidskytte i Östersund och alpint i Åre.

Jag skulle också vilja berätta att mat har blivit en enormt stor reseanledning av hela världen. Sverige har en stad som är med i FN-nätverket *Creative Cities of Gastronomy*. Det är Östersund, en av 18 städer i hela världen.

Vi är jätteglada från Jämtland över de skrivningar som har kommit in i riktlinjerna som stödjer basnäringen besöksnäringen på det sätt som det är formulerat, så jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer.

Anders Almgren, Skåne: Det här har varit ett fruktansvärt givande arbete i arbetsgruppen. Om det har funnits någon tvekan i någon gudsförgäten del av det här landet, även om jag inte vet var den skulle finnas, och man tvekat om vilket parti det är som står upp för den aktiva politiken för jobb och en växande industri, så har man nu fått svaret.

Vi har här tagit fram tydliga riktlinjer om en stärkt digitalisering, att stärka innovationskraften i det svenska näringslivet och även gjort vidare kopplingar till högskola och högre utbildning som kommer i framtida kapitel. Jag vill varmt tillstyrka partistyrelsens förslag till riktlinjer.

Patrik Nilsson, Västerbotten: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Särskilt glad är jag över den rad som har kommit in om att finansieringen ska förbättras. Allt för ofta möter vi i kommunerna företag som vill investera, som vill satsa eller till och med vill starta företag, men som möts av ett stort hinder: bankerna.

Oavsett hur bra affärsplan de har – finns man bara ett par mil utanför Sveriges städer är hindren allt för stora, oavsett Almi eller något annat. Vi måste få fart i detta arbete för utveckling och tillväxt.

Sara Nylund, Västernorrland: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag är jätteglad över att vi mycket tydligt pekar ut besöksnäringen som en ny basnäring för Sverige. Med de här riktlinjerna som för vår politik framåt skapar vi den helhet som krävs för att besöksnäringen ska kunna växa i hela landet. Vi pekar tydligt på vikten av insatser för att främja digitalisering, kompetensförsörjning och framför allt trafikutbudet. Det är otroligt viktigt för den här näringen.

Eländesorienterarna från höger försöker ofta utmåla oss som företagarfientliga. Det vet vi här att det inte är sant. Det är vi socialdemokrater som har politiken för helhet och för en hållbar tillväxt för våra företag och för jobben. Med de här riktlinjerna, inställningen från vårt parti och det arbete som vi nu gör i regeringsställning skapar vi de förutsättningar som vi behöver hemma hos mig, i Höga Kusten, där vi har Sveriges vackraste natur. Det kan bli en destination med internationell attraktionskraft, så jag vill särskilt tacka för att vi för besöksnäringens förutsättningar framåt.

Ingemar Torsten, Blekinge: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer på det här området. Frihandel är en avgörande faktor för Sveriges utveckling. Den har varit det historiskt sett men kommer även att vara det framöver. Vi har en stark och konkurrenskraftig industri som behöver tillgång till en global marknad som fungerar på ett bra sätt.

Frihandelsavtalet TTIP och CETA har diskuterats livligt under flera år. Tyvärr har debatten varit väldigt polariserad. Jag vill understryka att frihandelsavtal mellan länder i grunden är bra. Däremot är det oerhört viktigt att innehållet regleras. På den globaliserade marknaden måste marknadens avarter regleras. Vi kan aldrig acceptera att innehållet i ett handelsavtal ska begränsa ett enskilt lands möjligheter att besluta om förbättringar av villkor för löntagarna. Men jag är trygg med att en socialdemokratiskt ledd regering aldrig släpper fram ett sådant avtal och jag stärks i den uppfattningen när jag läser partistyrelsens förslag till riktlinjer och utlåtande A6.

Stefan Askenryd, Norrbotten: jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Med de tillägg och ändringar som tillkommit efter de diskussioner vi haft i temagrupperna ställer sig Norrbottensdelegationen bakom de reviderade riktlinjerna.

Eftersom det är min första kongress är det mycket intressant med temagrupperna. Det var mycket givande och tagande och mycket likt de fackliga förhandlingar jag är van vid. Det är med glädje jag läser riktlinjerna, och som norrbottning sammanfattar jag fort: Det är en satsning på innovation, utveckling, små och medelstora företag, finansiering och framför allt besöksnäringen för hela Sverige. Och att Sverige ska konkurrera med kunskap och kvalitet – för mig är det en självklarhet!

Joakim Pohlman, Kronoberg: Jag är glad att vi socialdemokrater förstår vikten av att ha en livskraftig industri i Sverige. Vi har en industri som är automatiserad, lönsam och oerhört viktig. Tillverkningen kräver inte lika mycket folk som förr och så måste det vara för att vi ska kunna konkurrera med andra länder. Det behövs för att vi ska kunna konkurrera med kunskap och kvalitet, inte med låga löner.

Vi har inte bara en industri som växer av egen kraft. Det flyttas hem företag från många andra länder, många gånger låglöneländer. Företagen gör det inte av välvilja utan de gör det för att de tjänar på det. I Sverige är det lönsamt att producera. För att ge ett exempel: Det svenska musikundret som alla pratar om omsatte 2015 2,5 miljarder. Det är mycket pengar. Men Iggesunds pappersbruk utanför Hudiksvall exporterade förra året själva mer än det svenska musikundret, och det finns många pappers- och massabruk. Svensk basindustri behövs för att vi ska ha skattemedel att satsa på välfärden. Bifall till partistyrelsens förslag.

Meeri Wasberg, Stockholms län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förändrade förslag. Även här har det varit ett bra arbete i temagruppen. För oss socialdemokrater står jobben i centrum och ska vi nå full sysselsättning måste vi ha starka och livskraftiga företag.

Industrin har, och kommer alltjämt att ha, stor betydelse för vår tillväxt men det behövs också fler nya och växande företag. Då är det bra att slå fast att det ska vara enkelt att driva företag och att det också ska vara lätt och enkelt att anställa fler personer. Det måste vara billigt att kunna anställa sin första, för det är ett mycket större steg än att anställa sin elfte eller sin hundraelfte.

Vi vet också att det finns en stor potential bland de små och medelstora företagen och vi är också väldigt glada i Stockholms län att motionerna 180:17 och 181:17 har bifallits – stort tack!

Katarina Hansson, Örebro län: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer. Jag vill lyfta ett ämne i partistyrelsens yttrande som gäller en hållbar utvinning av sällsynta jordartsmetaller och extra glad blir jag naturligtvis av ordet ”hållbar”. Jag kommer från Kumla, och under andra världskriget utvann man olja ur skiffen i det området. Det gav restprodukter som lades i en hög – Kvarntorpshögen. Högen innehåller stora mängder av de sällsynta metaller som behövs för en fortsatt utveckling av grön teknik som vindkraft, solceller och smarta telefoner. Men det finns något mer: uran. Prospektörerna ansöker nu om att få göra undersökningar i området. De säger att de vill komma åt metallerna men på deras hemsidor är det uranet de vill komma åt.

Jag är glad att vi är ett land som vill minska vårt beroende av andra länders metaller och finna dem i Sverige. Men det ska ske på ett hållbart sätt och inte få med uranet och riskera att skada grundvatten och miljöer som precis har börjat läka.

Ibrahim Khalifa, Stockholm län: Jag vill börja med att tacka partistyrelsen för en bra och konstruktiv dialog i temagruppen. Det har gjort att ett dokument som var bra har blivit ännu bättre. Därför vill jag yrka bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer.

Jag vill också tacka partistyrelsen för att man faktiskt har skrivit om smart industri och växande småföretag. Ibland har uppfattning varit att vi ställer de här mot varandra, och så kan det inte vara. Båda kommer att behövas om vi ska uppnå vårt jobbmål. Alla behöver ha ett jobb och då kommer vi att behöva båda de här områdena.

Jag vill också tacka partistyrelsen för att man nu faktiskt nämner det som är ett väldigt stort problem för många av de växande företagen – kompetensförsörjningen. Nu lyfter vi det som en del av det som behövs. Ett extra tack också för det som är ett stort problem för småföretagare – att ta del av våra trygghetssystem. Även det är bra att man har fört in i riktlinjerna.

Eva Sjöstedt, Skåne: Jag vill tacka partistyrelsen för jobbet med riktlinjerna. Jag vill dock drista mig till att lägga ett tilläggsförslag: ”I vårt land har vi en stark arbetsmarknadsresurs, både i form av nyanlända som fått uppehållstillstånd som av arbetslösa som står utanför arbetsmarknaden.” Jag skulle vilja överlåta den här meningen till redaktionsutskottet som vi valde i lördags och att de ser över formuleringen i det här yrkandet och var det kan inplaceras.

Jag tycker att den grupp som står utanför arbetsmarknaden är viktig att vi faktiskt benämner i det här med jobben, så att vi kan använda det på ett bra sätt i valrörelsen.

Eva Österberg, Kalmar län: Jag vill tacka för svaret på motion A128:2-3 men jag är inte nöjd. Jag vill ha bifall, så jag yrkar på bifall till A128:2-3.

Irja Gustafsson, Örebro län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Det här är en stor och viktig fråga. Industrin och småföretagen är grunden till att vi ska kunna ha en generell välfärd. Det är jätteviktigt för oss att nu gå hem och se till att vi får verkstad av de fina riktlinjer som vi kommer att anta här.

Marianne Carlström, Göteborg: Det här är inte min första kongress men förmodligen den sista. Under de 45 år jag har varit aktiv i politiken har det varit en revolution när det gäller jämställdhetsområdet. Det har gått framåt på ett sätt som jag aldrig trodde när jag började med politik, när man ofta var ensam kvinna.

Men det finns två områden där det inte händer så mycket. Det ena är när det gäller lön för kvinnor och det andra är när det gäller kvotering. Vi vet att det går väldigt sakta. Vi har ett gammalt beslut på att vi ska kvotera och vi hade egentligen tänkt yrka på kvotering, men eftersom det här gamla beslutet finns säger jag i stället: Verkställ!

Meit Fohlin, Gotland: Jag vill börja med att yrka bifall till ett utmärkt förslag. Jag är extra glad för de skrivningar som handlar om infrastruktuursatsningar kopplade till besöksnäring. På Gotland är vårt vägnät anpassat till våra 58 000 invånare och det håller såklart inte i dag, än mindre om vi ser

fram emot att vi ska bli ännu fler framåt. Infrastrukturinvesteringar måste kopplas till denna viktiga fråga som en ny basnäring, och så står det också nu.

Vår näringslivsstruktur är ofta också spridd. Man står på flera ben – man har en gård i produktion, en butik och man driver ett café. Vi måste jobba för att minimera regelkrångel och förenkla processer. Allt det skriver vi också om, vilket gläder ett regionråd som mig.

Vi måste fortsätta att vara partiet med en politik för utveckling i industri, i blå och grön näring, för besöksnäring, handel, företagande, digitalisering, innovation och forskning och för vilja att fortsätta utveckla hur:et. Bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Alma Handzar, Göteborg: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. I det reviderade förslaget lyfts upp att Socialdemokraterna vill se jämställda bolagsstyrelser och jag vill bara poängtera hur viktigt det är att vi driver detta. Vi har talat om detta år ut och år in, och näringslivet har haft många år på sig att leverera men de har inte gjort det.

Vi har sedan tidigare ett tydligt beslut om kvotering, som Marianne sade, och så länge näringslivet inte levererar jämställda bolagsstyrelser kommer kvotering att fortsätta att vara aktuellt.

Jag är också mycket glad och nöjd över att se att partistyrelsen har lyft in en mening om att förbättra finansieringsmöjligheterna för växande företag. Det är ett mycket bra sätt att försöka öka exporten, att vi kan få fler småföretag att bli medelstora företag.

Peter Evansson, Uppsala län: Som småföretagare i it-branschen är det väldigt positivt att å mina och Uppsalabänkens vägnar tacka och yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. I dag finns det en stor marknad att starta företag på. Men oavsett bransch, och om det är det första företaget eller inte, är det många utmaningar som möter en företagare där man kan fastna eller helt stanna. Kompetensförsörjning och rekrytering är ofta den största utmaningen och tiden är en bristvara – inte minst som företagare.

Riktlinjerna visar en tydlig förståelse för företagarnas situation genom att lyfta fram matchning av kunskap mot företagens behov, snabbare digitalisering av det offentliga Sverige och förbättrade trygghetssystem för egenföretagare, och om jag får gissa tror jag att vi kommer att få se fler socialdemokratiska företagare och väljare med det här.

Stefan Karlsson, Älvsborgs södra: Jag tänkte nämna några ord om sista raden – ”finansiering för växande företag ska förbättras.” Vad det handlar om är att det egentligen inte är statliga pengar man efterfrågar utan det är bankerna som inte vill låna ut pengar i det glesare Sverige. Vill man bygga i Borås får man låna 100 procent men tre mil bort i Svenljunga får man låna 50 procent. Vad man efterfrågar är egentligen en statlig kreditgaranti och det är det jag lyfter in i skrivningen.

Annars vill jag säga att det program vi har processat fram är ett fantastiskt program för att stärka små och medelstora företag.

Mikael Damberg, partistyrelsens föredragande: Tack, det är otroligt spännande att lyssna på alla inlägg och temagrupperna tidigare. Det här är en nyindustrialiseringsstrategi för en smart industri för framtiden som kommer att skapa fler och växande företag i Sverige. Det är också en

uppväxling av vår småföretagarpolitik, vilket jag tror blir viktigt de kommande åren. Vi vet att det är de som skapar väldigt många av de nya jobben.

Jag vill tacka för diskussionen och kommentera ett par saker. Den första är jämställda bolagsstyrelser. Som ni kanske vet gick regeringen fram med ett lagförslag om jämställda bolagsstyrelser, eftersom vi såg att det gick så otroligt långsamt i näringslivet att ta steg framåt på området. Tyvärr valde Sverigedemokraterna och de borgerliga partierna att sätta stopp för det i riksdagen. Därför går vi vidare på egen hand.

Inom några veckor kommer jag att kunna redovisa att vi i de statliga bolagen har nått det krav som vi ville ställa på det privata näringslivet flera år framåt i tiden. Och om det går att uppnå jämställda bolagsstyrelser i de statliga bolagen – varför ska det då vara så svårt i det privata näringslivet?

Två yrkande har inkommit om jag uppfattat det rätt. Det ena var från Eva Östberg från Kalmar län som talade om två attsatser som handlar om att utveckla exportstrategin. Exportstrategin är enormt viktig för Sverige. Vi jobbar med den – både att uppfylla den första delen av strategin och jag vet att handelsministern jobbar med en uppdaterad exportstrategi för framtiden. Det blir viktigt. Det fokus som kanske var just på Kalmar län lämpar sig dock kanske inte riktigt för ett kongressbeslut här och nu. Vi hoppas att den nya exportstrategi och vårt exportarbete kommer att gynna också Kalmar län framöver.

När det gäller Eva Sjöstedt från Skåne, som hade en mening som hon ville skicka till redaktionsutskottet för att jobba in i det här avsnittet, så vill jag yrka avslag på det. Det handlar om hur vi tar vara på den kompetens som inte minst våra nyanlända besitter och hur det kan bli en kompetensresurs för svensk industri och för svenska företag. I nästa avsnitt – *Alla som kan jobba ska jobba* – har partistyrelsen och Ylva Johansson föreslagit en ny skrivning som lyder: ”Med rätt insatser kan de många nyanlända bidra till att klara framtida arbetskraftsbehov.” Jag tycker därmed att vi har tillgodosett detta i riktlinjerna redan, fast i ett annat avsnitt. Avslag på det yrkandet.

Under debatten framfördes följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Patrik Nilsson*, Västerbotten, *Sara Nylund*, Västernorrland, *Ingemar Toresten*, Blekinge, *Stefan Askenryd*, Norrbotten, *Joakim Pohlman*, Kronobergs län, *Katarina Hansson*, Örebro län, *Ibrahim Khalifa*, Stockholms län, *Eva Sjöstedt*, Skåne, *Ira Gustafsson*, Örebro län, *Marianne Carlström*, Göteborg, *Meit Fohlin*, Gotland, *Mona Modin Tjulm*, Jämtlands län, *Alma Handzar*, Göteborg, *Peter Evansson*, Uppsala län, *Stefan Karlsson*, Älvsborgs södra, *Kristoffer Lindberg*, Gävleborg, *Anders Almgren*, Skåne och *Meeri Wasberg*, Stockholms län.

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
A128:2	Eva Österberg	Kalmar län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
A128:3	Eva Österberg	Kalmar län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 1, Smart industri och växande småföretag.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område A som rör områdena Fler företag som växer och exporterar (UA5) och Handel (UA6).

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.4

Behandling av område A: Jobb för tillväxt och framtidstro

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* kapitel 1 *Alla som kan jobba ska jobba* (s. 8-9). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A: (UA7-UA9).

Föredragande: *Ylva Johansson*

Medföredragande: *Sven-Erik Bucht* och *Anna Johansson*

Föredragning och förslag

Ylva Johansson, partistyrelsens föredragande: Hej på er – ni ser ganska pigga ut ändå! Jag tycker att vi ska minnas lite. Hur var det när borgarna styrde för 2,5 år sedan? Vi hade jättehög arbetslöshet, vi hade så hög ungdomsarbetslöshet att vi fick EU-stöd, vi hade underskott i statens budget. Man hade år efter år försämrat löntagarnas villkor och förflyttat makten till arbetsgivarsidan från facket och de anställda.

Nu har vi styrt i 2,5 år. Vi har rekordstark tillväxt. Vi har sjunkande arbetslöshet. Det är 150 000 fler i jobb. Vi har den lägsta ungdomsarbetslösheten på 13 år. Vi har EU:s högsta sysselsättningsgrad. Vi håller på att genomföra en nittiodagarsgaranti och tänker komma ner till

noll ungdomar som är arbetslösa mer än 90 dagar. Det är vi på god väg att klara. Det är klart att vi har stora utmaningar, inte minst med många nyanlända. Det kommer att krävas mycket av oss, men vi står ganska bra rustade för vi har resurser att investera.

När det gäller ordning och reda på arbetsmarknaden har vi på två år genomfört lagstiftning om att man inte kan stapla visstidsanställningar på varandra i oändlighet. Vi har infört nya regler om personalliggare i byggbranschen. Vi har infört meddelarskydd för offentligt finansierad privat driven välfärdsverksamhet. Vi har infört nya resurser till arbetsmiljöarbetet och en ny arbetsmiljöstrategi. Vi har infört en nollvision mot dödsolyckor. Vi har infört nya föreskrifter för organisatorisk och social arbetsmiljö. Vi har infört en ny lagstiftning till skydd för visselblåsare. Vi har satt igång ett arbete mellan Arbetsmiljöverket och Skatteverket för att komma åt den grå sektorn.

Vi har en lagstiftning som kommer på plats om några veckor om att riva upp lex Laval, så att man alltid kan kräva svenskt kollektivavtal och vidta stridsåtgärder för detta. Vi har höjt taket i akassan, vi håller på att lösa frågan om deltidstämplingen och vi håller på att ta bort fas 3. Vi har alltså gjort en del, kära partivänner, på 2,5 år. Tänk då på vad vi kan göra på 5,5 år till!

Det är den riktningen vi pekar ut här på kongressen och jag vill tacka alla som har deltagit i temagrupperna och i de diskussioner vi har haft. Det har varit otroligt konstruktivt och väldigt väl argumenterat. Det betyder nu att vi från partistyrelsen föreslår att vi på den här kongressen tydligt säger att vi ska avskaffa allmän visstid, tydligt säger att vi vill lagstifta för att förhindra hyvling, det vill säga att arbetsgivare ensidigt kan minska sysselsättningsgraden utan att ta hänsyn till turordningsregler eller uppsägningstider. Vi tar också tydlig ställning för arbetskläder för alla som behöver det – inte minst de kvinnor som i dag inte får det.

Alla ni som har genusglasögonen på er: Ni ser vad det här är för förslag. Det här handlar i stor utsträckning om kvinnors arbetsvillkor, om LO-kvinnors arbetsvillkor. Man kan bli så förbannad på det här med löneskillnader mellan kvinnor och män, och man pratar ofta om den oförklarliga löneskillnaden. Men den största delen är faktiskt förklarlig, och det är några av de frågorna som vi nu tar oss an på den här kongressen för att göra skillnad på riktigt. En socialdemokratiskt ledd regering gör skillnad och det är partikongressen som visar riktningen. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag med de ändringar och rättelser som meddelats.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Alla som kan jobba ska jobba

Arbete bygger vårt lands välfärd och är avgörande för människors frihet. Alla behövs och alla kan bidra till samhällets utveckling. Därför är kampen för full sysselsättning vår främsta uppgift.

Vi socialdemokrater slåss för rätten till kollektivavtalsenliga löner och villkor. Det är den svenska modellen. Företag ska växa för att de har bra produkter och tjänster – inte genom att sänka löner, försämra arbetsförhållandena eller strunta i säkerheten på arbetsplatsen. Vi säger nej

till högerens förslag att försämra villkoren och sänka lönerna på arbetsmarknaden som ett sätt att bekämpa arbetslösheten.

Samtidigt som många känner att de inte får arbeta så mycket som de vill utan begränsas av ofrivillig deltid och osäkra anställningar, så arbetar andra alldeles för mycket. Det som inte hunnits med under dagen görs vid datorn när barnen somnat. E-posten plingar i telefonen på nattduksbordet. Det ökar stressen och pressen. Därför måste arbetslivet utvecklas så att det är hållbart för både kvinnor och män, unga och gamla. Ingen ska bli utnyttjad, sjuk eller utsliten. Goda villkor, makt och inflytande över det egna arbetet är grundläggande. Det ska löna sig att arbeta och det ska gå att leva på sin lön.

Arbetsmarknaden förändras snabbt. För att fler ska jobba måste människor vara beredda att byta jobb och utbilda sig för att kunna ta de jobb som finns. Vi socialdemokrater står för både rätt och plikt i jobbpolitiken. Vi har skapat fler vägar till jobb och utbildning, bättre matchning och ett starkare arbetsmiljöarbete. Vi har avskaffat dyra och ineffektiva insatser och ersatt dem med att göra det billigare att anställa dem som har svårt att få sitt första jobb. 90-dagarsgarantin genomförs och allt fler unga går nu från arbetslöshet till jobb eller studier. Vårt löfte står fast: Ingen ung ska fastna i långtidsarbetslöshet.

De senaste årens många asylsökande gör att vårt jobb mål nu kräver större insatser för att kunna nås. Över 100 000 nyanlända ska ut på arbetsmarknaden fram till och med 2020. En del har lång utbildning och yrkeserfarenhet i bagaget, andra har kort eller ingen utbildning. Det kommer att kräva mer utbildning, mer effektiv språkträning, bättre matchning och validering av nyanländas kunskaper. Med rätt insatser kan de många nyanlända bidra till att klara framtida arbetskraftsbehov.

Svensk ekonomi drivs av en ökad produktivitet. Vi möter framtiden med nya innovationer, mer utbildning och snabb omställning. Samtidigt måste vägen in på arbetsmarknaden förenklas för att fler ska få jobb och klara sin försörjning. Nästan oavsett arbetsplats så har arbetsuppgifter rationaliserats bort och i många fall lagts på yrkeskategorier som det i dag råder stor brist på. Fler av dem som har svårt att få jobb kunna anställas, t.ex. på extratjänster, för att avlasta befintlig personal med arbetsuppgifter som idag inte hinns med. Det gäller i offentlig, privat och ideell sektor.

Den svenska modellen ska utvecklas så att fler jobbar och mår bra på jobbet. Vi kommer att prioritera:

Bra arbetsvillkor och kollektivavtalsenliga löner. Facket ska kunna kräva kollektivavtal för företag som verkar i Sverige. Svenska löner och villkor ska gälla i Sverige. Vid offentliga upphandlingar ska krav ställas på villkor enligt svenska kollektivavtal. Vi vill avskaffa allmän visstid.

Trygg anställning och trygg omställning. Arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en omställningsförsäkring. Det är viktigt att fler går med i försäkringen och att det blir billigare att vara med. Det nationella avtalet mellan Kommunal och Sveriges kommuner och landsting, SKL, för att göra heltid till norm, ska genomföras i alla kommuner och landsting.

Tillsvidareanställning på heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden. Vi vill att det skydd arbetstagare har mot uppsägningar ska gälla även då arbetsgivare avser att minska antalet timmar

på anställningskontraktet. De arbetsrelaterade sjukskrivningarna ska förebyggas genom mer resurser till arbetsmiljöarbete och arbetslivsforskning. Arbetsgivarens ansvar för en god arbetsmiljö och tidiga rehabiliterande insatser ska stärkas.

Fler vägar till jobb. För att klara kompetensförsörjningen i Sverige krävs fler utbildningsplatser i bristyrken och fler karriärvägar. Alla som är arbetslösa ska erbjudas validering och utbildning för att kunna bli anställningsbara. Samtidigt ska individen vara skyldig att utbilda sig. Olika former av subventionerade anställningar som nystartsjobb, extratjänster och beredskapsjobb är en språngbräda för den som har svårt att få jobb. De ska byggas ut för att svara mot det ökade behovet av enklare vägar in på arbetsmarknaden. Vi vill se fler broar mellan arbetsgivare och personer med anställningsstöd så att det blir enklare att anställa också för privata arbetsgivare. Fler personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska ges möjlighet att jobba, t.ex. genom arbetsintegrerande sociala företag.

Motionerna

Arbetsmarknad och a-kassa (UA7)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A197:1, A197:2, A202:1, A202:2, A203:1, A208:8, A208:10, A208:11, A209:1, A209:2, A209:3, A209:4, A209:5, A209:6, A209:7, A210:1, A210:2, A210:3, A211:1, A211:2, A211:3, A211:4, A222:1, A226:1, A227:1, A228:1, A230:1, A230:2, A251:1, A260:1, A263:1, A263:2, A263:3, A263:5, A265:1, 30 A265:2, A266:1, A266:2, A266:3, A267:1, A268:1, A269:1, A270:1, A271:1, A272:1, A273:1, A274:1, A300:1, A300:2, A300:3, A300:4, A301:1, A301:2, A304:1, A306:1, A320:1, A321:1, A321:2, A321:3, A321:4, A322:1, A323:1, A324:2, A325:1, A331:1, A332:1, A332:4, A332:5, A332:7, A332:11, A332:12, A332:14, A334:1, A334:2, A334:3, A334:4, A334:5, A334:6, A337:1, A358:5, A358:8, A358:9, A358:10, A373:1, A378:1, 35 A378:2, A378:3, A378:4, A378:5, A378:6, A378:7, A379:1, A379:2, A379:3, A379:4, A379:5, A379:6, A379:7, A379:8, A379:10, A380:3, A384:1, A384:2, A384:3, A387:1, A388:1, A389:1, A390:1, A391:1, A392:1, A393:1, A394:1, A395:1, A396:1, A397:1, A398:1, A399:1, A400:1, A402:1, A407:10, A409:1, A409:2, A410:1, A411:1, A411:2, A411:3, A412:1, A412:2, A412:3, A414:1, A414:2, A442:1, A442:2, A443:1, A445:1, A458:1, A458:2, A473:1, A474:1, A475:1, A483:1, A484:1, A485:1, A486:1, A487:1, A488:1, A489:1, A490:1, A491:1, A492:1, A493:1, A494:1, A495:1, A496:1, A497:1, A498:1, A512:1, A513:1, A514:2, A515:2, A518:1, A519:2, A520:2, A521:2, A522:2, A523:2, A524:2, A525:2, A526:2, A527:2, A528:2, A529:2, A531:2, A532:2, A533:2, A534:2, A535:2, A536:2, A559:1, A560:1, A564:5 1, C229:3, D305:1, D432:1, D666:20, D666:21, D666:22, D666:23, D666:24, D666:25 och F77:6, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A208:11, A209:4, A209:7, A211:1, A222:1, A226:1, A227:1, A228:1, A265:1, A267:1, A268:1, A269:1, A270:1, A271:1, A272:1, A273:1, A274:1, A300:2, A301:2, A324:2, A358:8, A379:6, A379:7, A458:2, A483:1, A484:1, A485:1, A486:1, A487:1, A488:1, A489:1, A490:1, A491:1, A492:1, A493:1, A494:1, A495:1, A496:1, A498:1, A512:1, A514:2, A515:2, A519:2, A520:2, A521:2, A522:2, A523:2, A524:2,

A525:2, A526:2, A527:2, A528:2, A529:2, A531:2, A532:2, A533:2, A534:2, A535:2 och A536:2

att avslå motionerna A300:3, A332:4, A337:1, A384:3, A414:1 och A414:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A197:1, A197:2, A202:1, A202:2, A203:1, A208:8, A208:10, A209:1, A209:2, A209:3, A209:5, A209:6, A210:1, A210:2, A210:3, A211:2, A211:3, A211:4, A230:1, A230:2, A251:1, A260:1, A263:1, A263:2, A263:3, A263:5, A265:2, A266:1, A266:2, A266:3, A300:1, A300:4, A301:1, A304:1, A306:1, A320:1, A321:1, A321:2, A321:3, A321:4, A322:1, A323:1, A325:1, A331:1, A332:1, A332:5, A332:7, A332:11, A332:12, A332:14, A334:1, A334:2, A334:3, A334:4, A334:5, A334:6, A358:5, A358:9, A358:10, A373:1, A378:1, A378:2, A378:3, A378:4, A378:5, A378:6, A378:7, A379:1, A379:2, A379:3, A379:4, A379:5, A379:8, A379:10, A380:3, A384:1, A384:2, A387:1, A388:1, A389:1, A390:1, A391:1, A392:1, A393:1, A394:1, A395:1, A396:1, A397:1, A398:1, A399:1, A400:1, A402:1, A407:10, A409:1, A409:2, A410:1, A411:1, A411:2, A411:3, A412:1, A412:2, A412:3, A442:1, A442:2, A443:1, A445:1, A458:1, A473:1, A474:1, A475:1, A497:1, A513:1, A518:1, A559:1, A560:1, A564:1, C229:3, D305:1, D432:1, D666:20, D666:21, D666:22, D666:23, D666:24, D666:25 och F77:6.

Ordning och reda på arbetsmarknaden (UA8)

Ändring i utlåtandet, sidan 108, rad 16-21, till följande lydelse:

Det är viktigt att arbetstagare ges rätt praktiska förutsättningar att göra sitt jobb. Inte minst handlar det om att arbetsgivaren ska ta sitt arbetsmiljöansvar när det gäller att tillhandahålla skydds- och arbetskläder. Arbetsmiljöverket kommer föreskriva att arbetsgivare alltid ska tillhandahålla de arbetskläder som behövs för att förebygga olycksfall, ohälsa och smittspridning, både för män och för kvinnor.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A174:2, A196:1, A196:2, A198:2, A200:1, A200:2, A201:1, A204:1, A204:2, A204:3, A204:5, A204:6, A204:8, A204:9, A204:10, A204:11, A204:12, A204:13, A204:14, A204:15, A204:16, A205:1, A206:1, A207:1, A207:2, A208:1, A208:2, A208:6, A208:7, A208:9, A208:12, A208:13, A208:14, A208:15, A208:16, A208:17, A208:18, A212:1, A212:2, A213:1, A214:1, A214:2, A215:1, A215:2, A216:1, A216:2, A216:3, A217:1, A217:3, A217:4, A217:5, A218:1, A219:1, A219:2, A219:3, A220:1, A221:1, A223:1, A224:1, A225:1, A229:1, A231:1, A231:2, A231:3, A232:1, A233:1, A234:1, A234:2, A234:3, A235:1, A235:2, A235:3, A236:1, A236:2, A236:3, A237:1, A237:2, A237:3, A238:1, A239:1, A240:1, A241:1, A242:1, A243:1, A244:1, A245:1, A246:1, A247:1, A248:1, A249:1, A250:1, A250:2, A252:1, A253:1, A253:2, A254:1, A254:2, A255:1, A255:2, A256:1, A256:2, A257:1, A257:2, A258:1, A258:2, A259:1, A259:2, A259:3, A259:4, A261:1, A261:2, A262:1, A262:2, A264:1, A275:1, A275:2, A275:3, A275:4, A275:5, A275:6, A275:7, A276:1, A276:2, A276:3, A276:4, A276:5, A276:6, A276:7, A277:1, A277:2, A277:3, A277:4, A277:5, A277:6, A277:7, A278:1, A278:2, A278:3, A278:4, A278:5, A278:6, A278:7, A279:1, A279:2, A279:3, A279:4, A279:5, A279:6,

A279:7, A280:2, A281:1, A281:2, A282:1, A283:1, A283:2, A284:1, A284:2, A285:1, A285:2, A286:1, A286:2, A287:1, A287:2, A288:1, A288:2, A289:1, A290:1, A290:2, A291:1, A291:2, A292:1, A292:2, A293:1, A293:2, A294:1, A294:2, A295:1, A295:2, A296:1, A296:2, A297:1, A297:2, A298:1, A298:2, A298:3, A298:4, A298:5, A298:6, A298:7, A298:8, A299:1, A302:1, A302:2, A302:3, A303:1, A305:1, A307:1, A308:1, A308:2, A309:1, A309:2, A310:1, A311:2, A312:1, A312:2, A313:1, A314:1, A315:1, A316:1, A317:1, A318:1, A318:2, A319:1, A324:1, A326:1, A327:1, A328:1, A329:1, A329:2, A330:1, A333:1, A333:2, A335:1, A335:4, A336:1, A339:1, A340:1, A359:1, A360:1, A361:1, A362:1, A363:1, A364:1, A365:1, A366:1, A366:2, A367:1, A368:1, A369:1, A370:1, A370:2, A371:1, A372:1, A373:2, A374:1, A375:1, A375:2, A375:3, A375:4, A376:1, A376:2, A381:1, A382:1, A383:1, A385:1, A385:2, A386:1, A386:2, A401:1, A401:2, A401:3, A403:1, A403:2, A404:1, A405:1, A405:2, A406:1, A406:2, A407:1, A407:2, A407:3, A407:4, A407:5, A407:6, A407:7, A407:9, A408:1, A408:2, A408:3, A413:1, A413:2, A429:1, A430:1, A431:1, A432:1, A433:1, A434:1, A435:1, A436:1, A437:1, A438:1, A439:1, A440:1, A441:1, A444:1, A446:1, A446:2, A447:1, A447:2, A447:3, A448:1, A448:2, A449:1, A449:2, A450:1, A450:2, A451:1, A451:2, A452:1, A452:2, A453:1, A454:1, A454:2, A455:1, A455:2, A456:1, A456:2, A457:1, A457:2, A459:1, A460:1, A460:2, A461:1, A462:1, A462:2, A462:3, A462:4, A462:5, A462:6, A462:7, A462:8, A463:1, A463:2, A464:1, A464:2, A465:1, A466:1, A467:1, A468:1, A469:1, A470:1, A471:1, A472:1, A477:1, A478:1, A478:2, A479:1, A479:2, A479:3, A479:4, A479:5, A480:1, A480:2, A480:3, A480:4, A480:5, A481:1, A482:1, A482:2, A499:1, A500:1, A501:1, A501:2, A501:3, A503:1, A503:2, A504:1, A504:2, A505:1, A505:2, A505:3, A505:4, A506:1, A507:1, A508:1, A508:2, A509:1, A509:2, A510:1, A510:2, A514:1, A515:1, A516:1, A517:1, A519:1, A520:1, A521:1, A522:1, A523:1, A524:1, A525:1, A526:1, A527:1, A528:1, A529:1, A530:1, A531:1, A532:1, A533:1, A534:1, A535:1, A536:1, A537:1, A537:2, A538:1, A539:1, A540:1, A540:2, A540:3, A540:4, A541:1, A541:2, A541:3, A541:4, A542:1, A542:2, A542:3, A542:4, A543:1, A543:2, A543:3, A543:4, A544:1, A544:2, A544:3, A544:4, A545:1, A545:2, A545:3, A545:4, A546:1, A546:2, A546:3, A546:4, A547:1, A547:2, A547:3, A547:4, A548:1, A548:2, A549:1, A549:2, A549:3, A549:4, A550:1, A550:2, A550:3, A550:4, A551:1, A551:2, A552:1, A552:2, A552:3, A552:4, A553:1, A553:2, A553:3, A554:1, A554:2, A554:3, A554:4, A555:1, A555:2, A555:3, A555:4, A556:1, A556:2, A556:3, A556:4, A557:1, A557:2, A557:3, A557:4, A558:1, A562:1, A562:2, A562:3, A563:1, A563:2, D44:6, D45:2, D291:4, F87:4 och F88:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A204:13, A204:16, A208:2, A208:12, A208:14, A208:15, 208:17, A223:1, A224:1, A225:1, A229:1, A240:1, A242:1, A259:1, A259:2, A259:4, A281:1, A281:2, A282:1, A283:1, A283:2, A284:1, A284:2, A285:1, A285:2, A286:1, A286:2, A287:1, A288:1, A288:2, A289:1, A290:1, 290:2, A297:1, A298:1, A298:2, A303:1, A308:2, A324:1, A335:4, A376:1, A376:2, A407:1, A407:2, A429:1, A430:1, A431:1, A432:1, A433:1, A434:1, A435:1, A436:1, A437:1, A438:1, A439:1, A440:1, A459:1, A462:7, A463:2, A464:2, A468:1, A469:1, A470:1, A471:1, A472:1, A479:3, A480:3, A481:1, A482:1, A514:1, A515:1, A516:1, A517:1, A519:1, A520:1, A521:1, A522:1, A523:1, A524:1, A525:1, A526:1, A527:1, A528:1, A529:1, A530:1, A531:1, A532:1,

A533:1, A534:1, A535:1, A536:1, A540:1, A541:1, A542:1, A543:1, A544:1, A545:1, A546:1, A547:1, A548:1, A549:1, A550:1, A551:1, A552:1, A553:1, A554:1, A555:1, A556:1, A557:1 och D45:2

att avslå motionerna A201:1, A218:1, A219:1, A219:2, A220:1, A232:1, A243:1, A250:1, A250:2, A252:1, A299:1, A313:1, A326:1, A327:1, A339:1, A373:2, A404:1, A406:1, A406:2, A466:1, A505:4, A506:1 och A558:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A174:2, A196:1, A196:2, A198:2, A200:1, A200:2, A204:1, A204:2, A204:3, A204:5, A204:6, A204:8, A204:9, A204:10, A204:11, A204:12, A204:14, A204:15, A205:1, A206:1, A207:1, A207:2, A208:1, A208:6, A208:7, A208:9, A208:13, A208:16, A208:18, A212:1, A212:2, A213:1, A214:1, A214:2, A215:1, A215:2, A216:1, A216:2, A216:3, A217:1, A217:3, A217:4, A217:5, A219:3, A221:1, A231:1, A231:2, A231:3, A233:1, A234:1, A234:2, A234:3, A235:1, A235:2, A235:3, A236:1, A236:2, A236:3, A237:1, A237:2, A237:3, A238:1, A239:1, A241:1, A244:1, A245:1, A246:1, A247:1, A248:1, A249:1, A253:1, A253:2, A254:1, A254:2, A255:1, A255:2, A256:1, A256:2, A257:1, A257:2, A258:1, A258:2, A259:3, A261:1, A261:2, A262:1, A262:2, A264:1, A275:1, A275:2, A275:3, A275:4, A275:5, A275:6, A275:7, A276:1, A276:2, A276:3, A276:4, A276:5, A276:6, A276:7, A277:1, A277:2, A277:3, A277:4, A277:5, A277:6, A277:7, A278:1, A278:2, A278:3, A278:4, A278:5, A278:6, A278:7, A279:1, A279:2, A279:3, A279:4, A279:5, A279:6, A279:7, A280:2, A287:2, A288:2, A291:1, A291:2, A292:1, A292:2, A293:1, A293:2, A294:1, A294:2, A295:1, A295:2, A296:1, A296:2, A297:2, A298:3, A298:4, A298:5, A298:6, A298:7, A298:8, A302:1, A302:2, A302:3, A305:1, A307:1, A308:1, A309:1, A309:2, A310:1, A311:2, A312:1, A312:2, A314:1, A315:1, A316:1, A317:1, A318:1, A318:2, A319:1, A328:1, A329:1, A329:2, A330:1, A333:1, A333:2, A335:1, A336:1, A340:1, A359:1, A360:1, A361:1, A362:1, A363:1, A364:1, A365:1, A366:1, A366:2, A367:1, A368:1, A369:1, A370:1, A370:2, A371:1, A372:1, A374:1, A375:1, A375:2, A375:3, A375:4, A381:1, A382:1, A383:1, A385:1, A385:2, A386:1, A386:2, A401:1, A401:2, A401:3, A403:1, A403:2, A405:1, A405:2, A407:3, A407:4, A407:5, A407:6, A407:7, A407:9, A408:1, A408:2, A408:3, A413:1, A413:2, A441:1, A444:1, A446:1, A446:2, A447:1, A447:2, A447:3, A448:1, A448:2, A449:1, A449:2, A450:1, A450:2, A451:1, A451:2, A452:1, A452:2, A453:1, A454:1, A454:2, A455:1, A455:2, A456:1, A456:2, A457:1, A457:2, A460:1, A460:2, A461:1, A462:1, A462:2, A462:3, A462:4, A462:5, A462:6, A462:8, A463:1, A464:1, A465:1, A467:1, A477:1, A478:1, A478:2, A479:1, A479:2, A479:4, A479:5, A480:1, A480:2, A480:4, A480:5, A482:2, A499:1, A500:1, A501:1, A501:2, A501:3, A503:1, A503:2, A504:1, A504:2, A505:1, A505:2, A505:3, A507:1, A508:1, A508:2, A509:1, A509:2, A510:1, A510:2, A537:1, A537:2, A538:1, A539:1, A540:2, A540:3, A540:4, A541:2, A541:3, A541:4, A542:2, A542:3, A542:4, A543:2, A543:3, A543:4, A544:2, A544:3, A544:4, A545:2, A545:3, A545:4, A546:2, A546:3, A546:4, A547:2, A547:3, A547:4, A548:2, A549:2, A549:3, A549:4, A550:2, A550:3, A550:4, A551:2, A552:2, A552:3, A552:4, A553:2, A553:3, A554:2, A554:3, A554:4, A555:2, A555:3, A555:4, A556:2, A556:3, A556:4, A557:2,

A557:3, A557:4, A562:1, A562:2, A562:3, A563:1, A563:2, D44:6, D291:4, F87:4 och F88:4.

Upphandling (UA9)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A175:10, A176:9, A176:10, A176:12, A177:9, A177:10, A177:12, A178:9, A178:10, A178:12, A179:10, A180:10, A181:9, A181:10, A181:12, A199:1, A208:3, A208:4, A208:5, A217:2, A305:2, A310:2, A311:1, A311:3, A338:1, A340:2, A341:1, A341:2, A342:1, A342:2, A343:1, A343:2, A344:1, A344:2, A345:1, A345:2, A346:1, A346:2, A347:1, A347:2, A348:1, A348:2, A349:1, A349:2, A350:1, A351:1, A351:2, A352:1, A352:2, A353:1, A353:2, A354:1, A354:2, A355:1, A355:2, A356:1, A356:2, A357:1, A357:2, A358:4, A377:1, A377:2, A380:1, A380:2, A407:8, A415:1, A415:2, A415:3, A416:1, A416:2, A416:3, A417:1, A417:2, A417:3, A418:1, A418:2, A418:3, A419:1, A419:2, A419:3, A420:1, A420:2, A420:3, A421:1, A421:2, A421:3, A422:1, A422:2, A422:3, A423:1, A423:2, A424:1, A424:2, A424:3, A425:1, A425:2, A425:3, A426:1, A426:2, A426:3, A427:1, A427:2, A427:3, A428:1, A428:2, A428:3, A476:1, A502:1, A502:2, A502:3, A511:1, A511:2, A561:1, A561:2, A561:3, C137:3, C137:4 och D102:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna A208:4, A208:5, A415:1, A415:2, A416:1, A416:2, A417:1, A417:2, A418:1, A418:2, A419:1, A419:2, A420:1, A420:2, A421:1, A421:2, A422:1, A422:2, A423:1, A424:1, A424:2, A425:1, A425:2, A426:2, A427:1, A427:2, A428:1, A428:2, A561:1, A561:2 och C137:4

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A175:10, A176:9, A176:10, A176:12, A177:9, A177:10, A177:12, A178:9, A178:10, A178:12, A179:10, A180:10, A181:9, A181:10, A181:12, A199:1, A208:3, A217:2, A305:2, A310:2, A311:1, A311:3, A338:1, A340:2, A341:1, A341:2, A342:1, A342:2, A343:1, A343:2, A344:1, A344:2, A345:1, A345:2, A346:1, A346:2, A347:1, A347:2, A348:1, A348:2, A349:1, A349:2, A350:1, A351:1, A351:2, A352:1, A352:2, A353:1, A353:2, A354:1, A354:2, A355:1, A355:2, A356:1, A356:2, A357:1, A357:2, A358:4, A377:1, A377:2, A380:1, A380:2, A407:8, A415:3, A416:3, A417:3, A418:3, A419:3, A420:3, A421:3, A422:3, A423:2, A424:3, A425:3, A426:1, A426:3, A427:3, A428:3, A476:1, A502:1, A502:2, A502:3, A511:1, A511:2, A561:3, C137:3 och D102:3.

Debatt

Moa Sablin, Stockholm: I en byrålåda hemma ligger alla mina gamla anställningsavtal – från mitt första sommarjobb till min nuvarande anställning på Hotell- och Restaurangfacket. De här papperen har gett mig trygghet, för jag har vetat hur mycket jag ska jobba och till vilken lön. Den här tryggheten har garanterats av LAS, genom bland annat uppsägningstid, turordningsregler och krav på förhandling. Det är dessa skydd som arbetsgivaren nu rundar genom hyvling.

Skydden aktiveras vid uppsägning men innan det blir tal om uppsägning kan arbetsgivaren erbjuda ett nytt jobb, och det arbetsgivarna gör nu är att erbjuda samma jobb fast med färre antal timmar, och säger jag nej till det hotar uppsägning. Kan man verkligen göra så här, hyvla i

arbetstid, inkomst och trygghet? Ja, säger Arbetsdomstolen i en dom från förra året. Jag hoppas att vi säger nej. Bifall till partistyrelsens förslag.

Johanna Svensson, Skaraborg: Äntligen, nu känns det som vi är ett mer tydligt feministiskt arbetareparti – äntligen! Efter flera ändring och tillägg i de politiska riktlinjerna och utlåtandena tar jag tillbaka mina yrkanden och yrkar i stället bifall till de nya riktlinjerna.

Det är några områden som jag är särskilt glad för att vi har en mer tydlig skrivning om. Detta gör att vi går från teori till praktisk handling när det gäller att föra en feministisk politik. Det handlar om att vi avskaffar allmän visstidsanställning. Vi ska stoppa hyvlingen av arbetstider. Vi får stopp på vinstjakten inom hela välfärden, att tillsvidareanställning på heltid ska vara norm på arbetsmarknaden och äntligen ska undersköterskan slippa betala för sina arbetskläder! Men det räcker inte med att vi är nöjda med beslutet, utan det kräver handlingskraftiga politiker. Det måste vi visa att vi är.

Stefan sade att vi ska kliva fram. Vi ska nu visa att vi är handlingskraftiga och vi ska verkställa beslutet!

Robert Roos, Örebro län: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Jag är Handelsmedlem i samma Handelsavdelning i Örebro som de medlemmar på Coop Marieberg där den här resan började. De här arbetarna fick från ena dagen till den andra sin arbetstid hyvlad. Från den ena dagen till den andra fick de helt ändrade förutsättningar när det gäller deras egen ekonomi, utan någon som helst omställningstid. I november meddelade Arbetsdomstolen att arbetsgivaren hade sin fulla rätt att göra så.

Jag vill tacka arbetsmarknadsministern och er andra i delegationerna för vårt arbete i temagruppen. Jag är nu stolt över att åka hem till dessa arbetare på Coop Marieberg i Örebro och säga till dem att det finns ett parti i Sveriges riksdag, ett parti som står bakom dem, som står bakom arbetare i Sverige och som säger att vi vill stoppa hyvling. Det partiet är Socialdemokratiska arbetarepartiet!

Ida Therese Högfeldt, Skåne: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer och även det reviderade uttalandet om ordning och reda på arbetsmarknaden. Jag vill tacka för ett gott samarbete och även tacka temagruppen – och tack alla fackliga kolleger som är här inne i kväll. Tillsammans är vi starka och det är tillsammans vi gör skillnad.

I Kommunal har vi haft ofrivillig deltid som ett stort problem länge. De privata vårdföretagen har en tendens att hyvla, och detta har vi jobba väldigt hårt för att få bort. Därför är jag oerhört glad och tacksam, som den fackliga socialdemokrat jag är i själ och hjärta, att Socialdemokraterna nu har bestämt sig för att visa att det finns en anledning till att det är vi fackliga som arbetar med Socialdemokraterna, inte med något annat parti.

Anna Skarsjö, Göteborg: Jag är faktiskt här för att yrka på två saker i de här annars rätt bra politiska riktlinjerna. På sidan 3 rad 10 vill vi ha in följande: ”Vi ska avskaffa allmän visstid” och på sidan 3 rad 20 lägger vi till: ”De som behöver ska ha betalda arbetskläder.”

Under de här dagarna har vi hanterat många imponerande frågor inom områden som skattepolitik, global utveckling och lånefinansiering av infrastruktur. Det kan då verka lite futtigt att komma upp här och prata om arbetskläder. Jag är glad att Arbetsmiljöverket nu ser över det hål som vi i Kommunal länge påpekat, men vi tycker ändå att vi socialdemokrater i våra politiska riktlinjer ska skicka signalen till Kommunal att vi är partiet som står er närmast. Detsamma gäller allmän visstid. Vi *ska* avskaffa allmän visstid.

Alejandro Caviedes, Västerbotten: Det här var riktigt bra reviderade riktlinjer, måste jag säga. Jag är särskilt nöjd med att partistyrelsen föreslår bifall på att man ska få bort AVA ur lagen om anställningsskydd. Däremot är det något jag saknar och det handlar om motion A298:6 som föreslår att företrädesrätt till återanställning ska gälla i tolv månader i stället för nio som i dag.

När LAS kom till på 1980-talet var det tolv månader och vi tog beslut om det på förra S-kongressen för två år sedan, i Västerås. Då tycker jag att vi kan yrka bifall.

Roland Andreasson, Blekinge: Jag vill börja med ett citat: ”Facklig-politisk samverkan ska vara ett av de viktigaste fundamentet i bygget av Framtidspartiet. Det är en bro som förbinder arbetarrörelsens två grenar. Det är en förbindelselänk som starkt efterfrågar utveckling och reformer, såväl som öppen och delägarskap.”

Partistyrelsens förslag till riktlinjer är ett ypperligt exempel på detta. Jag tackar så mycket för den skrivning som har kommit fram. Den går precis i den linje som vi alla vill. Den innebär att vi kan få en maktförskjutning över till facket och arbetarna igen. Bifall även till ändringen till ”ska” när det gäller AVA.

*Gunilla Zetterström Bäck*e, Jämtlands län: Jag yrkar bifall till ett tillägg sidan 3 rad 20–21:

”Arbetsgivarens ansvar för en god arbetsmiljö och tidiga rehabiliterande insatser ska stärkas, så även förutsättningarna för en sammanhållen arbetsdag.” Det är i enlighet med Stockholmsmotionen och en motion från Ystad.

Att arbeta tre timmar på förmiddagen och tre timmar på eftermiddagen, och dessutom kanske inte ens kunna åka hem, medför att man har svårt att planera vardagen. Hälsan försämras och du måste till och med kanske tacka nej till ett jobb. Det är en arbetsmiljöfråga. Detta otyg är särskilt vanligt i kvinnodominerade yrken. Således är det en jämställdhetsfråga. Osammanhållen arbetsdag är ett gissel. Sammanhållen arbetsdag är en samhällsvinst. Dessutom stödjer jag partistyrelsens förslag om hyvlingen och utlåtandet när det gäller arbetskläder.

Kristoffer Lindberg, Gävleborg: Jag vill börja med att säga att jag instämmer i det Gunilla säger om en sammanhållen arbetsdag och det vi brukar kalla delade turer. Vi socialdemokrater måste stå upp för en arbetsmarknad med heltid som norm. Vi måste stå upp för en sammanhållen arbetsdag, så att människor orkar och håller i ett helt arbetsliv. Det handlar också om jämställdhet, som tidigare sagts. Majoriteten av arbetstagare med delade turer återfinns inte i de mansdominerade yrkesgrupperna. Jag tror att vi är överens i den här salen om att delade turer är en styggelse.

Jag vill också instämma i det som sades tidigare om företrädesrätt och tolv månader i stället för nio månader. Jag yrkar även bifall till partistyrelsens förslag när det gäller hyvling och drar därmed tillbaka mitt yrkande på den motionen.

Micael Arnström, Halland: Jag yrkar bifall till motionerna A208:7 och A381:1. Den första handlar om anställningsstöd från Arbetsförmedlingen och staten – där ska vi ha möjlighet att kräva kollektivavtal. Man säger från Arbetsförmedlingen att det är kollektivavtalsliknande villkor, vilket innebär minimilön och Foraförsäkringar som inte ens kan garanteras. Det är ingen ob-ersättning, ingen övertidsersättning, sämre semesterersättning, och ingen reglerad arbetstid. Krav på kollektivavtal för att godkänna stöd för arbetsgivaren tycker jag är ett absolut rimligt fackligt krav.

Annelie Borgström, Jönköpings län: Jag yrkar på ett nytt stycke på sidan 3 rad 21: ”Kompetens bygger Sverige starkare. Ett nationellt system för kompetensutveckling i arbetslivet ska därför tas fram i samverkan med de avtalsbärande parterna på arbetsmarknaden. Branschanpassade valideringsinsatser ska stimuleras.”

Jag pratar för alla de LO-kamrater jag möter i vardagen i mitt fackliga uppdrag, våra LO-kamrater som känner avsaknaden av kompetensutveckling i sin yrkesutveckling. Jag möter våra kamrater efter ett långt yrkesliv, och när företagen ställer om får de höra: ”Här har du inte tillräckligt med kompetens.” Jag har en övertygelse – med kompetensutveckling i arbetslivet och en branschvalidering på plats skapar vi konkurrenskraftiga LO-medlemmar. Bifall till mitt tillägg.

Annika Eriksson, Södermanland: Jag vill börja med att tacka för väldigt bra riktlinjer. Vi vill från Sörmland göra ett litet tillägg på sidan 2 rad 31: ”redan från asylprocessens början”. Det vill vi lägga direkt efter ”effektiv språkträning”.

Vi tror att det är viktigt att vi som parti signalerar att vi förstår att tillgången till språket är den nyckel man behöver för att så småningom ta sig in på arbetsmarknaden när och om man får ett uppehållstillstånd. Den tid som man är i asylprocessen är en viktig tid som vi tycker att man inte ska slösa bort. Därför vill vi ha det tillägget.

Pia Håkansson, Västmanland: Jag vill göra ett tillägg i riktlinjerna: ”Inför avdrag för fackföreningsavgiften och a-kassa.” I dag står det att a-kassan ska bli billigare och mitt förslag skulle passa i det sammanhanget. Det finns en text som partistyrelsen har skrivit om att avdragsrätten för fackföreningsavgiften ska prioriteras när budgetutrymmet så tillåter. Det kommer det aldrig att göra utan det här är en viljeinriktning. Fackföreningsrörelsens medlemmar är den starkaste delen av den svenska modellen.

Jag yrkar också bifall till motion A529 om att fackföreningsavgiften och avgiften till a-kassan ska vara avdragsgill. Det är så viktigt att vi får avdragsrätten för våra medlemmar. Motparten har haft den rätten länge och det är fackföreningsrörelsen som driver frågan. Jag tycker att det är en självklarhet att det ska vara avdragsgillt. Ylva rabblade upp allt man har gjort, och det tackar vi jättemycket för. Men det är fackföreningsrörelsen som med all säkerhet har väckt många av de här frågorna, så att partiet och regeringen driver dem.

Bengt Erik Rolfs, Norrbotten: Aktiv grupp med många inlägg, och Ylva och hennes stab har på ett förtjänstfullt sätt arbetat om riktlinjerna till ett bra underlag för oss alla. Mitt tidigare yrkande på sista meningen i de gamla riktlinjerna gick igenom, vilket jag känner mig tillfreds med.

Men efter den borgerliga regeringens nedmontering krävs reformering av arbetslöshetsförsäkringen. Förändringarna kommer givetvis att ta tid och givetvis ske utifrån tydliga prioriteringar. Målet är att alla ska ha 80 procent av tidigare lön men man måste först kunna kvalificera sig. Det pågående utredningsarbetet måste även ta fasta på fackligt arbete och andra förtroendeuppdrag. Avdragsrätten för fackförenings- och a-kasseavgiften är en viktig fråga.

Med den viljeinriktning partistyrelsen har förstått jag att det inte är något problem att anta mitt lilla yrkande i riktlinjerna på sidan 3 rad 13: ”Det är viktigt att fler går med samt omfattas av försäkringen och att det blir billigare att vara med.” Med den lilla ändringen bifaller jag riktlinjerna i övrigt.

Magnus Cato, Östergötland: Jag vill börja med att tacka alla i gruppen för ett gott samarbete, där jag tycker att vi har fått fram väldigt många bra nya riktlinjer. Men jag vill också yrka bifall till Bengt Eriks Rolfs förslag – att fler ska omfattas av arbetslöshetsförsäkringen. Det skapar trygghet. I dag finns det personer som är med i a-kassan och har någon form av anställning med stöd och inte omfattas av arbetslöshetsförsäkringen. I framtiden borde det vara en självklarhet att alla ska omfattas av den försäkringen. För övrigt yrkar jag bifall till riktlinjerna och jag vill även passa på, Ylva, att hälsa dig hjärtligt välkommen till Östergötland den 1 maj!

Bengt Storbäck, Örebro län: Bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Tack Ylva för väldigt strukturerade samtal och bra revideringar.

Jag var med och besökte ett industriområde tillsammans med gränspolisens. Man erbjöd billig bilrekonstruktion – 250 kronor för en hel renovering. Biltvätt, kemprodukter och allt annat huller om buller, folk som jobbade i foppatofflor utan skyddskläder. Vi har jobbtillväxt i Sverige men vi har också klyftor och slavkontrakt. Det värsta polisen berättade var om en man som hade en lunch om dagen som betalning. Vikten av att alltid kräva kollektivavtal kan inte underskattas. Detta var självklart kriminell verksamhet men det påverkar andra som självklart inte kan konkurrera prismässigt.

Kollektivavtal är det mest avantgardiska, det mest framåtsyftande och moderna. Sedan får borgarna säga vad de vill. Det är det mest grundläggande för frihet och rättvisa som världen skådat – det skulle jag vilja påstå. Det är själv grundbulten i den svenska modellen. Ger vi efter är vi på ett farligt sluttande plan. Därför är det bra med dessa skrivningar.

Peter Gustavsson, Uppsala län: Vi har tidigare i dag fattat kloka beslut om att förstärka resurserna till välfärden. Men vi står fortfarande inför stora utmaningar framöver och därför är det oroande för mig som kommunalt förtroendevald att deltid är norm på stora delar av arbetsmarknaden, främst där kvinnor arbetar. Det drabbar dem som inte får arbeta så mycket som de vill och kan. Det är också något som håller ner antalet arbetade timmar och därmed skatteintäkterna.

Arbetsdomstolen tolkar LAS som att skyddet mot uppsägning endast gäller när man säger upp hela tjänster. När man säger upp delar av tjänster gäller varken turordningsregler eller uppsägningstid. Inte ens den som har längst anställningstid och med åren lyckats närma sig heltid kan vara trygg i sin anställning. Det kan aldrig vara socialdemokratisk politik.

För löntagarnas trygghet men också för välfärdens finansiering måste den lag som tillåter detta ändras. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Annelie Högberg, Bohuslän: Vi från Fyrbodaldistriktet yrkar bifall till de uppdaterade riktlinjerna, där vi också förtydligar att vi socialdemokrater ska slåss för rätten till kollektivavtalsenliga löner och villkor. Jag vill också tacka Ylva för din lyhördhet och det goda arbetet i temagruppen. Det har visat att den facklig-politiska samverkan fungerar.

Eftersom vi är ett feministiskt parti ska vi också driva en feministisk arbetsmarknadspolitik och det konkretiserar vi i riktlinjerna. Ett viktigt steg i detta arbete är rätten till arbetskläder, och det ska vara arbetsgivarens ansvar att tillhandahålla de arbetskläder som krävs för att utföra arbetet. Vi ställer oss bakom partistyrelsens motionssvar angående arbetskläder, men vi är dock lite tveksamma. Vi ser en risk med detta något snäva svar, när arbetsgivaren ges möjlighet att utesluta vissa yrkesgrupper, till exempel barnskötare och förskolepersonal. Vi vill gärna ha ett svar på det.

Dan Gabrielson, Skaraborg: Motionen 298:6 från Malmö föreslår att vi ska verka för en återanställning på tolv månader. Det är mycket märkligt att partistyrelsen besvarar motionen men på kongressen 2013 var detta en av två motioner som inte partistyrelsen vann.

Vi införde detta under en socialdemokratisk regering; i nittiotalskrisens spår sänkte man från tolv månader till nio. Socialdemokratin sade att man självklart skulle återställa detta, så min fråga till Ylva är: Hur har vi lyckats med det arbetet? Var ligger arbetet?

Och självklart måste det vara så, om vi ändå inte har lyckats fram till i dag med att återanställning ska var tolv månader, att vi håller fast vid de beslut vi tog 2013. Då var det bifall till motionen. Ylva, du kan väl förklara lite om vad som har hänt, och jag yrkar som sagt bifall till motionen också 2017 och så ser vi till att genomföra det här.

Ilko Corkovic, Kalmar län: Jag vill yrka på ett tillägg sidan 2 rad 31 i riktlinjerna; det är precis samma yrkande som Annika som Södermanland hade, det vill säga att lägga till ”redan från asylprocessens början”.

Varför är det här viktigt? Språket är A och O när man kommer till ett nytt samhälle. Jag själv har gjort en resa och jag vet vad det innebär att komma in tidigt med språkundervisningen. Det är en dörröppnare till det svenska samhället och en nyckel till självförsörjning och gemenskap. Det är väldigt viktigt för det vinner vi alla på. Människan själv vinner på det, samhället vinner på det.

Rubriken till det här avsnittet lyder *Alla som kan jobba ska jobba* och för mig är det här enkelt: Sätt igång med språket så tidigt som möjligt.

Carina Strömbäck, Norrbotten: Vi i Norrbottensdelegationen yrkar på en ändring av den första meningen i stycket på sidan 2 rad 28: ”De senaste årens asylsökande utgör en outnyttjad arbetskraft.” Anledningen till att vi vill ha den ändringen är att meningen i dess nuvarande form uttrycker att asylsökande är en börda för Sverige. Samtidigt kan den tolkas som att vi ställer asylsökande framför våra ungdomar som också har en hög arbetslöshet. Vi hoppas att partistyrelsen hör samman önskemålet om ändring av meningen så att vi får ett uttryck av att asylsökande är en kraft och en resurs i stället för en börda.

Jesper Bengtsson, Södermanland: Jag vill också yrka bifall till det yrkande som Annika Eriksson lade tidigare. Det kan tyckas som några små ord men det är en ganska viktig fråga. ABF och de andra studieförbunden har skött en hel del av den språkträning som har skett i asylprocessens början tidigare, och man har gjort det fantastiskt bra. Men det har varit väldigt varierande kvalitet och på väldigt varierande nivå över landet.

Jag tror att det är viktigt att vi sänder en signal om att det här faktiskt är en fråga som vi prioriterar. Det tjänar vi på i andra änden av etableringsprocessen. Det kommer att gå fortare att få in människor på arbetsmarknaden om vi kan börja svenskundervisningen lite tidigare.

Milja Räihä, Stockholm: I denna sena stund kan jag ändå inte låta bli att ta till orda när det gäller just arbetskläder. Det är fantastiskt att för de kvinnodominerade yrkena vårdbiträde och undersköterska har Socialstyrelsen sagt att vi ska arbeta i arbetskläder med korta ärmar och så vidare, för att följa de basala hygienrutinerna. Men då säger högsta förvaltningsdomstolen ja men att arbetsgivaren inte behöver köpa kläderna. Visst är det fantastiskt! Vad finns det för yrken för övrigt där man behöver köpa sina egna skyddskläder?

Det är ju också så att vi som jobbar inom vård och omsorg har ett dubbelt skyddsuppdrag. Dels ska vi skydda brukaren och patienten mot smitta, dels ska vi skydda oss själva så att vi inte smittas. Den här frågan är oerhört viktig men jag är nöjd med det Ylva och partistyrelsen har kommit med. Jag ser fram emot föreskriften från Arbetsmiljöverket, att den äntligen kommer och att även äldreomsorgen får kläder. Jag har inget yrkande.

Jessica Norberg, Norra Älvsborg: Jag kommer från Göteborgsområdet. När vi pratar om livslångt lärande missar vi ofta att det inte bara handlar om dem som är arbetslösa just nu. Det finns mer än 40 yrken som Arbetsförmedlingen betraktar som bristyrken bara inom LO:s avtalsområden.

Men tyvärr är det orimligt att tro att en sådan stor andel av dem som har hamnat i en längre arbetslöshet är redo för de jobb som i dag är svåra att tillsätta. Då borde i stället de som saknar formell utbildning men som har praktisk erfarenhet få möjlighet att snabbutbildas till en mer avancerad roll. Så skapas det plats för någon som kan ta ett lite mindre kliv in i arbetslivet i stället. På detta sätt skapar vi goda cirklar i arbetslivet. Mitt yrkande samma som Anneli Borgströms och jag yrkar bifall till det.

Kenneth Forsberg, Stockholm län: Det här är min första kongress, och jag ska väl inte lämna kongressen utan att ha stått i talarstolen! Gällande riktlinjerna tycker jag att partistyrelsen har varit

mycket lyhörd för våra förslag till förändringar i texterna och jag yrkar därför bifall till partistyrelsens reviderade förslag å Stockholms läns vägnar. Men jag saknar avdragsrätten för fackföreningsavgiften och yrkar därför bifall till motion A529 från Västmanland och A519:2 från Vallentuna.

Sophia Andersson, Stockholms län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag. De senaste decennierna har det skett en förskjutning på svensk arbetsmarknad. Något som tidigare varit en självklarhet, en tillsvidareanställning på heltid, är numera en dröm som är omöjlig att uppnå för många. En hel generation blir vuxna utan den trygghet som en tillsvidareanställning på heltid ger. Möjligheten att skaffa bostad och planera sitt liv är inte densamma. I dag saknar hundratusentals människor, framför allt kvinnor i arbetaryrken, den trygghet och självständighet som en lön man kan leva på ger.

Med dagens lagstiftning kan vem som helst förlora timmar från en dag till en annan. Även du som har en fast heltidsanställning kan inte känna dig trygg – att från en dag till en annan ställas inför faktum att du måste välja vilja räkningar du ska betala, börja jaga timmar och planera ditt liv dag för dag. Heltid ska vara norm på den svenska arbetsmarknaden och ingen ska behöva oro sig över att från en dag till en annan förlora timmar eller lön utan att arbetsgivaren tar hänsyn till turordningsregler eller regler för omställning.

Vi fattar i kväll viktiga beslut som gör stor skillnad på svensk arbetsmarknad med en tydlig politik för trygga jobb för LO-förbundens kvinnodominerade yrken, vilket ger inte minst de unga ett starkt skäl att rösta på oss socialdemokrater.

Joakim Hagberg, Göteborg: Vi vill ha ett tillägg på sidan 3 rad 16: ”Vi ska ställa krav på personal-övertagande vid upphandling av kollektivtrafik.” När ett bolag vinner en upphandling är det vanligaste som händer att de som är anställda på det bolag som inte fick upphandlingen får söka om sitt eget jobb. Då händer det som vi på den övriga arbetsmarknaden vill undvika och som vi tycker är en brist i undantagen i LAS. De obekväma, de som har mycket vård av barn, de som har varit föräldralediga – för mycket enligt arbetsgivaren – arbetsskadade och så vidare får inte behålla jobben. Det är svårt, för att inte säga omöjligt, att få bättre villkor. Man tvingas acceptera sämre schemaläggning, delade turer, borttagna förmåner eller lägre lön.

Vi står också bakom språkinstruktionen, avdragsrätten för fackföreningsavgiften samt att den ska omfatta fler och att återanställningsrätten ska återställas.

Tom Andersson, Dalarna: Jag har ett tilläggsyrkande på de reviderade riktlinjerna på sidan 3 rad 20, efter meningen om arbetsgivarens ansvar för miljö och rehabiliteringsinsatser: ”Socialdemokraterna ska verka för att landsting och kommuner agerar föregångare i genomförandet”.

Vi som styrande politiker har ett ansvar att värna våra anställda. En timvikarie på ett boende kan få vänta med telefonen i handen för att bli inringd för tre timmars arbete. Hemtjänstpersonal stressas in i väggen tack vare minutstyrda scheman där toalettbesök inte är att tänka på. Administrativa delar får skötas på den korta lunchrasten och vändskift är ofta regel snarare än undantag.

Nu när vi i riktlinjerna för Framtidspartiet har skrivit in en så bra text om facklig-politisk samverkan tycker jag också att vi här ska skriva in vårt ansvar som politiker i det arbetet.

Ibrahim Khalifa, Stockholm län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. De reviderade riktlinjerna har blivit mycket vassare i viktiga skrivningar. De har blivit mycket bättre. Något som jag är särskilt glad för att man för in är det här med validering. Är det så att vi ska nå det här målet med att alla ska jobb, så handlar det också om att faktiskt se och ta tillvara folks kunskaper, kompetens och förmågor. Då måste vi jobba med validering och se till att vi har ett mycket bättre system än vi har i dag för att klara av att möta och ta emot alla de kompetenser som vi har men där det kanske inte alltid finns formella utbildningar eller formella dokument som man har med sig.

Sedan vill jag också visa mitt stöd för det som har framförts om att lägga till detta om att språket är otroligt viktigt redan från början, även under asylperioden. Jag tror att det är väldigt viktigt att ha med sig det från början.

Anette Rundström, Norra Älvsborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motion 455:1-2. Tidigare under kongressen har vi pratat om att det är viktigt med en jämställd föräldraförsäkring, där vi enligt mig har tagit ett steg framåt under denna kongress. Men det är också viktigt med rätten till ett arbete på heltid utan att behöva arbeta delade turer. Det är också en jämställdhetsfråga där vi börjar att röra oss i rätt riktning.

Men hur ser det ut gällande arbetskläder? Och då pratar jag om arbetskläder inom i första hand vård och omsorg, vilket också är en jämställdhetsfråga men även en arbetsmiljöfråga. Vi behöver landa i ett beslut att arbetsgivaren är ålagd att betala både för arbetskläder och för tvätten. Om det hade gällt arbetskläder för mansdominerade yrkeskårer undrar jag faktiskt om frågan hade varit uppe här på kongressen i dag.

Camilla Andersson, Dalarna: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. I dag är jag stolt och jag är extra stolt över att vara både socialdemokrat, S-kvinna och kommunalare. Kommunal har under många år drivit frågan om att arbetsgivaren ska tillhandahålla arbetskläder. Nu ställer sig partistyrelsen bakom vårt krav, vilket är en stor seger. En stor seger är också att partistyrelsen ställt sig bakom att man ska avskaffa allmän visstidsanställning.

Ylva Johansson, partistyrelsens föredragande: Jag börjar med det som gäller yrkandena på riktlinjerna. Då vill jag säga att det är alltid en avvägning i riktlinjer, för det finns så mycket som vi tycker men allt kan inte stå i riktlinjerna för då blir de lika stora som utlåtandena. Det är alltid en avvägning. Flera saker står redan i utlåtandena och det finns redan ställningstaganden. Därför kommer jag att vara snål på bifall till tillägg i riktlinjerna.

Anna Skarsjö har yrkanden om ändringar om allmän visstid. Nu står det att vi vill avskaffa, vilket är vad vi vill. Vi vet också att vi kommer att ha svårt att ha en parlamentarisk majoritet för det, i alla fall som det just nu ser ut, men så fort vi har möjlighet kommer vi att göra det. Hon vill

också att vi ska skriva in att de som behöver ska ha arbetskläder. De som behöver ska ha arbetskläder och det har vi skrivit in i utlåtandet. Därför yrkar jag avslag på att vi också skriver in det i riktlinjerna.

Detsamma gäller Gunilla Zetterström Bäcke som vill skriva in om förutsättningar för sammanhållen arbetsdag. Det har vi också skrivit om i utlåtandena och jag tycker inte att vi behöver lägga till det i riktlinjerna – avslag till det.

Annelie Borgström yrkar på en skrivning om kompetensutveckling, vilket är en jätteviktig fråga. Men nästan ordagrant finns de här texterna på sidan 21 i riktlinjerna under avsnittet om utbildning. Där finns det ett helt stycke som handlar om kompetensutveckling i arbetslivet och behovet av nya system mellan parterna och staten. Därför tycker jag inte att vi behöver skriva det här också – avslag.

Pia Håkansson vill skriva in i riktlinjerna om avdragsrätt för fackföreningsavgift och a-kassa. Det är partistyrelsens förslag att vi ska vara för avdragsrätt för både a-kassa och fackföreningsavgift. Det finns tydligt i utlåtandena och vi yrkar bifall på de motionerna. Jag tycker inte att det också behöver skrivas in i riktlinjerna. Jag blev nästan lite ledsen när du sade att det aldrig kommer att ske eftersom det står att det ska ske när budgetutrymmet tillåter. Jodå, det ska nog jag och Magda se till – både att det finns budgetutrymme och att det ska ske!

Bengt Erik Rolfs vill skriva in att fler ska omfattas av försäkringen. Exakt den formuleringen finns i utlåtandena. Därför tycker jag inte att det behövs här.

Tom Andersson vill ha med en skrivning om landsting och kommuner som föregångare i arbetsmiljöarbetet och för trygga villkor. Det är samma sak där – vi har skrivit om hur vi via SKL och där vi har makten ska kunna gå före. Det finns i utlåtandena, så jag yrkar avslag.

Det enda jag yrkar bifall till när det gäller riktlinjerna är förslaget om tidig språkträning, ”redan från asylprocessens början” tror jag att formuleringen var, från Annika Eriksson med flera.

För övriga yrkanden när det gäller riktlinjerna står jag fast vid de riktlinjer vi har föreslagit och huvudskälet är att de inte ska bli för långa. Det finns många bra saker men allt kan inte stå där.

Då går jag över på motionerna. När det gäller att ändra återanställningsrätten har vi besvarat den motionen. Det är inte en fråga som har lyfts vare sig i telefonkonferenserna innan eller i temagruppen. Det som verkligen har lyfts på den här kongressen är tre frågor som tydligt gäller LO-kvinnornas villkor: hyvlingen, arbetskläderna och den allmänna visstiden. Jag står nog fast vid att det är de prioriteringarna vi gör från den här kongressen, så jag står fast vid besvarandet när det gäller återanställningsrätten.

Vi hade ett yrkande från Micael Arnström på motion A208:7 om att kräva kollektivavtal för att kunna ge någon tyd av lönestöd från Arbetsförmedlingen. Även där står jag fast vid partistyrelsens tidigare yrkande. Bakgrunden är att vi är med i EU. Där ska man kunna vara säker på att man inte missgynnar eller gynnar vissa inhemska företag. Ett av kraven blir då att svenska kollektivavtal bara finns i Sverige och för svenska företag. För att vi ska kunna ställa krav på dem måste vi formulera det som ”kollektivavtalsliknande villkor”. Det andra alternativet är att man lagstiftar om de kollektivavtalsenliga villkoren och då har vi allmängiltigförklaring. Men det är något som det finns många andra skäl mot, till exempel facklig organisationsgrad. Jag tycker att

det är en ganska bra väg. Om man skulle säga ”kollektivavtal” skulle vi hamna på den andra vägen, så jag står fast vid partistyrelsens yttrande om detta.

Med det tror jag att jag har besvarat allt. Har jag missat något gäller partistyrelsens förslag.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Bengt Storbacka*, Örebro län, *Kenneth Forsberg*, Stockholms län, *Sophia Andersson*, Stockholms län, *Annelie Högberg*, Bohuslän, *Ida-Therese Högfeldt*, Skåne, *Ibrahim Kbalifa*, Stockholms län, *Camilla Andersson*, Dalarna, *Peter Gustavsson*, Uppsala län, *Moa Sablin*, Stockholm, *Johanna Svensson*, Skaraborg och *Robert Roos*, Örebro län.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Carina Strömbäck</i>	Norrbottnen	Rad 28, byt ut meningen: ”De senaste årens många asylsökande gör att vårt jobb mål nu kräver större insatser för att kunna nås” mot: ”De senaste årens asylsökande utgör en outnyttjad arbetskraft.”	Avslag
2	<i>Annika Eriksson (med flera)</i>	Södermanland	Rad 31, tillägg efter ”mer effektiv språkträning”: ”redan från asylprocessens början”.	Bifall
3	<i>Anna Skarsjö (med flera)</i>	Göteborg	Rad 10, ändring av sista meningen till ”Vi ska avskaffa allmän visstid”.	Avslag
3	<i>Pia Håkansson (med flera)</i>	Västmanland	Rad 10, tillägg: ”Fackavgift och a-kasseavgiften ska vara avdragsgill i deklarationen.”	Avslag
3	<i>Bengt Erik Rolfs (med flera)</i>	Norrbottnen	Rad 13, ändring: ”Det är viktigt att fler går med samt omfattas av försäkringen och att det blir billigare att vara med.”	Avslag
3	<i>Joakim Hagberg</i>	Göteborg	Rad 16, tillägg: ”Vi ska ställa krav på personalövertagande vid upphandling av kollektivtrafik.”	Avslag
3	<i>Tom Andersson</i>	Dalarna	Rad 20, tillägg: ”Socialdemokraterna ska verka för att landsting och kommuner agerar föregångare i genomförandet.”	Avslag
3	<i>Gunilla Zetterström Bäck</i>	Jämtlands län	Rad 20-21, tillägg: ”Arbetsgivarens ansvar för en god arbetsmiljö och tidiga rehabiliterande insatser ska stärkas, så även förutsättningarna för en sammanhållen arbetsdag.”	Avslag
3	<i>Anna Skarsjö (med flera)</i>	Göteborg	Rad 20, tillägg: ”De som behöver ska ha betalda arbetskläder.”	Avslag

3	<i>Annelie Borgström (med flera)</i>	Jönköpings län	Rad 21, tillägg: ”Kompetens bygger Sverige starkare. Ett nationellt system för kompetensutveckling i arbetslivet ska därför tas fram i samverkan med de avtalsbärande parterna på arbetsmarknaden. Branschanpassade valideringsinsatser ska stimuleras.”	Avslag
---	--------------------------------------	----------------	--	--------

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
A208:7	<i>Micael Arnström</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A298:6	<i>Dan Gabrielson</i>	Skaraborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A381:1	<i>Micael Arnström</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att bifalla Annika Eriksson med fleras, med instämmande av partistyrelsens föredragande, förslag på sidan 2 rad 31
- att efter försöksvotering avslå Bengt Erik Rolf med fleras förslag på sidan 3 rad 13
- att efter votering med röstsiffrorna 177–146 (4 avstod) avslå Gunilla Zetterström Bräckes förslag på sidan 3 rad 20-21
- att efter försöksvotering avslå Anna Skarsjös förslag på sidan 3 rad 20
- att efter votering med röstsiffrorna 192–128 (4 avstod) avslå Annelie Borgström med fleras förslag på sidan 3 rad 21
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 1, Alla som kan jobba ska jobba.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter votering med röstsiffrorna 179–146 (0 avstod) bifalla partistyrelsens utlåtande över motion 298:6
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område A som rör Arbetsmarknad och a-kassa (UA7), Ordning och reda på arbetsmarknaden (UA8) och Upphandling (UA9).

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 370.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 00.55.

TISDAGEN DEN 11 APRIL 2017

Förmiddagens förhandlingar

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 8.18.

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *John Josefson* och *Petra Söderqvist*

Parentation

Stefan Löfven, partiordförande: Vänner, jag får be att kongressen reser sig upp.

Under de här dagarna har döden kommit nära. Våra tankar är fortfarande hos dem som drabbades i det tragiska dådet i Stockholm. Nu samlas vi till parentation över våra partivänner som lämnat oss under kongressperioden, och jag vill nämna några kvinnor och män som många av oss känt och arbetat tillsammans med, sida vid sida, för ett bättre samhälle och en bättre värld. De får symbolisera alla som nu saknas oss.

Vi minns *Jan O. Karlsson*, bistånds- och migrationsminister, rådgivare till fyra statsministrar, ordförande för Europeiska revisionsrätten och ledare av FN:s migrationskommission. Få kunde berätta en historia som Jan O. Få hade samma politiska mod. Han stod aldrig stilla – alltid i rörelse, lite framåtlutad sådär, för han ville lyssna på nya idéer och tankar gärna från den unga generationen. 2003 tog Jan O. Karlsson fram en samlad politik för global utveckling. Det som en gång kallades u-hjälp, och sedermera fick beteckningen bistånd, ersattes med ett brett utvecklingssamarbete som omfattar alla politikområden, utan över- och underordning, i partnerskap mellan länder. Återigen var Jan O. Karlsson med och skapade en ny världsledande politik.

Vi minns *Bengt Lindqvist*, biträdande socialminister och riksdagsman i många år. Han berättar i sina memoarer *Blindstyre* om det avgörande vägvalet att tacka nej till ett profvskontrakt som jazztrummis för att i stället ägna sig åt språkstudier på Lunds universitet. Det blev början på en lång politisk karriär. Han blev Europas första blinda minister och tog sig ända till FN-toppen.

Vi minns *Kerstin Svensson*, miljöpolitikens Grand Old Lady i Göteborg som tog sig an uppgiften att minska luftföroreningarna under en tid när smog ofta la sig som ett lock över staden på höstmorgnarna. Kerstin Svensson var en ledande kraft i omställningen av Göteborg från en tung industristad till en modern och grön storstad.

Vi minns *Åke Gustavsson* från Jönköping som 1968 valdes in i riksdagen som Sveriges yngsta riksdagsledamot och som under 33 år kom att bli en av våra främsta företrädare, först i försvarsutskottet och sedan i kulturutskottet. Åke var ordförande i Jönköpings partidistrikt och mångårig ledamot i partistyrelsen och programkommissionen.

Vi minns *Christine Axelsson*, som var en av pionjärerna med att forma Region Skåne. Under 16 år var hon regionråd och drev på den regionala utvecklingen genom samverkan med kommuner, statliga myndigheter, akademi, näringsliv och civilsamhället. Christine gick alltid före.

Vi minns *Ulf Larsson*, statssekreterare och generaldirektör för Kriminalvårdsstyrelsen och Tullverket. Han brann av iver för att hjälpa oss som i dag är aktiva i politiken. Han släppte aldrig sitt intresse för kommunalpolitiken.

Vi minns *Ulf Göransson*, statssekreterare, generaldirektör för Arbetsgivarverket och rektor på Polishögskolan i Solna. När Europeiska polisakademien skapades 2001 blev Ulf en av dess första administrativa direktörer.

Vi minns många uppskattade riksdagsledamöter:

Lena Öhrsvik som under sina 18 år i riksdagen var drivande för att förbättra barnens levnadsvillkor. 1979 var hon med och förbjöd barnaga.

Gustav Persson från Uppsala som brann för sysselsättningsfrågor och inte minst kvinnors möjligheter att på lika villkor delta på arbetsmarknaden. Han ingick också i den första jämställdhetsdelegationen som bildades 1972 av Olof Palme. Gustav var också LO-ombudsman, kommunalråd och han var med och bildade Arbetarrörelsens historieförening.

Vi minns *Mats Berglind* från Enköping, *Tyra Johansson* från Uddevalla, *Lennart Andersson* från Södertälje, *Lilly Bergander* från Nynäshamn, *Egon Jacobsson* från Jämtland och *Lars Gustafsson* från Järfälla.

Några av partiets lokala profiler får symbolisera de partivänner i kommuner och landsting som har lämnat oss.

Jag tänker på *Hans Stenberg*, ordförande i landstingsfullmäktige i Västernorrland. Han var ledamot i partistyrelsen och under många år också riksdagsledamot. Jag tänker på *Ulla Pettersson Carvalho* från Norrköping, Sveriges första kommunalråd med miljöansvar. *Sören Mannheimer* från Göteborg, kommunstyrelsens ordförande, ledamot i partistyrelsen och aktiv i det lokala idéarbetet in i det sista.

Claes-Göran Jönsson från Lund, politiskt aktiv i över 50 år och den drivande kraften bakom bland annat skapandet av Kulturmejeriet, en mötesplats för musik och kultur. *Karin Jonsson*, socialborgarråd i Stockholm och senare ordförande för Mag- och tarmförbundet. *Sören Gunnarsson* från Gullspång som under 27 år var landstingsråd och under lång tid också landstingsstyrelsens ordförande i Örebro län. *Karin Jönsson* från Västerås, socialnämndens och senare kommunfullmäktiges ordförande som under hela sin politiska gärning drevs av humanism och kärlek till sina medmänniskor. *Martin Noréhn* från Malå som efter många år som fritidspolitiker på kvällstid, 2010 tog tjänstledigt från sågen för att bli politiker på heltid.

Arne Adiels, kommunalråd i över 30 år som var med och bildade Ale kommun efter kommunreformen 1971. Arne blev 100 år. Han fick uppleva ett sekel av två världskrig och fantastiska framsteg. Men Arne var inte den som tittade bakåt. I en intervju med Alekuriren när han var 97 år, sa han: ”Vi lever i en fantastisk tid på många sätt.” Då var han nygift.

Vi minns *Lars Bengtsson*, som blev Laban med stora delar av partiet. Hans nyfikenhet och klokskap gjorde honom till en respekterad röst i många olika sammanhang – inom politiken men också inom näringslivet och idrottsrörelsen. Han var en ombudsman i ordets allra finaste bemärkelse. Han ville alltid partiets bästa, men var inte rädd för att sticka ut med kritiska synpunkter.

Conny Fredriksson, internationell sekreterare mellan 1989 och 1994. Han var internationalist, med ett starkt engagemang för kurdernas rättigheter och för en fredlig förhandlingslösning av Israel–Palestina-konflikten.

Martin Lindblom, redaktör för *Tiden*, LO-tidningen och sedermera *Arbetet*. En lysande stilist med udden alltid riktad mot strukturella orättvisor, oavsett i vilken skepnad de framträdde.

Hasse Andersson från Nacka, som under flera år var Socialdemokraternas bostadsexpert och en av huvudarkitekterna bakom den sociala bostadspolitiken.

Vi minns alla starka krafter i det fackligt-politiska arbetet. *Monica Bäckman* från Oskarshamn, förbundsordförande för SKPF, *Eva Nilsson* från Göteborg, en av arbetarrörelsens mest erfarna mötesordförande och *Teija Pellgaard* från Örebro. Alla tre drivna kommunalare som kämpade för ett jämställt arbetsliv.

Vi minns funktionärer som *Eva-Britt Ljunggren*. Hon jobbade många år som kanslist på partiexpeditionen i Mönsterås och senare för kommunfullmäktige och socialnämnden.

Maria Janson som har styrt upp arbetsdagen för S-ledningar på alla nivåer och i olika delar i vårt land: i landstinget i Västerbotten, i riksdagsgruppen, på partikansliet och för en rad landshövdingar och statsråd. Vi minns hennes beslutsamhet, värme och glädje.

Vi nämner de här kamraterna, men fler som stått oss nära har gått bort och finns i våra tankar. Vi tänker på de anhöriga som står allra närmast, på deras djupa sorg och saknad. Vi minns allt som våra partivänner gjort det de lämnat efter sig. Det som vi får bygga vidare på.

Jag vill avsluta med en dikt av Ingrid Sjöstrand som jag ofta återkommer till. Sedan står vi tysta tillsammans en stund.

*På stigar
går man aldrig
riktigt ensam.
Fötterna har sällskap med
alla steg som
stigit
stigen fram.*

Kongressen sjöng unisont *Arbetets söner* och *Arbetets kvinnor*.

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.8

Behandling av område C: Kunskap gör Sverige starkare

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i ny tid, inledning* (s. 4, rad 17–20), kapitel 3 *Kunskap gör Sverige starkare* (s. 17), Elever ska lära sig mer (s.17–19), Alla skolor ska vara bra skolor (s. 19-20). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C: (UC22 och UC23).

Föredragande: *Ardalan Shekarabi och Katrin Stjernfeldt Jammeh*

Medföredragande: *Helene Hellmark Knutsson och Lena Hallengren*

Föredragning och förslag

Ardalan Shekarabi, partistyrelsens föredragande: Jag kommer aldrig att glömma den dag jag stod ensam och vilsen på en skolgård i Gävle. Jag var 11 år gammal, hade precis kommit till landet och kunde inte många ord svenska. Och jag hade en riktigt ful toppluva. Då kom Kristina fram till mig. Hon var lärare på Nynässkolan och hon såg mig. Hon lärde mig knepen för hur jag skulle fånga upp språket. Hon hade tålmod. Kristina blev min väg in i den svenska skolan. För det är jag henne evigt tacksam – utan henne skulle jag nog inte stå här i dag.

Men om Kristina var min väg in i den svenska skolan så var den svenska skolan min väg in i samhället. När jag efter hårt arbete och Kristinas stöd var klar med förberedelsestudierna började jag i en vanlig klass. Jag kom in i klassrummet. Där satt arbetarbarn, barn till kommunens tjänstemän. Vi är tre nyanlända. Jag placerades bredvid Gevaliafamiljens barn.

När jag tänker tillbaka på min skolgång och min skolstart i Sverige tänker jag på två ord: jämlikhet och möjligheter. Vi möttes. Vår klass, vår bakgrund – den var inte osynlig men den kändes åtminstone inte avgörande. Men partivänner, den elvaåring som börjar i Nynässkolan i dag börjar i en annan skola. Huset är kvar. Skylten ser likadan ut. Men den plats där nyanlända och direktörsbarn delar bänkrad finns inte längre. Mötesplatsen är borta.

Segregationen i den svenska skolan är farlig, för den förstör det som vi socialdemokrater har kämpat för så länge: Alla människors lika värde. Människans frigörelse. Det är klart att vissa tappar hoppet när samhället inte längre säger: Gör din plikt. Plugga hårt, så har du alla möjligheter framför dig, oavsett vem du är.

Vänner, vi ska vara ärliga med en sak. Om segregationen och kommersialiseringen får fortsätta härja kommer det viktigaste skolvalet att vara välja föräldrar du väljer. Det kanske kommer som en överraskning för Timbrokolade talepunktsmaskiner, men vi socialdemokrater vet att det är ett val som inte finns. Därför har vi alltid tagit fajten för en skola som utjämnar skillnader, som ger

likvärdiga villkor och som skapar framtidstro. 1900-talets folkhemsbygge ledde till världens bästa skola. Och vet ni vad? Vi ska göra det igen!

Många härinne har haft sin Kristina. Vi vet vad lärarna betyder. Vi vet att det är lärarna som gör skillnaden. Vi vet att föreställningen om att skolan kan utvecklas genom detaljstyrning, genom en överdriven tro på missriktad kontroll, är direkt felaktig. Vi vet att det är tillit till professionen, förtroende för yrkeskåren, som utvecklar svensk skola. Vi vet att det är dags att sätta punkt för *New Public Management*.

Det är inte bara bristen på tillit som präglat de senaste decenniernas styrning av skolan. Det är också experimentet med ohämmad vinstjakt – en vinstjakt som gör oss unika i västvärlden och som kombinerats med fri etableringsrätt och orättvis resursfördelning. Om detta system hade fungerat bra, mina vänner, hade svensk skola varit bättre än alla andra länders i dag. Då skulle det ha flugit delegationer från hela världen för att studera den svenska framgångssagan med en kommersialiserad skola. Men den enda om hittills har visat intresse är Donald Trumps utbildningsminister.

Låt mig säga vad socialdemokrater känner och tycker: Vi älskar mångfald. Vi älskar valfrihet men hatar när skattebetalarnas pengar slösas bort. Vi kommer aldrig att luta oss tillbaka och skylla på marknadsmisslyckanden. Politiken har ett ansvar och en skyldighet att driva utvecklingen framåt, att förändra, att rätta till om det behövs. Det är precis det vi socialdemokrater ska göra.

Med dessa ord vill jag tacka för alla samtal, diskussioner, inlägg och ändringsförslag som vi har stött och blött tillsammans. Med dessa riktlinjer sätter vi ner foten för en svensk skola som inte bara möjliggör klassresor utan som motverkar klasskillnader och lyfter hela samhället. Bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

(Sidan 4, rad 17–20 i ursprungsdokumentet)

Vi ska sätta skolan i första rummet. Kunskap är vägen till frihet. Alla elever ska mötas av höga förväntningar, skickliga lärare och arbetsro. Vinstjakten ska stoppas, segregationen brytas och resurserna fördelas rättvist. Skolan ska ge alla elever goda förutsättningar att lära. Så kan Sverige få en jämlik skola med världsledande kunskapsresultat.

(Sidan 17–20 i ursprungsdokumentet)

Kunskap gör Sverige starkare

Den svenska skolan ska vara ett flaggskepp i vårt samhällsbygge. Genom skolans kompensatoriska uppdrag ska alla barn och unga ges de bästa förutsättningarna för att lära sig. Vi ska tro på barnen, så att de vågar tro på sig själva, visa dem att övning ger färdighet, att med stöd

kan man ta sig igenom svårigheter – en komplicerad text eller ett till synes omöjligt mattetal. Det ska vi hjälpas åt med: staten, kommuner, skolledare, lärare, elever och föräldrar.

Eleverna ska lära sig mer och alla skolor ska vara bra. Vi ska bryta den utveckling som gör att barn allt mer sorteras i olika skolor, utifrån föräldrarnas inkomster och utbildningsbakgrund. Marknadsmekanismerna i skolsystemet behöver kraftigt begränsas och vinstjakten i skolan stoppas. Tillsammans ska staten och kommunerna ta ett större ansvar för att höja resultaten i skolan.

Fler ska ha möjlighet att studera på yrkeshögskola, högskola och universitet. Möjligheterna att utvecklas genom hela yrkeslivet ska förbättras. Det ska vara möjligt att bilda och utbilda sig, studera vidare, byta karriär och fortbilda sig i hela landet. Så möter vi den arbetskraftsbrist som bransch efter bransch larmar om.

I den globala konkurrensen ska Sverige delta med de smartaste idéerna, de mest spännande innovationerna och de effektivaste lösningarna. Vi ska konkurrera med kunskap, kompetens och snabb omställning på arbetsmarknaden – inte låga löner.

Elever ska lära sig mer

Få saker är så roligt som att möta ett barn på väg till skolan för första gången. Den glädjen, förväntan och nyfikenheten, men också pirret och nervositeten, som varje barn känner den dagen – allt det är vårt att förvalta.

Skolans uppgift är att möta denna nyfikenhet med en aldrig sinande ström av kunskap och kreativitet, från förskolan ända upp genom gymnasiet. Mitt i detta uppdrag står lärarna. De har ett av världens viktigaste jobb och med rätt förutsättningar också ett av de allra roligaste.

Lärare ska värderas högt och de ska mötas med respekt för sitt yrkeskunnande. De ska få den bästa utbildningen. De ska ha examen, undervisa i de ämnen som de är behöriga i och belönas för att de har ett av de viktigaste jobben i samhället – att fostra våra barn till att bli kunniga, demokratiska och självständiga medborgare. Vi ställer höga krav på lärarna för det är professionen som ska driva utvecklingen av skolan. Experiment ska ersättas av långsiktigt hållbara reformer som vilar på forskning och evidens.

Förskolan är starten för det livslånga lärandet. Forskningen visar att hjälpa barn tidigt, i förskolan och lågstadiet, ökar möjligheten för dem att nå kunskapsmålen också senare i grundskolan. Mindre klasser i lågstadiet och barngrupper i förskolan underlättar för lärarna att upptäcka detta i god tid. Det blir mer tid mellan lärare och elev. Fler speciallärare och specialpedagoger kan ge varje elev rätt stöd. Det behövs också mer insatser för att möta barn och unga som är skoltrötta och där motivationen brister. Fysisk aktivitet stärker lärande och elevers hälsa.

Skolan ska vara en bra plats för lärande – kreativt och i rörelse vissa stunder, tyst och lugnt för det mesta. Elever ska känna respekt för sin lärare och för varandra. Föräldrar, lärare, skolledare och annan skolpersonal behöver ta ett gemensamt ansvar tillsammans med eleverna för ett gott bemötande i skolan. Alla elever ska känna sig trygga. Det ska råda nolltolerans mot mobbing.

Kunskap ska sättas i första rummet. Höga förväntningar och tro på att alla kan lyckas ska möta eleverna varje dag. Bra studieresultat kommer av hårt arbete och lust att lära. Det behövs mer tid för lärande under skoldagen, men också på fritidshem. Läsande, lek och lärande ska stimuleras och möjligheterna till läxhjälp, extrastöd och elevhälsa öka. Vi vill att både idrotts- och estetiska aktiviteter ska kunna ske i samarbete mellan fritidshem och föreningsliv.

Att ha en gymnasieutbildning har i det närmaste blivit en förutsättning för att få jobb. Studie- och yrkesvägledning måste stärkas i hela skolan. Vi vill bryta den könssegregerade arbetsmarknaden genom att aktivt arbeta för att bryta invanda könsroller. Yrkesprogrammets status behöver förbättras, bland annat genom att knyts närmare arbetslivet. De studieförberedande programmen ska ge goda kunskaper som rustar unga väl för att klara en avancerad universitetsutbildning.

Den svenska modellen ska utvecklas med en jämlik kunskapsskola. Vi kommer att prioritera:

Ökat fokus på kunskap. Tidiga insatser ska prägla skolan genom att stöd sätts in redan i förskolan och i lågstadiet. Fritidshem ska utvecklas med målet att inrymma både extrastöd, läxläsning och fritidsaktiviteter. Vi vill öka undervisningstiden i skolan och stärka kvaliteten på undervisningen. Vi vill att gymnasieskolan görs obligatorisk och att skolplikten förlängs till dess man är 18 år. Vi vill utveckla lovskola så att den ges till alla elever som inte klarar kunskapskraven i årskurs 8 och 9.

Att lyfta lärarna. Ledarskapet i skolan ska stärkas. Rektorer och lärare ska ha stor frihet att utforma utbildningen. Vi vill att lärarassistenter ska finnas i svensk skola för att avlasta lärarna. Möjligheten till vidareutbildning med hög kvalitet ska öka. Fler utvecklingsinsatser liknande Matematiklyftet som bygger på systematiskt kollegialt lärande ska genomföras. Lärarbristen ska mötas med högre kvalitet och fler platser på lärarutbildningen. Vi vill se fler karriärmöjligheter och fler med en lärarutbildning i bagaget ska attraheras åter till yrket. Vi vill att fler personer med annan akademisk utbildning ska läsa kompletterande pedagogisk utbildning.

Lugn och ro i klassrummet. Lärare och skolledning ska få det stöd de behöver för att kunna ge alla elever bästa tänkbara lärandemiljö. Staten ska ta ett större ansvar för att stärka lärares ledarskap för att hålla ordning i klassrummet, bland annat genom utbildning och uppföljning. Vi vill öka personaltätheten och förbättra förutsättningarna för lärare och rektorer att skapa trygghet, en bra arbetsmiljö och studiero i skolan.

Alla skolor ska vara bra skolor

I skolan ska barn och unga med olika erfarenheter och bakgrund mötas. Det är i mötet mellan elever med olika perspektiv som ny kunskap skapas och våra barn och unga rustas att bli aktiva medborgare i ett demokratiskt och jämställt samhälle.

Det senaste decenniet har den här blandningen på svenska skolor minskat. Elever med välutbildade föräldrar samlas på vissa skolor. På andra skolor ökar andelen elever med sociala svårigheter. I stora delar av landet kan elever långt ifrån välja mellan alla gymnasieprogram. I

andra fall konkurrerar kommunala och fristående skolor om ett alltför litet elevunderlag med halvtomma klasser.

Den svenska skolan har blivit allt mer ojämlik. Elevers bostadsort, hemförhållanden och bakgrund spelar allt större roll för om våra barn och unga klarar skolans kunskapsmål. För oss socialdemokrater är det oacceptabelt. Vårt mål är en jämlik skola med fokus på kunskap och bildning.

Det svenska skolsystemet är i dag världsunikt i hur det bygger på marknadsmekanismer. Inget annat land kombinerar fritt skolval, avreglerad etableringsrätt för fristående skolor, offentligt finansierad skolpeng och vinstintresse. När reformerna bakom detta avreglerade skolsystem genomfördes på 1990-talet var tanken att det skulle höja resultaten, stärka likvärdigheten och skapa en mångfald av pedagogiska alternativ anpassade efter elevernas olika behov.

Med facit i hand är det tydligt att så inte blev fallet. Kunskapsresultaten har sjunkit i många år och vi är numera ett medelmåttigt land inom OECD vad gäller både kunskapsresultaten och jämlikheten i skolan. Det är ett av vår tids stora politiska misslyckande. Många olika faktorer har sammantaget bidragit till denna utveckling och alla måste nu vara öppna för att ompröva så vi kan bygga ett starkare skolsystem.

Den svenska modellen ska utvecklas så att alla skolor är bra skolor. Vi kommer att prioritera:

Ökad jämlikhet. Statens och kommunernas resursfördelning ska ta hänsyn till socioekonomiska faktorer. Lika möjligheter förutsätter olika resurser. Systemet med skolpeng ses över. Skolor med störst utmaningar ska få ökade resurser och större möjligheter att rekrytera de bästa lärarna. Elever ska kunna välja skola, men skolor ska inte kunna välja elever. Alla skolhuvudmän ska eftersträva en blandad elevsammansättning på sina skolor. Vi vill ha ett gemensamt ansökningsförfarande till alla skolor, oavsett driftsform. Kötid ska inte vara ett urvalskriterium. Digitala lösningar ska utvecklas för kollegialt lärande och kompetensutveckling, men även för elever på mindre orter där det kan höja utbildningens kvalitet.

Tydligare statlig styrning. För att bryta de ökande klyftorna i utbildningssystemet måste staten ta ett större ansvar över skolans utveckling. Vi vill se över de statliga skolmyndigheternas uppdrag och styrning för att öka arbetet med skolutveckling och stärka den regionala strukturen. Vi vill se en starkare offentlig planering av etablering och lokalisering av fristående skolor. Kommunerna ska ges ett avgörande inflytande vid nyetableringar och långsiktiga planeringsförutsättningar för all skolverksamhet. Det offentliga ska alltid gå i god för en verksamhet av hög kvalitet.

En skola fri från vinstjakt och religiös påverkan. Svensk skola ska vara en plats för öppenhet, demokrati och kunskap. Vi vill stoppa kommersialiseringen till förmån för en sammanhållen och jämlik kunskapsskola. Syftet med svensk skola ska inte vara vinst. Vinst ska inte kunna skapas genom att välja elever, minska lärartätheten, satsa mindre på kompetensutveckling eller ha en hög andel obehöriga lärare. Mångfald och valfrihet garanteras. Skolan ska bygga på kunskap, bildning och likvärdighet. Vi vill ha en skola fri från konfessionella inslag, med respekt för de internationella åtaganden som Sverige ingått och de nationella minoriteternas ställning. Varje elev ska vara fri att forma sin egen uppfattning och framtid.

Motionerna

Förskola, barnomsorg, grundskola, fritidshem och gymnasieskola (UC22)

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna A187:3, A204:7, A335:3, A462:9, B85:4, B146:3, B147:4, B180:2, C1:1, C1:2, C2:1, C3:1, C4:1, C5:1, C6:1, C7:1, C9:1, C10:1, C11:1, C12:1, C13:1, C14:1, C15:1, C16:1, C17:1, C18:5 1, C18:2, C19:1, C19:2, C20:1, C21:1, C21:2, C21:3, C22:1, C23:1, C24:1, C24:2, C25:1, C25:2, C26:1, C27:1, C27:2, C28:1, C28:2, C28:3, C30:1, C31:2, C31:3, C31:4, C32:1, C33:1, C34:1, C34:2, C35:2, C36:1, C36:2, C36:3, C36:5, C37:1, C39:1, C39:2, C40:1, C40:2, C40:3, C41:1, C41:2, C41:3, C42:1, C43:1, C44:1, C44:2, C44:3, C45:1, C45:2, C45:3, C46:1, C46:2, C46:3, C47:1, C47:2, C48:1, C48:2, C48:3, C49:1, C50:1, C50:2, C51:1, C51:2, C52:1, C52:2, C53:1, C53:2, C54:1, C54:2, C55:1, C55:2, C56:1, C58:1, C61:1, C61:2, C62:1, C63:1, C63:2, C64:1, C65:1, C65:2, C65:3, C65:4, C65:5, C66:1, C67:2, C67:3, C67:4, C68:1, C69:1, C70:1, C70:2, C71:1, C71:2, C71:3, C72:1, C72:2, C73:1, C74:1, C74:2, C74:3, C75:1, C75:2, C75:3, C75:4, C76:1, C77:1, C78:1, C78:2, C79:1, C81:1, C81:2, C82:1, C84:1, C85:1, C86:1, C87:1, C88:1, C88:2, C88:3, C89:1, C90:1, C91:1, C91:2, C92:1, C93:1, C93:2, C94:1, C94:2, C95:1, C95:2, C97:1, C98:1, C98:2, C98:3, C99:1, C99:2, C100:1, C100:2, C102:1, C102:2, C103:1, C103:2, C104:1, C105:1, C106:1, C107:1, C109:1, C109:2, C109:3, C109:4, C109:5, C110:1, C110:2, C111:1, C112:1, C113:1, C113:2, C115:1, C115:2, C116:1, C117:1, C118:1, C118:2, C118:3, C119:1, C119:2, C120:1, C121:1, C122:1, C124:2, C124:3, C124:4, C124:5, C124:6, C125:1, C125:2, C125:3, C126:1, C126:2, C127:1, C127:2, C128:1, C129:1, C130:1, C131:2, C131:3, C133:1, C133:2, C133:3, C134:1, C134:2, C134:3, C135:1, C135:2, C135:3, C138:1, C139:1, C140:1, C140:2, C140:3, C141:1, C142:1, C147:5, C156:1, C199:2, C199:3, C199:4, C207:2, C218:2, D328:1, D519:4, D519:5, F78:4, F143:2, F144:2, F145:2, F146:2 och F147:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A187:3, B146:3, C14:1, C15:1, C16:1, C20:1, C21:1, C21:2, C21:3, C22:1, C26:1, C32:1, C33:1, C50:1, C50:2, C51:1, C51:2, C52:1, C52:2, C53:1, C53:2, C54:1, C54:2, C55:1, C55:2, C56:1, C62:1, C64:1, C68:1, C69:1, C74:1, C76:1, C91:1, C91:2, C93:1, C93:2, C100:2, C105:1, C115:1, C125:1, C199:3, C199:4 och D328:1
- att avslå motionerna C3:1, C5:1, C7:1, C9:1, C10:1, C28:1, C28:2, C43:1, C65:2, C65:3, C71:1, C71:2, C71:3, C72:1, C72:2, C73:1, C77:1, C78:1, C78:2, C95:1, C99:1, C99:2, C102:1, C102:2, C113:1, C113:2, C117:1, C127:2, C128:1, C138:1, C139:1, C141:1, C142:1 och D519:5
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A204:7, A335:3, A462:9, B85:4, B147:4, B180:2, C1:1, C1:2, C2:1, C4:1, C6:1, C11:1, C12:1, C13:1, C17:1, C18:1, C18:2, C19:1, C19:2, C23:1, C24:1, C24:2, C25:1, C25:2, C27:1, C27:2, C28:3, C30:1, C31:2, C31:3, C31:4, C34:1, C34:2, C35:2, C36:1, C36:2, C36:3, C36:5, C37:1, C39:1, C39:2, C40:1, C40:2, C40:3, C41:1, C41:2, C41:3, C42:1, C44:1, C44:2, C44:3, C45:1, C45:2, C45:3, C46:1, C46:2, C46:3, C47:1, C47:2, C48:1, C48:2, C48:3, C49:1, C58:1, C61:1, C61:2, C63:1, C63:2, C65:1, C65:4, C65:5, C66:1, C67:2, C67:3, C67:4, C70:1, C70:2, C74:2, C74:3, C75:1, C75:2, C75:3, C75:4, C79:1, C81:1, C81:2,

C82:1, C84:1, C85:1, C86:1, C87:1, C88:1, C88:2, C88:3, C89:1, C90:1, C92:1, C94:1, C94:2, C95:2, C97:1, C98:1, C98:2, C98:3, C100:1, C103:1, C103:2, C104:1, C106:1, C107:1, C109:1, C109:2, C109:3, C109:4, C109:5, C110:1, C110:2, C111:1, C112:1, C115:2, C116:1, C118:1, C118:2, C118:3, C119:1, C119:2, C120:1, C121:1, C122:1, C124:2, C124:3, C124:4, C124:5, C124:6, C125:2, C125:3, C126:1, C126:2, C127:1, C129:1, C130:1, C131:2, C131:3, C133:1, C133:2, C133:3, C134:1, C134:2, C134:3, C135:1, C135:2, C135:3, C140:1, C140:2, C140:3, C147:5, C156:1, C199:2, C207:2, C218:2, D519:4, F78:4, F143:2, F144:2, F145:2, F146:2 och F147:2.

Vinst i välfärden (UC23)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A511:3, C8:1, C8:2, C8:3, C8:4, C29:1, C35:1, C38:1, C38:2, C57:1, C59:1, C59:2, C59:3, C59:4, C60:1, C80:1, C82:2, C83:1, C96:1, C96:2, C97:2, C101:1, C101:2, C108:1, C114:1, C123:1, C123:2, C123:3, C123:4, C132:1, C132:2, C132:3, C136:1, C137:1, C137:2, C144:1, C144:2, C145:2, C145:3, C145:4, C145:5 och D102:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna C59:4 och C123:3
- att avslå motionerna C38:1, C59:1, C59:2, C59:3, C80:1, C96:2, C114:1, C136:1, C137:1, C137:2 och D102:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A511:3, C8:1, C8:2, C8:3, C8:4, C29:1, C35:1, C38:2, C57:1, C60:1, C82:2, C83:1, C96:1, C97:2, C101:1, C101:2, C108:1, C123:1, C123:2, C123:4, C132:1, C132:2, C132:3, C144:1, C144:2, C145:2, C145:3, C145:4 och C145:5.

Debatt

Elisabeth Lindholm, Lindholm, Jämtlands län: Vi står inför ett väldigt kärt problem i glesbygd och i min kommun Strömsund i Jämtland. Där fylls faktiskt klassrummen igen. Vi stänger inte ner våra glesbygdsskolor utan vi välkomnar förväntansfulla barn och ungdomar i de klassrummen. I dag har vi i vår kommun 20 procent andraspråkselever. Den siffran såg inte alls ut så bara för några år sedan. Vi med våra 11 802 invånare är utskjutna som med ett hagelgevär över Sveriges sjätte största kommun. Vi bor överallt – vår minsta skola har ungefär tio elever!

Men alla de här fantastiska barnen betyder också behov av resurser för att kunna erbjuda en likvärdig utbildning, och vi vill att alla skolor ska ha legitimerade lärare i alla klasser i alla ämnen och i hela landet. Vi lever i Sverige 2017. Då tror vi att det finns möjlighet att med digital teknik utveckla nya innovativa lösningar för att ge våra barn en inspirerande lärmiljö.

Jag hade tänkt yrka bifall till C147:5, men i och med partistyrelsens reviderade förslag vill jag i stället yrka bifall till det.

Caroline Hoffstedt, Uppsala län: Uppsala läns delegation är i stort sett mycket nöjda med de nya riktlinjerna på det här området och vi är också glada över den diskussion vi har haft i våra

temagrupper. Men på en punkt är vi inte nöjda och det är därför vi yrkar på ett tillägg sidan 4 rad 6: ”Lovskola ska möjliggöras redan i lägre årskurser för de elever som riskerar att inte nå målen.”

Varför gör vi då det? Jo, för vi ser så tydligt att tidiga insatser spelar roll. I min hemkommun i Uppsala, där vi nu tittar närmare på elevernas resultat och hur de uppfyller kunskapsmålen ser vi att det är så tydligt att de som inte når behörighet i grundskolan och gymnasiet också haft stora svårigheter i de lägre årskurserna.

Vi har länge pratat inom socialdemokratin om att tidiga insatser är en fundamental av vår skolpolitik, men vad betyder det egentligen för oss? Jag tycker att det är på tiden att vi börjar förtydliga det. Med mindre grupper i förskola och skola, läsa-skriva-räkna-garanti och lovskola tycker jag att vi är en god bit på väg när det gäller det området.

Några motargument har jag hört i temagruppen om att vi inte skulle ha den här skrivningen om lovskola i tidigare årskurser. De har handlat om att alla barn ska få det stöd de behöver redan under läsåret. Jag håller med om det, men ändå ser vi hur vi släpper iväg elever upp till nya årskurser trots att de inte har klarat kunskapsmålen. Därför tycker jag att det är viktigt att vi betonar att vi vill gå längre, att vi är redo att införa ytterligare stödinsatser i form av tidigare lovskola. Jag hoppas att ni vill stödja vårt yrkande från Uppsala läns delegation för jag tror att det skulle ha stor betydelse för konkretiseringen av vår skolpolitik.

Emma Johansson Gauffin, Kronoberg: Först och främst vill jag tacka partistyrelsen för att ni vill bifalla min motion C76 om att införa en motsvarighet till lex Sarah i skolan. Men jag vill även få in en skrivning om detta i riktlinjerna på sidan 3 rad 14: ” Vi vill även införa en motsvarighet till lex Sarah i skolan för att man ska kunna anmäla brister och identifiera systemfel som exempelvis gjort att elever passerat genom skolan trots mycket bristfälliga grundkunskaper.”

Varför tycker jag då att detta är en bra idé? Jo, varje år träffar jag som är gymnasielärare en eller två elever som kommer till gymnasiet med mycket bristande grundkunskaper trots godkända betyg. Det kan handla om att de inte kan skriva små bokstäver, utan bara stora, på gymnasiet. Det kan handla om att de bara kan enstaka ord på engelska trots att de har blivit godkända i nians engelska. Så får det inte vara.

Vi behöver göra något åt de systemfel som ligger bakom att det har blivit så här. De måste uppmärksammas och åtgärdas. När eleverna är godkända är det ju lätt att tro att allt är som det ska men så är det alltså inte alltid. Dessa ungdomar riskerar att gå ut i vuxenvärlden till ett liv i utanförskap. Det är för lätt i dag att göra elever en björntjänst och skicka vidare dem i skol-systemet utan de kunskaper som krävs, i stället för att ta tag i elevernas svårigheter och ge dem det stöd de behöver. Vi är skyldiga att se till att detta inte kan hända. Min delegation tycker att det kan bli en lex Emma!

Carina Sammeli, Norrbotten: Alla barn har rätt att klara sin utbildning och få de kunskaper de behöver för att gå vidare i livet och en stark tilltro till sig själva. Men i dag växer många barn upp i Sverige utan att få det. Det finns en ojämlikhet i svenskt skola. Ett barns familj och var man växer upp avgör kvaliteten på den utbildning man får. Det är inget annat än oacceptabelt, men så

ser det ut i hela landet – i Luleå där jag bor, i små kommuner med enbart kommunala skolor eller i storstäderna där skolan mer liknar en marknad än en planerad samhällsstruktur.

Vårt gemensamma arbete handlar om att hjälpa dem som behöver det mest så att skolan passar även för dem. Alla elever måste kunna gå till skolan med glädje, med lust. Vi ska ha höga förväntningar på dem och de ska veta att vi inte släpper taget om dem förrän de har klarat sin skola. Vi måste låta skolans lärare och rektorer få använda sina professionella kunskaper för att göra rätt sak med varje elev, i varje klassrum, på varje skola. Vi behöver fler lärare och vi behöver utveckla undervisningens kvalitet.

Målet för alla skolor måste vara starka och kunniga elever – aldrig ekonomiska vinster, aldrig religiös diskriminering. Vi behöver en sammanhållen skola, en demokratisk och öppen skola, där olikheter möts och där mångfald råder.

Våra kommuner har olika förutsättningar för det här och vi behöver långsiktiga planeringsförutsättningar. Vi behöver ett tillitsfullt samarbete mellan staten och kommunerna. Vi behöver rikta mer resurser till dem som behöver det mest, till exempel genom en socioekonomisk resursfördelning både inom kommuner och mellan kommuner.

I dag är jag stolt över den text som temagrupperna och de föredragande tillsammans har arbetat fram och vässat. Jag läser ett förslag på en socialdemokratisk skolpolitik med stort hjärta men också med stor insikt om de utmaningar svensk skola står inför. Jag tror på det här förslaget, för jag tror på alla barn. Vårt jobb är nämligen större än att skapa en skola för dem med rätt förutsättningar. Vårt jobb är att skapa en skola för varenda unge. Därför vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Streck i debatten

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten.

Fortsatt debatt

Håkan Andersson, Älvsborgs södra: På många håll i landet finns det inte barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Vi säger här i dag: ”Gör din plikt. Kräv din rätt.” Det innebär att man ska ta de jobb som finns, även om det är på obekvämlig arbetstid. Från Marks arbetarekommun har Ulla Lätt skrivit motion C21 och partistyrelsen har yrkat bifall. Den handlar om att utreda och kartlägga behovet av barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Vi ser det som glädjande att partistyrelsen har yrkat bifall och tackar för detta. Vi yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Jeanette Qvist, Halland: Jag yrkar med glädje bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer och tackar för ett mycket lyhört och klokt ledarskap och en klok politik som vi tillsammans har mejslat fram. Den visar tydligt att skolan är en oerhört viktig mötesplats där vi alla möts oavsett förutsättningar och att vi i utbildningen har fokus på lust, vilket är viktigt, och lärande. Den visar också att vi inte ser en skola med vare sig religion eller vinst som en kraft. Jag tycker också att det är väldigt bra att man har lyft fram att förskolan är början på det livslånga lärandet.

En ändring bara från mitt håll. Jag yrkade bifall till Haparandas motion om att vi ska titta över Skolinspektionens uppdrag att bidra till en högre måluppfyllelse. OECD lyfter fram i en rapport att man kan använda Skolinspektionen till att med deras gedigna kunskap kunna föra samman skolor som behöver utvecklas. Här fick jag ett tydligt svar från partistyrelsen om att man menar det med den tydliga statliga styrningen och att man vill öka arbetet med skolutveckling och stärka den regionala strukturen, så jag drar tillbaka mitt yrkande.

Stig Olsson, Dalarna: Jag har ett yrkande gällande ett tillägg på sidan 4, efter ”ökat fokus på kunskap”: ”som även ger våra grundskoleelever förmåga att skilja sant från falskt och åsikter från fakta i det informationsflöde som dagligen sköljer över oss.”

Varför vill jag på detta sätt definiera kunskap, för det är egentligen det som det handlar om? Jo, det är ju så att alla barn i dag måste kunna sovra. Det sköljer över dem så mycket irrelevant information så det har vi inte ens den minsta aning om, och när de bygger sin bild av samhället har de rätt att veta vad som är falskt och vad som inte är falskt. Det här en av de viktigaste sakerna vi kan lära våra ungdomar i dag.

I tider av alternativa sanning och högerspöken är det här jätteviktigt, och vi måste ge skolledarna stöd i den viktiga rollen som pedagogiska ledare, för vi har ju sagt att de ska vara det. Om man ska lära sig något gör man det bäst, och framför allt mest konkret, i dialog med andra. Det här öppnar vägen för en skolledare att tala om att man ska ha dialoger i klassrummet för att lära barnen att sovra bland irrelevanta sanningar.

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag vill ta tillbaka mitt yrkande på C138:1 och C157:1 och ansluta mig till de reviderade riktlinjerna från partistyrelsen, och jag yrkar bifall till dem. Jag är stolt socialdemokrat när jag går hem härifrån om vi fattar beslut om det nya reviderade förslaget. Jag har nog aldrig varit på en kongress där jag har känt så stor lyhördhet från partistyrelsen i diskussioner och kunnighet i frågorna. Jag är mycket stolt socialdemokrat när jag åker hem härifrån!

Daniel Färm, Stockholms län: Skolan är en av våra viktigaste valvinnarfrågor – höjda kunskapsresultat, stärkt likvärdighet och att förbättra läraryrkets attraktivitet är och ska förbli våra allra viktigaste skolpolitiska prioriteringar. Det betyder inte att frågan om religiösa friskolor är oviktig. Den väcker ett starkt engagemang och den illustrerar på ett bra sätt vår grundsyn på skolan som en mötesplats för elever med olika bakgrunder. Var åttonde friskola är en religiös friskola. Där möter tiotusentals elever varje dag en ensidig religiös påverkan. Det är oacceptabelt.

Jag vill därför tacka partistyrelsen, och Ardalan Shekarabi i synnerhet, för visad öppenhet, lyhördhet och vilja att gå längre. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till nya riktlinjestexter samt till motion C109:1 och 5. Om nu partistyrelsen ställer sig bakom att även friskolor ska ha helt konfessionsfria skoldagar är det inte en seger för partistyrelsen. Det är inte heller en seger för någon av delegationerna här som har drivit och arbetat med den här frågan. Det är inte en seger för religionskritiker.

Det är i första hand en seger för alla de barn och ungdomar för vilka skolan kan bli en frizon och ett andningshål i en annars kvävande tillvaro. Det är också en seger för alla barn och

ungdomar som själva vill söka, välja eller välja bort livsåskådning och religion. Men framför allt är det en seger för alla de elever som nu får möjlighet att möta andra elever med andra bakgrunder och på så vis växa som människor.

Maria Norell, Värmland: Jag vill instämma i att jag också är en stolt deltagare på den här kongressen och jag lämnar den med en oerhörd glädje efter att ha arbetat i temagruppen och uppmärksammat partistyrelsens lyhörddhet. Med det nya förslaget drar jag tillbaka mitt yrkande om lovskola och yrkar i stället bifall till partistyrelsens förslag till.

Jag vill dela med mig av positiva erfarenheter från Värmland när det gäller hur man kan utforma en lovskola för de elever som kan behöva det som ett ytterligare verktyg för att nå kunskapsmålen. I Värmland har vi en gymnasiesamverkan där det finns ett mycket gott exempel på en välfungerande och frivillig lovskola för nyanlända elever, där man kombinerar undervisning i svenska och samhällsorientering med uttrycksaktiviteter.

Eleverna blandade lektioner i svenska med att åka på bad, utställningar och utflykter. De fick pröva på olika idrottsaktiviteter i samverkan med olika idrottsföreningar som de annars kanske aldrig fått prova. Det befrämjade även integrationen och möten med andra svenska ungdomar. Genom studiebesök hos polis och räddningstjänst fick de ytterligare kunskaper om våra svenska samhällsfunktioner. Karlstads kommun har även haft lovskola som feriearbete på frivillig basis för de elever som inte uppnått kunskapsmålen, där ett stort antal elever har deltagit.

Jag är också glad att vi har fått in att förskolan är starten på det livslånga lärandet. Därmed önskar jag all lycka i framtiden till vår svenska skola!

Olle Burell, Stockholm: Som vi har längtat till denna dag när Socialdemokraterna ska ta sitt fulla ansvar för alla barn och ungdomar – det käraste och viktigaste vi har, vår glädje och vår oro, vårt hopp om alla folks frihet och hela världens fred. Skolan är till för barnen, inte för att vi politiker ska ha något roligt och viktigt att bestämma om. Inte primärt för att vuxna ska ha ett jobb som är nog så utvecklande och viktigt. Inte för att föräldrarna ska få hjälp att forma sina barn. Definitivt inte för att företag ska kunna göra profit på våra barns och ungdomars behov och skattebetalarnas vilja att tillgodose dem genom solidarisk finansiering! Jag yrkar därför bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

När vi slår fast att kommunerna ska ges långsiktiga planeringsförutsättningar för all skolverksamhet kan vi satsa pengarna på högre kvalitet för eleverna, bättre arbetsvillkor och löner för medarbetarna och se till att både lärarna och lokalerna räcker till. Och vi avskaffar en av de kanske sjukaste komponenterna i det svenska skolsystemet – kö. När vi ser över skolpengssystemet i grunden kan vi rikta resurserna så att de hamnar där de ska, nämligen i klassrummen – inte på kapitalisternas bankkonton. Nu fasar vi också ut alla religiösa friskolor och kryptoreligiösa bubblor som separerar våra barn och berövar dem rikedomerna att möta jämnåriga och vuxna med annan tro och livsåskådning. Ja till den samlande skolan. Nej till sorteringskolan.

Carin Lidman, Västmanland: Jag vill också yrka bifall till de reviderade riktlinjerna. Jag vill tacka partistyrelsens för det goda arbetet i temagrupperna. Partistyrelsens representanter har verkligen

varit lyhörda och lyssnat på oss och det har varit bra samtal. Jag blir så glad, imponerad och lycklig att få vara med i ett parti med så mycket fantastisk kunskap. Det är så härligt! De nya riktlinjerna är väldigt tydliga och har verkligen tillgodosett våra synpunkter i temagrupperna. Alla skolhuvudmän ska ha blandad elevsammansättning. Skolan ska vara från såväl vinstjakt som religion och det ska gälla hela skoldagen. Skolan ska vara en plats där barn möts, oavsett bakgrund, kultur och religion.

Jag vill också passa på att lyfta fram andra skrivningar i riktlinjerna om att höja statusen på de yrkesinriktade gymnasieprogrammen. Alla nationella program ska ge högskolebehörighet och en stärkt studie- och yrkesvägledning redan tidigt i grundskoleåren är ett medel för att bryta de könssegregerade gymnasievalen.

Jag hade också tänkt yrka bifall till motion C120 om Skolinspektionens roll. Jag har inte riktigt bestämt mig för om jag ska dra tillbaka det yrkandet; det beror lite på vad partistyrelsens representant svarar. I januari var vi från SKL:s utbildningsberedning i Skottland och vi blev imponerade av hur Skolinspektionen jobbar där, där man använder all den kunskap som Skolinspektionen har till att göra skolor bättre. Jag tycker att även vår skolinspektion skulle kunna jobba så och det är det som motionen går ut på – att Skolinspektionen blir mer av att hjälpa än att stjälpa.

Ebba Östlin, Stockholms län: Det är fantastiskt att stå här i talarstolen i dag och ha en riktig skolpolitisk debatt. Jag vill börja med att yrka bifall till de reviderade riktlinjerna och tacka för det goda samarbete vi har haft i temagruppen. Det som skiljer oss socialdemokrater från borgarna är att vi aldrig kommer att ge oss förrän alla skolor är riktigt bra skolor. Vi anser att vi också har möjlighet att genom politiska beslut och tillsammans kunna skapa en skola som faktiskt möjliggör att alla elever kan lyckas. Borgerligheten anser att marknaden ska sköta det åt oss. Det kan vi aldrig acceptera. Utbildning är det viktigaste verktyg vi har för att skapa ett hållbart samhälle. Skolans kompensatoriska uppdrag måste stärkas, inte urholkas.

När vi de senaste dagarna har diskuterat frågor som att skolpengen ska ses över, att vinstjakten måste stoppas och att kommunerna ska få långsiktiga planeringsförutsättningar har vi gjort det för att vi vet att det kommer att öka likvärdigheten i den svenska skolan. Skolan mitt i byn där alla elever möts – det har varit grunden för den jämlika och framgångsrika svenska skolan. Blandade klasser är smart. Det är smart för den som är nyanländ och behöver mer stöd men det är också smart för den som har det lätt, för vi möts och elever kan faktiskt stötta varandra i utvecklingen. Det är inte bara vi som säger det, utan det säger också forskningen.

De senaste åren har vi tagit emot enormt många nya Botkyrkabor i min kommun. Vi har gjort det med den kunskapen att vi tyvärr inte kan se till att de får gå i de mest populära skolorna. Det måste vi ändra på, för det är smart att elever får möta olika typer av elever. Därför är jag väldigt glad att vi också framhåller det i riktlinjerna.

Sara Heelge Vikmång, Stockholm län: ”Eftersom kunskap är makt ska den delas av alla.” Så sade Stefan Löfven i sitt tal till oss här på kongressen. Så enkelt och så viktigt är det. För mig handlar

socialdemokratisk skolpolitik om att varenda unge ska få lyckas i skolan. Ingen ska lämnas efter och ingen ska heller hållas tillbaka. Det är en grundsten i vårt gemensamma samhällsbygge.

Vi socialdemokrater har mycket att vara stolta över. Vi har tagit många viktiga steg för att utveckla vår skolpolitik. Sedan valförlusten 2006 är det många som har gjort ett hårt jobb för att vi 2014 skulle gå till val och få väljarnas omdöme att vi hade den bästa skolpolitiken. Vi hade ett tydligt kunskapsfokus, fokus på en jämlik skola och tidiga insatser, en förskola av hög kvalitet som lägger grunden för det livslånga lärandet, resurser och inte minst fokus på att på olika sätt lyfta lärarna och lärarnas villkor och profession.

I dag fortsätter vi att bygga på den politik som vi tidigare har lagt fast och arbetet i tema-gruppen och diskussionen med partistyrelsen gör mig hoppfull inför framtiden. Det vi nu lägger fast kommer ytterligare att förtydliga vår politik.

Det ska vara lugn och ro i klassrummen, slår vi fast i dag. Lärarna och skolledarna ska få vårt stöd, både från staten och från oss som representerar olika skolhuvudmän, för att tillsammans visa att de ska kunna göra sitt jobb. Alla elever har rätt till studiero, föräldrar ska vara med och bidra till det och lärarna ska fortsätta att lyftas. Vinst ska inte vara syftet med utbildning. Nu tar vi nya steg för att utforma vår politik och jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Adrian Ericson, Jönköpings län: Den hett debatterade frågan om marknadsintressen på skolans område har ofta hamnat på villovägar i samhällsdebatten. Vi vet att det huvudsakligen inte handlar om huruvida det finns bra eller dåliga friskolor eller huruvida vi misstror enskilda huvudmän. Det som det handlar om är vad kommersiella principer ger för strukturella effekter. Det finns ingen anledning att vara varken alarmistisk eller naiv i synen på vad en marknad innebär, för var öppnades massor av nya apotek när apoteksmonopolet luckrades upp? Var etablerades det nya järnvägslinjer när den nationella tågtrafiken konkurrensutsattes? Vi vet ju svaret. Det var där det var mest lönsamt.

Det är just anledningen till att vi socialdemokrater fredar viktiga samhällsverksamheter från kommersiella intressen – för att vi vet hur marknaden fungerar och för att vi ska få möjlighet att sätta elevers behov i centrum. Problemformuleringen har vi länge haft klar för oss. Det reviderade förslag som nu ligger från partistyrelsen, som jag yrkar bifall till, innebär ett systemskifte och manar till tydlig handling. Skrivningar om att vinstjakten ska upphöra, att segregationen ska brytas och att resurser ska styras efter behov städar både undan gamla synder och nyliberala högerexperiment. Den enda fråga som unga elever i vårt land ska få handla om drömmar om framtiden – inte om bakgrund, kulturell tillhörighet eller vad föräldrarna jobbar med. Det är den enda hållbara principen för en socialdemokratisk skolpolitik.

Lennart Söhlberg, Dalarna: Alla skolor ska vara bra skolor. Det slår vi fast i våra riktlinjer. Vi kommer i dag att fatta måste viktiga beslut på vägen mot detta mål. Förutom de ändringar som partistyrelsen redan fört in i riktlinjerna har jag dock tre yrkanden på ytterligare ändringar i dessa, för jag tycker att orden är väldigt viktiga.

Det gäller först sidan 4 rad 10, där det står ”Vi vill att lärarassistenter ska finnas i svensk skola för att avlasta lärarna.” Jag yrkar på att den texten ersätts med ”Vi vill personal som finnas i

svensk skola med uppgift att avlasta lärarna för att ge lärarna mer tid för det viktiga pedagogiska uppdraget”. Jag menar nämligen att vi i en programskrift som den här snarare bör förklara syftet med vårt förslag – att ge lärarna tid för det pedagogiska uppdraget – snarare än att ange yrkesbeteckningar för den personal som kan behövas för att nå målet.

Mitt andra yrkande gäller sidan 4 rad 18. Där står som inledningsmening: ”Lugn och ro i klassrummet”, men skolans undervisning bedrivs långt ifrån enbart i klassrum. ”Lugn och ro” signalerar dessutom att man ska sitta still, hålla tyst och ta av kepsen. Det andas för mycket disciplin och för lite lärande. Jag yrkar därför att den texten byts ut till ”Goda och kreativa lärmiljöer.”

Slutligen är skolan inte bara statens ansvar. Jag yrkar därför att texten ”tydligare statlig styrning” på sidan 6 rad 17 ändras till ”stärkt offentlig styrning”. Stycket handlar både om statens och kommunernas möjlighet att styra och ta ansvar för skolans verksamhet och utveckling. Det är viktigt att statens samverkan med de offentliga skolhuvudmännen bygger på tillit, inte bara på tillsyn.

Chatarina Holmberg, Blekinge: Jag vill börja med att tacka partistyrelsen för deras välvilliga behandling av vår motion från Blekinge C22, om barnomsorg på obekvämt arbetstid. Rättigheten till barnomsorg på obekvämt arbetstid är inte given. Vi har nattis i Karlskrona sedan länge men vi kommer också att göra ett försök nu med öppettider på sena kvällar och helger. Jag ser fram emot att det här blir en rättighet även på andra ställen framöver.

När det gäller temagrupsarbetet tycker jag att vi har haft bra diskussioner och att det har blivit ett bra dokument. Jag vill bifalla partistyrelsens reviderade förslag. Jag är oerhört glad att man förstärker studie- och yrkesvägledningen. Vi vet att eleverna i dag när de går på lågstadiet känner till 30 yrken, och det gör de på mellanstadiet och högstadiet också. Då är det inte så konstigt att de val som blir till gymnasiet ser ut som de gör och att vi fortfarande har en köns-segregerad arbetsmarknad. Det här skulle kunna skapa möjligheter att bryta mönster som vi ser.

Lovskolorna har vi också diskuterat rätt mycket, och i vårt distrikt tycker vi att den revidering som gjorts är bra. När det gäller de prioriterade områdena ser vi nu att det nu verkligen finns förutsättningar för att skapa framtidens skolor, genom att både staten och kommunen ska ta ansvar när det gäller resursfördelningssystemen och ta hänsyn till de socioekonomiska faktorerna. Vi har en rätt stor andel redan i dag men vi kan se på hur de används. Det måste vi faktiskt fundera på. Vi kan se att det här kommer att stärka det kompensatoriska uppdrag som skolan har.

Vi tycker också att det är bra att man kommer att se över skolpengssystemet. Vi har redan i dag gjort en sådan delning hos oss. Vi har vår elevpeng, men inom den kommunala sfären försöker vi se på det lite annorlunda. Jag är också tacksam för att det ska bli mer långsiktiga planeringsförutsättningar, men med 25 procent av eleverna i grundskolorna på friskolor har vi vissa utmaningar. Vi ser det också på gymnasiet, där vissa av våra friskolor kommer att stänga.

Rose-Marie Carlsson, Skåne: Jag vill rikta ett tack till partistyrelsen för bra diskussioner i tema-grupperna och vi har jobbat ända in i det sista; det sista förslaget kom i natt.

Jag vill lyfta förskolan. En förskola för alla barn med omsorg och lärande på lekens grund är starten på det livslånga lärandet. Därför tycker jag att det är bra att förskolan finns med i riktlinjerna under skolavsnittet. Forskningen visar att barn som gått i förskola med hög kvalitet lyckas bättre i skolan. Det gäller särskilt de barn som har föräldrar med kort utbildning. En bra förskola för alla är viktigt för att ge alla barn bra förutsättning och är därför viktigt för att skapa ett jämlikt samhälle.

Partistyrelsen beskriver på ett alldeles utmärkt sätt i utlåtandena partiets syn på förskolan, bland annat hur vi vill göra förskolan tillgänglig för fler barn än den är i dag. Som ett första steg vill vi införa allmän förskola från två år. Det finns inte i skolavsnittet utan det finns i ett annat avsnitt som vi behandlar senare i eftermiddag, men jag tycker att det är viktigt att lyfta det här.

Jag tycker också att det är bra att vi är tydliga med resursfördelningen, att det är både stat och kommun som ska fördela efter socioekonomiska faktorer och att alla skolhuvudmän ska eftersträva en blandad elevsammansättning. Bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Lasse Johansson, Kalmar län: Det här är min första kongress och jag är otroligt imponerad av den kraft, kunskap och vilja som finns det här rummet – det är häftigt att få vara med!

I början av riktlinjerna står det att den svenska skolan ska vara ett flaggskepp. Resan dit kan vara nog så guppig, men det handlar om fler lärare, gott ledarskap, kollegialt lärande och så vidare. Varje huvudman har sina egna utmaningar och lösningar för att dra skutan i hamn men vi har nu fått många verktyg för att lösa detta. Jag är glad över att partistyrelsen har ändrat texten i den riktning vi i Kalmar län önskade, med en mer öppen skrivning och en tro på att varje huvudman kan hjälpa sina proffs, sina lärare, att rikta kompassen rätt.

Jag vill rikta fokus på ett exempel och det är det här med fysisk aktivitet i skolan. En ny rapport visar att 68 procent av våra svenska skolbarn rör sig för lite, de rör sig mindre än en timme om dagen. Det är som om de vore på sossekongress ständigt! Varje skola har sina egna förutsättningar för att lösa det här. Det kan handla om möjligheten till utemiljö eller vad det nu kan vara, men mer fysisk aktivitet bidrar inte bara till bättre hälsa utan det har också positiva effekter på inlärning, man kanske till och med blir mer intelligent, så vi ska se till att fixa det.

Jag är också glad att vi har ändrat skrivningarna här det gäller lovskola. Vi har framgångsrikt gett våra elever lovskola från mellanstadiet i Kalmar i några år. Det är otroligt positiva resultat med 80 procents måluppfyllelse och många elever klarar skolan redan innan sommarlovet efter nian.

Bifall till partistyrelsens förslag och avslutningsvis vill jag ge er en uppmaning. När ni åker hem i morgon: Ta på er löparskorna och spring runda, bli lite smartare, och så klurar ni ut hur ni ska lösa det här så att vi kan sjösätta det här flaggskeppet!

Karolina Roughton, Norra Älvsborg: Jag kommer från Göteborgsområdets nya partidistrikt. Jag vill också tacka för bra diskussioner i temagrupperna. Jag vill yrka på ett tillägg på rad 13, där jag vill lägga till landstingen och regionerna. Dessutom har jag ett ändringyrkande på rad 18 där jag vill ha ett förtydligande om fysisk aktivitet och få in följande formulering: ”Daglig fysisk aktivitet stärker lärande och elevers hälsa och ska vara ett naturligt inslag i skolan.”

Allt fler studier visar sambanden mellan ökad fysisk aktivitet och förhöjda skolresultat. Fysisk aktivitet har många positiva effekter som ökad koncentration, bättre hälsa och ökad inläring. Vi vet i dag att de som lyckas i skolan är också de som klarar sig betydligt bättre senare i livet. För elever som inte alltid har föräldrar som kan betala för olika fritidsaktiviteter kan idrotten i skolan vara den enda fysiska aktivitet man får, och den blir då extra viktig.

Det är hela samhällets ansvar att barn och ungdomar får en bra uppväxt och klarar skolan, inte bara statens och kommunernas. Barn som av olika skäl behöver extra stöd och hjälp i skolan hamnar ofta efter och får svårt att nå upp till målen. De riskerar att bli skickade runt mellan olika instanser, till exempel elevhälsan och BUP. Här har våra landsting och regioner ett stort ansvar och är en viktig samverkanspart med våra kommuner. Därför bör det nämnas i våra politiska riktlinjer, och inte endast staten och kommunerna. Jag hoppas att ni håller med mig och yrkar bifall till mina yrkanden.

Teresa Carvalho, Östergötland: "Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket." Det är några bevingade ord jag kommer att tänka på under det här avsnittet. Det handlar både om att stoppa vinstjakten, vilket flera har varit inne på, men också om hur vi skapar en mer jämlik skola i betydligt mer breda ordalag. Om resurserna ska användas på bästa sätt behöver de också betydligt bättre än i dag styras efter behov, och en viktig del av det är att se över systemet med skolpeng, vilket vi förhoppningsvis alla ska ställa oss bakom om en liten stund.

Vi ska ha en kunskapskola som är fri både från vinstjakt och religiös påverkan, där elever med olika erfarenheter och bakgrunder möts. Det var det som vi ombud från Östergötland kom hit för att tydliggöra och det tycker vi att vi nu gör i de politiska riktlinjerna. Skolans uppgift att vara just en mötesplats och att erbjuda varje elev möjligheter att lyckas är så viktigt i samhällsbygget. Det är fundamentalt för att minska klyftor, riva barriärer och ge varje barn förutsättningar att eftersträva sina drömmar.

Det förslag som nu har jobbat fram går faktiskt ganska långt i flera av de viktigaste delarna för skolans framtid. Det framgår att vi socialdemokrater ser och värnar det livslånga lärandet, att såväl lugn och ro i klassrummet som de bästa tänkbara lärandemiljöerna och att lyfta lärarna – allt det är avgörande framgångsfaktorer för svensk skola. Vi förenar att vinsterna kan begränsas med att garantera mångfald och valmöjligheter för eleven. Jag tycker att det här sammanfattar socialdemokrati när den är som allra bäst, och nu ska vi också göra svensk skola bäst!

Peter Hedberg, Västernorrland: Jag tycker att det är väldigt positivt att vi på kongressen har diskuterat hur vi ska bryta segregationen, hur vi ska säkerställa alla elevers rätt till en skola utan konfessionella inslag och, som något ombud i går nämnde, att vinsten är elevers kunskap. Det tycker jag är väldigt viktigt.

Västernorrland vill i dag bidra med något till den här diskussionen och föreslår ett tillägg till riktlinjerna på sidan 3 rad 12. Där finns en mening som lyder "Fler speciallärare och specialpedagoger kan ge varje elev rätt stöd." Vi vill förlänga meningen med: "men alla lärare behöver rustas för att möta elevers olika behov och utmaningar." Vi tycker nämligen att det är rimligt att man ser elevers olika behov som en naturlig del för hela skolan, inte bara något som

angår speciallärare och specialpedagoger. Naturligtvis hoppas vi att partistyrelsen och kongressen kommer att dela den uppfattningen.

Jag tycker att det är ett väldigt bra program som vi kommer att ta i dag, och jag vill tacka för fokus på jämlikhet och på möjligheter, och jag vill avsluta med att säga att vi kan låta andra fokusera på att gå till storms mot kepsar i klassrummet, så sysselsätter vi oss med viktigare saker!

Carin Tufvesson, Skåne: Vi ombud ska finna samstämmighet där vi kan, men vi har även ett ansvar att driva frågor som inte talar för sig själva. Vårt parti ska vara för alla och ingen är gladare än jag om vi kan agera på det sättet också, men jag ser att det behövs vissa förtydliganden. Det jag vill poängtera är att funktionsnedsättningar inte tar hänsyn till varken kön, ålder, sexuell läggning, tro eller socioekonomiska faktorer. Ska vi vara ett jämlikt parti, vilket vi säger att vi ska vara, behöver vi visa att vi tänker agera för även dessa personer i våra riktlinjer.

Därför yrkar jag bifall till motion C36:1. Det står på sidan 6 från rad 18 i de reviderade riktlinjerna att vi vill se över de statliga skolmyndigheternas uppdrag och styrning för att öka arbetet med skolutveckling och stärka den regionala strukturen, vilket är precis det motionen handlar om. Jag yrkar även bifall till motion C36:2-3 och ett tillägg på sidan 3 rad 4 efter ”stärka kvaliteten på undervisning”: ”Vi ska även se över betygssystemets utformning efter att utvärdering är utförd och redovisad 2020.”

På sidan 4 rad 5 vill jag lägga till ny mening: ”Särskolan ska ses över för att garantera en utbildning med hög kvalitet för alla elever.” Jag yrkar även bifall till motionerna C17:2, 232:1 och C36:4 och jag har ett tilläggsyrkande om en ny mening om att lärarutbildning och högre kvalitet när det gäller grundläggande kunskaper om elever med funktionsnedsättning som neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar, individuella anpassningar samt bemötande av dessa elever.

Avslutningsvis vill jag säga att med några kompromisser och de reviderade riktlinjerna står vi i Skånedlegationen även bakom SSU:s elevlöfte.

Anna Ingers, Skåne: Jag vill börja med att tacka för ett lyssnade och lyhört ledarskap från föredragande i partistyrelsen. Ibland måste vi backa bandet och fundera på andemeningen vid olika lagars införande. Jag tror inte att meningen med lagen om religionsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet var att de skulle segregera samhället och dess medborgare. Jag tror att det var tvärtom – att vi skulle dela med oss av kunskap, erfarenheter, åsikter och vår tro, för att på det sättet få förståelse för varandras olikheter och lättare se våra likheter.

Vi bör därför arbeta för ett skolsystem som i stället för att skilja barn från varandra försöker sammanföra barn med olika tro. På så sätt, genom att utbyta erfarenheter och lära känna varandra, ökar också förståelse för varandra. Att lära sig om religion är en sak, man ska lära sig om alla religioner, men att utöva konfessionella praktiker i skola hör inte hemma där. Därför ska vi få bort de konfessionella inslagen i den svenska skolan. Jag yrkar bifall till motion 109:1 och till partistyrelsens nya förslag till riktlinjer.

Tara Twana, Stockholm: Skollagen är redan tydlig med att kommunala skolor inte får ha någon som helst konfessionell inriktning på vare sig undervisning eller utbildningen i övrigt. Samma

regel bör givetvis gälla för friskolor. Elever i religiösa friskolor får inte en neutral och allsidig utbildning eller möjlighet att forma sin egen uppfattning i livsåskådningsfrågor. Skolan är till för att alla elever ska klara kunskapskraven och formas som självständiga samhällsmedborgare, inte för att olika samfund ska få utöva ensidig religiös påverkan på barn och ungdomar. Det är orimligt att skattemedel ska gå till detta.

Religiösa friskolor bidrar till segregation och sortering av elever utifrån deras föräldrars trostillhörighet. Vi behöver gå i den andra riktningen. Skolan ska ge elever med olika bakgrund möjlighet att mötas. På så vis kan vi öka förståelsen för människor med andra bakgrunder, perspektiv och förutsättningar. Det är hög tid att barnens religionsfrihet ska sättas i fokus i denna fråga, inte religiösa organisationers rätt att driva skolor. Stort tack till partistyrelsen och framför allt Ardalan Shekarabi som har lyssnat och reviderat förslaget.

Freddie Lundqvist, Stockholms län: Jag har väntat på den här veckan i nästan 25 år – att få vara ombud i Sveriges bästa parti för landets bästa distrikt och för första gången ombud! Jag yrkar på ett ändringsförslag. På sidan 2 rad 35–36 står det: ”Mitt i detta uppdrag står lärarna. De har ett av världens viktigaste jobb och med rätt förutsättningar också ett av de allra roligaste.” Med risk att haka upp mig på två små ord – ”allra roligaste” så vill jag att detta ändras till ”mest stimulerande”.

Ska vi nå visionen om att kunskap gör Sverige starkare och målsättningen att elever ska lära sig mer behövs ett handslag. Därför är jag så glad att detta finns så tydligt beskrivet i dokumentet. Vi ska hjälpas åt, staten, kommuner, skolledare, elever och föräldrar, när vi nu tydligt pekar ut allas gemensamma ansvar.

Tidiga insatser ska präglade skolan genom att stöd sätts in redan i förskolan och lågstadiet – men glömde vi inte bort en liten men ack så viktig länk – bron mellan förskola och skola, nämligen förskoleklassen? Denna hybrid som lätt fastnar mitt emellan, men som med rätt förutsättningar och genom att behålla sin särart mellan förskolans mer omvårdande uppgift och skolans kunskapsinriktade uppgift kan bli en ovärderlig pusselbit i det livslånga lärandet.

Att vi vill lyfta lärarna genom bland annat högre kvalitet och fler platser på lärarutbildningen, liksom fler karriärmöjligheter, är mycket bra. Jag tror trots allt att attraktionskraften och respekten för yrket ökar med bättre löner. Låt oss lyssna på de evidenser som trots allt finns, där kopplingen mellan lärares lön, kvalitet och resultat är tydligt. Med det sagt yrkar jag bifall till riktlinjerna förutom mitt ändringsyrkande.

Lisa Lööf, Västernorrland: Jag vill yrka på ett tillägg i en mening sidan 6 rad. Meningen lyder i dag: ”Statens och kommunernas resursfördelning ska ta hänsyn till socioekonomiska faktorer.” Jag vill ha in ett ord i den meningen, ett ord som kan spela stor roll, ett ord som kan vara avgörande för om en skola står redo att klä sina elever med den rustning de behöver för att möta sin framtid med hopp och förväntan. Meningen ska i stället lyda: ”Statens och kommunernas resursfördelning ska ta större hänsyn till socioekonomiska faktorer.”

Att partistyrelsen äntligen vågar se de systemfel som skolan lider av gläder mig. Vi måste alltid vara självkritiska när våra idéer, förslag och reformer inte blir som det var tänkt. Segregationen i

skolan bär vi alla skuld för, även om vi gärna skyller på andra. Segregationen i skolan är det enskilt största sveket mot den unga generationen och den är vår skyldighet att bekämpa.

Partistyrelsen har i sitt nya förslag valt att förtydliga att även staten har ett ansvar över skolans kompensatoriska uppdrag i sin resursfördelning. Det är ett mycket stort steg i rätt riktning. Jag är mycket tacksam över att partistyrelsen har varit lyhörd för temagruppens diskussioner men också för de frågor SSU har drivit inom ramen för elevlöftet. Jag tycker däremot att det finns en stor vinst med att förtydliga att kommunens kompensatoriska resursfördelning inte är tillräcklig i dag.

Skolverket säger i sin lägesbedömning 2015 att storleken på strukturtillägget varierar väsentligt mellan kommuner. Skillnaden mellan det lägsta och högsta tillägget varierar från några hundra kronor till 40 000 kronor per elev och år. Men för mig handlar resurser inte bara om pengar. Elevers behov ska även styra fördelningen av andra typer av resurser.

Skolverket skriver i samma rapport att det kompensatoriska inslaget i fördelningen av lärarresurser har ökat men att segregationen i elevernas förutsättningar samtidigt ökar kraftigt. Ska vi på riktigt bryta segregationen får vi inte svika den unga generationen. Vi måste visa att det vi gör i dag är tillräckligt. För att citera vår nyvalda partisekreterare: ”Om segregationen inte bryts kommer segregationen att bryta Sverige.”

Sofia Andersson, Norra Älvsborg: Jag vill yrka på att vi ändrar skrivningen på sidan 4 rad 5-6 till följande: ”Lovskola i årskurs 8 och 9 görs obligatorisk för de elever som inte når kunskapsmålen samt frivillig för elever i tidigare åldrar.” Vi har förslag om att göra gymnasieskolan obligatorisk, vilket är kravet på arbetsmarknaden för att kunna få ett jobb i dagens samhälle. Men för att eleverna ska kunna gå i gymnasiet krävs en hel del godkända betyg. Därför är lovskola oerhört viktigt för att minska risken att elever ska kunna påbörja ett nationellt gymnasieprogram efter nionde klass.

Vissa vill att lovskola ska vara frivillig och i de bästa av världar skulle eleverna klara sina studier utan att behöva gå i lovskola. Men så är tyvärr inte fallet. Skulle lovskola vara frivilligt kommer elevernas deltagande att vara mycket beroende av vilket ansvar föräldrarna tar för att eleverna ska gå på detta. De elever som skulle behöva lovskola mest kommer kanske inte att välja att gå till skolan när de exempelvis har sommarlov. För att ta ett ytterligare steg i det kompensatoriska uppdrag som skolan har ska vi ha en obligatorisk lovskola så att inte enbart föräldraansvaret blir avgörande för hur väl eleverna lyckas i skolan.

Dennis Lindberg Briddgård, Norra Älvsborg: Jag vill föreslå en strykning av en mening om lovskola och ersätta den med: ”Lovskola ska möjliggöras för de elever som riskerar att inte nå målen från årskurs 6 och en obligatorisk lovskola för de elever som går i årskurs 8 och 9.” Det är som även Caroline och även Sofia nämnt, att risken är alldeles för stor att inte kunna nå resultat för de barn som är i den zonen. Jag stödjer även motionerna C109:1 och C 34:4.

Jag vill ändå säga till partistyrelsen att det är ett jättebra underlag i det stora hela – grymt bra jobbat! De här riktlinjerna ger en möjlighet att lärarna äntligen får vara lärare, och det är viktigt att ett starkt stöd runt eleverna ger möjlighet för dem att kunna nå sin framtid.

Vi har också tagit ett viktigt steg om att vi inte ska ha någon vinst i välfärden och absolut inte religiösa friskolor. Jag förmodar att man även innefattar förskolan i detta. Samtidigt är det ett misslyckande i svensk politik att vi ens skulle behöva ha lovskolor. De insatserna ska göras tidigare och skulle egentligen räcka till, men det gör de inte. Min uppfattning är att krav är viktig, för de kommer inte att tacka oss sedan om de inte kommer vidare.

Jag anser avslutningsvis att det är ganska respektlöst och inte särskilt trovärdigt när vi inte står för det vi har sagt. Vi pratar om att utbildning är viktigt. Vi pratar om att vi ska minska klyftorna och att alla som kan jobba ska jobba. Genom att inte ge förutsättningarna att nå målen står vi inte för detta.

Robert Hammarstrand, Göteborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motionerna C31:4 och C109:1. Jag ska börja med att prata lite om den överordnade principen i det svenska skolsystemet, för det är faktiskt konkurrens som är det. Ni kanske inte tror det, men det är konkurrensen som är viktigast i den svenska skolan i dag. Och den primära drivkraften för konkurrensen är faktiskt att det ska finnas bra och dåliga skolor, där individen, där elever och föräldrar, ska agera som rationella konsumenter på en marknad och välja den bästa skolan. De som inte väljer och de som väljer fel får stå sitt kast. Det här är ett system som sorterar in elever och som slår ut elever. Det är ett moraliskt korrupt system som vi måste förändra i grunden.

Vi är från Göteborgs sida oerhört nöjda med de nuvarande riktlinjerna. Partistyrelsen har gjort ett fantastiskt jobb tillsammans med oss ombud. SSU och Philip har dragit ett oerhört tungt lass och vi är väldigt stolta. Vi känner att arbetet har blivit mycket lättare för att vinna skolfrågan i det kommande valet, där vi lyfter och stärker professionen, där vi betonar jämlikhet och där vi stoppar vinstjakten.

Floid Gumbo Strandvik, Göteborg: Tack för möjligheten att få tala i denna viktiga fråga. Jag representerar Göteborg och detta är min första kongress! Medicinsk och pedagogisk forskning såväl som erfarenhet från flera kommuner, bland annat Malmö, har visat att mer idrott i skolan leder till bättre elevhälsa och bättre lärande. Det är dessutom så att motion tyvärr är en klassfråga och skolan kan vara ett viktigt verktyg för att utjämna hälsoklyftan barn emellan. Mer idrott i skolan leder till bättre resultat för eleverna. Jag yrkar bifall till Göteborgs motion C31:4, att Socialdemokraterna verkar för att antalet undervisningstimmar i idrott ska öka märkbart.

Nicklas Rudberg, Östergötland: Vi vet så oerhört lite om den framtid våra elever kommer att möta. Vad kommer de att behöva för kunskaper? Vad kommer att vara viktigt för dem för att få ett bra liv? Hur duktiga lärarna än är man ingen begäran att man ska lära ut det som ännu inte finns. Det vi vet är att vi måste skapa en skola i ständig utveckling.

När jag läser de föreslagna riktlinjerna finns det både ros och ris. Det är glädjande att vi i riktlinjerna skriver om kunskap i fokus men också om nyfikenheten och lusten att lära. Vi vet att nyfikenhet och lust att lära kommer eleverna att behöva. De kommer att leva i värld av snabba förändringar och måste ha en beredskap att ständigt lära sig nytt. De måste ha självkänsla och förmåga att tänka nya tankar. De måste tillsammans med andra lösa problem och ta ansvar.

Frågan är vad vi kan göra för att beredskap för detta. Vi ser att framtidens skola måste utvecklas tillsammans med lärarna och att man utforskar hur man kan skapa bättre betingelser för elevens lärande. Vi vet att ju mer nyfikna lärarna är på hur eleverna tänker, desto större chans att eleverna lämnar skolan med samma lust och nyfikenhet som när de lärde sig tala.

Riset som kan delas ut är att jag tycker att det andas lite för mycket fokus på undervisning. Jag saknar också tydliga skrivningar om vikten av variation och de olika kreativa skolmiljöerna men också vid undervisning i klassrummet. Jag saknar skrivningar om socialtjänstens ansvar för utbildningen för de barn och unga som finns i samhällets vård och som behöver stöd. Vi vet att en slutförd grundskola är den enskilt bästa förebyggande insatsen vi kan göra för ett barn. Men partikamrater, skolan är ett delat ansvar mellan stat och de olika skolhuvudmännen och något måste vi kunna initiera själva på lokal nivå. Östergötland yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Malin Carlsson, Älvsborgs södra: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag och till motion C109:1. Jag vill också passa på att tacka för gott samarbete i temagruppen och för de nya skrivningarna. Det råder ingen som helst tvekan om var vi i Borås står i frågan om friskolor. Vår mycket bestämda åsikt är att all skola ska bedrivas i offentlig regi, eftersom de alla på ett eller annat sätt är segregering. Vi tar nu ett steg i rätt riktning med de skrivningar som finns i riktlinjerna. Skolan ska vara en plats där alla möts och där möjlighet ges till möten av olikheter såväl som likheter.

Religiösa friskolor är, oavsett religion, segregering. Den segregation de medför är inte förenlig med allt det arbete som drivs för att minska avståndet mellan grupper. Vi har ett samhälle och en vardag där vi alla, oavsett vem vi är eller var vi kommer ifrån, ska ha vår plats och möjlighet att mötas. Skolan ska vara en del av detta fantastiska samhälle där vi alla möts. I dag tar vi flera viktiga steg i rätt riktning för våra barn, ungdomar, elever och för vårt gemensamma samhälle och vår gemensamma framtid. Jag vill också tillägga att vi självklart står bakom SSU:s elevlöfte.

Kristina Johansson, Halland: Ardalans inledningsanförande går rakt in i hjärtat på mig och träffar så rätt. Den jämlika kunskapsskola som vi socialdemokrater vill ha kräver att vi håller i och håller fast vid övertygelsen om att en sortering av elever inte är rätt väg. Att vi kan vara tydliga i frågan om religiösa friskolor gläder mig. De konfessionella inslagen har inte i skolan att göra. Genom detta ställningstagande kan vi också minska en del av skolsegregationen i många kommuner. Att dela upp barn i tjejer och killar, eller på grund av trosuppfattning, är ingen hit. Studier och erfarenheter visar också att en blandad elevsammansättning ger en mycket bättre skola. Att se över systemet med skolpeng är också välkommet. Det är behoven som ska styra.

Höga förväntningar på alla barn, tidiga insatser, ett sammanhållet skolsystem som vill integrera i stället för sortera och segregera – dit måste vi. Vi har tagit goda steg på vägen. Nu stakar vi ut vägen och går vidare med bestämdhet för att inga barn ska lämnas efter. Men för att vi ska klara detta måste vi arbeta tillsammans för kvalitet och likvärdighet på alla skolor. Professionen har verktygen. Låt oss i politiken ge goda förutsättningar. Här måste vi hjälpas åt mellan stat och kommuner.

Jag hade ett tillägg med ett ord på sidan 6 rad 25-26, så att meningen lyder: ”Vi vill stoppa kommersialiseringen till förmån för en sammanhållen, integrerad och jämlik kunskapsskola.” Jag är mycket glad för de nya reviderade riktlinjerna och tycker att man har varit mycket lyhörd, men det lilla ordet skulle göra skillnad, så jag står fast vid det yrkandet. I övrigt bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer.

Daniel Nestor, Kalmar län: Det här är min första kongress, och jag tänkte börja med att inte göra mig ovän med presidiet, så jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer.

Skolan är bland det viktigaste vi har i vårt samhälle. Det är där vi skapar möjligheter och förutsättningar för att eleverna ska lyckas i samhället. Lärarna är en viktig del av elevernas vardag. Jag kommer ihåg min egen samhällslärare under min högstadietid som tidigt sade till mig att jag skulle bli politiker. Jag sade direkt: ”Aldrig i livet!” Det gick sådär – du hade rätt Björn!

Det framgår tydligt att partistyrelsen har valt att lyssna på SSU:s krav. Riktlinjerna innehåller nu skrivningar om att skolans resurser ska fördelas med hänsyn till socioekonomi. De innehåller skrivningar om att blandad elevsammansättning är en lösning på skolsegregationen och att det ska gälla huvudmän. Detta är ett skifte i partiets utbildningspolitik. Nu pekar vi ut hur vi ska se till att alla elever ska få samma möjligheter att lyckas i skolan.

Men dessa skrivningar förpliktigar. Nu är det upp till partiet och regeringen att lägga fram konkreta förslag, för nästa kongress kommer vi att ställa oss frågande om vad man har gjort. Nu rättar vi till systemfelet som skapar segregation och ojämlikhet i den svenska skolan. Nu skapar vi trygghet i en ny tid för Sveriges elever.

Jag yrkar även bifall till motion C75 om att införa gratis körkortsutbildning under gymnasietiden. Körkort är en väldigt viktig fråga, speciellt för Kalmar län. Många yrken i länet kräver körkort, och därför tycker jag att det är oerhört viktigt att vi ger förutsättningar så att alla ska kunna ta körkort.

Patrick Gladb, Göteborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motionerna C31:4, C109:1 och inte minst till partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer inom detta område.

Jag är en produkt av det svenska skolsystemet, och alla ni andra som har nått den gryende medelåldern är också en produkt av ett skolsystem som ville att alla skulle lyckas. Jag mötte en skola som ville att jag och mina klasskamrater i den lilla bruksorten Billingsfors i Dalsland skulle få möjligheten att både utbilda och bilda oss i en skoltradition som länge hade varit rådande. Jag var med om ett samhälle som ville att alla barn skulle lyckas. Ska skolan av i dag lyckas att ge alla barn en grund att stå på måste alla barn få tillgång till en bra skola.

Jag vill tacka SSU för att de drivit elevlöftet så hårt och framför sig och därigenom skärpt riktlinjerna vad gäller allas ansvar att eftersträva en blandad elevsammansättning på våra skolor. Jag möter ungdomar varje dag, jag vet att kraften och viljan finns hos alla unga, och med de skrivningar som partistyrelsen nu lagt och tagit fram, så ger vi fler elever möjlighet till sina bästa stämningars längtan.

Anna Schönning, Gävleborg: Jag vill börja med att tacka för ett bra arbete i temagruppen och för de föredragandes lyhördhet. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer.

Vi socialdemokrater kan nu vara stolta över hur vi vill utveckla en skola där alla ges möjlighet att lyckas. Det gör vi till exempel genom att utveckla lovskola för alla elever i årskurs 8 och 9 som inte klarar kunskapskraven. Det innebär naturligtvis inte att inte kommunerna kan ordna lovskola även för de yngre eleverna. Vi vet alla att höga förväntningar på eleverna stimulerar till högre måluppfyllelse. Jag är också glad för att vinstjakten inom skolan nu stoppas.

Jag vill även passa på att yrka bifall till motion C3:1 från Sandvikens arbetarekommun som handlar om att nationella prov ska avskaffas i årskurs 3. En utredning som överlämnades till regeringen 2016 föreslår att obligatoriska nationella bedömningsstöd ska ersätta nationella prov i årskurs 3, vilket skulle göra eleverna mindre stressade och minska arbetsbördan för lärarna.

Viktor Zakrisson, Dalarna: När jag gick i en kommunal högstadieskola i slutet av 1990-talet hade en kristen religiös frikyrka fått tillstånd att bedriva rastandakter i skolans lokaler, och det jag ska berätta nu handlar om att visa vad som händer när vi släpper in religiösa inslag under skoldagen.

De hade som sagt tillstånd att bedriva rastandakter, vilket de kallade det. Men det som hände var att de jagade fler anhängare, fler medlemmar till sin kyrka. Jag var en av dem som hotades med skärselden om jag inte kom med dem. Varför? Jag ansågs som ett svagt barn, mina föräldrar var skilda och levde därför i synd. Min räddning handlade om att gå med i den här extrema kyrkan och viga mitt liv åt Jesus. Nu gick inte jag med i vare sig frikyrkan eller vigde mitt liv åt gudsfruktan, men det här är vad som händer när vi släpper in religiösa inslag under skoldagen och det är oacceptabelt.

Konfessionella friskolor är en styggelse. Konfessionella friskolor är en skam för det svenska skolsystemet. Konfessionella friskolor borde inte få finnas. Varenda unge har en absolut rätt till en skoldag utan religiös påverkan eller religiösa inslag. Jag har som sagt egen erfarenhet av det här och hur det kan spåra ur. Det nya förslaget till riktlinjer är ett steg framåt men vi behöver ta tydligare ställning. Vi behöver ha ett beslut som är tydligt. Därför yrkar jag på bifall på motion C109:1-4. Snälla kamrater, beröva inte fler barn den fristad som skolan ska vara. Ta tydlig ställning för en skola utan religiösa inslag.

Kenneth Persson, Dalarna: Jag kommer ihåg när debatten om friskolor började i partiet för ett antal år sedan, då det var ett delat parti. Vissa var för och vissa var emot och jag tillhörde den senare kategorin. Det skulle införas för att få in nya idéer kring gamla strukturer i skolan, och det har visat sig att det är tveksamt om det ledde till något resultat. I stället har vi ett läge där vi har en skola som skiljer ur, en skola som segregerar och en skola som inte är lika. Det går att göra mycket i den kommunala skolan, det vet jag, men det sker inte via friskolor utan det får ske på annat sätt.

Jag kommer från Borlänge som är relativt förskonat när det gäller friskolor och det känns tryggt. Jag vet att det finns andra kommuner som sitter i helt andra sitsar och är hänvisade till det.

När det gäller religiösa friskolor kommer jag ihåg en debatt som jag hade för ett år sedan där det fanns två läger. Vi var oeniga i delar av partiet och vi var också oeniga med våra samverkanspartner om att släppa fram en religiös förfriskola. Vi verkligen en tydliga lagstiftning, för i det här fallet fick vi hänvisa till en del andra saker för att få stopp på eländet, som jag vill kalla det. Vi har en annan vanlig religiös förskola där det finns inslag som inte alls överensstämmer med min syn på hur det ska vara i en skola.

De nya riktlinjerna hoppas jag det leder till en tydligare lagstiftning som vi från kommunerna verkligen har ett stöd i för att avvisa det här. Men det vill jag yrka bifall till de nya riktlinjerna. För övrigt vill jag stödja arbetet framåt för ett införande av republik!

Kenneth Nilsson, Örebro län: Bifall till det reviderade förslaget till riktlinjer. Ingen reform i svensk politisk historia har varit viktigare än när den första offentligt avlönade läraren klev in i det första offentligt förvaltade klassrummet. Den reformen har lagt grunden för kampen mot klyftor och skapat förutsättningar för att fler människor ska kunna förverkliga sina drömmar. Den reformen har lagt grunden för kvinnors frigörelse, för hbt-rörelsens kamp, för möjligheten att upplysa oss andra om mänskliga rättigheter och för dig och mig som kommer från hem utan studietraditioner att växa som människor och kunna göra en klassresa.

Mycket talar för att skolan kommer att vara en av de allra viktigaste frågorna inför valet 2018. Därför är det väldigt bra att partistyrelsen och temagrupperna enats om att kvalitet i skolan inte i första hand styrs av exakt hur många dagar man är där utan av vad som händer när man är där.

Att gå till skolan har bara positiva effekter på en människa om man möts av en kompetent lärare, en lärare som har tid för sitt uppdrag. Därför är det väldigt bra att vi jobbar i flera dimensioner med att skapa de förutsättningarna. Helene Hellmark Knutsson har satt utmärkt fart på lärarförsörjningsarbetet och vi jobbar också med idéer om att lärarna måste få bättre stöd i skolan för att frigöra tid. Det parti som bäst kan prata om hur arbetet i klassrummet utvecklas är det parti som får väljarnas förtroende i skolfrågorna.

Våra riktlinjer har blivit väldigt mycket bättre, för äntligen har vi en skrivning om att staten ska ta hänsyn till socioekonomiska faktorer. Det är en stor seger för många av de socialdemokratiska grundtankarna. Återigen – bifall till de reviderade riktlinjerna.

Sören Juvas, HBT-S: Jag har en stor beundran för samtliga ombud som lyckas hantera dessa plattor. Jag har som vanligt en konflikt med den och vi fungerar inte i vår kommunikation!

Frågan om skolan är jätteviktig. Det är där vi lägger grunden för resten av våra liv. Det är där vi lär oss umgås med andra, vi möter människor utanför familjens intressesfär och vi möter helt enkelt världen. Därför är det viktigt med en öppen och tydlig skola.

De religiösa friskolorna har jag alltid ansett varit av ondo. De separerar människor. De sätter barnen i en bubbla. Vi kan också se, och det är rapporter som har kommit sedan de religiösa friskolorna dök upp, att det sker en hel del fördomsfulla saker. Man lär ut att homosexualitet är synd. Man river ut sidor ur läroböcker när det handlar om sex och samlevnad. Men diskuterar skillnader mellan kvinnor och män.

Jag välkomnar den nya skrivningen och jag tycker den är bra; den är bra förhandlad när det gäller skolans värld. Men jag är faktiskt inte riktigt nöjd. Jag tycker inte att vi ska ha konfessionella skolor i vårt land. Därför yrkar jag bifall dels till de nya riktlinjerna, dels till motionerna C109:1 och C58:1 som handlar om att arbeta för att införa ett förbud mot konfessionella skolor, alltså en lagstiftning.

Erik Vikström, Västerbotten: Det är ett bra förslag från partistyrelsen. Det framgår tydligt att man har lyssnat in delegationsgruppernas arbete i temagruppen, inte minst SSU. Jag växte upp i Boliden, utanför Skellefteå. Detta gruvsamhälle byggdes upp under 1920-talet i någon typ av sluttande mark. Detta medförde att disponentvillan och chefsbostäderna fanns längst upp i samhället, både bildligt men framför allt väldigt bokstavligt. Längst ner i sluttningen fanns arbetarbostäderna, och i de första ritningarna över Boliden skulle kyrkan stå i mitten, vara mötesplatsen och så som motpol till överheten. På den här tiden var inte Socialdemokraterna så starka i Svenska kyrkan att den kunde vara den svenska kyrka som i dag är progressiv.

Men det blev inte så. Boliden fick en arbetarekommun långt innan det fanns vägar och byggnader. Vi fick ett ståtligt Folkets Hus i närheten av arbetarbostäderna och framför allt var det skolan som placerades i mitten av samhället, som stark motpol till överheten i de annars så tydliga klasskillnaderna. Den här skolan blev också mötesplatsen och var man än bodde i sluttningen, oavsett om mina föräldrar var disponenter eller arbetare, möttes man i samma klassrum.

De nya riktlinjerna är tydliga, inte minst gällande att skolan ska vara en mötesplats för alla. En blandad skola ger som bekant en bättre skola, och därför yrkar vi bifall från Västerbotten till partistyrelsens förslag.

Jan Andersson, Skåne: Jag ska börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Jag tillhör inte dem som brukar säga att det var bättre förr, men i det här fallet tycker jag faktiskt det. Jag lämnade klassrummen 1988, efter att ha varit lärare sedan ungefär 1970, för att träda in i Sveriges riksdag. Vid den tiden gjordes de första internationella jämförelserna mellan olika skolor. Då låg Sverige, tillsammans med Finland, i den absoluta toppen över kvalitet i skolan. Sverige var ett föregångsexempel, den svenska sammanhållna skolan. Så är det inte längre.

Vi har gått från den sammanhållna skolan till en sorteringsskola. Det har påverkat kunskaperna i skolan, de har blivit sämre. Det finns väl beskrivet i riktlinjerna. Det beror inte på den så kallade kommunaliseringen utan det beror på kommersialiseringen av den svenska skolan.

Kan vi då gå tillbaka till 1988? Nej, det kan vi inte. Det är varken möjligt eller önskvärt. Men vi kan starta där vi är nu för att försöka skapa en sammanhållen skola igen, men med möjligheten att kunna välja. Inte på det sätt som är i dag, ta bort kötiden, men genom att försöka skapa den sammanhållna skolan där elever från olika miljöer kan mötas, vilket ger högre kunskaper.

Här har vi ett utmärkt dokument som tar hänsyn till det: en annan resursfördelning, ändrat skolpengssystem, etableringarna i kommunerna, bort med vinstjakten. Nu träder vi vägen mot en skola som innebär att alla kan välja men samtidigt får vi en sammanhållen skola med höga kunskapskrav. Ja till partistyrelsens förslag.

Jonas Nyberg, Uppsala län: Jag har först en hälsning från min lilla dotter. Hon sade: ”Kommer du att träffa vår statsminister och partiordförande? Hälsa honom att han är min förebild.” Det betyder att man är ungefär i Zlatanklass, så det är ganska stort! Hon fyller för övrigt 12 år på lördag.

Jag kommer från Uppsala län från Tierps kommun, och jag måste bara ta upp en sak, apropå det här med att samordna resurser. Vi har lyckats väldigt bra sedan vi började ta emot ensamkommande 2007, framför allt för att vi samordnar resurser mellan skola, socialtjänst och andra delar. Därför har vi elever där som klarar sig bättre än vad födda svenska gör i vår skola. Det tycker jag är helt fantastiskt!

När det gäller skolan har jag kritiserat väldigt mycket på nationellt håll tidigare, framför allt att den varit ett slagfält. Det har varit kortsiktiga lösningar. Där tycker jag att det känns väldigt bra att vi har långsiktiga, evidensbaserade lösningar som gör att eleverna kan få den kunskap de behöver.

Det är för eleverna, precis som Olle Burell sade för en stund sedan, vi är här nu när vi pratar skola. Det är eleverna som är avgörande och det är därför alla våra beslut ska vara utifrån elevernas perspektiv. Föräldrarna får vi absolut inte glömma, de är otroligt viktiga. De måste vi också ha med oss och ställa krav på att de ska förbereda för att eleverna ska klarar det här på ett så bra sätt som möjligt. Jag tycker slutligen att riktlinjerna inte är partistyrelsens riktlinjer utan det är våra gemensamma riktlinjer. Tack för ett fantastiskt bra arbete!

Ulf Bjereld, Socialdemokrater för tro och solidaritet: Jag är glad att partistyrelsens riktlinjer sammantaget kännetecknas av en strävan efter jämlikhet, öppenhet, mångfald och en sammanhållen kunskapsskola. Det är bra för det är viktiga grundvärden i en socialdemokratisk samhällsvision. Jag tänkte nyttja min tid till att säga några ord om de religiösa friskolorna, för debatten om de här skolorna väcker ofta starka känslor och det blir inte så sällan en debatt med starka symbolpolitiska inslag. Vi ska komma ihåg att vi har 10 000 skolor i det här landet. Av dem är ungefär ett sjuttio-tal det vi kallar för religiösa eller konfessionella friskolor. En av dem är judisk, drygt tio av dem är muslimska och resten är kristna, och de allra flesta av de här skolorna är välfungerande. Jag känner inte till några studier som visar att de skulle ha större problem sammantaget än andra skolor, snarare tvärtom om man ser till betygsläge et cetera.

Med detta vill jag säga att de som tror att vi löser segregationen genom att förbjuda religiösa friskolor lurar sig själva. Det sitter betydligt djupare än så. Däremot är vi överens om frivilligheten i religionsutövning, och man kan diskutera vilka former den här frivilligheten ska ta sig.

Men låt oss komma ihåg att vi lever i ett samhälle präglad av religiös mångfald. I detta mångfaldssamhälle är det statens roll att vara sekulär eller neutral i förhållande till olika religioner. Hur staten ska utöva detta neutrala uppdrag är väldigt viktigt debatten om det inte kännetecknas av religionsfientlighet, för religion är inget negativt. Religion kan ta sig negativa uttrycksformer, och religion kan ta sig positiva uttrycksformer.

Det som är vår fiende, oavsett om det är religion eller politik är fundamentalismen och sekterismen. Ibland kommer fundamentalismen i religiös dräkt och då ska den bekämpas, lika ofta som den kommer i politisk eller ideologisk dräkt. Men det är fundamentalismen som är fienden, inte religionen.

Linus Sköld, Norrbotten: Jag hoppas att det är många som lyssnar. Visste ni att semikolon betyder ungefär halv punkt? Civilministern inledde debatten med att säga att vi ska sätta punkt för *New Public Management*, och jag hoppas vid gud att det inte är en halv punkt, ett semikolon. Därför väljer jag att läsa stycket om statlig styrning som att det behövs ett omtag från staten, inte minst de statliga skolmyndigheterna, med tillit och stöd och mindre misstro och kontroll. Det är dags att vi som parti understryker vårt förtroende för skolans professioner, för det har vi alltid haft.

Vi har alltid brytt oss om kunskap i det här partiet. Vi fortsätter att göra det – både den enskildes bildning och utbildning men också när vi ska forma politiken. Forskningen pekar på att läraren och hemmet är två viktiga faktorer för barnens lärande. Där uppe i toppen finns också skolledaren.

Läser man vad som står i riktlinjerna om skolledaren finns det två signalord i närheten av skolledare och rektor – frihet och stöd. Rektor har ett starkt mandat men rektor som pedagogisk ledare behöver bättre förutsättningar. Det är inte ovanligt med 40–50 medarbetare direkt underställda, beslut om sopkärl, enskilda elevärenden, skolenhetens kvalitetsarbete, återrapportering, statsbidragsansökningar och så vidare.

Det är inte utredningen om huruvida ett extra sopkärl får plats i sophuset, och om det blir billigare än att ta extrasäckar, som spelar roll för ungas lärande utan det är förutsättningarna för att vara pedagogisk ledare. Därför tänker jag att signalorden frihet och stöd är oerhört välkomna. Så ska det vara. Bifall till partistyrelsens förslag.

Felicia Lundmark, Västerbotten: Vi vill börja med att tacka för ett väldigt bra utskottsarbete, där vi har haft ett konstruktivt arbete, där vi har varit överens om många frågor i vår utskottsgrupp, där det har varit ett givande och tagande. Ni har lyssnat på alla delegationer men ni har också lyssnat in många delar av SSU:s elevlöfte.

I riktlinjerna står det följande om lovskola: ”Vi vill utveckla lovskolan så att de ges till alla elever som inte klarar kunskapskraven i årskurs 8 och 9.” Jag har lämnat in ett förslag men vi jämför oss med Uppsala och ställer oss bakom Uppsala läns förslag: ”Lovskola ska möjliggöras redan i lägre årskurser för elever som riskerar att inte nå målen.”

Vi från Västerbotten tror att vi behöver lovskola längre ner i åldrarna än partistyrelsen har skrivit i riktlinjerna. Vi anser att i årskurs 8 och 9 kan det bli svårt om man har hamnat långt efter att lyckas få godkända betyg, så att man lyckas ta sig in på gymnasieutbildning eller en liknande utbildning. Jag tror att vi kan erbjuda lovskola längre ner i åldrarna. Det tror jag våra barn och ungdomar kommer att vinna på.

Mathias Bohman, Stockholms län: Jag vill att alla människor ska få förverkliga sina drömmar, förverkliga sig själva. Alla barn, alla unga, alla vuxna. Alla. Vägen dit går via en skola för alla och en förskola för alla. Därför är jag så otroligt stolt att vara ombud på den här S-kongressen och så otroligt stolt över barnperspektivet i partistyrelsens reviderade förslag. Vi tar hänsyn till och lyfter fram det socioekonomiska perspektivet, vilket är otroligt viktigt. Lika möjligheter förutsätter olika resurser. Varje elev ska vara fri att forma sin egen framtid. Bifall till partistyrelsen.

Tony Hansen, Älvsborg södra. Jag vill börja med att yrka bifall till de reviderade riktlinjerna men jag vill även yrka bifall till motion C109:1. En jämlik skola är bland det viktigaste vi har. I en jämlik skola formas våra barn och vår framtid. I en jämlik skola byggs förståelse och respekt upp för alla människors lika värde, utan ideologiska eller religiösa aspekter. Vår skola ska hålla ihop människor och inte dra isär. Vår skola bygger på kunskap, inte på tro. Vår skola bygger på grundläggande demokratiska värderingar.

Att vi i dag har skolor som bygger på ideologisk eller religiös identitet är fel och leder till en uppdelning i vi och dom. Detta, mina vänner, kan vi socialdemokrater aldrig acceptera. Därför yrkar jag bifall till motion C109:1.

Marianne Carlström, Göteborg: I hela mitt politiska liv har jag drivit frågor om mat i skolan, det vill säga hemkunskap. Men sedan den kongress för 33 år sedan, när vi vann en framgång, har det inte hänt någonting – inte en minut till. Nu är frågan om idrott och hälsa uppe, och det är ett bra förslag som man bara kan försvara. Men om ni hade lyssnat på mig hade vi inte behövt ha debatten om sockerskatt, tandvård eller fetma utan då hade man löst detta. Ingen skräpmat, inget godis i bänkarna. Jag vet att det är en utopi men en gång i tiden startade man faktiskt hemkunskap för att kvinnorna gick ut i arbetslivet, och nu är ju nästan alla ute i arbetslivet. Vi har jättefina kök men vi lagar ju ingen mat utan vi äter pizza och skräpmat.

Jag kan minnas de elever ibland som har sagt ”Det här kan jag laga hemma!” och så har de räknat ut priset och upptäckt att klyftpotatis som du gör hemma räcker för hela familjen men om du hade köpt en chipspåse hade du ätit upp de själv. Det är kunskap på högsta nivå som man kan ge barn i skola. Låt det inte dröja 30 år till innan det händer något utan ta till er detta och gör någonting!

Jonas Magnusson, Jönköpings län: Det här är kongressen som drev månglarna ut templet. Kan man få en applåd för det! Det är dessutom kongressen som slog fast att templet inte ska vara skola. Men det judiska templet i Jerusalem, moskén i Kairo där den första kvinnan i Egypten blev student på universitet en gång för länge sedan, kyrkan i Wittenberg där Luther slog fast att katolska kyrkan inte ska centraliseras till en person som får ta hand om det där långt borta, även om det kanske passar en del av vårt tänkande i dag – de var alla centrum för bildning och kunskap. Olof Palme var kyrkominister, eller ecklesiastikminister.

De var centrum för att läsa, skriva och räkna. I dag på Cypern, där är det kristna ungdomar från söder som reparerar moskéer, där är det muslimska ungdomar från norra sidan som reparerar kyrkor som förstörts. I svenska kyrkor ställer barnen frågor: ”Fröken, var är morfar nu?” ”Vaktis, vad är ett gott liv?”, ”Magistern, varför får soldater ha vapen?”, ”Varför säger Astrid Lindgren ”Vi ses i Nangijala?”

Livsfrågorna måste få ställas i skolan. Även barn har rätt att ställa frågorna men de ska inte tvingas på svaren. Det är det partistyrelsen säger och därför yrkar jag bifall. Man ska inte pracka på men erbjuda en oas för tanke. Be kan vi göra i livets många situationer, till exempel i går på en socialdemokratisk partikongress. Vi socialdemokrater måste lära oss att förstå också dem som

inte anser, likt drängen Alfred, att ”religion hör hemma i kôrka på söndan” och sedan är resten arbete. Livsfrågorna måste ställas, och jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Stefan Jonsson, Värmland: I mitt jobb som ombudsman för ett SSU-distrikt möter jag dagligen ungdomar på våra svenska skolor. Eleverna delar med sig av sina egna berättelser och historier från skolans värld. Det är berättelser om det frustrerande skolsystemet som alliansregeringen införde. Men det är främst berättelser kring en känsla och frustration över att inte ha samma förutsättningar att lyckas.

Skolan är den enskilt viktigaste byggstenen för att skapa ett jämlikt samhälle. Jag vill se en skola som tar tillvara varje elevs behov och förmågor, en skola som får individer att växa oavsett föräldrars utbildningsnivå, inkomstnivå, uppväxtmiljö och härkomst. Skolan ska utjämna livschanser, inte cementera klasskillnader.

En stor utmaning är det fria skolvalet som starkt har bidragit till att öka segregationen. Vi ser att elever med föräldrar med högre utbildning har bättre förutsättningar att välja rätt skola. Elever från utsatta områden, där utbildningsnivån generellt är lägre, har oftast inte samma kunskap med sig hemifrån för att göra samma aktiva val. Därför är jag glad över att läsa partistyrelsens reviderade riktlinjer, där satsningar görs för att jämna ut socioekonomiska faktorer. Runt min hals har jag en lapp där det står ”Elevlöftet”. Tack SSU för att ni arbetar för att ge alla elever lika möjligheter att lyckas. Tack partistyrelsen för att ni lyssnar på de unga och SSU. Nu hoppas jag att ni gör verklighet av dessa ord, för vi vet att mer måste göras. Med det sagt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Carina Ohlsson, S-kvinnor: ”Alla skolor ska vara bra skolor och vi ska sätta skolan i första rummet.” Det kan man läsa i underlagen. Starkt genom hela texten framkommer det också att jämlikhet och jämställdhet ska genomsyra hela vår skolpolitik. Vi kan också läsa att det är i mötet mellan elever med olika perspektiv som ny kunskap skapas och våra barn och unga rustas att bli aktiva medborgare i ett demokratiskt samhälle, och det kan också spegla det arbete som man har gjort för att förbättra texten i det reviderade förslaget – att man faktiskt har mött olika perspektiv och gjort texten än bättre.

Det kan man tacka alla ombud för, som har kommit med olika perspektiv. Jag tänkte säga att det är en lovsång till skolan, men det känns inte riktigt som det ordet passar, eftersom det är ett lite mer religiöst begrepp. Därför vill jag säga att det här är en hyllning till skolan och till alla barn och barnbarn som också ska möta den nya skolan – en skola fri från vinstjakt och religiös påverkan. Svensk skola ska vara en plats för öppenhet, demokrati och kunskap.

Texten är helt fantastisk, den skulle man kunna använda i sina förstamajtal genom att bara ta texten och beskriva detta. Som många har sagt är det en valvinnarfråga hur vi möter det framtida samhället, för det är genom skolan och mötet mellan elever som kunskap skapas för det nutida och det kommande samhället. För mig som har jobbat väldigt många år i skolan innan jag blev heltidspolitiker känns det här helt otroligt och man blir glad i hela kroppen. Tack för det alla ombud som har gjort texten så bra och att partistyrelsen har mött upp det. Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Sofia Amlöb, Södermanland: Jag vill tacka föregående talare! Jag vill yrka på ett tillägg i riktlinjerna på sidan 3 rad 31: ”Vi vill bryta den könssegregerade arbetsmarknaden genom att aktivt arbeta för att bryta invanda könsroller redan från förskolan.” Det är otroligt viktigt att arbetet görs redan från förskolan. Djupt rotade könsroller och strukturer som vuxenvärlden reproducerar på våra barn, nästa generation ska inte göras i någon del av skolgången. Därför yrkar jag på det här tillägget. Jag är från Nyköpings kommun och vi, som många andra kommuner, kämpar varje dag med att bryta segregationen i skolan. Jag mår väldigt bra, och jag njuter verkligen, av den här debatten – tack så jättemycket!

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: Jag kommer från det röda gröna Gävleborg som välkomnade en elvaåring som vi numera har som minister som diskuterar tillit, och jag vill säga några ord just om tillit. Jag försöker att driva en tillitsreform i min kommun Söderhamn, där vi ska låta proffsen vara proffs.

Jag möter ibland de här diskussionen: ”Ska vi inte ställa krav? Ska vi inte kontrollera att enskilda mål i skola, skola och äldreomsorg uppfylls?” Självklart handlar inte tillit om laissez faire-attityd. Tillit handlar om att låta de som är proffs i våra skolor och förskolor få vara det som de är bäst på, ge dem förutsättningar att utvecklas till sitt bästa som pedagoger, så att de kan låta barn och ungdomar nå sin fulla potential. Det här är ingen motsättning.

Om man har levt i ett utbildningssystem i ganska många år, där vi från politiken har varit för kontrollerande blir det befriande när vi numera ska gå in och ge förutsättningar så att alla barn får en möjlighet att nå sin bästa potential. Det här är utomordentligt viktigt att understryka och jag läser in det i de riktlinjer som vi nu har efter revisionen från temagrupsarbetet. Det är fantastiskt bra skrivet.

När det gäller de religiösa och konfessionella påverkan är riktlinjerna bra. Det här handlar inte om att på något vis begränsa människors möjligheter att ha sin egen religion och tro utan det handlar om att inte påverka de barn som ska få nå sin bästa potential.

Aino Friberg Hansson, Gotland: Jag vill börja med att bifalla Caroline Hoffstedt från Uppsalas förslag om sommarskolor i tidigare åldrar. I övrigt vill jag bifalla partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Vi anser att med Carolines tillägg blir de här riktlinjerna riktigt bra!

Jag sitter min tredje mandatperiod i barn- och utbildningsnämnden på Gotland. Vi ser att våra elever och lärare överlag gör ett bra resultat men vi ser också att skillnaderna ökar mellan de högpresterande eleverna och dem som har lite problem. Så får det inte se ut i ett socialdemokratiskt Sverige. Vi vet att det bästa och viktigaste för att klara sig bra i livet är att klara sig bra i skolan. Vi har också länge vetat att tidiga insatser, redan i förskolan, är jätteviktigt. Då är naturligtvis tidiga insatser i skolan också viktigt, att vakna upp på ett eventuellt problem och ge alla möjligheter att kunna lösa det.

Jag tycker också att det är viktigt att sommarskola är frivillig. För att kunna lära, och det gäller barn precis som oss vuxna, måste man känna en glädje och en lust att lära, och det fungerar inte

om eleverna känner det som en straffkommendering. Jag är också väldigt glad att man i riktlinjerna så tydligt skriver att skolan ska vara kompensatorisk, för det är så viktigt!

Caroline Hoffstedt, Uppsala län: Jag ombads av partistyrelsen att förtydliga att Uppsala läns delegations yrkande om lovskola redan i lägre årskurs är ett tillägg till befintliga skrivningar. Jag har hört att flera delegationer har instämt i att vi borde kunna erbjuda lovskola i tidigare årskurser och jag hoppas att vi kan jämka oss kring detta yrkande och att de som också stödjer nuvarande formuleringar kan se att det här yrkandet inte står i motsats till lovskola i årskurs 8 och 9 utan att det bara tydliggör att vi värnar om våra elever, att vi tycker att det är viktigt med tidiga insatser och att vi inte vill låta någon elev lämna en årskurs utan att nå kunskapsmålen.

Därutöver vill jag från Uppsala läns delegation vilja yrka bifall till C107:1 om att en översyn görs av skollagens bestämmelser om offentliga bidrag på lika villkor. Jag vet att det i skrivningarna nu understryks att vi ska se över hur vi utformar skolpengen men jag tycker faktiskt att ett mer korrekt uppdrag är just en formulering i enlighet med vår motion.

Ojämligheten i vårt skolsystem handlar om så mycket mer än om själva skolpengens konstruktion. Jag tycker att det är helt sjukt att vi nu har ett system där fristående skolor kan kräva kommunen på ersättning i förvaltningsrätten för att vi låter våra elever gå klart sina utbildningar, trots att det innebär vissa merkostnader under ett antal år och i svåra lägen där elevkullarna sjunker. Jag tycker att det är galet att vi tvingas överkompensera fristående huvudmän med en momscompensation som i realiteten inte stämmer. Jag tycker att det är galet att vi har en modell med tilläggsbelopp som inte gäller de kommunala huvudmännen och där vi snärjer in oss i en ganska omfattande byråkrati kring vilka elever som ska få ett extraordinärt stöd.

Därför, snälla partistyrelsen, önskar jag att ni bifaller den motionen. Jag tror att det skulle vara en viktig översyn att göra och att den måste breddas till att gälla fler delar än bara skolpengen.

Katrin Stjernfeldt Jammeh, partistyrelsens föredragande: Jag vill först och främst tacka för fantastiskt bra diskussioner i temagrupperna de här dagarna. Jag njuter av att höra debatten här i år. Den skolpolitiska debatten har fått en riktigt bredd som tar avstamp i den verklighet som vi ser runt om i landet i dag, som tar avstamp i en vilja att ge alla elever i hela landet, i landets alla skolor, en riktigt bra skola och utbildning.

Jag vill understryka att texten som vi har jobbat med, och politiken, innehållet, det som kommer bakom texten, har blivit bättre när vi har vässat, förtydligat, stött och blött och putsat och filat. Resultatet har blivit bättre än det vi hade först på bordet. Det är med ganska stor ödmjukhet som jag ser att när vi går samman, vi som har som har erfarenhet från olika delar av landet, från olika uppdrag, när vi sitter i regering, när vi sitter i riksdag och när vi sitter som företrädare för skolhuvudmän, när vi gemensamt formulerar vad vi behöver göra blir det också väldigt mycket starkare.

Jag vill inledningsvis också lite särskilt tacka Philip och SSU för det arbete ni har gjort, inte bara här under de här dagarna utan också med arbetet med att förankra elevlöftet runt om bland delegationerna inför att vi träffas här i Göteborg. De starka skrivningarna om hur vi ska göra

skolan till en plats där elever med olika bakgrund verkligen möts, att vi ska ge de eleverna likvärdiga chanser, likvärdiga villkor, är mycket tack vare ert driv och er kraft i den här frågan.

Jag sade att jag njuter lite av debatten för jag tycker att vi har lyckat fångat bredden. Jag tycker att vi har lyckats fånga det som är själva själen i en socialdemokratisk skol- och utbildningspolitik – alla människors rätt att lära, att växa och att utvecklas hela livet. Vi utgår i vår skolpolitik från lusten att lära. Vi utgår från att alla barn och unga kan och vill. Vi utgår från alla barns rätt att mötas, att växa och att bli sedda. Vi vet, precis som vår partiordförande sade i sitt anförande, att kunskap är makt och den makten ska delas av alla.

Till vardags är jag kommunstyrelsens ordförande i Malmö. Vi är en snabbt växande och väldigt ung stad, en stad med befolkning med rötter från i princip hela världen. Det är en stad där flera tusen förväntansfulla förskolebarn och skolelever varje år för första gången kliver över tröskeln in i sin förskola eller skola. Ivriga, lite nervösa, förväntansfulla och många av dem, precis som Ardalan Shekarabi gav uttryck för att han gjorde när han var elva år, lite vilsna utan många svenska ord i bagaget.

De senaste åren har vi slitit hårt för att vända utvecklingen, för att lyfta resultaten, för att rusta våra unga med mer kunskaper och färdigheter för att ta sig ut i livet. I sex år har vi sett att resultaten har gått uppåt. Nu ser vi nationellt att resultaten börjar vända upp. Det är tack vare många lärare, skolledare, elevhälsopersonal och övriga som verkar i skolan. Deras hårda arbete, deras slit, deras vilja att de varje enskild elev. Jag kan se, när jag tittar på våra verksamheter på hemmaplan, att när vi backade tillbaka lite, när vi vågade se och ge tillit till personalen, till lärarna och de som jobbar med de unga, och säga: ”Ni är de som är bäst rustade att säga vad som behöver göras för att lyfta eleverna.” – det är då vi såg resultaten.

Med det vi lägger fram i riktlinjerna, som inte bara partistyrelsens utan våra gemensamma, så gör vi att fler på våra skolor runt om i landet får möjlighet, vi gör det lättare, för dem som jobbar med våra barn och unga i dag att få dem att lyfta. Riktlinjerna har ett tydligt fokus på kunskap och ökad jämlikhet och likvärdighet. Vi trycker på resursfördelning – att både staten och kommunerna måste fördela resurser för att möta socioekonomiska behov. Vi lyfter att skolpengssystemet måste ses över. Skolor med de största utmaningarna måste prioriteras och alla huvudmäns målsättning ska var en blandad elevsammansättning i skolorna. Vi ser ett ökat kunskapsfokus men vi ser också satsningar på ledarskapet, som kan leda till lugn och ro i klassrummet och att detta ger bra förutsättningar.

Det handlar om att lyfta. Det handlar om den statliga styrning som vi ser behöver göras tydligare. Det handlar om att jobba långsiktigt. Det handlar om att se över skolpengssystemet, skolvalet och skollagens bestämmelser kring just bidrag på lika villkor. Den svenska skolan ska var en plats som är fri både från vinstjakt och religiös påverkan. Det ska vara en plats där alla elever kan växa.

Vi har många som har yrkat bifall till partistyrelsens förslag och jag gör naturligtvis detsamma, men vi har också några tilläggsförslag. Det första jag tänker lyfta är Västernorrland, Peter Hedberg, som har yrkat på ett tillägg om att alla lärare bör rustas för att möta elever med olika behov och utmaningar. Redan i dag är det så att det ingår 7,5 högskolepoäng i specialpedagogik

och det ingår i alla lärarutbildningar. Det finns väldigt mycket som vi ser behöver läggas in i lärarutbildningen och vårt förslag är att det här ska anses besvarat.

Sedan har vi Emma Johansson Gauffin som vill lyfta in motsvarigheten till lex Sarah i skolan för att man ska kunna anmäla brister och identifiera systemfel. Vi har bifallit motionen och står bakom idén men tilläggsförslaget handlar väldigt mycket om hur. Vi ser dessutom att med den argumentationen finns det en stor risk att stadiet under, grundskolan, inte har gjort tillräckligt mycket och vårt budskap är att gymnasieskolan ska jobba med eleverna utifrån där eleverna finns när de kommer dit. Vi har yrkat bifall till motionen men ser inte att det behöver in i riktlinjerna.

Sedan har Karolina från Norra Älvsborg som vill lägga in att det ska vara daglig fysisk aktivitet. Här har vi haft en diskussion och vi har redan kompletterat riktlinjerna med att fysisk aktivitet stärker elevernas lärande och hälsa, och vi tycker att det ganska väl täcker önskan om mer fysisk aktivitet. Vi säger dessutom att det är bra att ha öppet, för att det också gäller fritidshemmen.

Sedan har vi ett yrkande från Karolina om att landsting och regioner tillsammans med staten och kommunerna ska ta ett större ansvar för resultaten i skolan. Här vill vi vara tydliga med att OECD har, precis som många av oss här, identifierat att styrkedjan och ansvarsutkrävandet är otydligt och behöver förtydligas. Genom att lägga till denna skrivning gör vi snarare det motsatta.

Vi har ett yrkande från Lennart Sohlberg, Dalarna, om att lägga ändra skrivningen om lärarassistenter. Partistyrelsens ingång här är att det för det första är viktigt att säga att det finns många olika kompetenser och funktioner som kan avlasta lärarna, men det är också viktigt att säga att all övrig personal inte har i uppdrag att just avlasta lärarna utan de har också egna funktioner, så här yrkar vi avslag.

Cathrin Tufvesson yrkar på ett tillägg om att ge grundläggande kunskaper till alla lärare om elever med funktionsnedsättning, så som neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, individuella anpassningar och så vidare. Här är vår ingång att specialpedagogisk kompetens redan ingår i utbildning, och regeringen satsar på specialpedagogisk fortbildning. Dessutom jobbar man i dag för två nya examensmål för speciallärare motsvarande 15 högskolepoäng.

Caroline Hoffstedt har varit uppe och yrkat om lovskolor. Vi har i dag alla möjligheter att införa lovskolan redan tidigt i lägre åldrar. I riktlinjerna fokuserar vi på de elever som inte når målen i årskurs 8 och 9. Men alla har möjlighet att sätta in insatser tidigare och erbjuda lovskola. Vår ingång och poäng är att man ska få insatser i den ordinarie undervisningen, så att man inte behöver gå i lovskola när man är yngre.

Sedan har vi motionerna. Anna Schönning yrkar bifall på den motion som kräver att de nationella proven ska avskaffas med omedelbar verkan för de yngsta barnen i årskurs tre. Här yrkar vi avslag, för vi ser att man behöver följa upp men man kan behöva ändra och utveckla uppföljningen.

Jag har ett bifallsyrkande från partistyrelsen till bland annat Daniel Färm vad gäller motion 109:1 som handlar om att partiet ska verka för att skollagen ska ställa samma krav på fristående skolor som redan gäller för offentliga skolor – att utbildningen i sin helhet vid dessa ska var icke-konfessionell. Här har vi reviderat uppfattningen från partistyrelsen och yrkar bifall till förslaget.

Vad gäller yrkandet som skolmyndigheternas uppdrag har vi förtydligat att vi behöver se över själva myndighetsstrukturen och därför anser vi att den ska vara besvarad.

Emma Johansson Gauffin, Kronoberg: Jag är fortfarande tacksam över att partistyrelsen vill bifalla motionen. Jag vill tydliggöra att det inte bara handlar bara om att kunna göra en anmälan mellan stadier. Men svaret om varför man inte vill ha med det i riktlinjerna – jag hade inte förväntat mig jättemycket att det skulle komma med, men jag blir lite bekymrad över svaret att man måste möta eleven där den är. Så är det givetvis men man måste förvänta sig att en elev kommer till gymnasiet med de mest basala kunskapskrav som behövs. Annars behöver vi ju inte ha några kunskapsmål i grundskolan över huvud taget. Man måste kunna räkna med att en elev kan skriva små bokstäver. Annars behöver vi inte ha några betyg eller kunskapskrav över huvud taget i grundskolan. Jag tycker att det svaret är väldigt bekymmersamt.

Caroline Hoffstedt, Uppsala län: Jag vill förtydliga att mitt yrkande om lovskolor i tidigare årskurser är ett tillägg till nuvarande skrivningar. Till detta vill jag också att jag finner partistyrelsens argumentation något svag. Det är möjligt för alla kommuner och huvudmän att i dag erbjuda lovskola i årskurs 8 och 9, så jag ser inte varför vi inte ska ta ett nationellt initiativ och också peka på tidigare insatser i lägre årskurser. För den delen borde vi kanske också prata om gymnasiets lovskola när vi nu går mot en inriktning som handlar om att gymnasieskolan ska bli obligatorisk.

Jag gillar när mitt parti blir konsekvent, så jag hoppas att ombuden kan stödja den inriktning som jag har yrkat på.

Katrin Stjernfeldt Jammeh, partistyrelsens föredragande: Detta är en av de frågor vi har diskuterat väldigt mycket i temagrupperna och delegationerna. Vi trycker väldigt tydligt på att vi vill utveckla lovskolan och att den ges till alla elever som inte klarar kunskapskraven i årskurs 8 och 9, men igen: Det är verkligen så att man kan utforma lovskolor innan, men vi vill trycka på att det viktiga är de insatser man får i den vardagliga undervisningen.

Mitt resonemang om att man måste möta alla elever där de är gör jag för att jag ganska ofta hör att man tycker att eleverna kommer in på för låg nivå, och det kanske de gör. Men det är också viktigt att se att då måste man utforma undervisningen just utifrån de förutsättningarna. Det är en argumentation som egentligen möter diskussionen och frustrationen, men med bifallsyrkandet från partistyrelsen säger vi just att man behöver ta det här på allvar. Vi ställer upp på skrivningarna om lex Sarah, men vi går inte in i det närmare och tycker inte att vi behöver komplettera riktlinjerna.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Elisabeth Lindholm, Jämtlands län, Carina Sammeli, Norrbotten, Jeanette Qvist, Halland, Åsa Karlsson, Bohuslän, Daniel Färm, Stockholms län, Maria*

Norell, Värmland, Olle Burell, Stockholm, Carin Lidman, Västmanland, Ebba Östlin, Stockholms län, Sara Heelge Vikmång, Stockholms län, Adrian Ericson, Jönköpings län, Chatarina Holmberg, Blekinge, Rose-Marie Carlsson, Skåne, Lasse Johansson, Kalmar län, Robert Hammarstrand, Göteborg, Nicklas Rudberg, Östergötland, Malin Carlsson, Älvsborgs södra, Daniel Nestor, Kalmar län, Patrick Gladh, Göteborg, Anna Schöning, Gävleborg, Kenneth Persson, Dalarna, Kenneth Nilsson, Örebro län, Sören Juvas, HBT-sossar, Erik Vikström, Västerbotten, Jan Andersson, Skåne, Linus Sköld, Norrbotten, Mathias Bobman, Stockholms län, Tony Hansen, Älvsborgs södra, Jonas Magnusson, Jönköpings län, Stefan Jonsson, Värmland, Carina Ohlsson, S-kvinnor, Teresa Carvalho, Östergötland och Anna Ingers, Skåne.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	Karolina Roughton	Norra Älvsborg	Rad 18, tillägg efter ordet ”staten”: ”landstingen/regionerna och kommunerna.”	Avslag
2	Fredde Lundqvist	Stockholms län	Rad 36, ändring, ersätt: ”allra roligaste” med ”mest stimulerande”.	Avslag
3	Catrin Tufvesson	Skåne	Rad 4, tillägg: ”Vi ska även se över betygssystemet efter utvärdering är utförd och redovisad år 2020.”	Avslag
3	Emma Johansson Gauffin	Kronoberg	Rad 5, tillägg: ”Vi vill även införa en motsvarighet till lex Sarah i skolan för att man ska kunna anmäla brister och identifiera systemfel som exempelvis gjort att elever passerat genom skolan trots mycket bristfälliga grundkunskaper.”	Avslag
3	Peter Hedberg	Västernorrland	Rad 12: Tillägg efter ordet ”stöd”: ”men alla lärare behöver rustas för att möta elevers olika behov och utmaningar.”	Avslag
3	Karolina Roughton	Norra Älvsborg	Rad 13, ändring: ersätt ”Fysisk aktivitet stärker lärande och elevers hälsa.” med ”Daglig fysisk aktivitet stärker lärande och elevers hälsa och ska vara ett naturligt inslag i skolan.”	Avslag
3	Sofia Amlob	Södermanland	Rad 31, tillägg: efter ”skolan”: ”Vi vill bryta den könssegregerade arbetsmarknaden genom att aktivt arbeta för att bryta invanda könsroller redan från förskolan.”	Avslag
4	Stig Olsson	Dalarna	Rad 1, tillägg efter ”ökad fokus på kunskap”: ”som även ger våra grundskoleelever förmåga att skilja sant från falskt och åsikter från fakta i det informationsflöde som dagligen sköljer över oss.”	Avslag

4	<i>Catrin Tufvesson</i>	Skåne	Rad 5, tillägg: ”Särskolan ska också ses över för att garantera en utbildning med hög kvalitet för alla elever.”	Avslag
4	<i>Sofia Andersson</i>	Norra Älvsborg	Rad 5-6, ändring, ersätt ”Vi vill utveckla lovskola så att den ges till alla elever som inte klarar kunskapskraven i årskurs 8 och 9.” med ”Vi vill att lovskola i årskurs 8 och 9 görs obligatorisk för de elever som inte når kunskapsmålen samt frivillig för elever i tidigare åldrar.”	Avslag
4	<i>Caroline Hoffstedt</i>	Uppsala län	Rad 6, tillägg: ”Lovskola ska möjliggöras redan i lägre årskurser för de elever som riskerar att inte nå målen.”	Avslag
4	<i>Aino Friberg Hansson</i>	Gotland	Rad 6: bifall till <i>Caroline Hoffstedts</i> yrkande (se ovan).	Avslag
4	<i>Lennart Soblberg</i>	Dalarna	Rad 10, ändring: ersätt ”Vi vill att lärarassistenter ska finnas i svensk skola för att avlasta lärarna.” med ”Vi vill att personal ska finnas i svensk skola med uppgift att avlasta lärarna, för att ge lärarna mer tid för det viktiga pedagogiska uppdraget.”	Avslag
4	<i>Catrin Tufvesson</i>	Skåne	Rad 13 tillägg efter ordet ”lärarutbildningen”: ”och med högre kvalitet när det gäller grundläggande kunskaper om elever med funktionsnedsättning så som neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, individuella anpassningar samt bemötande av dessa elever.”	Avslag
6	<i>Lisa Lööf</i>	Västernorrland	Rad 5, tillägg efter ”ta”: ”större”.	Avslag
4	<i>Lennart Soblberg</i>	Dalarna	Rad 18, ändring: ersätt ”Lugn och ro i klassrummet.” med ”Goda och kreativa lärmiljöer.”	Avslag
6	<i>Lennart Soblberg</i>	Dalarna	Rad 17, ändring: ersätt ”Tydligare statlig styrning” med ”Stärkt offentlig styrning”.	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
C3:1	<i>Anna Schönning</i>	Gävleborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
C30	<i>Caroline Hoffstedt</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C31:4	<i>Patrick Gladb</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C31:4	<i>Floyd Gumbo Strandvik</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C31:4	<i>Robert Hammarstrand</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C36:1	<i>Catrin Tufvesson</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C58:1	<i>Sören Juvas</i>	HBT-sossar	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

C74:2-3	<i>Carin Lidman</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C:75	<i>Daniel Nestor</i>	Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C107:1	<i>Caroline Hoffstedt</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C109:1	<i>Daniel Färm</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:1	<i>Anna Ingers</i>	Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:1	<i>Sören Juvas</i>	HBT-sossar	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:1	<i>Tony Hansen</i>	Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:1	<i>Dennis Lindberg Briddgård</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:1	<i>Malin Carlsson</i>	Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:1	<i>Kristina Johansson</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:1	<i>Robert Hammarstrand</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall
C:109	<i>Patrick Gladh</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:1	<i>Viktor Zakrisson</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall
C109:3	<i>Viktor Zakrisson</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C120:1	<i>Carin Lidman</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Caroline Hoffstedts förslag på sida 4 rad 6
- att efter votering med röstsiffrorna 170–159 (1 avstod) avslå Lisa Lööfs förslag på sida 6 rad 2
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – avsnittet *Trygghet i en ny tid* (s. 4, rad 17-20), kapitel 3, *Kunskap gör Sverige starkare, Elever ska lära sig mer* och *Alla skolor ska vara bra skolor*.

Beslut – motionerna

- att bifalla motion C109:1, i enlighet med föredragandes nya förslag
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område C som rör områdena *Förskola, barnomsorg, grundskola, fritidsbem och gymnasieskola* (UC22) och *Vinst i välfärden* (UC23).

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 411.

Intervju med Berättarministeriet

Anna Ekström: Till alla kongressledamöter och andra vill jag säga att det här är Reza Saleh från Berättarministeriet. Så kul att få träffa dig och prata med dig, välkommen!

Reza Saleh: Tack för att vi får komma hit.

Anna Ekström: Vill du börja med att säga några korta ord om vilka ni här, för alla härinne kanske inte vet det.

Reza Saleh: Vi driver skrivarverkstäder i de mest socioekonomiskt utsatta områdena, så vi finns på plats i Södertälje, Hagsätra och Husby, och i november kommer vi att öppna här i Göteborg. Vårt mål är att alla elever ska lämna grundskolan med gymnasiebehörighet, och det gör vi genom att stötta lärarna i undervisningen med nya pedagogiska läromedel och fortbildning i kreativa miljöer.

Anna Ekström: När man tänker på att vi i Sverige har ett läge där så många som var fjärde i pojke i årskurs 9 har svårt att läsa enkla faktatexter förstår man hur viktigt det är att skolan finns där men också hur viktigt det är att fler än skolan ställer upp. Kan du berätta mer om er skrivarverkstad. Hur ser det ut? Hur funkar det? Vad gör ni?

Reza Saleh: Det du säger är verkligen centrerat till de områden där vi arbetar. Just i de områdena är barnen mest utsatta och skolorna möter de flesta utmaningarna. Det är därför vi väljer att driva en riktad demokratiinsats i dessa områden. I våra skrivarverkstäder bokar läraren in sig till ett av våra olika program, så de kommer tillsammans med klassen. Alla program börjar med ett besök i en av våra skrivarverkstäder och sedan fortsätter programmen i klassrummet. De leds av läraren som en del av den dagliga undervisningen. Det vi gör är att vi försöker att skapa ännu mer kreativitet och interaktivitet i undervisningen, och det som är det mest centrala är att stärka barnen i det svenska språket.

Fram till i dag har vi arbetat med strax över 2 200 lärare och vi är glada för det förtroende de visar oss men också att se ser Berättarministeriet som ett stöd i undervisningen.

Anna Ekström: Vad möter ni för reaktioner från lärarna? Ibland är ju lärare lite trötta på att det ständigt pågår nya projekt. Tycker de att ni är ännu ett projekt eller tycker de att ni finns mer i grundverksamheten och är en stöttning i deras vardagliga arbete?

Reza Saleh: Just i de områden där vi verkar finns det en trötthet kring projekt. Vår verksamhet är långsiktig. Vårt uppdrag är att tjäna samhället och vi kommer att finnas på plats så länge vi behövs. Alla våra lärarfortbildningar och alla våra program utvärderas med lärarna, så vi vittnar dagligen om den situation de har – både den styrka lärarna har men också de utmaningar som de möter i klassrummet. Att få vara ett stöd i det arbetet ser vi som helt ovärderligt, och där kan vi tillsammans vara ett stöd för att kunna ge alla barn i Sverige en god och jämlik utbildning.

Anna Ekström: Oj, vad det är viktigt! Ibland när vi talar om lärare brukar vi säga att de mest erfarna lärarna finns ofta på skolor där behoven är mindre, men där behoven är som störst finns de minst erfarna lärarna. Samtidigt tycker jag, som träffar många lärare, att det är just i de utsatta skolorna man finner lärare med riktig spetskompetens och ett fantastiskt engagemang. Möter du också dessa lärare?

Reza Saleh: Ja, det vi möter är en enorm styrka hos lärarna. Vi möter medvetna lärare som ser att deras roll är så mycket större än det som sker i den dagliga undervisningen. Det de gör är att de faktiskt skapar förutsättningar för att barnen ska kunna möta samhället, vara aktiva i det, bli aktiva samhällsmedborgare och ha förutsättningar att aktivt delta i samhällslivet. Det är det som är vår vision på Berättarministeriet – att vara ett stöd i det arbetet.

Anna Ekström: Det är fantastiskt. Ni har funnits sedan 2011, stämmer det?

Reza Saleh: Ja.

Anna Ekström: Du nämnde tidigare över 2 000 lärare, men det handlar också om mer än 30 000 barnbesök och nära 400 volontärer i er verksamhet. Det är enormt! Men all den här erfarenheten, de många åren och de många besöken – har du något eget minne som ligger nära ditt hjärta?

Reza Saleh: Vi möter ju lärare dagligen, så varje dag vittnar om den situation och styrka lärarna har och den konstruktiva kraften där vi kan vara ett stöd. Vi har en årlig lärardag – det är en heldag där vi erbjuder en dag för inspiration och fördjupning, helt enkelt konkreta verktyg och fördjupning i olika metoder som de tar med sig tillbaka till sin undervisning. Efter förra årets dag var det en lärare som sade: ”Tack, i dag fick jag känna mig viktig!”

Det finns också jättemånga minnen som är kopplade till den dagliga verksamheten där vi möter barnen, lärarna och hela klasser och ser vad som sker när fantasin får igång barnen. Det vittnar om hur viktigt språket är för vår egen självkänsla men också om hur viktigt det är med närvarande vuxna som lyssnar till barnen, lyssnar till deras berättelser och tar dem på allvar.

Anna Ekström: På Utbildningsdepartementet när vi sitter och jobbar tittar vi ibland på varandra och säger: ”språket, språket, språket” för det är de tre viktigaste sakerna att jobba med om vi vill ha en skola där verkligen alla barn får chansen. Det går inte att överbetona hur viktigt det är.

Nu är vi i Göteborg, och ni ska ganska snart öppna en fjärde skivfabrik här. Varför här?

Reza Saleh: Vårt uppdrag är att finnas till i storstadsregionerna; det är där vi kan göra mest nytta i områden med hög arbetslöshet. Vi vill i Stockholm med tre skivfabriker och nästa steg är Göteborg, och det ser vi verkligen fram emot. Jag har med min kollega Maria Wallin här i dag. Hon kommer att vara regionansvarig för Göteborg.

Framför allt ser vi fram emot att ta emot lärarna och vara ett stöd för dem. Vårt uppdrag är att vara ett stöd för dem, för de jobbar med de mest utsatta barnen. De tar hand om dem, de utvecklar dem. Nu mer än någonsin är det viktigt att vi alla kan vara ett stöd för att skapa en god och jämlik utbildning för alla barn, visa den solidaritet och vara det stöd som skolan behöver. Om vi kan stärka barnens språk stärker vi också hela samhället och det är det uppdrag vi har tagit oss an på Berättarministeriet. Vi vill och vi är beredda att ta ansvar för Sverige.

Anna Ekström: Det du säger är så intressant, för vi är vana vid att tala om skolan och kunskapsuppdraget, och det är ju otroligt viktigt. Kunskapsuppdraget är verkligen det grundläggande i skolan, och vi talar om den jämlika kunskapsskolan.

När du talar om det här talar du också om skolans uppdrag att bidra till ett demokratiskt samhälle, det vi ibland kallar bildning – att säkerställa att barn och elever som framtida medborgare och vuxna medborgare ska kunna vara med och ta ansvar för vårt gemensamma samhälle. När du ser vår skola via Berättarministeriet – känner du dig orolig eller känner du dig faktiskt ganska trygg och ser att det pågår mycket gott och finns positiva krafter?

Reza Saleh: Det är en delad bild. Å ena sidan är det en oro inför den framtid vi möter. Vi påminns om det extra mycket utifrån det som precis har hänt. Den oron sätter sig och barnen drabbas hårdast. I de områden där vi verkar finns det hög arbetslöshet, och det visar sig att barnen drabbas hårdast av det. Det här är något som också flyttar in i vår skivrarverkstad. Vi har erfarenhet av det och vi är beredda på det men nu, inför det som har hänt har vi öppet hus och just nu har vi lovaktivitet i våra verkstäder.

Det är viktigt att vi visar barnen att det finns en trygg miljö, en öppen plats, en plats där de kan få dela sin eventuella oro. De barn vi arbetar med är barn som ofta känner sig åsidosatta eller är oroliga redan som det är. Att det då finns en vuxenvärld som tar det här på allvar är ett sätt att visa det enskilda barnet att vi tar den personen på allvar samtidigt som vi visar dem att de är en del av vår samhällsgemenskap.

Anna Ekström: Allt det här bygger på att ni har volontärer. Vi har talat mycket om lärarna och det går nästan inte att prata för mycket om lärarnas betydelse. Men jag förstår på dig att du tycker att det är viktigt att hela samhället är med och tar ansvar för skolan på det här sättet. Är det svårt att rekrytera volontärer?

Reza Saleh: Att rekrytera volontärer är något som vi kontinuerligt jobbar med. Fram till i dag har vi utbildat ungefär 1 300 volontärer, vi har 400 aktiva och vi behöver hela tiden fler. Det våra volontärer speglar och visar är dels att de vill vara den här konstruktiva kraften. De vill bidra till en god samhällsutveckling och de kan göra det genom något så enkelt som att se ett barn och peppa ett barn. Man kan göra som statsminister Stefan Löfven och Ulla Löfven och engagera sig som volontär på Berättarministeriet, någon annan här kanske vill engagera sig. Ni är varmt välkomna!

Anna Ekström: Har Stefan sagt ja, kan ju jag knappast säga nej! Och det kan inte ni ombud heller från och med nu.

Reza Saleh: Ni är varmt välkomna!

Anna Ekström: Tack så mycket, det ser vi fram emot! Du har precis berättat att till och med Stefan Löfven är volontär i er verksamhet, och det skulle han inte vara om han inte tyckte att det var

meningsfullt. Vad vill du säga till alla oss som nu sitter här i salen och funderar på att kanske ställa upp och vara volontär i er verksamhet? Vad kan vi få och vad kan vi få bidra med?

Reza Saleh: Det ni bidrar med är att ta barnens berättelser på allvar. De barn vi arbetar med känner sig ibland åsidosatta. Språket är inte alltid det som kommer dem till hands, och där kan vi visa dem att det tillhör även dem och att de kan erövra språket. Det är helt avgörande för det vi vill är att de ska bli aktiva samhällsmedborgare. Vi vill att de ska förstå sina rättigheter och skyldigheter men också bidra till den utveckling och den framtid vi möter i Sverige.

Genom att vara med i det mötet som volontär är du med och bidrar till det, och genom det stöd som vi ger till lärarna är vi med och skapar en god och jämlik utbildning för alla barn.

Anna Ekström: Det var jättetrevligt att få sitta och prata med dig. Det kändes nästan som om vi var ensamma i rummet, men det har varit många som har lyssnat. Jag kan lova dig att vi alla har tyckt att det har varit jätteintressant att lyssna till dig och att vi delar din enorma lust att bidra till ett bättre samhälle genom en delaktighet för våra barn och ungdomar, och att vägen går genom kunskap och bildning. Tack för att du kom hit och välkomna till Göteborg, Berättarministeriet!

Reza Saleh: Tack så jättemycket!

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 11.49.

TISDAGEN DEN 11 APRIL 2017

Eftermiddagens förhandlingar

Eftermiddagens förhandlingar inleddes klockan 12.55.

Ordförande: *Marita Ulvskog* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Ghersetti*

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.9

Behandling av område C: Kunskap gör Sverige starkare

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 3 *Fler möjligheter att studera vidare* (s. 20-21). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C: (UC24-UC27).

Föredragande: *Anna Ekström*

Medföredragande: *Helene Hellmark Knutsson* och *Lena Hallengren*

Föredragning och förslag

Anna Ekström, partistyrelsens föredragande: Jag heter Anna, och det här är min första kongress! Jag har fått det otroligt stora förtroendet att tala om ett område som är väldigt för oss och väldigt viktigt för Sverige, och jag vill börja med att tacka för väldigt bra och givande samtal i och efter temagruppen. Det har fungerat alldeles utmärkt och vi har mött en otrolig generositet från väldigt många ombud, och det har varit ett arbete som har lett till att avsnittet har blivit mycket bättre.

Sverige behöver ett kunskapslyft. Vi behöver det för att vi behöver kompetens i många yrken, vi behöver det för tillväxten, vi behöver det för välfärden, men kanske framför allt behöver vi ett kunskapslyft för folkbildningens skull.

I en tid av fake news, av alternativa fakta, i en tid när en felaktig uppgift kan få en spridning över jordklotet på nolltid, har det väl aldrig varit ett större behov av en solid kunskapsbas som vi bygger gemensamt, en tydlig kännedom om källkritik som alltid är byggd på en solid kunskapsbas. Sverige har en fantastiskt rik tradition av folkbildning, folkhögskolor och studieförbund, och på den traditionen ska vi bygga vidare.

Vi har i dag 350 000 arbetslösa i Sverige samtidigt som vi har 100 000 lediga jobb. När man träffar arbetsgivare är deras största problem bristen på kompetens arbetskraft, och när man säger

det menar man oftast arbetskraft som är utbildad på gymnasiet yrkesprogram. Vi ser ett sjunkande intresse för dessa yrkesprogram och vi ser att en mycket stor andel av varje ungdomsgrupp går ut gymnasiet utan fullständig examen. Vi har många nyanlända elever som kommer att få väldigt svårt att hinna få en färdig gymnasieexamen innan de kommer ut på arbetsmarknaden.

På de här utmaningarna har vi svar: Vi ska stärka kvaliteten i yrkesutbildningarna. Vi ska öka attraktiviteten i yrkesprogrammen. Vi ska satsa på en höjd kvalitet i hela gymnasieskolan. Vi ska satsa på vuxenutbildning. Det kommer att bli svaret på frågan om hur vi ska säkra kompetensen på arbetsmarknaden framöver.

För att kunna göra detta behöver vi ett kunskapslyft som innefattar yrkesprogrammen på gymnasieskolan, hela gymnasieskolan och den viktiga, växande och allt mer efterfrågade yrkeshögskolan. Vi behöver en ordentlig satsning på vår vuxenutbildning, inte minst yrkesvux. Den satsning som regeringen har gjort innebär rätt till komvux där vi säkrar att människor får rätt att läsa behörighetsgivande utbildning på komvux samtidigt som vi inför ett rekryterande studiestartsstöd, ett nytt studiestöd som är bara bidrag och som är riktat till dem som behöver det mest och som är just rekryterande och menat att gå till dem som är arbetslösa och befinner sig längst från arbetsmarknaden och med störst behov av gymnasie- eller grundskoleutbildning. Det, mina vänner, är socialdemokratisk politik.

Men kunskapslyftet handlar även om vår högskola som vi har för att vi behöver så mycket kompetent arbetskraft. Högskolan står för en stor del av de yrkesutbildningar och de yrken som vi behöver i Sverige, i tillväxtens och välfärdens tjänst. Men högskolan har vi också för att vi behöver en god grund för en forskning som ska vara fri och obunden, där forskarna själva och forskarsamhället ska vara fria att välja forskningsämnen. En forskning som kan leda till genombrott som vi inte hade en aning om och en forskning som kan leda till innovationer och tillväxt.

Men högskolan kan faktiskt också bidra i den viktiga omställningen. Vi är många som behöver byta bana mitt i livet. Somliga kan till och med bli statsråd vid 57 års ålder! Det behöver man i och för sig ingen högskoleutbildning för, men i det livslånga lärandet är det för oss självklart att omställning ska kunna ske också på högskolan.

Det kan handla om att byta bana och det kan handla om att utvecklas i jobbet, att kunna ta det där steget som man vill ta. Det kan handla om att utvecklas från jobbet – från ett arbete där man inte behövs, där man inte trivs, och där utvecklingen inte längre finns. För det behövs mer uppdragsutbildningar och fler påbyggnadsutbildningar. Jag är väldigt glad över att SSU, IF Metall och TCO har drivit frågan om att högskolan också ska spela en roll i omställningsarbetet och jag är väldigt glad över att det har lett till bättre skrivningar i vårt riktlinjedokument. Tack Philip och ni andra för det!

Men som sagt, allt är inte tillväxt, allt är inte välfärd. Den skatt vi har i Sverige av en folkbildning som, för att låna Olof Palmes ord, är demokratins vapensmedja. Den kraften ska vi använda till att bygga vidare på vårt kunskapslyft. Av alla bra saker som står i partistyrelsens dokument som jag har fått förtroendet att plädera för, och det som ligger mig väldigt varmt om hjärtat, är att vi klart och tydligt slår fast att kunskapslyftet ska byggas ut och utökas i hela landet.

Så, mina vänner, bygger vi ett Sverige där kunskap gör Sverige starkare och där fler får möjligheter att studera vidare. Bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Fler möjligheter att studera vidare

Tiden är förbi när vi utbildade oss en gång som unga och sedan ägnade oss åt ett och samma jobb resten av våra yrkesliv. Dagens föränderliga arbetsmarknad kräver mer. Fler måste ha en högre utbildning för att få jobb. Möjligheterna att uppdatera, validera och komplettera sin utbildning måste förbättras. Det ska finnas möjlighet att växa och växla under hela livet.

I dag håller bristen på yrkesutbildad arbetskraft Sverige tillbaka. På listan över bristyrken står i dag över 100 yrkestitlar. Därför har vi i regeringsställning rivstartat och hittills skapat förutsättningar för 70 000 nya utbildningsplatser på alla nivåer. Vi har introducerat snabbspår för ett 20-tal bristyrken och vi vill utveckla dem för att fler ska kunna ta de över 100 000 lediga jobb som finns i Sverige. Kunskapslyftet ska utökas i hela landet.

Alla ska ha goda möjligheter att studera vidare på högskolor eller universitet. Rekryteringen ska breddas så att fler ska kunna vara den första i sin familj som studerar vidare. Andelen av befolkningen i Sverige som har en högre utbildning ska över tid öka. Folkbildningen har en fortsatt viktig roll för det livslånga lärandet.

Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Samarbetet mellan näringsliv, offentlig sektor och akademi ska öka för att stärka svensk konkurrenskraft. Det är omöjligt att veta var och när de vetenskapliga genombrotten sker. Därför är det viktigt att det finns både obunden grundforskning och mer tillämpad forskning. Forskningsanslagen ska öka, vara långsiktiga och fördelas jämställt.

Den svenska modellen ska utvecklas så att behovet av kompetens säkras. Vi kommer att prioritera:

Fler ska utbilda sig på folkhögskola, yrkeshögskola, högskola eller universitet.

Möjligheten till högre utbildning av hög kvalitet ska säkerställas i hela landet. Samverkan med olika regionala aktörer och näringsliv ska stärkas. Vi vill att lärcentra etableras och utvecklas på många platser i landet så att högskoleutbildning blir tillgänglig för fler.

Fokus på bristyrkesutbildningar. Genom starka yrkesprogram med högskolebehörighet och lösningar för små yrkesområden som till exempel branschskolor skapas bättre möjligheter för att möta behovet av kompetens. Yrkesvux och lärlingsvux ska byggas ut. Samarbetet med arbetsmarknadens parter både nationellt och regionalt ska öka för att utveckla de utbildningssatsningar som görs, till exempel i form av yrkescollege inom fler branscher. Ett regionalt planeringsansvar bör införas i syfte att stärka gymnasieskolans roll för kompetensförsörjningen.

Nya möjligheter att studera och jobba samtidigt. Arbetsmarknadens parter och staten behöver utveckla bättre system för kompetensförsörjning och omställning på arbetsmarknaden. För att underlätta för yrkesaktiva att utveckla sin kompetens behövs nya modeller för studiefinansiering, där såväl den enskilde, arbetsgivaren och staten kan bidra. Vi vill att utbudet av

fristående kurser och påbyggnadsutbildningar vid högskolor och universitet ska öka så att fler yrkesverksamma kan omskola sig och kompetensutvecklas. Högskolans uppgift att ge uppdragsutbildningar ska tydliggöras. Dessutom krävs att utbildningen kan ske på flexibla tider och på distans.

Motionerna

Fler kompetenta och behöriga lärare (UC24)

Partistyreliens utlåtande över motionerna C17:2, C36:4, C67:1, C124:1, C198:1, C198:2, C201:1, C206:1, C207:1, C209:1, C210:1, C211:1, C212:1, C212:3, C218:3, C224:1, C224:2, C226:1, C226:2, C227:1, C227:2, C227:3, C233:1 och D44:5, där partistyreliens föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motion C212:1
- att avslå motionerna C36:4, C198:1, C198:2, C206:1, C226:1 och C226:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C17:2, C67:1, C124:1, C201:1, C207:1, C209:1, C210:1, C211:1, C212:3, C218:3, C224:1, C224:2, C227:1, C227:2, C227:3, C233:1 och D44:5.

Högre utbildning och forskning i världsklass (UC25)

Partistyreliens utlåtande över motionerna A128:6, A175:6, A175:7, A176:6, A176:7, A177:6, A177:7, A178:6, A178:7, A179:6, A179:7, A180:6, A180:7, A181:6, A181:7, A187:4, A335:7, A378:11, B10:2, C31:1, C147:1, C147:2, C147:3, C152:2, C152:3, C153:2, C153:3, C193:2, C193:4, C197:1, C199:1, C200:1, C202:1, C203:1, C203:2, C203:3, C204:1, C204:2, C204:3, C204:4, C205:1, C205:2, C208:1, C212:2, C213:1, C213:2, C213:3, C213:4, C213:5, C214:1, C214:2, C216:1, C216:2, C216:3, C217:1, C217:2, C217:3, C218:1, C219:1, C219:2, C220:1, C221:1, C222:1, C223:1, C228:1, C229:1, C229:2, C230:1, C231:1, C231:2, C232:1, C232:2, D569:2 och D613:1, där partistyreliens föreslår kongressen besluta:

- att avslå motionerna A128:6, C152:3, C153:3, C203:1, C204:1, C212:2, C213:1, C213:2, C213:3, C213:4, C213:5, C216:3, C217:3, C218:1, C219:1, C219:2, C232:1 och C232:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A175:6, A175:7, A176:6, A176:7, A177:6, A177:7, A178:6, A178:7, A179:6, A179:7, A180:6, A180:7, A181:6, A181:7, A187:4, A335:7, A378:11, B10:2, C31:1, C147:1, C147:2, C147:3, C152:2, C153:2, C193:2, C193:4, C197:1, C199:1, C200:1, C202:1, C203:2, C203:3, C204:2, C204:3, C204:4, C205:1, C205:2, C208:1, C214:1, C214:2, C216:1, C216:2, C217:1, C217:2, C220:1, C221:1, C222:1, C223:1, C228:1, C229:1, C229:2, C230:1, C231:1, C231:2, D569:2 och D613:1.

Studiestöd (UC26)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A358:1, C39:3, C147:4, C148:1, C148:2, C150:1, C151:1, C154:1, C155:1, C155:2, C155:3, C155:4, C157:1, C158:1, C159:1, C160:2, C161:2, C162:2, C163:2, C164:2, C165:2, C166:2, C167:2, C168:2, C169:2, C170:2, C171:2, C172:2, C173:2, C174:2, C175:2, C176:2, C177:2, C178:2, C179:1, C181:1, C182:1, C183:1, C184:1, C185:1, C186:1, C187:1, C188:1, C189:1, C190:1, C191:1, C192:1, C195:1, C195:2, C195:3, C195:4, C196:2, C225:1 och C225:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna C159:1, C195:3 och C195:4

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A358:1, C39:3, C147:4, C148:1, C148:2, C150:1, C151:1, C154:1, C155:1, C155:2, C155:3, C155:4, C157:1, C158:1, C160:2, C161:2, C162:2, C163:2, C164:2, C165:2, C166:2, C167:2, C168:2, C169:2, C170:2, C171:2, C172:2, C173:2, C174:2, C175:2, C176:2, C177:2, C178:2, C179:1, C181:1, C182:1, C183:1, C184:1, C185:1, C186:1, C187:1, C188:1, C189:1, C190:1, C191:1, C192:1, C195:1, C195:2, C196:2, C225:1 och C225:2.

Utbildningsmöjligheter för vuxna (UC27)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A175:5, A175:8, A176:5, A176:8, A177:5, A177:8, A178:5, A178:8, A179:5, A179:8, A180:5, A180:8, A181:5, A181:8, A210:4, A263:4, A332:2, A332:3, A358:2, A358:3, A378:8, A378:9, A378:10, A379:9, C44:4, C45:4, C46:4, C47:3, C48:4, C143:1, C146:1, C149:1, C149:2, C149:3, C151:2, C151:3, C151:4, C152:1, C152:4, C153:1, C153:4, C156:2, C160:1, C160:3, C161:1, C161:3, C162:1, C162:3, C163:1, C163:3, C164:1, C164:3, C165:1, C165:3, C166:1, C166:3, C167:1, C167:3, C168:1, C168:3, C169:1, C169:3, C170:1, C170:3, C171:1, C171:3, C172:1, C172:3, C173:1, C173:3, C174:1, C174:3, C175:1, C176:1, C176:3, C177:1, C177:3, C178:1, C178:3, C179:2, C180:1, C193:1, C193:3, C194:1, C194:2, C196:1, C196:3, C215:1, C215:2, C216:4 och C217:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motion A332:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A175:5, A175:8, A176:5, A176:8, A177:5, A177:8, A178:5, A178:8, A179:5, A179:8, A180:5, A180:8, A181:5, A181:8, A210:4, A263:4, A332:3, A358:2, A358:3, A378:8, A378:9, A378:10, A379:9, C44:4, C45:4, C46:4, C47:3, C48:4, C143:1, C146:1, C149:1, C149:2, C149:3, C151:2, C151:3, C151:4, C152:1, C152:4, C153:1, C153:4, C156:2, C160:1, C160:3, C161:1, C161:3, C162:1, C162:3, C163:1, C163:3, C164:1, C164:3, C165:1, C165:3, C166:1, C166:3, C167:1, C167:3, C168:1, C168:3, C169:1, C169:3, C170:1, C170:3, C171:1, C171:3, C172:1, C172:3, C173:1, C173:3, C174:1, C174:3, C175:1, C176:1, C176:3, C177:1, C177:3, C178:1, C178:3, C179:2, C180:1, C193:1, C193:3, C194:1, C194:2, C196:1, C196:3, C215:1, C215:2, C216:4 och C217:4.

Talartidsbegränsning

Kongressen beslöt:

att begränsa talartiden till 1 minut.

Debatt

Ebba Östlin, Stockholms län: Jag vill börja med att yrka bifall till motion C203:2. Häromdagen hävdade högskoleministern, som jag hyser stor beundran för, att jag är ett särintresse. Det är helt rätt! Jag har varit ett stolt särintresse i över 20 år. Jag började min politiska bana genom att vara vice ordförande för Sveriges förenade studentkårer. Där drev vi på att Karlstad, Växjö (numera Linné) och Örebro skulle bli universitet. Vi gjorde det trots att många sade att det räckte och att vi inte behövde fler universitet.

Nu tar vi nästa steg – Malmö får bli universitet 2018, men jag tycker att även Södertörn och södra Stockholmsregionen har rätt till ett universitet. Vi behöver det för att få en jämvikt i regionen och för att alla vi som bor där ska ha bättre förutsättningar i framtiden.

Anna-Carin Aaro, Norrbotten: Det här är min första kongress, och jag hoppas att det inte blir den sista! Jag vill börja med att tacka för ett konstruktivt och givande temagrupsarbete; det är i samspel med andra som bra förslag växer fram. Tack även till partistyrelsens föredragare som har varit lyhörda, reviderat och levererat. Norrbottensdelegationen yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag hade även tänkt yrka bifall till C147:4 och C191:1 men det behöver jag inte göra nu.

I texterna ser vi möjligheter för dem som måste växla om, ändra riktning, byta yrke och hitta vägar till kompetensutveckling. Nya modeller för studiefinansiering ger alla, oavsett ålder, möjlighet att ta del av det livslånga lärandet. Befinner man sig mitt i livet är det ganska svårt. Validering av reell kompetens, där mångårig erfarenhet slås ihop med ny kunskap, genererar fler medarbetare med behörighet på många olika områden.

David Westlund, Skåne: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till politiska riktlinjer. Det är jag inte först med, så partistyrrelse och gräsrotter verkar gå i takt. Det båda gott! Vi i Skåne anser, precis som Anna Ekström, att Sverige behöver ett kunskapslyft. I det ursprungliga förslaget från partistyrrelsen stod det inget om en utvidgning av kunskapslyftet men nu står det att kunskapslyftet ska utökas i hela landet. Det ser vi fram emot, så tack för gott samarbete!

Ola Möller, Skåne: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag. På förra avsnittet höll vi fast vid standpunkten att kommunerna ska ha ett avgörande inflytande vid etablering av skolor. Det ger oss verktyg i kommuner och regioner att gå in i detta avsnitt och där också få ett planeringsansvar för gymnasieskolans yrkeslinjer, så att vi kan planera arbetsmarknadsutbildningar och liknande fullt ut på den regionala nivån. Det är jättebra!

Det är också modigt av partiet att ta sådana här steg, för det vi gör nu är att vi tittar oss själva i spegeln, utvärderar den marknadsliberalism som genomsyrat partiet under kanske 20 år och säger: ”Nej, det var inte bra.” Vi måste ge medborgarna viljan, för det är det vi kommun-, region- och

riksdagspolitiker är – möjligheten att planera vårt samhälle. Det är klokt av partiet att gå den här vägen, och det hakar oerhört bra i skrivningarna om att stoppa vinstjakten.

Adrian Ericson, Jönköpings län: Vi behöver fler som studerar inom högre utbildning, och det innebär att vi måste erbjuda möjlighet att plugga i olika skeden av livet och på olika ställen i landet. Vi behöver bli starkare som kunskapsnation och vi behöver klara kompetensförsörjningen. Men där uppstår också en balansgång. Högre utbildning är ingen arbetsmarknadsåtgärd. Specialiseringen och akademins förädlade kunskapsideal måste också värnas.

Men med det reviderade förslag som partistyrelsens lagt fram förenas SSU:s skrivningar om omställning med Jönköpings läns inspel om utbildningens kvalitet som har fått gehör. Förhoppningsvis kombineras detta också med Uppsalas förslag om ett korttidsstudiestöd som vi stödjer. I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsen.

Stefan Hedin, Gävleborg: Jag börjar med att yrka bifall till motion C204:2. Vi i Gävleborg har landets lägsta utbildningsnivå. Det är inget vi direkt skryter över för vi har också landets högsta arbetslöshet. Vi vet att det där hänger ihop, och ni vet det också. Vi är helt överens om att vi ska höja utbildningsnivån i hela landet men Högskolan i Gävle säger i dag nej till 55 procent av förstahandssökandena för att vi inte har platserna. Därför tycker vi att det är väldigt viktigt att vi jämnar ut skillnaderna mellan utbildningsnivå i landet. De län och regioner som har en låg utbildningsnivå måste också få mer resurser för att kunna höja den nivån. Det är precis det som vår motion 204 handlar om, det vill säga att se till att en av nycklarna för att fördela resurserna till högskolan ska vara högskolenivån.

Katrina Hansson, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till ett tillägg i riktlinjerna på sidan 2 rad 14, efter ordet ”vidare”: ”Alla ska ha goda möjligheter att studera vidare på yrkeshögskolor, högskolor och universitet oavsett funktionsvariationer.” I våra riktlinjer ska vi inte lyfta de mindre grupperna, vi säger det många gånger. Därför skriver jag funktionsvariationer.

Egentligen skulle jag vilja prata om personer med intellektuella funktionsnedsättningar, för vi pratar inte om dem. De finns inte i partistyrelsens utlåtanden. Det finns inga motioner och de finns inte i våra riktlinjer. Jag pratar om eftergymnasiala utbildningar för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Tidigare kallades de personer med utvecklingsstörning, och de finns på olika nivåer, och jag tycker inte att det känns bra att vi inte ger dem möjligheten att komma in i vidareutbildning. I dag kan de få ersättning från kommunerna för att studera men de får inget från CSN.

Yvonne Nilsson, Örebro, län: Även jag är förstagångskongressdeltagare, och jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer och Katarina Hanssons yrkande.

Kompetensförsörjning på alla områden nu och i framtiden är viktigt för Sveriges välfärd och framtid, för alla att kunna utbilda sig på deras villkor, kunna uppdatera, validera och komplettera sin yrkeskompetens. Tack partistyrelsen, för att även ni ser vikten av att kartlägga och bedöma en

individuets kompetens och kvalifikationer. Det kommer att hjälpa kompetensförsörjningen för framtidens Sverige.

Carina Sammeli, Norrbotten: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag. Jag träffar nästan varje vecka människor som kan tänka sig att gå vidare i livet och skaffa sig ett nytt jobb. Vissa av dem är unga och ännu inte etablerade på arbetsmarknaden. Andra är äldre och väl etablerade men vill göra något nytt. Många kanske inte har haft högre studier tidigare men vill nu pröva på det. Kanske bli lärare, kanske bli läkare, kanske bli sjuksköterska – yrken som vi så väl behöver.

Men i dag är det svårt att säga upp sig från sitt jobb för att börja studera. Det är en tung ekonomisk börda som den enskilde får bära i dag och det är inte alltid det är så lätt att matcha utbildningsbehov mot det sortiment som finns att tillhandahålla. Därför är jag väldigt glad över de skrivningar som finns i förslaget om att vi måste satsa på att fler yrkesverksamma ska kunna gå in i nya jobb. Jag tackar för förslaget!

Lennart Soblberg, Dalarna: Jag yrkar bifall till motion C182:1 vars attsats lyder ”att Socialdemokraterna ska arbeta för att höja den övre åldersgränsen för studiemedel från CSN till den nedre pensionsgränsen”. I dag har man ju rätt till studiemedel upp till 56 års ålder, men skulle man i den åldern bli utkonkurrerad på grund av brister i en kanske i övrigt bred kompetensprofil finns arbetsmarknadsutbildning och andra frivilliga och ibland försäkringsbaserade utbildningslösningar att tillgå. Men i praktiken kan det vara svårt att komma i åtnjutande av sådana lösningar och bristerna kräver någon form av högskoleutbildning. Ändå kan man ha många produktiva år kvar i yrkeslivet om man ges möjlighet till rätt komplettering av sin utbildning.

För att visa att vi menar allvar med att de ska vara möjligt att ställa om och utvecklas inom ramen för ett livslångt lärande behöver vi också göra det möjligt att erhålla studiemedel även för dem som är över 56 år men som ännu inte är mogna för pensionärstillvaron.

Susanne Olsson, Blekinge: Bifall till motion C216. Vi måste möta kompetensbehovet med lokala lärcentrum. Många byter inriktning mitt i arbetslivet och var du bor i landet ska inte vara avgörande för dina möjligheter att utbilda dig. Vi måste kvalitetssäkra våra lärcentrum, bland annat genom samarbete med universitet och högskolor. Det är viktigt att ge flera möjligheter att studera på hemorten genom distansutbildningar med mera. Vi i Blekinge ställer oss även bakom tilläggsyrkandet om att införa ett korttidsstöd.

Jeanette Qvist, Halland: Tack igen för ett klokt och bra samarbete. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag som har lyft in ett oerhört viktigt ord – validering. Tack för den lyhördheten.

Det ger möjlighet att uppdatera, validera och komplettera sin utbildning. Det måste förbättras. Det ska finnas möjlighet att växa och växla under hela livet, det är oerhört viktigt för all kunskap ska tas tillvara, speciellt nu med våra nyanlända, men också för lusten. Att veta att man har en utbildning som inte blir sedd och bekräftad väcker inte lusten. Det här förslaget gör det ännu bättre för Sverige. Jag är också väldigt tacksam att man har tittat på utbudet av fristående kurser

och påbyggnadsutbildningar för dem som är i arbete. Det tror jag är ett jätteviktigt tillägg så det tackar jag också för.

Marian Gustavsson, Värmland: Jag vill också börja med att tacka för mycket bra riktlinjer, men vi har ett litet tillägg. Vi yrkar på ett nytt stycke på sidan 2 rad 13: ”För att motivera fler att delta i vuxenutbildning inför vi ett korttidsstudiestöd för studiemotiverande insatser och förstärker statliga studiefinansieringen för vuxenstudier på grundskole- och gymnasienivå.”

För oss är det oerhört viktigt att vi är så tydliga som möjligt med vilken väg vi väljer framåt, för att möjliggöra ett livslångt lärande och en bra möjlighet till en ingång till jobb. Vi är också mycket glada för kunskapslyftet och att det utökas med folkbildningen.

Carin Lidman, Västmanland: Bifall till motionerna A75:5 och 8, C161:1 och C196:1. De handlar alla om långsiktiga och ökade satsningar på yrkesinriktad vuxenutbildning, främst på gymnasial nivå. Det reviderade förslaget till politiska riktlinjer är tydligt när det gäller vuxenutbildning. Yrkesvux och lärlingsvux ska byggas ut och kunskapslyftet ska utökas i hela landet. Men i utlåtandet över ovanstående motioner skriver partistyrelsen att de satsningar och förändringar som redan görs på yrkesvux är tillräckliga. Jag får inte det att gå ihop, för ”tillräckligt” är inte detsamma som att byggas ut i mina öron.

I Västerås som jag kommer från räcker inte de befintliga satsningarna, för behoven har ökat så mycket mer och de kommer att fortsätta öka om vi ska klara av att ge alla våra nya invånare, alla elever som går på språkintruktionsprogram som inte hinner att få en gymnasieexamen innan de fyller 20, en utbildning så att de kommer ut i jobb. Därför, snälla – ge oss ännu mer resurser till yrkesvux.

Lina Abl, Skaraborg: Jag vill börja med att yrka på ett tillägg på sidan 2 rad 29 efter ”landet;” och de mindre högskolorna behöver få ett ökat tillskott av utbildningsplatser.”

Vi har en högskola i Skaraborg, Högskolan i Skövde, och det är vi såklart väldigt stolta och glada över, men programutbudet är begränsat och antalet utbildningsplatser är alldeles för litet. Det här är ett stort problem vid många högskolor runt om i landet. Därför är det bra att partistyrelsen i sina riktlinjer säger att möjligheten till högre utbildning ska finnas i hela landet, men det är inte tillräckligt – därav vårt yrkande. Din bakgrund och din bostadsort ska inte begränsa möjligheterna till att studera. Tillgången till högre utbildning måste stärkas i hela vårt land. Det tjänar vi alla på, oavsett var vi bor.

Nicklas Rudberg, Östergötland: Vi ser att politiken måste förnyas, och därför är det glädjande att vi socialdemokrater nu levererar en breddad utbildningspolitik som stödjer rörlighet och jobbyten och som främjar möjligheter till vidareutbildning.

Vi visar att gymnasieskolan har ett stort ansvar att förbereda studenterna inför arbetslivet samt ger en bra grund inför högre studier på universitet och högskolor och att ingen ska vara undantagen. Vi ger högskolor och universitet ett omställningsuppdrag. Det är också glädjande att

vi lyfter fram kommunens möjligheter i vara en drivande kraft i omställningsarbetet via en satsning på kunskapslyftet men också skriver in folkhögskolans uppdrag i detta arbete.

Bildning och utbildning är grunden för vår frihet och har djupa rötter i partiets ideologi. Det är också starten för våra medborgare att få ett bra liv och bli eftertraktade på arbetsmarknaden. Östergötland yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

John Åberg, Västernorrland: Tack för ett bra arbete i temagrupperna. Vi har fått in många bra skrivningar där. Ett exempel: "Kunskapslyftet ska utökas till hela landet." Det känns jättebra. Totalt sett är det här texter som det går att bygga vidare på och det går lätt att kommunicera dem i kommande valrörelse. Tack för det, partistyrelsen.

Trots det yrkar jag på ett tillägg på sidan 2 rad 32: "Tillståndsgivning och medel för yrkes- högskoleutbildningar ska decentraliseras." När det gäller yrkeshögskolans utbildningar så svarar de mot ett verkligt behov på arbetsmarknaden och drivs i nära samarbete med arbetslivet. Därför är det logiskt att tillståndsgivning och medelstildelning sker så nära de berörda studenterna, arbetsgivarna och utförarna som möjligt. Jag vill även pass på att yrka bifall till Lina Ahls tilläggsyrkande i riktlinjerna.

Peter Gustavsson, Uppsala län: Jag yrkar på ett nytt stycke på sidan 2 rad 13: "För att motivera fler att delta i vuxenutbildning inför vi ett korttidsstudiestöd för studiemotiverande insatser och förstärker statliga studiefinansieringen för vuxenstudier på grundskole- och gymnasienivå."

Ett av regeringen Reinfeldts största svek mot svenska folket var att riva ner en av de viktigaste samhällsreformerna under de senaste decennierna – nittioalets stora kunskapslyft. Partistyrelsen föreslår nu många viktiga steg för att skapa ett kunskapslyft för alla i vår tid, men något saknas: effektiva metoder för att ge människor mod och möjlighet att skaffa sig gymnasiekompetens i vuxen ålder.

På regeringens bord ligger nu ett studiestartsstöd som ger nya möjligheter för långtidsarbetslösa och nyanlända. Jättebra! Men i ett socialdemokratiskt Sverige ska ingen behöva skuldsätta sig för att skaffa sig grundläggande utbildning. I ett socialdemokratiskt Sverige jobbar vi uppsökande och river ner hindren som står i vägen för människor att våga ta chansen att skaffa sig utbildning. Det är dags att skarpslipa våra verktyg för att utveckla Sverige genom kunskap, inte låga löner!

Sofia Andersson, Norra Älvsborg: Jag vill börja med att yrka bifall till Lina Ahls tillägg om att mindre högskolor behöver få ett ökat tillskott av utbildningsplatser. Den borgerliga regeringen har dragit ner med flera tusen platser under sin tid i regeringsställning. Jag kommer från Trollhättan där vi har Högskolan Väst. Där drog de ner på var femte plats. Det är ändå en skola där 86 procent går till jobb inom ett år efter avslutade studier. Många av landets mindre högskolor möjliggör för många människor som kanske annars hade varit arbetslöshet.

Julia Berg, Kronoberg: Utbildning är avgörande för att vi ska kunna bygga det jämlika samhället, och kunskap ger som bekant makt. Fler människor bör därför ha rätt till samhällets samlade kunskap. Om denna kunskap ska fördelas jämlikare behöver fler få möjlighet att studera vidare.

Det viktigaste arbetet för detta sker genom en aktiv fördelningspolitik tillsammans med en bra utbildning från förskola, genom grundskola och vidare i gymnasiet och vuxenutbildningen.

Jag är särskilt glad för partistyrelsens tillägg i de politiska riktlinjerna om att folkbildningen har en fortsatt viktig roll för det livslånga lärandet och betoningen på kvaliteten i den högre utbildningen. Men jag ska passa på att lyfta en motion som berör inackorderingstillägget för de elever som vill studera på ett gymnasium som ligger långt från hemmet. Det är viktigt att vi kan ge möjlighet att studera specialiserade gymnasieutbildningar. Jag yrkar med detta bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer samt bifall till motion B155:1, 3 och 4.

Linda Anttila, Gävleborg: Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer. Jag vill tacka för kloka diskussioner i temagrupperna. Jag är glad att bra riktlinjer blev ännu bättre.

Lärcentra ska etableras och utvecklas på många platser i landet. Fler ska och kan studera vidare på folkhögskola, yrkeshögskola, högskola och universitet – viktiga möjligheter för att möta vår mismatch på arbetsmarknaden, vilket är en stor utmaning i min region och i Sverige. Självklart ska också folkbildningens viktiga roll vara med i socialdemokratiska riktlinjer. ABF och folkbildningen är och har varit viktig i vårt land i över 100 år. Människor växer av kunskap och när vi växer tillsammans kan vi göra en annan värld möjlig.

Carina Gullberg, Skaraborg: Nu på vi på tagelskjorta och repet är knutet. Men lugn – från Skaraborgsbänken vill vi, precis som Lina, lägga till på sidan 2 rad 29: ”och de mindre högskolorna behöver få ett utökad tillskott av utbildningsplatser.” Varför då? Jo, vi vill ge fler chansen. Då är närheten och tillgängligheten jätteviktig.

Örebro och Karlstad – kolla universiteten där, de startade som högskolor. Det var inte alla som i dag. Tänk er då 19-åringen som går vidare från gymnasiet, 35 + som jag, och de som inte har fullföljt – de behöver fler chanser. Därför är utökad samverkan med lärcentra jättebra. Nya möjligheter att jobba och studera samtidigt är också jättebra, och Skaraborgsbänken stöttar Västernorrlands, Upplands och Värmlands yrkanden. Det finns plats för fler högskoleplatser på de mindre högskolorna, och vill ni se mig igen i tagelskjorta kommer ni till Hova andra veckan i juli på riddarvecka. Jag bjuder på kaffe!

Niklas Säwén, Västernorrland: Jag vill yrka bifall till John Åbergs tillägg om yrkeshögskolan. Vi från Västernorrland lyfte det här under temagruppen *Alla som kan jobba ska jobba*. Ylva Johansson från partistyrelsen tyckte att det här var en bra idé men att det skulle passa bättre på det här området. Därför lägger vi yrkandet här.

Vi har på kongressen fattat beslut om att arbetsmarknadspolitiken ska anpassas efter lokala och regionala förutsättningar. Vi tycker att det här är ett utmärkt tillfälle att också visa vad det innebär i praktiken. 90 procent av dem som gör en yrkeshögskoleutbildning kommer också sedan i arbete. Vi tycker därför att det vore ypperligt om vi lokalt och regionalt tillsammans med arbetsmarknadens parter skulle kunna anpassa utbildningarna till de lokala och regionala förutsättningarna. Bifall till John Åbergs yrkande.

Meit Foblin, Gotland: Jag börjar med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer. I det nya förslaget betonar vi att inte bara kunskapslyft för fler är viktigt utan också kunskapslyft i hela landet. Vi menar vidare att folkhögskola, yrkeshögskola, högskola och universitet ska säkerställas i hela Sverige. Här hopps jag på en översyn av regleringsbrevet till Yrkeshögskolemyndigheten så att regional kontext ska bli styrande och att även små arbetsmarknader, som till exempel Gotland, ska komma ifråga. Så är inte riktigt fallet i dag. Nu litar jag på att våra riktlinjer kommer att bli styrande och att det här kommer att förändras.

Det är glädjande att vi på den här kongressen, på område efter område, bekräftar att vi är partiet som i riktig mening betonar hela landet. Det tycks bli hela signumet för kongressen. Utöver det säger våra riktlinjer att forskningsanslagen ska fördelas jämställt och att folkbildningen ska lyftas i hela landet. Lysande, jag är nöjd!

Mathias Persson, Skåne: Det är inte första gången jag är i talarstolen men det är min första kongress! Vi är väldigt glada, framför allt jag, att partistyrelsen har lyssnat och fört in folkhögskola och folkbildning i texterna. Det känns väldigt bra och peppande.

Jag tänkte dock prata lite om akademi. Jag jobbar själv på högskolan i Malmö och vi är jättegglada och stolta över att vi ska bli universitet och vi ska också få en polishögskola! Jag är jättenöjd med skrivningarna men önskar ett ändringsförslag på sista raden om att man stärker texten kring distansutbildningar och flexibel utbildning och lägger till lite mer om att det är en möjlighet med digitala utbildningsmöjligheter och former.

Ulrica Truedsson, Södermanland: Jag drar tillbaka mitt yrkande på motion 124 men jag vill ändå beröra det motionen handlar om. Den handlar om att fundera på vem som kan bli lärare i dag. Vi har skapat en gymnasieutbildning som faktiskt gör att det är väldigt svårt att komma in på lärarutbildningen. Jag roade mig med att titta på det här, för jag fundera över min son som går på teknikprogrammet och tänkte ”Tänk om han inte vill bli civilingenjör – han kanske ska bli mattelärare.” Då insåg jag att han läser tillräckligt med matematik för att bli matematiklärare på gymnasiet eller högstadiet men han läser för lite i alla andra ämnen för att kunna kombinera det med ett andraämne, vilket man ska göra.

Därför vill jag göra ett medskick till våra ministrar: Ni behöver titta över behörigheten kring detta, så att det faktiskt är så att man kan bli matematiklärare och ha ett ämne till utan att behöva gå ett år på komvux.

Sven Britton, Stockholm: Bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer. Jag vill först uttrycka glädje över skrivningen att högre utbildning ska finnas i hela vårt land. De borgerliga utbildningsministrarna Björklund och Leijonborg satsade ensidigt på de stora etablerade universiteten men jag tror att det är från de nya och mindre enheterna som genombrotten ska komma.

Det andra jag gläder mig åt är skrivningen att alla ska ha god och lika rätt att börja studera vid högskolor. Jag hoppas att det också ska gälla de utomeuropeiska studenterna.

Till sist vill jag uttrycka min hänförelse inför den kompetens och smittande energi med vilken vår ordförande Anna Ekström skötte vår temagrupp!

Felicia Lundmark, Västerbotten: Jag vill från Västerbottens sida börja med att tacka Anna, Helene och Ardalán för två bra utskottsgrupper. Vi har kommit fram till bra texter tillsammans, men jag lägger ändå ett förslag på sidan 2 rad 13: ”För att motivera fler att delta i vuxenutbildning inför vi ett korttidsstudiestöd för studiemotiverande insatser och förstärker statliga studiefinansieringen för vuxenstudier på grundskole- och gymnasienivå.”

Detta handlar om att vi ska ha jämlikhet i Sverige. Vi ska inte behöva läsa upp gymnasie- eller grundskolebehörighet som slutar med att lånen har blivit alldeles för stora eller att vi väljer bort att läsa upp betygskurser för att det blir för dyrt. Så kamrater, nu röstar vi på detta för ett mer jämlikt Sverige.

Lasse Johansson, Kalmar län: Jag vill börja med att yrka bifall till det gemensamma förslag som ligger. Jag tänkte även prata lite om vikten av lärcentrum för att underlätta för dem som vill vidareutbilda sig och samtidigt möta problemet med bristyrken.

Vi behöver etablera kvalitativa lärcentrum på så många platser i landet som möjligt, så att utbildningen kommer till dem som inte själva kan ta sig till lärcentrum. I en del kommuner sker detta redan men det är ett hårt och mödosamt arbete och tufft för de här kommunerna att upprätthålla relationerna. Vi behöver ta en aktiv roll här så att varje region får de utbildningar just de behöver. Alla områden har olika problem. I Kalmar har vi den ständigt övervägande oron för de fotbollsspelare som bokstavligen sparkas ut ur sitt yrke vid 35 års ålder – tungt! Med de här riktlinjerna hoppas jag att vi kan lyckas att ge hela Sverige kvalitetssäkrade lärcentrum och nya utbildningsplatser som matchar behoven.

Maria Nerpin, Jämtlands län: Växla och växa. Det är ord som måste få gälla i yrkeslivet. Jag vill yrka bifall till Peter Gustavssons tillägg i riktlinjerna. Om du en gång i tiden bestämde dig för att bli tandsköterska ska inte det betyda att du måste vara tandsköterska i hela ditt liv bara för att du inte har råd eller stöttning från din arbetsgivare att studera vidare till exempelvis tandläkare.

Tänk er Ragunda kommun i Jämtland, den där kommunen som inte har någon tandläkare, om ni minns. Där finns kanske en tandsköterska. Tänk om hen skulle vilja bli tandläkare. Tänk om det fanns möjlighet att studera och jobba samtidigt för att kunna klara försörjningsplikten som han har för sin familj. Jag ser fram emot riktlinjerna och att de bifalls. Tusen tack!

Tommy Nilsson, Norrbotten: Vi bifaller partistyrelsens förslag. En av framtidens absolut största utmaningar är faktiskt kompetensförsörjning – både för kommuner, regioner och näringsliv. Jag kommer från Kalix kommun i Norrbotten och träffar ofta företagare och den största utmaning företagen har är kompetensförsörjning. Ofta gäller det nyckelpersoner, ofta med lite högre utbildning. Om de fick få fler nyckelpersoner skulle de kunna utvecklas och få ytterligare tillväxt.

Jag tycker att riktlinjerna visar att partistyrelsen har tagit kompetensutmaningen på allvar. Detta gäller speciellt extra satsningar på yrkesvux, yrkeshögskola och lärcentra. Lärcentra är oerhört viktigt för mindre kommuner så att människor kan stanna kvar. Det är det vi behöver i de mindre kommunerna – inte att människor flyttar till studieorter. Tack partistyrelsen!

Robert Hammarstrand, Göteborg: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer och samtidigt tacka för ett mycket bra samarbete i temagruppen. Det var högkvalitativt och det har varit en bra blandning mellan de olika kompetenser som har funnits bland ombuden och den kompetens som har funnits bland de föredragande – mycket bra!

Ulrica Widesdotter, Kalmar län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens nya riktlinjer. Jag är stolt över att var svenskt och jag är framför allt stolt över att vara svensk socialdemokrat. Jag bor i ett land där en fattig kille från Rosengård kunde bli en av Sveriges bästa fotbollsspelare, där ett fosterbarn har kunnat utbilda sig till svetsare för att sedan bli ordförande i Metall och sedan valet 2014 vara vår statsminister. Hade jag bott i USA hade dessa två män personifierat den amerikanska drömmen, men i det Sverige som har byggt upp av socialdemokratin ska alla kunna uppnå sin fulla potential, oavsett föräldrarnas plånbok.

Arbetsgivarna har i dag stora problem med att tillsätta vissa tjänster eftersom det saknas utbildad personal. Detta måste mötas med att fler personer läser på eftergymnasiala utbildningar. Det är också viktigt att vuxna ges möjlighet under sitt arbetsliv att växla spår. Detta ska ske genom validering, studier på folkhögskola och högskola. En del av det arbetet är att lärcentra etableras och utvecklas, så att det blir möjligt att läsa för alla.

Patrick Gladh, Göteborg: Jag vill börja med att yrka partistyrelsens nya text på det här området. Det är glädjande att läsa just om folkbildningens roll, om det livslånga lärandet och möjligheterna att hela tiden kunna komma tillbaka till utbildning. Jag ska ge ett exempel på hur viktigt detta är.

För två veckor sedan var jag på en disputation. Det händer inte så ofta och det var dessutom min morbror som disputerade. Vi kommer från en lång släkt av torpare, bönder, fabriksarbetare och så också min morbror. Långt om senare i livet började hans vilja till kunskap att skava riktigt mycket. Det gjorde att han kunde gå in i kunskapslyftet. Det gav honom möjlighet att läsa in gymnasiekompetens. Det gav honom möjlighet att gå in på universitetet. Det gav honom till sist möjlighet att ta en doktorshatt inom ett område som är alldeles för svårt för mig att ens uttala men det kommer att gagna oss i framtiden – så ock de här skrivningarna. Bifall till partistyrelsens förslag.

Birgitta Danielsson, Stockholm län: Jag har en sak jag måste säga – det var inte bättre förr! Stefan Löfven har inte fel när han säger det, men han är tio år yngre än jag. Min skola var segregerad, klasstyrd, orättvis, ojämlik, ojämslidd och ineffektiv ur ett samhällsperspektiv. Den tog inte tillvara på alla människors möjliga potential. En socialdemokratisk regering ändrade detta och en helt ny skola uppstod. Den här skolan var början till en alldeles fantastisk utveckling för Sverige och samhället, en utveckling som egentligen saknar motstycke både globalt och historiskt.

Men nu ser jag att skolan åter börjar bli det som den var: segregerad, orättvis, ojämlik och så vidare, men jag tycker att partistyrelsens skrivelse kommer att motverka detta och jag är tacksam för det. Jag yrkar alltså bifall.

Stig Olsson, Dalarna: Trots frisyren och tredje resan i talarstolen är jag faktiskt debutant jag också! Anna Ekström, tack för inledningens bra ord. Bifall till partistyrelsen.

Vi pratar om lärande för hela livet, och då är det två saker jag vill ta upp. För det första vill jag yrka bifall till motion 142:1 om förlängt studiemedel. Sedan finns i andra änden av livet de här 16-åringarna som inte vill läsa vidare, som vi i kommunen kallar för KAA och som till och med är ett yrkesområde. Vad gör vi med dem? Där har vi heller inga svar. Men jag hoppas att vi tar ad notum att dem måste vi också ta hand om någonstans. Det går inte att bara larva sig och låta bli dem, för vi i kommunerna klarar uppenbarligen inte av att göra det på ett bra sätt. Sedan ska vi vara glada över att leva i det land där den amerikanska drömmen faktiskt är verklighet!

Inger Edvardsson, Stockholm: Jag yrkar bifall till Peter Gustavssons förslag. Hur blir man en gammal tant som jag eller en gammal man som Sven Britton? Jo, vi har båda börjat som en ung kvinna och en ung man. Vad händer om denna unga kvinna och denna unga man inte klarar grundskola och gymnasiet? Då får man inget jobb – det blir jobbstopp.

Då tycker jag att de som inte har klarat det här ska få ett korttidsstudiestöd, att vi ska investera i det så att de blir anställningsbara en dag och tycka att det är häftigt att betala skatt. Det ska de göra i många år och de här pengarna kommer sedan tillbaka, för det är lite dyrt i början. Tänk vad alla föräldrar och morföräldrar ska tycka att det är fantastiskt att vi satsar på deras lite utflippade barn, som många tycker att det är. Så ska inte barn känna sig, eller hur?

Ulf Dahlberg, Älvsborgs södra: Kongressen är överens om att alla som kan jobba ska jobba. Det tycker jag är bra. Vi är också medvetna om det glapp som växer mellan fler arbetares utbildningsnivå och arbetsmarknadens ökade krav på kunskap. Det finns 100 000 lediga jobb, kan vi läsa i riktlinjerna. Men det kräver att fler sätter sig i skolbänken, så har jag förstätt det.

Vi måste göra kunskapslyftet möjligt. Vi vill därför att partistyrelsen bifaller tillägget till riktlinjerna om korttidsstudiestöd som jag tror att Västerbotten har yrkat på.

Katrina Hansson, Örebro län: Jag vill yrka bifall till motion C228. Om jag skulle sätta mig i bilen nu och köra 47 timmar – ja, jag är halvnorrlänning, så jag kan tycka att det inte är så långt – så kommer jag till Tjetjenien. Det känns inte så långt bort, men det är ett land som den senaste tiden har rapporterat om en jakt på homosexuella personer och till och med bestialiska berättelser om att personer begravs levande. Anledningen är att de älskar en annan personer.

I vårt Sverige är det fritt att älska vem man vill, men ändå vet vi att personer i Sverige i dag utsätts för hatbrott på grund av detta. Vi vet att många i sina barn- och ungdomsår börjar fundera över sin sexuella läggning. Vi vet att många av dem mår dåligt och i vissa fall till och med tar sitt eget liv. Bemötande och möjlighet att det finns en person att prata om detta med är nära nog avgörande. I dag hänvisas våra barn och elever till kurator. Men vi vill att personal som möter framför allt barn och unga, men även äldre inom vård och omsorg, ska ha kunskap att möta dessa frågor. Därför vill vi att kunskapen tillförs vid de yrkesgruppernas utbildningar genom en förändring i högskoleförordningens examensförordning.

Anna Ekström, partistyrerelsens föredragande: Tack för alla jätteintressanta, varma och fina inlägg som visar att den som letar efter engagemang för utbildning hela livet kan gå till den här salen. Här finns det engagemanget så det räcker och blir över. Det är också väldigt härligt att känna att vi alla delar samma övertygelse om utbildningens betydelse för Sverige, för individer och för vår gemensamma framtid, och tack också för alla de fantastiskt vackra ord som vi har fått höra från talarstolarna om utbildningens betydelse också i folkbildningens namn

Ibland är det som att vi glömmer bort den skatt vi har i Sverige, med en lång och rik tradition med folkhögskolor som väcker beundran över hela världen och med så stora möjligheter att om och om igen göra det som vi igenom så många år visat att vi är bra på, nämligen att säkerställa att människor får frigöras och växa genom utbildning samtidigt som samhället utvecklas och vi alla blir rikare. Vår tillväxt och vår välfärd tjänar på det. Det är en svensk tradition och en socialdemokratisk tradition, och det är en ynnest att få stå här och tillsammans med er föra den vidare!

Vi talar ju mycket om ordning och reda i skolan numera. Det tycker jag är bra, vi ska ha ordning och reda i klassrummen, vi ska ha ordning och reda i skolan, vi ska ha ordning och reda i styrningen av skolan – det pratade vi mycket om under det förra avsnittet. Och vi ska förstås också ha ordning och reda på en socialdemokratisk partikongress, så jag ska göra mitt allra bästa för att hålla ordning och reda på de ganska många yrkanden som har kommit. Jag hoppas att ni där bak är frimodiga och säger till om jag trasslar till något.

Jag börjar med riktlinjerna. Där har vi ett antal yrkanden som handlar om att vi ska kräva återinförande av ett korttidsstudiestöd. Det här är något som också har återkommit i ett antal motionsyrkanden. Det vi gör nu är att vi bygger ett kunskapslyft och vi bygger 2010-talets kunskapslyft. Det är inte 1990-talets kunskapslyft, så utmaningarna är delvis annorlunda. Bland annat vill jag peka på den jättestora uppgift vi har att säkerställa att de många ungdomar som har kommit hit med den stora flyktinginvandringen, framför allt hösten 2015, ger oss helt nya förutsättningar och nya möjligheter men också nya svårigheter som vi måste komma över i det svenska skolsystemet.

Man kan lätt bli dystopisk och bekymrad: Ska vi klara det? Ska vi klara ett förhållande där så många som 8 procent av ungdomarna i åldersgruppen 16–18 år är nyanlända hösten 2015? Då är det skönt att ha några år på nacken att komma ihåg hur dystert det lät när vi diskuterade på 1990-talet om vi skulle klara den stora flyktinginvandringen då efter kriget i forna Jugoslavien.

Handen på hjärtat, vänner, så gick det väldigt bra. De ungdomar som kom hit från det forna Jugoslavien gick det bättre för än för de svenska ungdomarna när det gäller företagande. Det har gått bättre för dem än för deras svenskfödda kamrater när det gäller deltagande i högre utbildning. Det har gått nästan lika bra i skolresultat och lika bra i sysselsättning, läste vi nyligen i en artikel. I vårt eget parti ser vi flera exempel på oerhört framgångsrika personer som invandrade hit som ungdomar eller barn under den tiden. Min högt beundrade företrädare Aida Hadzialic är kanske det mest lysande exemplet.

Här har vi svårigheter som vi kan vända till världens möjligheter för de ungdomarna och för oss själva, men då ska vi bygga 2010-talets kunskapslyft – inte 1990-talets kunskapslyft. Och in 2010-talets kunskapslyft har vi ett rekryterande studiestartstöd som börjar gälla om riksdagen bifaller den propositionen, och det hoppas jag verkligen, den 1 juli 2017. Den innefattar ett

studiestöd där det inte finns skuldsättning och som innefattar ett studiestöd som är rekryterande, där de många av er som är kommunalråd får en stor möjlighet och en stor chans att verkligen använda det för att rekrytera ungdomar, utlandsfödda eller svenskfödda, tillbaka till utbildningen, tillbaka till grundläggande behörighet. Den chansen ska vi ta tillvara.

När vi har lyssnat på alla de många pläderingarna för korttidsstudiestödet har jag inte tolkat inläggen som något annat än ett väldigt stort engagemang för att vi ska använda vårt studiestöds-system just till att vara rekryterande. Jag föreslår därför, med partistyrelsen i ryggen, att vi gör ett litet tillägg i riktlinjerna, under rubriken *Fler möjligheter att studera vidare* på rad 29, efter ”hela landet”: ”Studiestödet stärks för dem med kortast utbildning. Samverkan med olika regionala aktörer och näringsliv ska stärkas.”

Det här är ett förslag till tillägg från partistyrelsen och vi vill med det visa att vi har förstått att för kongressen är det väldigt viktigt att vi har ett rekryterande studiestöd och vi är beredda att arbeta för det.

När det gäller övriga yrkanden på riktlinjerna yrkar partistyrelsen avslag. Jag ska göra en genomgång utifrån vilka förslag som har lämnats. Vi har fått förslag från Gävleborg som handlar om att vi ska ändra i systemet med hur vi hanterar ansökningar till högskolor. Syftet från Gävleborg var att säkerställa att de län där befolkningen har en ganska låg utbildningsnivå skulle bli gynnade. Vi har just nu en resursutredning på gång och den ska se över precis just detta. Vi har i vår högskola ett läge där programmen har gynnats under väldigt många år och vi har också ett läge där genomströmningen har varit det som har premierats. Det här ska vi nu se över, och då bedömer vi från partistyrelsens sida att vi kommer att kunna tillgodose de önskemål som har lämnats. Därför yrkar vi avslag på det som handlar om att man ska ändra i hur vi fördelar platser mellan högskolorna.

Vi har också förslag när det gäller riktlinjerna som handlar om funktionsvariationer av olika slag, och det är också något som går igen i en motion. Det här är en fråga som är väldigt angelägen men det är också en fråga som vi anser bör vara väl besvarad genom att vi hela tiden i riktlinjerna betonar att vi vill att den högre utbildningen ska nå alla i hela landet. Vi anser därmed att de förslagen är tillgodosedda.

Vi fick också ett antal förslag, både vad gäller riktlinjerna och motionerna, som handlar om yrkeshögskolor. Här är det flera motionärer och andra som har yttrat sig som är besvikna över många angelägna projekt som fått nej i den senaste ansökningsomgången. Där finns det ett förslag till lösning från några av er som går ut på att om det blev ett regionalt beslutsfattande i stället skulle sakernas tillstånd bli bättre. Mitt budskap till er är att det stora problemet här är att det finns så många fina ansökningar, fler förslag till fina ansökningar än det finns platser. Mitt svar på den frågan är att vi bör lösa det här problemet genom ett utökat kunskapslyft. Det här är ett sådant förslag som vi bör lösa genom att säkerställa att det finns platser i yrkeshögskolan, så att angelägna projekt kan godkännas. Därför föreslår vi avslag på de förslag som har kommit fram om ett regionalt beslutsfattande kring yrkeshögskolan.

Lärcentra har tagits upp av några av er och det värmer verkligen i hjärtat att det finns ett så starkt engagemang för lärcentra. Jag kan verkligen bekräfta det som Lasse från Kalmar sade, hur viktigt det är. Ni ska verkligen läsa de nya meningarna som finns i slutet av riktlinjekapitlet, där vi

verkligen betonar att utbudet av fristående kurser och påbyggnadsutbildningar vid högskolor och universitet ska öka så att fler yrkesverksamma kan omskola sig och kompetensutvecklas och att högskolans uppgift att ge uppdragsutbildningar ska tydliggöras. Lärcentra är ett av flera, men ett väldigt viktigt, sätt att nå de här målen.

Nu har jag nog bemött det mesta som ni tagit upp, och som ni hör är vi i sak väldigt överens. Men trots det yrkar jag avslag i övrigt på samtliga förslag som lämnats, men jag gör det med varmt hjärta för jag är övertygad om att här går vi faktiskt i takt!

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Anna-Carin Aaro*, Norrbotten, *David Westlund*, Skåne, *Ola Möller*, Skåne, *Adrian Ericson*, Jönköpings län, *Carina Sammeli*, Norrbotten, *Jeanette Qvist*, Halland, *Nicklas Rudberg*, Östergötland, *Julia Berg*, Kronoberg, *Linda Anttila*, Gävleborg, *Meit Fohlin*, Gotland, *Sven Britton*, Stockholm, *Lasse Johansson*, Kalmar län, *Tommy Nilsson*, Norrbotten, *Robert Hammarstrand*, Göteborg, *Ulrica Widesdotter*, Kalmar län, *Patrick Gladh*, Göteborg, *Birgitta Danielsson*, Stockholms län och *Stig Olsson*, Dalarna.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Peter Gustavsson</i>	Uppsala län	Rad 13, tillägg: ”För att motivera fler att delta i vuxenutbildning inför vi ett korttidsstudiestöd för studiemotiverande insatser och förstärker statliga studiefinansieringen för vuxenstudier på grundskole- och gymnasienivå.”	Avslag
2	<i>Susanne Olsson</i>	Blekinge	Rad 13, bifall till Peter Gustavssons förslag (se ovan).	Avslag
2	<i>Marian Gustavsson</i>	Värmland	Rad 13, bifall till Peter Gustavssons förslag (se ovan).	Avslag
2	<i>Carina Gullberg</i>	Skaraborg	Rad 13, bifall till Peter Gustavssons förslag (se ovan).	Avslag
2	<i>Felicia Lundmark</i>	Västerbotten	Rad 13, bifall till Peter Gustavssons förslag (se ovan).	Avslag
2	<i>Maria Nerpin</i>	Jämtlands län	Rad 13, bifall till Peter Gustavssons förslag (se ovan).	Avslag
2	<i>Inger Edvardsson</i>	Stockholm	Rad 13, bifall till Peter Gustavssons förslag (se ovan).	Avslag
2	<i>Ulf Dahlberg</i>	Älvsborgs södra	Rad 13, bifall till Peter Gustavssons förslag (se ovan).	Avslag
2	<i>Katarina Hansson</i>	Örebro län	Rad 14, tillägg efter ”vidare”: ”Alla ska ha goda möjligheter att studera vidare på yrkeshögskolor, högskolor och	Avslag

			universitet oavsett funktionsvariationer.”	
2	<i>Yvonne Nilsson</i>	Örebro län	Rad 14, bifall till Katarina Hanssons förslag (se ovan).	Avslag
2	<i>Anna Ekström</i>	Partistyrelsen	Rad 29, efter ”hela landet”: ”Studiestödet stärks för den med kortast utbildning. Samverkan med olika regionala aktörer och näringsliv ska stärkas.”	Bifall
2	<i>Lina Abl</i>	Skaraborg	Rad 29, tillägg: ”Möjligheten till högre utbildning av hög kvalitet ska säkerställas i hela landet” ska följas av ”och de mindre högskolorna behöver få ett ökat tillskott av utbildningsplatser.”	Avslag
2	<i>John Åberg</i>	Västernorrland	Rad 29, bifall till <i>Lina Abls</i> tilläggsyrkande (ovan)	Avslag
2	<i>Sofia Andersson</i>	Norra Älvsborg	Rad 29, bifall till <i>Lina Abls</i> tilläggsyrkande (ovan).	Avslag
2	<i>Carina Gullberg</i>	Skaraborg	Rad 29, bifall till <i>Lina Abls</i> tilläggsyrkande (ovan).	Avslag
2	<i>John Åberg</i>	Västernorrland	Rad 32, tillägg: ”Tillståndsgivning och medel för yrkeshögskoleutbildningar ska decentraliseras.”	Avslag
2	<i>Niklas Sävén</i>	Västernorrland	Rad 32: Bifall till John Åbergs tilläggsyrkande (ovan).	Avslag
3	<i>Mathias Persson</i>	Skåne	Rad 10, ändring: Ersätt ”Dessutom krävs att utbildningen kan ske på flexibla tider och på distans” med ”Sverige ska vara i framkant när det gäller nya digitala utbildningsformer vilket möjliggör att fler kan utbilda sig på distans och på flexibla tider.”	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
C155:1, 3-4	<i>Julia Berg</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C161:1	<i>Carin Lidman</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C175:5 och 8	<i>Carin Lidman</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C182:1	<i>Lennart Söhlberg</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C196:1	<i>Carin Lidman</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C203:2	<i>Ebba Östlin</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C204:2	<i>Stefan Hedin</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C216:1-2	<i>Susanne Olsson</i>	Blekinge	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
C216:3	<i>Susanne Olsson</i>	Blekinge	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
C228:1	<i>Katarina Hansson</i>	Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter votering med röstsinffrona 198–126 (1 avstod) avslå Peter Gustavsson med fleras förslag på sidan 2 rad 13
- att bifalla partistyreisens föredragandes nya förslag på sidan 2 rad 29
- att efter votering med röstsinffrona 204–122 avslå Lina Ahl med fleras förslag på sidan 2 rad 29
- att efter försöksvotering avslå Mathias Perssons förslag på sidan 3 rad 10
- att i övrigt fastställa partistyreisens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 3, *Fler möjligheter att studera vidare*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyreisens förslag gällande motion C155:1, 3 och 4
- att i övrigt fastställa partistyreisens förslag till utlåtanden över motionerna inom område C som rör områdena *Fler kompetenta och behöriga lärare* (UC24), *Högre utbildning och forskning i världsklass* (UC25), *Studiestöd* (UC26) och *Utbildningsmöjligheter för vuxna* (UC27).

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 433.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Malin Axelsson* och *Khaled Saibi*

Hälsning från SSU

Philip Botström, SSU: Tack så himla mycket för ordet! Vänner, en människas bakgrund ska aldrig vara viktigare än hennes mål och ambitioner i livet. För mig betyder skol- och utbildningspolitiken mer än något annat område som vi har diskuterat på den här kongressen. Jag är nämligen helt övertygad om att skolan är den enskilt viktigaste pusselbiten i det jämlika samhällsbygget.

Men jag brinner också extra för skolan för att den påverkar mina medlemmar direkt i deras vardag. För SSU:s medlemmar är skolresultaten, likvärdigheten eller stöket i klassrummet inte bara rubriker i någon tidning. Det är inga fina skrivningar i något styrdokument eller någon käck fras i ett förstamajtal. För mina medlemmar är det här verklighet och vardag.

Mina medlemmar får i dag inte samma möjligheter och stöd i skolan. De mår allt sämre av den hårda pressen i samhället och är genuint oroliga för hur de ska klara ett långt och krävande arbetsliv. Jag kämpar, det har ni säkert förstätt, för mina medlemmars frågor och för alla Sveriges skolelever, och jag kommer alltid att stå på elevernas sida!

Skälet är väldigt enkelt. Alla elever i vårt vackra land ska ha samma möjlighet att klara sig i skolan, oavsett bakgrund. Den svenska skolan ska inte segregera, den ska integrera. Den svenska skolan ska inte krossa elevers självkänsla eller drömmar. Den ska krossa barriärer och

kompensera för klasskillnader. Det är därför SSU:s elevlöfte är så himla viktigt för oss, för vi måste ge alla elever ett löfte att om du kämpar, om du tar i, om du anstränger dig, ska du också ha möjlighet att lyckas oavsett om du heter Ahmed, Erik, Ahima eller Elsa, för med kunskap och bildning kommer frigörelse. Kunskap om sig själv och världen ger var och en makt över sitt eget liv. Samtidigt skapar kunskap och bildning tillit mellan oss människor. Skolan är därmed också samhällets absolut viktigaste och mest avgörande demokratiska institution.

Jag brinner som sagt för att ge alla unga samma chans att lyckas, och jag vill att alla unga ska få samma chans att göra den resa i skolan som jag gjorde. Jag vet inte direkt en monsterelev i skolan hemma i Filipstad, milt uttryckt. Jag pratade mycket och väldigt högt. Jag hade svårt att koncentrera mig och ännu svårare att sitta still. Några av mina lärare stämplade mig hårt redan från första början, men jag hade några lärare som valde att inte bara se brister och utmaningar utan faktiskt styrkor och potential i den lilla grabben från Filipstad.

Jag vill nämna tre av dem – Peter, Yvonne och Katarina. Vad hade jag egentligen gjort utan er? Ni hade höga förväntningar och krav, både på mig och på mina klasskamrater. Och framför allt gav ni oss förutsättningar att lyckas. Jag minns en gång när jag satt och pratade, förmodligen alldeles för högt, i klassrummet och min lärare Peter röt ifrån och sade: ”Philip, nu pratar du väldigt väldigt mycket för högt. Vore det inte bättre om du använde din röst till att förbättra samhället i stället för att försvåra för dina klasskamrater?” Och vänner, det dröjde inte länge innan jag gick med i SSU!

Skolan hemma i Filipstad fick mig att inse min roll i vårt demokratiska samhälle. Men min skola fick mig också att förstå att vi unga har olika förutsättningar med oss i ryggsäcken hemifrån. Min skola var blandad. Mina vänner var och är fortfarande barn till både företagsdirektörer och städare. Men tyvärr ser det inte ut såhär på alla skolor för alla elever i Sverige. Dagens utbildningssystem gör det svårt för unga att nå sin fulla potential och stärker faktiskt ojämlikheten. Det får både konsekvenser för den enskilda eleven men också för hela samhället. Det skapar grogrund för arbetslöshet, för vanmakt och i förlängningen också för gängkriminalitet.

Det är därför som vi i SSU har drivit på för att Socialdemokraterna ska göra upp med systemfelen i det svenska utbildningssystemet för att alla i arbetarklassens, alla arbetarklassens barn, ska förtjäna att lyckas, att alla unga förtjänar att må bra i skolan och för att alla unga ska få möjlighet att utvecklas genom utbildningstrygghet under hela arbetslivet.

Därför, mina vänner, förstår ni nog inte hur glad jag är att vi nu är överens. Vi är överens, inte bara om att staten och kommunerna ska ta hänsyn till socioekonomiska faktorer utan också om att alla skolhuvudmän ska eftersträva en blandad elevsammansättning på sina skolor och om ett gemensamt ansökningsförfarande till alla skolor. Och att vi redan i går blev överens om att stärka elevhälsan och särskilt prioritera den psykiska ohälsan bland unga. Det är avgörande för skolresultaten i dag men också för att vi ska kunna stå rustade för framtiden.

Och apropå framtiden – min ungdomsgeneration kommer att behöva byta jobb en sju, åtta gånger under vårt arbetsliv. Därför är SSU väldigt nöjda med att vi nu är överens också med Socialdemokraterna om att arbetsmarknadens parter och staten ska utveckla bättre system för kompetensutveckling, kompetensförsörjning, omställning och studiefinansiering. Det här är en viktig pusselbit för att utveckla den svenska modellen, och vårt besked till alla Sveriges arbetare

och elever måste vara: Oavsett vem du är, oavsett var du bor eller nu jobbar med, så har du en roll och plats i det framtida samhällsbygget!

Jag har både från scen och också i korridorerna fått höra att SSU har lyckats på den här kongressen och att vi har haft väldigt mycket inflytande. Jag är benägen att hålla med, men det har inte skett på egen hand. Jag vill börja med att tacka partistyrelsen, både ni som har jobbat med hela utbildningsavsnittet och ni som har berört de områden som SSU har valt att prioritera. Jag vill framför allt tacka alla delegationer, både på plats men inför kongressen, som har stått upp för och backat SSU:s elevlöfte. Men framför allt vill jag tacka alla unga ombud – vilket fantastiskt arbete ni alla har gjort inför kongressen, under kongressen och här på scen. Jag är riktigt, riktigt stolt och jag hoppas att ni är riktigt stolta över ert arbete!

Det finns en gammal SSU-affisch, jag tror att den är från 1948, med parollen ”Begåvad men fattig. Ge honom lika chans.” Den här affischen har blivit ikonisk för att den sätter fingret på vad som är socialdemokratins kanske viktigaste uppdrag – att ge alla barn samma chans att lyckas genom hela livet. Den här affischen är tyvärr lika aktuell i dag som den var då.

Vi socialdemokrater har som sagt en historisk uppgift: Vi ska tillsammans nu göra upp med systemfelen som skapar segregation mellan Sveriges elever. Arbetet för att skapa trygghet i en ny tid avslutas därför inte i och med den här kongressen. I morgon, när vi kommer hem, ska vi se till att arbetet drar igång på allvar.

På den här kongressen har vi socialdemokrater nämligen skickat en tydlig signal till Sveriges alla elever: Vi står på er sida. Ingen ung människa ska känna oro för att inte ha en roll i vårt framtida samhällsbygge. Vi har inte lägre ambitioner än så, för vi socialdemokrater vet att om vi investerar i en jämlik utbildning i dag får vi trygghet och sammanhållning i morgon!

Tjänstgörande ordförande: Tack Philip för detta inspirerande, uppmanande och viktiga tal! Nu ska vi gå in på dagordningen, men först har vi blivit ombedda att skicka med en uppmaning. Nu sitter vi ju här och lever i vår demokrati. Vi får tänka, tycka och verka fritt. Men inte särskilt långt härifrån finns det kamrater till oss som inte får det. Jag talar om våra kamrater i Turkiet, i vårt systerparti HDP, där väldigt många nu har fängslats. Det är parlamentariker, borgmästare och aktivister.

Därför har Socialdemokraterna och Palmecentret startat en insamling för att hjälpa dem, för de behöver vår hjälp och det är klart att vi ska ställa upp. Pengarna går till rättshjälp och till att hjälpa de familjer som har sina nära och kära fängslade.

Om ni vill stödja den här insamlingen kan ni swisha ett stöd till 1232406072. Ni har också flygblad om detta i era kongresskassar och information finns naturligtvis också på Palmecentrets hemsida. Vi måste självklart använda vår frihet för att stödja andras!

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.5

Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i ny tid*, inledning (s. 4, rad 12-15), kapitel 2 *Sammanhållning för ökad trygghet* (s. 10), *Tillsammans för att bryta segregationen* (s. 10-12). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B: (UB10-UB12).

Föredragande: *Lena Micko*

Medföredragande: *Johan Löfstrand* och *Veronica Palm*

Föredragning och förslag

Lena Micko, partistyrelsens föredragande: Det här avsnittet heter *Sammanhållning för ökad trygghet*, och aldrig har väl detta känts mer aktuellt än i dessa dagar. Vi människor behöver varandra och ett rättvist och jämlikt samhälle där vi alla får samma förutsättningar, oavsett utgångsläge i livet. Det här är något som är viktigt för att skapa tillit mellan människor, för det är just tillit som gör ett samhälle starkt. Det är tilltro som gör att vi söker oss till varandra och litar på varandra, alldeles särskilt när ondskefulla händelser inträffar.

En av våra absolut viktigaste utmaningar de kommande åren är att bryta utvecklingen mot ökade klyftor och orättvisor. För oss socialdemokrater är det oerhört viktigt att alla människor ska ha samma möjligheter att växa och utvecklas. Därför är det väldigt nödvändigt att vi lyckas med integrationen av våra nyanlända. Det finns stora möjligheter men det finns också utmaningar som vi inte får blunda för.

Det jag vill understryka är att det här är ett arbete som måste ske i det lokala samhället. Det handlar om skola och utbildning, det handlar om föreningsliv, det handlar om möjligheter att snabbt komma in i arbete. Nyckeln för att lösa det här handlar mycket om ett flexibelt sätt att jobba med de här frågorna. Det handlar om att möta individens olika förutsättningar, och jag vill också säga att kommunernas möjligheter att kunna arbeta utifrån lokala förutsättningar måste stärkas, tillsammans med Arbetsförmedlingen, tillsammans med det lokala näringslivet och tillsammans med olika föreningar.

En annan fråga som också handlar om behov av förändring är ebo, eget boende för nyanlända, som partistyrelsen vill ska avvecklas. Vi behöver ett nytt system för nyanländas boende så att ingen riskerar att utnyttjas av kriminella som tjänar pengar på de mest utsatta. Inga barn ska behöva växa upp i de förhållanden som i dag råder på sina håll, där upp till ett tjugotal personer kan leva i små lägenheter. Vi kan heller inte ha ett system där några få kommuner tar

lejonparten av alla nyanlända flyktingar. Vi måste ha ett mottagande där alla kommuner delar på ansvaret, på samma sätt som vi kräver att EU:s medlemmar ska göra.

I vårt avsnitt behandlar vi också frågan om EU-migranterna. Att tigga kan aldrig vara lösningen för fattiga och utsatta människor. Vi vill inte se att det här normaliseras. Vi måste se till att människor som känner sig tvingade att tigga får den hjälp och det stöd de behöver, samtidigt som vi behöver se över regelverket kring tiggeri, där det i dag råder oklarheter.

Det handlar inte om ett generellt förbud men vi kan inte ha ett system där det råder olika regler i olika kommuner och där människor drivs över kommungränserna. Det handlar också ytterst om människosyn och värdighet. Vi kan aldrig acceptera främlingsfientlighet och antiziganism.

Jag ska nu kort kommentera partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag tycker att vi i temagrupperna har försökt att ha en bra diskussion, och jag vill tacka för det samarbete vi har haft. Vi har försökt att lyssna till varandra och försökt kompromissa. Jag har verkligen mött ett stort engagemang hos många ombud i de här frågorna. Jag vet att inte alla är nöjda men det gäller verkligen att försöka mötas i den här typen av diskussioner. Min personliga uppfattning är också att när det inte är enkla frågor har vi kanske inte heller alla svar, utan man behöver ge och ta, och det tycker jag att vi har försökt att göra.

När det gäller partistyrelsens reviderade förslag har vi gjort en del mindre ändringar inledningsvis. Jag vill speciellt nämna att på sidan 3 har vi lagt in möjligheter men också utmaningar i andra stycket. Vi har också byggt på med ett levande föreningsliv som bygger sociala kontaktnät, vilket var ett önskemål från många.

Vi har lagt till bostäder på rad 24 och sedan har vi det avsnitt som handlar om tiggeri försökt att tydliggöra behovet av ett nationellt ansvar i de här frågorna, behovet av att också försöka hitta mer av överensstämmelse över kommungränserna och behovet av ett nationellt regelverk som kan hantera det här och samtidigt markera vikten av det här med människosynen.

Jag tror att jag nöjer mig med det, tack så mycket. Jag ser fram emot en bra diskussion och yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

(Sidan 4, rad 12-15 i ursprungsdokumentet)

Vi ska stärka sammanhållningen. Sverige behöver samlas för att minska klyftorna, bryta segregationen och bekämpa brottsligheten. Människor med olika bakgrund ska mötas i skolan, som grannar och arbetskamrater. Kvinnor och män ska vara jämställda. Alla i vårt land ska ha trygg tillgång till välfärd och service. Så kan vi få ett Sverige som håller ihop.

(Sidan 10–12 i ursprungsdokumentet)

Sammanhållning för ökad trygghet

Trygghet skapas av sammanhållning och tillit mellan oss människor. Den växer med ökad jämlikhet och rättvisa. Men under de senaste decennierna har utvecklingen gått åt fel håll. Vi ser större skillnader mellan de som har lång och kort utbildning, fattiga och rika, äldre och unga, innerstad och förorter, stad och landsbygd.

Till detta kommer den största globala flyktingkrisen sedan andra världskriget som gör att Sverige samtidigt står inför den största integrationsutmaningen någonsin. Det kräver större insatser än tidigare. Det kräver hårdare arbete för att minska de klyftor som hindrar människor från att växa och utvecklas, de orättvisor som är ett hot mot demokratin, mot välstånd, trygghet och tillväxt för alla.

För att vända utvecklingen krävs nu att vi gör breda investeringar i utbildning och arbete så att rättvisan ökar. Vi stärker arbetet för att alla barn ska ha goda uppväxtvillkor genom en bra generell välfärd som utjämnar skillnader. Det är i längden det allra bästa sättet för att öka tryggheten. Men det behövs också riktade reformer som minskar utslagning och kriminalitet, och som stärker de värderingar om jämlikhet och gemenskap som vi vill ska präglade vårt land.

Tillsammans för att bryta segregationen

Vi socialdemokrater kämpar för ett samhälle där alla får chansen, där din bakgrund inte avgör din framtid. Vi gör det för att det är rätt, för att alla människor är lika mycket värda, men också för att det är smart. Det rättvisa samhället är också det starka samhället.

Var man växer upp och bor har i dag stor påverkan på ens framtida inkomst, hälsa och välmående. Den borgerliga regeringen prioriterade stora orättvisa skattesänkningar, lät arbetslösheten, bostadsbristen och skillnaderna mellan skolor öka. Efter åtta år med borgerlig politik blev utmaningarna akuta. Därför har vi socialdemokrater bytt riktning på svensk politik. Vi har ersatt skattesänkningar med stora investeringar för fler jobb, en bättre skola och starkare välfärd. Det arbetet ska fortsätta.

Regeringen har lanserat ett reformprogram för att minska segregationen som ska jobba långsiktigt fram till år 2025. Det bygger på bred samverkan mellan kommuner, civilsamhälle, myndigheter och forskare. Det är slut med korta, enstaka projekt. Nu krävs att de grundläggande strukturerna som orsakar segregation bryts.

Det här uppdraget är viktigare än någonsin eftersom segregationen riskerar att öka kommande år. Under perioden 2012-2015 tog Sverige emot ungefär 340 000 asylsökande. Alla kommer inte att stanna, men många har fått och kommer att få uppehållstillstånd. Inget annat land i OECD har någonsin haft ett så högt mottagande per capita. Det ställer oss inför stora möjligheter, men också utmaningar under en lång tid framöver. Många med kort utbildning, som står långt från arbetsmarknaden koncentreras till vissa bostadsområden, vilket ökar segregationen. Därför ska vi jobba för en bostadspolitik som integrerar, en utbildningspolitik för ökad jämlikhet, och en

arbetsmarknad som tar tillvara allas kompetens och ett levande föreningsliv som bygger sociala kontaktnät.

Ett samhälle med hög arbetslöshet kommer alltid ha svårt att hålla ihop. I dag är sysselsättningen i socialt utsatta områden betydligt lägre än i riket som helhet, särskilt låg är den bland utrikesfödda kvinnor. För att pressa tillbaka arbetslösheten kommer det att krävas utbildningsinsatser, mer språkundervisning, bättre och snabbare validering av tidigare yrkeserfarenheter och utbildning. Det behövs också enklare vägar in på arbetsmarknaden. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes- och utrikesfödda ska minska.

Många barn och unga som nyligen kommit till Sverige ska välkomnas till skolan och få möjlighet att uppnå kunskapsmålen som alla andra, utan att undervisningen försämras för de som redan går i skolan. En helt avgörande faktor för att vi ska lyckas både med jobb, skola och bostäder är att alla kommuner är med och delar på ansvaret.

Tiggeri är aldrig en väg ur fattigdom. Tillsammans måste vi också motverka tiggeriet och dess orsaker. Vi socialdemokrater har i över 100 år kämpat för att riva de strukturer som tvingar människor att stå med mössan i hand utlämnade till enskilda välgörare och istället byggt ett samhälle där alla får samma möjligheter. I dagens globaliserade värld måste den politiska kampen föras vidare i EU. Rätten till utbildning, en grundtrygghet vid sjukdom eller arbetslöshet, möjlighet att försörja sig ska gälla i alla EU-länder och för alla landets invånare.

Vi kommer inte att passivt se på när tiggeri och hemlöshet normaliseras. Flera insatser behöver genomföras för att få bort den utsatthet som tiggeri innebär. Vi behöver både verka för att människor som i dag tigger erbjuds ett alternativ i hemlandet samt skärpa och tydliggöra lagar och regler i Sverige. Vi vill förbjuda människor att tjäna pengar på andras tiggeri. Möjligheten att avhysa otillåtna bosättningar behöver bli bättre, samtidigt som de som är på plats måste behandlas rättssäkert och med hänsyn till sin situation. Vi vill göra en översyn av ordningslagen – likvärdiga regler behöver gälla i alla kommuner. Antiziganism får aldrig accepteras. För att skapa möjlighet till arbete och utbildning för de utsatta EU-medborgare som i dag tigger vill vi förstärka de avtal som den socialdemokratiskt ledda regeringen har ingått med Rumänien och Bulgarien, samt genom att initiera en bred samverkan mellan kommuner och ideella organisationer.

Den svenska modellen ska utvecklas för att bryta segregationen i Sverige. Vi kommer att prioritera:

Att korta vägen till jobb. Svenskundervisning, validering av studier, kompetens och yrkeserfarenhet ska tidigareläggas. Fler möjligheter att börja jobba behövs för äldre med kort eller ingen utbildning. Hinder för kvinnor att börja jobba ska tas bort. Samhället ska förbättra möjligheterna för, men också öka förväntningarna på att alla arbetslösa mer aktivt ska göra sig anställningsbara.

Mer resurser till skolor med tuffast förutsättningar. Extra stora insatser krävs för att alla barn och unga ska få lika möjlighet att klara kunskapsmålen i skolan. Vi vill att allmän förskola införs från två års ålder och att mer resurser går till förskolor och skolor i socialt utsatta områden. Insatser krävs för att elever med de svåraste förutsättningarna får möta de skickligaste lärarna. För nyanlända elever i äldre åldrar behöver språkinstruktionen stärkas. Vi vill utreda hur fler skolor ska ta ansvar för introduktion av nyanlända elever, till exempel genom att införa ett tak för

hur stor andel nyanlända som kan gå i en och samma skola eftersom forskning visar att det har stor påverkan på kunskapsresultaten.

En social bostadspolitik och delat ansvar för nyanlända. Fler bostäder behövs. Både upplåtelse- och boendeformer ska blandas. Miljonprogrammen ska rustas upp och trångboddheten minska. Lagen om eget boende ska ersättas med ett nytt system. En avveckling av dagens EBO ska ske. I ett första steg vill vi se över möjligheten att villkora ersättningen för eget boende med att bostaden ska uppfylla vissa grundläggande krav vad gäller till exempel storlek och funktion.

Motionerna

Bättre och snabbare etablering för nyanlända (UB10)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A198:3, A332:6, A332:8, A332:9, A332:10, A332:13, A358:6, A358:7, A476:2, A560:2, B3:1, B3:2, B4:1, B10:1, B10:3, B10:4, B11:1, B11:2, B12:1, B12:2, B13:1, B15:1, B16:1, B16:2, B21:5 1, B21:2, B23:1, B24:1, B24:2, B25:1, B25:2, F77:3 och F86:1, där partistyrelsen föreslår kongressen:

- att bifalla motionerna A332:10 och B10:3
- att avslå motionerna B4:1, B10:1, B13:1, B24:1, B24:2 och F86:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A198:3, A332:6, A332:8, A332:9, A332:13, A358:6, A358:7, A476:2, A560:2, B3:1, B3:2, B10:4, B11:1, B11:2, B12:1, B12:2, B15:1, B16:1, B16:2, B21:1, B21:2, B23:1, B25:1, B25:2 och F77:3.

Storstadsprogram mot segregation (UB11)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B5:1, B6:1, B7:1, B18:1, B18:2, B19:1, B19:4, B20:1 och F77:7, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motion F77:7
- att avslå motion B20:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B5:1, B6:1, B7:1, B18:1, B18:2, B19:1 och B19:4.

Utsatta EU-medborgare (UB12)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B1:1, B1:2, B1:3, B2:1, B8:1, B8:2, B8:3, B8:4, B8:5, B9:1, B9:2, B9:3, B9:4, B14:1, B14:2, B14:3, B14:4, B17:1, B22:1, B22:2, B22:3, B22:4 och F77:8, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att avslå motionerna B1:2, B8:5, B9:1, B9:2, B9:3, B9:4 och B22:4
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B1:1, B1:3, B2:1, B8:1, B8:2, B8:3, B8:4, B14:1, B14:2, B14:3, B14:4, B17:1, B22:1, B22:2, B22:3 och F77:8.

Talartidsbegränsning

Kongressen beslöt:

att begränsa talartiden till en minut.

Debatt

Irene Nilsson, Skåne: Vi från Skånedlegationen yrkar bifall till partistyrelsens utlåtanden när det gäller motioner och det reviderade förslaget till riktlinjer med det lilla tillägget från Olle Thorell om avvecklandet av ebo. Efter åtta års borgerlig utökad segregationspolitik får vi nu fler skarpa förslag för integrationspolitik. Fler bostäder, mer kvalitativ utbildning, fler möjligheter att få ett jobb och vi vill få bort hinder så att kvinnor i utsatta områden kommer till arbetslivet. Det tycker vi är väldigt bra.

Vägen ur fattigdom är inte att livnära sig på tiggeri. Sedan ett par år tillbaka har många fattiga och utsatta EU-migranter kommit till vårt land från några av öststatsländerna. Vi är väldigt nöjda med som står i de nya riktlinjerna, vi har bekymmer i kommunerna och vi behöver enhetliga regler och lagar för hela landet.

Peter Gustavsson, Uppsala län: Jag yrkar på ett ändringsförslag på sidan 3 rad 1: ”Nu krävs att de grundläggande strukturerna som orsakar segregation bryts, och att stat och kommuner gemensamt tar ansvar för långsiktigt samhällsinvesteringar för att bygga sammanhållna och jämlika städer.”

De riktlinjer som vi nu har framför oss tar en väldigt viktig utgångspunkt – att det är slut med korta enstaka projekt och att det behövs strukturella reformer för att bryta segregationen. Ska vi vara framgångsrika i det arbetet är det bra med delegationer, samverkan och forskning. Vi behöver jobba med jobb, utbildning och så vidare. Men det behövs också samhällsinvesteringar. Där vill vi i Uppsaladelegationen att stat och kommuner tar ett gemensamt ansvar för att möjliggöra de samhällsinvesteringar som krävs för att göra detta möjligt.

Jag tycker att partistyrelsens förslag i övrigt är bra. Man har hittat en bra balans vad gäller den svåra men viktiga diskussionen om tiggeriet.

Streck i debatten

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten.

Håkan Andersson, Älvsborgs södra: Det blir lite snålt om tid när man ska upp i flera frågor, men jag vill först yrka bifall till motion B55:1-4. Den handlar bland annat om att socialdemokratin ska ta fram en nollvision mot mäns våld mot kvinnor.

När det gäller frågan om tiggeriet har jag engagerat mig i denna fråga. Det handlar om utsatta EU-medborgare och jag tyckte att det var tuffa skrivningar initialt. Jag har nätverkat och jag ville få till stånd ett mänskligare perspektiv, att man ser människan och att man ser tiggeriets grundorsaker. Jag är nöjd med det samarbete vi har haft och att socialdemokratin är emot ett generellt tiggeriförbud.

Frida Olsson, Stockholm: Detta är min första partikongress, och jag vill börja med att tacka för bra diskussioner i temagruppen. I riktlinjerna på sidan 11 framgår det att sysselsättningsgraden mellan inrikes födda och utrikesfödda ska minska. Vi yrkar på att den ska upphöra. I ordet ”minska” ligger en acceptans att skillnaden i sysselsättningsgrad är accepterad, för hur många procent ska den minska?

Vi kan aldrig acceptera en strukturell diskriminering på arbetsmarknaden. Därför måste vår målsättning vara att skillnaden i sysselsättningsgrad ska upphöra. Stockholms arbetarekommun yrkar därför på en ändring av ordet ”minska” till ordet ”upphöra”.

Per Svensson, Halland: Tiggeri har alltid varit ett symptom på klassklyftor och fattigdom. Så var det när tiggeriet återkom i våra största städer på 1990-talet och var än fattigdomen visar sitt förnedrande tryne. Det är också därför problematiken kring fattiga utsatta EU-medborgare inte kan lösas på en socialdemokratisk kongress utan av progressiva politiker i rumänska och bulgariska kommuner och parlament, i Europaparlamentet och i ministerrådet. Jag tror på en europeisk union som inte bara ger oss ett frihandelsområde utan som också sprider jämlikheten ut i hela Europa.

Som kommunalråd är jag glad att vi har ett stort kommunalt självstyre i det här landet. Det är ett framgångsrecept. Utifrån min horisont i Halland är skrivningarna om otillåtna bosättningar mycket bra och jag är lyhörd för de kommunpolitiker i andra delar av landet som ser ett behov av att förändra ordningslagen. Därför accepterar jag partistyrelsens nya förslag till riktlinjer fullt ut.

Jesper Blomqvist, Göteborg: Jag har varit uppe i talarstolen förut, men jag har glömt att säga att det här är min första kongress! Som relativt ny medlem i Socialdemokraterna är jag glad att tillhöra ett parti där vi kan tillåta högt i tak och diskutera svåra frågor. Precis som presidiet sade tidigare använder vi oss inte av hårda påtryckningsmedel eller annan maktutövning för att begränsa yttrandefriheten. Jag tror att andra partier i Sverige inte har lika högt i tak och tillåter inte lika goda och konstruktiva samtal kring svåra frågor på samma sätt som vi kan göra i vårt parti.

Frågorna på det här området har varit svåra men jag tror att via de konstruktiva samtal som vi har haft har vi lyckats nå en kompromiss som jag är säker på att en majoritet av kongressen kan ställa sig bakom. Jag vill därför yrka bifall till partistyrelsens ändringsförslag på det här området.

Viktoria Färm, Stockholms län: Vi vill fortfarande få in en mening på sidan 4 rad 9, som lyfter vikten av att få till en fungerande vuxenutbildning för att bryta segregationen. Det här har vi identifierat som en flaskhals på vägen mot att få in folk i jobb, så det tycker vi är viktigt. Vi vill alltså ha in en mening som lyder: ”Vuxenutbildning är en avgörande faktor för lyckad integration.” Det vill vi för ju fler som hamnar i de ordinarie spåren för utbildning och jobb, desto bättre.

Magnus Johansson, Västmanland: Det här är min första partikongress, och jag vill bekräfta det som har sagt tidigare om att vi har haft en väldigt bra dialog med partistyrelsen. Vi är ett stort parti

och en förutsättning för att vi ska kunna vara progressiva är att vi kan ha föredömliga och meningsfulla dialogutbyten, vilket vi har haft under våra temadiskussioner. Jag vill därför också yrka bifall till partistyrelsens ändringsförslag.

Thomas Hammarberg, Stockholm: Lena Mickos uttalande var väldigt viktigt, när hon underströk å partistyrelsens vägnar att det inte handlar om ett generellt tiggeriförbud. Detta är klagörande och därmed menar jag att de signaler som skickades tidigare från ledande representanter för partiet om att vi skulle överväga tiggeriförbud – den tiden är nu över. Därmed har vi tagit ett viktigt steg mot att markera en medmänsklighet som har varit ett av de ord som har använts i diskussionen om hur vi reagerar på vad som hände på Drottninggatan.

Det finns vissa formuleringar i riktlinjerna som vi inte gillar, men det viktiga är det steg som har tagits även om att vi inte ser tiggeriet som sådant som det som ska attackeras utan orsakerna till att människor tvingas gå in i tiggeri – det är det som är förnedringen och det är det vi ska bekämpa. Vi har därmed tagit ett viktigt steg framåt.

Mattias Degerman, Västerbotten: Jag vill rikta ett tack till temagruppen för en väldigt givande diskussion och till partistyrelsen som har lyssnat, tagit till sig och lagt fram ett bra reviderat socialdemokratiskt förslag till riktlinjer. Jag tror att partistyrelsen lyssnar, för det går att göra ännu lite bättre. Jag yrkar att vi på sidan 3 rad 26 ändrar ordalydelsen till: ”Tillsammans måste vi bekämpa tiggeriets bakomliggande orsaker.” för att ännu mer lägga fokus på vad det är vi vill.

Boel Godner, Stockholms län: Jag ville först bocka för Stefan Löfven. Han är inte i lokalen, men jag gör det ändå för han är den första statsminister som har förstått att ebo måste avskaffas för att vi ska kunna bryta segregationen på riktigt, i stället för att för lång tid framöver cementera den.

Jag och Stockholms län vill på sidan 3, rad 33–40 någonstans ha in en ny mening: ”Frågor som rör EU-medborgares vistelse i Sverige ska vara ett nationellt ansvar.” Samma regler måste gälla i alla kommuner i Sverige. ”Likvärdiga”, som det står i det nya förslaget, räcker inte. Det kommunala självstyret är inte till för att kunna smita undan ansvar eller bolla människor mellan sig.

Vad håller vi på med? Här låter vi tiggeriet ta ett så stort utrymme på vår kongress, när vi har så enorma utmaningar med segregation. Men det är väl tiden. På kongressen 2013 var det bara jag som begärde ordet i migrationsfrågorna.

Kadir Kasirga, Stockholm: Jag vill börja med att yrka bifall till motion A358:6, där vi yrkar att asylsökande får läsa sfi och samhällsorientering från dag 1, för vi tycker att språket är nyckeln till samhället. Det är jätteviktigt att asylsökande får den möjligheten redan från dag 1, och då inte bara den språkundervisning som drivs av ideella organisationer.

Jag vill också säga några ord om tiggerifrågan. Vi har haft jättebra och konstruktiva samtal och diskussioner i gruppen. Socialdemokratin har ännu en gång visat att vi står på de svagas sida. Vi står för en syn på människor där solidaritet är viktigt för oss. Det är därför vi yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer.

Evelina Harr, Norrbotten: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. I den här debatten, både i yrkande och i temagruppen, har jag upplevt att vi har haft mycket fokus på EU-medborgarna och deras utsatthet. Jag vill inte förringa deras situation utan jag vill belysa några ytterligare saker som vi socialdemokrater måste jobba med.

Det handlar om att bryta segregationen och bekämpa de allt mer ökande klyftor som vi har i samhället, och det är många här i talarstolen som argumenterar för just det. Låt oss tala klarspråk – att skapa ett förbud mot tiggeri är inget annat än att sätta ett litet plåster på ett stort blödande sår. Menar vi allvar med det vi säger här i dag måste vi behandla roten till problemet och det gör vi endast med solidarisk politik. Med det yrkar jag bifall till partistyrelsen.

Diana Laitinen Karlsson, Jönköpings län: Jag och Jönköpingsdelegationen vill yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Tack till Lena och hela temagruppen. Det här arbetet har varit långt ifrån lätt men vi har landat i ett förslag där vi är tydliga och visar att humanismen går först.

I riktlinjerna lyfter vi nu också in föreningslivets vikt för sociala kontaktnät. Vi är tydliga med att vi inte ska bekämpa tiggarna utan tiggeriets orsaker och att regelverket ska vara likvärdigt över hela landet. Vi slår också fast att vi ska korta vägen till jobb för nyanlända genom olika åtgärder, att de skolor med tuffaste förutsättningarna ska få mer resurser, att vi ska ha en social bostadspolitik där en avveckling av ebo ska ske och att vi ska ha ett gemensamt ansvar för nyanlända, och mycket mer. Tack alla för ett bra arbete!

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Jag hade räknat med lite längre tid men jag får korta mig. Det blir inte så mycket tid att diskutera själva integrationsfrågorna och jag hade inte heller förmånen att vara med i den temagruppen men jag vill lyfta några saker som är viktiga i integrationsarbetet.

Jag vill betona ansvarsfrågan, finansieringsfrågan och organisationsfrågan, och det är det min motion B124 handlar om. Jag yrkar bifall till den och även till mitt tillägg till riktlinjerna som jag har skickat in. Ansvarsfrågan handlar om etableringsreformens misslyckande. Där föreslår jag att en utvärdering ska ske och att kommunerna ska återta det ansvaret. I finansieringsdelen förespråkar jag finansieringsprincipen, och jag hoppas att jag får gehör för de här frågorna.

Anders Edvinsson, Jämtlands län: Nu har vi jobbat så mycket i temagrupperna, så vi yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Jag vill också ställa mig bakom Boel Godners yrkande om att frågor som rör EU-medborgares vistelse i Sverige ska vara ett nationellt ansvar.

Ni vet alla hur jobbigt det här och jag vill poängtera att det är ett lika stort problem i en liten kommun som i en stor kommun. Var man än hanterar frågan, och hur man än gör, känns det som om det blir fel. Avhysningar känns fel och även att ordna härbärgen känns fel, för så cementerar man bara situationen för de här människorna.

Det som är bra nu i skrivningarna och Boel Godners yrkande är att det blir en tydlighet, och det är det som är det viktiga – att man lyfter det till en högre nivå.

Gustav Uusihannu, Norrbotten: Jag vill yrka bifall till partistyrelsen och berömma Lena Micko och gänget för ett kanonbra arbete. Riktigt bra jobbat! Lena, du har rötterna i Norrbotten och det

känns riktigt bra för mig. Ett rättvist, tryggt och solidariskt samhälle kräver ordning och reda. Nuvarande skrivningar förmedlar rätt budskap. Det är väl balanserat, det är värme och solidaritet. Vi vill ta vara på möjligheter men vi blundar inte för utmaningarna.

Vi socialdemokrater kämpar för ett samhälle där alla får chansen. Därför gläds jag särskilt över skrivningarna om bättre möjligheter för EU-medborgare som i dag tigger att i stället arbeta eller utbilda sig samt skrivningarna om förstärkt samverkan med ideella organisationer. Jag är ledare i föreningslivet. Det kan vara 15–20 olika nationaliteter på ungdomarna och det är en fantastisk mötesplats för integration. Mer av det – det blir ett starkare Sverige.

Chatarina Holmberg, Blekinge: Vi har nu fått nya riktlinjer och jag har två saker som jag vill ta upp där. Den första är på sidan 4 rad 18-21, som handlar om nyanländas situation. Den texten vill jag ska ersättas med: ”Vi vill utreda hur fler skolor ska ta ansvar för introduktion av nyanlända elever eftersom forskning visar att andelen nyanlända elever har en stor påverkan på kunskapsresultatet. För nyanlända elever i äldre åldrar behöver språkinstruktionen stärkas.”

Det står ungefär så redan nu men man pratar också om att man lägga ett tak och det vill vi ta bort. Vi vill också gå från generellt till speciellt, nu är det tvärtom.

På sidan 3 rad 40, vill vi stryka meningen ”Antiziganismen får aldrig accepteras.” Vi förstår inte varför den texten står här. Genom att skriva in den meningen i samma stycke som tiggeri riskerar vi att förstärka mytbilden om att det endast är romer som är tiggare. För mig är innebörden i den här meningen en självklarhet men för att inte riskera att förstärka stereotypa bilder av romer tycker inte att inte den bör vara med här.

Nermina Mizimovic, Kalmar län: Det är min första kongress, och jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer gällande avvecklingen av dagens ebo. Jag kommer från Hulfsfred, och Hulfsfreds kommun är en av de kommuner som tagit emot flest flyktingar i Sverige. Under förra året har Hulfsfreds kommun också tagit emot cirka 550 personer som på egen hand valt att bosätta sig i kommunen.

Vi är en liten kommun med cirka 14 600 invånare och vi har en stor befolkningsökning, vilket är jättepositivt. Men en växande befolkning ger utmaningar som krav på bostäder, platser i klassrummet och nya arbetsuppgifter för socialtjänsten. Det är kö till förskolan, det är kö till skolan och det är kö till sfi. Svartkontrakt, trångboddhet och vedervärdiga förhållanden är inte ok. Stort tack till partistyrelsen som har lyssnat på Hulfsfred som har flaggat länge om behovet av en förändring av ebo.

Johan Tolénson, Halland: Jag yrkar på sidan 3 rad 33 att meningen ”Vi kommer inte passivt att se till när tiggeri och hemlöshet normaliseras” ska utgå. Blanda inte ihop begreppen *tiggeri* och *hemlöshet*. För läsaren, mig och många andra, blir det fel signaler. Att bekämpa fattigdomen genom det arbete som är påbörjat är helt rätt väg att gå. Vi är socialdemokrater för att vi tror på alla människors lika värde.

Vi vill skapa ett samhälle där jämlikhet, solidaritet och frihet är grundstenarna. Krav som jämlikhet, solidaritet, frihet känner inga nationella eller etniska gränser. Uppdraget att verka för

mänskliga rättigheter bör för oss socialdemokrater vara lika självklart här hemma som på den internationella arenan.

Anna Sundberg, Västernorrland: Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer. Jag är stolt över att få vara en del av vår folkrörelse. Vi socialdemokrater kommer alltid att arbeta för mänskliga rättigheter, människors frihet och mot diskriminering. Vi värnar och välkomnar människors olikheter. EU-migranternas situation är en fråga som berör och engagerar väldigt många. Målet är vi alla överens om – ingen ska någonsin behöva söka sig från sitt hemland till ett annat land för att be om pengar på gator och torg. Det är inte värdigt.

Det finns behov hos våra kommuner av samordning och stöd i denna fråga, och hanteringen och stödet till utsatta EU-medborgare baseras på lagar och regler och i möjligaste mån ska det vara likvärdigt över hela landet. Jag vill avsluta med en mening skriven av en norsk författare, en mening som jag tycker att vi kan bära med oss: ”Skapar vi människovärde skapar vi fred.”

Olle Thorell, Västmanland: Jag och Västmanlandsdelegationen är mycket nöjda att vi som parti nu är tydliga med att ebolagen ska avvecklas. Det är verkligen dags för det och en nyckel för att vi ska kunna klara av att lyckas med integration, etablering och bryta den segregation som drar isär vårt fina samhälle. Sex personer i en liten etta på Hantverksvägen i Fagersta. Elva personer i en tvårummare. Det är inte värdigt välfärdslandet Sverige 2017. Därför söker jag stöd för ett litet men viktigt tillägg i riktlinjerna.

Där står det att lagen om eget boende ska ersättas med ett nytt system. Jag vill haka på den meningen: ”som motverkar segregation och gynnar integration.” Jag hoppas att många i salen och de föredragande ställer upp på detta.

Janette Olsson, Bohuslän: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer och tackar för arbetet med att få dem mycket bättre. En bra skola, trygga bostäder och arbete är en vaccination mot utanförskap för alla. Det är också en förutsättning för att motverka segregation. Det vet vi socialdemokrater. Därför är jag stolt att vi här i Västra Götalandsregionen har som övergripande folkhälsomål att kraftsamla för fullständig studiegång. Häng gärna med på det, ni andra regionpolitiker i landet.

En statsman sade: ”Om vi inte klarar av att ge ungdomen arbete och bostad riskerar vi alldeles klart att generationer tappar tilltron till politiken, till själva demokratin.” Jo, vi har utmaningar framför oss. Vi ser fattigdomen varje dag på våra gator och vi fortsätter att jobba med det på alla plan. Vi från Göteborgsområdets socialdemokrater ser att dessa riktlinjer tar sikte på det arbete och vi tackar så mycket.

Elina Gustafsson, Blekinge: Jag börjar med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag är extra glad över meningen om ett levande föreningsliv som bygger sociala kontaktnät. Det här må vara en kort och liten mening men för den som är ny i en stad, en by eller i ett helt nytt land kan denna lilla mening göra underverk.

Hur många av oss har inte fått ett arbete genom våra kontakter? Jag vågar nästan påstå att alla någon gång har fått det. Ett socialt nätverk människor emellan är avgörande för ett samhälle som håller ihop. För att lyckas med etablering och integration och för att bryta segregationen behöver vi inte bara öppna våra hjärtan och våra hem. Vi behöver också dela med oss av våra nätverk och våra sociala kontakter. Det kostar faktiskt ingenting. Tvärtom – det gör dig rik!

Kristina Michelson, Gävleborg: Jag kallas för Stina, jag kommer från Gävleborg och jag är också på kongress för första gången! Jag vill börja med att tacka Lena Micko och partistyrelsen som varit lyhörda i våra temagrupper. Därmed vill jag också yrka bifall till partistyrelsens nya förslag.

Jag har alltid varit stolt över vår socialdemokratiska politik. Jag har kunnat vara oense men jag har alltid varit stolt. Jag är om möjligt ännu stoltare efter de här kongressdagarna och det intensiva arbete vi har gjort för att forma framtiden som vi vill ha den. Vi har stött och blött frågorna i temagrupperna och jag upplever att vi har fått rimliga förklaringar som vi kan acceptera om det som inte går att ändra. Tillsammans har vi fått till en överenskommelse och det är väl precis det politik ofta handlar om.

Alma Handzar, Göteborg: Göteborg är väldigt glada över att se att partistyrelsen delar vår syn att en avveckling av dagens ebo måste ske. Jag är från en förort i Göteborg som heter Angered, världens bästa stadsdel på många sätt men det är också i förorter som Angered vi tydligt kan se konsekvenserna av ebo. En av konsekvenserna är trångboddhet, vilket vi tydligt ser påverkar skolresultaten i negativ riktning bland de barn som tvingas bo trångt. För att skapa jämlikhet och bryta segregationen är det absolut en nödvändighet att vi avvecklar ebo som det är i dag.

Erik Pelling, Uppsala län: Även jag vill tacka för ett bra förslag till reviderade riktlinjer men jag har några mindre förbättringsförslag. Först en liten redaktionell ändring. I texten om tiggeri pratar vi om behovet av grundtrygghet mot sjukdom och arbetslöshet. Vi brukar ju stå för en inkomsttrygghet och en generell välfärdstrygghet och det är väl den vi ska plädera för även på EU-nivå och med andra länder, så jag föreslår att vi styrker ”grund” och bara skriver ”trygghet”.

Sedan vill jag yrka bifall till Peter Gustafssons förslag att stat och kommuner gemensamt tar ansvar för långsiktiga samhällsinvesteringar för att bygga sammanhållna och jämlika städer, för att ta ett grepp mot segregationen. Vi behöver en socialdemokratisk stadsutvecklingspolitik även på det här området och vi har stort utrymme att ta ledningen här och bygga socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbara städer. Det är ett väldigt effektivt sätt att bekämpa segregation och det borde vi vara tydliga med i våra riktlinjer. Bifall även till Boel Godners tilläggsyrkande.

Emma Johansson Gauffin, Kronoberg: jag vill yrka bifall till Chatarina Holmbergs yrkande på en ny formulering på sidan 4 rad 18-21 som innebär att skrivningen om tak för nyanlända i samma skola försvinner och ersätts med en mer generell skrivning om att utreda hur alla skolor ska ta ansvar för de nyanlända.

Det är viktigt för integrationen att det inte blir för många nyanlända i samma skola, men införandet av ett tak är en hur-fråga och sådana brukar inte partistyrelsen vilja ha i riktlinjerna –

det fick jag själv höra när jag yrkade i morse. Dessutom skulle ett tak i praktiken göra att nyanlända undantas från det fria skolvalet. Förberedelseklass är undantaget i det fria skolvalet, men eftersom man enligt skollagen är nyanländ i fyra år, och man knappast går i förberedelseklass så länge, pekar vi ut elever som är nya i vårt land att de inte får välja skola men det får alla andra. Det är inte rätt.

Saida Hussein, Göteborg: Jag vill börja med att bifalla Olle Thorells tilläggsyrkande. Låt oss lyfta förorterna och Biskopsgården ur segregationen. Tillsammans kan vi förflytta berg och låt oss börja i dag. Vi måste bli fler som delar på kampen mot fattigdomen, kampen mot segregationen. Äntligen ska ebo bort – tack partistyrelsen och Stefan Löfven. Kamrater, nu ska Biskopsgården bli bra. Från Göteborg vill vi också yrka bifall till Frida Olssons yrkande.

Marie Larsson, Uppsala län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Romerna är den största etniska minoriteten och det mest diskriminerade folket i Europa. De lever i extrem utsatthet och fattigdom. Att leva på våra gator är många gånger bättre än att försöka ha ett värdigt liv i sitt hemland.

Men Sverige har också en mörk historia gällande diskriminering av svenska romer. Så sent som på 1970-talet tvångssteriliserades romska kvinnor och män i Sverige och barn omhändertogs på grund av sin etnicitet. Jag tror inte att detta lämnar någon oberörd och mig berör det personligen då jag var ett av de barnen. Sverige gjorde resan. Vi hittade rätt vägar. Och jag tror att den resan blev möjlig för att vi socialdemokrater står upp för orättvisor. Vi har kraften att vara en röst för dem som inte hörs. Vi kan aldrig, och vi ska aldrig, ta bort en människas möjlighet att be en medmänniska om hjälp.

Men det som är viktigt nu är att fortsätta ropa, och det är vi bra på, att EU måste ta romernas situation på största allvar. EU måste ställa ännu större krav på medlemsländerna. Det är rätt väg att gå. Romernas utsatta situation får aldrig normaliseras och jag bävar för att den dag ska komma då jag går förbi dessa människor utan att jag känner något.

Ann-Charlott Bäckman, Östergötland: Jag valde att komma hit som ombud just på grund av den här frågan. Vi måste bryta segregationen. Det är en jätteviktig fråga, och jag tänker att det kanske inte är på det här området som vi gör det i första hand utan det är på de områden som vi faktiskt har diskuterat – utbildning som ska öppnas upp, fler utbildningsinsatser, en öppnare arbetsmarknad, många vägar in och en mycket mer offensiv bostadspolitik. Det är ju så vi måste jobba med segregationen. Det är där jag tänker att vi har tagit de viktiga besluten.

En annan fråga är de EU-migranter som kommer till vårt land. Jag kommer från Linköping. Där jobbar vi väldigt aktivt med samtal och uppsökande verksamhet. Så kan man lösa många problem och därför tycker jag att det är väldigt bra att vi har fått besked om att vi inte ska förbjuda tiggeri.

Marianne Carlström, Göteborg: Som någon sade tidigare, så var det inte bättre förr. Inom vissa områden har det blivit avsevärt bättre. Jämställdheten är en, och när det gäller sexualbrott och

samtyckeslagstiftningen tycker jag att vi går framåt med stormsteg. Nu närmar vi oss nollvisionen och det tycker jag är jättebra. Bifall till partistyrelsens utlåtande om detta.

Sedan har vi i Göteborg ett krav på en maktutredning som anses besvarat, men vi tycker att detta är väldigt angeläget. Det är inte detsamma om man använder en massa forskarrapporter. Nog om det, det är ingen idé att utveckla mer för på en minut hinner man ingenting. Men till er som har makten att styra över talartiden – se till att alla får prata 1,5 minut, för på en minut är det kört!

Jonas Gunnarsson, Värmland: Jag vill börja med att yrka bifall till mina tre yrkanden. Det har sagts här i dag att vi måste bekämpa tiggeriets orsaker och då tycker jag att vi ska skriva det. I dag lyder meningen lite annorlunda, men jag föreslår att man på sidan 3 rad 26-27 ändrar meningen till: ”Tillsammans måste vi också bekämpa tiggeriets orsaker.”

Sedan har jag lite svårt med tredje meningen i det stycket, rad 24, som jag tycker behöver förändras för att göra den mer generellt så att den handlar om tiggeri i stort. Vi behöver inte peka ut hemländer eller inte och vi behöver inte peka ut Sverige.

Sist men inte minst vill jag att vi stryker meningen ”Vi vill göra en översyn av ordningslagen.” Jag har ännu inte fått förklarat för mig vad den här meningen syftar till – vad är meningen att göra? Jag kan bara tolka det som att man vill kunna införa lokala tiggeriförbud och det kan jag aldrig ställa upp på.

Gustav Nilsson, Värmland: Till att börja med vill jag yrka bifall till Mattias Degermans yrkande om att vi tillsammans måste bekämpa tiggeriets bakomliggande orsaker och även till Jonas Gunnarssons samtliga förslag. Tiggeriet är en fråga om maktstrukturer. Att inte ha makt att kunna lyfta sig ur fattigdomen är ofrihet, ett förtryck, som vi socialdemokrater måste motverka. Lösningen är inte ett förbud, för jag tvivlar på att det hjälper den utsatta. Lösningen är snarare att skarpt bekämpa tiggeriets bakomliggande orsaker. Bifall till Mattias Degermans yrkande och bifall till Jonas Gunnarssons samtliga yrkanden.

Floid Gumbo Strandvik, Göteborg: Vi från Göteborg har ett ändringsförslag på sidan 4 rad 11. Partistyrelsen skriver att samhället ska förbättra möjligheterna för, men också öka förväntningarna på, att alla arbetslösa mer aktivt ska göra sig anställningsbara. Vi tycker att den texten känns onödigt tuff. Jag anser att de som inte har något jobb inget hellre vill än att ha ett jobb.

Därför vill vi från Göteborgsdelegationen ändra texten enligt följande: ”Samhället ska förbättra möjligheterna för att alla arbetslösa ska ha ett arbete och därmed bidra till vår gemensamma välfärd.”

Anneli Hedberg, Södermanland: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Jag ställer mig också bakom Boel Godners tilläggsförslag ”Frågor som rör EU-medborgares vistelse i Sverige ska vara ett nationellt ansvar” och så vidare.

Tiggeri är aldrig en väg ur fattigdom. Vi måste motverka tiggeriet och dess orsaker i stället för att låta det normaliseras. Ordningslagen behöver ses över. I Sverige har vi sedan mitten av 1990-

talet sociala skyddsnät för våra mest utsatta medborgare. Det borde vara alla länders ansvar. Det skapar inte frihet för människor att stå på knä och tigga.

Irja Gustafsson, Örebro län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Det här är frågor som berör och leder till dagliga diskussioner i våra kommuner. Jag vill och ska ta ansvar. Vi vill bara göra det så bra som möjligt, för jag vill bo och verka i ett land där alla människor har lika värde och där vi alla kan vara tillsammans och ha samma chans.

Jag bor och verkar i en kommun som har tagit emot och tagit ett stort ansvar. Vi har sett möjligheterna i det här stora mottagandet men vi klarar inte det själva. Att vi delar ansvaret är solklart för mig och det är solidaritet. Jag ser fram emot ett nytt system för ebo så jag stolt kan komma hem och säga att vi tar ansvar för att de får ett värdigt boende. Man bor inte 10–20 personer i en liten etta.

Det är också viktigt att vi inte passivt ser på att tiggeriet normaliseras. Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer.

Anna Ingers, Skåne: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer och Boel Godners tilläggsyrkande på sidan 3. Vi tror inte på förbud mot fattigdom, tro aldrig det. Vi tror på att ge människor redskap att skapa ett liv där man försörjer sig genom arbete. Men vi tror på ordning och reda på alla områden, och som företrädare för Helsingborg kan jag konstatera att både ordningen och samordningen hittills uteblivit.

När våra parker blev fattiga människors sovrum, kök, hall, vardagsrum och toalett sökte vi stöd och riktlinjer hos vår regering. Vi fick aldrig svar som var tydliga och entydiga, utan vi fick bara pekpinnar av regeringens samordnare. Vi pressade då på mot SKL och alla vi sprang på som företrädde regeringen för att få hjälp med vad vi ska göra, vad vi kan göra och vad vi inte får göra. Det är det vi ser att riktlinjerna nu ska göra. De ska vara det stöd kommunerna behöver för att skapa ett värdigt liv för dessa människor i deras hemländer. Det är en tydlighet i vad vi kan göra, ska göra och får göra. Tack!

Erika Ullberg, Stockholms län: I september 2015 var jag, Lena och övriga socialdemokrater i SKL:s styrelsegrupp i Rumänien. Vi fick kunskap och det var en känslösam resa. Vi besökte politiker, civilsamhället och byar varifrån många fattiga EU-migranter kommer till Sverige för att tigga. Det är uppenbart att det inte är någon lösning på diskriminering och utanförskap, vilket är roten till problemen. Allmosor har aldrig varit och får aldrig vara arbetarrörelsens svar på fattigdom. Vi ska bekämpa tiggeriets orsaker och frågan om EU-medborgares vistelse i Sverige måste vara ett nationellt ansvar.

Lena sade inledningsvis att det måste vara samma regler i alla kommuner och därför tycker vi att det vore konsekvent att ändra ordet ”likvärdiga” på rad 40 till ”samma”. Jag är också oerhört glad att i det reviderade förslaget står det att antiziganism aldrig får accepteras.

Johan Julén, Västerbotten: Det här min första partikongress, och jag vill tacka Vindeln, Robertsfors och Bjurholms kommuner som har gett mig förtroendet att komma hit.

I riktlinjerna sidan 4 rad 23 står det ”En social bostadspolitik och ett delat ansvar för nyanlända” och på rad 26 talar man om ebo. Ebo är ju något som faller under lagen om mottagande av asylsökande, och nyanländ är du inte förrän du har fått någon typ av tillstånd att stanna i Sverige. Det vore jättebra att vi får ett förtydligande från partistyrelsen och att man, kanske om det går, ändrar i texten så att vi pratar om samma sak.

Linus Sköld, Norrbotten: Här kommer ett tilläggsyrkande angående sammanhållning i landet. Det gäller sidan 2 rad 4 och 5 i de reviderade riktlinjerna. Häromkvällen debatterade vi klimatpolitik i det här rummet, och då slog jag in den öppna dörren att förutsättningar för olika saker ser olika ut på olika platser i landet, till exempel i Pajala och Trelleborg. Det gäller fortfarande. Förutsättningarna är inte heller riktigt jämförbara i Övertorneå eller Luleå, eller för den delen i Tomelilla och Malmö.

Därför är följande tilläggsyrkande inte bara viktigt för glesbygden och glesbygdstäta län som Norrbotten utan för hela Sverige. Tillägget gäller meningen ”Alla i vårt land ska ha trygg tillgång till välfärd och service”, där vi vill hänga på: ”vilket kräver hänsyn till lokala förutsättningar”.

Lena Micko, partistyrelsens föredragande: Jag tycker att det har varit många kloka inlägg på en minut, även om jag förstår att det behövs mer tid för att beskriva en del saker. Jag ska försöka att reda i det här och jag hoppas att jag har uppfattat allt rätt.

Till att börja med har Boel Godner har yrkat på ett tillägg om EU-medborgares vistelse ska vara ett nationellt ansvar. Partistyrelsens reviderade förslag försöker kombinera just det nationella ansvaret, trycka på behovet av att vi ska ha en regelöversyn, kanske skärpa en del lagar som ska gälla över hela landet. Samtidigt har vi i våra reviderade riktlinjer försökt att understryka detta med perspektivet att ta hänsyn till individer. Eftersom det här är text som också är framförhandlad mellan våra olika delegationer och vår partistyrelse yrkar jag avslag.

Däremot yrkar jag bifall till det förslag som handlar om samma regler i stället för likvärdiga regler, som Erika Ullberg tog upp i sitt inlägg.

Erik Pelling har yrkat på att man ska ändra skrivningen där det står ”grundtrygghet” till ”trygghet” – det yrkar jag bifall till.

Viktoria Färm har yrkat på sidan 11 rad 38 om att vuxenutbildning är en avgörande faktor för lyckad integration. Det yrkar jag bifall till.

Frida Olsson har ett yrkande som handlar om att skillnaden när det gäller sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda ska upphöra i stället för minska, som det står nu. Jag förstår synsättet att det inte ska finnas några skillnader allt och att man vill att det här ska upphöra, men det vi försöker markera är ändå att det vi utgår från nu och vad vi har att arbeta med för att förändra. Det är enormt stora skillnader i dag och det är nog så att det är mer realistiskt att säga att vi vill att det ska minska. Därför yrkar jag avslag.

Peter Gustavsson har yrkat en skrivning om grundläggande strukturer och att man gemensamt ska ta ansvar för långsiktiga samhällsinvesteringar för att bygga sammanhållna och jämlika städer. Jag tycker att det är tillgodosett i skrivningarna även om vi inte har precis de formuleringarna, så jag yrkar avslag.

De yrkanden, bland annat från Mattias Degerman, om att ändra skrivningen om att vi ska bekämpa tiggeriets bakomliggande orsaker – där vill jag vidhålla partistyrelsens reviderade förslag. Jag yrkar avslag.

Kadir Kasirga från Stockholm har ett yrkande om att asylsökandes sfi och samhällsorientering ska ges från dag 1. Det är så i dag att man har möjligheter till svenskundervisning från dag 1 på asylboendena och inte minst studieförbunden gör en jättestor insats för att så fort som möjligt ge människor möjlighet att träna svenska. Men sfi är något annat. Det är inte den svenska man kan börja träna med. Jag tror att vi i stället ska säga att man ska vara flexibel i det här. Jag vill verkligen understryka vikten av att snabbt komma igång, men vi kan inte garantera från dag 1. Jag yrkar avslag på det.

Evelina Harr yrkade på inledningstexten och att vi lägger till hänsyn till lokala förutsättningar. Det yrkar jag bifall till.

Bijan Zainali har ett yrkande som handlar om att kommunerna skulle överta ansvaret för etableringsinsatserna. Det står inte i yrkandet, men har jag uppfattat det rätt? Det yrkar jag avslag på, för det är så i dag att vi har en hel del olikheter i landet om hur vi bygger samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Det finns väldigt mycket att göra för att förbättra det här, och vi har mycket synpunkter på hur Arbetsförmedlingen används och hur samarbetet ser ut, men det fungerar bra på många håll, även om det finns en hel del som behöver förbättras. Det sitter också en utredning som kommer med förslag när det gäller mottagandet som sådant. Dessutom skulle jag vilja understryka vikten av att kommunerna måste se möjligheten med Arbetsförmedlingens resurser som vi behöver, inte minst till utbildning. Jag yrkar avslag.

Chatarina Holmberg hade ett yrkande om att språkinstruktionen behöver stärkas för nyanlända elever i äldre åldrar. Jag tror att det inte bara handlar om pengar utan det handlar om möjligheter att faktiskt göra det här på olika sätt, så jag yrkar bifall till det.

Johan Tolinsson har ett förslag om att stryka meningen ”Vi kommer inte passivt att se på när tiggeri och hemlöshet normaliseras.” Jag tycker att jag har redogjort för vad vi menar med de här skrivningarna och jag yrkar avslag på det.

Olle Thorell från Västmanland har ett yrkande som handlar om att lägga till: ”som motsvarar segregation och gynnar integration.” Det yrkar jag bifall till.

Jonas Gunnarsson hade ett yrkande om att vi behöver verka för att människor som i dag tigger erbjuds ett alternativ samt tydliggöra lagar och regler. Jag yrkar avslag på det eftersom vi har en annan text som talar om vad vi vill. I övrigt avslag på hans förslag.

Floid Gumbo från Göteborg hade ett förslag som handlar om att vi inte ska ha med begreppet anställningsbar, men här försöker vi beskriva just det gemensamma mellan samhällets ansvar att stödja individerna att kunna ta de jobb som erbjuds. Då är det just begreppet anställningsbar som försöker ange det, samtidigt som vi beskriver samhällsansvaret. Det yrkar jag avslag på.

Det var synd att behöva avsluta med ett avslag men jag tycker ändå att vi har bifallit en del.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag: *Anna Sundberg*, Västernorrland, *Anneli Hedberg*, Södermanland, *Marie Larsson*, Uppsala län, *Evelina Harr*, Norrbotten, *Jesper Blomqvist*, Göteborg, *Diana Laitinen Karlsson*, Jönköpings län, *Janette Olsson*, Bohuslän, *Kristina Michelson*, Gävleborg, *Alma Handzar*, Göteborg, *Irja Gustafsson*, Örebro län, *Magnus Johansson*, Västerbotten, *Gustav Uusibannu*, Norrbotten, *Nermina Mizimovic*, Kalmar län, *Elina Gustafsson*, Blekinge, *Marianne Carlström*, Göteborg, *Anna Ingers*, Skåne, *Anders Edvinsson*, Jämtlands län och *Kadir Kasirga*, Stockholm.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Evelina Harr</i>	Norrbotten	Rad 4-5, tillägg: ”Alla i vårt land ska ha trygg tillgång till välfärd och service vilket kräver hänsyn till lokala förutsättningar.”	Bifall
3	<i>Mattias Degerman</i>	Västerbotten	Rad 26-27, ändring av andra meningen i stycket till: ”Tillsammans måste vi bekämpa tiggeriets orsaker.”	Avslag
3	<i>Erik Pelling</i>	Uppsala län	Rad 30-31, ändring: stryk ordet ”grund”, lydelsen blir då ”trygghet vid sjukdom eller arbetslöshet”.	Bifall
3	<i>Johan Tolinsson</i>	Halland	Rad 33, strykning av meningen ”Vi kommer inte passivt se på när tiggeri och hemlöshet normaliseras.”	Avslag
3	<i>Jonas Gunnarsson</i>	Värmland	Rad 34, ändring av lydelse: tredje meningen i stycket till ”Vi behöver både verka för att människor som i dag tigger erbjuds ett alternativ samt tydliggöra lagar och regler.”	Avslag
3	<i>Jonas Gunnarsson</i>	Värmland	Rad 39, strykning av meningen som börjar med: ”Vi vill göra en översyn”.	Avslag
3	<i>Boel Godner</i>	Stockholms län	Rad 40, tillägg: ”Frågor som rör EU-medborgares vistelse i Sverige ska vara ett nationellt ansvar.”	Avslag
3	<i>Anna Ingers</i>	Skåne	Rad 40, bifall till Boel Godners förslag (se ovan)	Avslag
3	<i>Anders Edvinsson</i>	Jämtlands län	Rad 40, bifall till Boel Godners förslag (se ovan).	Avslag
3	<i>Erika Ullberg</i>	Stockholms län	Rad 40, ändring: byt ut ”likvärdiga” till ”samma”.	Bifall
3	<i>Chatarina Holmberg</i>	Blekinge	Rad 40, strykning av mening: ”Antiziganism får aldrig accepteras.”	Avslag

4	<i>Floid Gumbo Strandvik</i>	Göteborg	Rad 11, ändring: ”Samhället ska förbättra möjligheterna för att alla arbetslösa ska ha ett arbete och därmed bidra till vår gemensamma välfärd.”	Avslag
4	<i>Chatarina Holmberg</i>	Blekinge	Rad 18-21, ändring till lydelsen: ”Vi vill utreda hur fler skolor ska ta ansvar för introduktion av nyanlända elever eftersom forskning visar att andelen nyanlända elever har en stor påverkan på kunskapsresultatet. För nyanlända elever i äldre åldrar behöver språkintroduktionen stärkas.”	Bifall
4	<i>Emma Johansson Gauffin</i>	Kronobergs län	Rad 18-21, bifall till Chatarina Holmbergs yrkande (ovan).	Bifall
10	<i>Peter Gustavsson</i>	Uppsala län	Rad 32, tillägg: ”Nu krävs att de grundläggande strukturerna som orsakar segregation bryts, och att stat och kommuner gemensamt tar ansvar för långsiktigt samhällsinvesteringar för att bygga sammanhållna och jämlika städer.”	Avslag
10	<i>Bijan Zainali</i>	Norra Älvsborg	Rad 34, tillägg: ”En utvärdering av etableringsreformen kommer att göras. Finansieringsansvaret ska gälla i etablerings- och integrationspolitiken.”	Avslag
11	<i>Frida Olsson</i>	Stockholm	Ändring till lydelsen: ”Skillnaden i sysselsättningsgraden mellan inrikes- och utrikesfödda ska upphöra.”	Avslag
11	<i>Saida Hussein</i>	Göteborg	Bifall till Frida Olssons förslag (ovan).	Avslag
11	<i>Viktoria Färm</i>	Stockholms län	Tillägg: ”Vuxenutbildning är en avgörande faktor för en lyckad integration.”	Bifall
12	Olle Thorell	Västmanland	Tillägg: ”som motverkar segregation och gynnar integration.”	Bifall
12	<i>Saida Hussein</i>	Göteborg	Bifall till Olle Thorells förslag (ovan).	Bifall
12	<i>Anna Ingers</i>	Skåne	Bifall till Olle Thorells förslag (ovan).	Bifall

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
B24:1–2	<i>Bijan Zainali</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
A358:6	<i>Kadir Kasirga</i>	Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

att bifalla Evelina Harrs, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 2 rad 4–5

- att efter försöksvotering avslå Mattias Degerman med fleras förslag på sidan 3 rad 26-27
- att bifalla Erik Pellings, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 3 rad 30-31
- att efter votering med röstsiffrorna 179-148 (2 avstod) avslå Boel Godner med fleras förslag på sidan 3 rad 40
- att bifalla Erika Ullbergs, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 3 rad 40
- att bifalla Chatarina Holmberg med fleras, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 4 rad 18-21
- att bifalla Viktoria Färms, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 11 rad 38
- att bifalla Olle Thorells, med instämmande av partistyrelsen, förslag på sidan 12 rad 16-18
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - *Trygghet i en ny tid*, inledning (s. 6–9), kapitel 2, *Sammanhållning för ökad trygghet* och *Tillsammans för att bryta segregationen*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion B24:1-2
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område B som rör områdena *Bättre och snabbare etablering för nyanlända* (UB10), *Storstadsprogram mot segregation* (UB11) och *Utsatta EU-medborgare* (UB12).

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 464.

Dagordningens punkt 8, fortsatt behandling

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.5

Val av 26 ledamöter i partistyrelsen

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Låt mig börja med att tacka valberedningen för ett väldigt fint och konstruktivt samarbete. Det har varit väldigt lätt för oss att i den andan ta fram ett bra förslag. Förslag till partistyrelsen har vi nu satt upp i bokstavsordning med varannan kvinna, varannan man. Förslaget till ordinarie ledamöter lyder:

Ulric Andersson, distriktsordförande i Värmland, *Helene Björklund*, distriktsordförande i Blekinge, *Ilan de Basso*, vice distriktsordförande i Jönköpings län, *Matilda Ernkrans*, distriktsordförande i Örebro län (nyval), *Erik Bergqvist*, Västerbotten, *Lena Hallengren*, Kalmar län, *Christoffer Bernsköld*, distriktsordförande i Östergötland (nyval), *Heléne Hellmark Knutsson*, distriktsordförande i Stockholms län, *Hans Ekström*, distriktsordförande i Södermanland, *Ann-Sofie Hermansson*, vice ordförande i Göteborgs partidistrikt (nyval), *Jörgen Hellman*, distriktsordförande i Norra Älvsborg,

Helene Fritzson, Skåne, *Hans Hoff*, distriktsordförande i Hallands partidistrikt, *Åsa Lindestam*, distriktsordförande i Gävleborg (nyval), *Fredrik Lundh Sammeli*, distriktsordförande i Norrbotten, *Vivianne Macdisi*, Uppsala län, *Niklas Karlsson*, distriktsordförande i Skåne, *Anna-Caren Sätberberg*, distriktsordförande i Jämtlands län, *Yılmaz Kerimo*, Stockholms län, *Karin Wanngård*, vice ordförande i Stockholms arbetarekommun, *Ulf Olsson*, vice partidistriktsordförande i Älvsborgs södra (nyval), *Hanna Westerén*, Gotland, *Gabriel Wikström*, distriktsordförande i Västmanland (nyval), *Åsa Westlund*, Stockholms län, *Johan Lindholm*, ordförande i Byggnads (nyval) och *Marie Nilsson*, IF Metall (nyval).

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Ulric Andersson*, Värmland, *Helene Björklund*, Blekinge, *Ilan de Basso*, Jönköpings län, *Matilda Ernkrans*, Örebro län, *Erik Bergkvist*, Västerbotten, *Lena Hallengren*, Kalmar län, *Christoffer Bernsköld*, Östergötland, *Heléne Hellmark Knutsson*, Stockholms län, *Hans Ekström*, Södermanland, *Ann-Sofie Hermansson*, Göteborg, *Jörgen Hellman*, Norra Älvsborg, *Helene Fritzson*, Skåne, *Hans Hoff*, Halland, *Åsa Lindestam*, Gävleborg, *Fredrik Lundh Sammeli*, Norrbotten, *Vivianne Macdisi*, Uppsala län, *Niklas Karlsson*, Skåne, *Anna-Caren Sätberberg*, Jämtlands län, *Yılmaz Kerimo*, Stockholms län, *Karin Wanngård*, Stockholm, *Ulf Olsson*, Älvsborgs södra, *Hanna Westerén*, Gotland, *Gabriel Wikström*, Västmanland, *Åsa Westlund*, Stockholms län, *Johan Lindholm*, Byggnads och *Marie Nilsson*, IF Metall, till ordinarie ledamöter i partistyrelsen.

Dagordningens punkt 8.6

Val av 15 suppleanter i partistyrelsen

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Här läser jag upp dem i den ordning som de går in som ordinarie vid förfall:

Eva Sonidsson, distriktsordförande i Västernorrland (nyval), *Katrin Stjernfeldt Jammeh*, Skåne, *Ylva Johansson*, Stockholm, *Patrik Björck*, distriktsordförande i Skaraborg (nyval), *Monica Haider*, distriktsordförande i Kronoberg, *Maria Stenberg*, Norrbotten (nyval), *Monica Johansson*, Södermanland (nyval), *Kenneth Nilsson*, vice ordförande i Örebro län (nyval), *Andreas Schönström*, Skåne, *Maria Strömqvist*, vice ordförande i Dalarna, *Lilly Bäcklund*, distriktsordförande i Västerbotten (nyval), *Johan Persson*, Kalmar län, *Tonka Frodlund*, Skåne, *Carina Ödebrink*, distriktsordförande i Jönköpings län och *Patrik Karlsson*, distriktsordförande i Bohuslän (nyval).

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Eva Sonidsson*, Västernorrland, *Katrin Stjernfeldt Jammeh*, Skåne, *Ylva Johansson*, Stockholm, *Patrik Björck*, Skaraborg, *Monica Haider*, Kronoberg, *Maria Stenberg*,

Norrbottnen, *Monica Johansson*, Södermanland, *Kenneth Nilsson*, Örebro län, *Andreas Schönström*, Skåne, *Maria Strömquist*, Dalarna, *Lilly Bäcklund*, Västerbotten, *Johan Persson*, Kalmar län, *Tonka Frodlund*, Skåne, *Carina Ödebrink*, Jönköpings län, *Patrik Karlsson*, Bohuslän, till suppleanter i partistyrelsen
att suppleanterna träder in i den ordning de valts.

Dagordningens punkt 8.7

Val av tre revisorer

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Här är valberedningens förslag *Håkan Bystedt*, Stockholm, *Ella Niia*, Södermanland och *Ingrid Lennerwald*, Skåne (nyval).

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Håkan Bystedt*, *Ella Niia* och *Ingrid Lennerwald* till revisorer.

Dagordningens punkt 8.8

Val av tre revisorssuppleanter

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Här är förslaget *Hans Aronsson*, Göteborgs partidistrikt (nyval), *Christina Oskarsson*, Göteborgsområdet (nyval) och *Clas-Göran Carlsson*, Kronoberg (nyval) till revisorssuppleanter.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Hans Aronsson*, *Christina Oskarsson* och *Clas-Göran Carlsson* till revisorssuppleanter.

Dagordningens punkt 8.9

Val av fem ledamöter i programkommissionen

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Här är förslaget att välja *Stefan Ljöfven*, ordförande, *Emma Vigren*, Västerbotten, *Ardalan Shekarabi*, Uppsala län (nyval), *Ann-Sofie Hermansson*, Göteborg (nyval) och *Gabriel Wikström*, Västmanland till ledamöter i programkommissionen.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Stefan Löfven*, ordförande, *Emma Vigren*, Västerbotten, *Ardalan Shekarabi*, Uppsala län, *Ann-Sofie Hermansson*, Göteborg och *Gabriel Wikström*, Västmanland, till ledamöter i programkommissionen.

Dagordningens punkt 8.10

Val av fem suppleanter i programkommissionen

Föredragning och förslag

Ilmar Reepalu, valberedningens ordförande: Här är förslaget *Morgan Johansson*, Skåne, *Lawen Redar*, Stockholm (nyval), *Peter Persson*, Jönköpings län, *Ulrika Falk*, Stockholms län (nyval) och *Niklas Nordström*, Norrbotten (nyval).

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja *Morgan Johansson*, Skåne, *Lawen Redar*, Stockholm, *Peter Persson*, Jönköping, *Ulrika Falk*, Stockholms län och *Niklas Nordström*, Norrbotten, till suppleanter i programkommissionen.

Tjänstgörande ordförande: Då vill vi från presidiet sida gratulera alla som har blivit valda till dessa fina uppdrag och önska er varmt lycka till i detta!

Behandlingen av dagordningens punkt 8 var därmed avslutad.

Hälsning från LO

Karl-Petter Thorwaldsson, LO:s ordförande: Kongressdeltagare, i fredags slog hatet till, mitt bland vanliga stockholmare på väg hem, liksom det gjorde mot människorna på Westminster Bridge i London för några veckor sedan, mot dem som dansade på en gayklubb i Orlando eller gick på strandpromenaden i Nice förra sommaren. Och nu senast i söndags, mot kristna kyrkobesökare i Egypten. Där triumferade hatet, men bara för en kort tid. För hatets och extremismens krafter har ingen framtid. De är dömda att förlora.

För kongresskamrater, vi har ju varit där förut, i hatet. I dag, den 11 april, är det exakt 72 år sedan 21 000 män, kvinnor och barn befriades från koncentrationslägret Buchenwald. Några veckor senare här i Göteborg, i maj 1945, samlade Göteborgs arbetarekommun tiotusentals människor på Götaplatsen en bit härifrån. Stadsfullmäktiges ordförande socialdemokraten Ernst

Jungen talade inför vad SFs journalfilm beskriver som ”överskådliga människomassor”. De firade freden, de firade segern över nazismen och över hatet.

Men vet ni, det fanns de som inte firade. En av dem var svensken Gustaf Ekström. Han var frivillig ”rottenführer” i Waffen SS. Han firade inte, tvärtom. Han fortsatte att arbeta och strida för nazismen. 1988 var Gustaf Ekström med och bildade ett nytt parti i Sverige, Sverigedemokraterna. Han valdes in i partistyrelsen.

Partivänner, jag hade aldrig trott att jag som LO:s ordförande skulle behöva inleda ett kongresstal på en socialdemokratisk kongress med hotet från fascismen. Men så är det. Det behöver göras, för det är allvar nu.

Det är allvar när den judiska föreningen i Umeå tvingas lägga ner sin verksamhet efter hotet från nazister. Det är allvar när fascister bränner upp ett socialdemokratiskt kommunalråds bil så att lusten och kraften till politiskt arbete försvinner. Det är allvar när det parti Gustaf Ekström var med och bildade 1988 kan komma att ingå i Anna Kinberg Batras regeringsunderlag.

Visst har vi gjort mycket. Visst har vi utbildat våra förtroendevalda, vi har agiterat och vi har kampanjat. Och det ska vi fortsätta med och bli ännu bättre på. Men det räcker inte. Det räcker inte med ännu fler debattartiklar där vi tillsammans med andra goda krafter försöker besvärja hot om SD. Det räcker inte med ännu ett upprop från kändisar som fördömer rasismen. Det räcker inte med ännu fler citat av Martin Luther King.

Vårt svar till fascisterna och till alla som predikar hat och extremism är samma svar som våra föregångare hade på 1930-talet: Det är demokrati och folkrörelsearbete. Facklig vardagskamp ute på landets arbetsplatser. Och politik. Politik som ger framtidshopp. Politik som förändrar människors liv. Politik som är på riktigt. Jag kan lova er här i dag: Svensk fackföreningsrörelse kommer aldrig, under några som helst omständigheter, att vika ner sig för fascismen! Vi har vunnit mot hatet förr. Vi ska vinna mot hatet igen. Var säkra på det!

Ibland tror jag också att vi måste fira en och annan delseger. Vi kommer inte att vinna allt på en gång. I går kväll, samtidigt som vi i den här salen diskuterade hyvling var det faktiskt ett systerparti till Sverigedemokraterna som fick uppleva en äkta hyvling i vårt grannland Finland. I förre riksdagsvalet för två år sedan fick Sannfinnarna 17,7 procent av väljarna. I gårdagens val fick de 8,8 procent. De har halverats på två år och de är på väg ut!

Vi får lära oss av de kärva finnarna hur det ska gå till att bekämpa främlingsfientliga idéer och vi har nära till våra finska grannar. Vi har nära till många finnar som är aktiva i arbetarrörelsen. Vi har sett flera av dem här i talarstolen på de här kongressen.

Partivänner, när vi reser runt i landet möter vi ett Sverige som går bättre än på mycket länge. Jag och hela den nyvalda LO-ledningen från i somras har nu gett oss ut på turné runt om i landet och träffar medlemmar på landets arbetsplatser. Från norr till söder, från landsbygd till städer.

Vi är ute inte först och främst för att tala *till* dem utan för att tala *med* dem och framför allt för att lyssna på deras åsikter och deras syn på hur Sverige är i dag. Jag har turnerat i Sverige sedan 1990 när jag blev vald till SSU-ordförande. Jag har aldrig upplevt ett större drag på svensk arbetsmarknad än vad vi har våren 2017. Nu går folk till jobbet, med en socialdemokratisk regering!

Och vi har enorma behov i Sverige de kommande åren. Vi behöver anställa fler frisörer, kockar, kallskänkor, saneringsarbetare, väktare, tolkar, barnmorskor, barnskötare, personliga

assistenter, undersköterskor, lärare, bagare, brunnsborrare, elektronikreparatörer, elektriker, finmekaniker, fordonsmontörer, lackerare, industrimålare, maskinoperatörer, mekaniker, slaktare, styckare, smeder, svetsare, tunnplåtslagare, anläggningsarbetare, maskinförare, betongarbetare, plåtslagare, golvläggare, murare, takmontörer, träarbetare och snickare, VVS-montörer och så vidare, Det är ingen dålig uppräkning!

Det är det som ligger bakom statistiken att vi just nu har 100 000 lediga jobb i Sverige, men arbetsgivarna hittar inte rätt kompetens. Svaret på Sverige framtid är inte låga löner och usla villkor. Svaret är att se till att alla de som i dag saknar rätt kompetens att ta de jobben får chansen att göra det.

Jag måste bara berätta om ett av de möten jag var på för en tid sedan i Hässleholm. I Hässleholm, på Ballingslöv Kök, träffade jag en kille som heter Musa. Det var många av Musas arbetskamrater som rådde mig att prata med honom, och jag visste inte vem han var, så jag svarade: ”Det gör jag gärna, men vem är det?” Alla pratade om honom. Till slut, bakom några maskiner i ett fikarum hittade jag Musa och några av hans jobbkompisar.

Musa kom till Sverige från Syrien för två år sedan. Han kom från staden Homs. Han var omskakad av sina upplevelser i en av de mest sönderbombade städerna i Syrien. Han flydde hals över huvud, alldeles ensam, och så småningom hamnade han i Hässleholm, av alla ställen på jorden. Han förstod tidigt att han lära sig språket, så Musa gick redan dagen efter sin ankomst och försökte lära sig de första bokstäverna i det svenska alfabetet på biblioteket. Där fick han kontakt med några driftiga människor som lät honom komma in och göra en kortare praktikperiod på Ballingslövs badrums- och kökstillverkning. Efter några månader på Ballingslöv sade företaget till honom att det fanns en chans för honom att kunna matcha ett jobb på företaget. Med hjälp av arbetsgivaren och Arbetsförmedlingen lyckades de hitta en åtta månaders träteknisk utbildning till Musa, och han fick dessutom extrastöd för att hänga med i svenska språket under sina åtta månader.

Den 1 januari i år kom Musa tillbaka till Ballingslöv Kök och de visste inte riktigt hur de skulle anställa honom – visstidsanställning, vikariat? Då sade facket, och faktiskt också arbetsgivaren: ”Men nu har ju Musa gjort allt det vi krävde av honom. Han har gått en träteknisk utbildning och nu matchar han de jobb som vi har här i Sverige.” Den 1 januari blev Musa fast anställd med svensk kollektivavtalsenlig lön på Ballingslöv Kök.

Alla på företaget var oerhört stolta, och han och hans tre arbetskamrater sade något till mig som jag aldrig kommer att glömma: ”Ni har en väldigt bra sak här i Sverige.” Jag frågade vad. ”Lön!” svarade Musa.

Det är Musa vi måste göra till det nya normala. Det är precis så här det ska gå till. Det är precis i enlighet med det förslag som vi hade från LO för några veckor sedan om utbildningsjobb – alltså att göra tvärtemot vad vi gör på arbetsmarknaden i dag. Att först få in foten på arbetsplatsen och sedan börja bygga sitt cv, inte först tvingas år ut och år in bygga sitt cv innan man får prova på arbetsmarknaden. Det förslag vi har lagt innebär att man går in, börjar jobba på ett ställe och gradvis bygger sitt cv, och vi tycker att det är ok att arbetsgivaren, under den tid man fortfarande går i utbildning, kan få en lägre lönekostnad, så länge det blir en riktig lön när utbildningsperioden är över.

Vi tror att det här skulle kunna bereda plats för tiotusentals av de människor som flytt till Sverige de senaste åren. Vi tycker faktiskt också att detta kan vara ett system som skulle kunna funka också för dem som är födda i Sverige och som inte har kommit in på arbetsmarknaden, så vi tycker inte att man behöver göra skillnad på var folk kommer från. Det här är en bättre väg in på arbetsmarknaden för alla som arbetslösa i Sverige i dag.

För er som är lite äldre härinne, så minns ni att det var så här vi jobbade med integration på arbetsmarknaden förr, när det var ont om arbetskraft. Och jag har upplevt det i mitt eget liv ända sedan jag var väldigt liten. I Kosta där jag kommer ifrån var min mamma damfrisör. Hon var den enda som klippte folk i Kosta när jag växte upp, och männen i detta brukssamhälle klagade på att de tyckte att de fick damfrisyr, så de låg på mamma hårt under många år att hon skulle komplettera med att också ha en herrfrisör anställd i sin frisörsalong. Mamma vek ner sig och i början av 1970-talet bestämde hon sig för att utöka och anställa en herrfrisör. Problemet var just då att det inte fanns en enda arbetslös frisör i hela Sverige, så hon fick hjälp, tillsammans med Arbetsförmedlingen att ta emot Sifco Stavemcovic som kom från forna Jugoslavien, rakt in i Kosta. Tro mig eller ej, de fortsatte att klaga för efter damfrisyr fick de Balkanfrisyr alla i Kosta!

Mamma var naturligtvis orolig för om Sifco skulle kunna bli integrerad i Kosta. Det är långt att resa från Serbien till Kosta och bli integrerad där, så jag vet att hon lade den uppgiften på pappa. Pappa visste kanske inte jättemycket om integration men hans förslag var enkelt: ”Jag tar med Sifco och vinterfiskar.” Sifco tolkade dock situationen som att han skulle åka ut med vd:n man på någon affärsresa, så han kom till vinterfisket iklädd myggjagare och kostym – inte den bästa klädseln för den kalla Smålandsvintern.

Så här var det också i större skala när jag så småningom tog vägen in och började jobba i industrin. Jag blev metallarbetare 1983 i Växjö. Det var stor brist på personal, och mitt företag fick idén att åka till flyktingförläggningen i Alvesta och kolla om det fanns några tidigare verkstadsarbetare från andra länder där. Det fanns det. Han hette Miguel och kom som flykting från Chile. På vägen tillbaka frågade min arbetsgivare om jag kunde tänka mig att ta hand om MIGUELS integration. Jag var 19 år gammal och trodde att jag kunde allt så jag svarade naturligtvis direkt ja till denna uppgift, och Miguel började jobba.

När han kom till vår fabrik kunde faktiskt Miguel inte ett enda ord svenska. Jag kunde ”Una cerveza” på spanska och det hjälpte inte jättemycket i det första mötet med Miguel, men vi kunde peka, vi kunde hjälpa varandra i fikarummet, vi kunde förklara saker för varandra. Och vet ni vad? Miguel lärde sig naturligtvis svenska språket oändligt mycket fortare tillsammans med arbetskamraterna, där för övrigt också Tomas Eneroth arbetade då, än om han hade bott kvar på flyktingförläggningen i Alvesta.

Sedan är det där med integration inte alltid enkelt. Vi bjöd Miguel till midsommarfirande. Han var alldeles övertygad om att vi försökte förgifta honom när vi bjöd på sill och nypotatis på midsommarafton, och vi var faktiskt också säkra på att han försökte förgifta oss med komage när han skulle servera huvudrätten, men så småningom lärde vi oss.

Det är på det sättet jag tror att vi kan överkomma den stora utmaning som i dag finns på svensk arbetsmarknad när det gäller människor som är födda i andra länder. Vi måste bjussa lite

allihop. Vi måste, precis som Ballingslöv Kök gjorde, öppna dörren och ge folk en chans att visa vad de kan. Det handlar om att människor får komma in.

Vi kan nog göra avtal som ser till att staten tar kostnaderna för utbildningen. Vi kan nog göra avtal som ser till att arbetsgivaren får en längre kostnad för att de är med och öppnar sina arbetsplatser. Just synen på att komma in och få pröva sin arbetskunskap och så småningom matcha ett jobb på svensk arbetsmarknad tror jag är rätt väg att gå.

LO har föreslagit utbildningsjobb för svensk arbetsmarknad för några veckor sedan. Tyvärr har vår motpart som vanligt lämnat walk over. De ger liksom upp fajten innan vi ens börjar förhandla, för de tycker att det här är något som politiken måste lösa själva. Det kommer aldrig att hända. Vi måste få arbetsgivare och företag att ta integrationen på allvar, och om ni lyssnar nu Svenskt Näringsliv: Vi är inte sura för att ni tackade nej före jul. Kommer ni tillbaka till förhandlingsbordet lovar jag er att vi ska ta i hand om ett sådant här avtal så snabbt det bara går. Kom igen. Lämna inte walk over. Kom in i matchen!

Just nu är vi inne i en avtalsrörelse och just nu jobbar många fackliga kamrater runt om i landet för att sätta rätt kollektivavtal för de kommande tre åren. Vi har en lönebildning i Sverige som vi ska vara oerhört stolta över. Ingenstans i världen har löntagare fått en bättre reallöneutveckling de senaste 20 åren. Arbetare, löntagare, i Sverige har också fått vara med och ta del av de goda tiderna.

Faktum är att sedan industriavtalet kom till med en ny lönebildning 1997 har den genomsnittliga löntagaren i Sverige ökat sin reala lön, alltså pengar i plånboken, med närmare 60 procent. Det är bra. Arbetare ska vara välbetalda. De ska ha gott om pengar. Ingen ska vara fattig om man har ett heltidsjobb. Hur svårt kan det vara?

Men det är också svårt med lönebildningen, för det är svårt för oss att i efterhand, när det första avtalet är tecknat, se till att ge mer åt dem som har de lägsta lönerna. I Sverige är, som ni vet, de lägst betalda nästan alltid kvinnor och kvinnodominerade branscher. Det går inte bara att säga att kvinnor har låg lön. De är helt enkelt felavlönade. Det är fel att kvinnor ska tjäna så mycket mindre än männen. Det är helt enkelt fel.

2015 tjänade de facto en kvinna i förhållande till en man bara ungefär 75 procent av vad en man tjänade. Så kan vi inte ha det. Det går inte. Vi måste hitta en del i lönebildningen som ser till att vi ökar dem med de lägsta lönerna lite snabbare än vad männen får ut varje år. Annars kan de ju aldrig gå ikapp. Det måste vi göra. I år, till skillnad från tidigare, gjorde facken inom industrin det jobbet. De tog fajten för alla kvinnodominerade förbund i den första förhandlingen. De tecknade ett avtal på 6,5 procent över de kommande tre åren, men gjorde också en låglöne-satsning för alla dem som tjänar under 24 000 kronor.

Det är i dag ett avtal som IF Metall har tecknat. Det har tecknats av GS Facket, det har tecknats av Livsmedelsarbetarna, av våra pappersarbetare och av Handels. Men när det första avtalet skulle tecknas för dem som har riktigt låga löner i Sverige, Hotell och Restaurangfacket, säger motparten att det är omöjligt, att de måste betala med försämringar i kollektivavtalet om man skulle få samma löneökningar som alla andra förbund hittills har fått.

Det är Visita, väldigt politiskt drivet i dag med Maud Olofsson i spetsen, som inte kan se behovet av att höja kvinnolönerna lite snabbare än de manligt dominerade. Vi bor på ett av de

hotell som är uttaget i konflikt från den 19:e om ingen överenskommelse är gjort, Gothia Towers. Jag kom hit i fredags, vi skulle ha partistyrelse inför kongressen och åkte upp för att kaka en bit innan vi fick på möte. Den första jag mötte uppe på översta våningen kom till mig med ett papper som arbetsgivaren hade delat ut till dem tidigare på dagen, där man bad dem att fylla i om de var med i facket och vilket fack de var med i. Trots att vi har haft föreningsfrihet i över 100 år skulle de alltså kartlägga de fackligt aktiva här på Gothia Towers. Jag träffade i går klubbstyrelsen på Gothia Towers och de hade lyckats förhindra att det kom in en enda lapp till arbetsgivaren för de behöver faktiskt inte berätta om de är med i facket eller inte!

HRF kom till LO:s styrelse förra veckan och berättade att de inte får detsamma som alla andra fått, och jag var väldigt stolt LO-ordförande när jag gick från mötet, för så ställde sig samtliga andra LO-förbund upp och sade: ”Vi tänker stå bakom er i er konflikt. Vi stöder HRF, var och en av oss.” Nu ska alla veta på svensk arbetsmarknad att blir det fajt den 19:e kommer alla LO-förbund att ställa sig lojala till den konflikt som HRF går in i. I dag är vi alla HRF:are!

Det här är en av de klyftor som är väldigt tydliga i Sverige. Det går att beskriva med OECD-statistik och LO-ekonomiska grafer hur det står till för olika grupper. Men man kan också beskriva ojämlikheten i Sverige såhär: Om du tar 11:ans spårvagn här i Göteborg mellan Långedrag och Bergsjön, skiljer det nio år i medellivslängd. Det är lika stor skillnad som mellan Sverige och Egypten. Om man reser en halvtimme med tunnelbanan i Stockholm, mellan Mörby och Sundbyberg skiljer det sex år i medellivslängd. Lika mycket skiljer det om du reser från Danderyd i Stockholm upp till Pajala i Norrbotten.

Partivänner, så här kan vi faktiskt inte ha det. Vi måste vända den utvecklingen. Vi har ett klassamhälle där skillnaden mellan rik och fattig ökar. Vi måste gemensamt, facket och partiet, vända den utvecklingen. Vi ska minska skillnaderna i Sverige, och det kommer inte att räcka med att dutta i marginalen. Tro mig. Ska vi vända utvecklingen kommer det att krävas en rejäl omfördelning. De som har det sämst ställt måste få det bättre, och de som har det bäst ställt måste bidra mer. Det är dags för skördetid för vanligt folk i Sverige!

På samma sätt som vi gemensamt satt sysselsättningsmålet mellan LO och Socialdemokraterna tycker vi att man ska ha ett jämlikhetsmål att styra mot. Jag tycker inte att man ska göra det komplicerat med att ta in grafer och andra saker. Jag tycker att vi ska vara överens om en sak mellan Socialdemokraterna och LO de kommande åren: Senast nästa mandatperiod ska klyftorna i Sverige ha börjat minska. Det är en bra målsättning för oss att styra mot. Senast nästa mandatperiod ska klyftorna mellan rik och fattig i Sverige börja minska. Det tror jag att vi alla kan vara överens om att det behöver göras.

I februari 1917, i skuggan av pågående världskrig och begynnande revolution i Ryssland, samlades Socialdemokraterna till sin tionde partikongress. Jag kan lova er att det var en stormig tillställning. Den slutade med att en del lämnade vårt parti och valde kommunismen. De har sannerligen inte mycket att fira i dag. Men det var något annat som hände efter att några lämnade. Vi stod utan ungdomsförbund. Så av olyckan i partisprängningen 1917 föddes det finaste vi har. Ur den konflikten föddes SSU.

Grattis på hundraårsdagen, kära SSU! Det var då vi tog slutlig ställning för reformismen. Det skulle vara kul att se SSU:s inverkan på alla oss som är härinne. Jag vill se hand upp för alla som

någon gång har varit med, aktiva eller arbetat tillsammans med SSU:are någonstans i Sverige. Philip, det är bara ett tips på hur du ska lobba inför nästa kongress. Vi har så oändligt mycket att tacka denna ohyggligt pigga hundraåring för. Det är så att partiet behöver SSU. LO behöver SSU. Och vet ni vad? Ni såg alla som räckte upp handen: Sverige behöver SSU.

Jag var på min första SSU-kongress 1981. Jag var det yngsta ombudet på kongressen. Det var i ett Sverige som vi ofta beskriver som att det bara fanns små klyftor och inga problem. Men man kan faktiskt också beskriva den tiden så här: Då var medellivslängden 73 år för män och 79 år för kvinnor. I dag är den 80 år för män och 84 år för kvinnor. Då gick färre än 85 procent vidare till gymnasiet. I dag är det 99 procent. Då byggde vi fortfarande hus med asbest. I dag är det totalförbjudet. 1981 tvingades man smyga med sin kärlek om man älskade någon av samma kön. I somras gick 15 000 i West Prides regnbågsparad till Götaplatsen.

Visst, kamrater, har vi långt kvar men Sverige var inte bättre förr så låt oss inte förlora oss i nostalgi. Utvecklingen går faktiskt framåt, sakta men säkert. Men förändringarna kommer inte av sig själva. De har blivit möjliga genom facklig och politisk kamp.

Jag minns diskussionerna om jämlikhet på SSU-kongressen 1981. Jag minns diskussionerna om internationell solidaritet, om demokratisk socialism. Och jag minns att vi valde in en 24-årig distriktsordförande från Uppsala i VU. Hon hette Anna Lindh. Jag minns att vi diskuterade *hur* vi kunde bygga ett jämlikt samhälle – inte *om* vi kunde göra det. De äldre i partiet tyckte som vanligt att vi var lite naiva men det brydde vi oss inte om, för vi trodde på framtiden. Vi trodde att politik kan förändra.

Jag tror vi behöver ha tillbaka den tron på framtiden. Och den tron på politiken. Pessimisterna förändrar inte världen, så låt oss sluta att misströsta över opinionssiffror. Det är faktiskt bara att sätta gång. Agitera, organisera och värva medlemmar.

Se på Kosta i dag, den lilla bruksort jag själv kommer ifrån, i glasbrukens Småland. I AiP kunde vi nyss läsa att Socialdemokraterna i Kosta för några veckor sedan fick 19 nya medlemmar på en vecka. Det var nyanlända syrier som i ett slag ökade medlemsantalet med 30 procent.

Se på den fackliga ungdomsverksamheten. I november samlades 250 ungdomar från hela landet i Stockholm. Vi ägnade tre dagar åt att diskutera hur vi blir fler unga i facket. Vi är aktiva i något mellan LO och SSU och alla våra ungdomar som vi kallar Facket på sommarjobbet. Vi hjälper unga människor som har sitt första sommarjobb att få reda på rätt villkor och rätt lön för det arbete de har. Förra året hade vi kontakt med 50 000 ungdomar som ringde eller mejlade oss och frågade vad som är rätt lön att få. Det var faktiskt också ganska många mammor och pappor som undrade om barnen verkligen kunde tjäna så lite som de gör. Vi hjälper alla i vår Facket på sommarjobbet-kampanj.

På senaste LO-kongressen kunde en ny facklig ungdomsgeneration – det är inte alltid roligt när de där ungdomarna stormar fram – driva oss i ledningen framför sig och vi fick stryk i fråga efter fråga.

”Uppgivenheten är vår främsta fiende” sade Anna Lindh. Vi måste sluta att begränsa vår tilltro till politikens möjligheter. Vi måste våga tänka nytt och stort. Vi har faktiskt aldrig varit rikare än vi är i dag. Vi har aldrig haft större bnp och vi har aldrig haft så stora möjligheter att bygga för framtiden. Flera av de reformer som ligger framför oss kommer att kräva politisk strid. Och inför

en sådan strid ska vi inte tveka, det har vi väl aldrig gjort tidigare. Jag tror vi behöver en rejäl höger-vänster-fajt i Sverige igen, för det är när den konfliktlinjen blir tydligt som vi kan begränsa Sverigedemokraternas fula tryne.

Den insikten har stärkts de här dagarna, när jag har lyssnat på nästan varje debatt sedan vi kom hit i fredags. Det är precis så vi ska driva politik – skriva motioner, träffas på kongress, lära oss förhandla, och ni förhandlar mycket på kongressen. Ni ger, ni stöter och blöter, ni når kompromisser som driver framtiden framåt. Precis så är det i rollen mellan LO och Socialdemokraterna. Vi tycker inte alltid lika. Det är inte alltid enkelt med facklig-politisk samverkan. Men alternativet är så oändligt mycket sämre. Sedan jag blev LO-ordförande är det inte varje dag som jag jublar åt allt som Socialdemokraterna gör, och vet ni? Det är inte varje dag som Socialdemokraterna jublar åt allt LO gör heller.

Jag kan ärligt erkänna så här i efterhand, det har ju gått länge nu, att den första maj 2013 – när jag föreslog att vi skulle stimulera ekonomin med 70 miljarder kronor motsvarande, 2 procent av bnp – var det inte så enkelt att vara LO-ordförande. Det finns ett enkelt och bra test för att veta hur illa man ligger till hos partiledningen. Alla i partiledningen har nämligen hemligt nummer, så ju fler hemliga nummer som ringer – desto mer illa ute är man. Den dagen fick jag många samtal från hemliga telefonnummer och vi skällde på varandra. Men vet ni vad? I september månad förra året meddelade Magdalena Andersson på partistyrelsen att hon nu har stimulerat ekonomin sedan valet med 70 miljarder kronor!

Och nu blir jag ännu kaxigare. Ekonomin har betett sig precis så som våra duktiga LO-ekonomer sade, för vi har fått en av Europas högsta tillväxttakter av alla de investeringar som Magdalena Andersson står bakom, och när investeringarna ökar och vi börjar bygga fler bostäder, då ger det många nya jobb i industrin. Och de måste frakta saker och då får vi många jobb i transportsektorn. Och då behövs det ny energi, nya miljövänliga lösningar, och helt plötsligt är vi inne i en positiv spiral. Det är så man vänder utvecklingen, vilket Socialdemokraterna har gjort sedan valet 2014.

Är vi då nöjda i dag? Nej, vi är inte nöjda. LO ska aldrig vara nöjda. Vi ska fortsätta att driva på utvecklingen. Men jag är helt säker på att den utvecklingen drivs bäst i facklig-politisk samverkan. Jag är säker på att om Socialdemokraterna och LO nu gemensamt går ut i en valrörelse och slåss för vinstbegränsningar i välfärden kan det vara hur många borgerliga partier och Sverigedemokrater som helst. Vi kommer att vinna varenda väljare.

Låt oss göra de kommande 18 månaderna till en rejäl holmgång mellan oss och högern. Det har vi allt att vinna på. Kampen är vår. Vi kommer att vinna. Tack för att jag fick prata på kongressen!

Tjänstgörande ordförande: Tack Kålle för detta tal, för dessa uppmaningar, uppsträckning och inspiration. Det är en bra inledning för kvällen vi ska ha tillsammans!

Praktisk information

Tjänstgörande ordförande: Ni som har valts till partistyrelsen är ombedda att samlas här på scenen för ett kort konstituerande möte efter att vi har ajournerat.

Efter att vi har ajournerat ska alla övriga lämna salen, så att det snabbt kan ställas i ordning inför kvällen. Den som önskar någon annan dricka än bordsvattnet som kommer att finnas på borden i kväll köper dryckesbiljetter i caféet i utställningshallen, och kongressfesten börjar 19.00.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 17.06.

ONSDAGEN DEN 12 APRIL 2017

Förmiddagens förhandlingar

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 08.48.

Ordförande: *Marita Ulvskog* och *Per Tenggren*

Sekreterare: *Jeanette Svensson* och *Tobias Gbersetti*

Filmvisning

Dagen inleddes med en kort filmvisning om kongressen så här långt.

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.6

Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 2 *Ett starkt rättsambälle* (s. 12-14). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B: (UB13, UB14).

Föredragande: *Anders Ygeman*

Medföredragande: *Johan Löfstrand* och *Veronica Palm*

Föredragning och förslag

Anders Ygeman, partistyrelsens föredragande: Ni ska veta hur glad jag är över att till slut kunna stå här med er. Jag vill börja med att rikta ett stort tack till temagrupperna och till Veronica som drog ett enormt lass när jag tvingades vända tillbaka till Stockholm, för i fredags hände det som vi fruktat skulle ske, det vi tvingats förbereda oss för. Mitt på eftermiddagen i centrala Stockholm rusade lastbilen fram. Människor flydde för sina liv men alla hann inte undan. Fyra personer dog och många människor skadades. Våra tankar går till de drabbade och deras familjer. Ni finns i våra hjärtan.

Jag känner en enorm stolthet över de insatser som polisen gjorde, som räddningstjänst och sjukvårdspersonal gjorde, under detta fruktansvärda attentat. Men jag känner också en enorm stolthet över Sverige och stockholmarna. Som Hassan, som satt och fikade på Drottninggatan och sprang ut för att hjälpa de sårade. Han fick frågan: ”Varför sprang du dit när alla andra

sprang därifrån?” Han svarade: ”Man är ju mänsklig. Man kan inte bara stoppa huvudet i sanden. Vi är alla ansvariga för varandra i ett samhälle.”

Terrorismens mål är att sprida skräck och piska upp hat, men Hassan och alla andra stockholmare visade att de inte kommer att lyckas. I stället för att sluta sig inåt öppnade stockholmarna upp sig. Det, partivänner, ger hopp om framtiden!

Det är otroligt svårt att skydda sig mot en gärningsman som är beredd att offra sitt eget liv för att skada andra människor och vi kan inte skydda oss mot allt. Men vi ska göra allt vi kan för att skydda oss. Det är så regeringen har agerat från första dagen. Vi har kriminaliserat terrorresor, vi har stoppat missbruket av svenska pass och vi har skärpt lagstiftningen mot terrorfinansiering. Vi har antagit en ny nationell strategi och vi har slutit en blocköverskridande överenskommelse för nya åtgärder mot terrorismen. Nu bjuder vi återigen in oppositionen för fortsatta samtal om hur vi ska kunna skärpa det arbetet.

Vi stärker Säkerhetspolisens resurser med 650 miljoner kronor de närmaste åren. Vi utreder införandet av hemlig dataavläsning, så att den kommunikation som grova brottslingar och terrorister har mellan sig kan avlyssnas av myndigheterna även om den är krypterad i en mobiltelefon eller en Ipad. I juli träder en ny lag i kraft som gör det möjligt för de nationella insatsstyrkorna i Sverige och våra grannländer att ge varandra ömsesidigt stöd vid den här typen av attacker.

Partivänner, demokratin har många gånger utmanats av terrorn. Men demokratin har varit gång segrat och partivänner, demokratin kommer att segra den här gången också! I det reviderade förslag till riktlinjer som nu ligger på kongressens bord flyttar vi fram positionerna mot brottsligheten. Vi sätter upp målet om 10 000 nya polisanställda till 2024. Vi bygger ut polisutbildningen. Vi skärper lagstiftningen mot gängen och den organiserade brottsligheten. Vi ser den utsatthet och otrygghet som drabbar folket på landsbygden när internationella stödligor drar fram. Vi ser den utsatthet som drabbar de boende i de socialt utsatta bostadsområdena när gängvåldet sätter sin prägel på hela bostadsområdet.

Vårt svar är fler poliser, snabbare lagföring och smartare straff. Men vi stannar inte där. Det räcker inte med att vara tuffa mot brottsligheten. Om vi i verkligheten ska bryta de kriminellas makt måste vi vara lika tuffa mot brottslighetens orsaker. Sociala orättvisor kan inte bekämpas med batonger. Därför måste skattesänkningar och nedskärningar ge vika för investeringar i framtiden. Därför är det så glädjande att det som ett tag var Europas sämsta skolutveckling nu har brutits i en uppgång, att 8 år med stigande arbetslöshet nu byts mot den lägsta arbetslösheten på 13 år och att Sverige nu har EU:s, och kanske Europas, högsta sysselsättningsgrad någonsin.

Till dem som funderar över utvecklingen i sitt liv och var de befinner sig nu, har vi i grunden ett mycket enkelt budskap: Den som väljer den kriminella vägen kommer att sättas bakom lås och bom. Den som väljer den smala vägen kommer att mötas av jobb, utbildning och framtidstro. Med det kongressvännen önskar jag yrka bifall till det reviderade förslaget till riktlinjer.

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Ett starkt rättssamhälle

Brottsligheten och otryggheten det leder till utgör ett hot mot hela det demokratiska samhället och ska bekämpas med alla medel. Socialdemokratin kommer att stå i första ledet i den kampen.

Det är när tron på framtiden går förlorad, när inget längre står på spel, som gängen och våldet blir ett alternativ. Vi ska bekämpa brotten, men också brottens orsaker. Det effektivaste sättet att hindra unga människor att välja kriminalitet är att erbjuda något som är bättre: en bra utbildning, något meningsfullt att göra på fritiden, ett första jobb, möjlighet att flytta hemifrån.

Gängbrottslighet, vapenbrott och det dödliga våldet är fullständigt oacceptabelt. Att barn faller offer för dödligt våld, kvinnor känner otrygghet i sitt eget bostadsområde och unga lockas till kriminella miljöer kräver handlingskraft. Vi vägrar acceptera framväxten av ett rädslans Sverige.

Kriminalitet föds ur ojämlikhet, otrygghet och missbruk. En framgångsrik brottsbekämpning förutsätter tidiga förebyggande insatser och hela samhällets engagemang. Kommuner ska ha ett aktivt brottsförebyggande arbete. Särskilt viktigt är att prioritera tidiga insatser riktade till barn och ungdomar som ligger i riskzonen för att dras in i kriminalitet och drogberoende. Socialdemokratisk politik ska ge alla en möjlighet att välja ett liv utan kriminalitet. Utbildning, missbruksvård och avhoppbarverksamhet ska alltid finnas som en öppen dörr för den som hamnat snett. Rättsväsendets åtgärder mot brottsligheten ska kombineras med satsningar på brottsförebyggande arbete och återanpassning av tidigare dömda.

Rättssamhället ska alltid reagera kraftfullt mot brottslighet. Genom de påföljder ett brott får demonstrerar vi våra värderingar och befäster vad som är rätt och fel. Den som begår brott ska räkna med kännbara straff. Kriminalvården ska fortsätta utvecklas. De som lämnar en kriminalvårdsanstalt ska vara bättre rustade att ha ett liv utan kriminalitet och droger. Ungdomar som hamnat i kriminalitet behöver en väg ut från miljöer som förvärrar deras problem.

Mäns våld mot kvinnor orsakar död och oerhört lidande. Det är fullständigt oacceptabelt. Kvinnors säkerhet ska öka – både i hemmen och i det offentliga rummet. Samhället ska aldrig stå passivt medan det pågår drogförsäljning och människor får sätta livet till i kriminella uppgörelser. Helt avgörande är en polismyndighet som förhindrar och löser fler brott.

De senaste åren har vi bevittnat fasansfulla terroråd på Utøya, i Köpenhamn, Bryssel, Paris, Berlin. Nu har det fruktansvärda också drabbat Sverige. Samhället ska agera hårt mot de som stödjer terrorism vare sig det är i Sverige eller utomlands. En rad åtgärder har vidtagits sedan 2014. Det är numera olagligt att resa till en konfliktzon i terrorismsyfte. Reglerna har skärpts för att ansöka om och hämta ut svenska pass. Alla kommuner ska aktivt arbeta mot våldsbejakande extremism. Sveriges beredskap att förhindra terroråd ska vara hög. Ytterligare åtgärder kommer att behövas.

Den svenska modellen ska utvecklas så att Sverige blir ett tryggt land för alla. Vi kommer att prioritera:

Kampen mot gängkriminalitet. Arbetet för att stoppa rekryteringen till gängen ska kraftigt förstärkas. Straffen för vapenbrott och grova våldsbrott ska vara kännbara och den lagstiftning som försvårar för den organiserade brottsligheten ska skärpas. Särskilda åtgärder ska riktas mot unga förövare. Det behövs mer sociala åtgärder riktade mot ungdomar i riskzonen och deras familjer. Öppna sociala insatser är viktiga, men det behövs också fler omhändertaganden enligt Lagen om vård av unga (LVU) när det gäller de mest brottsaktiva ungdomarna. Vi vill se en ytterligare satsning på fritidsaktiviteter och idrottsföreningar i socialt utsatta områden.

Fler poliser där de behövs bäst. Alla invånare, var de än bor i landet, ska kunna förvänta sig en tillgänglig, närvarande och effektiv polis. Det ska finnas en god förmåga hos polisen att utreda de brott som begås och brottsoffer ska få ett bra bemötande. Vi ska ha en hög polisen närvaro i de socialt mest utsatta områdena. Riktade insatser för att bekämpa narkotikahandel och organiserad brottslighet behövs. Vårt mål är 10 000 fler anställda i Polisen till år 2024. Polishögskolan ska byggas ut.

Kraftfulla insatser mot mäns våld mot kvinnor. Mer fokus ska läggas på förebyggande arbete. Stödet till barn som bevittnar våld ska förbättras. Drabbade kvinnor ska få stöd, skydd och hjälp att gå igenom en hel rättsprocess samt hjälp till stadigvarande boende. Fler gärningsmän ska ställas inför rätta. Sexuell exploatering och sex som inte sker frivilligt är ett övergrepp och ska avspeglas i sexualbrottslagstiftningen. Vi vill öka skyddet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap. Fler hedersbrott ska upptäckas och straffen skärpas.

Motionerna

Mäns våld mot kvinnor (UB13)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B33:1, B34:1, B35:1, B35:2, B36:1, B37:1, B38:1, B39:1, B40:1, B41:1, B41:2, B42:1, B45:1, B51:1, B52:1, B52:2, B52:3, B52:4, B53:1, B53:2, B53:3, B53:4, B54:1, B54:2, B54:3, B54:4, B55:1, B55:2, B55:3, B55:4, B56:1, B56:2, B56:3, B56:4, B57:1, B57:2, B57:3, B57:5 4, B57:5, B58:1, B58:2, B58:3, B58:4, B59:1, B59:2, B59:3, B59:4, B60:1, B60:2, B60:3, B60:4, B61:1, B61:2, B61:3, B61:4, B62:1, B62:2, B62:3, B62:4, B63:1, B63:2, B63:3, B63:4, B64:1, B65:1, B66:1, B67:1, B67:2, B67:3, B67:4, B67:5, B67:6, B67:7, B67:8, B67:9, B67:10, B67:11, B67:12, B70:1, B71:1, B71:2, B71:3, B71:4, B72:1, B72:2, B72:3, B72:4, B74:1, B76:1, B77:1, 10 B78:1, B79:1, B79:2, B80:1, B80:2, B80:3, B80:4, B81:1, B84:1, B84:2, B84:3, B86:1, B86:2, B86:3, B86:4, B87:1, B88:1, B88:2, B89:1, B89:2, B90:1, B90:2, B92:1, B95:1, B95:2, D328:3, D328:5 och D328:6, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna B33:1, B34:1, B35:1, B35:2, B36:1, B37:1, B38:1, B39:1, B40:1, B41:1, B52:2, B52:4, B53:2, B53:4, B54:2, B54:4, B55:2, B55:4, B56:2, B56:4, B57:2, B57:4, B58:2, B58:4, B59:2, B59:4, B60:2, B60:4, B61:2, B61:4, B62:2, B62:4, B63:2, B63:4, B64:1, B67:2, B67:4, B67:5, B67:6, B67:7, B67:8, B67:9, B67:10, B70:1, B71:2, B71:4, B72:2, B72:4, B80:1 och D328:6

- att avslå motionerna B42:1 och B79:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B41:2, B45:1, B51:1, B52:1, B52:3, B53:1, B53:3, B54:1, B54:3, B55:1, B55:3, B56:1, B56:3, B57:1, B57:3, B57:5, B58:1, B58:3, B59:1, B59:3, B60:1, B60:3, B61:1, B61:3, B62:1, B62:3, 5 B63:1, B63:3, B65:1, B66:1, B67:1, B67:3, B67:11, B67:12, B71:1, B71:3, B72:1, B72:3, B74:1, B76:1, B77:1, B78:1, B79:1, B80:2, B80:3, B80:4, B81:1, B84:1, B84:2, B84:3, B86:1, B86:2, B86:3, B86:4, B87:1, B88:1, B88:2, B89:1, B89:2, B90:1, B90:2, B92:1, B95:1, B95:2, D328:3 och D328:5.

Rättsväsendet (UB14)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B26:1, B26:2, B27:1, B28:1, B29:1, B30:1, B31:1, B31:2, B32:1, B32:2, B32:3, B43:1, B43:2, B43:5, B44:1, B46:1, B46:2, B47:1, B48:1, B49:1, B50:1, B50:2, B50:3, B50:4, B50:5, B68:1, B68:2, B69:1, B73:1, B75:1, B78:2, B82:1, B82:2, B83:1, B85:1, B85:2, B85:3, B91:1, B93:1, B94:1 och D298:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna B29:1 och B75:1
- att avslå motionerna B32:1, B43:2, B68:1, B68:2, B85:2, B91:1 och B94:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B26:1, B26:2, B27:1, B28:1, B30:1, B31:1, B31:2, B32:2, B32:3, B43:1, B43:3, B44:1, B46:1, B46:2, B47:1, B48:1, B49:1, B50:1, B50:2, B50:3, B50:4, B50:5, B69:1, B73:1, B78:2, B82:1, B82:2, B83:1, B85:1, B85:3, B93:1 och D298:2.

Talartidsbegränsning

Kongressen beslöt:

- att begränsa talartiden till 1 minut.

Debatt

Kajsa Ezelius, Skaraborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motion B77:1. Motionen handlar om de kvinnor som i dag saknar fast adress och som ska få möjlighet till skyddade personuppgifter.

Jag yrkar också på ett tillägg i partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer, sidan 2 rad 36: ”Därför har socialdemokraterna en nollvision mot mäns våld mot kvinnor.” Ett av vårt lands viktigaste mål inom jämställdhetspolitiken är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Detta är också fastställt av regeringen. Låt oss i dag ta det ett steg längre och också besluta om en nollvision mot mäns våld mot kvinnor. Mäns våld mot kvinnor är ett nationellt likväl som ett globalt samhällsproblem. Det är en kränkning mot de mänskliga rättigheterna. Alltså bifall till motion B77:1 och en nollvision mot mäns våld mot kvinnor.

Johan Lund, Norrbotten. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer. Jag yrkar också bifall också till tilläggsförslaget om en nollvision för mäns våld mot kvinnor. Jag är polis och jobbar i Boden, Norrbotten. Vi behöver bli fler poliser. I Pajala, Gällivare, Kiruna, Haparanda, Arjeplog. Jag är norrlänning – jag säger inte mer.

Magnus Johansson, Västmanland: Jag yrkar bifall till mitt tillägg till partistyrelsens reviderade riktlinjer, sidan 2 rad 36: ”Därför har Socialdemokraterna en nollvision mot mäns våld mot kvinnor.” Jag tror att tiden för oss socialdemokrater att införa nollvision är nu. Ett bifall kan innebära en signal från oss att vi vill ha ett samhälle fritt från mäns våld mot kvinnor. Regeringsmakten förstärker detsamma.

Jag tror att en av de viktigaste sakerna vi kan göra för att motverka detta våld är att med denna signal bidra till att förändra tonen i samtalet människor emellan. Jag tänker på samtalen i fikarummet, i omklädningsrummet, i klassrummet eller på medlemsmötet. Attityder måste förändras. Machokulturen måste förändras. Låt då människor tala om en socialdemokratisk nollvision. Det här, mina vänner, är något väldigt bra. Tack till motionärerna, tack till Kajsa och för ordet.

Johan Julén, Västerbotten: Tack partistyrelsen för ett mycket bra arbete i utskotten. Jag yrkar på alla mina tre motioner. Jag gick främst upp just nu för att berätta om att jag läste det första utkastet kring gängbrottsligheten och jag blev väldigt illa berörd när jag läste det. Jag kände att man hade anammat högerns retorik väldigt mycket, och det var lite min *mission* när jag kom hit. Jag kände att det här måste vi försöka att ändra om, så att det blir en socialdemokratisk retorik. Det tycker jag att partistyrelsen nu har gjort på ett mycket bra sätt i det nya förslaget.

Jag har ett tillägg: ”Vi socialdemokrater är övertygande om att det effektivaste sättet att hindra unga människor att välja kriminalitet är att erbjuda något bättre: utbildning, meningsfull fritid, ett första jobb, möjligheten att stå på egna ben och kunna flytta hemifrån.”

Monica Olsson, Gävleborg: Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget om nollvision i riktlinjerna. Sedan vill jag också yrka bifall till en ny skrivning på sidan 13 rad 29. Det gäller LVU och där vill vi ha en skrivning så låter enligt följande: ”Öppna sociala insatser är viktiga, men det krävs också flera olika åtgärder för de mest brottsaktiva ungdomarna. Vi vill se ett brottsförebyggande arbete med särskilda satsningar på kultur- och fritidsaktiviteter samt idrottsföreningar i socialt utsatta områden.”

Polisens närvaro i landsbygden tycker vi är viktig. Det har man också kommit fram till i Landsbygdskommitténs slutbetänkande. Där pratar man också om en maximal insatstid för polisärenden och det hoppas jag att vi i framtiden kommer fram till.

Margareta Stavling, Stockholm: Jag yrkar bifall till nollvision för mäns våld mot kvinnor och jag vill att vi bifaller motion B77:1. Jag vill också ha ändringar i riktlinjer på sidan 13 rad 10 så att skrivningen lyder: ”Mäns våld mot kvinnor orsakar otrygghet, död och oerhört lidande. Ofta drabbas också barn. Det är fullständigt oacceptabelt. Kvinnors och barns säkerhet ska öka – både i hemmet och i det offentliga rummet.”

Jag vill också att den del i riktlinjerna som handlar om mäns våld mot kvinnor får ett eget stycke och inte bara vävs in i en massa andra olika saker. Det ska stå för sig själv med ett eget stycke, för det är en tung och viktig fråga.

Reidar Eriksson, Norra Älvsborg: Jag yrkar bifall till motion B28:1 från Eskilstuna arbetarekommun – att det införs rätt till ersättning för förlorad tjänste- och avtalspension för nämndemän i tingsrätt, hovrätt, förvaltningsrätt och kammarrätt.

Jag delar partistyrelsens uppfattning att det ska säkerställas att nämndemannakårens sammansättning ska spegla befolkningen men så ser det inte ut i dag. Många är pensionärer. Medelåldern är hög. Ska aktiva i arbetslivet förlora tjänstepension varje dag som man är tjänstledig med lönebortfall motverkar det en föryngring av kåren. Bifall till motionen.

Håkan Andersson, Älvsborgs södra: Jag yrkar bifall till B55:1-4 – att Socialdemokraterna antar en nollvision om mäns våld mot kvinnor, att Socialdemokraterna verkar för att säkra en långsiktig finansiering av kvinnojourernas verksamhet, att krav ställs på kommunerna att erbjuda varje kvinna plats som söker skydd mot våld och hot samt att Socialdemokraterna verkar för att intensifiera det förebyggande arbetet.

Per Svensson, Halland: Jag yrkar också bifall till tillägget på sidan 2, och om partistyrelsen bifaller det innebär det också att vår lokala S-kvinnoförenings ordförande Ulla Lindéns motion och attsatsen B59:1 också bör bifallas, för den har samma innebörd.

Det är självklart att vi som Sveriges största feministiska parti i våra riktlinjer ska anta en nollvision om mäns våld mot kvinnor. Mäns våld mot kvinnor är det yttersta uttrycket för könsmaktsordningen och för ett feministiskt parti måste väl en nollvision vara det självklara målet.

Jag vill slutligen påminna partistyrelsen om att en enig riksdag i november i den jämställdhetspolitiska skrivelsen antog ett delmål som låter: ”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.” Kan en enig riksdag borde också Sveriges största feministiska parti ta ett sådant mål.

Diana Laitinen Karlsson, Jönköpings län: Från Jönköpingsdelegationen yrkar vi, precis som Norrbotten och Skaraborg, bifall till meningen om nollvision på sidan 2. Utöver det yrkar vi bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Jag vill särskilt lyfta stycket om gängbrottslighet som nu är mycket bättre. Att kriminalvårdens utveckling nu finns med, men också arbetet mot terrorism och våldsbejakande extremism, är mycket bra.

En annan för mig viktig sak är att vi nu också beslutar att ha en närvarande polis oavsett var vi bor i landet. Som kvinna, men också S-kvinna, är jag extra glad över avsnittet om kraftfulla insatser mot mäns våld mot kvinnor och att vi nu också talar om sexuell exploatering som övergrepp. Det enda som saknas nu är alltså nollvisionen.

Maria Brauer, Bohuslän: Jag yrkar på ett tillägg i det reviderade förslaget på sidan 2 rad 37: ”Därför har Socialdemokraterna en nollvision emot mäns våld mot kvinnor.” Det känns så sorgligt att vi ska behöva stå här allihop och debattera en skrivning om noll tolerans mot mäns våld mot kvinnor. Det borde vara en självklarhet. Därför stannar jag där.

Aylin Fazelian, Bohuslän: Det är dags att sätta stopp för mäns våld mot flickor och kvinnor. Det är egentligen alldeles för sent. Våld mot kvinnor är inte ett bekymmer för en ensam grupp. Det är en angelägenhet för oss alla. Varje gång en flicka eller kvinna blir slagen är det ett slag mot hela mänskligheten. Ett samhälle där våld och sexuellt våld används som ett vapen för att hålla nere ett kön är i grunden ett brustet samhälle.

Om jag en dag kommer att ha en dotter så vill jag kunna se henne i ögonen och säga att jag har gjort allt, precis allt, som står i min makt för att se till att hon aldrig far illa för att hon är född just till flicka – samma önskan som min mamma har haft för mig och hennes mamma dessförinnan haft för henne. Alldeles för länge har det systematiska våldet mot kvinnor fått passera förbi, oftast inte med mer än en djup beklagan. Låt oss därför stå enade i ett starkt ställningstagande. Socialdemokraterna måste anta en nollvision. Det är vår plikt som ett feministiskt parti.

Marie Ekman, Skaraborg: Jag har följande yrkande på sidan 2 rad 36, efter ”oacceptabelt”:
”Därför har Socialdemokraterna en nollvision om mäns våld mot kvinnor.”

Jag står inte här bara som ett stolt kongressombud utan jag står här också som vice ordförande i Kvinnohuset Tranan i Skövde. 32 kvinnor och 36 barn fick tak över huvudet förra året men tyvärr fick vi neka 96 kvinnor på grund av platsbrist. Det är en fördubbling sedan 2015. Totalt 100 personliga stödsamtal genomfördes.

Det finns alldeles för många kvinnor och barn runt om i landet som fått utstå så mycket lidande, som blivit svikna, besvikna, slagna och förnedrade och som bär på små och stora sår – inte bara på sin kropp utan med ärr i själ och hjärta för resten av sina liv. Därför har vi alla, inte minst vi som är extra kloka socialdemokrater, ett ansvar för att stoppa mäns våld mot kvinnor och anta en nollvision.

Janette Olsson, Bohuslän: Jag yrkar bifall till motion B84 och till tillägget om nollvision. Motionen handlar om att stärka traffickingoffer så att de ska våga vittna och kunna leva vidare i trygghet. Motionen är besvarad men den skulle med fördel kunna bifallas.

Vi behöver prata lite om kvinnors situation i världen. Det är tufft för kvinnor i fattigdom, i livschanser och i möjlighet att styra sina liv – detta just på grund av att de är kvinnor. Fattigdom gör kvinnor extra utsatta. Kvinnor som är utsatta för trafficking är ofta utsatta för ett utstuderat förtryck. Det är kvinnor som är helt i händerna på människohandlare. Är kvinnan intagen på polisstationen här på Skånegatan på förhör står hallickarna utanför och väntar. Att hon skulle våga vittna i det läget är knappast troligt, eller hur? Det gör att trafficking har en ganska låg risk. Men den vinst som människohandlare, hallickar, bar- och klubbägare får skulle inte vara aktuell utan efterfrågan, för vet ni: Trafficking skulle inte ske om det inte fanns kunder.

Marie Axelsson, Stockholms län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till. Stockholms län gillar särskilt den nya skrivning som tar upp problematiken kring gängkriminaliteten. Där vill vi verkligen trycka på ett det blev bra.

Sigtuna arbetarekommun har en motion, B91 *Återinför beredskapspolisen*. Motionen är avslagen, men det är absolut inte jag – även om det var kongressfest igår! Det fanns en beredskapspolis

som borgarna lade ner 2012, och beredskapspolisen är alltså en förstärkningsresurs som ska göra polisen lite mer uthållig. I England finns det, i Norge finns det, i Tyskland finns det och i Holland och Frankrike finns det.

Peter Hultqvist sade häromdagen att det borgarna avvecklade ska vi återuppbygga. Beredskapspolisen var en resurs som kunde hjälpa polisen i uthålligheten och vi skulle vilja att man har med det även för framtiden. Det är inget yrkande utan ett förtydligande.

Camilla Andersson, Dalarna: Jag vill också yrka bifall till tilläggsyrkandet sidan 2 rad 36, om en nollvision om mäns våld mot kvinnor. Du känner henne antagligen, men du vet inte om det. Kvinnan som utsätts för mäns våld mot kvinnor. Hon blir slagen på grund av sitt kön. Hon finns i alla samhällsklasser i hela landet. Du känner säkert mannen också – han som slår. Men du vet inte om att han misshandlar för det syns inte på honom, och när han misshandlar sker det mellan hemmets fyra väggar.

Under 2016 utsattes 29 000 kvinnor för misshandel. Mörkertalet är stort; Brå räknar med att enbart en femtedel av alla fall anmäls. Mäns våld mot andra män minskar men mäns våld mot kvinnor är oförändrat. Vi måste nu se till att vårt parti skriver in en nollvision i kampen mot mäns våld mot kvinnor.

Joakim Poblman, Kronoberg: Jag har förmånen att sitta med i Polisregion Syds insynsråd och dess särskilda utskott. 2012 lämnade Nils Öberg över sin utredning *En sammanhållen svensk polis* och det stora i den är en myndigheten. Jag blev intervjuad av Nils när han åkte runt i landet med sin utredning, och en sak som vi från Kronoberg tryckte på att det ska finnas polisiär närvaro i hela landet – i alla våra kommuner.

I utredningen finns det med att polisen ska bli mer synlig och närvarande, och för vår del i Markaryd har denna nya myndighet varit positiv. När varje polisområde fick ett större ansvar kom det fler poliser till oss. Det förslag som finns från Landsbygdskommittén måste regeringen också jobba vidare med, om insatstiden.

Det lilla ordet ”närvarande” som finns med i polisdelen är ett viktigt ord. Det innebär att polisen ska finnas överallt i vårt avlånga land. Även ett tack till det förslag som lades i går om 10 000 fler polisanställda. Bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer.

Nicklas Daoson, Jämtlands län: Tack för festen i går och tack schemaläggarna för att vi fick chansen till morgonpasset! Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till politiska riktlinjer. Jag har fått skriva om det här anförandet flera gånger, och det är jag tacksam för, för förslaget har bara blivit bättre och bättre.

För oss i Jämtland är frågan om polisiär närvaro över hela landet väldigt viktig. Det är något som vi har drivit hårt och som vi kommer att fortsätta att bevaka att det blir bättre. Jag är likt Johan från Boden polis till yrket. Men min ingång i det här är primärt som medborgare i ett demokratiskt rättssamhälle i vilket polis är en väldigt grundläggande funktion.

Jag är övertygad om att med det reviderade förslaget till politiska riktlinjer i sin helhet, så är det socialdemokratin och den socialdemokratiska politiken som kommer att garantera välfärden

framöver, som kommer att kunna ge medborgarna säkerhet och som kommer att göra oss alla trygga i en ny tid.

Filip Reinbag, Gotland: Jag vill börja med att instämma i de yrkande som har kommit om att Socialdemokraterna behöver en nollvision. Jag vill också yrka på ett tillägg på sidan 2 i de reviderade riktlinjerna, rad 36: att vi ska lägga till ”otrygghet” före ordet ”död”.

Vi är ett feministiskt parti och det förpliktigar. På många av de områden som vi har hanterat under de här dagarna har vi också visat att vi tar den utmaningen. Men det här är en jätteutmaning. Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem och ett av de sex jämställdhetspolitiska målen rör just mäns våld mot kvinnor.

Här tycker jag att regeringen under senare tid har visat att man har tagit stora kliv framåt. Bland annat finns det nu en nationell handlingsplan som är väldigt bra och det ska också inrättas en jämställdhetsmyndighet. Men mäns våld mot kvinnor skapar inte bara död utan det skapar också otrygghet. Det ser vi i de mätningar som tas fram, där 25 av alla kvinnor uppger att de upplever en oro för att bli utsatta för våld. Därför anser jag att det behöver läggas till.

Annika Eriksson, Södermanland: Jag vill göra en otroligt liten förändring på sidan 3 rad 29, där jag vill byta ut ordet ”bevittnar” till ”upplever”. Jag tycker att det är viktigt att vi har skrivningar som beskriver den situation som människor är i. Barn bevittnar inte våld. De tittar inte passivt på våldet. De upplever det. De lever och andas det varje dag. Att byta ordet är att tydliggöra att barnen faktiskt är ett subjekt som verkligen lever i de här situationerna och behöver hjälp utifrån det. Det är också så att forskningen helt har gått över till att använda det här ordet i stället för att säga att barn bevittnar.

Marianne Carlström, Göteborg: Jag var lite för ivrig i går. Jag var uppe redan då om dagens program. I går var jag också mer förhandlingsbar – i dag stöder jag alla förslag på nollvision och det gäller hela Göteborgsdelegationen.

Saida Hussein, Göteborg: Jag börjar med att yrka bifall till Göteborgs motion D328:3. Våld mot kvinnor, och alla typer av våld i nära relationer, hindrar kvinnor från att uppnå jämställdhet i samhället – juridiskt, socialt, politiskt och ekonomiskt. En av de saker min pappa påminde mig om varje dag var ”Saida, du är en kvinna. Använd din röst, din röst är helig.” Och jag använder min röst här i kongressalen i dag för våra medsystrar, våra döttrar och alla kvinnor i världen.

Det gläder mig att vi har en socialdemokratiskt ledd regering. Nollvision mot våld i nära relationer!

Elisabet Strömquist, Västernorrland: Jag är ordförande för S-kvinnor i Västernorrland och mitt tilläggsyrkande lyder: ”Därför har Socialdemokraterna en nollvision mot mäns våld mot kvinnor.”

Mäns våld mot kvinnor är inte bara ett problem för kvinnor, det är ett samhällsproblem i alla åldrar, i alla samhällsklasser. Det är samhällets ansvar att stå på kvinnans sida när hon fruktar för sitt liv. Det sker mycket gott arbete men det krävs också en ändamålsenlig lagstiftning.

Debatten i samhället handlar ofta om huruvida vi är trygga eller inte, och risken för rån och överfall är oftast det som mäts och rapporteras om. Men för många kvinnor är den absolut farligaste platsen i det egna hemmet i en tillvaro utan hopp om ett slut på våld och förnedring. Detta måste få ett slut.

Erica Parkås, Norra Älvsborg: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Från Fyrbodals håll hade vi gärna sett att det fanns skrivningar som syftade till mer förebyggande arbete och som problematiserar kring mäns överrepresentation i brottsstatistiken och att det finns en orsak till det som stavas machokulturen. Som pojkförälder ser jag tydligt hur det inte räcker att arbeta med det här i hemmet utan att det är en struktur som genomsyrar hela samhället. Vi vet redan det här, och det hoppas jag att ni arbetar med allihop.

Jag är ändå glad att vi fick gehör för skrivningen att arbeta förebyggande med hela familjer och jag är jätteglad över satsningen på poliser. Från Fyrbodal har vi länge sett att det saknas. Jag stödjer också skrivningen om nollvision.

Louise Thunström, Bohuslän: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Jag vill också säga ett stort tack för den kompromissvilja och lyhördhet som partistyrelsen visat. Jag bor på landsbygden. Där gror en allvarlig misstro mot polisen. Människor räknar inte längre med att polisen kommer till brottsplatsen. Det har gått så långt att brott inte längre anmäls, för det är liksom ingen idé. Därför är jag så glad över att komma hem till min landsortskommun med ett påskägg med ett löfte i om en tillgänglig, effektiv och närvarande polis var man än bor i landet.

Ida Eklund, Örebro län: Jag vill också börja med att yrka bifall till ett tillägg till riktlinjerna som lyder: ”Därför har Socialdemokraterna en nollvision mot mäns våld mot kvinnor.”

Det här området berör väldigt många viktiga frågor. Partistyrelsen har gjort ett enormt bra arbete. Jag är också glad att partistyrelsen lyssnat bra på oss i temagruppen och speciellt att man har tagit till sig ett flertal av Örebrodelegationens förslag på ändringar i riktlinjerna.

Det finns en epidemi av sexuellt, fysiskt och känslomässigt våld runt om i världen. Sverige är inget undantag. Det påverkar många kvinnors och barns liv och skapar ett enormt lidande. Det är för oss socialdemokrater fullständigt oacceptabelt och det här ska vi sätta stopp för. Det ska upphöra. Därför är det självklart att vi ska ha en nolltolerans och en nollvision mot detta. Bifall till yrkandet.

Tuula Ravander, Östergötland: Jag tycker att vi som är sträva finnar och som om möjligt är ännu mer sävliga än norrlänningar borde få lite extra talartid! Jag vill yrka bifall till tillägget från Kajsa Ezelius med flera om nollvisionen mot mäns våld mot kvinnor. Visionen kan och ska vara noll.

För övrigt tycker vi att de reviderade riktlinjerna är mycket bra. Jag är glad att partistyrelsens förslag är att bifalla motionerna om krav på samtycke i sexualbrottslagstiftningen och en långsiktig finansiering av kvinnojourernas verksamhet.

Mikael Pettersson, Västmanland: Jag är tjänstledig polis och sedan ett halvår tillbaka jobbar jag i demokratins tjänst. Först och främst vill jag börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till reviderade förslag, med undantag för Magnus Johanssons tilläggsyrkande om en nollvision mot mäns våld mot kvinnor. Det här är jätteviktiga riktlinjer och vi måste aktivt jobba med dem. Vi ska vägra acceptera ett rädsans Sverige, det är jätteviktigt. Därmed är det också viktigt att bifalla riktlinjerna.

Floid Gumbo Strandvik, Göteborg: Överallt ser vi det, överallt hör vi om det. Du känner säkert någon som utsatts för det. Ofta är det kvinnor som utsätts värst och mest. De kallas nättroll, de som utför dessa rent kriminella handlingar. Men det behöver inte vara så. Jag vill yrka bifall till motion B82:1-2 som handlar om att stoppa näthatet.

Ulrika Falk, Stockholms län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Jag är väldigt glad över att vi socialdemokrater är så tydliga med att vi vägrar acceptera en framväxande rädsla. Det är lätt att vara en väldigt stolt stockholmare efter den här veckan.

Vi från Stockholms län är glada över att vi är tydliga i riktlinjerna om att vi ska ha en hög närvaro i socialt utsatta områden. Vi ska vara tydliga med att vi socialdemokrater bekämpar både brottsligheten och brottslighetens orsaker. Som feministiskt parti måste vi också vara tydliga med en nollvision mot mäns våld mot kvinnor.

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Jag får se om jag kan hålla min känslor i schack. Pojken är 11 år. Han bevittnar att mor misshandlas. Han tröstar henne och han lovar att göra sitt yttersta för att det aldrig mer ska hända. I dag är det dags. Bifall till nollvisionen om mäns våld mot kvinnor.

Karola Bast, Södermanland: Det här är min första kongress, och det är en stor ära att få stå här i dag. Jag vill yrka bifall till motion B28:1 från Eskilstunas arbetarekommun om rätt för ersättning för förlorad tjänste- och avtalspension för nämndemän. Jag stödjer även Annika Erikssons ändringsyrkande om att barn upplever våld, inte bevittnar. Vi vill också se en nollvision mot mäns våld om kvinnor.

Sara Nylund, Västernorrland: Vi har en nollvision mot dödsolyckor i arbetslivet. Visst vore det rätt bra att ha en nollvision även mot dödsfall och våld i hemmet också?

Joakim Sandell, Skåne: Jag vill passa på att yrka bifall till tilläggsyrkandet om nollvision mot mäns våld mot kvinnor. Jag yrkar också bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Det är svårt att göra något annat som Malmö i dag, när föredragande i går presenterade nyheten om att vi äntligen har fått till stånd att vi ska kunna få en polishögskola i Malmö. 2004 lades den första motionen i riksdagen från våra riksdagsledamöter från Malmö i denna fråga och det var faktiskt ett tag sedan. Stort tack Anders! Bifall till partistyrelsen.

Micael Arnström, Halland: Det känns lite futtigt men jag tänker yrka bifall till motion B91 om beredskapspolisering. Jag tror att det är ett bra sätt att hantera resurser och kunna få in extrafolk.

Att det känns futtigt beror på att diskussionen har handlat om mäns våld mot kvinnor. Jag har inte yrkat det formellt men från talarstolen vill jag ändå säga att självklart stödjer jag att det ska in i våra riktlinjer. Det vore en skam annars.

Jag delar också uppfattning att man ska ändra ordet bevittnar mot upplever. Jag tror att alla här direkt eller indirekt har upplevt nära och kära som har drabbats av det här våldet och vilket resultat det får för barnen och de som är i närheten. Jag förväntar mig naturligtvis en ändring av partistyrelsens riktlinjer.

Daniel Nestor, Kalmar län: Vi socialdemokrater ska alltid gå före och visa vägen. Därför står Kalmar län bakom alla skrivningar om nollvision mot mäns våld mot kvinnor. Det är väldigt viktigt att vi markerar och det här är en jätteviktig markering.

Erik Wikström, Västerbotten: Vi från Västerbottensdelegationen kommer att stödja motion B28 som handlar om att det införs rätt till ersättning för förlorad tjänste- och avtalspension för nämndemän i tingsrätt, hovrätt, förvaltningsrätt och kammarrätt. Det gör vi för att det här är en fråga som är väldigt viktig för att få en stor spridning gällande nämndemannakåren.

Vi 17 ombud från Västerbotten vet att det i dag inte finns en sådan stor spridning i nämndemannakåren. Det är främst studerande eller pensionärer, och därför har inte den här frågan hunnit drivas så mycket av Nämndemannaföreningen som den egentligen borde. Därför får vi som socialdemokrater och regeringsbärande parti verkligen gå före!

Anders Ygeman, partistyrelsens föredragande: Det får inte råda något tvivel om att mäns våld mot kvinnor måste upphöra. Det finns ingen acceptans för mäns våld mot kvinnor. Det krävs att polis, socialtjänst, sjukvård, kvinnojourer – alla samhällsinstanser jobbar mot målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Partistyrelsen yrkar därför bifall till de yrkanden som kräver att en nollvision för mäns våld mot kvinnor ska in i riktlinjerna. Det kan ändå ödmjukt i sammanhanget nämnas om att regeringen går fram i riksdagen om en ny nationell strategi om mäns våld mot kvinnor, där vi under de närmaste tio åren kommer att satsa över en miljard kronor på den här målsättningen. Det innebär alltså bifall till Kajsa Ezelius med flera. Det ska ändå sägas på det formella sättet.

Reidar Eriksson med flera diskuterar ersättning till nämndemän. Jag är nog i grunden tveksam till om det är partikongressens uppgift att i detalj reglera hur ersättningen till nämndemän ska vara utformad. Nyligen höjdes nämndemännens ersättning på ett flertal punkter, och jag tror att det är en bra grund att vi slår fast principer och riktlinjer på kongressen men att detaljerna lämnas till andra. Jag yrkar avslag på de yrkandena.

Vi hade ett yrkande om hur man skyddar personuppgifter för våldsutsatta kvinnor. Där vill jag också yrka avslag. Det är extremt svår material och problemet med att skydda personuppgifter på ett annat sätt än de formellt skyddade personuppgifterna är att det ställer till en massa problem vars uppgifter blir skyddade. Det är inte bara att det är en rättighet och möjlighet, utan det är ett

ganska stort ok att få det där. Man kan inte ta lån, man kan inte köpa bil et cetera. Jag yrkar avslag.

Micael Arnström från Halland yrkade bifall till förslag om beredskapspolis. Det är kanske inte alla av er som vet vad beredskapspolis är, men det var en kortare utbildning för framför allt de som har militär bakgrund och som kunde sättas in när polisiära resurser av någon anledning saknades. Det är avskaffades av en enig riksdag på förslag av den borgerliga regeringen. Skälet till det var att de helt enkelt inte behövdes. De togs inte i anspråk. De var billiga att ha i beredskap men dyra att använda i praktiken. I förslaget till riktlinjer föreslår vi en annan lösning. Vi föreslår att det utbildas 10 000 nya polisanställda. Det är en betydligt starkare resurs än den man tidigare hade med 300 beredskapspoliser. Jag yrkar avslag på det.

Vi hade yrkande från Janette Olsson i Bohuslän om tre olika förslag att förebygga och bekämpa människohandel. Där yrkar partistyrelsen bifall till B84:1-3.

Annika Eriksson, Södermanland, vill byta ut bevittnar mot upplever, med anledning av att bevittna kan ha en juridisk betydelse. Det yrkar partistyrelsen bifall till.

Karola Bast, Södermanland yrkar på bifall till B28:1 om rätt för ersättning till nämndemän. Där yrkar partistyrelsen avslag. Jag tror att jag med detta har kommenterat alla förslag och yrkanden som har varit.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer: *Johan Lund*, Norrbotten, *Diana Laitinen Karlsson*, Jönköpings län, *Marie Axelsson*, Stockholms län, *Joakim Pohlman*, Kronoberg, *Nicklas Daoson*, Jämtlands län, *Erica Parkås*, Norra Älvsborg, *Louise Thunström*, Bohuslän, *Tuula Ravander*, Östergötland, *Mikael Pettersson*, Västmanland, *Ulrika Falk*, Stockholms län, och *Joakim Sandell*, Skåne.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
2	<i>Johan Julén</i>	Västerbotten	Rad 23, tillägg: ”Vi socialdemokrater är övertygade om att det effektivaste sättet är fortfarande att hindra unga människor att välja kriminalitet är att erbjuda någonting bättre: utbildning, meningsfull fritid, ett första jobb och möjlighet att kunna stå på egna ben och kunna flytta hemifrån.”	Avslag
2	<i>Kajsa Ezelius</i>	Skaraborg	Rad 36, tillägg: Efter mening som slutar med ”det är fullständigt oacceptabelt” yrkar jag på följande tillägg: ”Därför har Socialdemokraterna en nollvision mot mäns våld mot kvinnor.”	Bifall

2	<i>Filip Reinbag</i>	Gotland	Rad 26, tillägg av ordet ”otrygghet”, så att texten lyder: ”orsakar otrygghet, död och...”	Avslag
2	<i>Margaretha Starling</i>	Stockholm	Rad 36, ändring: ”Mäns våld mot kvinnor orsakar otrygghet, död och oerhört lidande. Ofta drabbas också barn. Det är fullständigt oacceptabelt. Kvinnors och barns säkerhet ska öka – både i hemmet och i det offentliga rummet.” Detta ska vara ett eget stycke.	Avslag
3	<i>Monica Olsson</i>	Gävleborg	Rad 19, tillägg: ”Öppna sociala insatser är viktiga, men det krävs också flera olika åtgärder för de mest brottsaktiva ungdomarna. Vi vill se ett brottsförebyggande arbete med särskilda satsningar på kultur- och fritidsaktiviteter samt idrottsföreningar i socialt utsatta områden.”	Avslag
2	<i>Saida Hussein</i>	Göteborg	Rad 36, tillägg: ”och allt form av våld i nära relationer”.	Avslag
3	<i>Annika Eriksson</i>	Södermanland	Rad 29, ändring: Byt ordet ”bevittnar” till ”upplever”.	Bifall

Till *Kajsa Ezelius* tilläggsyrkande på sidan 2 rad 36 yrkade även följande ombud bifall: *Johan Lund*, Norrbotten, *Magnus Johansson*, Västmanland, *Monica Olsson*, Gävleborg, *Margaretha Starling*, Stockholm, *Per Svensson*, Halland, *Diana Laitinen Karlsson*, Jönköpings län, *Maria Brauer*, Bohuslän, *Aylin Fazelian*, Bohuslän, *Marie Ekman*, Skaraborg, *Jeanette Olsson*, Bohuslän, *Camilla Andersson*, Dalarna, *Filip Reinbag*, Gotland, *Marianne Carlström*, Göteborg, *Saida Hussein*, Göteborg, *Elisabeth Strömquist*, Västernorrland, *Erica Parkås*, Norra Älvsborg, *Ida Eklund*, Örebro län, *Tuula Ravander*, Östergötland, *Mikael Pettersson*, Västmanland, *Bijan Zainali*, Norra Älvsborg, *Karola Bast*, Södermanland, *Joakim Sandell*, Skåne, *Micael Arnström*, Halland, *Daniel Nestor*, Kalmar län, och *Erik Vikström*, Västerbotten.

Till *Annika Erikssons* ändringsyrkande på sidan 3 rad 29 yrkade även följande ombud bifall: *Karola Bast*, Södermanland, och *Micael Arnström*, Halland.

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
B77:1	<i>Kajsa Ezelius</i>	Skaraborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B28:1	<i>Reidar Eriksson</i>	Norra Älvsborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B55:1	<i>Håkan Andersson</i>	Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B55:3	<i>Håkan Andersson</i>	Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B59:1	<i>Per Svensson</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B84:1-3	<i>Jeanette Olsson</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall

B82	<i>Floid Gumbo Strandvik</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B91	<i>Micael Arnström</i>	Halland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
D328:3	<i>Saida Hussein</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Till B28:1 har även *Karola Bast*, Södermanland, och *Erik Vikström*, Västerbotten, yrkat bifall.

Till följd av bifall till motion B55:1 beslutar kongressen att bifalla samtliga att-satser som rör nollvision mot mäns våld mot kvinnor (B52:1, B53:1, B54:1, B56:1, B57:1, B58:1, B59:1 B60:1, B61:1, B62:1, B63:1, B71:1 och B72:1).

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Filip Reinhags förslag på sidan 2 rad 26
- att efter försöksvotering avslå Margareta Stavlings förslag på sidan 2 rad 36
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 2, *Ett starkt rättssambälle* (sidan 12-14).

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt.

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion B28:1
- att bifalla motion B55:1 i enlighet med Håkan Anderssons förslag
- att bifalla motionerna B52:1, B53:1, B54:1, B56:1, B57:1, B58:1, B59:1 B60:1, B61:1, B62:1, B63:1, B71:1 och B72:1 till följd av bifallsyrkandet för motion B55:1
- att bifalla motion B84:1-3 i enlighet med Janette Olssons, med instämmande av partistyrelsen, förslag
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område B som rör områdena *Mäns våld mot kvinnor* (UB13) och *Rättsväsendet* (UB14).

Födelsedagshälsning

Kongressen sjöng *Ja må han leva* för Joakim Hagberg.

Ordförande: Bosse Ringholm och Laila Naraghi
Sekreterare Malin Axelsson och Khaled Saibi

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.7

Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer *Trygghet i en ny tid* – kapitel 2 *Försvara demokratin och det öppna samhället* (s. 14-16). Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B: (UB15-UB21).

Föredragande: *Berit Högman*

Medföredragande: *Johan Löfstrand* och *Veronica Palm*

Föredragning och förslag

Berit Högman, partistyrelsen: Härligt med sång, klang och jubel som introduktion till det här området! De som trodde sig veta sade att filmen *Sameblod* drar så där 6 000 besökare till våra biografier. Hittills är vi drygt 120 000 som har sett den. När Riksteatern sätter upp föreställningen *Lille Prinsen*, en barn- och familjeföreställning, på arabiska är beställningarna nästan fyra gånger fler än man hade planerat för. När regeringen öppnar för svenska från första dagen för nyanlända fylls varenda ABF-lokal över hela landet.

När Konstfrämjandet samarbetar med Pantrarna i Bergsjön här i Göteborg och startar konstskola för ungdomar i Rinkeby, Alby och Rosengård väcker det hela konstvärldens intresse och beundran, ja – kanske till och med lite avundsjuka. Bokbussen i Torsby lånar inte bara ut böcker. På bussen, som når ut till byar där bredband inte ens är provisorisk utopi, hjälper man de äldre att ordna med det som behövs när vi andra så lätt säger: ”Det är bara att gå in på nätet.” I Kramfors, på kulturskolan där, mötte jag tjejen som saknade ett talspråk, som aldrig pratade, men som sjöng som vilken Abba-Agneta som helst.

Dessa sex exempel visar att kultur är och aldrig kan vara grädde på moset. Det kan aldrig vara om utifall vi har råd. Vår kultur- och bildningssyn är själva verktyget, själva förutsättningen för demokrati, jämlikhet och det öppna samhället. Kultur är ett mått på samhällets värdighet. Det är naturligtvis inte en slump att det finns ett brunt kulturprogram som syftar till rakt det motsatta. Slutenhet och ojämlikhet. Men vi måste jobba vidare med de sociala trösklarna. Diskriminering i alla dess former måste bort.

Kultur och civilsamhälle utvecklas ständigt. Vi ska vara med i den utvecklingen. Det som kanske inte riktigt räknas i dag, exempelvis alla ungas spelkultur, kan i morgon vara en viktig del av vårt kollektiva minne. Idrottsrörelsens insatser, med hundratusentals ideella krafter, är en ohygglig kraft i integrationsarbetet. Det är värt många medaljer och vi vet att vi aldrig hade klarat hösten 2015 utan civilsamhället.

Snabbare än vinden går utvecklingen på medieområdet. Den största klyftan där är generationsklyftan – större än kunskapsklyftan, större än geografisklyftan, större än bildningsklyftan. Vi måste klara av att se till att alla i hela Sverige ska ha rätt till oberoende journalistik. Det, om något, är viktigt för ett öppet samhälle.

Tack för all klokhet, insiktsfullhet och kompromissvilja i temagruppen. Jag ska yrka på en liten redaktionell ändring i det förslag som ni har fått ut i era plattor. Det är den fina meningen vi har fått till: ”Vår kultursyn och kulturpolitik ska manifesteras i ett program inför valet 2018.” Den meningen ska avsluta hela avsnittet.

Tack för insatsen, tack för jobbet. Det är en stolt partistyreelse som yrkar bifall till riktlinjerna!

Följande förslag förelåg:

Riktlinjerna

Försvara demokratin och det öppna samhället

Varje människa är unik – och samtidigt är människovärdet lika och okränkbart. Som socialdemokrater kommer vi i alla sammanhang att försvara demokratin, de mänskliga rättigheterna och det öppna samhället. Vår rörelse är en frihetsrörelse på demokratins grund. Vi viker aldrig från våra progressiva värderingar.

När röster höjs för att dela upp människor i ’vi’ och ’dom’ står vi socialdemokrater upp för alla människors lika värde och rätt. Att försvara demokratiska värderingar innebär att alltid stå upp för dem och inte att ge vika om meningsskiljaktigheter eller kulturkrockar uppstår. Jämlikhet och jämställdhet ska öka i Sverige, inte minska. Det offentliga rummet ska värnas mot hat och hot. All diskriminering på grund av kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder ska motarbetas.

Fri och öppen åsiktsbildning är helt avgörande i samhällsbygget. Den egna reflektionen och bildningen är grundläggande för att demokratin ska fungera. Ett starkt och levande civilsamhälle bygger demokratins styrka. Folkbildning är en viktig del av det livslånga lärandet. Studieförbund och folkhögskolor ökar människors möjligheter till kunskap och demokratiskt inflytande. Samtidigt som vi måste finna nya stigar i det offentliga rummet vill vi peka på biblioteken som en viktig mötesplats.

Allt färre runtom i världen får del av fria och öppna medier, och allt färre även i Sverige tar del av oberoende journalistik. Medielandskapets pågående förändring medför att den lokala journalistiken monteras ned. Det är oroväckande.

Samtidigt innebär den digitala omställningen oändliga möjligheter för en frihetsrörelse som socialdemokratin. Fler kan uttrycka sig och göra sin röst hörd. Tillgängligheten ökar. Det egna skapandet av en text eller film ligger bara några knapptryck bort. Omstöpningsen av medier och teknik ger vårt land enorma möjligheter. Men det är en möjlighet som måste förvaltas väl, annars kan den lika väl missbrukas och användas av destruktiva krafter. Hot mot journalister liksom politiska företrädare är också ett hot mot demokratin som inte kan accepteras.

Verklig kunskap handlar inte bara om tillgång till information, utan lika mycket om förmåga att tolka den. Hat, filterbubblor, påverkansoperationer och desinformation via nätet hämmar den digitala omställningens potential för den fria åsiktsbildningen. Att kvinnor och unga drabbas hårdare än andra är ett allvarligt demokratiskt problem.

Ett välfinansierat, oberoende public service är avgörande för demokratin och yttrandefriheten. Nya digitala möjligheter bör kombineras med utveckling av det redaktionella materialet. Oavsett om det som skrivs, sägs eller framförs på analoga eller digitala plattformar behövs närvaro av oberoende journalistik.

Omställningen av våra medievänor skapar möjligheter. Vi socialdemokrater kommer aldrig acceptera ett samhälle där ojämlik tillgång till kunskap, åsiktsfrihet eller kultur råder. Individens kunskapsresa är vår uppgift och en förutsättning för ett fungerande kunskapsamhälle och en stark demokrati.

Människor ska vara delaktiga och ta gemensamt ansvar för samhällets utveckling – inte som kunder eller konsumenter, utan som samhällsmedborgare. Föreningslivet och folkrörelsearbetet, med idrottsrörelsen, studieförbunden och frivilligorganisationerna i spetsen, är avgörande för att skapa mötesplatser över klassgränser och stärka demokratiska värderingar.

Demokratin börjar i vardagens gemenskap. Därför är kultur ett redskap för samhällets utveckling och vår gemensamma välfärd. Kulturens ställning är ett mått på samhällets värdighet. I detta arbete har den idéburna folkbildningen en central roll.

Kulturen tillför människan unika värden, ger perspektiv på och förståelse för det egna livet och omvärlden. På så sätt bidrar kulturen till både individers och samhällets utveckling. Därför är det professionella kulturlivet, de utövande konstnärerna, civilsamhället och de statliga kulturinstitutionerna så viktiga. Och därför ska vi ha en stark statlig kulturpolitik i Sverige som ser till att alla kan delta i och ta del av kultur, i hela landet.

Att förstå omvärlden är i dag viktigare än någonsin för att ge inspiration och vägledning. Individens starka förmåga till egen reflektion för att orientera sig i vår värld är nödvändig liksom vårt behov att möta andra. Mångfalden i alla olika kulturyttringar liksom det mångkulturella perspektivet bidrar till ett levande kulturliv. Det är genom den gemensamma upplevelsen som vi skapar samhörighet och gemenskap runt om i vårt land.

Den svenska modellen ska utvecklas så att öppenhet och demokrati värnas. Vi kommer att prioritera:

Att stå upp för våra progressiva värderingar. Vi är ett feministiskt parti. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och rättigheter på alla livets områden. Män och kvinnor är och ska behandlas som jämlikar. Offentliga medel ska aldrig gå till organisationer som kränker mänskliga rättigheter eller undergräver demokratin. Skolans demokratiska uppdrag får aldrig ifrågasättas. Barns rätt till kunskap och undervisning som utgår från en demokratisk värdegrund ska alltid stå i centrum. Vår kultursyn och kulturpolitik ska manifesteras i ett program inför valet 2018.

En offensiv mediapolitik. Hela landet ska ha tillgång till oberoende journalistik. Vi vill att public service ska vara starkt i hela Sverige. Den digitala utvecklingen ska gå hand i hand med ett moderniserat presstöd som garanterar en långsiktig och ansvarsfull omställning till nya plattformar. Att finna former för omställning av presstödet är nödvändigt. Nya medieformer ska

bejakas. Vi vill se ett ökat publicistiskt ansvar för innehållet även på sociala medieplattformar. Insatserna för att motverka hat och hot på digitala plattformar ska stärkas. Polisens arbete för att stoppa brottslighet på internet ska öka. Vi ska ha ett modernt straffrättsligt skydd mot näthat.

En ny kultur- och folkbildningssatsning. Socialdemokratin vill skapa ett kunskapssamhälle, byggt på både bildning och utbildning. Det är nödvändigt med ett digitalt kunskapslyft, liksom ett handlingsprogram mot faktaresistens. Alla medborgare behöver möjligheter att öka sin förmåga till källkritik och medie- och informationskunnighet. Kulturen omgärdas av sociala trösklar som det är av största vikt att samhället bidrar till att sänka. Därför vill vi socialdemokrater att alla barn och unga ska ges möjligheter att uppleva och utöva kultur i olika former. Vi vill verka för fler fysiska mötesplatser, framför allt i våra förorter. Fri entré-reformen byggs ut på sikt till att omfatta även regionala institutioner.

Vår kultursyn och kulturpolitik ska manifesteras i ett program inför valet 2018.

Motionerna

Civilsamhälle m.m. (UB15)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B9:5, B15:2, B100:1, B100:2, B100:3, B127:1, B127:2, B127:3, B130:1, B130:2, B134:1, B134:2, B134:3, B134:4, B134:5, B135:1, B151:1, B151:2, B151:3, B152:1, B152:2, B157:1, B157:2, B158:1, B158:2, B158:3, B160:1, B160:2, B161:1, B161:2, B165:1, B169:1, B169:2, B171:1, B179:1, B181:3, C156:3, D196:5, D259:1, F142:3, F143:3, F144:3, F145:3, F146:3, G79:1, G80:1 och G81:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion B151:2

att avslå motionerna B100:2, B100:3, B157:1 och B157:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B9:5, B15:2, B100:1, B127:1, B127:2, B127:3, B130:1, B130:2, B134:1, B134:2, B134:3, B134:4, B134:5, B135:1, B151:1, B151:3, B152:1, B152:2, B158:1, B158:2, B158:3, B160:1, B160:2, B161:1, B161:2, B165:1, B169:1, B169:2, B171:1, B179:1, B181:3, C156:3, D196:5, D259:1, F142:3, F143:3, F144:3, F145:3, F146:3, G79:1, G80:1 och G81:1.

Demokrati (UB16)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A120:3, A120:4, B99:1, B101:1, B102:1, B102:2, B102:3, B102:4, B102:5, B102:6, B102:7, B102:8, B103:1, B108:1, B109:1, B110:1, B111:1, B112:1, B113:1, B114:1, B115:1, B116:1, B117:1, B118:1, B119:1, B120:1, B121:1, B122:1, B129:1, B129:2, B129:3, B129:4, B142:1, B150:1, B155:1, B156:1, B156:2, B156:3, B163:1, B164:1, B168:1, B170:1, B173:3, B174:1, B176:1, B177:1, B177:2, B180:1, B96:1 och B96:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna B99:1, B103:1, B129:1, B129:2, B129:3, B163:1, B173:3, B176:1 och B180:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A120:3, A120:4, B101:1, B102:1, B102:2, B102:3, B102:4, B102:5, B102:6, B102:7, B102:8, B108:1, B109:1, B110:1, B111:1, B112:1, B113:1, B114:1, B115:1, B116:1, B117:1, B118:1, B119:1, B120:1, B121:1, B122:1, B129:4, B142:1, B150:1, B155:1, B156:1, B156:2, B156:3, B164:1, B168:1, B170:1, B174:1, B177:1, B177:2, B96:1 och B96:2.

Diskriminering och minoritetsfrågor (UB17)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B125:1, B128:1, B128:2, B136:1, B159:1 D516:5 och D516:6, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna B125:1, B136:1 och D516:5

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B128:1, B128:2, B159:1 och D516:6.

Förtroendevaldas villkor (UB18)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B97:1, B139:1, B139:2, B139:3, B139:4, B162:1, B182:1 och B182:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna B139:1, B139:3 och B162:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B97:1, B139:2, B139:4, B182:1 och B182:2.

Integritet samt åtgärder mot hat och hot (UB19)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B145:1, B166:1, B166:2, B166:3, B167:1, B167:2, B167:3 och B167:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna B145:1, B167:2 och B167:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B166:1, B166:2, B166:3, B167:1 och B167:4.

Kultur (UB20)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B104:1, B104:2, B123:1, B123:2, B124:1, B124:2, B131:1, B132:1, B133:1, B133:2, B137:1, B137:2, B138:1, B138:2, B140:1, B141:1, B143:1, B146:1, B146:2, B147:1, B147:2, B148:1, B148:2, B148:3, B149:1, B173:1, B173:2, B175:1, B175:2, B175:3, B175:4 och B178:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna B143:1, B146:1, B146:2, B147:1, B147:2, B148:2, B148:3, B149:1 och B178:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B104:1, B104:2, B123:1, B123:2, B124:1, B124:2, B131:1, B132:1, B133:1, B133:2, B137:1, B137:2,

B138:1, B138:2, B140:1, B141:1, B148:1, B173:1, B173:2, B175:1, B175:2, B175:3 och B175:4.

Medier, presstöd, public service (UB21)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B98:1, B105:1, B105:2, B106:1, B107:1, B126:1, B126:2, B144:1, B153:1, B153:2, B153:3, B154:1, B154:2, B154:3 och B172:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion B172:1

att avslå motionerna B106:1, B153:2 och B154:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B98:1, B105:1, B105:2, B107:1, B126:1, B126:2, B144:1, B153:1, B153:3, B154:1 och B154:3.

Behandlingen av dagordningens punkt 9 fortsätter på sidan 489.

Samtal med Miljöpartiets språkrör Gustav Fridolin och Isabella Lövin

Jesper Bengtsson: En stor applåd för Miljöpartiets språkrör – välkomna hit! Jag är väldigt glad att jag har fått möjlighet att leda den här frågestunden. Det har ju gått några dagar sedan i fredags och ni har hunnit prata med människor runt omkring er om det som hände. Vad tänkte ni när ni fick reda på att det hade hänt?

Isabella Lövin: Det första var naturligtvis, precis som för alla andra, att man kände fasa och hoppades att det inte skulle vara så omfattande. Vi följde naturligtvis minut för minut. Gustav och jag befann oss i riksdagen på en annan väldigt emotionellt tung stund, när vi hade en minnesstund över Zaida Catalán som dödades i Kongo. När vi kom ut fick vi det här beskedet. Tankarna gick i alla riktningar, självklart åt var de nära och kära befann sig och det vi omedelbart behövde göra.

Det känns fruktansvärt att säga det, men någonstans har man ändå varit beredd på att det skulle kunna hända i Sverige. Nu, såhär efteråt, känner jag en enorm tacksamhet att gärningsmannen av allt att döma verkar vara gripen och att polisarbetet och samhället har visat sig från sin absolut bästa sida de här dagarna. Svenska folket har också visat en enorm manifestation av gemenskap och styrka, och den värme och de positiva känslor som det här har plockat fram värmer verkligen. Jag känner att vi är starkare nu.

Gustav Fridolin: Vi gick direkt in i krishantering. Regeringen sammanträdde senare samma kväll och fattade de regeringsbeslut som krävdes för att polis och andra skulle kunna göra det jobb som man var mitt inne i, och den här fantastiska krisberedskapen som visade sig både i de myndigheter och kommunala organisationer som ska ha det men också i svenska folket som helhet – någonstans var det fantastiskt. Här kom en attack som har som syfte att skrämja oss,

och vad gör människor då? Jo, man bjuder in en okänd att sova på sin soffa. Man möter attacken med främlingskärlek. Det är ett land som är väldigt lätt att älska!

Det arbetet fortsätter nu, för det är ett land som också är väldigt viktigt att försvara. Den tillit som människor visade varandra i denna svåra stund växer ur att vi som har den uppgiften gör allt som krävs för att människor ska kunna känna trygghet, att veta att vi gör allt det som behöver göras för att kunna förebygga, förhindra och var förberedda för den här typen av händelser.

Jesper Bengtsson: Till en helt annan sak. Det här är S-kongressen, många av ombuden som går upp brukar säga att det är deras första S-kongress; jag gjorde det själv för några dagar sedan. Är det er första S-kongress?

Isabella Lövin: Ja, det är min första.

Jesper Bengtsson: Och hur är det att vara här? Vad har ni för relation till partikongressen?

Gustav Fridolin: Det är faktiskt min tredje S-kongress. På den första var jag med och deltog i ett seminarium om antirasistiska strategier ihop med bland annat Raimo Pärssinen. Då gick jag in på Älvsjömessan och så stod Raimo där. Jag tror inte att han egentligen skulle vara med i det seminariet men han såg mig och jag såg lite vilsen ut. Jag hade varit på andra kongresser tidigare men inte på en socialdemokratisk.

Han högg tag i mig och tog mig till rätt rum, och jag tänkte att om ni behandlar alla nya medlemmar lika väl kommer Folk rörelsesverige att må bra!

Jesper Bengtsson: Samregerandet har nu pågått i ett par år. Vad tycker ni är det främsta resultatet av den tiden?

Isabella Lövin: Det har varit en enormt turbulent tid för Miljöpartiet att kliva in i regering för första gången och den långa rad av enormt allvarliga kriser som har varit sedan vi klev in i regeringen. Det har verkligen varit omvälvande för oss som parti men jag känner mig väldigt stolt över att vi har stått pall i den här svåra tiden.

Vi har haft migrationskrisen, vi har den svåraste migrations- och flyktingsituationen i världen sedan andra världskriget just nu. Vi har klimatkrisen som hela tiden visar sig vara mer akut än forskarna har varnat för. Vi har populismen som växer och en lång rad politiska händelser som helt har ritat om den politiska kartan.

Under den här tiden har vi faktiskt visat att Sverige nu står starkare än någonsin. Vi har en ekonomi som har utvecklats. Vi har fler i jobb. Vi har ställt om till att vi ska bli världens första fossilfria välfärdsland. För ett par veckor sedan kom det en EU-rankning över vilket land i Europa som har den bästa klimatpolitiken och där kom Sverige ut överlägset som etta!

Jag är väldigt stolt över att vi har kunnat visa det här klimatledarskapet, som är en positiv kraft. Det är en vision, det visar ett hopp om ett hållbart samhälle samtidigt som vi ser väldigt mörka och starka krafter som vill gå i en helt annan riktning. Krafter som är emot att vi ska ställa

om till förnybar energi och till ett hållbart samhälle, som är emot kvinnors rättigheter, som är emot att vi ska vara ett öppet och solidariskt samhälle och som vill bygga murar och ställa människa mot människa. I allt detta har Sveriges regering och Sverige som land visat sig vara en fullständig motpol till dessa krafter, och det betyder något för hela världen.

Jesper Bengtsson: Det låter som om Isabella är ganska nöjd med samarbetet. Vill du, Gustav, sänka tonläget lite?

Gustav Fridolin: Att sitta i regeringen är väldigt mycket att kavla upp och jobba. Det har vi visat att vi klarar i svåra stunder, samtidigt som vi har sätt att hantera de situationerna på ett sådant sätt att vi faktiskt lyckas att byta riktning för Sverige.

Vi har mycket jobb framåt. Vi måste bryta klyftor och ojämlikhet. Vi måste se till att verkligen nå målen om att bli världens första fossilfria välfärdsland. Men vi har börjat det arbetet och vi har gjort det i kanske den tuffaste parlamentariska situation och omvärldssituation som någon regering i Sverige har mött på ganska länge. Det finns anledning att faktiskt var och en i båda partierna känner en stolthet över det.

Jesper Bengtsson: Många av ombuden kommer ju från kommunalpolitiken, och samarbete mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna har länge pågått i väldigt många kommuner.

Gustav Fridolin: Och med fler partier.

Jesper Bengtsson: Ja, det också. Tycker ni att samarbetet i kommunerna på något sätt har inspirerat er? Har ni kunnat använda er av det i regeringsarbetet?

Gustav Fridolin: Ja, självklart. Den erfarenhet som finns av att vara ett pragmatiskt samarbetsparti runt om i landet har varit väldigt viktigt. Det här är ju en av de saker som blir tydligt just när man står inför en svår situation och behöver kavla upp och jobba. I grunden är våra två partier förenade i att vi båda vill göra den skillnad som går att göra i varje given situation. Vi trivs inte med att stå utanför. Vi trivs inte med att skriva de vackraste plakaten utan vi vill faktiskt använda idéerna för att göra skillnad.

I mitt parti ligger det i själva den ideologiska grunden att ha bråttom. Klimathotet väntar inte på ett bättre parlamentariskt läge. Ojämlikheten kan vi inte ta tag i genom att drömma fram en annan politisk situation eller när alliansen är lättare att samarbeta med. Vi måste göra det som går att göra nu. Den drivkraften har vi ofta hämtat inte minst från det lokala, där man har suttit med olika typen av samarbeten för att göra skillnad.

Jesper Bengtsson: Det är ett och ett halvt år kvar till nästa val. Vad är den viktigaste skolfrågan för nästa mandatperiod?

Gustav Fridolin: Att bryta ojämlikheten. Varningsklockan i Pisa kan inte ljuda högre. Det finns inga exempel på länder som har växande kunskapsresultat samtidigt som skolsystemet dras isär. Ska ungarna fortsätta att lära sig mer och kunna förverkliga sina drömmar måste vi bryta segregationen och ojämlikheten. Det är en erfarenhet jag delar med många här.

Jag är uppväxt i en liten by, och jag tror inte att jag mötte särskilt många andra som hade läst vidare, mer än lärarna. Men de visade verkligen på den värld som fanns utanför 30-skyltar och norra Skånes upptagningsområde.

Jag tänker ofta på hur mycket av mina drömmar och mina möjligheter som kommer av de lärare jag mötte och av att man faktiskt hade bestämt sig att alla överallt i landet skulle få den kunskapsgrund som krävdes för att inte bara kunna drömma stort utan också kunna förverkliga drömmarna. Vi kan inte acceptera att det går åt något annat håll. Vi ska inte acceptera att sådant som hur många böcker man har i bokhyllan hemma avgör ens framtid. Det ska vara ansträngningen i skolan som avgör ens framtid. Det jobbet är precis det vi har att göra.

Jesper Bengtsson: Och vilken är den viktigaste frågan på klimatområdet?

Isabella Lövin: När det gäller klimatfrågan tar vi ledarskap i världen och det är jag väldigt stolt över. Klimatlagen som sju partier står bakom innebär att Sverige ska ner på nollutsläpp till 2045. Vi har energiöverenskommelsen mellan fem partier, där vi ska ha 100 procent förnybar elektricitet 2040.

Vi håller nu på att ställa om transportsektorn genom att göra det dyrare för de bilar som släpper ut mycket medan de bilar som släpper ut lite ska få en bonus. Vi gör bränslebyte som gör att det ska vara lätt att göra rätt. Man ska kunna tanka bensin och diesel och minska sina utsläpp genom att bränsledistributörerna är tvingade att byta bränsle förnybart bränsle.

Allt det här är något hoppfullt, något som skapar nya jobb. Att Sverige kan gå före och visa att det går att göra det här samtidigt som vi har en väldigt positiv utveckling i ekonomin, där fler och fler blir anställda, talar rakt emot de röster som är väldigt kraftfulla just nu som säger att man måste bevara kolgruvor för att bevaka jobben och att man måste fortsätta med en framtidsvision som kanske var aktuell på 1950-talet för att bevara jobben.

Det finns något annat, och Sverige är i full fart med att förverkliga detta och visa världen att det är möjligt. Vi sluter det utsläppsgap som alliansen lämnade efter sig. De tänkte inte göra utsläppsminskningarna på hemmaplan utan de ville köpa billiga utsläppskrediter i fattiga länder i stället och inte göra det här. Det betyder att man inte heller driver utvecklingen framåt så att vi får en klimatsmart teknik, vilket gynnar svensk industri och svenska exportmöjligheter. Vi ska exportera de smarta klimatlösningarna, inte utsläppen.

Jesper Bengtsson: Tack så mycket och en stor applåd för Gustav och Isabella!

Stefan Löfven, partiordförande: Varmt välkomna till den socialdemokratiska kongressen Isabella och Gustav. Vi är glada att ni tog er tid att komma hit. Vi träffas ofta, vi ringer ofta, vi sms:ar ofta. Vi börjar lära känna varandra rätt så väl, och jag uppskattar verkligen samarbetet med er på ett personligt plan, på riktigt.

Ni nämnde själva det svåra parlamentariska läget. Ingvar Carlsson, som jag litat på i alla väder, har uttryckt det som att det är ett av de svåraste parlamentariska lägen i modern tid. Det där säger jag inte för att beklaga mig utan jag säger det för att vi måste ta ansvar, oavsett vilket läge som väljarna ger oss. Det har vi gjort. Vi har förhandlat. Vi förhandlade den överenskommelse som ligger till grund för vårt regeringssamarbete. Vi har kunnat presentera tre riktigt bra regeringsförklaringar. Och vi har gjort skillnad på riktigt. Många trodde att det där inte kommer att gå bra och att vi skulle bli en väldigt svag minoritetsregering: ”Sossarna fick ett dåligt resultat och Miljöpartiet kommer inte att fixa det där. De kommer inte att fixa det tillsammans.” Oj, så fel de har haft!

Vi har på riktigt levererat. Bara det att vända ett stort budgetunderskott till ett överskott ger oss en helt annan kraft och styrka. Det har vi nu, när vi tittar framåt. Vi har tagit oss an investeringar som vi behöver göra i vårt land, för det var underinvesterat i Sverige under många år. Nu har vi påbörjat det.

Vi investerar i år ungefär 80 miljarder kronor tillsammans. På bostäder, det byggs som aldrig förr, i utbildning för barn och de vuxna, i välfärden. Vi sänker skatten för pensionärer, för de ska ha sänkt skatt. Och inte minst investerar vi i klimatfrågan, och där någonstans ligger kärnan till vårt samarbete. Att vi båda ser det här oerhört tydliga behovet av att göra något så att barn och barnbarn som växer upp nu faktiskt har en dräglig och bra miljö. Det förstår vi båda och vi förstår också att det ger tillväxt. Det är inte gamla kolgruvor som är tillväxten, det är det nya. Det är framåt vi ska.

Att kombinera det hållbara samhället med nya jobb, ny teknik och nya möjligheter – det är där kärnan ligger, och vår omsorg om att hela vårt land och alla våra medborgare ska fara väl. Där har vi kittet i vårt samarbete. Sedan är det ibland förhandlingar, ibland tuffa sådana. Det är därför vi är två partier, annars hade vi varit ett parti. Vi är två partier och vi samarbetar jätteväl.

Nu tar vi oss an en annan viktig fråga med anledning av det tragiska som hände i Stockholm: Hur motarbetar vi terrorism? Det kommer vi också att göra, och snart ska Gustav Fridolin och Morgan Johansson presentera ett nytt förslag på hur vi stärker samhället i arbetet mot terrorism.

Tack för att ni kom, tack för samarbetet. Nu fortsätter jobbet!

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.7

Behandling av område B: Sammanhållning för ökad trygghet

Talartidsbegränsning

Kongressen beslöt:

att begränsa talartiden till en minut.

Debatt

Carin Lidman, Västmanland: Jag vill yrka bifall till motion B516:5. Låt mig berätta om Freddy. Freddy är tio år och född med snippa men Freddy är en kille, det har han vetat så länge han har vetat att det finns kön. Men det här är inget problem för Freddy och inte heller för hans föräldrar eller hans kompisar. För dem är han pojken Freddy, oavsett hur han ser ut mellan benen.

Men för resten av samhället blir det problem. När Freddy säger att han är en kille och hans föräldrar pratar om sin son blir de ifrågasatta, för enligt personnumret är han ju en flicka. Den här reaktionen ska Freddy få möta i minst åtta år till, för då kan han ansöka om att korrigera sitt juridiska kön.

När samhällets blanketter ska fyllas i påminns Freddys föräldrar om att deras barn inte riktigt räknas, inte passar in. Där ska de svara på om Freddy är en pojke eller flicka, och de vet att han är en pojke, men enligt personnumret är han en flicka, så oavsett hur de kryssar så ljuger de. Det hade de sluppit med en tredje ruta.

Markus Alexandersson, Blekinge: Det känns bra att vi nu kan slå fast riktlinjer för kulturpolitiken där utbildningsbegreppet är centralt. Lika central är uppfattningen att politiken ska nå, beröra och påverka alla. För att det ska vara möjligt måste vi fokusera på barnen. Det handlar om att få utveckla och pröva egna kulturella uttryck. Där är de kommunala kulturskolorna viktiga men de räcker inte om vi på allvar verkligen vill bryta den sociala snedrekryteringen. Det handlar också om att alla barn och ungdomar ska få möta kultur och vägledas att få positiva upplevelser. Det handlar om att man ska vänja sig tidigt vid att kultur är något positivt, något roligt.

Jag är glad att vi har fått in skrivningar i riktlinjerna kring just detta, men jag är precis lika glad att vi nu i ett kommande kulturpolitiskt program ska kunna utveckla skrivningarna om hur kulturpolitiken tar fokus att utifrån bildning nå alla och börja med barn och ungdomar.

Streck i debatten

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten.

Fortsatt debatt

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag vill yrka bifall till motion B171 – *Stoppa fri spinn och fribingo*. Man nämner lite om spelberoende här och det är ett gissel för människor som fastnar i det. Inkörsporten är många gånger den reklam som väller över oss på tv: ”Du får 100 drag!” Men man ser inte det fina med att det du vinner måste du omsätta minst 1 000 gånger innan du kan plocka ut det. Är man inte fast då vet jag inte när man är fast. Det är en viktig fråga.

Jag skulle också vilja passa på att tala om att en 112-årig epok går i graven i och med den här partikongressen. Bohuslän finns inte längre som partidistrikt, och jag tycker att det är värt att uppmärksamma. Bohusläns partidistrikt fyller nämligen 112 år i år!

Magnus Johansson, Västmanland: Jag vill yrka bifall till motion B97 om förtroendevalda och arbetsmarknaden. Ingen ska nekas jobb på grund av politiska förtroendeuppdrag. Om en ung

kvinnor får meddelat efter anställningsintervju att hon inte får jobbet på grund av att hon är gravid gör man fel utifrån diskrimineringslagstiftningen. Arbetsgivare brukar i dag som god sed inte ställa sådana frågor under intervju. Men om arbetsgivaren i stället hade sagt ”Du får inte jobbet för att du är fritidspolitiker och är borta med ersättning en gång varannan vecka.” är det något som i dag inte är att betrakta som fel.

Ytterst försvårar det här för fritidspolitiker som vill kombinera ett socialdemokratiskt kall med sina yrken. På sikt får detta inte bli ett demokratiproblem. Det här, mina vänner, är jätteviktigt.

Attsatsen lyder ”att ge partistyrelsen i uppdrag att undersöka vad som är möjligt att göra i denna fråga” och jag tycker att det är en väldigt bra attsats!

Bente Marie Moen Åkerholm, Norrbotten: Norrbotten vill tacka för det konstruktiva temagrupsarbetet. Tack även till partistyrelsen som varit lyhörd, reviderat och levererat ett mycket bra förslag till riktlinjer, inklusive tillägg, som vi bifaller.

Norrbotten yrkar även bifall till motion A120:3-4. Motivet är demokratins betydelse, som ökar allt mer. Sverige är ett unikt land när det gäller folklig förankring och kunskapen om demokratins betydelse. Det är vi socialdemokrater som jobbar för det här. Vår demokratimodell måste värnas och försvaras.

Det finns pågående samtal om att minska antalet ledamöter inom olika organisationer. Det innebär att man krymper utrymmet för samhällsmedborgare att kunna påverka. Vi riskerar att bli eliter som kommer längre ifrån de vanliga människorna. Vi behöver öka möjligheten till aktivt deltagande i demokratin och ett sätt är att öka antalet förtroendevalda i statliga myndigheters och verks styrelser samt att insynsråden avskaffas och ersätts av styrelser. Och vet ni – det här är också min första kongress! Tack för i går kväll, jag yrkar bifall till A120:3-4.

Kerstin Almén, Gävleborg: Gävleborg vill yrka bifall till B125 om att införa ett tredje kön, B137 och B138 om att inkludera spel i kulturbegreppet och B173 om att stärka den socialdemokratiska politiken. Vi vill också ha en ändring på sidan 4 rad 26, där vi vill stryka ordet ”förorter” och ersätta det med ”socialt utsatta områden.” Förorter är ett storstadsbegrepp men socialt utsatta områden finns i hela landet.

Vår politik hjälper till att forma framtidens samhälle. Vi har ett stort ansvar att förvalta. Vi har en skyldighet att driva politiken framåt – naturligtvis för vår egen skull men framför allt för kommande generationer.

Anna-Lena Danielsson, Västerbotten: Vi yrkar från Västerbottens del bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag vill också dra tillbaka det yrkande jag har på motion 173:1-2.

Kultur låter människor och samhällen växa. Utan kultur har vi ingen demokrati. Vi ska ha en kultur som stärker självständigt tänkande och lite låter oss styras av fördomar och rädslor. Här har folkbildningen en mycket viktig roll. Vi behöver skapa fler mötesplatser för det här, och idrotten är en viktig del av dessa mötesplatser. Vi vill inte ha en idrott för några få utan idrott för alla, hela livet. Vi vill ha en jämställd idrott. Då behöver vi mötesplatser och idrottsanläggningar.

I dag är peaken inom idrottsrörelsen elva år; när man är elva år slutar man att träna och idrotta och man idrottar allt mindre. Därför ska vi ha en idrott hela livet och då behöver vi öka tillgången till idrottsanläggningar. Det gör vi genom att få in det i plan- och bygglagen.

Vi från Västerbotten är också väldigt glada för det program som kommer inför valet.

Ewa Carlsson Hallberg, Stockholm: Jag yrkar bifall till partistyrelsens skrivning i riktlinjerna och jag yrkar bifall till motion B173:1-2. Jag tackar partistyrelsen för att vi har fått in en del av det i riktlinjerna och ser det som en logiskt följd att vi får bifall för motionen.

Som kulturarbetare är jag glad och stolt över det stora intresset på kongressen för kulturfrågorna. Det är viktigt med en socialdemokratisk bildnings-, konst- och kulturpolitik in i framtiden. Jag citerar Hans Rosling: ”En bildad allmänhet är vårt samhälles viktigaste vaccin mot den grävsta formen av populism.”

Jag har också en hälsning från min granne på sommaren i Boxholm. Hon är väldigt gammal och hon är väldigt klok: ”Du förstår, hälsa ombuden att bildning och kultur har vi haft sedan starten som hörnstenarna i en socialdemokratisk politik. Mina föräldrar som var med och startade partiet förstod värdet av att kunna skapa en hållbar demokrati, och demokratin är som en nyfödd bebis som måste vårdas ömt om den ska överleva. Du förstår, det handlar om berättelserna. Om vilka vi är och vilka vi vill vara. Hälsa nu ombuden att de ser till att rösta på B173.”

Tack för ordet – det här är min första kongress!

Ylva Samuelsson, Jönköpings län: Jag vill yrka bifall till motion B173:1-2 – *Stärk den socialdemokratiska kulturpolitiken*. Om ni mot förmodan inte har läst den tycker jag att ni ska göra det nu, för den är alldeles för bra och alldeles för viktig för att bara besvaras. Jag vill också yrka bifall till motion B133 – *Gratis kulturskola för alla barn*.

Vi är ett parti som värnar bildning och den ska vara till för alla. Vi vet, eller vi borde åtminstone veta, att kultur går hand i hand med solidaritet och demokrati, att kultur och bildning utjämnar klasskillnader, att kultur gör oss friskare och mer jämställda.

Det är klart att vi behöver ett kulturpolitiskt program inför den kommande valrörelsen för vi kan inte släppa den här viktiga frågan till andra partier. Då tänker jag särskilt på ett, som tycker sig ha monopol på vad kultur ska vara i det här landet. Men vi behöver givetvis alltid ha ett kulturpolitiskt program att förhålla oss till. Vi socialdemokrater ser kulturen inte enbart som en viktig del av välfärden utan som en självklar del av välfärden, en nödvändig del av välfärden.

Maria Hörnsten Lindén, Jönköpings län: Jag yrkar bifall till motion 173:1-2 och till motion B123:1 om digitalkulturinstitut. 90 procent av alla barn mellan nio och tolv år spelar datorspel, enligt Statens medieråd. Sverok, som organiserar roll-, dator- och konfliktspelare, är i dag Sveriges största ungdomsförbund. I dag är det marknadskrafterna som dominerar och bestämmer utbudet till våra barn och ungdomar. Spelkulturen har problem med grundläggande värderingar som jämställdhet och med rasism, sexism och våldsförskönande, och det behövs motkrafter.

Med ett kulturinstitut som har ett stort, brett och djuplodande fokus kommer nya kluster att uppstå, där korsbefruktning av olika spelkulturer och yttringar kan skapa nya konstformer och

innovationer. Med ett digitalkulturinstitut tar vi ansvar för vår nutid. Sverige skulle kunna nyttja och möta den nya generationens intressen och engagemang för att stärka kulturlivet, näringslivet och demokratin.

Margaretha Stavling, Stockholm: Det här handlar om demokrati, och demokrati förutsätter alla människors möjlighet att ta del av information och kommunikation. I dag sker en del av den informationen och kommunikationen digitalt, en ganska stor del. Det gör att alla inte kan vara med. De som inte har tillgång till internet och annat halkar efter. Det är det här mitt tillägg till riktlinjerna handlar om. Ibland behöver vi även skriftlig information, och om vi vill att alla ska med måste vi acceptera det.

Jag vill ha följande tillägg till riktlinjerna någonstans på sidan 3: ”Demokrati innebär också att samhället respekterar att alla människor inte har tillgång till internet och därför säkerställer att det finns tryckt skriftlig information om viktiga samhällsfrågor.” Bifall också till motion 143:1-2.

Ulrika Nilsson, Värmland: Jag yrkar bifall till motion B94:1. Motionen handlar om lagöverträdelser när man framför fordon med extrem hög musik under sena kvällar och helgnätter. Flytta över lagöverträdelserna från brottsbalken till ordningslagen, för att ge polisen ett fungerande och kraftfullt verktyg. Detta är ett uppenbart problem i många kommuner, bland annat i Värmland. Att flytta över lagöverträdelserna till ordningslagen skulle kunna öka brottsbekämpningen och motionen bör därför bifallas. Bifall till motion B94:1.

Andreas Saleskog, Blekinge: Jag yrkar bifall till motionerna D516:5 och B125:1. ”Friheten att välja hur man själv vill leva sitt liv är grundläggande för oss socialdemokrater. Det gäller även hur man väljer att definiera sitt kön.” SÅ skriver partistyrelsen i sitt utlåtande men avslår ändå införandet av ett tredje juridiskt kön.

Denna fråga handlar inte om könsneutrala personnummer. Den handlar inte heller, och är inte heller ett hinder, för könsindelad statistik. Denna fråga handlar om att få vara den en är, precis det som vi socialdemokrater har stått för i decennier. Förra året slog Stefan Löfven i sin regeringsförklaring fast att i Sverige ska du ha rätt att vara precis den du är. Låt oss nu ta fasta på partiordförandes kloka ord och ställa oss bakom ett tredje juridiskt kön.

Lennart Söhlberg, Dalarna: Bifall till B174:1. Den handlar om hur motståndskraftiga våra demokratiskt styrda institutioner egentligen är mot försök att avdemokratisera våra samhällsfunktioner. Icke-demokratiska krafter kan komma att få avgörande inflytande över riksdag och regering och därmed våra myndigheter genom vanliga demokratiska val.

Vi trycker i vårt förslag till politiska riktlinjer på värdet och behovet av ett oberoende public service. Hur väl skulle exempelvis vår public service-media motstå ett försök från en regering att med lagliga medel ta kontrollen? Inte särskilt bra, visar det sig. Det är lite för enkelt för den som verkligen vill att ta makten över public service genom val av ny styrelse på en vanlig bolagsstämma. Samma sårbarhet för en avdemokratisering kan säkert finnas på andra håll.

Partistyrelsen hänvisar till att utredning redan har gjorts, men om det är så att man redan har identifierat dessa och andra sårbarheter är det dags att göra verkstad snabbt.

Marianne Carlström, Göteborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motion B110:1 om en maktutredning. Det är 25 år sedan vi hade en maktutredning i vårt land. Nu är det hög tid att göra en ny. Det har skett väldigt stora förändringar i landet, och det sker hela tiden. Maktrelationerna ser olika ut. Media har förändrats, liksom synsättet på det politiska systemet, vinstdrivande välfärd, ökade inkomstskillnader. Jag råkar ut för en minuts talartidsbegränsning på fyra av mina fem inlägg, så jag slutar med att yrka bifall igen.

Jonas Gunnarsson, Värmland: Jag vill yrka bifall till motion D516:5 om att man inte ska behöva ange kön i alla enkäter som har en offentlig myndighet som användare. Det är uppenbart att vårt parti har stora problem när det gäller frågor om just kön – hur vi definierar kön, vem som har rätt att definiera kön, vad kön är och när man måste definiera kön.

Jag skulle vilja be partistyrelsen att faktiskt initiera ett arbete som syftar till att vi tar fram en politik där människor tillåts forma sin egen identitet och där staten inte pådyvlar människor en identitet som de inte vill ha, som de mår dåligt av och som riskerar att stigmatisera de här personerna i deras liv. Vi måste helt enkelt leva upp till kraven om att slippa bli diskriminerade, vilket vi säger i förslaget till riktlinjer.

Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän: Jag vill börja med att yrka bifall till motion B151:1 och tacka partistyrelsen för att den biföll andra attsatsen. Sveriges föreningskultur är fantastisk. Vem som helst som har en idé eller en tanke kan starta en förening. Vi tillåter det, vi stödjer det och vi ska fortsätta göra det. Men vi måste samtidigt ställa krav och säkerställa att de följer svenska lagar och står för de mänskliga rättigheterna.

I dag har föreningsstöd blivit ett medel för åsiktsstyrning och avståndstagande till det svenska samhället. När övriga Sverige pratar om delad föräldraförsäkring och jämställd arbetsmarknad ger vi bidrag till föreningar som delar upp kön, stödjer könsstämpning och hedersförtryck.

All hederskultur strider mot grundläggande mänskliga rättigheter. Därför måste all form av hederskultur och kvinnoförtryck stoppas både i Sverige och omvärlden. Glöm aldrig Fadime Sahindal och övriga!

Filip Reinbag, Gotland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion B173:1-2. Vi har vid några tillfällen hittills, och vi ska alldeles strax igen, sjunga tillsammans. Visst händer det något med oss då? Vi kommer lite närmare varandra. Jag tror också att det händer något i samhället när vi sjunger tillsammans eller när vi tittar på en teaterföreställning, lyssnar på musik eller tittar på konst – jag hoppas förresten att ni alla har tittat på den fantastiska fotoutställning som finns på första våning.

Kultur skapar sammanhållning. Vi kan få syn på kritik mot samhället och vi kan skapa en förståelse för andra. Med anledning av det här anser jag att Socialdemokraterna måste stärka sin

kulturpolitik och det är därför jag yrkar bifall till motionen. Vi behöver ta steg framåt för att göra just detta och jag ser att det nu också finns med i riktlinjerna, tack för det.

Marie Ekman, Skaraborg: Jag vill från Skaraborgs delegation yrka till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer – och det har varit bra och konstruktiva samtal! Vi här inne har med oss i modersmjölken att varje människa är unik, att alla människor är lika mycket värda. Men det är inte självklart för många andra där ute. Demokratin måste försvaras varje minut, varje timme, varje dag, året om.

”Kultur är ett viktigt redskap för samhällets värdighet.” Jag gillar den skrivningen. Civilsamhället, studieförbund och folkhögskolor är folkbildningens grund och bygger en stark demokrati. Hot och hat måste bekämpas och en fri och öppen media med tillgång till oberoende journalistik över hela landet är ett måste. Den digitala omställningen ger nya möjligheter. Dock saknar jag en text om spel som kulturform. I min hemstad har Högskolan i Skövde en otroligt populär dataspelsutbildning med många växande dataspelsföretag som redan är ute på en internationell marknad till miljontals användare i olika åldrar.

Sist men inte minst vill jag tacka för skrivningen på vårt partis kultursyn och kulturpolitik som ska manifesteras i ett program till valet 2018.

Floid Gumbo Strandvik, Göteborg: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer som innehåller en tydlig skrivning om ett nytt kulturpolitiskt program inför valet 2018. Jag vill även yrka bifall till motion B173:1-2. Kulturen utmanas av auktoritära krafter. Demonisering av kulturarbetare är centralt i deras retorik. De driver antidemokratiska program för att begränsa konsten till något som ska fostra lydiga människor i nationalistisk anda. När den auktoritära högern attackerar kulturen handlar det inte om ekonomi. Det handlar inte om att skydda den från politisk styrning. Det handlar om att konsten, när den görs tillgänglig, frigör oss att ifrågasätta, att samarbeta och att bygga koalitioner för en bättre värld.

Auktoritära ledare har i alla tider insett detta faktum och agerat därefter. Runt om i landet har vi politiker som gjort fantastiska kultursatsningar, många av er sitter här. Nu ska vi tillsammans skapa ett kulturpolitiskt program som slår vakt om demokratin och som ger kulturen och dess skapare trygghet i en ny tid!

Lisa Dahlpil, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till de politiska riktlinjerna. Det handlar om att försvara demokratin och det öppna samhället. Demokratin är inte självklar. Den egna reflektionen och bildningen är grundläggande. Det behövs ett starkt och levande civilsamhälle. Studieförbund och folkhögskolor ökar människors möjlighet till demokratiskt inflytande. Det livslånga lärandet för alla bildningsnivå behövs.

I vårt öppna samhälle är det viktigt med allas delaktighet och att alla får höras, oavsett vem man är. Det oroar oss att allt färre i Sverige tar del av den oberoende journalistiken, att medielandskapet förändras, den lokala journalistiken monteras ner. Hela landet ska ha tillgång till oberoende journalistik. Vi behöver ett moderniserat presstöd som garanterar en långsiktig och ansvarsfull omställning till nya plattformar, i huvudsak ett presstöd i första hand till journalister.

Maria Hjärtqvist, Skaraborg: Som kultur- och fritidspolitiker i kommunerna känner vi oss ibland lite att vi jobbar i motvind, även inom vårt eget parti. Att vi nu tar ett tydligt program för vår kulturpolitik är därför väldigt välkommet för oss ute i kommunerna och regionerna.

Vi slår fast och tydliggör kulturens, föreningslivets och folkrörelsernas betydelse för vårt samhällsbygge. Vi står beslutsamt fast vid alla barns och ungdomars rätt att utöva och ta del av kultur, och vi ska strida för bibliotek och andra mötesplatser även på de små orterna och ute i förorterna. Tack för det – bifall till partistyrelsens förslag.

Dedjo Engmark, Östergötland: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till reviderade politiska riktlinjer. Civilsamhället och folkrörelserna är helt ovärderliga för det här landet. Över 5 miljoner samhällsmedborgare går till en aktivitet varje vecka. Det är en av få arenor där individen kan delta utan högre kunskaper eller ens krav på målpuppfyllelse. Det finns ingen annan arena som är bättre på integration och inkludering än till exempel idrottsrörelsen och folkbildningen.

Otaliga är de individer som finner sin identitet och formas till ansvarstagande samhällsmedborgare genom just civilsamhället och folkrörelserna. Civilsamhället i Sverige bygger Sverige starkt. Denna svenska modell är helt unik och den ska vi värna om.

Sten Andersson, Skåne: Jag vill börja med att tacka för ett konstruktivt arbete i temagruppen under avsnitt 9.7. Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till ny skrivning under avsnittet *Försvara demokratin och det öppna samhället*. Som ABF:are och socialdemokrat finner jag mig nöjd med de skrivningar om folkbildning och bildning som nu har kommit med ordentligt, men även förslaget till skrivning om ett kulturpolitiskt program har kommit med och det är gynnsamt.

Jag vill säga en sak när det gäller det här med spel och kultur. Partistyrelsen har besvarat motion 138:1 och jag kan bara konstatera att det här får väldigt stora konsekvenser om man tar in begreppet spel, exempelvis ungdomar som spelar dataspel eller pensionärer som spelar canasta. Inte något av dem faller egentligen i dag under kulturbegreppet, så det får stora konsekvenser och därför tycker jag att det räcker med besvarande, för det här behöver man titta på mer.

Jaana Tilles, Stockholms län: Jag är här för min motion B128 – *Främja Sverigefinska barns språkutveckling*. Det är dags att Socialdemokraterna, Sveriges största parti, tar sig an den här frågan om de fem nationella minoriteterna. Liberalerna och Miljöpartiet har sedan länge drivit denna fråga men för att det ska göra skillnad behövs vi, Socialdemokraterna.

Är vi redo? Det borde vi nog vara, för det svenska och det finska språket har funnits sida vid sida i detta land i minst 1 000 år, varav 700 år i ett gemensamt rike. Det är faktiskt längre tid än vad Skåne med sitt språk har hört till Sverige!

Min motion handlar inte bara om modersmålsundervisning utan den handlar om att ge barnen rätt till sitt språk, och det betyder att vi slipper importera lärare från Finland, visserligen skattefritt men det är inte hållbart i längden. Vi behöver ge barnen möjlighet att utveckla en stark

tvåkulturell identitet. Jag förväntar mig att den utredning som utlåtandet hänvisar till ger resultat och jag ser fram emot att Arbetarepartiet tar sig an den här frågan.

Emilia Hallin, Västerbotten: Jag vill börja med att yrka bifall till motion B156:2, om att partiet arbetar fram ett tydligt förslag på hur monarkin ska ersättas.

Argumentet ”Det finns viktigare frågor” – ja, det finns alltid frågor som kan tyckas viktigare, men det är ingen ursäkt för att låta bli att lyfta frågan. Sedan kan inte frågor om vårt statskick reduceras till en icke-fråga. Argumentet ”Det funkar” är inte heller hållbart, för att det funkar betyder inte att det är det bästa alternativet.

Men har vi här som parti ett problem: Vi kan inte presentera ett alternativ. Det är skamligt för ett parti som sedan så länge har bestämt att monarkin ska avskaffas. Vi behöver ta fram ett alternativ, exempel på vad alternativet är och hur det ska genomföras på ett välfungerande sätt. Det är på tiden att vi arbetar för att verkställa våra partikamraters tidigare fattade beslut, och för att citera en man som vi alla härinne tycker väldigt mycket om: ”Kamrater, verkställ!”

Anita Mattsson, Stockholms län: Stockholms län yrkar bifall till partistyrelsens reviderade riktlinjer. Kulturen är en hörnsten i arbetet att försvara demokratin och det öppna samhället. Vi säger i dag ja till mångfald i olika kulturyttringar. Det första en tänker på är kanske olika konstformer men det är också mångfalden hos deltagare och utövare.

Det finns en grupp som har kallat för de utrotningshotade. Här nere i receptionen hänger i fotoutställning, *Ikoner* – en utställning om rätten att få finnas till. Den är unik. 21 modeller med Downs syndrom som inkluderas och synliggörs. Den här gruppen har aldrig synts i historien men de har alltid funnits. Med socialdemokratisk kulturpolitik kommer en sådan utställning i framtiden inte att väcka uppmärksamhet för att den är unik utan uppskattas för att den är vacker.

Lena Lovén Rolén, Västmanland: Jag vill yrka bifall till motion 173:1-2 om att ta fram ett kulturpolitiskt program och reformförslag. Det står så mycket klokt i riktlinjerna, tack alla! Men det behövs ett kulturpolitiskt program som draghjälp till verkställande.

Ett litet stolthetsexempel vill jag ge er. Jag har glädjen att bo i Skinnskatteberg i Västmanland. Vi är inte längre en bruksort utan vi är Kulturriket i Bergslagen. Kom ihåg det! Vi byggde en ny kulturskola. Där sprutar det dagligen ut kulturaktiviteter, gratis kulturskola, vi har ett fantastiskt föreningsliv, vi har en teaterverkstad, *Teatermaskinen*, som är internationellt känd. Allt detta för våra 4 440 invånare. Mycket folkbildning per capita alltså! Dessutom är det första gången jag är på en kongress!

Malin Lauber, Kronoberg: Jag vill yrka bifall till mina ändringar på sidan 4. Jag är glad att skrivningen om kulturpolitiskt program finns med men jag vill att vi tar bort ”inför valet 2018”, eftersom vi tidigare inte har behandlat valet 2018 i riktlinjerna. Därför tycker jag att vi ska ta bort den skrivningen. Vidare vill jag på rad 26 ta bort ”förorter”; vi är inte många som känner igen det utan det tillhör storstäderna i Sverige men det här gäller ju hela Sverige. Jag tycker däremot inte att det bara ska gälla de socialt utsatta områdena utan vi har även många orter på landsbygden där

man behöver fler mötesplatser. Mitt förslag är att vi ska verka för fler fysiska mötesplatser, framför allt på de orter där det finns få eller inga. Därmed byter vi ut ”förorter” mot ”de orter där det finns få eller inga.”

Vidare vill jag yrka bifall till den motion som handlar om en tredje ruta i statliga enkäter, D516:5 och motionen om kulturpolitiskt program, 173:1-2.

Mona Forsberg, Jönköpings län: Från Jönköping vill vi göra ett tillägg på sidan 3, rad 15: ”Vi ser nya områden som växer sig starka inom folkrörelsen. Hästsektorn är en sådan där en översyn bör göras.” Det här bottnar i motion B161 som anses besvarad men det handlar om så mycket mer än omreglering av hästområdet och spel. Det handlar om hur de som beviljas licens för spel på levande hästar också ska kunna gynna hästägandet, djurskyddet och landsbygdsutvecklingen.

Det handlar också om jämställdhet och unga tjejer, för det är främst de som jobbar som hästskötare – att de ska ha rimliga arbetsvillkor.

Spellicensutredningen lämnades över till Ardalän för ungefär två veckor sedan men en översyn av sektorn är så mycket mer än bra spel. Därför bifall till tillägget.

Jan Svärd, Skåne: Först och främst vill jag yrka bifall till det reviderade förslaget. Vi är mycket glada för formuleringarna just när det gäller mediepolitiken, som har tillkommit i programmet. Det fanns där inte tidigare.

Jag och Lena Näslund har skrivit en motion där vi har krävt att vi skulle ha ett socialdemokratiskt mediepolitiskt program, och det har man besvarat från partistyrelsen med att ett sådant ska komma under detta år. Det är vi glada för. Vi är också mycket glada för den formulering som finns om mediepolitiken i den reviderade upplagan. Bakom detta ligger tidningsdöden som har drabbat oss hårt. Vi måste ta tag i de här frågorna, och det gör det här programmet. Jag önskar partistyrelsen lycka till med det!

Torgny Handreck, Skåne: Jag vill inleda med att instämma med Jan Svärd, men jag skulle vilja ta lite tid och prata om spelkulturen. *Battlefield* är Sveriges största kulturexport enligt Wikipedia. Det är en kulturform som likt film inkluderar manus, skådespelare, musik och alla andra delar. Den digitala utvecklingen har gjort det möjligt för enskilda och små grupper av bildkonstnärer, författare och musiker att skapa spelupplevelser som skiljer sig från den konventionella spel som tagits fram av de kommersiella intressena.

Spel som är innovationer när det handlar om att förmedla upplevelser på ett annat sätt, djupt individuella upplevelser. Det är en genre som ofta kallas för indiespel. Den gruppen av spel har svårt att nu ut och finna distributionsplattformar. Jag skulle vilja se en vidgning av spelbegreppet och att vi ser över det framöver.

Linda Johansson, Uppsala län: Jag vill yrka bifall till motion F144:3 om att öka anslagen till föreningslivet och civilsamhället. Föreningslivet har en avgörande roll för att människor ska kunna mötas. Det här är en motion som vi har tagit fram tillsammans med CDUTE och Stockholm, så jag förväntar mig att vi kan få igenom det här.

Jag vill också yrka bifall till Malins och Kronobergs yrkande om att ta bort ”i våra förorter” och ändra till ”i de orter där det finns få eller inga”.

Jesper Bengtsson, Södermanland: Jag vill börja med att säga att jag tycker att vi fick till en väldigt bra text. Det blev en bra utveckling och vi hade bra diskussioner i temagrupperna. Bra, för att jag tycker att texten visar bredden av kulturpolitiken och mediepolitikens betydelse. Även om det också är viktigt med de enskilda kulturformerna handlar kulturpolitik om världsbild och hur vi ska leva i samhället. Kulturpolitiken och mediepolitiken bryter in i i stort sett varje annat politikområde i dag. Det handlar om nationalism, det handlar om hur vi ska konstruera städer, det handlar om utbildnings- och bildningspolitik.

Jag är också väldigt glad att vi fick in så mycket om oberoende journalistik. Här har vi bara börjat för där står vi inför enorma utmaningar framöver, och jag vill skicka med det till hela kongressen. Där börjar arbetet när kongressen är slut.

Peter Gustavsson, Uppsala län: Det är med stolthet och glädje jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer. Jag vill också ställa mig bakom förslaget om en ny maktutredning. Som nämns gång på gång från denna talarstol är tilliten till varandra i ett samhälle en grundbult för att skapa trygghet in en ny tid.

Många av de svar vi söker, i en tid när rädslan för den andra breder ut sig, står att finna just i kultur- och bildningspolitiken, från barns och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur till meningsfull fritid, starka folkrörelser och en fri folkbildning, fria medier och public service, i levande mötesplatser. Det är inte en slump att auktoritära och fascistiska rörelser alltid börjar med kulturpolitiken, med att angripa kulturarbetare och journalister och mångfalden i förenings- och kulturlivet.

För att skapa trygghet och tillit i en ny tid behöver socialdemokratin sätta kultur och bildning högt upp på dagordning. På denna kongress tar vi första steget, vi fortsätter med att utveckla ett nytt kulturpolitiskt program och vi fortsätter i våra kommuner!

Louise Callenberg, Stockholms län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till riktlinjer och vill uppmärksamma er på kraften och styrkan i samarbetet mellan civilsamhället och det offentliga. Det värdebaserade samarbetet har alltid varit en del av vårt dna. Själv folkrörelsetanken bygger på medborgare som organiserar sig, kavlar upp ärmarna och börjar jobba för det gemensamma.

Förra kongressen tog vi ett beslut om att ta fram ett folkrörelseprogram som skulle stödja den framtida utvecklingen. Det folkrörelseprogrammet är snart under partistyrelsens klubba och de hinder som finns i bland annat EU-lagstiftningen ses över. Möjligheten för social ekonomi stärks och samarbeten likt IOP, idéburet offentligt partnerskap, kan bli verklighet i fler kommuner och landsting.

I går fick vi lyssna till ett utmärkt exempel på samarbete, när Berättarministeriet förde samtal med kunskapsminister Anna Ekström – ett exempel på partnerskap från idéburet sammanhang till det offentliga med barnets väl i fokus. Låt oss minnas det, kavla upp ärmarna hemmavid och göra fler liknande exempel till verklighet.

Solveig Oskarsson, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till de reviderade riktlinjerna. Jag tycker att många synpunkter har beaktats i våra temamöten och det är glädjande att ett kulturpolitiskt program nu ska tas fram, liksom att en kultur- och folkbildningssatsning ska göras där barn och unga ska ges möjligheter till kulturupplevelser i olika former.

I dag ser vi hur de lokala tidningsredaktionerna försvinner eller reduceras ner. Så även på den ort jag kommer från. I dag går den digitaliserade utvecklingen fort framåt. Där behövs ett presstöd som även ser till omställning till nya plattformar men med mer fokus på journalistiken än på tekniken.

Anna Sundberg, Västernorrland: Jag yrkar bifall till motion B125:1 om att införa ett tredje juridiskt kön. Vi socialdemokrater har alltid stått upp för alla människors frihet, och en grundläggande rättighet måste vara att man får definiera vem man själv är. Att vi då säger ”Du får vara vem du är och vem du vill, så länge du säger att du är man eller kvinna.” känns helt fel.

I motionssvaret skriver partistyrelsen att det skulle uppstå administrativt krångel och kostnader. Kan det verkligen vara ett bra skäl till att vi ska förneka människor frihet? Bifall till motion 125.

Daniel Färm, Stockholm län: Bifall till partistyrelsens skrivning om ett kulturpolitiskt program inför valet 2018.

Fröken Julie, The Danish Girl, Makode Linde, Dolly Parton, Harry Potter, The Full Monty, Cirkus Cirkör och direktsänd opera från Metropolitan i Folkets Hus, men också den lokala kören, kulturskolans gitarrlektioner och våra älskade bibliotek. Kulturen kommer i många olika former men den har alltid ambitionen att beröra oss och får oss ofta att växa människor.

Kultur är viktigt för bildning, demokrati och politik, men samtidigt kan kultur också vara det där som skaver – tack Sofie Eriksson – som utmanar och provocerar, som hånar och driver med makten, som klär av korrupt makt och som tar ner uppblåsta despoter på marken.

Men vet ni vad kultur också kan vara? En valvinnare. Så låt oss inför valet 2018 lyfta alla människors rätt att både utöva och delta i kultur!

Camilla Rumerås, Västmanland: Jag vill yrka bifall till motion B118. Det blir allt tuffare ute på arbetsplatserna att arbeta fackligt. Vi lever i en ny tid, där allt fler upplever otrygghet. Jag tror att en statlig utredning kan klargöra saker som exempelvis arbetsgivarorganisationerna påstår och som vi fackliga anser inte stämmer.

Anna Franzén, Jönköpings län: Som partistyrelsen fastslår i sitt förslag till politiska riktlinjer utgör den digitala omställningen och internet en enorm möjlighet för demokratin. Men när vissa röster får höras och får nära obegränsat utrymme medan andra tystas när, när högerpopulistiska krafter får genomslag medan kvinnor i stället får våldtäktshot blir internet och den digitala omställningen i stället ett hot mot demokratin.

Det är därför helt rätt av partistyrelsen att i det reviderade förslaget erkänna den dimension av kön som finns i den här frågan. Jag är i övrigt också tacksam för lyhördheten hos partistyrelsen i temagrupsarbetet. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer.

Emelie Jansson, Uppsala län: Jag vill börja med att yrka bifall till motion B120. I dag är makten ojämnt fördelad. Alla människor behöver makt för att kunna påverka sitt eget liv i den riktning de själva vill och önskar. För att kunna förändra behöver vi först veta hur maktstrukturerna ser ut i dag, så från Uppsaladelegationen anser vi att det är dags för en ny statlig maktutredning.

Berit Högman, partistyrelsens föredragande: Jag tänker försöka beskriva förslagen blockvis i stället för med motionsnummer, för jag tror att numren har ni klart för er. När det gäller riktlinjerna har det kommit några förslag till förändringar. Det är partistyrelsens uppfattning att de redan täcks in. Den digitala klyftan beskriver de facto att alla inte har tillgång till internet osv. Partistyrelsen yrkar bifall till riktlinjerna i dess nuvarande form.

Ett tredje juridiskt kön är en väldigt viktig och angelägen fråga, vilket partistyrelsen också beskriver. Det pågår ett arbete, men diskussionen såväl i temagruppen som över allt annars visar att vi i vårt parti behöver en kraftfull och starkare diskussion om begreppet kön och hur det är. När vi har den diskussionen kommer frågan att landa väl, och jag vill påminna kongressen om att första dagen så fattade ni beslut om att vid behov ska partiets hbtq-program revideras. Den här diskussionen är en lämplig startpunkt också i det. Jag yrkar alltså avslag på de yrkanden som kommit på de motionerna.

Sedan har vi pratat om två, möjligtvis tre, sorters spel. Vi har talat om spelkulturen, de ungas spelkultur, som är otroligt stor och som är en växande rörelse, vilket jag också nämnde i mitt inledningsanförande. Så har vi pratat om spelpolitiken, om bingon, vi har talat om hästarna och så vidare. Där måste vi skilja på spelkultur och spelpolitik.

När det gäller spelkulturen är det samma sak där – det växer men det är inget vi beslutar fram. Spelpolitiken har en gedigen utredning med väldigt bred uppslutning bakom och många aktörer som varit involverade. Spelpolitiken kommer att leda till en proposition där också spelmissbruket tas upp. Av det skälet yrkar jag avslag på de yrkandena.

Bland annat motion 118 tar upp en maktutredning. Vi har precis avslutat och jobbar med en demokratiutredning och från denna kongress har det beställts en jämlikhetsutredning. Partistyrelsens uppfattning är att problemet inte är att vi inte känner till att maktförhållandena är orättvisa. Vårt uppdrag är att rätta till dem. Då är jämlikhetsutredningen ett bättre verktyg än en maktutredning. Det finns väldigt mycket kunskap om att makt är ojämnt fördelad.

Till Ulrika från Grums: De stora bilarna är ett ljudproblem när de far runt och bankar i plåt. Detta måste jobbas med, men det motionen ser som en lösning är inte det som partistyrelsen ser som en given lösning på det uppdrag. Partistyrelsen yrkar avslag.

Då tror jag att jag ska sammanfatta det hela: Många goda idéer och än en gång stort tack för gott samarbete. Partistyrelsens slutsats är ändå bifall till riktlinjerna och avslag på samtliga motionsyrkanden som lagts här i talarstolen i dag.

När det gäller yrkandena om kulturprogrammet – det blir inte fler kulturprogram om man yrkar på både riktlinjerna och motionen. Det blir ett väldigt bra kulturprogram eftersom vi bestämmer det i riktlinjerna, och när vi har gjort det kan vi följaktligen anse motionerna besvarade. Det är *ett* riktigt bra kulturprogram vi behöver, inte fler.

Efter justering kvarstod följande förslag:

Riktlinjerna

Bifall till partistyrelsens förslag till reviderade riktlinjer: *Dedjo Engmark*, Östergötland, *Sten Andersson*, Skåne, *Anita Matsson*, Stockholms län, *Laven Redar*, Stockholm, *Peter Gustavsson*, Uppsala län, *Louise Callenberg*, Stockholms län, *Solveig Oskarsson*, Örebro län, *Anna Franzén*, Jönköpings län, *Jan Svärd*, Skåne, *Torgny Handreck*, Skåne, *Emelie Jansson*, Uppsala län, *Daniel Färm*, Stockholms län, *Jonas Gunnarsson*, Värmland, *Marie Ekman*, Skaraborg, *Lisa Dahlpil*, Örebro län, *Maria Hjärtqvist*, Skaraborg, *Floid Gumbo Strandvik*, Göteborg, *Bente Marie Moen Åkerholm*, Norrbotten, *Anna-Lena Danielsson*, Västerbotten och *Eva Carlsson Hallberg*, Stockholm.

Sida	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
3	<i>Margareta Stanling</i>	Stockholm	Rad 10, tillägg: ”Demokrati innebär också att samhället respekterar att alla inte har tillgång till internet och därför säkerställer att det finns tryckt skriftlig information om viktiga samhällsfrågor.”	Avslag
3	<i>Mona Forsberg</i>	Jönköpings län	Rad 15, tillägg: ”Vi ser nya områden som växer sig starka inom folkrorelsen. Hästsektorn är en sådan där en översyn bör göras”.	Avslag
4	<i>Berit Högman</i>	Partistyrelsen	Sidan 2-3, redaktionell ändring: Mening på sidan 4 rad 2-3 flyttas till rad 27: ”Vår kultursyn och kulturpolitik ska manifesteras i ett program inför valet 2018.”	Bifall
4	<i>Malin Lauber</i>	Kronoberg	Rad 3, ta bort ”inför valet 2018”.	Avslag
4	<i>Malin Lauber</i>	Kronoberg	Rad 26, ändring till: ”Vi vill verka för fler fysiska mötesplatser, framför allt på de orter där det finns få eller inga.”	Avslag
4	<i>Kerstin Almén</i>	Gävleborg	Rad 26, ändring: Ändra ”förorter”, till ”socialt utsatta områden”.	Avslag

Motionerna

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
B94:1	<i>Ulrika Nilsson</i>	Jönköpings län	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
B97:1	<i>Magnus Johansson</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B110:1	<i>Peter Gustavsson</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B110:1	<i>Marianne Carlström</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B118:1	<i>Camilla Runerås</i>	Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B120:1	<i>Emelie Jansson</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A120:3	<i>Bente Marie Moen Åkerholm</i>	Norrbottnen	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
A120:4	<i>Bente Marie Moen Åkerholm</i>	Norrbottnen	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B123:1	<i>Maria Hörnsten Lindén</i>	Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B125:1	<i>Andreas Saleskog</i>	Blekinge	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
B125:1	<i>Anna Sundberg</i>	Västernorrland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen
B128	<i>Jaana Tilles</i>	Stockholms län	Besvarad	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B133:1	<i>Ylva Samuelsson</i>	Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B133:2	<i>Ylva Samuelsson</i>	Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
F144:3	<i>Linda Johansson</i>	Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B151:1	<i>Soraya Zarza Lundberg</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B156:2	<i>Emilia Hallin</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B171:1	<i>Åsa Karlsson</i>	Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B173:1	<i>Ylva Samuelsson</i>	Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B173:1	<i>Lennart Soblberg</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B173:2	<i>Ylva Samuelsson</i>	Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
B174:1	<i>Lennart Soblberg</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
D516:5	<i>Carin Lidman</i>	Västmanland	Bifall	Avslag	Bifall partistyrelsen

Till motion B173:1 och B173:2 yrkade även följande ombud bifall: *Maria Hörnsten Lindén*, Jönköpings län, *Filip Reinbag*, Gotland, *Lena Lovén Rolén*, Västmanland, *Malin Lauber*, Kronoberg och *Ewa Carlsson Hallberg*, Stockholm *Flويد Gumbo Strandvik*, Göteborg.

Till motion D516:5 yrkade även följande ombud bifall: *Jonas Gunnarsson*, Värmland, *Malin Lauber*, Kronoberg och *Andreas Saleskog*, Blekinge.

Beslut – riktlinjerna

Kongressen beslöt:

att efter försökavotering avslå Margareta Stavlings förslag på sidan 3 rad 10

- att efter försöksvotering avslå Mona Forsbergs förslag på sidan 3 rad 15
- att efter votering med röstsiffrorna 210-116 (1 avstod) avslå Malin Laubers förslag på sidan 4 rad 26
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer - kapitel 2, *Försvara demokratin och det öppna samhället*.

Beslut – motionerna

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna B125:1, B144:3, B156:2, B171:1, D516:5
- att efter votering med röstsiffrorna 205–109 (8 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion 173:1-2
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område B som rör områdena *Civilsamhället m.m.* (UB15), *Demokrati* (UB16), *Diskriminering och minoritetsfrågor* (UB17), *Förtroendevaldas villkor* (UB18), *Integritet samt åtgärder mot hat och hot* (UB19), *Kultur* (UB20) och *Medier, presstöd, public service m.m.* (UB21).

Dagordningens punkt 9, fortsatt behandling

Behandling av motioner och politiska riktlinjer: Trygghet i en ny tid

Dagordningens punkt 9.1

Behandling av område A-F: Trygghet i en ny tid (inledning)

Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer Trygghet i ny tid – inledning (s. 3 och s. 4, rad 1-4 och 36-41).

Beslut

Kongressen beslöt:

- att fastställa partistyrelsens förslag till inledning för de politiska riktlinjerna
- att därmed fastställa de politiska riktlinjerna i sin helhet.

Behandlingen av dagordningens punkt 9 var därmed avslutad.

Dagordningens punkt 12

Behandling av redaktionsutskottets förslag

Tjänstgörande ordförande: Det finns inga förslag till redaktionsutskottet att behandla.

Beslut

Kongressen beslöt:

att lämna punkten.

Dagordningens punkt 13

Protokolljustering

Tjänstgörande ordförande: Vi har behandlat denna fråga i diskussionsordningen.

Beslut

Kongressen beslöt:

att protokollet från onsdagen den 12 april 2017 justeras av två justerare i förening samt tjänstgörande ordförande i samband med kongressavslutningen.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 12.18.

ONSDAGEN DEN 12 APRIL 2017

Eftermiddagens förhandlingar

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 13.05.

Ordförande: *Bosse Ringholm*

Sekreterare: *John Josefson* och *Petra Söderqvist*

Tjänstgörande ordförande: Före avslutningsprogrammet ber jag att få tacka er ombud för ett gott samarbete mellan presidiet och ombuden. Utan er hade vi inte kunnat genomföra kongressen – inte bara för att ni är ombud utan för att ni har sett till att hålla ordning på oss i presidiet också. Vi tackar särskilt för det!

Dagordningens punkt 14

Kongressens avslutning

Avslutningsprogram

Stefan Löfven, partiordförande: Jag ska börja med att rikta några tack. Jag vill börja med att tacka alla er som har deltagit i presidiets arbete – ni har återigen visat en mycket stor skicklighet, en enorm stresstålighet och en imponerande organisationsförmåga! Ni har klubbat igenom 4 537 uppsatser i 1 985 motioner och en mängd yrkanden, och ni har hållit tiden. Ge vårt presidium en stor applåd!

Sedan vill jag tacka alla volontärer som har gjort den här kongressen möjlig. Ni gör ofta det där jobbet som innebär att när ni gör det bra så märks det knappt. Men det är så oerhört viktigt och jag vet hur många timmar ni har lagt ner på detta av er tid. Det är vid entrén, i kongressbyrån, i foajén, under kongressfesten, och alltid med ett leende och ett glatt humör. Jag vet att ni kallar er för Glenn, så jag hoppas att ni känner vår tacksamhet, och så skickar vi en applåd till Glenn!

Jag vill också tacka all personal som har förberett och arbetat hårt alla de här dagarna för att det ska fungera. Utan er skulle inte heller den här kongressen kunnat genomföras. Jag tror att vi alla kan ge ett extra stort tack till vår kongressgeneral Helena Carlsson. Det var från början ett tufft uppdrag och det blev ännu tuffare. Ni har fått ställa om utifrån rådande omständigheter och när vi träffades första gången i söndags frågade jag: ”Har du sovit något?” Du svarade: ”Ja, i natt fördubblade jag sovtiden till fem timmar.” Du har gjort ett fantastiskt arbete, du har levt och andats kongress i några månader och jag hoppas att du är stolt över resultatet. Vi är stolta över dig – tack för ett mycket väl genomfört arrangemang!

Avtackningar

Stefan Löfven, partiordförande: Jag vill rikta ett särskilt tack till några som ska lämna sina uppdrag. Jag börjar med verkställande utskottet och *Elvy Söderström*. Det känns lite överkligt att du ska sluta, tycker jag. Du har varit med i verkställande utskottet längst av oss alla, och för mig är du inte bara en värdefull kollega utan även en riktigt god vän. När jag kom hem på juledigheten fick jag och Ulla ett telefonsamtal. Då åkte Elvy runt, så hon sade: ”Jag ska bara komma förbi en sväng” och så kom hon med två paket hembakat tunnbröd!

Vi kommer från samma bygd och vi delar kärleken till Ö-vik. Vi började med politiken ungefär samtidigt i Ö-viks S-förening. Vi gick en studiecirkel tillsammans med Bertil Skoglund som var en fantastisk man och en otroligt fin politiker. Sedan har vi följts åt, och dina råd och erfarenheter har varit ovärderliga för mig i mina olika uppdrag. Det ska du ha ett stort tack för.

Du har utvecklat vår hemkommun och hemstad under 20 år som kommunalråd. Att Botniabanan blev till var till stor del din förtjänst och du gjorde det så bra. Du gick till Persson och sade ”Nu får staten ett erbjudande! Vill ni vara med är ni med.” Så blev det och Botniabanan är där. Jag tror att du sade vid invigningen att nu får också Umeborna möjlighet att åka till Ö-vik och se på riktig hockey – och det håller jag med om!

Elvy, du var också en av de första att på riktigt se potentialen mellan hållbarhet och utveckling, inte bara för miljön och klimatet utan också för tillväxten och att det här hänger ihop. Det har du drivit väldigt hårt. Du klev in i landstingsfullmäktige efter Hans Stenbergs tragiska bortgång. Det var en svår stund. Det var också en svår politisk situation. Men precis sådan är du. Du kliver in där det behövs, du gör ditt, du ställer upp och du räds inte på något vis utmaningar. Du är beredd att hugga i. Du kommer att vara saknad och jag kommer med all säkerhet att ringa eller kanske komma förbi och hämta ett paket tunnbröd om det är ok? Vi ses i Ö-vik. Elvy, vi tackar dig för ditt arbete i VU med en bamseapplåd!

Anneli Hultbén är tyvärr inte på plats men ska såklart också tackas. Annelis erfarenheter från allt från EU-arbete till kommunpolitiken och Annelis starka ledarskap i Göteborg har varit ovärderligt för oss i verkställande utskottet. Resultatet har blivit en stad och en kommun som ligger i topp i både Sverige och Europa vad gäller konkurrenskraft och tillväxtpotential, och Anneli har ständigt påmint oss om det internationella perspektivet, om behovet av en global hållbar utveckling och ett progressivt utvecklingssamarbete.

När Anneli tillträdde som kommunstyrelsens ordförande i Göteborg sade hon att göteborgarna skulle få ”en kort tant i sina bästa år!”. Göteborg har fått det bästa. Vi har fått det bästa. Skåne har nu fått det bästa. Vi önskar Anneli all lycka framöver, och låt oss ge henne en applåd som hörs ända till Skåne!

Veronica Palm, du har sannerligen också gjort avtryck på riktigt. Frågor som internationell solidaritet, mänskliga rättigheter och jämställdhet är sådant som har varit en röd tråd i din verksamhet och genom ditt arbete. Du är ett levande exempel på hur rättighetsfrågor kan och ska drivas i alla forum.

Du tar plats. Du syns. Du hörs. Du gör det i Stockholm och i Sverige. Det beror naturligtvis på slagkraft men det beror också på mod. Du, om någon, har också fått se vad politiken ibland har för pris. Du har synliggjort den verklighet som dessvärre drabbar kvinnor så hårt i

offentligheten och så mycket värre än män. Du gör det här för alla kvinnor, döttrar, systrar. Det är viktigt och jag vet att du kommer att fortsätta att driva den kampen för allas lika rätt. Vi kommer att sakna din kompetens, din glöd och ditt engagemang i verkställande utskottet, men jag är säker på att det här engagemanget kommer att märkas och höras långt efter att du avslutat det här uppdraget. En stor applåd till dig, Veronica!

Therese Guovelin, när du valdes till LO:s förste vice ordförande förra året sade du: ”Här står jag, en arbetarunge från Kortedala, det här är stort!” Jag tror att det här är något som vi delar du och jag – vetskapen om och erfarenheten av de möjligheter som ett jämlikt samhälle faktiskt ger, oavsett om det är en arbetarunge från Kortedala eller ett fosterbarn från Stockholm. Vi vet det.

Ditt fackliga arbete har utmärkts av en intensiv kamplust och den har vi också fått del av i verkställande utskottet. Du har lyft fram besöksnäringen på ett mycket bra sätt, och det har du gjort i många olika roller. Det har också, med rätta, flyttat fram besöksnäringen i vår del av näringspolitiken. Du har outtröttligt drivit på mot otrygga anställningar och låga löner, en bra arbetsmiljö, rätt till heltid och en jämställt arbetsmarknad.

Du är en förebild för många, inte minst för att du var den första öppet homosexuella fackliga förbundsordföranden i Sverige och din kamp för alla människors lika värde lyser igenom i allt du gör och allt du säger. Stort tack för arbetet för jämlikhet, jämställdhet och alla människors lika värde, och det jobbet fortsätter. Tack Therese Guovelin!

Till er som avgår ur partistyrelsen: Ni har varit med och tagit ett mycket stort ansvar för partiets arbete under många och långa möten. Ni har varit mycket väl delaktiga i förberedelserna av kongressen, diskuterat och granskat attsatser, formulerat utlåtanden och riktlinjer. Det var en diskussion som var så fylld av pragmatism. Här fanns det minsann inte bara en åsikt utan det var olika åsikter, men vi tog oss fram på ett mycket pragmatiskt sätt och ni har gjort ett fantastiskt arbete.

Jag vill också tacka dem som avgår som partistyrelsens revisorer, och nu vill jag välkomna upp på scenen alla som avgår ur det verkställande utskottet, ur partistyrelsen och de avgående revisorerna. Välkomna också, presidiet och kongressgeneralen. Jag vill tacka var och en av er för en fantastisk arbetsinsats, och än en gång: Vi tackar er alla med en varm applåd!

Ely Söderström, avgående VU-ledamot: Tack kära Stefan och tack alla ni, från oss alla till er alla! Tack för att vi har fått vara med på denna fantastiska resa. Några av oss har fått vara med och resa länge. När Stefan frågade mig hur länge jag hade varit med i VU tänkte jag efter och drömde till med: ”Sedan 1900-talet!” Och det stämmer. Jag har fått vara med i det här laget och vara med om att både ta oss an jättesvåra uppgifter men också att få mötas där på fredag förmiddag och glädjas åt de framgångar som vår politik har gett Sverige.

Alla vi som har fått vara med på olika sätt och som har bidragit på olika sätt känner oss oerhört stolta över vad vi har fått uppleva. En av de allra första gången jag skulle gå till verkställande utskottet på Sveavägen, och det är stort att få gå till Sveavägen 68, såg jag en löpsedel som hängde där. Jag läste: *Socialdemokraterna inför maxtaxa i barnomsorgen*. ”Jaha, ska vi det!” tänkte jag. Det gjorde inget att inte vi bestämde det, för det blev så bra! Ibland måste det gå himla fort, för i dag är det inte så att man kan sitta och vänta utan det gäller att ta initiativ.

Jag har flera korgar med minnen som ni förstår, och tillsammans skulle vi kunna göra världens böcker och filmer om vad vi har upplevt. Och visst, det är stort, och en av de största för mig var att jag fick äran att hålla i klubban på Fotografiska när vi valde vår partiledare Stefan. Det var mäktigt och stort – jag tror att det är det största jag har fått vara med om!

Att ha fått arbeta tillsammans med fyra partiledare, två LO-ordförande, Lena, Carin och Ibbe som partisekreterare, och alla andra medarbetare på Sveavägen genom åren – med den omsorgen, kvaliteten, energin och viljan går vi långt. Och ni har ju sett vilket lag vi har nu. Ni förstår att vi kommer att vinna valet hur enkelt som helst! Och vi som står här – nu får vi mer tid för att värva medlemmar och vi kommer också att få tid att skriva motioner, så det kan hända att vi kommer tillbaka och yrkar avslag på partistyrelsens förslag!

Att få tillhöra denna rörelse är så stort och så starkt, så därför måste vi hem och berätta att man har möjlighet att bli kongressombud om man är medlem och engagerar sig. Därför ska vi använda det och allt det vi har fått med oss, som ni har varit med och skapat, som ett instrument för att få med fler, för det är helt klart att vi ska växa.

Vi har fått vara med om mycket och vi är rädda om varandra. Därför vill jag nu att Lena också kommer upp på scenen. Det här ingick inte i programmet, men det ska inte alltid göra det. Jag har en påse här men i den är det inte två paket tunnbröd. Vi vet att ni ska knacka dörr och vara statsminister men ni ska hinna med allt det där andra, inte minst Lena som partisekreterare ska göra allt mellan himmel och jord. Då måste man vara rädd om fötterna, så jag vill ge Lena och Stefan varsin tub fotkräm – varsågod. Tack för allt vi gör tillsammans. Det är klart att vi vinner!

Stefan Löfven, partiordförande: Tack, och då vet vi att om vi ser en spännande löpsedel om Socialdemokraterna så ska VU snart ha sammanträde!

Avslutningsanförande

Stefan Löfven, partiordförande: Kära vänner, när något fruktansvärt sker är det mänskliga att alltid börja tänka på frågan ”Om”. Om det hade varit min pappa? Min mamma? Mitt barn? Mina föräldrar? Min älskade? Och sen kommer sorgen och tankarna som går till dem som verkligen har drabbats och förlorat kanske föräldrar, någon älskad, ett barn.

Men i den chocken och sorgen växer också en beslutsamhet fram. Under de här dagarna har jag mött det hos poliser och säkerhetspolis, hos ambulans, räddningspersonal och sjukvårdspersonal, hos vittnen och skadade, hos så många i Stockholm, i Sverige, och alla har sagt: ”Det här är vårt samhälle. Det ska ingen mördare få styra. Ingen!”

Den här beslutsamheten har jag också sett här i salen. Vi har gjort, som partiet alltid har gjort i våra stunder. Vi har tröstat varandra och sedan har vi tagit arbetet vidare. Ni har genomfört den här kongressen. Ni har debatterat och argumenterat för era åsikter och värderingar. Vi vet ju att de beslut vi fattar här är ägnade att ta Sverige framåt. De ska bli till framtid i vårt land. De ska bli det där demokratiska, starka, solidariska samhälle som vi vill se och som terroristerna aldrig någonsin kan förgöra. Ni har behandlat 1 985 motioner. Ni har haft en fri, starkt och demokratisk debatt. Ni har begärt votering och ni har verkställt – tack för det!

Vid slutet av andra världskriget skrev filosofen Karl Popper i en bok som heter *Det öppna samhället och dess fiender*: ”Om vi inte är beredda att försvara ett tolerant samhälle mot de intolerantas angrepp, då kommer de toleranta att gå under, och toleransen med dem.”

Det här gäller ännu. Demokratien måste alltid försvaras, både med repressiva åtgärder som polis, militär och underrättelsetjänst men också med förebyggande åtgärder och försvar av våra demokratiska principer. Det är inte om antingen – eller. Det är både – och.

Förstärkandet av den svenska säkerheten är det första, och främsta, som ligger framför oss. Vi ska samla Sverige över partigränserna. Vi ska försvara vårt sätt att leva i ett öppet och fritt samhälle mot de intolerantas angrepp. Vi ska slå ned mot terrorismen med hela det svenska samhällets totala styrka.

Den här förmågan att se frågor ur lite olika perspektiv, båda sidor av en sak, är vad svenska folket förväntar sig av oss nu. I ett extremt polariserat politiskt landskap har vi en inte bara en möjlighet, kära vänner, utan vi har en skyldighet att vara en fast punkt i centrum av svensk politik. En punkt som fångar upp de frågor som är viktiga för breda grupper och som drivs av en övertygelse om ett rättvist och jämlikt samhälle men också av viljan att hitta kompromisser mellan olika intressen och successivt föra landet framåt. En punkt som tar ansvar för resultatet, när andra har fastnat i teoretiska debatter eller populistiska resonemang.

Ibland kallas det för att vara lite ”gråsossigt”, och jag kan kallas gråsosse ibland. Jag har inget emot det. För mig är gråsossen den som vet den moraliska vikten av arbete men som också är beredd att se till att jobbet faktiskt blir gjort. Som huggar in i vardagen, som ibland kan vara tung, grå och komplicerad men som alltid drivs av ett rött hjärta. Jag är övertygad om att det är det här folk vill se av oss.

Många av oss här inne kommer från områden som har stor otrygghet och ni vet vilka förväntningar som många människor har på vårt parti. Det handlar inte om antingen fler poliser eller fler fritidsaktiviteter för barnen. De här människorna vet att idrottsföreningarna, skolan, socialtjänsten, yrkesutbildningen, allt vad ni vill, måste finnas där för att unga inte ska gå till det kriminella och välja en kriminell livsstil. Men de vet också att för den som bär vapen eller säljer knark är fängelse ett betydligt lämpligare ställe än fritidsgården, och då måste polisen kunna kliva in. Folk förväntar sig att vi ska vara stenhårda mot brotten men och stenhårda mot brottens orsaker. Det är inte antingen – eller. Det är både – och.

Jag axlade ledarskapet i vårt kära parti för fem år sedan med just den här klara bilden av vad socialdemokratin ska vara. I den här salen antog vi målet om att vi ska gå mot EU:s lägsta arbetslöshet. Det är därför vi nu skapar möjligheter för människor. Det är kunskapslyft, det är näringspolitik, det är massiva investeringar i både bostäder och infrastruktur. Men vi ställer också krav, oavsett om du bott här hela livet eller precis har fått ditt uppehållstillstånd: Sköt dig i skolan. Plugga till ett bristyrke. Gör dig anställningsbar. Gör din plikt. Det är ett klassiskt socialdemokratisk budskap: Alla ska med, men ingen ska åka snålskjuts. Så enkelt är det.

Om en vecka presenteras vårbudgeten för Sveriges riksdag och vi är i ett helt nytt läge nu. Vi har en stark ekonomi i Sverige. Vi har varit strikta med de gemensamma resurserna. Vi har dragit in skatterabatter som inte fungerar och sett till att kostnader inte fått skjuta i höjden. Vi har investerat i både lägenheter och järnvägsunderhåll, i utbildningar och annat som nu har sett till att

150 000 fler människor kan gå till jobbet. Vi har mer i välfärdsverksamheter som både tryggar välfärden och ger fler människor arbete.

Just precis därför har vi miljardöverskott i statens finanser och nu har vi den finansiella styrka som krävs för att göra stora nyrekryteringar i vår välfärd. De resurser som det svenska folket nu har jobbat ihop kan bli till en extra förskollärare som kan ta med barnen ut på en utflykt i vårsolen, en till undersköterska som har tid att lägga om ett bensår, en till socionom som på riktigt kan ta sig tid att utreda förutsättningarna för att ett barn som har det svårt ska få en bra framtid.

Det är så här vi gör. Vi tar ansvar för statens finanser och samtidigt ansvar för att investera i det gemensamma, för vi vet att välfärd och social trygghet leder till ekonomisk tillväxt. Jämlikhet och utveckling. Inte antingen – eller. Både – och. Det är socialdemokratisk politik.

Den här komplexiteten gäller inte minst Sveriges roll i världen. Anna Lindh talade ofta om det. Hon sade bland annat såhär: ”Globaliseringen har gjort oss mer sårbara. Den skapar en värld utan gränser, och gör oss smärtsamt medvetna om begränsningarna i våra nuvarande verktyg och i politiken för att möta dess utmaningar.”

Den sårbarhet som Anna talade om är kanske ännu större i dag. Och i en omvärld som präglas av krig, terror och hård ekonomisk konkurrens kan det vara lockande för politiska ledare att försöka sluta sina länder. Det är det vi ser i Brexit och det är det vi ser i talet om handelstullar för att stoppa låglönekonkurrens i USA. Det ärliga är ju att erkänna att vi gärna skulle visa att vi kan lösa våra egna nationers problem helt och hållet själva, men ofta är det enda sättet att verkligen lösa problemen att ibland ge makt till internationella organ så att vi kan lösa problemen tillsammans.

Vi måste göra rätt här hemma och se till att bli en stark nation med bra välfärd. Men vi ska också göra rätt i EU, FN och andra internationella organisationer. Det är inte antingen – eller. Det är både – och.

Jag är stolt över att den här komplexiteten också har präglat den här kongressen. Den har styrt vårt viktiga beslut om Sveriges framtida migrationspolitik. Vi vet, och det säger vi alla till varandra, att permanenta uppehållstillstånd är antagligen det bästa för en bra etablering. Men vi vet också att Sverige inte kan gå före med att återinföra sådana det eftersom vi i framtiden inte kan skilja oss nämnvärt åt vad gäller lagstiftning i Sverige jämfört med EU.

Vår väg framåt är att vi har en union som har gemensamma yttre gränser, gemensam inre rörlighet som också ska ta ett gemensamt ansvar för flyktingpolitiken och aldrig lämna den till några få länder. Det är en ärlig lösning på ett komplext problem. Det är den långsiktigt hållbara vägen framåt. Och vänner, det är det som krävs i dessa tider.

Detsamma gäller tiggandet. När fler och fler EU-medborgare från framför allt Bulgarien och Rumänien sökte sig hit, började tigga på våra gator, så var vi många som blev bestörta över att se misären så nära. Vi försökte hjälpa till med pengar, med mat, insamlingar och allehanda projekt.

Men sedan har åren gått och tiggandet fortsätter. Det har inte tagit slut. Misären är kvar för de här människorna – få hoptiggda pengar kan ge mat för dagen men sedan är de slut igen. Det är därför vi måste skärpa kraven på hemländerna, göra mer tillsammans med EU för att få fram tillräckligt med hjälp så att alla EU-medborgare kan fara väl i sina hemländer. Det är därför vi

måste avsluta tiggeriet i Sverige, för arbetarrörelsen har alltid vetat: Vägen ur misär går aldrig genom tiggeri. Den går genom arbete och social trygghet. Det är den vägen vi ska gå.

Tanken om ”både – och” har också styrt våra beslut om vinster i välfärden. Vi tror på valfrihet. Visst ska man kunna välja vårdcentral där det är möjligt. I många delar av vårt land får man vara glad om man har en vårdcentral. Men där det är möjligt ska man få välja det. En dag vill väl min kära Ulla och jag ha en äldreomsorg som fungerar för båda, som kan ta oss både till teatern och till hockeyn.

Men samtidigt ser vi alla avarterna. När vinsterna sätts i första rummet, när en skola och lämnar barnen i sticket mitt i terminen, när förskolan drar ner på mat eller när man har bonussystem som gör att man utför fler kirurgiska ingrepp helt i onödan. Det är väl ingen som kan tycka det är något värt med en sådan valfrihet?

Vi tror på valfrihet men samtidigt vet vi att vinst aldrig kan vara den styrande kraften i svensk välfärd. Välfärdssystemen för vård, skola och omsorg är utformade på lite olika sätt och de kommer kräva olika lösningar men vinstjakten ska stoppas i hela välfärden. Det kan låta självklart, men det ska sägas: Skattebetalarnas pengar till vården, skolan och omsorgen ska gå till vården, skolan och omsorgen.

Vänner, jag tänker nu och då på Stig Sjärdins dikt *Bandvalsaren*. Där skriver han såhär:

*Med sparsamhet och övertid
drog han fram tre pojkar till studenten.
Han andades och levde genom dem
de blev trappor mot solen.*

Nu har det svenska folket, med både sparsamhet och övertid, sett till att skapa en fantastisk styrka i svensk ekonomi. Nu ska den styrkan bli till ett samhällsbygge. *Både* med fler poliser och fler försvarsanställda *och* med fler lärare och sjuksköterskor, fler anställda i socialtjänsten och i äldreomsorgen. Det här är ett samhällsbygge, som slår ned mot terror och brott men som också bygger upp skolor och bibliotek, höghastighetsräls och höghus. Det är ett samhällsbygge som skapar hopp, framtidstro och gemenskap lika stark som den vi sett under de senaste dagarna.

Nu är kongressen slut men det största arbetet börjar. Det är nu vi ska bestämma oss, och nu är det allvar. Det är precis som Lena Rådström Baastad sade: Vi måste bestämma oss. Vi tycker inte att det kanske vore bra om vi vinner valet, att det skulle vara kul om vi vinner valet. Vi bestämmer oss: Vi *ska* vinna valet!

Vi börjar i höst. Då är det kyrkival, glöm inte det valet. I höst ska socialdemokratin göra ett strålande framgångsrikt kyrkival. Det är vårt ansvar att se till att det blir så. Det är den första valsegern. Sedan ska vi fortsätta, för vi ska vinna striden om vad Sverige ska vara och vad Sverige kan bli. Låt det inte råda någon som helst tvekan i dessa dagar och alla dagar. Vi kliver fram. Vi verkställer. Vi är redo, att skapa trygghet i en ny tid!

Nu ska vi alldeles strax få sjunga Internationalen, men först ska jag säga att jag härmed förklarar Socialdemokraternas 39:e ordinarie kongress avslutad!

Avslutning av kongressen

Sveriges Socialdemokratiska Arbetarepartis 39:e ordinarie partikongress förklarades avslutad klockan 13.43.

Internationalen sjöngs unisont.

Justeras:

Kadir Kasirga
Protokolljusterare

Ulrica Truedsson
Protokolljusterare

Mathias Tegnér
Protokolljusterare

Lisa Nåbo
Protokolljusterare

Jörgen Edsvik
Protokolljusterare

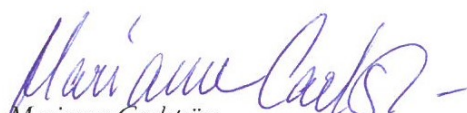
Linus Sköld
Protokolljusterare

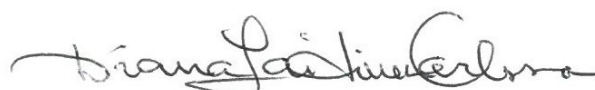
Malin Lauber
Protokolljusterare

Bengt Storbacka
Protokolljusterare

Marianne Carlström
Protokolljusterare

Diana Laitinen Carlsson
Protokolljusterare

**SVENSKA
MODELLEN
SKA UTVECKLAS
INTE AVVECKLAS**

Socialdemokraterna

FRAMTIDSPARTIET